I 45603

ALMANAHUL SATELOR

1983

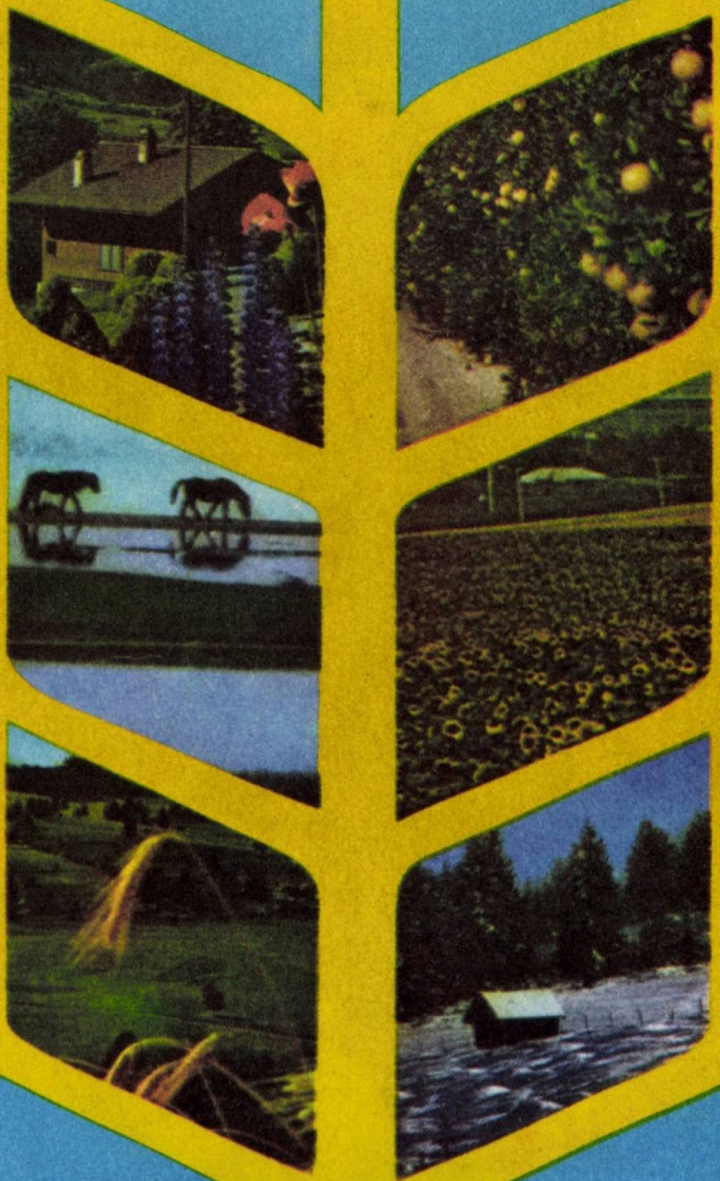

2022

● Lei 18 ● ALMANAHUL SATELOR ● Editat de gazeta AGRICULTURA SOCIALISTĂ ●

93339

cec = economii, dobîndă, cîştiguri

ALMANAHUL satelor

1983

EDITAT DE GAZETA AGRICULTURA SOCIALISTĂ

93339

La mulți ani, cu sănătate!

1983

IANUARIE

L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

FEBRUARIE

L			7	14	21	28
M		1	8	15	22	
M		2	9	16	23	
J		3	10	17	24	
V		4	11	18	25	
S		5	12	19	26	
D		6	13	20	27	

MARTIE

L			7	14	21	28
M		1	8	15	22	29
M		2	9	16	23	30
J		3	10	17	24	31
V		4	11	18	25	
S		5	12	19	26	
D		6	13	20	27	

APRILIE

L			4	11	18	25
M			5	12	19	26
M			6	13	20	27
J			7	14	21	28
V		1	8	15	22	29
S		2	9	16	23	30
D		3	10	17	24	

MAI

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29	

IUNIE

L			6	13	20	27
M			7	14	21	28
M		1	8	15	22	29
J		2	9	16	23	30
V		3	10	17	24	
S		4	11	18	25	
D		5	12	19	26	

IULIE

L			4	11	18	25
M			5	12	19	26
M			6	13	20	27
J			7	14	21	28
V		1	8	15	22	29
S		2	9	16	23	30
D		3	10	17	24	31

AUGUST

L		1	8	15	22	29
M		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	31
J		4	11	18	25	
V		5	12	19	26	
S		6	13	20	27	
D		7	14	21	28	

SEPTEMBRIE

L			5	12	19	26
M			6	13	20	27
M			7	14	21	28
J		1	8	15	22	29
V		2	9	16	23	30
S		3	10	17	24	
D		4	11	18	25	

OCTOMBRIE

L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

NOIEMBRIE

L			7	14	21	28
M		1	8	15	22	29
M		2	9	16	23	30
J		3	10	17	24	
V		4	11	18	25	
S		5	12	19	26	
D		6	13	20	27	

DECEMBRIE

L			5	12	19	26
M			6	13	20	27
M			7	14	21	28
J		1	8	15	22	29
V		2	9	16	23	30
S		3	10	17	24	31
D		4	11	18	25	

DIN SUMAR

	pag
SIMBOLUL CELOR MAI NOBILE IDEALURI DE LIBERTATE PACE ȘI PROGRES	4
ANIVERSĂRI 1983	20
POEȚII ȚĂRANI SAU GLASUL OBÎRȘIILOR	28
PLANTELE „ALCOOLIGENE" – O ȘANSĂ ENERGETICĂ?	31
„SÎNT UN SCRIITOR CARE NU MĂ POT DEPĂRTA DE MATCĂ"	35
DIN CREAȚIILE TEHNICE ROMÂNEȘTI DESTINATE AGRICULTURII	44
DOSARUL SECTELOR : DINCOLO DE MASCA „RELIGIOZITĂȚII"	56
TREI „MOMENTE IORGA" ÎN AMINTIREA REPORTERULUI	65
ATOMUL ÎN SALOPETĂ DE AGRICULTOR	68
APA – O BOGĂȚIE PREA MARE CA S-O IROSIM, S-O ÎNTINĂM	78
INGINERIA GENETICĂ	92
PENTRU GIMNASTICA MINȚII	94
LOCUINȚĂ RURALĂ AUTONOMĂ ENERGETIC	113
MEDICUL VĂ INFORMEAZĂ ȘI VĂ SFĂTUIEȘTE	121
„POȘTAȘUL" SECOLULUI XXI	131
JURISTUL NOSTRU LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ	134
ELECTRICITATE DIRECT DIN FLĂCĂRĂ	141
ÎN CONSTELAȚIA UNITĂȚILOR EROU	150
PERICOLUL „SĂGEȚILOR FRÎNTE"	179
GHIDUL MUZEELOR BUCUREȘTENE	186
SPORT, SPORT, SPORT	194

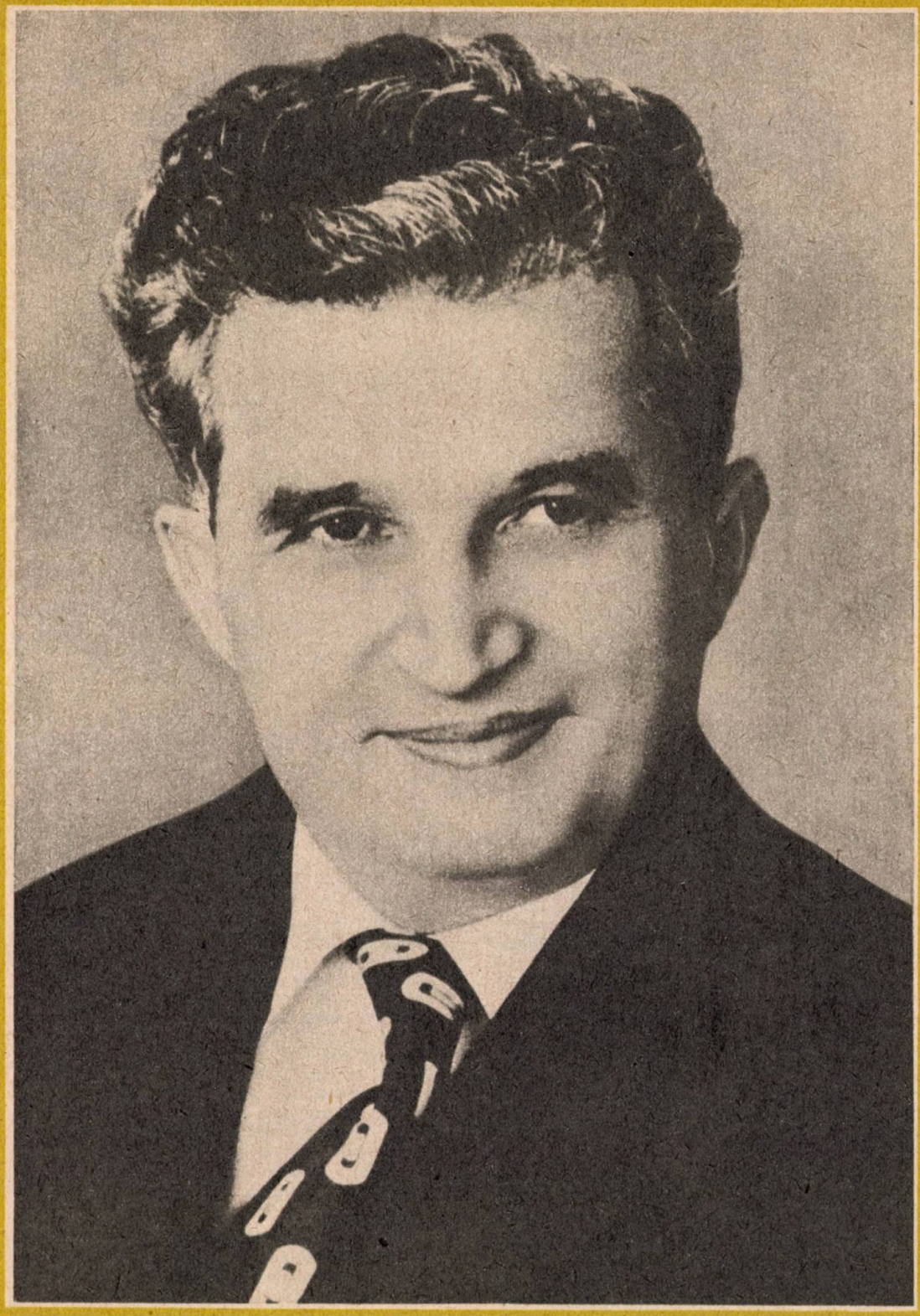

Promovarea unei politici agrare juste constituie condiția esențială a dezvoltării armonioase a economiei, a edificării cu succes a noii orînduiri sociale

NICOLAE CEAUȘESCU

SIMBOLUL CELOR MAI NOBILE IDEALURI DE LIBERTATE, PACE ȘI PROGRES

La 26 ianuarie 1983, secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu împlinește 65 de ani de viață și peste 50 de ani de activitate revoluționară.

Aniversarea zilei sale de naștere a intrat în tradițiile cele mai scumpe ale poporului român ca o sărbătoare a unității de neclintit în jurul partidului și al conducătorului iubit — înflăcărat patriot și revoluționar, militant de frunte al mișcării comuniste internaționale, neobosit luptător pentru triumful idealurilor de pace, colaborare și progres ale umanității.

Întreaga noastră națiune dă o înaltă cinstire vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu consacrate din cei mai tineri ani slujirii intereselor vitale ale poporului, luptei revoluționare împotriva exploatării și asupririi burghezo-moșierești, pentru libertatea și independența țării, pentru triumful socialismului în România. Slujind cu fermitate neabătută interesele supreme ale națiunii române, conducătorul partidului și statului nostru s-a impus, totodată, în conștiința lumii contemporane ca strălucit militant pentru cauza generală a socialismului, a înțelegerii și colaborării între toate popoarele; întreaga omenire cunoaște și dă o înaltă apreciere energiei cu care acționează pentru securitate și pace în Europa, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, pentru promovarea în raporturile dintre state a principiilor noi de relații — de deplină egalitate în drepturi, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, de nerecurgere la forță și la amenințarea cu forța.

Prin tot ce a făcut și face pentru binele și înflorirea patriei, pentru clădirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a devenit simbolul celor mai nobile idealuri de libertate, pace și progres ale poporului român.

Anii cei mai fertili

Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului a constituit un moment crucial în desfășurarea operei de construcție socialistă în România, a inaugurat o etapă nouă, caracterizată printr-un profund spirit științific și înnoitor în conducerea societății, prin întărirea puternică a legăturilor cu masele largi populare, stimularea și mobilizarea energiilor lor creatoare, participarea entuziastă a întregului popor la făurirea conștientă a istoriei sale.

Congresul al IX-lea al partidului a deschis o vastă perspectivă de muncă și creație, de progres și prosperitate, constituind o adevărată piatră de hotar în amplul proces revoluționar de edificare a socialismului și comunismului în România. Obiectivele cutezătoare și realiste, izvorîte din cerințele și realitățile obiective ale țării — dezvoltate apoi la Congresele al X-lea, al XI-lea și al XII-lea, precum și la Conferințele naționale ale partidului — au determinat un avînt fără precedent vieții și muncii întregului popor.

România este astăzi de 15 ori mai bogată decît în 1950, iar fondurile fixe — care constituie baza dezvoltării societății — sînt de 9 ori mai mari față de același an de referință. Țara noastră este acum în măsură să-și acopere mai bine de 80 la sută din necesarul de mașini, utilaje și instalații. Venitul național a sporit în 1965 de 3,54 ori, iar în 1980 de 11 ori față de 1950. Venitul pe locuitor, care era în 1950 de 15—20 de ori mai mic decît al țărilor cu economie dezvoltată, astăzi este mai mic de numai 4—5 ori. Dezvoltarea puternică a forțelor de producție, realizarea unei industrii moderne, care ne-a ferit de pericolul de a rămîne o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate, au asigurat creșterea în ultimele trei decenii a retribuției reale a oamenilor muncii de mai bine de patru ori, iar creșterea desfacerilor de mărfuri de 15 ori.

Toate aceste măreție înfăptuiri sînt organic legate în conștiința poporului nostru de numele conducătorului iubit al partidului și statului, de multilaterala și prodigioasa sa activitate. Acești mai bine de 17 ani, cei mai rodnici și mai denși în împliniri din întreaga noastră istorie, au fost pe bună dreptate denumiți **«epoca Ceaușescu»**.

26 iunie 1965 — dată memorabilă pentru locuitorii comunelor Gheorghe Doja, Miloșești și Grivița : au fost primele localități și unități agricole vizitate de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, după alegerea sa în fruntea partidului

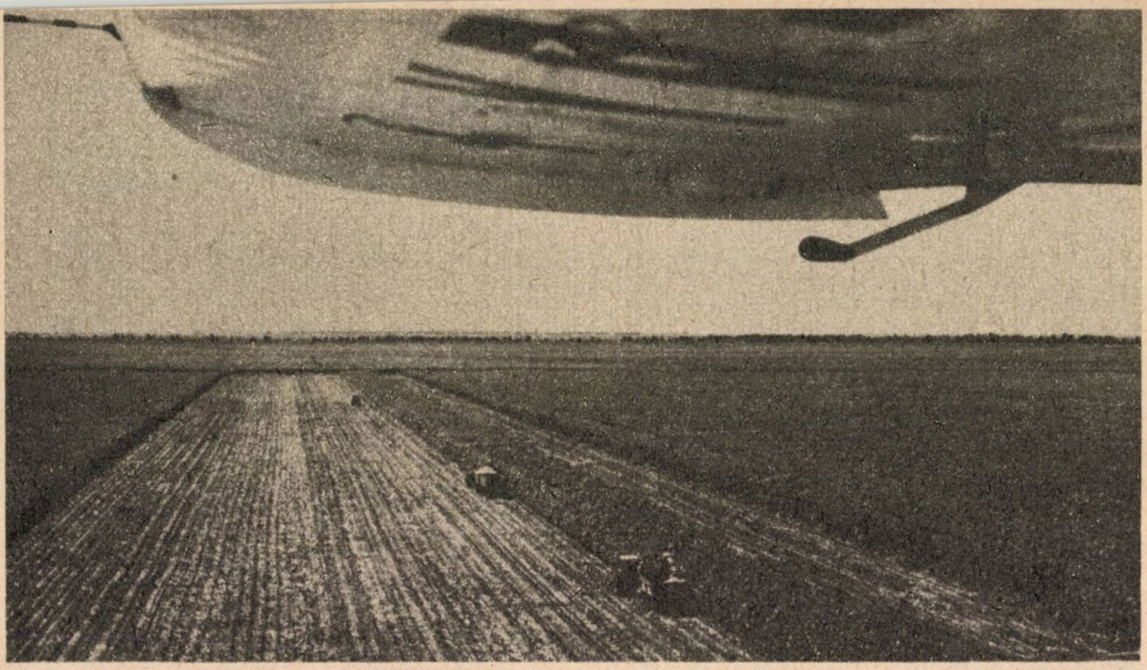

O concepție novatoare, științifică cu privire la importanța și rolul agriculturii

Considerată unanim cea mai fertilă epocă din istoria patriei, perioada din 1965 încoace se înscrie la loc de frunte și în privința strategiei dezvoltării agriculturii și înfloririi satului românesc.

Este deosebit de semnificativ faptul că în gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu opțiunea științifică privind dezvoltarea agriculturii se îmbină cu dragostea profundă pentru țărănime — cea mai veche făuritoare de bunuri materiale și păstrătoare a continuității naționale. Secretarul general al partidului, restabilind la adevăratele lor dimensiuni rolul și locul țărănimii în lupta revoluționară a poporului nostru pentru independență națională și dreptate socială, a relevat că, deși va scădea numeric ca urmare a modernizării producției agricole, această clasă socială va continua să joace un rol de cea mai mare importanță în întreaga operă de construcție socialistă.

Un alt merit incontestabil al președintelui țării constă în faptul că într-o perioadă cînd se minimaliza importanța agriculturii a fundamentat locul și rolul acesteia în economia socialistă, mai ales în țările cu condiții naturale adecvate, cum este țara noastră. În acest context a fost elaborată teza de deosebită însemnătate principială și practică cu privire la accelerarea procesului de intensificare a producției agricole.

În lumina acestei teze, Congresul al IX-lea al partidului a fundamentat raportul optim dintre industrie și agricultură în noua etapă de dezvoltare a țării pe calea socialismului, stabilind drept obiectiv central în domeniul agriculturii intensificarea și modernizarea producției agricole în toate sectoarele.

Congresul al X-lea al partidului, punînd la ordinea zilei trecerea la o nouă etapă istorică a țării noastre — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate — a trasat sarcina continuării liniei de modernizare a agriculturii, de extindere a mecanizării, chimizării, de înfăptuire a programului de irigații și introducere a celor mai noi cuceriri ale științei.

Congresul al XI-lea al partidului a stabilit un program unitar privind dezvoltarea în ansamblu a agriculturii, concretizat în programe speciale pe sectoare, subramuri, grupe de culturi și specii de animale.

Congresul al XII-lea, punînd în centrul preocupărilor dezvoltarea bazei energetice și de materii prime interne, a trasat drept obiectiv fundamental pentru agricultură realizarea în actualul cincinal a unei profunde revoluții agrare. În concepția secretarului general al partidului înfăptuirea acestei revoluții este un proces profund și complex, tehnic, organizatoric, social, vizînd transformarea agriculturii într-o ramură cu o înaltă productivitate a muncii și o eficiență economică ridicată.

Marea importanță pe care o deține agricultura în gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu își găsește concretizarea și în noua teză privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială, în baza căreia a fost elaborat un program de patru ani.

Agricultura, satul românesc pe coordonatele progresului continuu

Aceste orientări și teze de deosebită însemnătate teoretică și practică au stat și stau la baza întregii politici agrare a partidului nostru, în lumina căreia agricultura, satul românesc contemporan s-au înscris ferm pe coordonatele progresului continuu și civilizației socialiste.

Intrarea agriculturii într-o nouă etapă, calitativ superioară, este ilustrată, în primul rînd, de dezvoltarea bazei sale tehnico-materiale, prin realizarea unui vast program de investiții. Dacă în cincinalul 1961—1965 au fost investite în agricultură 37,5 miliarde lei, volumul investițiilor a sporit la 51,6 miliarde în perioada 1966—1970, la 77 miliarde în anii 1971—1975 și la 120 miliarde în intervalul 1976—1980. Continuînd această orientare, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, Congresul al XII-lea al partidului a hotărît ca volumul investițiilor prevăzut inițial pentru cincinalul 1981—1985 să fie suplimentat cu 22 miliarde lei, ajungîndu-se la 155 miliarde lei, ceea ce va permite ca baza tehnico-materială a agriculturii să înregistreze noi progrese cantitative și calitative.

Marele efort financiar al statului a condus la creșterea numărului de tractoare de la 81 356 în 1965 la 155 000 în 1981, a cantității de îngrășăminte chimice de la 266 400 la 1 600 000 tone substanță activă ; prin înfăptuirea Programului național de îmbunătățiri funciare, suprafața amenajată pentru irigații a sporit în aceeași perioadă de la 222 600 hectare la 2 318 000 hectare, efectuîndu-se totodată un mare volum de lucrări de desecare și de combatere a eroziunii solului ; în cadrul Programului național de dezvoltare a zootehniei s-a construit un mare număr de complexe moderne, de stat și intercooperatiste, pentru creșterea industrială a animalelor și păsărilor, au sporit efectivele la toate speciile de animale, crește tot mai mult ponderea acestui sector în ansamblul producției agricole ; se îndeplinesc, de asemenea, cu succes, programele privind dezvoltarea legumiculturii, pomiculturii și viticulturii prin sporirea suprafețelor de sere și solarii, prin modernizarea actualelor plantații de vii și pomi, prin înființarea altora de tip intensiv și superintensiv ; se dezvoltă baza materială a cercetării agricole, care-și aduce o contribuție tot mai mare la progresul agriculturii prin crearea de noi soiuri de plante, prin ameliorarea raselor de animale, prin elaborarea unor tehnologii moderne ; tot cu sprijinul considerabil al statului a sporit numărul de specialiști cu studii superioare — la peste 47 000, adică de aproape două ori mai mulți decît în 1965 ; crește gradul de pregătire a țărănimii, în lumea satului făcîndu-și loc profesii noi, de o tot mai mare tehnicitate.

Dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale a agriculturii și munca lucrătorilor ogoarelor au asigurat creșterea producției agricole de 3,5 ori în comparație cu 1950.

Paralel cu dezvoltarea forțelor de producție din agricultură, partidul, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au preocupat sistematic de perfecționarea relațiilor de producție socialiste. Pe această linie s-a acordat o atenție deosebită perfecționării organizării, conducerii și planificării agriculturii.

În acest sens s-a acționat pentru întărirea rolului planului național unic, pentru îmbinarea armonioasă a conducerii centrale cu stimularea inițiativei și răspunderii unităților agricole de producție. S-au lărgit continuu formele de promovare și afirmare a conducerii colective și s-a instituționalizat principiul autoconducerii muncitorești, în toate unitățile agricole funcționînd adunări generale și consilii ale oamenilor muncii. Au fost create organizații obștești proprii ale țărănimii, cu importante atribuții organizatorice, economice și social-politice : Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și uniunile județene. S-a creat Consiliul Național al Agriculturii, organ permanent, larg reprezentativ, cu importante atribuții în stabilirea măsurilor de dezvoltare și modernizare a producției agricole. Cadrul de participare a întregii țărănimi la conducerea vieții economico-sociale s-a extins odată cu crearea organismelor de asociere și reprezentare a producătorilor din zona necooperativizată.

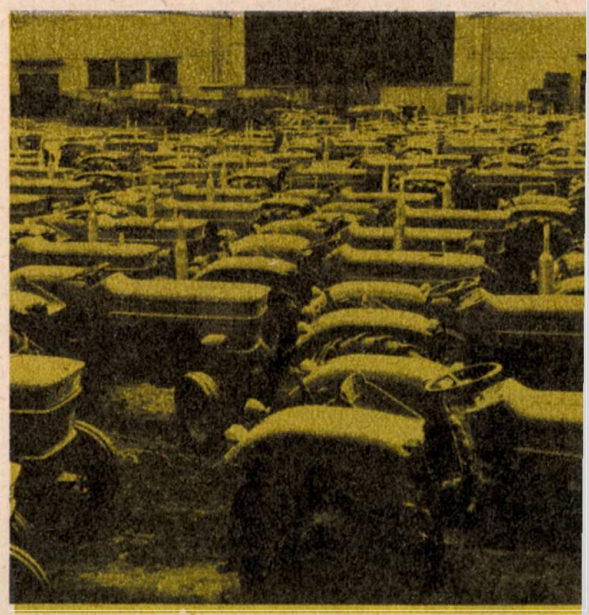

În vederea integrării tot mai profunde a activității de producție și economice a unităților agricole de stat și cooperatiste pentru utilizarea cu eficiență maximă a fondului funciar, a mijloacelor tehnice și forței de muncă în vederea creșterii substanțiale a producției agricole au fost create în 1979 consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Experiența demonstrează că ele asigură condiții egale de producție pentru toate unitățile din aceeași zonă de fertilitate, cooperarea în producție între sectoare, coordonarea unitară a problemelor privind concentrarea și specializarea producției, organizarea unitară a teritoriului, folosirea unitară a bazei tehnico-materiale, integrarea organică a cercetării cu producția și învățămîntul, perfecționarea cadrelor, aplicarea autoconducerii și autogestiunii economice în toate unitățile agricole.

Pe linia aceloraşi preocupări stăruitoare pentru dezvoltarea agriculturii, pentru creşterea cointeresării materiale a oamenilor muncii de la sate se înscriu Decretele Consiliului de Stat privind majorarea preţurilor de contractare şi achiziţie a produselor agricole vegetale şi animale, Decretul Consiliului de Stat privind îmbunătăţirea activităţii de mecanizare şi reglementarea raporturilor dintre staţiunile pentru mecanizarea agriculturii şi unităţile agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale, precum şi Legea retribuirii muncii în unităţile agricole cooperatiste.

Succesele de seamă obţinute în sporirea producţiei agricole, în organizarea, conducerea şi planificarea activităţii din această ramură de bază a economiei noastre naţionale s-au răsfrînt nemijlocit în creşterea nivelului de trai al ţărănimii, în înflorirea satului românesc contemporan.

Prin aplicarea principiilor socialiste de retribuire după cantitatea, calitatea şi importanţa socială a muncii prestate, veniturile nominale nete ale ţărănimii provenite din munca în C.A.P. şi din gospodăria personală, pe o persoană activă, au sporit, comparativ cu 1950, de peste opt ori. Alături de veniturile directe provenite din muncă, ţărănimea beneficiază, împreună cu întreaga populaţie a ţării, de fondurile sociale de consum alocate de stat pentru asigurarea învăţămîntului gratuit, de toate gradele, pentru ocrotirea sănătăţii, asistenţă socială. Toate aceste servicii gratuite sau cu plată redusă, precum şi veniturile în bani — pensii, alocaţii pentru copii, ajutoare etc. — suportate de la bugetul de stat şi care alcătuiesc retribuţia socială au sporit în medie pe an şi pe locuitor de la 720 lei în 1960 la 3 325 lei în 1981, ceea ce reprezintă o creştere de 4,6 ori.

Concomitent cu fluxul de produse dinspre sat spre oraş, pe măsura creşterii producţiei agricole livrate la fondul de stat, aprovizionarea satului cu mărfuri industriale de consum personal a cunoscut o extindere şi diversificare corespunzătoare. Bunăoară, în perioada 1962—1980 desfacerile la textile, încălţăminte şi articole metalo-chimice au sporit de 2,7 ori, la mobilă de 12,6 ori, la articole electrocasnice de 5,4 ori.

Din 1965 încoace au fost construite la sate circa 700 000 de locuinţe. Cît priveşte celelalte înnoiri edilitare, numai în cincinalul precedent au fost date în folosinţă în mediul rural 3 837 săli de clasă, 387 ateliere-şcoală, 256 laboratoare şcolare, 291 dispensare, 398 grădiniţe de copii, 1 168 km alimentări cu apă, 5 664 400 mp de străzi şi trotuare, 5 579 km de drumuri amenajate.

Pentru înălţarea agriculturii şi satului românesc pe treptele progresului şi civilizaţiei socialiste, ţărănimea, toţi lucrătorii ogoarelor patriei poartă tovarăşului Nicolae Ceauşescu cea mai vie şi profundă recunoştinţă şi-i urează ani mulţi, sănătate şi vigoare spre a ne conduce spre zorii de aur ai comunismului pe pămîntul românesc.

Urmînd neabătut strălucitul său exemplu şi înflăcăratul său îndemn de a face totul pentru gloria şi fericirea poporului român, făuritorii pîinii vor acţiona şi în viitor cu toată dăruirea şi abnegaţia pentru înfăptuirea noii revoluţii agrare, a istoricelor hotărîri adoptate de Congresul al XII-lea şi Conferinţa naţională ale partidului.

GHEORGHE OPROIU

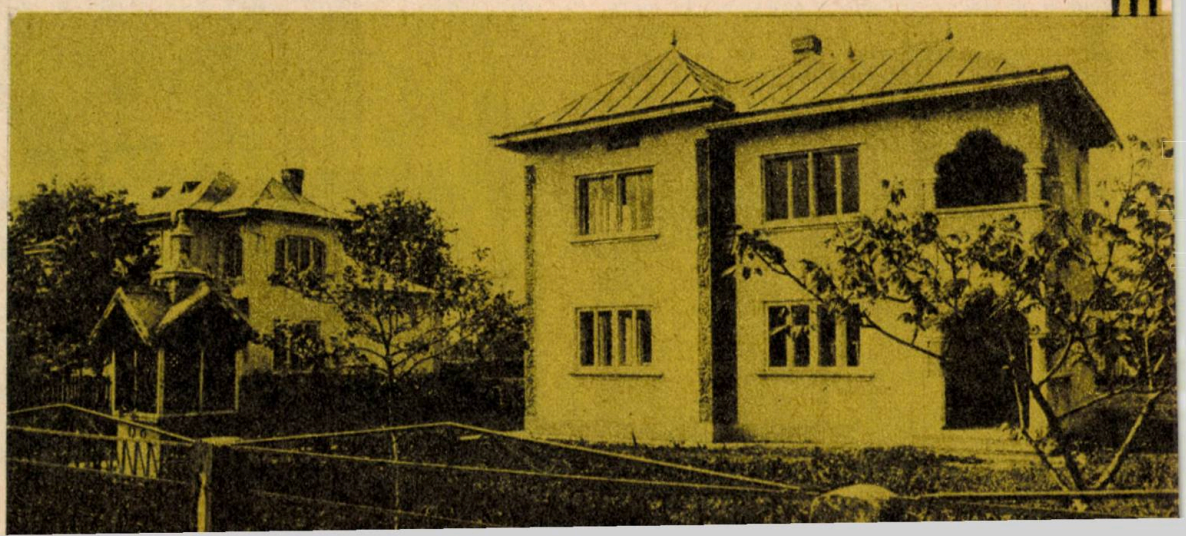

O INTENSĂ ACTIVITATE PE PLAN INTERNAȚIONAL

Și în anul 1982, Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România au continuat cu neobosită perseverență o intensă activitate internațională consacrată problemelor celor mai arzătoare ale lumii contemporane : oprirea cursei înarmărilor, înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare și asigurarea păcii — problemă vitală a vieții internaționale —, lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale — imperativ arzător al zilelor noastre —, colaborarea activă și prietenia cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Această politică dinamică și generoasă, apreciată ca atare pe toate meridianele globului, are la bază principiile promovate neabătut de partidul și statul nostru, principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, fără nici un amestec din afară, a dreptului fiecărei națiuni de a-și alege orînduirea socială pe care o dorește.

Una din expresiile cele mai înalte ale bogatei activități internaționale a României socialiste a fost reprezentată și în anul 1982 de vizitele oficiale efectuate în țări din Europa și Asia de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România — personalitatea cea mai autorizată pentru a da glas aspirațiilor de pace, libertate și colaborare ale poporului român. În lumina acelorași preocupări și aspirații, țara noastră a primit în vizite oficiale numeroși șefi de state din țări ale Europei, Asiei și Africii.

Prezentăm în continuare, în ordinea în care s-au efectuat, vizitele oficiale care au avut loc de la începutul anului și pînă la mijlocul lunii septembrie, cînd almanahul nostru intră la tipar.

Începînd de după Congresul al IX-lea al partidului și pînă în prezent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat vizite oficiale în 96 de țări de pe toate continentele, în țara noastră fiind efectuate, la nivelul cel mai înalt, 106 vizite oficiale. Sînt cifre care atestă cu putere dinamismul fără precedent al politicii externe românești, activitatea neobosită a secretarului general al partidului nostru consacrată păcii, libertății și colaborării între popoare.

● Devenită tradițională, în perioada 14—17 ianuarie, s-a desfășurat vizita de prietenie în România, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășului Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Vizita s-a încheiat cu rezultate rodnice, menite să dea noi impulsuri întăririi prieteniei și extinderii colaborării româno-bulgare, în interesul popoarelor noastre vecine, al cauzei generale a socialismului și păcii. În cadrul unei solemnități, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat tovarășului Todor Jivkov Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu eșarfă, conferit pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea colaborării dintre partidele și țările noastre, la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul bulgar, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani.

● La invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, între 20—22 ianuarie a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră președintele Republicii Islamice Pakistan, Mohammad Zia-ul Haq, împreună cu doamna Zia-ul Haq. Convorbirile purtate în timpul vizitei s-au desfășurat într-o atmosferă cordială, de prietenie, deplină înțelegere și respect reciproc. Au fost semnate mai multe documente, printre care un Memorandum cu privire la creșterea schimburilor comerciale și dezvoltarea cooperării economice bilaterale.

● Expresie a relațiilor de trainică prietenie și colaborare multilaterală româno-iugoslavă, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit în zilele de 19—21 februarie, la Timișoara, cu tovarășul Dușan Dragosavaț, președintele, în acea etapă, al Prezidiului C.C. al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, care a sosit în țara noastră în fruntea unei delegații a Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia. Noua întîlnire la nivel înalt româno-iugoslavă, convorbirile oficiale, desfășurate într-o atmosferă caldă, de deplină înțelegere, stimă și respect reciproc, au pus în evidență dorința comună de a dezvolta legăturile de prietenie și colaborare multilaterală, în interesul ambelor popoare, al păcii și destinderii în Europa și în lume.

● O vizită de stat în Republica Socialistă România a efectuat, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, între 5—8 aprilie, generalul Kenan Evren, șef de stat al Republicii Turcia. În cursul vizitei, cei doi șefi de stat au avut convorbiri oficiale privind stadiul actual și perspectivele relațiilor dintre cele două țări, precum și problemele internaționale de interes comun. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere reciprocă și sinceritate, corespunzător relațiilor tradiționale de cooperare, prietenie și bună vecinătate dintre România și Turcia. Cu ocazia vizitei au fost semnate un Program de cooperare economică, un Acord prin care se înființează linii directe de feribot și Ro-Ro între porturi românești și turcești la Marea Neagră și un Protocol privind cooperarea în domeniul sănătății și al științelor medicale.

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez și a Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze o vizită oficială de prietenie în Republica Populară Chineză, în perioada 13—17 aprilie 1982. Vizita a fost apreciată ca reprezentînd o pagină istorică în cronica relațiilor de prietenie româno-chineze, înalții oaspeți fiind primiți peste tot cu deosebită căldură și entuziasm. Dialogul la nivel înalt româno-chinez a pus în evidență trăinicia și rodnica dezvoltare a relațiilor dintre cele două partide, țări și popoare, voința comună de extindere pe multiple planuri a conlucrării lor, în interesul progresului și bunăstării popoarelor român și chinez, al construcției socialiste.

● Din Republica Populară Chineză, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au plecat în Republica Populară Democrată Coreeană unde, între 17—21 aprilie, au efectuat o vizită oficială de prietenie, la invitația tovarășului Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene. Poporul coreean a rezervat înalților oaspeți români o primire călduroasă, plină de sentimente de o deosebită prietenie frățească și o înaltă stimă. Au avut loc convorbiri desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, ele evidențiind identitatea de păreri asupra problemelor discutate. În cadrul unei ceremonii solemne, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat tovarășului Kim Ir Sen Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu eșarfă, conferit ca o expresie a înaltei aprecieri a contribuției deosebite aduse la dezvoltarea colaborării dintre cele două partide, țări și popoare, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale, cu prilejul celei de a 70-a aniversări a zilei sale de naștere.

● Ilustrare a tradiționalelor relații de profundă prietenie dintre popoarele român și elen, a dorinței comune de a extinde conlucrarea multilaterală în interesul reciproc și al întăririi păcii și înțelegerii în Balcani, în Europa și în lume, în perioada 4—7 mai s-a desfășurat vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Grecia, la invitația președintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis.

Discuțiile la nivel înalt româno-elene s-au desfășurat într-o atmosferă de cordialitate și înțelegere reciprocă, vizita președintelui Republicii Socialiste România în Grecia fiind apreciată ca un eveniment deosebit de important pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor româno-elene, în interesul legăturilor tradiționale de prietenie dintre cele două popoare, al cauzei destinderii, păcii și colaborării internaționale.

● La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, între 10—14 mai, guvernatorul general al Canadei, Edward Richard Schreyer, împreună cu doamna Lily Schreyer, a efectuat o vizită oficială în România. Convorbirile desfășurate cu acest prilej, într-o atmosferă de cordialitate, înțelegere și stimă reciprocă, au evidențiat evoluția pozitivă a relațiilor dintre România și Canada, au relevat noi posibilități de dezvoltare în continuare a acestor relații. Guvernatorul general al Canadei a dat o înaltă apreciere contribuției remarcabile a președintelui Nicolae Ceaușescu la cauza păcii, destinderii, dezarmării, la soluționarea constructivă a marilor probleme ce preocupă omenirea.

● Sub semnul voinței comune de a conferi dimensiuni și mai largi rodnicei colaborări bilaterale, de a continua dialogul în problemele păcii în Orientul Mijlociu și în întreaga lume, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat, în zilele de 25 și 26 mai, o vizită oficială de prietenie în Republica Arabă Siriană, la invitația secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad. Cei doi președinți au avut convorbiri oficiale, desfășurate într-o atmosferă de cordialitate, înțelegere și stimă reciprocă, cu privire la raporturile dintre cele două țări prietene și la unele probleme internaționale de interes comun, îndeosebi referitoare la situația din Orientul Mijlociu. Cu prilejul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei. Președintele Yasser Arafat a adresat calde mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru poziția consecventă a României, personal a șefului statului nostru în sprijinul cauzei drepte a poporului palestinian, pentru realizarea dreptului său la autodeterminare, pentru crearea unui stat propriu independent.

● La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, în ziua de 4 iunie, o delegație de partid și de stat a Republicii Populare Polone, condusă de tovarășul Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone, președintele Consiliului Militar pentru Salvare Națională, a efectuat o vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă România. Delegația poloneză s-a bucurat de o primire caldă, expresie a sentimentelor tradiționale de prietenie și stimă reciprocă ce leagă poporul român și poporul polonez. Au avut loc convorbiri care s-au desfășurat într-o atmosferă de prietenie, înțelegere și respect reciproc. În afara convorbirilor plenare, a avut loc o întîlnire a tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Wojciech Jaruzelski.

● În zilele de 16 și 17 iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat o vizită oficială de prietenie în Republica Irak, la invitația secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Irak, Saddam Hussein. Cei doi președinți au avut convorbiri oficiale, care s-au desfășurat într-o atmosferă de cordialitate, stimă și înțelegere mutuală și în ca-

Președintele
NICOLAE CEAUȘESCU –
„Om al anului 1981"

(Aspect de la solemnitatea înmînării înaltei distincții conferite de un juriu al Adunării pentru Integrare Națională din India — organizație internațională pentru pacea mondială).

drul cărora a fost făcută o analiză aprofundată a stadiului raporturilor de prietenie româno-irakiene și s-a efectuat un larg schimb de vederi cu privire la unele probleme internaționale de interes comun.

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită oficială de prietenie în Regatul Hașemit al Iordaniei, la invitația regelui Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei, în perioada 17—19 iunie. Înaltul oaspete român a fost primit pretutindeni cu aleasă stimă și prețuire, expresie a sentimentelor de profundă prietenie pe care le nutresc reciproc popoarele român și iordanian. Președintele Nicolae Ceaușescu și regele Hussein Ibn Talal au avut un rodnic și cuprinzător schimb de păreri, desfășurat într-o atmosferă cordială, prietenească, de stimă și încredere reciprocă.

● La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohamed Nimeiri, împreună cu doamna Nimeiri, a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră, în perioada 3—6 august.

Convorbirile, desfășurate într-o atmosferă de prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, s-au soldat cu rezultate fructuoase. Cei doi președinți au semnat Declarația comună privind întărirea prieteniei și dezvoltarea cooperării între Republica Socialistă România și Republica Democratică Sudan și Acordul-program privind dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice și tehnice și a schimburilor comerciale bilaterale.

● O vizită oficială de prietenie a efectuat, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Republicii Arabe Egipt, Mohamed Hosni Mubarak, împreună cu doamna Suzanne Mubarak, între 8—11 septembrie.

Convorbirile oficiale dintre cei doi președinți au decurs într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă. La încheierea vizitei, în cadrul unei ceremonii, președinții Nicolae Ceaușescu și Mohamed Hosni Mubarak au semnat Declarația comună cu privire la dezvoltarea în continuare a cooperării dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt pe plan bilateral și în viața internațională. Cu același prilej, a fost semnat un Memorandum privind dezvoltarea cooperării economice și tehnice și a schimburilor comerciale dintre cele două țări.

● Între 13—15 septembrie, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră președintele Republicii Federale Nigeria, Alhaji Shehu Shagari.

Convorbirile celor doi șefi de stat, desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, înțelegere și stimă reciprocă, s-au încheiat cu rezultate rodnice. În cadrul unei ceremonii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu eșarfă, președintelui Alhaji Shehu Shagari, ca simbol al prieteniei și colaborării dintre popoarele român și nigerian. În cadrul aceleiași ceremonii, președintele Republicii Federale Nigeria a înmînat președintelui Nicolae Ceaușescu, în semn de deosebită prețuire, cea mai înaltă distincție nigeriană — „Ordinul Republicii Federale Nigeria", în grad de mare comandor.

Intre problema dezarmării și problema noii ordini economice internaționale există o strînsă interdependență. Oprirea cursei înarmărilor, trecerea la reducerea cheltuielilor militare ar crea condiții pentru a se aloca mijloacele necesare, financiare și materiale, în vederea soluționării problemelor grave legate de situația țărilor sărace. Aceasta ar exercita o puternică influență asupra întregii economii mondiale, ar favoriza schimburile și stabilitatea economică și politică internațională.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului, prezentată la plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982)

APA SÎMBETEI de la vărsare pînă la izvor

— prima descriere a „fluviului barbar" —

Apa Simbetei e veche, se pare, de cînd lumea, dar niciodată debitul ei nu s-a urcat la cote atît de fabuloase și de ruinătoare ca în ultimii ani.

Calculele sînt pe cît de sobre pe atît de cutremurătoare. Cheltuielile mondiale pentru înarmări au atins, în anul 1981, țărmul prăpăstios a 650 miliarde dolari, amenințînd cu o nouă și primejdioasă viitură pe 1982. Aberațiile militare globale au depășit, astfel, nivelul de 8 000 de miliarde dolari pe întreaga perioadă postbelică ! O sumă colosală s-a dus, ca atare, pe apa simbetei, însemnînd o pierdere nu incoloră, inodoră și insipidă, ci una care biciuiește toate simțurile, inclusiv marele simț al măsurii.

Să ne așezăm, așadar, cu uneltele de calcul și de scris la cotul final al Apei Simbetei, aproape de vărsare. Spre ușurarea cuprinderii lucrurilor, să împărțim apele neînduplecate ale fluviului în patru sferturi, a 2 000 de miliarde fiecare.

Și, acum, să ne păstrăm sîngele rece, spre a nu ne pierde răsuflarea.

(Continuare în pag. 13)

PÎINE — NU ARME!

Trăim un final de veac și de mileniu foarte zbuciumat. În numeroase puncte de pe glob au loc conflicte armate, mai mari sau mai mici ; violența și terorismul generează adevărate focare de tensiune ; escaladarea înarmărilor și acumularea unor cantități imense de arme din cele mai distrugătoare completează tabloul lumii contemporane, supusă permanent pericolului unui cataclism nuclear.

Este evident că uriașele cheltuieli militare sînt suportate de către popoare, care își văd astfel tot mai diminuate propriile resurse. Manifestîndu-se ca un factor activ al păcii în lume, România socialistă s-a angajat ferm într-o politică realistă, profund creatoare, militînd cu consecvență pentru reducerea cheltuielilor destinate războiului și folosirea unei bune părți a fondurilor astfel economisite în scopul lichidării subdezvoltării, foamei și sărăciei pe glob.

(Continuare în pag. 14)

Cheltuieli fabuloase pentru rachete...

CURG GRÎNE...

Au curs și curg valuri de porumb cît munții, cîntărind, în acești 37 de ani, aproape 6,7 miliarde tone, adică recolta de porumb a planetei pe 16 ani și ceva. Au curs și curg valuri de grîu cît munții, cîntărind 6,5 miliarde tone, adică recolta de grîu a lumii pe un deceniu și jumătate.

Încărcate în vagoane de zece tone fiecare, aceste cantități de grîne ar ocupa un tren lung de peste 13 milioane kilometri, care ar încinge Pămîntul pe la Ecuator de peste trei sute de ori.

În anul 1979, importurile de grîu ale Africii s-au cifrat la aproape două miliarde dolari, ceea ce înseamnă că Apa Sîmbetei a năruit, în perioada postbelică, importurile de pîine ale acestui continent pe mai mult de un mileniu. Cantitatea de grîu pierdută este egală cu trei mii de pîini pe cap de locuitor al planetei.

Agravantă este împrejurarea că apele „fluviului putred" înglobează și cota-parte africană, care s-a ridicat numai pe anul trecut la 17 miliarde dolari. Alocațiile militare ale lumii a treia au ajuns la aproape 100 miliarde dolari anual, ceea ce acuză cu și mai multă putere irosirea ireversibilă din Apa Sîmbetei.

CURG VITE...

Așa și este — curg vite! Pe întinse zone ale globului efectivele sînt în scădere, în regiunile calde vitele reprezintă o problemă extrem de spinoasă, unele rase nu se adaptează, altele cad secerate de „nagana", boala dată de musca tsé-tsé. În schimb, Apa Sîmbetei duce spre prăpastie turme cu nemiluita.

Dacă reținem „sfertul" convenit, putem afla în măruntaiele fluviului-balaur zece miliarde cornute mari. Potrivit datelor O.N.U., cu 2 000 de miliarde dolari ar putea fi procurate zece miliarde vite mari sau tot atîtea animale de povară. Spre comparație, să menționăm că în lumea a treia sînt folosite cam 200 milioane vite de povară, care furnizează zilnic echivalentul energetic a 100 milioane cai-putere. De unde rezultă că Apa Sîmbetei a consumat în gol, în intervalul la care ne referim, echivalentul energetic a cinci miliarde cai-putere.

Experții F.A.O. acuză tot mai alarmați lipsa de proteine în zonele sărace, lipsă generatoare de maladii, uneori fatale, dar uriașe valori nutritive se duc definitiv pe Apa Sîmbetei. Pierderile sînt imense și în domeniul uneltelor agricole. Recurgînd tot la sursele F.A.O., putem observa că „sfertul" cu pricina echivalează cu uneltele manuale simple pentru un miliard de țărani din regiunile sărace pentru o sută de ani!

Pagubele rămîn imense și pentru „bivolii de oțel". Cel mai risipitor dintre risipitori a lichidat contravaloarea a 400 milioane tractoare, un parc formidabil, care ar fi putut asigura lucrarea mecanizată a tuturor terenurilor arabile aflate în cultură.

CURG PĂDURI...

Planeta riscă să devină pleșuvă. Numai zonele tropicale pierd 11 milioane de hectare de pădure pe an, în timp ce un miliard de persoane din regiunile sărace duc lipsă de lemne ori și-au epuizat resursele forestiere. Căderea pădurilor se înregistrează și în țările industrializate, mai ales ca urmare a „ploilor acide". Iată de ce regăsim în apele „fluviului otrăvit" păduri doborîte, miliarde de metri cubi de lemne pierdute. Experții avertizează că, dacă nu se întreprind măsuri hotărîte și imediate, alte miliarde de steri ar putea putrezi pe undele tenebroase ale ruinătorului fluviu.

Despădurirea masivă și haotică aduce eroziunea solurilor, aflate, pe vaste întinderi, în pericol sau chiar în paragină, tot din lipsa fondurilor. Eroziunile au restrîns cu un sfert suprafața arabilă a planetei în numai un pătrar de veac. Peste șase milioane de hectare de teren arabil dispar într-un an. Un raport O.N.U. stabilește la 2,5 miliarde tone pe an pierderile de sol, estimînd că agricultura mondială este amenințată să mai piardă încă 600 milioane hectare de teren arabil.

Aceste inestimabile bogății pot fi aflate, însă, în nămolurile nesfîrșite din „fluviul mocirlos", care se dovedește de o lăcomie dusă la cruzime. Specialiștii Națiunilor Unite arată că bazele militare, aerodromurile, poligoanele, silozurile nucleare și alte instalații de acest tip sufocă o arie de 238 milioane hectare, răpind culturii agricole încă o șesime din ogorul planetar.

Punerea în valoare a unui hectar de pășune costă aproximativ 150 de dolari în lumea a treia, iar atragerea unui hectar în circuitul agricol — cam o mie de dolari. În sfîrșit, experiențele din Djibonii au dovedit că transformarea unui hectar de deșert în teren arabil necesită pînă la 15 mii de dolari.

...și pentru avioane dintre cele mai sofisticate

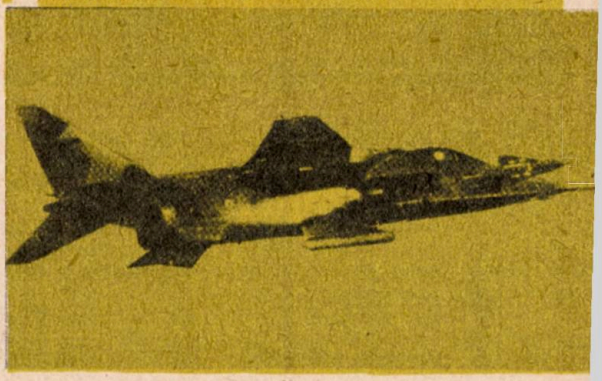

De unde rezultă că pe Apa Sîmbetei s-au putut duce peste 13 miliarde hectare de pășune sau două miliarde hectare de pămînt arabil. Cu „sfertul" de la acest capitol, ar fi putut fi smulse deșertului și redate agriculturii peste 130 milioane hectare.

CURG CASE...

Apele „fluviului blestemat" duc de rîpă și nenumărate acoperișuri. Valurile lui au irosit pînă acum peste trei sute de milioane de locuințe rurale, care ar fi putut adăposti peste un miliard de țărani. Lipsesc, ca urmare, două sute de mii de sate, complet noi. Numai în anul 1981, au fost pierdute fonduri echivalente cu o sută de milioane de case.

Apa Sîmbetei, alimentată de cursa globală a înarmărilor, este total improprie pentru orice așezare umană demnă de acest nume. Apele obișnuite, apele naturale au atras dintotdeauna oamenii și au permis apariția și dezvoltarea civilizației. „Fluviul putred" are țărmurile negre, lipsite de viață, răvășite și pustii. El atacă în mod barbar ținuturile locuite prădînd, cu o furie oarbă, făcînd ravagii mai ales în zonele deja vitregite, locuite de sute de milioane de înfometați. Apele lui besmetice nu se sfiesc să ia de la gura copiilor, să rateze construcția de școli și de spitale, pornirea lor fiind de a nărui totul în față.

Opt mii de miliarde dolari ? De unde s-a iscat acest fluviu, cel mai rapace din cîte s-au pomenit vreodată ? Conform estimațiilor O.N.U., fiecare dolar cheltuit pe înarmări se obține prin amputarea altor capitole, dintre care investițiile productive, inclusiv în agricultură, și bunurile reprezintă 71 de cenți. Așadar, 5 680 de miliarde își au izvorul în nivelul de trai al națiunilor, restul provenind din mutilarea unor domenii administrative și a operațiunilor de import-export.

RĂMÎN ÎNVĂȚĂMINTE...

Apa Sîmbetei nu înseamnă doar o risipă fără întoarcere. Ea constituie și cea mai gravă amenințare pentru însăși existența umanității, malurile ei ascunzînd butoaiele cu pulbere plasate la temelia planetei și capabile să pulverizeze de cîteva ori globul pămîntesc.

Dar fluviul dement nu mai curge susținut și nestingherit, valurile lui sălbatice nu se mai rostogolesc într-o relativă taină, nu se mai strecoară pe ascuns, departe de ochii lumii. Cu deosebire în ultimii doi ani „butoiul Danaidelor" a intrat sub reflectorul opiniei publice mondiale, al maselor de pretutindeni, care au purces nu numai la denunțarea, ci și la desecarea „fluviului barbar".

Se poate spune că popoarele lumii se află într-o sesiune extraordinară neîntreruptă, acționînd împotriva Apei Sîmbetei și a tuturor efectelor ei reziduale.

Se confirmă, astfel, marea clarviziune a țării noastre, strălucita ei fermitate în acțiunea pentru dezarmare, pentru consacrarea programelor de dezvoltare și progres a tuturor resurselor materiale și umane de care dispune omenirea. România socialistă este nu numai inițiatoarea unor proiecte de anvergură, inclusiv în sfera reducerii bugetelor militare, ci și autoarea unor măsuri cu valoare exemplară, printre care diminuarea alocațiilor pentru apărare în trei ani consecutiv, gest unic, demn de a fi urmat și care trebuie urmat de către toți.

Într-o asemenea perspectivă, Apa Sîmbetei va rămîne fără guri de alimentare, fără izvoare, eliberînd toate satele și toate orașele lumii de o povară insuportabilă și catastrofală.

ION CÂRJE

PÎINE — NU ARME!

Eradicarea flagelului foametei este posibilă

Eradicarea flagelului foametei în lume constituie o sarcină dificilă, dar pe deplin realizabilă. Pentru aceasta sînt necesare însă eforturile unite ale întregii comunități internaționale, ale tuturor popoarelor lumii. Realizarea acestui măreț obiectiv presupune, în primul rînd, promovarea și statornicirea unei noi ordini, a unei ordini echitabile în relațiile internaționale, care să permită țărilor în curs de dezvoltare aplicarea unor ample programe de dezvoltare, bazate pe reducerea cheltuielilor militare și amplificarea eforturilor pentru realizarea unor sarcini umanitare.

Referindu-se la aceste probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat cu claritate punctul de vedere : **„Considerăm că trebuie intensificate eforturile pentru făurirea noii ordini economice internaționale, a dezvoltării unei colaborări echitabile între state, care să permită dezvoltarea mai rapidă a tuturor popoarelor și, în primul rînd, a celor rămase în urmă, să favorizeze accesul mai larg și neîngrădit la cuceririle științei și tehnologiei moderne, ale civilizației universale".**

Crearea unui asemenea cadru și a unui climat favorabil ar amplifica substanțial posibilitățile de sporire a resurselor alimentare necesare omenirii.

Potrivit calculelor experților F.A.O., pentru satisfacerea deplină a cerințelor de hrană ale populației globului, producția agricolă ar trebui să crească cu

minimum 3,8 la sută pe an. Pentru a realiza acest obiectiv, țările în curs de dezvoltare ar trebui să-și sporească suprafețele cultivate cu 28 la sută, iar randamentul să crească cu 72 la sută. Aceasta presupune utilizarea mai intensivă a pămîntului, prin folosirea mijloacelor moderne : chimizarea, irigațiile și mecanizarea.

Terra dispune de mari rezerve

După statisticile autorizate, suprafața totală a terenurilor arabile cultivate în prezent este doar de 1 400 milioane hectare, în vreme ce resursele funciare totale ale Terrei sînt de peste 3 400 milioane hectare. Ca urmare, s-ar mai putea introduce în circuitul agricol încă 2 000 milioane hectare.

O parte din aceste terenuri pot asigura două sau chiar trei recolte pe an. Dacă avem în vedere și faptul, deosebit de important, că există posibilități reale ca suprafața irigată să ajungă la circa 200 milioane hectare, deci de două ori mai mare decît cea irigată în prezent, precum și extinderea mecanizării, chimizării și mai ales folosirea ingineriei genetice, tot nu am putea spune că am epuizat posibilitățile de sporire a producției agricole.

Ca măsuri concrete sînt necesare ample acțiuni de conservare a solului și a apelor pe aproximativ 220 milioane hectare ; sporirea suprafețelor irigate de la 104 milioane hectare în 1980 la 152 milioane hectare în anul 2000 ; creșterea de cinci ori a cantităților de îngrășăminte chimice folosite ; sporirea cu 300 la sută a producției de semințe ameliorate. Totodată sînt necesare măsuri susținute pentru reducerea pierderilor ce se înregistrează la și după recoltare în țările lumii a treia, pierderi estimate în prezent la peste 10 la sută.

Se impune să menționăm, alături de resursele existente, unul din cele mai mari rezervoare de hrană : mările și oceanele, care reprezintă peste 60 la sută din suprafața planetei. Numeroase studii au demonstrat deja posibilitatea extragerii și prelucrării industriale a krill-ului, planctonului, algelor și altor materii în vederea producerii unor alimente bogate în proteine.

Cuceririle științei au deschis largi perspective și în domeniul sintezei, al producerii proteinelor comestibile din hidrocarburi, precum și din alte substanțe. Astfel, soia, această cultură cunoscută de secole, și-a extins și își extinde tot mai mult arealul datorită valorii sale proteice superioare și întrebuințărilor sale multiple.

Obstacolul principal în sporirea rapidă a producției alimentare este starea de înapoiere a unei mari părți din țările lumii, care nu dispun de mijloacele materiale și financiare și în care structurile învechite, constrîngerile sociale, interdicțiile religioase, incultura, analfabetismul constituie tot atîtea frîne în calea progresului agriculturii.

Efort propriu și colaborare internațională

Este limpede pentru oricine că soluțiile pentru eradicarea foametei există. Ele rezidă, în primul rînd, în grăbirea aplicării principiului dezvoltării prin forțe proprii, în așa fel încît țările deficitare să ajungă cît mai curînd la autosatisfacerea necesarului de hrană. Efortul propriu al fiecărei țări ar trebui să beneficieze însă de un larg sprijin internațional, să fie favorizat și stimulat prin relații de colaborare echitabile, reciproc avantajoase, în cadrul cărora transferul de tehnologii perfecționate din țările dezvoltate către cele sărace să se facă neîngrădit și să sprijine dezvoltarea rapidă a economiilor acestor țări.

La baza acestui proces trebuie să stea dezarmarea și, în primul rînd, dezarmarea nucleară, reducerea cheltuielilor militare și utilizarea judicioasă a fondurilor recuperate.

În zilele noastre, cînd omul a ajuns să pună piciorul pe lună, să trimită rachete cu aparatură științifică pînă la alte planete depărtate, nu numai că este imperios necesar, dar și o obligație umanitară, să se întreprindă eforturi pentru îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale oamenilor, care pot și trebuie să trăiască în condiții corespunzătoare, indiferent de locul unde se găsesc pe planeta noastră.

Dr. ing. TEODOR MARIAN

FESTIVALUL NAȚIONAL

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

CONSTELAȚIE DE TALENTE ȘI FRUMUSEȚI

INCEPUTUL. Istoricește, ideea unei ample mișcări culturale care să se finalizeze periodic prin concursuri la toate nivelurile, implicit la scara întregii țări, a fost formulată de secretarul general al partidului și președintele republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la primul Congres al educației politice și culturii socialiste din iunie 1976, pentru ca în toamna aceluiași an ea să se materializeze în lansarea primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României".

Activității politico-educative și cultural-artistice i s-a imprimat astfel un spirit nou, revoluționar, o viziune și o metodă de desfășurare care reprezintă o contribuție unică a secretarului general al partidului, atît în practica generală a făuririi noii orînduiri sociale, cît și în istoria vieții culturale românești din toate timpurile. Conceptul acestei vaste mișcări de educație și creație are ca punct definitoriu formarea omului nou, operă complexă care, cum s-a subliniat chiar în Expunerea la acel prim forum al educației politice și al culturii socialiste, nu se poate realiza doar de către activiștii din acest domeniu sau de către intelectuali, oricît de geniali și talentați ar fi aceștia întrucît și aici, ca în toate sectoarele vieții materiale și spirituale, **„rolul determinant în crearea culturii noi, revoluționare îl au masele populare, geniul inepuizabil mereu inovator al poporului".**

Punînd la baza acestei mișcări umanismul revoluționar propriu societății noastre socialiste, s-au creat de la bun început premisele formării multilaterale și afirmării personalității umane. Urmărit, orientat și impulsionat în permanență de vizionarul său ctitor, Festivalul național „Cîntarea României" a cîștigat ediție de ediție în amploare și profunzime, îmbogățindu-și conținutul și lărgindu-și aria de cuprindere a maselor. Statistica e cît se poate de concludentă în acest sens. Dacă în anul declanșării primei ediții numărul formațiilor participante era de 30 000, iar al membrilor acestora de 1 000 000, cea de-a doua ediție marca o creștere a numărului formațiilor la 120 000 și a membrilor acestora la aproape 2 500 000, pentru ca ediția a III-a încheiată în 1981 să cuprindă aproape 130 000 de formații cu circa 3 000 000 membri.

Fără îndoială însă că progresul cel mai remarcabil îl reprezintă lărgirea orizontului spiritual al oamenilor, întărirea conștiinței lor socialiste.

„Festivalul național „Cîntarea României" s-a transformat într-o puternică mișcare cultural artistică a maselor largi populare — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în istorica Expunere la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, cu puțin timp înainte de desfășurarea celui de al II-lea Congres al educației politice și al culturii socialiste. **Am obținut rezultate minunate; oamenii muncii, masele populare de la orașe și sate sînt și creatorii și participanții și beneficiarii direcți ai activității cultural-artistice de masă".**

PARTICIPARE CREATOARE. Tocmai această idee atît de reală, de adevărată ne propunem să o dezvoltăm, pornind de la argumentele ne care ni le oferă activitățile desfășurate în cadrul generos al Festivalului național „Cîntarea României", activități pe care am avut prilejul să le urmăresc direct în nenumărate locuri din țară și la toate etapele de concurs ale celor trei ediții. Participarea oamenilor muncii la activitatea de creație tehnico-științifică sau cultural-artistică depășește sfera modernului „hobby", fiindcă, prin cele mai bune performanțe, creatorul din cadrul Festivalului este unul din milioanele de făuritori ai culturii și artei noi, revoluționare. Talentul și dăruirea sa, emanarea creației sale din viața și

munca de fiecare zi îi conferă acesteia nu o dată o valoare durabilă, integrîndu-se în tezaurul cultural-artistic național. Mi-a fost dat, de pildă, într-una din verile din urmă să asist la o tabără de pictură și sculptură a unor muncitori de talent reuniți pentru un număr de zile la o cabană din munții Retezat, în vecinătatea Văii Jiului. După nici zece zile de lucru, pereții unei săli destul de mari și o poiană din fața cabanei se umpluseră de picturi și sculpturi. Unii dintre autorii lor erau chiar mineri din Valea Jiului sau de la minele din preajma orașului Baia Mare, așa că nu m-a surprins deloc faptul că în lucrările lor era reflectat chiar universul lor de muncă. După cum nu lipseau viziuni și motive de ordin istoric, folcloric sau din domenii ale vieții lor zilnice. Am trecut la cîteva luni după aceea prin Petroșani și nu mică mi-a fost bucuria revăzînd în scuarele de pe strada mare unele din sculpturile realizate în tabăra de creație din Retezat, una dintre multele de acest gen inițiate de sindicatele noastre în colaborare cu forurile artistice de specialitate.

Revelații similare am avut pe plan cultural-artistic în zeci și sute de sate pe unde am poposit la căminele culturale, asistînd fie la dialogurile pe aceeași scenă din etapa de masă a festivalului, fie la obișnuitele serbări locale. Dintre multele voi invoca în însemnările de față comuna aflată într-un proces avansat de urbanizare Făget, din județul Timiș. Cu toate că dragostea de cîntec, de joc, de viers sau de culoare nu le-a lipsit niciodată făgețenilor, o explozie atît de puternică a talentelor lor nu s-a produs niciodată ca în acești ani de cînd a fost lansat Festivalul național „Cîntarea României". Dacă am aduna toate premiile pe țară cîștigate la cele trei ediții am egala ca număr pe cele obținute chiar de un municipiu de primă mărime. Activitatea atît de mult s-a extins și s-a diversificat în toate cele 11 sate ale comunei încît unele dintre ele concurează de sine stătător în confruntările festivalului, ajungînd pe primele locuri chiar în etapa republicană. Nu mai departe decît la ultima ediție, pe lîngă ansamblul vocal-instrumental de la centrul de comună Făget, au cîștigat titlul de laureate ale Festivalului național „Cîntarea României" și formații artistice din satele Bătești, Brănești, Jupînești. Ca să nu mai vorbim de premiile individuale, între care cele obținute de unul din principalii animatori culturali din Făget, poetul profesor Ion Căliman, directorul de pînă mai ieri al căminului cultural de la centrul de comună.

AFIRMAREA TALENTELOR. Exemplele concrete de mai înainte, din sutele pe care le-aș putea cita, probează faptul că, pentru a se ridica la suprafață talentele autentice trebuie să existe, ca să folosim un termen petrolist, o... presiune de strat. Iar această presiune, precum se vede, există din belșug nu numai datorită democratismului profund al acestei mișcări culturale, ci și puternicei afirmări a geniului creator al poporului, ale cărui izvoare nesecate erup în permanență prin ieșirile la lumină ce li s-au asigurat. Nimic poate mai concludent în acest sens decît broșurile cu lista laureaților etapei republicane ale ultimelor două ediții, dacă broșuri se pot chema niște cărțoaie, una de 112 pagini, iar cea de a doua, pe un format mai lat, de 172 pagini, tipărite foarte îndesit cu literă mică. Nu există probă de creație sau interpretare în care chiar capitolul destinat premiului I să nu cuprindă zeci și zeci de nume de formații și persoane. E drept că uneori și juriile au fost mai generoase, îndeosebi la ultima ediție, dar nu-i mai puțin adevărat că și valorile afiate în confruntare au fost greu de departajat.

Permită-mi-se de aceea ca măcar în cîteva genuri artistice să exemplificăm. Iată memorabilul montaj literar al căminului cultural Stulpicani-Suceava realizat pe un poem patriotic de o rară frumusețe și emoție al însuși conducătorului colectivului, profesorul Constantin Cojocaru. Îmbrăcați în strălucitele costume bucovinene, cu crengi de brad în mînă, interpreții parcă oficiază un ritual despre fiii pămîntului cu cea mai mare încărcătură de istorie pe metru pătrat, cum spune inspirat un vers. Și tot din acel nord binecuvîntat au descins bravii bărbați de la Cajvana, cu dansurile lor împărătești, care i-au impresionat pînă la lacrimi pe cei mai exigenți coregrafi. Și pentru a demonstra că mai mult decît oricînd, „nasc și la Moldova oameni", vorba cronicarului, printre reprezentanții cei mai îndrăgiți ai acestui gen nou care este brigada artistică s-au numărat virtuozii interpreți ai unor veritabile cîntice și scenete comice de la „Moldoplast" Iași. Tot un gen nou, destul de dificil de abordat, dansul tematic, a fost ilustrat de Școala populară de artă din Brăila.

Teatrul, cu mulțimea sa de trupe excelente, unele cu o tradiție de decenii, a avut în studioul de teatru „Marcel Anghelescu" al Combinatului poligrafic „Casa Scînteii", unul din merituoasele capete de afiș, floarea literei dovedindu-se a fi una de aur. Dacă deplasăm aria exemplificării spre Transilvania și Banat, ne vom putea opri la coruri de tradiție ca

„Ion Vidu" din Lugoj sau „Emil Monția" din Arad, dar nu vom putea să nu citäm și formații de cameră ceva mai tinere precum „Miorița" din Reșița sau „Voxumana" din Sfîntu Gheorghe. „Nuntașii Bihorului", ansamblul folcloric al casei de cultură din Oradea, ne revine, de asemenea, în minte cu minunatele sale cîntece și jocuri. Dar nu numai în artele tradiționale au excelat sute și sute de formații, ci și în cele clasice, din moment ce la orchestre simfonice pe locul I s-au clasat colective din Bacău, Cluj-Napoca, Arad, Drobeta-Turnu Severin, Baia Mare, iar la operă trupe din București, Ploiești, Slănic-Prahova, unele, ca acestea din urmă, cu creații în premieră absolută.

Capitolul creație în toate domeniile, de la literatură și artă plastică la artă populară și film a fost atît de bogat ilustrat și mai ales la un nivel artistic atît de înalt încît nu e deloc de mirare că printre numele care s-au impus în poezia și proza ultimilor ani se află tocmai laureații Festivalului național „Cîntarea României", semn că dacă nu cu toate, cel puțin în imensa lor majoritate cele 45 446 de cercuri și cenacluri de creație oferă un climat propice descoperirii, formării și afirmării talentelor autentice. Oprindu-ne aici cu citările avînd ținu de exemplu, vom conchide, parafrazîndu-i pe autorii unui poem scenic amintit, că pămîntul românesc se dovedește încărcat nu numai cu cea mai multă istorie pe metru pătrat, ci și cu vocație și creație artistică.

SPRE NOI PROGRESE. „Este necesar să perfecționăm continuu conținutul activității desfășurate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", să lărgim și mai mult caracterul său de masă, să permanentizăm formele de creație și manifestare artistico-culturale de masă". Acestea sînt deziderate formulate de secretarul general al partidului în deschizătoarea de orizonturi Expunere prezentată la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. și reluate și accentuate în cuvîntarea rostită la al II-lea Congres al educației politice și al culturii socialiste din același iunie 1982. Aflat în etapa sa de masă încă de la încheierea celei de a treia ediție 1979—1981, Festivalul național „Cîntarea României" a cunoscut în ultima perioadă un efort de ridicare a calității în toate genurile de creație și interpretare. Retrospectivele analitice, unele dintre ele desfășurate într-un salutar spirit critic responsabil, urmate în toate județele de diferite festivaluri locale, nu puține dintre cele mai ridicate, creează după părerea noastră condițiile ce etapele de concurs în care intră festivalul în anul 1983 să probeze un adevărat salt în activitatea politico-educativă și cultural-artistică din țara noastră. Oricît de semnificative ar fi confruntările din aceste etape superioare de concurs, ele nu pot indica decît valori care s-au născut zi de zi în confruntarea cea mai importantă cu viața poporului, cu eforturile creatoare consacrate îndeplinirii sarcinilor celui de al XII-lea Congres.

NICULAE STOIAN

LAUREAȚII

Ultima ediție s-a soldat cu cîteva mii de laureați, eternizați într-un tom gros, o enciclopedie plină cu nume și cu tot atîtea destine artistice. Unii sînt vechi stîlpi ai artei populare, creatori de școală, personalități locale, alții au răsărit de la o etapă la alta, ca stelele noi, depistați de antenele acestui uriaș și complex fenomen artistic care este Festivalul național.

...**Ghiță Baciu**, poetul țăran din Întorsura Buzăului, a coborît iarăși din sălașurile de ciobani ca să se întoarcă cu o altă cunună. De cîte ori îi pronunț numele încep să-i murmur versurile din poezia aceea cu iz testamentar care l-a făcut atît de cunoscut : **„Noianul gîndurilor tale, deci / Să nu-l închizi în tine și să pleci / Să-l scrii pe-o coală albă, cel puțin / S-aținã calea celor care vin"...**

O cusătoare și o poetă, **Gheorghița Măleanu**, a creat în satul ei, Bărbătești-Vîlcea, o școală, la care tinerele fete învață lucrul acela ce nu putea lipsi înainte vreme unei fete de măritat, cusutul pe pînză și țesutul la război. Țăranca din Vîlcea deține un premiu al Uniunii artiștilor plastici, un altul cîștigat la Sofia, la expoziția internațională a meșteșugurilor și meseriilor populare și este din nou acum laureată, intrînd în rîndul veteranilor Festivalului național. A fost trimisă într-o vreme pe litoral — acolo unde, în timpul sezonului, negustorii de „amintiri" vînd acele produse ale antiartizanatului — să le contracareze și să le facă de rușine opunîndu-le superba și pura artă populară românească. Gheorghița Măleanu face tot timpul poezie, cu acul pe năframa de borangic, cu cel mai pașnic dintre războaie, cel de țesut, și cu condeiul. Același talent își pune pecetea pe toate...

Din miile de nume țîșnește un altul — **Căpîlna de Alba.** Din nou au șerpuit copilele Căpîlnei în dansul acela plin de vrajă și de taine, cu întreruperi neașteptate și porniri năvalnice ca ale unei inimi încercate de iubire, în care ele își dau în vileag visele adolescentine : ... **Io-s în deal și**

badea-n șesu / Și mi-l cunosc di pă mersu / Că-i e mersu legănatu / Cu dragoste-amestecatu/.

Cei doi aflați la muncă își trimit astfel peste cîmp mesajele de dragoste.

De la Căpîlna s-a ridicat în această ediție și **Veta Biriș**, care a cules o doină a Ianculuí și a dus-o la acel grad de interpretare artistică încît „Electrecordul" i-a dedicat un disc.

Ne-am temut că vor muri de bătrînețe baladiștii și că vor duce cu ei balada, cîntecul obidei, al dorului și al revoltei, dar iată că făclia e în alte mîini și ultima ediție reține, din mulții baladiști, 47 pe care-i răsplătește cu titlul de laureați.

...Două vechi cunoștințe ne apar din nou în față, sculptorul naiv **Neculai Popa** din Tîrpeștii Neamțului cu al lui „Blestem", cioplit în piatră și **Floare Moț** din Șicula-Alba, care primește premiul I pentru costumele femeiești.

...Între 4—6 iunie 1982 a avut loc la Horezu-Vîlcea — una din vechile vetre ale olăritului — cea de a XII-a ediție a Tîrgului ceramicii populare românești organizată în cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

Ce frumuseți se pot face din lutul inform pe care ei, olarii, îl privesc (de ce n-am risca o comparație ?) cu același simț al creativității care-l face pe cioplitorul în marmură să întrezărească viitoarele conture !

Așa cum a făcut-o și regretatul Vida Geza cînd își alegea copacul din pădure în care îi erau clare chipurile celor trei din „dansul țărănesc", capodoperă demnă, credem, de toate muzeele lumii.

Horezul este cea mai fecundă vatră a olarilor. Se lucrează pe familii, într-o nobilă concurență care-i duce tot timpul spre perfecțiune : **Ioana** și **Dumitru Mischiu, Aurelia** și **Stelian Ogrezeanu, Eufrosina** și **Victor Vicșoreanu,** toți cu premiul I, dar iată că apar printre laureați, cu premiul II de astă dată, Victor Ogrezea-

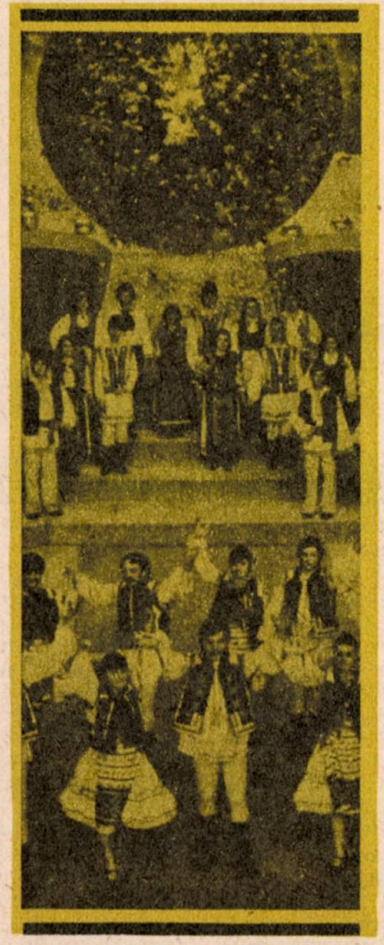

nu, Ionel **Popa, Ion** Mischiu, perechea **Maria** și **Gh. Popa,** asigurîndu-ne de perenitatea artei olarului adusă azi pe o culme pe care n-a fost niciodată în trecut. Amintim că la Horezu s-au întîlnit cei mai buni din toate centrele de olari, din Arad, Vadu Crișului-(Bihor), Covasna și din vestitele Corund (Harghita), Oboga-(Olt), Marginea-(Suceava), Gorgota-(Prahova).

E cu neputință să cuprinzi toate categoriile și subcategoriile artei populare. E un uriaș copac al vieții care acoperă o țară, o împărăție a minunilor unde timpul se măsoară cu secolele. Printre laureați sînt și creatorii de măști. Doi dintre ei, celebri : **Pavel Terțiu** din Chiricari-Vrancea și **Nicolae Popa** din Petricani-Neamț. La ei, în tainica Moldovă, din cele mai îndepărtate timpuri s-au făcut măști, dar ei făcîndu-le, au dus grotescul măștii pînă aproape de perfecțiune. Masca e un mijloc de a șarja răul. Și ce șarjă ! Am luat un exemplar în mîini, am privit stupefiat : ochii, două găvane, nasul enorm, încîrligat ca-n clasica reprezentare a diavolului, dinții din boabe de fasole cu goluri negre între ei, barba din cîlți de cînepă.

— De cine ai vrut, meștere Pavel, să-ți bați joc ?

— De tot ce e urît pe lumea asta.

Adică — am zice noi — de trîndăvie, de hoție, de sperjur, de lăcomie, de neomenie și de ce nu ? acum, de cei care amenință sufletul lumii, pasărea de pradă, cum o metaforizează poetul popular **Ion Tomoioagă Maramureșeanu,** din Moisei, locul unde au fost uciși în timpul războiului trecut țăranii nevinovați :

Ce fel de pasăre varsă din cioncu-i lave de foc otrăvite ? / Cine să-i rupă grumajii și aripa-n două să-i rupă / Iată-l un prunc neluat pînă atuncea în seamă / El îi va da cina din palmă / Cu mieruri de fier din iarba fiarelor scoase / El îi va frînge și cioncul și-aripile-i groase.

V. TOSO

Aniversări 1983

CONSTITUIREA COMITETULUI NAȚIONAL ANTIFASCIST – MOMENT DE REFERINȚĂ ÎN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

Calendarul evenimentelor politice interne ale anului 1983 înscrie la loc de frunte aniversarea a 50 de ani de la constituirea în iunie 1933 a Comitetului Național Antifascist — moment de referință în istoria mișcării noastre revoluționare, în lupta poporului român pentru libertate și democrație, pentru apărarea suveranității și independenței naționale a României.

Momentul întemeierii acestei largi organizații de masă legale a partidului comunist, resorturile și modalitățile sale de acțiune detașează mari și multiple semnificații care vin să ilustreze, o dată în plus, trăsături fundamentale ale bătăliei revoluționare generale a maselor muncitoare, a poporului român din acel început de epocă istorică marcată de venirea la putere a hitlerismului în Germania și de recrudescența organizațiilor fasciste din România. O perioadă istorică de grele încercări pentru soarta poporului român în care Partidul Comunist Român s-a manifestat ca singura forță politică consecvent revoluționară din întreg peisajul vieții politice a României ce a înțeles, în întreaga sa gravitate, marile primejdii reprezentate de fascism pentru lupta clasei muncitoare, a maselor largi, pentru însăși ființa națională a statului român, pentru pacea și securitatea popoarelor.

În acele împrejurări de cumpănă s-a evidențiat din nou patriotismul fierbinte al comuniștilor exprimat în mod strălucit prin consecvența și dîrzenia cu care s-au ridicat în apărarea intereselor vitale ale poporului, militînd pentru activizarea și unirea tuturor forțelor potrivnice fascismului, pentru crearea unui front democratic, a unei opinii antifasciste de masă capabilă să dea o ripostă viguroasă și hotărîtă demagogiei și terorismului fascist. Acestui deziderat fundamental i s-a circumscris bogata activitate desfășurată de Comitetul Național Antifascist care a reunit în rîndurile sale reprezentanți ai celor mai diverse clase și pături sociale — de la muncitori și pînă la personalități marcante ale vieții publice și culturale românești. *„Strîngînd în jurul acțiunii antifasciste pe toți cei care lucrează cu brațul sau cu mintea la orașe și sate* — arăta Comitetul Național Antifascist în primul său apel-program din iulie 1933 — *vom putea stăvili în România triumful unui curent care poartă în el germenul de distrugere a tot ce este izvor de muncă și gîndire".*

Acționînd în spiritul liniei politice tactice stabilită de partidul comunist și sub conducerea sa directă, Comitetul Național Antifascist a desfășurat o fecundă activitate pentru atragerea în mișcarea antifascistă a unor categorii cît mai largi de cetățeni, români și de alte naționalități, avînd preocupări și convingeri politice diferite, dar uniți prin voința comună de a bara calea fascismului în România ; și-a adus — prin publicații, cărți, broșuri și manifeste — o importantă contribuție la activitatea ideologică a partidului comunist de demascare și combatere a demagogiei sociale și naționale a organizațiilor fasciste în frunte cu Garda de Fier, a caracterului lor reacționar, obscurantist, mistic, anticomunist și antipatriotic, ridicîndu-se în apărarea valorilor perene ale culturii românești și universale periclitate de marșul tenebros al forțelor fasciste retrograde ; s-a manifestat ca o puternică și activă forță în lupta contra fascismului pe plan internațional, exprimîndu-și — prin cele mai diverse mijloace — solidaritatea militantă cu acțiunea forțelor antifasciste din alte țări.

Numeroasele adeziuni la acest cuprinzător for, crearea în scurt timp, într-un mare număr de centre, a comitetelor regionale, județene și locale au confirmat rodnicia metodelor folosite de partidul comunist în permanenta extindere și consolidare a mișcării antifasciste unice din România. Comitetul Național Antifascist a reprezentat în peisajul vieții politice a țării un eficient mijloc de manifestare a unității de acțiune a clasei muncitoare, în frunte cu comuniștii care, pe temeiul acelorași deziderate, și-a făcut simțită prezența ca cea mai puternică forță în lupta revoluționară antifascistă. Prin intermediul C.N.A. ca și al celorlalte organizații de masă legale, P.C.R. s-a ancorat și mai adînc în realitățile sociale, economice și poli-

tice ale țării, dînd astfel expresie, în practica politică, deziderateloг și aspirațiilor fundamentale ale poporului român.

Intreaga activitate a Comitetului Național Antifascist a evidențiat activitatea prodigioasă a tînărului militant comunist Nicolae Ceaușescu, aflat în conducerea organizației din însărcinarea Secretariatului C.C. al P.C.R., ca reprezentant al tineretului democrat din Capitală. Fericita opțiune făcută în acest sens de conducerea partidului și-a găsit o la fel de fericită confirmare în roadele bogate ale activității antifasciste, patriotice, desfășurată de tînărul luptător comunist.

În această funcție, tînărul comunist Nicolae Ceaușescu acționează intens și energic pentru atragerea pe făgașul mișcării antifasciste a unor largi forțe sociale și politice cu orientare democratică și antrenarea acestora la acțiuni de masă împotriva fascismului, pentru apărarea independenței și suveranității naționale a României, a integrității sale teritoriale. Remarcabila capacitate organizatorică, energia și puterea de muncă clocotitoare, profunzimea și maturitatea de gîndire dublate de un patriotism înflăcărat — ca izvoare ale gîndului și faptelor sale de zi cu zi — aveau să-l situeze pe tînărul comunist Nicolae Ceaușescu în primele rînduri ale mișcării antifasciste românești, dobîndind, în scurt timp, admirația și prețuirea tineretului revoluționar, ale muncitorimii în mijlocul căreia se afla în permanență, precum și ale unor intelectuali de prestigiu.

Pagină memorabilă în bătălia poporului român pentru democrație și independență națională, pentru apărarea valorilor umanității, activitatea multilaterală a Comitetului Național Antifascist în direcția închegării unui front comun de luptă antifascistă a dat rezultate fructuoase care aveau să stea la temelia acțiunii partidului comunist din anii următori. Experiența valoroasă dobîndită de comuniști în acest domeniu a fost îmbogățită în faza următoare a luptei antifasciste românești, în organizarea amplei mișcări de rezistență antihitleristă a poporului român dar, mai ales, în înfăptuirea marelui act al renașterii noastre naționale — revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944 — care a deschis calea evoluției rapide a României pe treptele tot mai înalte ale progresului și civilizației socialiste.

CONSTANTIN PETCULESCU
doctor în istorie

ANIVERSĂRI 1983

ECOUL LUPTELOR MUNCITORILOR CEFERIȘTI ȘI PETROLIȘTI ÎN LITERATURĂ

Se împlinesc, în 1983, cincizeci de ani de la prima mare bătălie de clasă a proletariatului român — luptele ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933, eveniment care s-a desfășurat într-o conjunctură politico-economică internă și internațională aparte. Nu se mai cunoscuse, pînă atunci, o criză economică atît de puternică, de zguduitoare, cu implicații atît de adînci. Anii 1929—1933, ani de vîrf ai crizei, au însemnat perioada cînd armata șomerilor din toate țările capitaliste atinsese proporții nemaiîntîlnite. În România, guvernanții au introdus „inovația curbelor de sacrificiu", care au produs un adevărat dezastru pentru bugetele, și așa mizere, ale muncitorilor angajați.

Era firesc ca, în aceste condiții, să se înregistreze o creștere vertiginoasă a avîntului

revoluționar. Dînd dovadă de un înalt spirit combativ, proletariatul din România, cu precădere ceferiștii de la Atelierele Griviția și din alte localități (Nicolina-Iași, Dej, Cluj, Constanța, Timișoara, Arad, Oradea, Brașov, Ploiești, Galați, Tulcea etc.), precum și muncitorii petroliști de pe Valea Prahovei, sub conducerea Partidului Comunist Român, s-au ridicat la luptă împotriva exploatării, pentru revendicări economice și politice, pentru libertăți democratice. Luptele au căpătat în ianuarie-februarie 1933 asemenea proporții încît au cuprins întreaga clasă muncitoare din țara noastră, fiind cea mai mare ridicare la luptă a proletariatului după instalarea fascismului în Germania.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu **„Acțiunile muncitorilor greviști de la Griviția s-au desfășurat sub conducerea nemijlocită a organizațiilor de partid din Ateliere...“**, și la fel, în ceea ce-i privește pe petroliști, **„Rolul conducător al acțiunilor revoluționare din Valea Prahovei l-a avut Comitetul județean al Partidului Comunist...“.**

Presa de partid și presa democrată a vremii au reflectat pe larg evenimentele din 1933. Ziariști și scriitori militanți și democrați au scris despre acțiunile eroice ale muncitorimii. Printre ei, se remarcă Alexandru Sahia. Întreaga lui creație este nemijlocit legată de luptele clasei muncitoare, de lupta celor exploatați. Scrierile lui Sahia au fost însă numai începutul. Numeroși scriitori și-au angajat condeiul pentru a oglindi în creațiile lor luptele petroliștilor și ceferiștilor din 1933. Ani de-a rîndul, și mai ales după Eliberare, numărul acestora a crescut mereu. Au glorificat luptele și sîngele vărsat în lupte, suferințele suportate, lupta pentru o Românie nouă, tineri scriitori care aveau să se afirme ulterior, precum și unele dintre cele mai prestigioase condeie, ca cele ale lui Tudor Arghezi, G. Călinescu, Gala Galaction, Mihail Cruceanu, Grigore Preoteasa, Ion Pas, Alex Sahighian, Zaharia Stancu, Marcel Breslașu, Cicerone Teodorescu, Gh. Dinu, Mihai Beniuc, Eugen Barbu, Radu Boureanu, Eugen Jebeleanu, Geo Dumitrescu, George Macovescu, Ștefan Voitec, Maria Banuș, Nina Cassian, Vladimir Colin, Victor Tulbure, Vasile Nicolescu. Pe ei, pe luptătorii din '933, poetul Geo Dumitrescu, în versuri de o rară noblețe și într-o viziune demnă pentru asemenea precursori îi vede nu ca pe „niște simpli muncitori înfometați“, ci ca pe ziditorii unei lumi noi : **„Erau oamenii viitorului, / ingineri, meșteri, savanți iscusiți — / toți, mecanici de noapte, încercați, / ce pregăteau nu numai pîinea de a doua zi, / ci noi motoare puternice, hotărîtoare, / ce aveau să urce, boltit, spre dunga zării / locomotiva zburătoare a istoriei, / minată de cel mai roșu combustibil“.** La rîndul său, G. Călinescu, în eseul „Griviția Roșie — imagini suprapuse“, consemnează cu slovă de cronicar, puternica impresie ce i-a făcut-o vizitarea citadelei din '33 : **„În imensa hală cu stîlpi de fier în care, în timpul grevelor din februarie 1933, șapte mii de lucrători s-au adunat să asculte cuvîntul tovarășilor lor, e o tăcere de catedrală ce dă noblețe acestei incinte de fier. Tumultul luptelor de clasă a trecut în istorie...“.**

Grevele din 1933 au avut și un larg ecou internațional, oglindit în presa vremii din Italia, Anglia, Danemarca, S.U.A., Cuba, Peru, Uruguay, Brazilia, Olanda, Grecia etc.

Literatura vastă dedicată unui asemenea măreț eveniment ar trebui adunată de o editură într-un volum, omagiindu-se și astfel pilda înaintașilor noștri și punînd în acest fel la îndemîna generațiilor de azi pagini dintre cele mai edificatoare ale istoriei noastre contemporane.

Gh. CATANĂ

GRIVIȚA 1933, pictură de Miklossy Gavril

ANIVERSĂRI 1983

1 DECEMBRIE 1918

MEMORABILUL ACT AL UNIRII CELEI MARI

Ziua de 1 Decembrie 1918 va rămîne pentru totdeauna înscrisă cu litere de aur în istoria și în conștiința poporului român, ca una dintre datele memorabile ale neamului românesc. Ea amintește și va aminti peste timp că atunci, în ceasul solemn al marii împliniri, un popor cu un eroic și multimilenar trecut își desăvîrșea unitatea național-statală. Cei peste 150 000 de muncitori, țărani, intelectuali adunați pe Cîmpul lui Horea de lîngă Alba Iulia erau purtătorii dorinței fierbinți de unitate a întregii țări. Spre Alba Iulia erau îndreptate privirile tuturor românilor, căci acolo, în inima Transilvaniei, poporul era chemat să înfăptuiască Marea Unire, să șteargă, pentru totdeauna, nedreptele și artificialele hotare între fiii aceluiași neam. Încununare a aspirațiilor secular ale poporului român de libertate, unitate, independență, unirea Transilvaniei cu patria-mamă a reprezentat, așa cum subliniază tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU, „rodul luptei întregului popor, însuflețit de năzuința secular a unității, de hotărîrea de a împlini visul pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații de înaintași“.**

Năzuința românilor către unitate vine din adîncuri de istorie. Dintr-o istorie ce adună între paginile sale făptuiri măreț; dintr-o istorie ce se numără nu cu anii, ori cu secolele, ci cu mileniile. Încă acum mai bine de 2050 de ani Burebista punea bazele statului dac centralizat și independent, unul dintre marile edificii politico-statale ale antichității. El se numea Dacia și simbolul Daciei, dorința reîntrupării sale vor străbate, veac după veac, istoria poporului nostru, în pofida politicii marilor imperii vecine care au căzut rînd pe rînd, în timp ce poporul român și-a urmărit cu fermitate mărețul țel al unității, înfăptuindu-l, în cele din urmă, în 1918.

Între epopeea eroică a lui Burebista și cea de la Alba Iulia au trecut aproape două mii de ani. În acest lung răstimp, din sînul poporului nostru au ieșit mari conducători care au purtat nestinsă făclia luptei pentru unitate. Ei se numesc Decebal, Gelu Românul, Basarab I Întemeietorul, Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Iancu de Hunedoara, Mihai Viteazul, cel care, în 1600, reunise pe toți românii între granițele firești ale țării lor. Aceștia sînt eroii, dar tot erou, marele erou, este țăranul român, acela care a dat tărie de granit și exemplară continuitate luptei noastre pentru unitate și neatîrnare.

Deschizînd epoca modernă a istoriei patriei, revoluția din 1821 a exprimat clar năzuința spre unire și independență, pregătind marea ridicare la luptă din 1848, pe parcursul căreia idealul unei singure Românii s-a situat în prim plan. La Blaj, din piepturile a peste 40 000 de participanți la marea adunare națională, a izbucnit istorica chemare: **„Noi vrem să ne unim cu Țara“.**

Curînd, unitatea și neatîrnarea, postulate fundamentale ale revoluției, își vor afla împlinirea. În 1859, prin unirea Munteniei cu Moldova, se făurește statul național român modern, pentru ca, în anii 1877—1878, prin lupta eroică a întregului popor, să fie cucerită independența de stat deplină, eveniment istoric care a stimulat și mai mult energiile revoluționare ale națiunii române spre înfăptuirea idealului făuririi statului național unitar.

Marea victorie de la 1 Decembrie 1918 va veni, deci, firesc, va fi rezultatul luptei hotărîte a poporului. A fost nevoie de noi dovezi de dăruire și devotament pentru apărarea pămîntului străbun, în bătăliile primului război mondial, la Mărăști, Mărășești, Oituz, în care armata română, trup din trupul țării, a luptat cu eroism fără seamăn, precum luptaseră, la vremea lor, strămoșii, pentru salvarea patriei, pentru realizarea României unite.

Marea unire s-a realizat pe cale plebiscitară, prin sistemul democratic al consultării poporului. În fruntea luptei pentru unire s-a aflat Consiliul Național Român Central, alcătuit, pe bază de paritate, din reprezentanți ai celor două mari partide ale românilor transilvăneni — Partidul Național Român și Partidul Social-Democrat.

În istorica zi de 1 Decembrie 1918, românii transilvăneni,

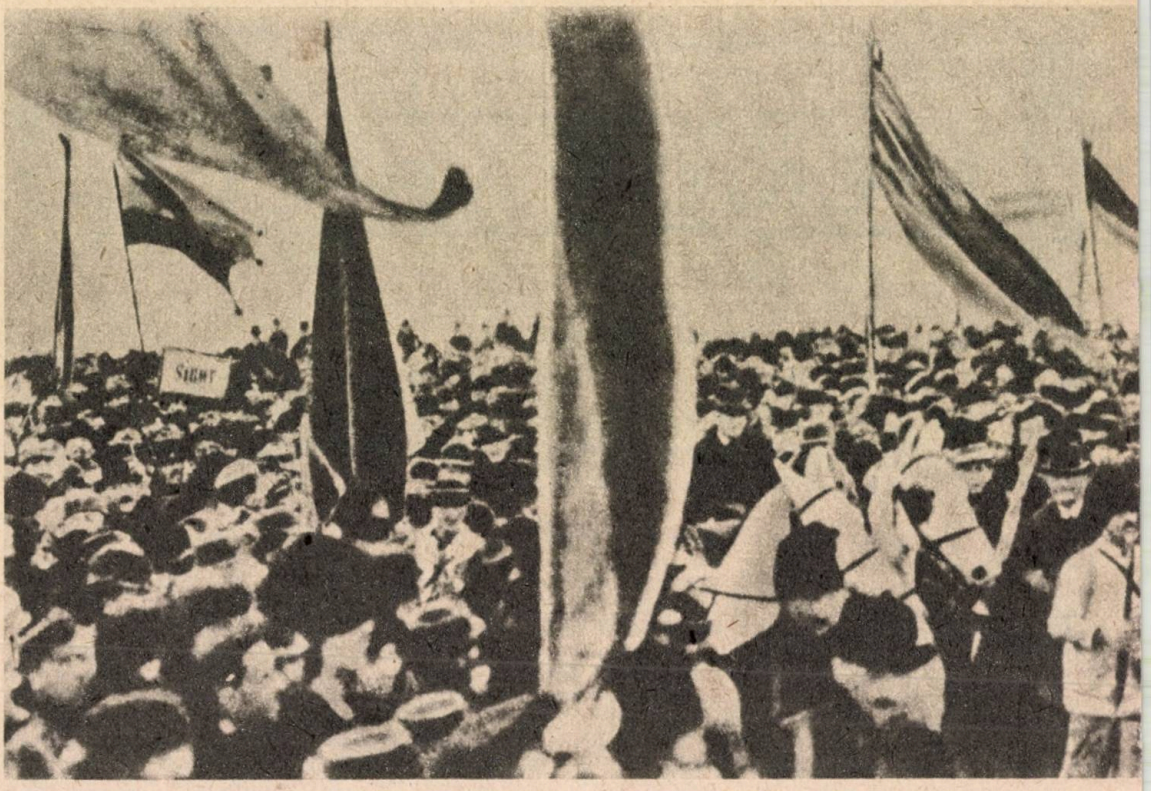

Adunarea de la Alba Iulia – 1918

bănățeni, crișeni și maramureșeni, prin votul unanim al reprezentanților lor (în număr de 1 228), au hotărît unirea acestor străvechi teritorii românești cu Țara, consfințind înfăptuirea dezideratului de două ori milenar al unității poporului român. În aceste condiții, tratatele de pace încheiate după terminarea războiului mondial n-au făcut decît să constate o situație de fapt, realizată prin acțiunea energică a poporului. Unirea n-a fost un fenomen de conjunctură și nici rezultatul unor înțelegeri intervenite la masa tratativelor, ci înfăptuirea aspirației legitime a poporului, prin lupta, jertfele și forțele proprii.

Făurirea statului național unitar român, rezultat al voinței și acțiunii poporului român, încununare a năzuințelor sale spre unitate, independență și libertate, a deschis o nouă etapă în istoria României. Ea a creat condiții pentru dezvoltarea economico-socială a țării, a forțelor progresiste ale societății, pentru intensificarea mișcării revoluționare a clasei muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist Român, făurit în 1921, în România unită.

Condițiile favorabile înfloririi impetuoase a națiunii noastre, descătușării energiilor sale creatoare și înfăptuirii năzuințelor de progres ale maselor populare s-au realizat după victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă începută în august 1944, cînd clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare, a cucerit puterea în stat și poporul a devenit stăpîn deplin al propriului destin.

Astăzi, în noua etapă a dezvoltării patriei, tradițiile luptei pentru unitate a poporului constituie puternici factori stimulatori ai întăririi unității întregii noastre națiuni socialiste în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cel mai înalt omagiu pe care îl putem aduce luptei multiseculare duse de poporul român pentru unitate și independență, operei înaintașilor, maselor populare care au apărat glia strămoșească, au făurit și consolidat unitatea națională, durînd temelii trainice patriei unite, este activitatea susținută pentru înălțarea mărețului edificiu al societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

VASILE NICULAE
doctor în istorie

ANIVERSĂRI 1983

90 de ani de la făurirea partidului politic al muncitorilor

Începînd cu deceniul al 9-lea al veacului trecut, cînd proletariatul s-a dezvoltat din punct de vedere numeric și a crescut nivelul conștiinței sale de clasă, ca urmare a răspîndirii și însușirii marxismului, cînd au luat amploare acțiunile revoluționare ale muncitorilor și asociațiile de întrajutorare s-au transformat treptat în organizații muncitorești, a apărut ca o necesitate obiectivă la ordinea zilei formarea partidului politic al clasei muncitoare. Ziarul **„Drepturile omului"** afirma că **„dezmoștenirii trebuie să formeze un partid cu totul deosebit, care să nu aibă nici în clin, nici în mînecă cu partidele burgheze"** iar gazeta **„Dezrobirea"** susținea că partidul muncitorilor trebuie să fie **„deosebit de toate celelalte partide cîte există pînă azi, fiind expresia intereselor poporului muncitor, interese opuse tuturor claselor privilegiate".**

C. Dobrogeanu-Gherea, în lucrarea sa **„Ce vor socialiștii români ?"**, considerată, pe bună dreptate, program marxist al mișcării muncitorești din România, susține și argumentează temeinic necesitatea organizării partidului politic al proletariatului. Aici este formulată ca o cerință obiectivă trecerea la făurirea orînduirii socialiste, prin instaurarea puterii clasei muncitoare și exercitarea dictaturii proletariatului ca formă de dominație împotriva claselor exploatatoare, a tuturor forțelor ostile societății eliberate de exploatare.

În sprijinul făuririi partidului politic al clasei muncitoare s-a desfășurat o largă activitate propagandistică și organizatorică. Un rol important l-a avut transformarea, la începutul anului 1890, a Cercului muncitorilor din București în Clubul muncitorilor a cărui menire era **„să statornicească frăția și solidaritatea în general între toți muncitorii din țară... să-i organizeze într-un partid aparte, al lor, servind de simbure în jurul căruia să se grupeze toate puterile partidului muncitorilor".** Aceeași sarcină au avut-o și cluburile muncitorești ce s-au înființat, în scurt timp, la Iași, Ploiești, Craiova, Galați, Roman, precum și dezbaterea ce s-a organizat înaintea Congresului, pentru clarificarea problemelor de bază ale mișcării muncitorești din România. Era astfel creat climatul propice pentru centralizarea organizațiilor politice ale proletariatului la scara întregii țări, act politic de mare însemnătate care era cerut de noua etapă a dezvoltării mișcării muncitorești și socialiste și răspundea dorinței arzătoare a muncitorilor din România de a avea o organizație puternică, capabilă să-i conducă în luptele de clasă.

Lucrările Congresului de constituire a partidului politic al clasei muncitoare, Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România, au avut loc la București, în prezența a 62 de delegați, în zilele de 31 martie – 3 aprilie 1893. Congresul a dezbătut și adoptat programul și statutul partidului, a votat o serie de moțiuni și rezoluții privitoare la activitatea viitoare a acestuia și a ales organul central de conducere.

Este necesar să subliniem faptul că Congresul a elaborat cel mai înaintat program politic al epocii, program ce se întemeia pe realitățile concrete ale societății noastre, pe cerințele specifice ale dezvoltării istorice a României și exprima năzuințele arzătoare ale maselor populare de dreptate, egalitate și libertate socială, de progres social.

În România a luat astfel ființă un detașament revoluționar, de avangardă al clasei muncitoare, cu un program inspirat din principiile socialismului științific și realitățile țării care, prin țelurile și obiectivele stabilite, viza instaurarea noii orînduiri sociale. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin crearea acestui partid politic al muncitorilor, care **„a fost rezultatul evoluției istorice a poporului nostru, al dezvoltării forțelor și relațiilor de producție și al ascuțirii contradicțiilor de clasă din România acelei perioade, rezultatul condițiilor obiective create în viața societății noastre"**, s-a dat o puternică lovitură concepțiilor reacționare potrivit cărora în

Participanți la cel de-al doilea Congres al Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, în 1894

țara noastră nu ar exista luptă de clasă și ca atare nici teren prielnic pentru dezvoltarea mișcării revoluționare a proletariatului.

Momentele din istoria partidului ne demonstrează cu prisosință că din primele clipe ale existenței sale, P.S.D.M.R. și-a asumat misiunea istorică de a conduce lupta revoluționară pentru cucerirea puterii politice de către proletariat și celelalte mase muncitoare de la orașe și sate, pentru transformarea socialistă a societății românești. Partidul și-a spus cuvîntul în toate marile probleme care frămîntau societatea românească din acea vreme, luînd poziție și preconizînd soluții în conformitate cu interesele de clasă, cu aspirațiile revoluționare ale muncitorilor.

Deși partidul a avut de înfruntat nenumărate greutăți, datorită impotrivirii claselor dominante, prigoanei și terorii dezlănțuite de regimul burghezo-moșieresc, manifestării unor confuzii și limite determinate de stadiul dezvoltării sociale, de lipsa de experiență și insuficienta maturitate ideologică a proletariatului și a conducătorilor săi din acea perioadă, existenței în conducerea partidului a unor elemente nelegate de clasa muncitoare și inconsecvente din punct de vedere politic și ideologic care au dus la frămîntări și convulsii și chiar la întreruperea vremelnică a activității lui, totuși, lupta revoluționară a continuat. Din rîndurile clasei muncitoare s-au ridicat noi militanți socialiști care și-au consacrat eforturile întăririi mișcării muncitorești, reorganizării partidului pe baze marxiste. „Iată de ce putem spune, cu deplin temei — afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu — că adevăratele începuturi ale Partidului Comunist Român — care continuă cele mai înalte tradiții de luptă ale poporului și își au rădăcinile împlintate adînc în mișcarea muncitorească, socialistă din a doua jumătate a secolului trecut — coincid cu începuturile activității partidului muncitoresc călăuzit de teoria revoluționară marxistă".

ANIVERSĂRI 1983

125 de ani de la înființarea Asociației „Gutenberg" a muncitorilor tipografi din România

Ca în orice parte a lumii, și la noi în țară apariția industriei a adus pe scena istoriei proletariatul și, ca o consecință a acestui fapt, s-a născut nevoia de a se găsi forme de organizare, de solidaritate a acestuia în vederea soluționării numeroaselor probleme de ordin material și social cu care se confruntau cei ce nu aveau alt mijloc de existență decît munca. Primii care au acționat în acest sens au fost muncitorii tipografi, un detașament al noii noastre clase muncitoare cu o instruire mai înaltă pentru că, prin natura muncii sale, a avut posibilitatea să cunoască ideile avansate ale vremii, formele de organizare profesională a proletariatului mondial și să înțeleagă mai repede sensul social-politic al noilor relații ce se statorniceau în fabrică între proprietar și cel ce își vindea forța de muncă, relații ce conțineau în ele germenele unui antagonism social.

Tipografii s-au reunit la început în asociații profesionale de întrajutorare, cum a fost cea creată la Brașov în 1846, cea de la Timișoara, în 1851 și în alte centre, care aveau ca scop imediat sprijinirea membrilor lor în împrejurări dificile, apărarea intereselor materiale ale muncitorilor, ridicarea și pregătirea lor profesională, strîngerea legăturilor de solidaritate dintre ei. Așa cum aprecia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU *„încă din stadiul de început al existenței lui, proletariatul și-a pus problema organizării ca clasă, înțelegînd că aceasta este o condiție hotărîtoare pentru desfășurarea cu succes a luptei politice împotriva claselor exploatatoare, pentru realizarea țelurilor sale revoluționare, pentru eliberarea socială a tuturor celor ce muncesc"*.

Una din primele organizații profesionale de întrajutorare, cea mai importantă după cum o dovedește istoria, de la a cărei înființare aniversăm în 1983 la 24 august, 125 de ani, este cea a lucrătorilor tipografi din București.

Încă de la început, asociația și-a elaborat un statut, e drept cu obiective modeste, vizînd întrajutorarea și satisfacerea unor revendicări economice, dar din el răzbătea un spirit nou, de solidaritate muncitorească, de unitate în fața greutăților și a celor ce le provocau. *„Lucrătorii tipografi — se afirmă în statut — adunîndu-se și chibzuind împreună despre mij-*

loacele de a se adăposti în viitor de relele care amenință toate clasele lucrătoare prin lipsa mijloacelor pecuniare la întîmplare de lipsa de lucru, de boală, de moarte sau de alte împrejurări, au găsit de cuviință a fonda o casă comună sub denumirea : Casa de prevedere a lucrătorilor tipografi".

Conștiința că soarta tipografilor se identifică cu cea a tuturor muncitorilor din alte domenii de activitate i-a determinat să precizeze în statut, la articolul 14, că deși *„această casă este fondată de muncitorii tipografi, și mai cu seamă pentru dînșii, ea însă va fi deschisă pentru toți lucrătorii de orice profesie"*. După cum, de asemenea, o altă prevedere a statutului punea în evidență faptul că primirea în asociație a oricărui muncitor nu este condiționată de naționalitate, ceea ce demonstrează că mișcarea muncitorească din România încă de la începuturile sale a înțeles însemnătatea solidarizării și întrajutorării tuturor muncitorilor.

Cu timpul, numărul muncitorilor tipografi a crescut și, totodată, s-a dezvoltat și conștiința lor, ca urmare a noilor schimbări ce au survenit în dezvoltarea economică, socială, politică și în structura societății. În aceste condiții noi s-au impus transformări și în cadrul asociației, cu scopul de a spori sfera de preocupări a acesteia și rolul său în sprijinirea luptei revendicative a lucrătorilor tipografi. Astfel, în 1866, Asociația tipografilor din București devine *„Asociația lucrătorilor tipografi din România"*, propunîndu-și ca obiectiv, pe lîngă satisfacerea cerințelor de ordin material și profesional, întărirea legăturilor de solidaritate dintre muncitorii tipografi la scară națională ca să poată folosi forme mai organizate în vederea apărării intereselor lor de clasă.

Ca o consecință a creșterii conștiinței de clasă a muncitorilor tipografi au apărut, în același timp, și primele organe de presă ale acestora — *„Tipograful român"* (1865) și *„Analele tipografice"* (1869) pe al cărui frontispiciu era scris : „Unirea e puterea". Aceste publicații dezvăluiau nedreptățile existente în societate și îndemnau pe muncitori să pășească pe calea organizării și a luptei pentru satisfacerea intereselor lor.

În perioada următoare, în cea de-a doua jumătate a veacului trecut, organizarea muncitorilor a evoluat rapid, de la asociațiile simple de întrajutorare, la organizațiile politice, bazate pe principiul luptei de clasă. *„Asociația „Gutenberg" a muncitorilor tipografi din România"*, în conducerea căreia se aflau elemente socialiste, s-a transformat într-o organizație de luptă, iar, pînă la urmă, cu toate greutățile întîmpinate din cauza patronatului, a devenit sindicatul muncitorilor, integrîndu-se în lupta generală împotriva exploatării și asupririi. Cercurile și cluburile muncitorești, prin activitatea lor prodigioasă, au contribuit la unirea socialismului științific cu mișcarea muncitorească și au pregătit condițiile politice pentru crearea, în 1893, a primului partid politic al clasei muncitoare, partid care, situîndu-se în fruntea luptei maselor populare, și-a asumat din prima clipă misiunea istorică de transformare socialistă a societății. Procesul revoluționar — cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — a luat, după aceea, o mare amploare și a culminat cu crearea Partidului Comunist din România, continuatorul direct al mișcării revoluționare, socialiste, al partidului clasei muncitoare făurit în 1893, care a dus mai departe și a ridicat pe un plan superior, în noile condiții ale dezvoltării României, lupta de eliberare socială și națională, de edificare a socialismului pe pămîntul României.

GH. DIACONU

POEȚII ȚĂRANI SAU GLASUL OBÎRȘIILOR

Poeții țărani există de cînd a răsărit iarba și a înflorit cîmpul, de cînd au trecut luminile de seară în păduri și pînă cînd sus, deasupra tăcerilor cosmice, stelele aruncau semne de liniște peste case și țarini. Urmărind această țesătură a lumii celei mari, din preajma și de deasupra noastră, minunîndu-se de ea și ascultîndu-i ritmurile calme ce cădeau în nemărginiri de lumi el, ȚĂRANUL, a fost și a devenit cel dintîi poet. Puțini îl cunosc. Și puțini îl cred. Pentru că a existat și blestemata istorie neprielnică, aceea care a făcut din țăranul nostru iobag și șerb și serv al celor prădalnici și a mai existat și prejudecata nemiloasă care nu putea permite celui ce iubea așa de mult apele, dealurile, țarinile, într-un cuvînt pămîntul său sfînt, una cu viața lui, nu putea permite, deci, această prejudecată, ca același țăran să transpună în fior de cînt-cuvînt, adică de poezie, toată această mare și puternică sensibilitate a sa.

Eu i-am cunoscut pe acești poeți țărani. I-am cunoscut în deal de țară, la Budești în Maramureș, în Buciumi, din Sălaj, la Sudiți, în Ialomița, ori la Clopotiva, în Hunedoara, la Deleni, în Dobrogea sau la Ieud, în același istoric Maramureș, la Eftimie Murgu (Rudăria), în Banat — pretutindeni unde Țara și țăranul sînt înfrățiți prin etnonim și legătură de taină.

L-am ascultat pe poetul *Ion Dunca*, din Budești, recitînd din caietele sale pline de versuri, la serbarea din 27 mai 1982 la Ieud, în fața unei săli ce iradia înțelepciune străveche. A doua zi, a luat coasa pe umăr, el care, ca un munte, stăpînise pămîntul plin de rod al poeziei. A recitat acolo și **Gavril Pleș**, poezia „Scara vieții", aducînd o filosofie simplă la lumina minții. **Vasile Buciu**, din Sălaj, a recitat și la televiziune, în programe anume. După cum, **Iosif Munteanu**, omul bun din Clopotiva a înregistrat în „cartea" vieții sale întreaga minunăție a acestui colț de lume. El a trecut în rînduri line istoria locurilor, care nu trebuie să se uite. Și pe urmele lui **Apostol D. Culea**, de la Sudiți (Ialomița), **Elena Vulcan** a prins fluidul vieții de Bărăgan, cu poezia lui aparte, născută din zări fără margini. Așa a gîndit și gospodarul fără seamăn din Deleni (Dobrogea), **Dumitru N. Dumitru**, omul care dăruie vieții rost în alese și bătrîne vorbe care nu trebuie să se uite. Același gînd al vieții, al omeniei românești de veacuri trăită la casele țăranilor noștri, îl trece în vorba rostită și scrisă **Nica Crina Otiman** de la Eftimie Murgu (Rudăria), din Caraș-Severin, ca și fiica ei, Iustina Doda, nume de seamă, în această comună a eroilor neamului. Am lăsat dinadins să citez din versurile lui **Pricope Maria**, de la Suletea (Vaslui), neîntrecută păstrătoare și creatoare de poezie, cînd scrie cu gîndul la **tatăl** ei, Nicolae Cain, de trei ori rănit la Mărășești : **„Lupta de la Mărășești / I-a înmormîntat pe nemți / Au luptat românii cu credință / Și au ieșit la biruință / Ascultați cum spun bătrînii / Că minuni făceau românii / Se sculau cu mic, cu mare / Moșii noștri, și-i goneau / Căci a patriei scăpare / Le da suflet, și-nvingeau / Așa, zău, spuneau, bătrînii / Că minuni făceau românii !"**.

Cum i-aș uita, cum aș putea să-i uit pe atîția alții, poeți sau prozatori țărani pe care i-am cunoscut și care fac acele minunate cărți ale satului, ca **Mușa Gheorghe** din Vărădia Banatului, cu o adevărată enciclopedie a locului, cu eroii Vărădiei trecuți de către acest „poet al satului" în imnuri de

neuitat ? Așa rămîne, un om-poet al satului sau și **Ion Banciu**, din Dobromir (Dobrogea), legat de istoria mîndră și veche a locului. La Livezile (Vaslui), numit, pe vremuri, satul Găuri, **Ștefan Onea**, cu soția și **Victor Herchea** au scris „poezia satului lor", în acel minunat muzeu, de neuitat, iar **Nicolae Bucur** și **C. Costin**, din alt sat, tot Livezi (Harghita), au publicat : „Pagini din creația folclorică a unui sat" (1972), pe care scrie — ce frumos scrie — „Dedicăm această carte oamenilor satului, neobositului dascăl iubitor fără seamăn al tradițiilor locului — Bucur Bucur, directorul școlii din Livezi care alături de consătenii săi ne-au sprijinit în această pasionantă cercetare". Ce am putea noi adăuga ? Prea puțin. Să adăugăm ceva din versurile acestei cărți : **„Părăsite-aș bade eu / Părăsite-aș cu gîndul / Nu mă lasă sufletu / Părăsite-aș cu vorba / Nu mă lasă inima"**. Și cîte altele, care-l țin pe acest om, Bucur, legat de satul lui. Legat de satul lui ca **Ioan Furău**, din Voievozi (Bihor), sat de graniță, cu nume de simbol, unde au crescut pui de români, ca Iosif Pal, Ioan Vigu, ca Maria Gal, azi în Șimleu, acolo unde același Furău spune în vers : **„Răsai soare / Nunuț mare / Rod de grîie / Pînă-n brîie / Și ovese / Pînă-n mese"**. Totul e poezie la sat, pînă și proza devine poezie.

Despre puterea și filozofia vieții mi-a mărturisit în vers o poetă țărancă, din Vidra lui Avram Iancu, **Leontina Tomuș** : **„Cîntă Iancu prin butuci / Domnii fug fără papuci / Pușcă Iancu din scînteie / Domnii fug fără hînteie / Cîntă Iancu prin Hălmagi / Domnii fug fără nădragi"**. Ar fi avut de spus o zi întreagă. Ca toți poeții-țărani. Căci tot ea spune : **„Ai de mine multe știu / Mă tot mir, unde le țin / Da' le țin într-un ocol / Și le slobod cînd mi-i dor"**. Avea dreptate. Ocolul acesta e al sufletului ei născut și crescut în poezie. De la ea va învăța și **Ana Buda** din Cîmpeni să culeagă frumusețile versului. Va învăța și **Adriana Borota**, cu rădăcini în satul Moftin de lîngă Carei, că, așa cum spune cel mai adînc filosof al nostru **Lucian Blaga**, „veșnicia s-a născut la sat".

Iată, cum, așadar, dincolo de orice mărturii și nume, de undeva, aceste nume și mărturii ne spun că trebuie scrisă odată filosofia lumii țărănești, suprema și nobila rîvnă a celor ce au crescut în această filosofie nescrisă. Ca să se poată spune, fie și altfel : **„Țăran, ești rege / Ce n-a înțeles savantul / Poetul înțelege !"**. Iar poeții-țărani, atîția încă pe care nu-i cunoaștem, adastă, trăiesc, gîndesc în poezia și filosofia vieții, revitalizînd, într-un veac prea grăbit și zgomotos, glasul obîrșiilor, cu pacea lor din început.

Dr. VASILE VETIȘANU

CEL MAI, CEA MAI...

● **Cea dintîi imagine a porumbelului ca simbol al păcii a existat înaintea erei noastre. O străveche — și frumoasă legendă greacă spune că, odată, Marte, zeul războiului, a fost oprit să plece la luptă pentru că în coiful său și-a făcut cuib și a scos pui o porumbiță albă.**

● **Cel mai mic tom a fost editat la Padua, în anul 1896. Minuscula carte cuprindea scrisoarea adresată de Galileo Galilei signorei Christina de Lorena, în anul 1615. Ea are liliputanele dimensiuni de 10 pe 15 milimetri.**

● **Cea mai voluminoasă carte cunoscută este Atlasul geografic editat în 1669 în Olanda. Atlasul se află, în prezent, la Muzeul Britanic și are 1,15 metri pe 1,75 m.**

● **Cel mai bizar supeu a fost oferit de un savant englez unui grup de chimiști, reprezentanți ai celor mai mari firme de produse alimentare. La masa respectivă au fost servite patru feluri de mîncare, conservată în cutii ermetic închise ; felul întîi — pateu pregătit în anul 1900 ; felul doi — friptură de miel preparată în anul 1849 ; felul trei — budincă gătită în 1823 și, în fine, ca desert — ciocolată datînd din 1915.**

● **Cea mai puțin răspîndită maladie de pe pămînt este „boala rîsului". De ea nu suferă decît membrii tribului Foru, din Noua Guinee. În pofida numelui, este vorba de o maladie gravă, împotriva căreia nu s-a descoperit încă nici un leac.**

● **Cel mai uluitor exemplu de memorie omenească l-a oferit, se pare, Mohamed Ali Halik, din Ankara. În prezența unei comisii formate din șase persoane, el a recitat 6 700 de versete din Coran.**

● **Cel mai înalt om din lume, atestat în documente oficiale, a fost Robert Wadlow, născut la 22 februarie 1918, în statul Illinois — S.U.A. La 5 ani, el avea 1,63 m, iar la 20 de ani atinsese 2,72 m. Din fericire, aici s-a oprit din creștere...**

VLAD ȚEPEȘ

în presa vremii sale

Cel dintîi domnitor român despre care s-a scris în presa europeană a fost Vlad Țepeș. Avansînd cuvîntul **presă** ne referim la acele multe broșuri-gazete apărute în marile orașe europene în primele decenii de la intrarea tiparului în folosința publică. Ele pot fi integrate de drept în marea familie a presei europene și mondiale de mai tîrziu, deoarece se ocupau, cu precădere, de anunțarea și comentarea marilor evenimente contemporane — deci făceau, realmente, funcția de gazete, ca cele de azi.

Despre faptele lui Vlad Țepeș au scris astfel de „ziare" între anii 1488—1500, în orașele: Nürnberg, Ausburg, Bamberg, Strassburg; iar mai tîrziu la: Leipzig, Lübeck, Hamburg. Unele dintre ele au ajuns și în posesia marilor noastre biblioteci, deci le putem cerceta nemijlocit. În linii mari, conținutul lor are valoare documentară atunci cînd se fac referiri la date certe. Dar în mai toate cazurile, în ziarele-broșuri despre care este vorba, partea senzațională se află pe primul plan, adevărul asupra faptelor petrecute fiind împletit cu născociri dubioase. Iată, bunăoară, un titlu apărut în broșura de la Nürnberg, în anul 1499, despre domnitorul român: „Povestea crudă și înspăimîntătoare despre tiranul sălbatic Draculea Vodă, cum el a tras în țeapă oameni, i-a prăjit, le-a fiert capetele într-un cazan și cum a pus ca oamenii să fie jupuiți și măcelăriți". Un astfel de titlu dovedește, neîndoielnic, dorința editorului — Ambrosius Huber — de a face senzație prin denaturarea adevărului. Din aceeași dorință a rezultat și desenul de pe coperta din 1499, în care sînt înșiruite și inventariate cruzimile domnului: „În Transilvania a ars un sat..."; „A tras în țeapă numeroși negustori și cărăuși..."; „Solii de la sașii din Transilvania, în număr de 55, i-a ținut 5 săptămîni închiși, după aceea pe toți i-a tras în țeapă...".

Ni se descrie apoi și o scenă care poate fi adevărată: „Dracula a poruncit să se dea o masă bună tuturor cerșetorilor, apoi a poruncit să fie arși toți în casa în care au mîncat, căci el a socotit că cerșetorii n-au meritat mîncarea căpătată". Se mai povestesc unele cruzimi săvîrșite asupra negustorilor necinstiți, apoi, terminîndu-se cu senzaționalul, se trece la istorisirea anilor petrecuți de Țepeș la Buda (prins și întemnițat de Matei Corvin) și, în final: „Dracula Voievod a ajuns din nou domnitor ca mai înainte și se spune că după aceea ar fi făcut multe fapte bune" — deci iată-l pe bravul domnitor pus în adevărata sa lumină.

Cam aceleași știri conțin și celelalte broșuri apărute cu privire la viața lui Vlad Țepeș; toate folosind ca primă sursă de informare zvonurile răspîndite în lume încă din 1462, de la curtea lui Matei Corvin, regele Ungariei, care a fost principalul ponegritor al domnitorului român.

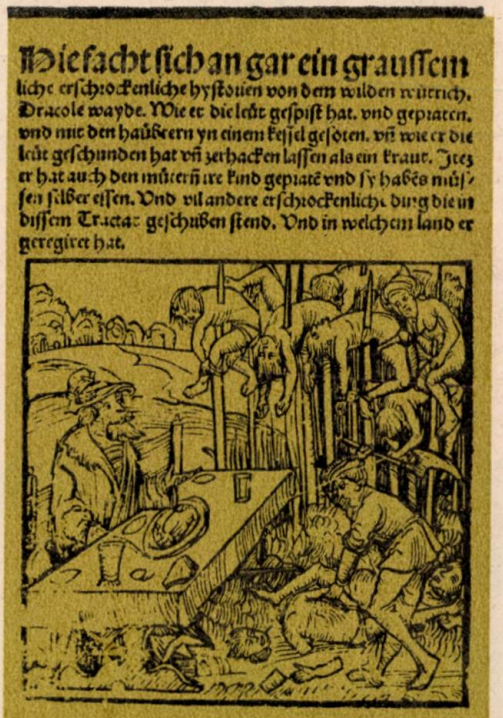

Hie facht sich an gar ein grausſem liche erſchrockenliche hyſtorien von dem wilden wütrich. Dracole wayde. Wie er die leüt geſpiſt hat. vnd gepraten. vnd mit den haübtern yn einem keſſel geſoten. vñ wie er die leüt geſchunden hat vñ zerhacken laſſen als ein kraut. Itez er hat auch den mütern ire kind gepratē vnd ſy habēs müſſen ſelber eſſen. Vnd vil andere erſchrockenliche ding die in diſſem Tractat geſchriben ſtend. Vnd in welchem land er geregiret hat.

Coperta broșurii despre Vlad Țepeș, apărută la Nürnberg, în 1499

PLANTELE „ALCOOLIGENE" —

O ŞANSĂ ENERGETICĂ?

110 000 km cu... alcool

În următorii 25 de ani, lumea va consuma mai multă energie decît a folosit de la apariţia omului pe Pămînt şi pînă azi. A devenit, însă, un adevăr binecunoscut că rezervele naturale ale planetei sînt limitate. De aceea, este extrem de acută problema găsirii de înlocuitori pentru sursele tradiţionale de energie, în special pentru petrol. Inevitabilitatea trecerii la noi tipuri de resurse, cît mai variate, este o realitate acceptată, în prezent, atît în ţările industrializate cît şi de cele în curs de dezvoltare. În consecinţă, se observă o inepuizabilă gamă de preocupări, de cautări pentru punerea în valoare a oricărei posibile surse de energie. O parte din aceste cercetări s-au efectuat asupra vegetaţiei. Un recent reportaj, publicat de agenţia „France Presse", se opreşte la studiile întreprinse de un grup de experţi francezi asupra aşanumitelor plante „alcooligene". Experienţele — relevă reportajul — au demonstrat posibilitatea folosirii alcoolului extras din aceste plante drept carburant, întrebuinţat, la rîndul său, pentru punerea în mişcare şi funcţionarea maşinilor.

Locul de desfăşurare a experienţelor : o regiune din centrul Franţei. În vastele hangare ale întreprinderilor Chenesseau, din Orleans, regiunea Loiret — relatează Jean-Anne Chalet, de la agenţia „France Presse" — zeci de motoare, folosind alcool pentru dezvoltarea unor puteri între 20—120 CP, funcţionează fără oprire de luni de zile. Unele sînt pe deplin puse la punct şi nu mai aşteaptă decît montarea pe un vehicul pentru a face dovada

perfectă a rentabilităţii lor.

De fapt, posibilitatea „motorului cu alcool" fusese demonstrată de mai mult timp de inginerul Georges Agache, maşina inginerului francez fiind considerată ca dovadă indiscutabilă a posibilităţii realizării visului acestuia. O inscripţie de pe vehicul consemnează : „100% cu alcool" şi, într-adevăr, de ani de zile, el merge numai pe bază de alcool. Potrivit mărturisirilor inginerului, maşina sa a parcurs deja peste 110 000 km, uneori cu peste 160 km la oră. Povestind, el învîrte cheia de contact şi motorul începe să meargă exact ca la o maşină cu benzină. Dar gazele care ies din ţeava de eşapament nu emană miros.

Deoarece felurile de carburanţi autorizaţi în Franţa sînt precizate exact, toate derivînd din petrol (cu excepţia electricităţii şi gazogenului), experienţe de amploare cu noul carburant-alcool au fost întreprinse în alte state — precizează AFP. De pildă, de mai bine de un an, pămînturile roşii din Mali, în Africa, sînt brăzdate de un mic tractor, echipat cu motor „Chenesseau", funcţionînd cu alcool. Nu a rămas niciodată în pană — menţionează reporterul francez — şi constituie o speranţă pentru economia maliană, lipsită de resurse proprii de petrol, dar dispunînd din plin de plante „alcooligene", precum sorgul, abundent în regiunile saheliene.

„Agroenergia"

În Franţa, proiectul „carburant-alcool" cîştigă tot mai mulţi adepţi. Jean Royer, primar-adjunct din Tours, fost ministru, susţine, încă din 1974, utilizarea biomasei şi cultivarea plantelor alcooligene, pe de o parte — explică el — pentru o eliminare a dependenţei energetice a ţării faţă de străinătate, iar pe de altă parte, pentru diversificarea tipurilor de culturi, în special pe solurile sărace, ceea ce ar deschide noi perspective agricultorilor. „Cred — afirmă Royer — că toate

resursele naturale trebuie să fie dezvoltate : cărbunele transformat în gaz sau lichefiat, microcentralele electrice — înmulțite și, mai ales, trebuie creat un nou sector agrar, cel al agroenergiei, prin cultivarea de plante alcooligene, precum sfecla de zahăr, sorgul și altele. La ora actuală — arată, în continuare, Jean Royer — Franța produce, în fiecare an, în jur de patru milioane hectolitri de alcool de sinteză. Ea ar putea să depășească o producție de 25 milioane hectolitri, valorificînd două milioane de hectare, în prezent nelucrate".

La rîndul său, Jean-Paul Chenesseau, producătorul motorului cu alcool — care îi poartă, dealtfel, numele — apreciază la 2 722 000 hectare suprafața necultivată și afirmă : „neexploatînd decît jumătate din aceste terenuri, s-ar putea produce peste nouă milioane de unități echivalente gaz-petrol, adică șase la sută din importurile franceze de petrol." Respectiv, necesarul pentru toate tractoarele agriculturii franceze — aceasta este, cel puțin, aprecierea primarului adjunct din Tours.

Oricum, o experiență ar putea avea loc în regiunea Touraine, Chinonais, aproape de centrala nucleară. Ea ar consta — potrivit planuri-

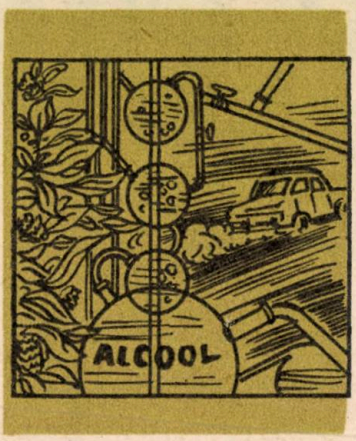

lor lui Jean Royer — în utilizarea vaporilor de 250 grade, obținuți de la centrala nucleară, pentru montarea unei distilerii, punîndu-se, totodată, în lucru o suprafață relativ restrînsă pentru a fi cultivată cu plante „alcooligene". Cultură care există, dealtfel, în zona Richelais, din sudul departamentului Indre-et-Loire, unde un grup de agricultori din cîteva comune, reuniți într-un sindicat al producătorilor de plante „alcooligene", au încercat în cursul campaniei agricole din 1981—1982 o experiență. Trei tone de semințe au fost cultivate pe două hectare de teren, în cea mai mare parte nisipos. Rezultatul a depășit speranțele : s-au obținut 250 de tone de plante „alcooligene". „Chiar dacă prin cultivarea plantelor alcooligene s-ar găsi numai în foarte mică parte o rezolvare a problemelor energetice atît de urgente, acțiunea ar trebui totuși continuată" — sublinia unul din adepții proiectelor „carburant-alcool", referindu-se la urgența măsurilor de acoperire a „foamei de energie" a lumii contemporane, confruntată tot mai mult cu limitarea surselor energetice tradiționale.

LIANA NICHIFOR

Secretul clopotului

La Beijing s-a desfășurat o reuniune științifică de un interes cu totul aparte. Obiectivul celor peste 30 de participanți — specialiști în turnarea bronzului, acustică, mecanică, istorie și istoria artei — a constat în descoperirea secretului care a creat faima de secole a uriașului clopot aflat într-un templu din suburbia vestică a capitalei chineze. Turnat din bronz la începutul sec. XV, pe vremea dinastiei Ming, clopotul atrage atenția deopotrivă prin dimensiunile sale neobișnuite (înălțimea — 4,5 metri, diametrul maxim — 3,3 metri, greutatea 46,6 tone), prin măiestria artistică a execuției, prin vechimea cît și, mai ales, prin proprietățile sale acustice ieșite din comun.

Așa cum se remarcă și în numeroase scrieri mai vechi, clopotul, lovit din exterior cu o paletă de lemn, emite sunete melodioase, de o armonie desăvîrșită, creînd celui care ascultă ciudata impresie că tonul vine de undeva de aproape și, în același timp, de foarte departe. Mai mult, bătăile sale se fac auzite la distanțe de zeci de kilometri !

Cea mai de seamă caracteristică a clopotului este muzicalitatea sunetului emis.

Pe părțile din exterior și interior ale clopotului sînt gravate poeme totalizînd 227 000 ideograme (caractere ale scrierii chineze), avînd, astfel, și calitatea de antologie a creației poetice a timpului.

Nu au fost făcute public însă datele referitoare la aliajul din care s-a confecționat clopotul. Este, probabil, partea cea mai delicată a problemei, întrucît multe din obiectele antice au o structură deosebită, contemporanilor noștri fiindu-le greu să afle secretul care a stat la baza compoziției metalului alcătuitor.

chemarea PĂDURII

Deşi au trecut de atunci mulţi ani, imaginea mi-a rămas adînc întipărită în memorie, făcînd să-mi vibreze sufletul ori de cîte ori paşii mă poartă pe cărările vreunei păduri.

Era către sfîrşitul lunii noiembrie şi pe malurile Mării Baltice iarna se instalase deja. Mă aflam într-o splendidă pădure din apropierea Leningradului, în compania unui venerabil om de ştiinţă sovietic. Ningea feeric, cu fulgi mari şi pufoşi, iar în acest decor ca de basm reputatul savant îmi vorbea pătimaş despre pădure, despre marele ei rol în stabilirea echilibrului ecologic, despre modul în care acest „plămîn al planetei" reuşeşte să purifice aerul şi să redea, totodată, pămîntului, înzecit, sevele din care ea însăşi se hrăneşte. „Pădurea, zicea omul de ştiinţă, constituie un element cosmic. Ea ne uneşte cu universul. Ca şi culturile agricole, dealtfel, cu care este soră geamănă..."

Mi-am amintit de vorbele bătrînului savant într-una din zilele de sfîrşit de mai ale acestui an, pe cînd poposisem la Homocea, comună vrînceană din preajma Adjudului, situată într-o zonă unde cîmpia se îmbină cu dealul. Mă aflam nu departe de sat, într-o pădure scăldată în lumina primăverii. Arborii respirau prin toţi porii, ozonînd atmosfera. Într-o plantaţie tînără, cîteva pîlcuri de oameni, bărbaţi şi femei, migăleau la întreţinerea pomilor. Prăşeau în jurul lor, apoi printre rînduri, unde sfeclă şi porumb, semănate cu cîteva săptămîni înainte, prinseseră să rîdă în soare.

Erau cooperatori din Homocea care, aşa cum avea să ni se spună, s-au angajat, prin contracte încheiate între unitatea lor şi Ocolul silvic Adjud, să contribuie la înfiinţarea şi întreţinerea noilor plantaţii, la cultivarea cu plante furajere a porţiunilor de teren dintre rîndurile de pomi, ca şi a suprafeţelor încă neplantate, la recoltarea florilor de tei, a ciupercilor, măceşelor, coarnelor şi altor fructe de pădure.

— E o treabă cît se poate de bună, releva Ion Stoian, primarul comunei. Pe lîngă faptul că s-a asigurat pentru mai bine de 150 de cooperatori posibilitatea de a realiza pe această cale un important număr de norme, cooperativa şi-a creat şi ea noi surse de sporire a veniturilor băneşti. În plus, primind o cotă-parte din furajele cultivate în cadrul fondului silvic, cooperatorii vor putea creşte în gospodăriile personale mai multe animale, contribuind într-o mai mare măsură la autoaprovizionarea localităţii, a judeţului, ca şi la asigurarea fondului de produse agroalimentare al statului.

O părere care, în aceeaşi zi, avea să ne-o împărtăşească şi tehnicianul Gheorghe Cojocaru, de la Ocolul silvic Adjud.

— Dintotdeauna, aprecia el, ţăranul român şi-a legat munca şi viaţa nu numai de agricultură, ci şi de pădure. Există chiar o vorbă : „codru-i frate cu românul". Acum, această legătură este pusă pe temeiuri juridice. E bine şi pentru oamenii cîmpului, care mai au o importantă sursă de cîştig, e bine şi pentru noi, slujitorii pădurii, care avem asigurată forţa de muncă necesară. Deocamdată, pentru anul 1982, au fost încheiate cu cooperativele agricole din zonă contracte de lucrări în valoare de aproape 700 000 de lei. E abia un început.

Aşadar, un fapt îmbucurător. Revenind la rosturile sale, ţăranul redescoperă şi glasul tainic al pădurii. Aşezată pe noi baze, agricultura îşi regăseşte sora geamănă, silvicultura. Fie ca această regăsire să ducă la rezultatele de care ţara are nevoie.

P. VOICULESCU

Un tezaur documentar —

BIBLIOTECA ACADEMIEI DE ŞTIINŢE AGRICOLE ŞI SILVICE

La 30 martie 1983, Biblioteca Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice împlineşte 100 de ani de activitate. Acest tezaur documentar a luat fiinţă prin legea din 30 martie 1883, cea dintîi lege care a încercat să stringă sub acoperămîntul aceluiaşi minister — Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerţului şi Domeniilor — secţiunile de documentare agricolă răzleţe care funcţionau pînă atunci pe lîngă celelalte ministere.

În prezent, Biblioteca Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice desfăşoară o fructuoasă activitate. Propunîndu-şi sprijinirea specialiştilor din producţie şi, în general, a producătorilor agricoli, biblioteca oferă tuturor categoriilor de cititori următoarele produse :

A. **Sinteze analitice** — publicaţii destinate inginerilor şi tehnicienilor din producţie, fiind elaborate de specialişti cu înaltă pregătire din cercetare şi învăţămînt ;

B. **Sinteze referative** — se adresează tuturor specialiştilor din învăţămînt, cercetare şi producţie, reprezentînd rezultatul colaborării a mai mulor centre de analiză a informaţiilor din unităţile de cercetare şi producţie. Din cele mai reprezentative reviste străine în colective de cercetători, traducători şi bibliotecari se face selecţia datelor utile cercetării pe subiecte specifice. Sintezele referative cuprind opt domenii mari de activitate : cultura plantelor de cîmp, horticultura, creşterea animalelor, ştiinţa solului şi irigaţii, medicina veterinară, mecanizarea agriculturii, protecţia plantelor şi industria alimentară ;

C. **Sinteze documentare** — sînt publicaţii destinate specialiştilor din învăţămînt, cercetare şi producţie prin numărul mare de informaţii selectate, achiziţionate şi prelucrate, acoperind toate domeniile agriculturii, industriei alimentare şi silviculturii. Prin întocmirea de indexuri de autori şi probleme de interes (descriptori) aceste sinteze facilitează întocmirea rapidă de bibliografii, studii tematice, referate pentru teze de doctorat etc. Dintre sintezele documentare remarcăm „Publicaţii agricole recent apărute în străinătate — agricultură, industrie alimentară, silvicultură", „Bibliografia agricolă curentă română" şi „Publicaţii agricole străine intrate în bibliotecile din România" ;

D. **Publicaţii primare ale Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice** — prezintă lucrări originale elaborate de membrii Academiei, cercetători, cadre didactice şi specialişti din producţie, cu aplicabilitate practică, reflectînd stadiul progresului, al noutăţii şi utilităţii la care s-a ajuns prin cercetări, experimentări şi producţie. Sînt evidenţiate tendinţele şi perspectivele evoluţiei pe plan naţional şi mondial pentru tema tratată. Sînt cuprinse rezultatele unor cicluri încheiate de experienţe, observaţii în cîmp, casă de vegetaţie, laborator. Din aceste publicaţii remarcăm : Buletinul informativ al Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice, Buletin de L'Academie de Sciences Agricoles et Forestiers, Analele Institutului de cercetări pentru pedologie şi agrochimie, Valorificarea solurilor în sud-estul Transilvaniei ;

E. **Servicii oferite de biblioteca agricolă.** Pentru beneficiarii publicaţiilor sale, biblioteca execută în timp util, contra cost, xerografierea unor articole din reviste sau capitole din cărţi. Pe baza adresei din partea unităţii, biblioteca asigură gratuit pe timp de 30 de zile orice cerere de împrumut de cărţi, reviste şi broşuri semnalate în cataloagele şi sintezele sale „Publicaţii agricole străine intrate în bibliotecile din România" şi „Bibliografia agricolă curentă română".

Aceste publicaţii, corespunzînd cerinţelor noi în pregătirea profesională a producătorilor pot fi comandate la Institutul de cercetări pentru pedologie şi agrochimie — Biblioteca agricolă 71 331 Bd. Mărăşti nr. 61, Bucureşti, tel. 17 21 80 / 247 contul 3 048 094 B.A.I.A. Sucursala Munic. Bucureşti pe două căi :

1. Prin comandă fermă din partea unităţii ;

2. Prin solicitarea formularului integral de publicaţii şi trimiterea unei comenzi ferme.

Pornind de la necesitatea îmbunătăţirii pregătirii profesionale a producătorilor, ne adresăm şi pe această cale tuturor bibliotecarilor, traducătorilor şi specialiştilor cu atribuţii de documentare din agricultură şi industrie alimentară cu un apel pentru prelucrarea, difuzarea şi valorificarea în producţie, învăţămînt şi cercetare a publicaţiilor noastre.

MIHAI FLORESCU
Şeful biroului informare bibliografică

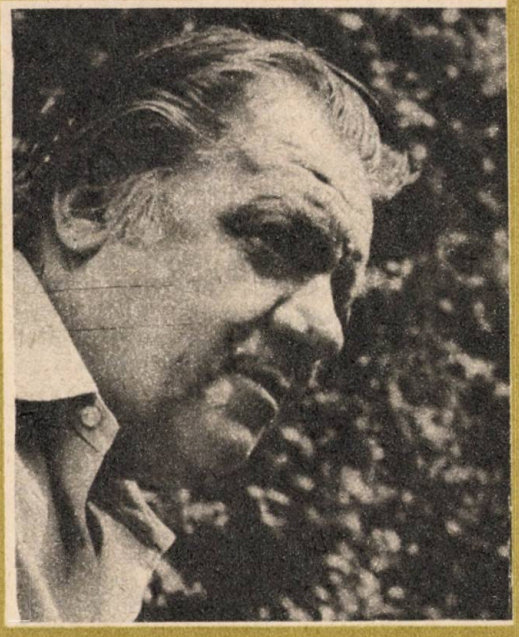

„SÎNT UN SCRIITOR CARE NU MĂ POT DEPĂRTA DE MATCĂ"

De vorbă cu FĂNUŞ NEAGU

— Este îmbucurător că, de un timp, publiciştii şi scriitorii stăruie în a elogia ţăranul şi meseria de ţăran. Dumneavoastră, Fănuş Neagu, aţi făcut dintotdeauna acest lucru. De cînd vă ştiu — şi vă ştiu de destui ani — sau sînteţi gata de drum spre Brăila, sau abia v-aţi întors de pe acolo. Ca să vă provoc, vă întreb : ce tot căutaţi pe la Brăila, Fănuş Neagu ?

— Mă duc la Brăila mereu, pentru că de acolo îmi trag puţinul sau mai multul argint — uneori şi un praf de aur — pe care cititorii, sau măcar unii dintre ei, pretind că l-ar găsi în scrierile mele. Brăila, şi mai ales cîmpia Brăilei şi Dunărea, rîul Buzău şi apoi lăsarea spre Moldova şi spre Dobrogea, spre destinul adevărat al Dunării de Jos, mă obligă şi mă farmecă în mod deosebit ca scriitor. Acolo mi-am petrecut copilăria, acolo sînt ai mei, acolo, chiar aflîndu-mă departe, văd nuanţat fiecare fir de iarbă, văd trestiile, văd bălţile, văd caii şi toată lumea mirifică şi fabuloasă pe care am traversat-o în primii ani ai vieţii. Sînt unul dintre scriitorii care nu mă pot depărta de matcă, dealtminteri nici nu ţin să îmi răstorn visele şi am înţeles — pe parcurs de ani — că fiind mereu acolo pot cîştiga mai repede inima cititorului, a lumii vreau să spun. Un alt brăilean, cunoscut în toată lumea, Panait Istrati, spunea că, dacă vrei să fii peste tot, trebuie neapărat să fii undeva, el făcînd prin aceasta elogiul Brăilei. Spunea, dacă nu mă înşel, că îi ajung 10 sau 14 prieteni din Brăila, ca să aibă în jurul lui întreaga umanitate, cu toate credinţele, visele şi legendele ei. Deci, eu mă duc la Brăila ca un om care se caută şi care se regăseşte, cît de cît fericit, în spaţiul acela, în matricea Bărăganului. Vorbeaţi adineauri despre o relansare a termenului de ţăran...

— Şi a meseriei de ţăran...

— Da, şi a meseriei de ţăran. Asta era inevitabil să se întîmple, pentru că ţăranul fiind împins mai către planul doi ne-am trezit prin ani că făceam elogiul pîinii, uitînd că ea e rodul mîinilor ţăranului şi ne-am trezit mai tîrziu că rodul pămîntului nu-i pe măsura posibilităţilor şi aşteptărilor noastre şi atunci ne-am luminat şi am văzut că sîntem, la urma-urmelor, un mare popor de agricultori şi că uitasem puţin această meserie. Va trebui să o reînvăţăm la alte dimensiuni, ca să traversăm o perioadă mai grea, ca urmare a influenţei crizei ce se întinde în întreaga omenire. Dar ca să traversăm această perioadă şi să izbutim să ajungem la ceea ce ne propunem zi de zi toate categoriile de oameni din România, va trebui să dăm o deosebită atenţie originei noastre ţărăneşti, noi sîntem singura ţară, din cîte cunosc eu din lume, care avem, ca strămoşi nobili — ţăranii. Noblеţea noastră este ţărănească. Uitînd-o, am plătit scump. Reînviind-o, salvăm ce-am pierdut şi vom cîştiga de două ori mai mult decît am pierdut.

— Călătoriţi mult şi peste hotare. Există un tablou rustic de care vă amintiţi cînd sînteţi plecat, un peisaj care vă evocă locul pe care îl numim „acasă" ?

— Eu am copilărit în casa bunicilor, nu în casa părinților, care e la distanță de vreo două cărări de-a părinților mei. Dar această casă avea un lucru nemaipomenit de frumos : era așezată pe malul gîrlei. Din vechea grădină în care prindeam greieri și scobeam la rădăcină așa-numita „iarbă dulce", s-a surpat acum mai mult de jumătate. Apele au cotropit-o și am și scris cîndva că această casă e pe punctul de a se răsturna în riu. Majoritatea povestirilor sînt plasate în acest spațiu al casei bunicilor și pe această uliță unde era un cîrd de copii care nu cunoșteau niciodată odihna, în sensul că se scufundau în gîrlă de 50 de ori pe zi, treceau înot în pădure, apoi se lăsau să plutească cu luntrea spre apele Siretului și ale Dunării și noaptea, tîrziu, veneau acasă, furișîndu-se, ca să doarmă în podul cu fîn sau pe mormanele de grîu în care bunica ascundea gutui și mere. Păstrez ca miros nepieritor mirosul de pelin, bunica punea în fiecare cameră multe smocuri de pelin și-l uita acolo și iarna. Casa era totdeauna plină de grîu, vara de grîu culeș, iarna de grîu verde și de violete. Eu dormeam sub un „calendar ortodox" și bunica mă punea să dorm acolo „ca să-mi cadă sfinții în cap și să visez frumos."

— Fiindcă ați pomenit de vechile calendare populare, spuneți-mi ceva și despre almanahurile sătești de altădată, cele pe care omul le păstra sub grinda casei...

— Păi sub grindă, sub grinda casei într-adevăr existau almanahuri. Astea erau răsfoite de bătrîni, mi-amintesc de bunicii mei care răsfoiau cu mare osîrdie iarna almanahurile și poveștile populare. Acuma, bineînțeles au apărut bibliotecile, au apărut cinematograful, televiziunea, luînd locul vechiului almanah care avea o răspîndire mult mai strîmtă decît o au almanahurile de azi. Însă trebuie să ne gîndim că țăranul, oricît de evoluat, va citi totdeauna cu plăcere revista „Albina" — cea condusă prin vremuri de mari scriitori cum sînt Coșbuc și Sadoveanu — și totdeauna va citi cu deosebită încîntare un almanah adresat țăranului și lucrurilor de care este el legat — cîmpia, pădurea, viața animalelor din cîmpie și poveștile care îi reamintesc lui un trecut pe care singur l-a înnobilat. Mai cred că almanahul dedicat țăranilor ar trebui să cuprindă cît mai multe povești literare, scrise de scriitori cu har. Că fără asta, fără a cobori în inima omului pe căile artistice, rosturile unui almanah nu sînt total împlinite.

— Ne gîndim că oamenii sînt interesați și de noutăți de tot felul — chiar de tehnologii...

— Tehnologia ne asaltează din toate părțile, dar nu trebuie să ne sugrume trăirea la un moment dat ; că nu poți viețui la nesfîrșit numai învățînd despre pluguri, tractoare, combine, etcaetera. Dealtminteri, cu toate că Festivalul „Cîntarea României" însumează o bogăție de talente, mi se pare mie că lumea petrece totuși mai puțin decît înainte. E mult mai bine organizată în felul ei de a-și aduce în lumină legendele, baladele etcaetera — dar petrecerile în sine — de exemplu, în partea mea, șezătorile — nu se mai țin. Aceste șezători sau clăcile de tors erau un nesfîrșit izvor de manifestări artistice cu implicare directă.

— Noțiunea modernă de spectacol duce la scindarea publicului între sală și scenă...

— Manifestările de azi îi includ mai mult pe tineri, ori tinerii sînt de obicei navetiști. Și atunci vezi la aceste manifestări mai ales copii. Rostul ar fi să-i includă pe cei bătrîni, de la care să învețe copiii. Uneori am văzut și exemple excesive — jucau piesa pe scenă învățătorii și priveau din sală puștii lor. S-au inversat rolurile!

— În ce privește literatura. Aveți — știu bine — cititori pasionați de toate vîrstele, de toate profesiile, atît de la oraș cît și de la sate...

— Eu cred că în primul rînd această dragoste pe care o au cititorii față de mine și mi-o mărturisesc la întîlniri sau prin scrisori se datorează — aș zice — stilului meu, care este mult mai „descoperit", mai deschis către lume. N-am știut și nici n-am frecventat niciodată un scris mai încifrat, ca o taină pentru „inițiați", pentru o „elită" — să zicem. Nici nu cred că acest fel de a scrie are vreo șansă de îndelungă viețuire. De asemenea, fac parte dintr-o familie de scriitori totdeauna cu o mare priză la public. Eu sînt povestitor. Nu sînt ceea ce se cheamă romancier. Adică fac parte — păstrînd proporțiile — din galeria marilor povestitori — am zis „păstrînd proporțiile" și repet — Creangă, Sadoveanu, Voiculescu, Galaction. Vedeți, poporul nostru fiind în Balcani, unde realitatea se țese mereu cu visul, fiind nu în marginea orientului ci, aș zice, în aura sa de poveste, noi sîntem aplecați, ca popor, către povestire. Toți povestitorii români sînt mari călători cu gîndul. Acum, la Brăila niște tineri mi-au spus : „Noi nu găsim Brăila în cărțile dumitale, așa cum o cunoaștem noi". Confundau, cum e și firesc la vîrsta lor, realitatea cotidiană cu realitatea artistică. Ele, prea bine știm, nu sînt una și aceeași. Eu încercam să le explic că Brăila asta a mea ține mai mult de mitologie, ține de legendă și de o fascinantă istorie atît ca vechime cît mai ales ca patimă pentru orient. Aici a fost un oraș și un ținut cu deschidere spre lume, dar imediat spre lumea orientului. De aici se pleca în orient. Setea de aventură, setea de vis era setea de vis oriental. Toate astea au păstrat asupra lumii și asupra ținutului un fel de piclă dulce, un fel de mătase albastră și veche, plină de un foșnet aparte. Acest foșnet, bineînțeles distrus în epoca modernă, îl simt în mine tot timpul și nu mă pot depărta de el, cum nu mă pot depărta de copilărie, indiferent că îmbătrînesc. Deci, scrierile mele nu se suprapun Brăilei moderne ; însă ele fac parte din — cum v-aș spune — oligarhia Dunării, pentru că simburele acesta de năuceală, povestea ca poveste, dusă în sine pînă la Lampa lui Aladin, dusă în sine și pînă la povestea lemnului, căci lemnul are povestea lui care sînt piticii, care sînt duhurile, pînă la povestea hornului pe care intră vrăjitoarele și zînele — acestea aparțin cu desăvîrșire unor ținuturi tainice cu lunecare spre orient. Că alta

e mitologia Ardealului și alta e mitologia Dunării de Jos. Și fiind și rămînînd povestitor, pentru că acesta e darul meu, altul nu, nu am cum să mă scutur și nici n-aș vrea să mă scutur vreodată de aerul de taină, de povestire și de rătăcire așa, prin pietre rare ; că nu știu cîte pietre rare a cunoscut Brăila, dar știu că a dat țării în jur de vreo sută de scriitori și de artiști, toți de primă mînă. Mai departe, cred că afinitatea pe care o au tinerii pentru scrierile mele — căci de aici am pornit — se explică și prin aceea că scriu rar și mă chinuiesc zile întregi pînă termin o pagină, și nu doresc niciodată să servesc lumii lucruri îndoielnice din punct de vedere artistic. Cred că ar mai fi și tableta sportivă pe care o susțin de mai bine de douăzeci de ani.

— ...Și care constituie o excelentă formă de convertire a publicului spre lectură beletristică ,spre gustul metaforei, spre frumusețea limbii...

— Această tabletă fals sportivă am conceput-o totdeauna ca pe o tabletă despre limba română și pentru limba română. Credința mea este că ea mi-a adus mulți cititori și datorită faptului că eu am impus explozia de metafore ca un nou fel de vorbire în epoca modernă. Sînt poate uneori chiar calofil. Dar...

— La frumusețea limbii sînt sensibili — am constatat — extrem de mulți cititori. Este absolut entuziasmantă dragostea oamenilor pentru stil, pentru românească frumoasă...

— Eu sînt și un culegător continuu de cuvinte frumoase și de imperechere de cuvînt frumos. Mie îmi place cel mai mult să merg cu tramvaiul, să nu stau la tribuna oficială, ci să stau la peluză — acolo se aude limba română. Cred că la ora asta limba română și-a mutat centrul de greutate către oraș, dar nu cu specificul ei de arome de la țară. Sîntem încă la nivelul istoriei cînd marginile orașelor nu sînt nici sate, nici orașe. Și oamenii împerechează vorba referindu-se la situații de viață, dar nu cu fondul din vatra poveștilor de acasă, ci cu altele care li se par lor noi, cu osatură durabilă, dar al căror înțeles nu l-au pătruns trainic. Marin Preda făcuse și el această observație. Curios, satul și-a însușit neologismele perfect, — acelea care îi trebuiau. Cei rămași la sat. Asupra limbii mai apasă însă greu „mîștocărismul" ăsta al „cartierului" pe care îl furnizează nu muncitorii, ci paraziții, cei trecuți prin pușcărie și întorși de acolo cu toate murdăriile — și de comportament și de limbaj.

— Cu atît mai importantă devine educația prin literatură, prin lectură, în general. Procès complex care își află în Fănuș Neagu un exemplu de devotament și consecvență.

ADRIAN DUMITRAȘCU

PRIORITĂȚI

Prima arhitectă din lume

Valorile culturale, morale și tehnico-științifice izvorîte de-a lungul veacurilor din spațiul mioritic, au reprezentat dintotdeauna o mîndrie pentru poporul nostru. Astfel, se cuvine să citățm pe prima arhitectă din lume, Virginia Haret-Andreescu, consacrată ca atare în al XVI-lea Congres internațional de istorie a științei din 1981, o româncă.

Nepoată de frate a marelui pictor Ion Andreescu, primește diploma de arhitectă la 6 iulie 1919. După o scurtă specializare la Roma, revenită pe tărîmurile natale, se angajează la Serviciul tehnic al Ministerului Învățămîntului. Atacă aci cu osîrdie una din problemele stringente ale României reîntregite, aceea a ridicării culturale a tinerelor generații : construcțiile școlare. Demnă continuatoare a liniei imprimate de reformatorul școlii românești, savantul Spiru C. Haret, care s-a aplecat cu multă grijă asupra dezvoltării învățămîntului nostru rural, va milita transpunînd în practică ideile preconizate de acesta.

Cutreieră cele mai îndepărtate unghere ale țării spre a se documenta la fața locului asupra condițiilor existente pentru ridicarea de noi lăcașuri de cultură.

Elaborează proiecte tip de școli primare cu 2,3,4 și 7 clase, a căror execuție o urmărește îndeaproape dornică de a vedea ridicarea culturală a copiilor satului românesc. Personal, am avut ocazia s-o însoțesc în unele din aceste deplasări.

Dar sfera ei de activitate s-a extins, cuprinzînd și construcția a numeroase licee și instituții de învățămînt superior situate în București, Pitești, Focșani, Vaslui, Tecuci, Iași, Făgăraș, Cluj-Napoca etc.

Paralel cu acestea, prima noastră arhitectă a realizat și multe construcții monumentale și clădiri de locuit uni și multifamiliale.

Nu este de neglijat nici activitatea ei publicistică în domeniul artelor grafice, precum și cea pedagogică.

Adesea, a fost reprezentanta țării noastre la congrese de specialitate ținute peste hotare.

Mărturie a activității sale este și albumul cuprinzînd cele peste 130 de lucrări, proiectate și executate, aflat la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România.

Prof. ing. dr. RADU HARET

Protecția muncii

ȘI ACESTE ACCIDENTE PUTEAU FI EVITATE!

În cadrul activității de prevenire, care ocupă locul central în ansamblul protecției muncii, instruirea și educarea tuturor oamenilor muncii, atît a celor care organizează, conduc și controlează procesul de producție, cît și a personalului de execuție, au un rol deosebit de important. Considerabile eforturi materiale, financiare și umane sînt concentrate în această direcție, contribuind în mare măsură la întărirea ordinii și disciplinei în producție și la prevenirea unor avarii, accidente etc. Și totuși, se mai întîlnesc cazuri de accidente, datorate îndeosebi necunoașterii regulilor de tehnica securității muncii, neglijenței sau lipsei de îndrumare și control, precum și cazuri de conducători și specialiști ce acordă șefilor formațiilor de lucru „păsuiri" în luarea măsurilor necesare sau le acceptă cu bunăvoință „explicațiile" care nu au ce căuta în domeniul protecției muncii, unde este vorba de viața oamenilor. Iată unele dintre ele :

■ **Atenție, șefi de secție și mecanici de întreținere ! Nu admiteți punerea în funcțiune a tractoarelor și mașinilor la care lipsesc apărătorile și dispozitivele de protecție ! Nu introduceți în lucru tractoarele cu cabină climatizată decît dacă sînt echipate cu dispozitivul pentru oprirea motorului în momentul coborîrii mecanizatorului din cabină !**

(Textul de mai sus, scris cu literă mai neagră, ca și textele următoare asemănătoare, reprezintă indicații cuprinse în „Buletinul Protecția Muncii", editat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare).

Din cercetările efectuate asupra accidentului lui Gheorghe Marc, mecanic agricol la S.M.A. Corod, județul Galați, 41 ani, căsătorit, 7 copii minori, s-a constatat că victima, care lucra la recoltarea cocenilor cu o combină CSU, în timp ce ștergea geamul superior din spatele cabinei, a căzut peste transmisia cardanică ; întrucît nu oprise motorul la coborîrea din cabină, șurubul și crucea cardanică i-au prins îmbrăcămintea, mecanizatorul decedînd ca urmare a asfixiei mecanice, prin comprimarea toracelui și a gîtului. Intervenția la mașina agricolă fără să se decupleze priza de putere a tractorului, lucrul cu tractorul și combina CSU în stare tehnică necorespunzătoare, lipsa bateriei de acumulatori și a apărătorilor de protecție la transmisia cardanică sînt principalele cauze ale acestui accident, de care au fost vinovați și mecanicul de întreținere, șeful secției de mecanizare nr. 3 și directorul S.M.A., persoane ce au suferit sancțiuni conform legii.

Într-o situație asemănătoare, mecanicul agricol Nicolae Hagiu, de la secția de mecanizare Plopu a S.M.A. Ianca, județul Brăila, care lucra la împrăștierea gunoiului de grajd cu un MIG-5, s-a aplecat peste oblonul acestuia, pentru a curăța transportorul cu racleți al mașinii, fără a opri organele în mișcare. Îmbrăcămintea i-a fost prinsă de transmisia cu lanț, fiind accidentat mortal. Analizîndu-se cauzele accidentului (executarea lucrării de întreținere a MIG-ului în timpul funcționării, lipsa dispozitivului pentru oprirea motorului la coborîrea mecanicului agricol din cabina climatizată, lipsa apărătorii de protecție la transmisia cu lanț a MIG-5), șeful secției de mecanizare a fost trimis în judecată, iar alte patru persoane din conducere au fost sancționate pentru neluarea măsurilor de protecție a muncii.

● **Directori, președinți și șefi ai formațiilor de lucru ! Organizați instruirea temeinică a personalului muncitor ; aplicați, literă cu literă, prevederile Ordinului nr. 100/1979 al M.A.I.A. privind protecția muncii !**

Mecanicul Kiss Emeric, care lucra la tasarea unui siloz al C.A.P. Bahnea, județul Mureș, s-a apropiat cu tractorul prea mult de marginea acestuia ; marginea silozului nu era marcată, conform regulilor știute, dar neaplicate în acest caz, ceea ce a provocat răsturnarea tractorului și decesul victimei.

Șeful secției de mecanizare de la Predești, județul Dolj, s-a urcat la volanul unei combine și l-a luat, pe scară, pe mecanicul agricol Sabin Popa, contrar normelor precis stabilite ; în drum, trecînd pe lîngă o remorcă, mecanicul a fost strivit.

● **Tractoriști, rutieriști și conducători auto ! Nu uitați : la pasajul de cale ferată nepăzit, întotdeauna opriți, asigurați-vă și apoi porniți ! Nu transportați persoane în remorci basculante !**

Avînd în remorca basculantă 8 persoane, rutieristul Gheorghe Dumitru este surprins de un tren, în timp ce traversa pasajul de cale ferată nepăzit : în urma ciocnirii trenului cu remorca, aceasta s-a desprins de tractor, cinci muncitori fiind omorîți pe loc, iar trei foarte grav accidentați. G.D. a fost trimis în judecată, în conformitate cu art. 24 din Legea nr. 5/1965.

După 12 ani în meseria de rutierist, Viorel Iovan, de la S.M.A. Săvîrșin, județul Arad, care circula cu tractorul pe drumul județean Bîrzava — Lalași, nu mai are răbdare să aștepte ridicarea semibarierelor automate la pasajul de cale ferată, trece printre acestea și este surprins de tren : tractorul a fost distrus total, iar victima accidentului a decedat.

● Reamintim directorilor de S.M.A., I.A.S. etc., precum și președinților cooperativelor agricole de producție că M.A.I.A. (împreună cu Ministerul de Interne — Direcția circulație) au tipărit și difuzat serviciilor de circulație județene chestionare specifice examinării mecanicilor agricoli.

Atenție ! Școlarizați mecanicii agricoli privind cunoașterea regulilor de circulație și prezentați-i la examinare în vederea obținerii permisului de conducere a tractoarelor rutiere.

Rutieristul Berkeszi Gheorghe (S.M.A. Ungheni, județul Mureș) circula pe un drum județean, dinspre Acățari spre Ungheni. Efectuînd un viraj spre stînga, fără să se asigure, s-a tamponat cu un autoturism care se angajase deja în depășirea tractorului. Aflată în autoturism, Szoca Magda (26 ani, 2 copii minori) a decedat.

În județul Teleorman, șoferul Florea Drăghici, care transporta cu autocamionul, pe un drum în pantă, la I.A.S. Zimnicea, șapte muncitori zilieri, a coborît cu o viteză mai mare decît cea impusă de indicator. Pe un alt drum cu pantă, mecanicul agricol Ion Chirigiu, cu tractorul L-445 și

o remorcă de 5 tone, a executat un viraj la stînga, fără să se asigure la intersecție, apărînd în fața autocamionului. Surprins, F.D. nu a mai frînat, a încercat să evite coliziunea cu tractorul, dar autocamionul condus de el s-a răsturnat, provocînd accidentarea celor șapte muncitori.

● **Atenție ! Prin instruiri temeinice, convingeți mecanicii agricoli, rutieriștii și conducătorii auto să nu consume alcool înainte sau în timpul deplasărilor cu autovehiculul, să parcheze numai la locurile stabilite, să nu folosească autovehiculele în scopuri personale, aceste acte de indisciplină fiind adesea generatoare de accidente !**

Au fost depistați mai mulți mecanici agricoli care conduceau tractoare pe drumurile publice fiind sub influența alcoolului. În această situație, Ion Neacșu (Topolovățu Mare-Timiș) s-a răsturnat cu trac-

tor cu tot în șanțul șoselei. Traian Plavițu (S.M.A. Calafat-Dolj), care lucra la arat, a părăsit cîmpul și a plecat să are un lot al unui particular ; acolo a consumat alcool și, ca urmare, pe drumul de înapoiere, s-a răsturnat cu tractorul și a decedat. Dănilă Osip (S.M.A. Babadag-Tulcea) a părăsit, de asemenea, lucrul la discuit și a plecat la distanța de 15 km, în interes personal ; acolo a consumat alcool, iar la înapoiere, trecînd pe marginea unui canal de irigații, s-a răsturnat cu vehiculul, decedînd prin înec !

● **Nu uitați! Curentul electric nu iartă !**

Stan Burlacu (S.M.A. Insula Mare a Brăilei) și Ioan Rediș (S.M.A. Sîntana-Arad), urcați deasupra combinelor lor, au intrat sub influența cîmpului electric al rețelei (tensiunea 27 000 volți) care acționează pînă la distanța de 1,5 m și au fost electrocutați.

Toate aceste accidente puteau fi evitate, dacă se luau din timp măsurile prevăzute sau dacă se respectau cele luate. În același timp, trebuie spus că legea consideră infracțiune însăși posibilitatea producerii unui accident, fără ca acesta să se fi produs efectiv. Ea sancționează atît acțiunea, cît și inacțiunea prin care se încalcă o dispoziție legală la tehnica securității muncii sau igiena muncii.

DIN LUMEA CELOR CARE NU CUVÎNTĂ

Cercetările făcute de oameni de știință au scos la iveală, în ultimii ani, o serie de particularități ale lumii vegetale și animale, care nouă, profanilor, ni se par... curiozități. Iată cîteva dintre ele :

Memoria animalelor. Specialiștii au stabilit că toate vertebratele au memorie. Dar experiențele efectuate au demonstrat că durata memorării la animale nu este aceeași. Cea mai scurtă memorie o au... peștii. Șopîrlele și broaștele țestoase pot păstra impresiile timp de cîteva minute, iar păsările — două sau trei zile. Recordul în materie este deținut de cîini și pisici, care pot păstra în memorie „amintiri" despre lumea înconjurătoare mai multe săptămîni sau chiar luni.

Peștele-frunză. În rîulețele și pîraiele de pe cursul inferior al Amazonului trăiește un peștișor denumit de specialiști monocirrhus. În Brazilia, oamenii locului îi spun „peștele-frunză". Și, într-adevăr, asemănarea este uluitoare. Corpul peștelui este foarte turtit, cu capul și coada foarte înguste. Dunga ce îi străbate tot corpul amintește de nervura principală a unei frunze ; din buza inferioară îi atîrnă o bucată cărnoasă, asemănătoare cu un peduncul. Monocirrhus se hrănește cu peștișori mici care, înșelați de asemănarea lui cu o frunză căzută pe apă, se apropie fără teamă. Atunci, „codița frunzei" se deschide brusc și înghite prada.

Mormirus — peștele radar. În apele Nilului trăiește peștișorul numit mormirus. El simte din depărtare apropierea omului, de aceea este și foarte greu de prins. Oamenii de știință au descoperit că acest peștișor cercetează împrejurimile cu ajutorul undelor radio. Mormirus are în coadă o mică „baterie de buzunar", de fapt organul producător de electricitate. Intensitatea curentului produs este de numai cîțiva volți. Undele electromagnetice apărute în urma descărcării bateriei se reflectă sub formă de ecouri radio și se reîntorc la mormirus. „Receptorul" se află la baza înnotătoarei dorsale.

O tablă de șah vie. Oamenii de știință francezi au descoperit în Oceanul Indian un pește care se remarcă printr-un colorit deosebit : corpul lui, lung de aproximativ 7 cm, este acoperit cu... pătrate regulate de culoare al-

bă și cărămizie, dispuse asemenea unei table de șah.

Govenia, arborele cu bomboane, e o curiozitate vegetală. Crește pe litoralul caucazian al Mării Negre. Fructele lui arată ca niște păstăi brune, un fel de bastonașe crocante, în interiorul cărora se află o pulpă dulce. Aceasta conține circa 35 la sută zahăr. Primăvara, deasupra „arborilor cu bomboane" zumzăie nori întregi de albine. Florile acestui arbore sînt extrem de bogate în nectar, iar mierea preparată de albinele care-l vizitează este deosebit de gustoasă și aromată.

Specialități de... șarpe cu clopoței

Acum, în pragul mileniului III al acestei ere, pentru majoritatea locuitorilor planetei Pămînt, în special pentru cele aproape două treimi ale populației lumii care trăiesc în condiții de mizerie și subnutriție, problema hranei diurne se pune acut. Iar pentru unii dintre ei „a mînca bine" — adică suficient, indiferent ce fel de bucate — o dată pe săptămînă e o adevărată fericire...

Iată, însă, că pentru anumite medii sofisticate din Occident formula „a mînca bine" are semnificația unei invitații la cele mai neașteptate meniuri. Care meniuri sînt extravagante în sensul cel mai exact al cuvîntului. Iată, de pildă, într-un reportaj al agenției Associated Presse citim — iar cele spuse sună și a reclamă comercială — că într-un restaurant din Anvers (Belgia), proprietatea unui american, se servesc excentricități culinare de tipul : specialități din carne de strut, de șarpe cu clopoței, de aligator, de maimuță, de antilopă (flambate).

E drept că unele dintre aceste specii de animale sînt pe cale de dispariție și sînt protejate ca atare de o serie de organisme internaționale specializate și de un mare număr de țări. Dar, slavă domnului, mai există și braconieri... Și apoi „are un gust delicios, nu cu mult deosebit de carnea de porc" (carnea de șarpe cu clopoței sau de boa constrictor) ne asigură, prin cuvintele citate în reportaj, proprietarul restaurantului.

La urma urmelor, treaba dumnealor dacă mănîncă astfel de specialități... Numai că, dacă este să privim globul pămîntesc, ne dăm seama că aceste animale pregătite cu (citez) „bucăți de frunze de palmier, salată de ananas" parcă nu cresc și nu trăiesc acolo unde sînt consumate ci, mai curînd, în jumătatea sudică a globului, adică acolo unde se află muritorii de foame ai acestei lumi. Și în gînd se face obligatoriu o legătură...

Istoria unui imn:

DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE!

Îl auzim, în fremătătoarea lui chemare spre noi înșine, acest imn al pămîntului și sufletului românesc : **Deșteaptă-te române !**. Îl auzim cum răscolește cu lacrimă de gînd amintirea suferinței strămoșești, a stră-străbunilor, care țineau piept puhoaielor ce adesea năpăstuiau aici. Îl auzim cum ne îndreaptă ființa spre viitor, ca și cum am fi martorii genezelor noastre în toate ale noastre.

Cine se mai întreabă, însă, care e istoria acestui **Deșteaptă-te române !**, imnul care s-a născut în anul celei mai puternice revoluții a veacului, cea de la 1848, care a rupt lanțurile iobăgiei în care-l „adînciră barbarii de tirani" pe bietul român, cum spune imnul ? Autorul imnului, **Andrei Mureșanu**, s-a născut pe pămîntul binecuvîntat al Ardealului, la Bistrița, județul Bistrița-Năsăud, la 16 noiembrie 1816. A respirat, deci, în preajma munților tari, a apelor line și a vorbelor calde și adînci. A trăit o viață întreagă prin moștenirile sale sufletești de-acasă. Astfel a fost prezent la toate înfăptuirile veacului trecut, dar mai ales la revoluția de la 1848, cînd scrie **Răsunetul**, cum i s-a spus acestui imn, sacru pentru români, întocmai ca **Marsilieza** pentru francezi.

Doar Bărnuțiu, sălăjeanul Bărnuțiu, prin genialul său discurs de la Blaj, la 1848, pe Cîmpia Libertății (numită așa de atunci), se poate asemui cu acest tonifiant imn care este Deșteaptă-te române. E, poate, mai mult decît un imn o iluminare omenească, o rugăciune veche, de taină, care înalță omul la suprema demnitate. Iosif Vulcan scria că în acest cîntec s-a revărsat **„o gravitate profetică"**, iar Coșbuc releva dimensiunea acelor cuvinte **„unire-n cuget și-n simțiri"** a tuturor românilor **„din cele patru unghiuri"**.

Istoria imnului începe cu publicarea lui în **„Foaie pentru minte, inimă și literatură"** din 25 iunie/7 iulie 1848. S-a răspîndit ca fulgerul, pretutindeni. Melodia se îmbina armonios cu cuvîntul. Era o perfecțiune. Se pare că și melodia, după unii de origine străină, ar fi fost compusă de Andrei Mureșanu, care căuta o melodie pentru un text al său, menit să-i adune pe toți românii. Auzind, într-o zi, în Scheiul Brașovului cîntîndu-se în biserică : **Din sînul maicii mele**, se pare că s-a oprit la această melodie și, treptat, a adaptat-o pentru textul său. Stînd, așa, într-o duminecă, pe iarba verde, cu încă cîțiva prieteni, Andrei Mureșanu încearcă textul său pe melodia aleasă. Repetă, încet, toți, și deodată, se luminează în ei o mare chemare, auzind cît de înălțător răsună : **Deșteaptă-te române !**

Cîntecul acesta nu a răsunat în saloane, ci undeva, în cîmp, acolo unde e toată suflarea și viața românească, pe care le cuprinde în el. E un cîntec al tuturor vremurilor și al tuturor oamenilor, care stă lîngă marile cîntece ale lumii. O întreagă filosofie a vieții românești, ivită din toate suferințele și din toate bucuriile. Să nu-l uităm nici noi, nici cei care ne urmează. Căci istoria lui **Deșteaptă-te române !** e și istoria urmașilor noștri. Răsunetul e pe măsura epocii care l-a creat, cu vigoarea, cu entuziasmul și idealurile ei.

VASILE MOCANU-VETIȘANU

ȘTIAȚI CĂ...

...Cel mai bogat „muzeu" în aer liber din lume se află la Tassili și Ajjer, în Sahara centrală ? În această zonă de deșert se găsesc sute de desene, vechi de cîteva mii de ani, executate de oamenii preistorici, pe stîncile unui masiv muntos. Ele reprezintă fie oameni îmbrăcați într-un fel de costume ce amintesc pe cele ale cosmonauților contemporani, fie animale de multă vreme dispărute sau scene de vînătoare.

...Primul european (atestat oficial) care a pătruns în interiorul Saharei a fost un roman ? Este vorba de Lucius Cornelius Balbus, care a condus o expediție militară romană în anul 19 î.e.n. El a ajuns pînă la oazele Fezzanului, la circa o mie de kilometri distanță de litoralul Mării Mediterane.

...Lacul Kivu, din Africa Ecuatorială, poate fi considerat cea mai mare „oală de ciorbă de pește" din lume ? Lacul, situat la granița dintre statele Ruanda și Zair, se învecinează cu vulcanul Kituno. Cînd acesta erupe, lava fierbinte se scurge în lac și provoacă încălzirea apei, pînă ce începe să clocotească. În aceste condiții, peștii din Kivu sînt fierți și, după cum se spune, localnicii îi consumă împreună cu apa fiartă a lacului. Doar obțin de-a gata „ciorbă de pește" !

...În India există o plantă despre care se spune că ar potoli foamea pe timp de aproximativ o săptămînă ? Planta respectivă crește în provincia Gudjevat și este numită „Kelîr Kanda". De fapt, planta doar înhibă senzația de foame, nicidecum nu este un aliment.

POATE FI STĂVILITĂ EROZIUNEA SOLULUI? POATE FI REDATĂ INTEGRAL FERTILITATEA TERENURILOR ÎN PANTĂ?

CERCETĂTORII de la Staţiunea Perieni-Vaslui răspund DA, prin soluţii practice, eficiente

Peste 14 milioane de hectare — atît însumează fondul funciar național. Mai mult de jumătate din această suprafață se află în zona colinară, fiind deci supusă unui proces de eroziune, sub influența factorilor naturali. Practicarea, în trecut, a unei agriculturi neraționale a dus la accentuarea puternică a procesului amintit (la declanșarea unor alunecări de terenuri cu consecințe grave asupra producției agricole, căilor de comunicații, așezărilor omenești), împotmolirea luncilor majore ale cursurilor de apă. Agravarea acestor fenomene a determinat scăderea producției agricole cu 20—90 la sută, față de terenurile neerodate și multe suprafețe au devenit neproductive fiind scoase din circuitul economic.

În anii regimului nostru, combaterea eroziunii solului a devenit o problemă de stat, soluționarea ei fiind integrată în amplul program național de apărare, conservare și valorificare superioară a întregului fond funciar. În acest cadru se înscrie și înființarea Stațiunii centrale de cercetări pentru combaterea eroziunii solului Perieni — Vaslui amplasată pe podișul Birladului, zonă în care o mare parte din suprafața agricolă este afectată de eroziune și alunecări. Astăzi, după cum ne-au convins cercetătorii de la Perieni — ing. Gheorghe Stoian — directorul stațiunii, dr. ing. Andrei Popa, dr. ing. Titus Neamțu — studiile și experimentările întreprinse au dus la soluții salvatoare, împotriva acestui „cancer al solului" — eroziunea. Redăm cîteva dintre aceste soluții, a căror valoare a fost confirmată atît de rezultatele obținute de stațiune — producții de peste 5 300 kg grîu, 6 000 kg porumb, 12 000 kg struguri, 40 tone de iarbă la hectar etc. — cît și de cele realizate în numeroase alte unități agricole din țară, cu condiții asemănătoare.

Organizarea antierozională a teritoriului are ca obiective adaptarea indicatorilor economici la condițiile specifice terenurilor în pantă, dimensionarea și restructurarea categoriilor de folosință, amplasarea optimă a rețelei de drumuri de exploatare, introducerea tehnologiilor adecvate fiecărei culturi, a unei agrotehnici corespunzătoare și a unui sistem rațional de fertilizare. Este vorba, așadar, de analizarea situației terenului, pe fiecare tarla și parcelă și stabilirea lucrărilor antierozionale necesare, în funcție de panta terenului, însușirile tehnico-productive ale solului și cerințele economico-sociale.

Iată modelul de organizare antierozională a teritoriului, realizat la Stațiunea Perieni, care a determinat creșterea suprafeței agricole cu 176 hectare, pe seama categoriilor neproductive și neagricole.

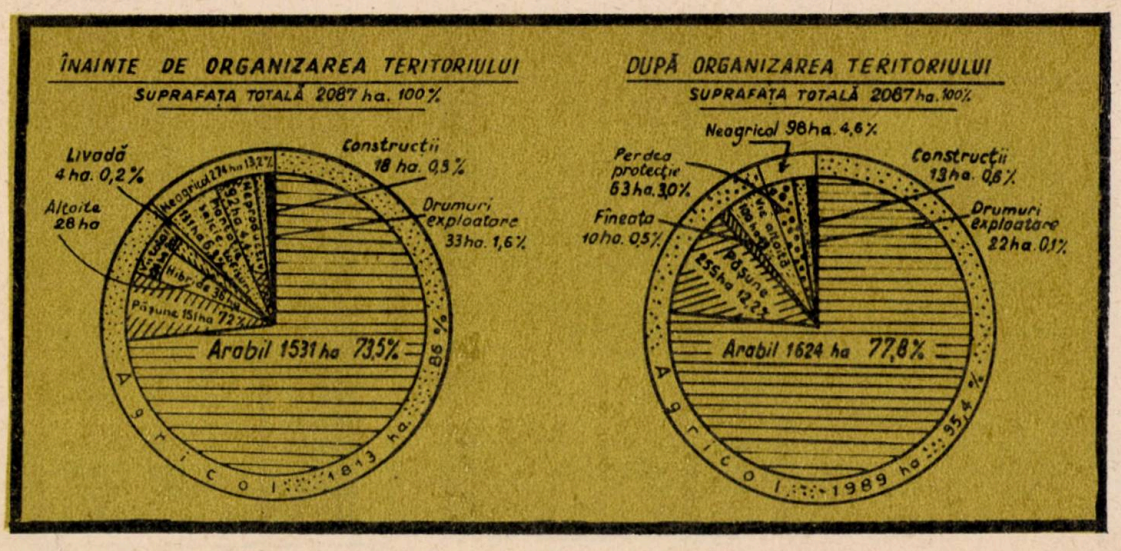

SISTEMELE DE CULTURĂ RECOMANDATE SÎNT URMĂTOARELE :

● **Pe direcția curbelor de nivel** — pe terenurile cu pantă de peste 3 la sută ; contribuie la reducerea eroziunii, toate denivelările create de tractoare și mașinile cu care se lucrează constituind obstacole în calea scurgerilor, astfel încît în sol se infiltrează cu 40 la sută mai multă apă.

● **În fîșii** — alternînd, pe același versant, culturi prășitoare cu plante protectoare antierozionale. Fîșiile se orientează pe direcția curbelor de nivel, avînd lungimea de pînă la 2 000—3 000 m, iar lățimea de 250—150 m pe pantele de 8—12 la sută, 150—80 m pe cele de 12—16 la sută și sub 80 m pe cele de 16 la sută. Acest sistem contribuie la reducerea eroziunii solului de 2—5 ori și la creșterea cu circa 20 la sută a producției agricole.

● **Cu benzi înierbate** — late de 4—10 metri, amplasate pe direcția curbelor de nivel și la aceleași distanțe ca și la sistemul în fîșii. Înierbarea benzilor se poate face cu lucernă, sparcetă, obsigă sau amestecuri simple din aceleași specii, cărora li se aplică toate lucrările agrofitotehnice necesare — grăpat, fertilizat, recoltat — la epoca optimă. Acest sistem se recomandă pe pantele de 12—25 la sută, contribuind la reducerea eroziunii solului cu 6 la sută și sporirea producției cu 25 la sută.

● **În terase pe arabil** — se introduce pe terenurile cu pante mai mari de 15 la sută, unde predomină culturile slab protectoare și solurile slab rezistente la eroziune. Sistemul constă în crearea unor platforme orizontale, late de 4—6 m, orientate pe direcția curbelor de nivel. Porțiunile de teren neterasat, cuprins între platforme, au ca lățime : 20—40 m la panta de 15—20 la sută ; 15—20 m la panta de 20—25 la sută și 10—15 m la panta de peste 25 la sută. Înierbarea taluzurilor se face cu aceleași specii ca și la benzile înierbate, iar întreținerea lor este similară.

Structura culturilor și asolamentul se stabilesc avînd în vedere că, din punct de vedere al protecției antierozionale, plantele agricole se împart în :

— foarte bune protectoare, cum sînt ierburile perene — graminee și leguminoase — care acoperă solul în proporție de peste 75 la sută și, avînd o vegetație bogată, atenuează loviturile picăturilor de ploaie, apa se infiltrează în sol, iar eroziunea este înlăturată aproape complet ;

— bune protectoare — cerealele, plantele furajere anuale — care acoperă solul în proporție de 75—50 la sută ;

— mediu protectoare — leguminoasele anuale — care acoperă solul în proporție de 50—25 la sută ;

— slab protectoare — porumbul, floarea soarelui, cartoful — care acoperă solul sub 25 la sută.

În funcție de mărimea pantei, structura recomandată a culturilor este următoarea :

CULTURA	Mărimea pantei %				
	sub 5	5—10	10—15	15—20	20—25
Păioase	20	20	30	40	35
Prășitoare	60	50	40	30	15
Leguminoase anuale și plante tehnice	15	20	20	15	15
Plante furajere	5	10	10	15	35

O grijă deosebită se va acorda încadrării culturilor într-un asolament corespunzător, cel mai potrivit fiind cel de cinci ani cu solă săritoare.

Iată un model de asolament aplicat la stațiunea Perieni :

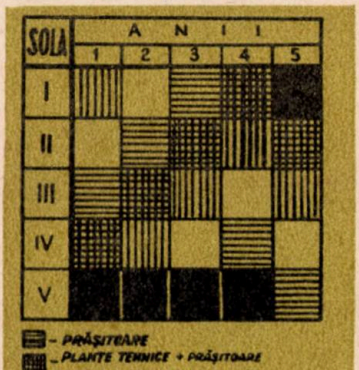

Lucrările de pregătire a solului, aplicate rațional, reprezintă cel mai simplu mijloc de luptă împotriva eroziunii. Cercetările au demonstrat că, în comparație cu arătura din deal în vale, efectuarea arăturii pe direcția curbelor de nivel determină reducerea pierderilor de sol de 2—9 ori și a pierderilor de apă pînă la 75 la sută. Adîncimea arăturii pentru grîu și leguminoase nu trebuie să depășească 20 cm. În schimb, pentru porumb, arătura la 30 cm adîncime asigură o reducere a eroziunii solului cu 28 la sută față de arătura la 20 cm și acumularea unei rezerve de apă mai mari cu peste 300 metri cubi la hectar.

Se recomandă, de asemenea, reducerea numărului lucrărilor de pregătire a solului, cu excepția terenurilor îmburuienate sau a celor nearate din toamnă.

Arăturile se efectuează cu utilajele obișnuite, pînă la pante de 16 la sută, iar pe pante mai mari — cu tractorul pe șenile în agregat cu pluguri corespunzătoare, urmărindu-se răsturnarea brazdelor în aval.

Semănatul trebuie executat, de asemenea, pe direcția curbelor de nivel, ceea ce asigură reducerea de 3—4 ori a eroziunii față de semănatul din deal în vale.

Așadar, stă în puterea lucrătorilor ogoarelor ca, prin măsuri antierozionale, unele destul de simple, să combată procesul atît de păgubitor al eroziunii solului, să redea fertilitatea pămîntului, să producă recolte tot mai mari pe marile suprafețe aflate în zona colinară a țării.

MARIA BOGDAN

DIN CREAȚIILE TEHNICE ROMÂNEȘTI

Bucurîndu-se de atenția conducerii de partid și de stat, creația tehnico-științifică, larg stimulată moral și material, se dovedește a fi o cale sigură de modernizare a economiei naționale. Dovada : numărul tot mai mare, de la un an la altul, de brevete pe care Oficiul de stat pentru invenții și mărci le acordă ideilor originale. În grupajul de față, am selecționat cîteva din cele mai reprezentative invenții din domeniul agriculturii, brevetate în ultima vreme.

INSTALAȚIE PENTRU PRODUCEREA DE BIOMASĂ DE SPIRULINĂ

Invenția — aparținînd dr. **Gheorghe Popovici**, conf. dr. **Corneliu Boldor** și **Corneliu Căpitănița** de la Institutul de științe biologice din București — este legată de domeniul algologiei și constă în producerea unei biomase de Spirulina în flux continuu, prin circularea mediului de cultură în recipiente de sticlă dispuse vertical.

Instalația se compune dintr-un rezervor pentru mediul de cultură, o baterie de recipiente realizate din sticlă, dispuse vertical, înseriate prin intermediul unor tuburi de legătură și echipate fiecare cu cîte o lampă fluorescentă, un tub de barbotare a mediului de cultură cu aer și un echipament de termostatare.

Biomasa de Spirulina poate servi la prepararea de proteine neconvenționale utilizate în hrana animalelor.

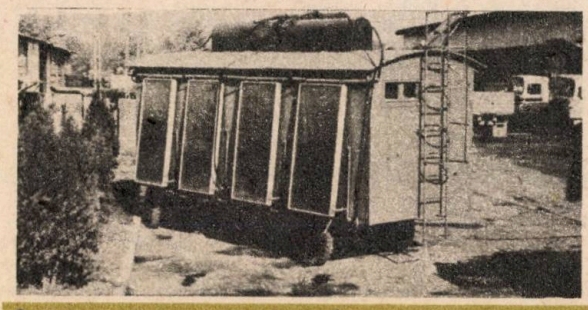

Creație a unui colectiv de la Întreprinderea de utilaje grele pentru construcții – București, vagonul spălător heliotermic este destinat șantierelor de îmbunătățiri funciare, apa încălzită de soare fiind suficientă pentru 20 de muncitori zilnic

APARAT PENTRU CONTROLUL TEMPERATURII ATMOSFERICE ÎN SERE

Conceput de ing. **Ioan Lascu** de la I.C.L.F. — Vidra, județul Giurgiu, aparatul este alcătuit dintr-un termometru electronic prevăzut cu amplificator operațional integrat și instrument analogic de măsură, care primește un semnal de la comutatorul electronic. Datorită unui generator de impulsuri dreptunghiulare, acesta poate comuta în timp, în ordinea firească de numărare, toți senzorii din serele complexului, unui numărător zecimal și unui decodificator binarzecimal. Testarea unui senzor este simulată cu afișarea digitală a numărului punctului de măsură.

Amplasat în centrala termică, aparatul afișează datele despre evoluția temperaturii atmosferice din serele complexului primite, prin conductori electrici, de la senzori.

SERĂ CU CAPTATOARE DE ENERGIE

În scopul utilizării energiei solare atît pentru fenomenul de fotosinteză cît și pentru încălzire (termic), ing. Nicolae Hristea *de la Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra, județul Giurgiu, a conceput o nouă metodă ce folosește captatoare de energie, dispuse în elemente de construcție din componența serei și în focarul unor elemente semitransparente. Se permite astfel atît dirijarea prin focalizare a unei părți din radiația solară în captatoare, cît și permeabilitatea ei pentru dezvoltarea plantelor.*

Sera se caracterizează prin aceea că este alcătuită dintr-o structură de acoperiș prevăzută cu panouri captatoare dispuse în focarul unor elemente optice semitransparente, deformabil-reglabile.

DISPOZITIV DE EXTRAGERE A SFECLEI DE ZAHĂR

Ing. **Octav Grigoraș** de la Liceul agroindustrial Ianca, județul Brăila, a inventat un dispozitiv pentru extragerea sfeclei de zahăr, dispozitiv ce intră în componența mașinilor destinate recoltării acestei culturi. Dispozitivul este format din două burghie paralele avînd fiecare două spirale elicoidale cu pas variabil — burghiul din stînga cu spiralele înfășurate spre stînga, iar cel din dreapta, spre dreapta — antrenate în mișcarea de rotație în sensuri diferite de la transmisia mașinii.

MAȘINĂ DE COLECTAT ȘI DESCĂRCAT MATERIALE VEGETALE ÎN VRAC ȘI BALOTATE

Un colectiv format din Aurel Cuciureanu, Constantin Strugăr, Ion Betiu, Valeriu Silli și Iordan Cuciureanu **a conceput și realizat, la I.M.U. Medgidia, o mașină care degajă rapid terenurile agricole de materiale vegetale, în vrac sau balotate, ca finul, paiele ș.a. În acest scop se folosește un buncăr tehnologic de mare capacitate, tractat pe roți, constituit din doi pereți laterali înclinați în dublu sens față de un plan vertical longitudinal, cu o lărgire ușoară către spate și în jos. Ei sînt susținuți pe un perete anterior mobil și articulați la un pod mobil suspendat, iar la capătul posterior de niște role pe șine.**

Mașina mai are : un pod orizontal fix de care este articulat un grătar de descărcare, un perete posterior, profilat, articulat cu pereții laterali și un mecanism de acționare a descărcării format dintr-o pereche de cilindri hidraulici prevăzuți cu tije împingătoare articulate, la rîndul lor, atît cu peretele anterior mobil cît și cu două bare intermediare.

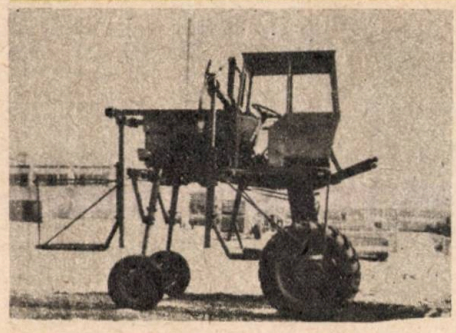

Tractor-încălecător cu trei suporți pentru trei lucrători ce efectuează castrarea porumbului pe șase rînduri dintr-o trecere

USCĂTOR SOLAR PENTRU LEGUME ȘI FRUCTE

Rod al colaborării dintre Institutul de cercetare și proiectare pentru industrializarea legumelor și fructelor — București și Întreprinderea județeană de legume și fructe din Constanța, uscătorul respectiv — invenție a inginerilor Nicolae Octavian Burtea, Silvian Sîrbu **și** Gheorghe Mihalca — **este realizat dintr-un schelet ușor în care se formează două compartimente : pentru depozitare și, respectiv, pentru încălzirea aerului. Scheletul respectiv este delimitat de un perete despărțitor în capetele căruia sînt montate un deflector și un ventilator de antrenare a aerului încălzit.**

MAȘINĂ DE FIXAT STÎLPI DE SPALIER

Inventatorii, ing. **Mihai Răducu Căptiță, Marian Popescu, Dumitru Notar,** ing. **Mircea Călin** și ing. **Ștefan Ștefănescu** au realizat la I.M.A.I.A. Oradea o mașină de fixat stîlpi de spalier, tutori sau araci, pe terenuri în pantă sau șes, putînd lucra în agregat cu diverse tipuri de tractoare pe roți și pe șenile.

Mașina este construită dintr-un ansamblu funcțional, cuprinzînd un cap de presare, un ansamblu cărucior, o cale de rulare, o articulație dublă, un distribuitor și un cilindru pentru reglajul verticalității, presarea stîlpilor realizîndu-se prin apăsarea lor de către un cap de presare.

DISPOZITIV DE SFĂRÎMARE A BULGĂRILOR DE PĂMÎNT

În cadrul Întreprinderii de mașini agricole „Semănătoarea" din București, un colectiv de specialiști format din ing. Mircea Boboșilă, *ing.* Ion Vizitiu, *ing.* Nicolae Bria, Eugenia Robe și Marin Popa *a realizat un dispozitiv reglabil — în mai multe variante — de separare și sfărîmare a bulgărilor de pămînt destinat utilizării pe combinele de recoltat cartofi sau în cadrul instalațiilor centralizate complexe de prelucrat cartofi după recoltare — dispozitiv ce are posibilitatea să regleze forța de apăsare și să amortizeze oscilațiile.*

Dispozitivul folosește doi tamburi cilindrici — unul pneumatic antrenat, iar unul rigid și liber — plasate de o parte și de alta a ramurii active a unei benzi transportoare de separare primară, situate oriunde pe lungimea (L) suprafeței ramurii active a acestuia, recomandabil în zona cuprinsă între 0—1/4 X L de la capătul de deversare al transportorului.

Tamburul situat deasupra ramurii active este mobil, antrenat, putînd oscila tot timpul pe aceeași verticală cu cel inferior datorită cadrului său de forma unui paralelogram. Mișcarea de oscilație este controlată și amortizată de un sistem de resorturi și amortizoare, care poate regla și forța de apăsare a tamburului superior.

DESTINATE AGRICULTURII

Invenţii din domeniul pisciculturii

La scurt timp după ce a luat naştere lacul de acumulare Bicaz — prin construirea barajului destinat primei mari hidrocentrale a ţării — în zonă a fost înfiinţată Staţiunea de cercetări biologice, geologice şi geografice „Stejarul" din comuna Pîngăraţi, judeţul Neamţ. Între preocupările de seamă ale acestui lăcaş de ştiinţă se află şi cele referitoare la dezvoltarea pisciculturii, cea mai bună dovadă a prodigioasei activităţi în acest domeniu constituind-o numărul mare de invenţii brevetate în ultimul timp de Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci.

● „Instalaţie flotabilă pentru creşterea intensivă a peştelui" este numele unei invenţii aparţinînd unui colectiv format din biolog **Klaus Werner Battes,** ing. **Constantin Luca, Traian Ilioaia** şi **Dumitru Budescu.** Invenţia respectivă rezolvă creşterea la densităţi ridicate a peştilor în bazinele acvatice unde o piscicultură clasică nu este posibilă. La baza ansamblului se află o platformă cu rolul de a asigura menţinerea la suprafaţă a subansamblurilor aferente : bateria de incubare, trocile de predezvoltare şi vivierele de creştere. Primenirea apei, în scopul asigurării regimului fizico-chimic necesar creşterii peştilor, se face cu ajutorul unui sistem ce funcţionează pe principiul sifonului, cu posibilităţi de reglare a debitelor de apă. Invenţia se poate aplica pe lacurile de baraj şi iazurile mari, unde există posibilitatea montării unei instalaţii de sifonare şi ale căror variaţii de nivel nu depăşesc 2—3 metri.

● Ing. **Gheorghe Maloş** şi biolog **Klaus Werner Battes** au conceput o „instalaţie pentru incubarea icrelor de salmonide", care asigură menţinerea automată a temperaturii optime pentru specia respectivă. În acest scop, instalaţia include un traductor de temperatură submers fixat la extremitatea unui tub de cauciuc. Printr-un adaptor, un regulator electronic comandat de un programator şi un bloc de comandă, traductorul acţionează asupra unui electromotor care, printr-un reductor, determină rotirea unui tambur şi deplasarea printr-un cablu a tubului de cauciuc. Funcţionarea traductorului de temperatură submers este controlată prin compararea semnalului obţinut de la adaptorul său cu cel obţinut printr-un alt adaptor de la un traductor de temperatură plasat în rezervorul de alimentare a incubatoarelor. Ambele semnale sînt înregistrate de către un înregistrator cu două peniţe, perturbaţiile în funcţionare fiind semnalizate prin două lămpi (pentru valorile minime şi maxime) şi printr-un claxon. Instalaţia este prevăzută şi cu un bloc de comandă manuală.

● Pentru a asigura predezvoltarea puietului de salmonide, dr. **Ionel Miron, Constantin Mihai** şi **Vasile Ianţă** au realizat o instalaţie formată dintr-un sistem de pompare a apei de la adîncimea la care aceasta are temperatura optimă şi dintr-o reţea de distribuţie. Sorbul pompei pătrunde într-un tub, deschis la ambele capete, cufundat vertical în apă şi prevăzut cu deschideri laterale. Instalaţia de distribuţie este prevăzută cu un bazin de compensare, un filtru şi o reţea de conducte care alimentează bazinele de predezvoltare a puietului de salmonide.

● Biologul **Costică Misăilă** a creat o „metodă de hrănire a alevinilor şi a puietului de păstrăv" prin administrarea concomitentă a furajului combinat cu cel natural. În scopul măririi coeficientului de conversie, între a treia decadă a primei luni şi a şaptea lună de hrănire exogenă se alternează perioade de trei zile în care furajarea se face în exclusivitate cu nutreţ combinat granulat (8—9 mese pe zi) cu perioade de o zi, în care se administrează numai ficat proaspăt de vită (5—6 mese pe zi).

● Interesantă este şi „metoda de hrănire a loturilor experimentale de peşte" imaginată de **Constantin Mihai.** Invenţia se referă la o metodă de hrănire a loturilor experimentale de peşti (aflaţi într-o cuşcă aşezată în faţa hubloului unui laborator subacvatic) cu ajutorul unui furtun fixat cu un capăt deasupra cuştii şi cu celălalt capăt în laborator. Granulele de hrană sînt transportate de aerul sub presiune existent în interiorul laboratorului.

● A fost creată, de asemenea, o „instalaţie pentru hrănirea peştilor" — autori fiind ing. **Gheorghe Maloş,** biolog **Klaus Battes** şi ing. **Constantin Luca.** Instalaţia cuprinde o cameră de dozare în care se găseşte o clapetă echilibrată de o contragreutate ; sub cameră se află un dispozitiv de închidere pneumatică, în sine cunoscut, care prin nişte flanşe şi un tronson se racordează cu un vas cilindric de amestec şi distribuire a hranei. Vasul se termină la partea inferioară cu un con prevăzut cu mai multe ştuţuri de racordare, la care se ataşează furtunuri de distribuţie a hranei.

Grupaj de
EM. ALBULESCU

La Stațiunea pomicolă Rîmnicu-Vîlcea

NOI SURSE DE PROTEINE ȘI VITAMINE

ALUNUL — sub lupă

Multora ar putea să li se pară neobișnuit acest obiect de cercetare. Și, într-un fel, este. Căci cine nu s-ar mira aflînd că modestul arbust, pe care-l întîlnești adesea în adevărate masive pe dealurile submontane, este studiat — Stațiunea pomicolă Rîmnicu Vîlcea este singura care o face — cu rigoarea și stăruința specifice muncii de cercetare.

Iar mirarea naște întrebarea : de ce alunul ?

Răspunsul doctorului Ion Botu, secretarul științific al stațiunii, vine prompt : pentru rațiuni nutritive și pentru rațiuni economice. Alături de nucă, aluna este fructul cel mai bogat în grăsimi (60%), proteine (20%), vitamine și săruri minerale. Și, fără îndoială, din această cauză, pe tot globul cererea e mai mare decît oferta.

Zona Vîlcii e favorabilă acestui arbust pentru că acolo temperatura nu scade prea mult în timpul iernii, iar umiditatea e îndestulătoare în tot cursul anului.

In cei cîțiva ani care s-au scurs de cînd a început ridicarea alunului la rangul de plantă de cultură, cercetătorii vîlceni au reușit să creeze un număr mare de soiuri și hibrizi care, după cît s-a putut constata, sînt mai bine adaptați condițiilor zonei chiar și decît soiurile de bază. Printre noile creații — „Vîlcea-22", ale cărui fructe ajung pînă la greutatea de 5 grame. El are însă și o însușire de care alte soiuri sînt lipsite : rodește în fiecare an și produce peste 1 500 de kg fructe la hectar.

Așadar, dovada e făcută, alunul — plantă valoroasă — are însușiri superioare, iar acum urmează să fie extins pe terenurile stațiunii, în alte unități, precum și în curțile oamenilor. Sectorul de producție al stațiunii, condus de inginerul-șef Dumitru Lovin, a înmulțit noile soiuri, pregătind nu mai puțin de 10 000 de plante.

Lucrurile sînt — o putem spune — pornite într-o direcție bună. Peste cîțiva ani, cînd cultura alunului, printre puținele culturi pomicole complet mecanizabile, va fi atins nivelul necesar, se speră, și ar fi de dorit, ca industria să fie pregătită pentru a-i întregi zestrea cu o mașină de decojit, iar cercetarea științifică pentru industria alimentară să găsească noi forme de utilizare în consum a alunelor.

SOCUL — în rivalitate cu citricele!

În căutarea unor noi plante cu valoare alimentară ridicată, cercetătorii stațiunii s-au oprit asupra unei plante ...vechi. O plantă cunoscută de mult, dar nu îndeajuns studiată : socul.

Acum cînd lucrurile sînt mai limpezi — altfel spus, după analizele chimice făcute — cercetătoarea Elena Turcu ,care se ocupă direct de această plantă, o afirmă fără ezitare : socul rivalizează cu citricele ! Da, conținutul de 101 miligrame de vitamină C la 100 g de substanță proaspătă este de două ori mai mare decît cel înregistrat la portocale și lămîi. În plus, el are un conținut destul de bogat în zaharuri și substanțe minerale, în special fosfor și potasiu.

Acestor însușiri, care pot impresiona pe viitorul consumator, li se adaugă altele, fără îndoială, pe placul horticultorilor. Căci socul răspunde foarte bine la lucrările agrotehnice — simple dealtfel — și dă producții bune. În anul al III-lea de la plantare, stațiunea a obținut 7 tone de fructe la hectar. Pentru viitor, cercetătorii contează pe 20 de tone la hectar, ceea ce implică însă o perfecționare a agrotehnicii.

După părerea cercetătorilor vîlceni, din soc se poate obține un colorant natural foarte puternic pentru produsele alimentare, se pot prepara dulcețuri, gemuri, sucuri și alte băuturi, ca și din coacăze, de pildă. Oricum, rămîne ca o temă pentru cercetarea de specialitate din industria alimentară și din cea farmaceutică găsirea unor noi căi de valorificare a fructelor. Căci — cercetătorii nu au nici un dubiu în această privință — socul nu și-a spus ultimul cuvînt.

A. COSTA

AGROMETEOROLOGIA

-cum o arată și numele- PERMANENT LA DISPOZIȚIA AGRICULTURII

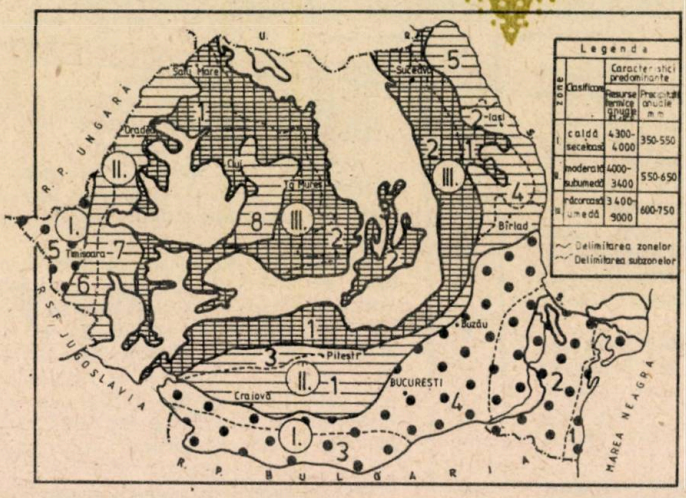

Agricultura este domeniul de activitate economică cel mai puternic influențat de starea vremii. Dealtfel, întregul proces de producție agricolă nu reprezintă altceva decît transformarea energiei solare în energie potențială, înglobată în produsele vegetale și animale, prin procesele de fotosinteză influențate de luminozitate, temperatură, umiditatea aerului și precipitații.

Pornind de la aceste realități, agrometeorologii își axează întreaga activitate pe studiul fenomenelor meteorologice, ca factor de producție în agricultură, avînd ca obiective de cercetare folosirea cît mai eficientă a resurselor climatice în producția vegetală și animală și evitarea la maximum a pagubelor produse de condițiile meteorologice nefavorabile — grindină, furtuni, îngheț etc.

Cerințele diferitelor culturi față de condițiile climatice, îndeosebi față de apă, lumină și căldură, reprezintă, de asemenea, obiectul unor cercetări, pe baza cărora s-au stabilit indici bioclimatici esențiali în realizarea unei repartiții teritoriale corespunzătoare a producției agricole.

Studiile efectuate de agrometeorologi sînt de un real folos în adaptarea procesului de producție agricolă la particularitățile meteorologice ale fiecărui an, respectiv în alegerea epocilor și a normelor optime de însămînțare, efectuarea lucrărilor agricole, folosirea eficientă a îngrășămintelor, stabilirea măsurilor de combatere a dăunătorilor.

Spre exemplu, dat fiind că pentru răsărire porumbul necesită o sumă de temperaturi în sol de peste 8°, egală sau mai mare de 100°, momentul optim de însămînțare trebuie ales în așa fel încît răsărirea să se realizeze în mai puțin de 20 de zile, ceea ce corespunde temperaturii medii de cel puțin 13° pe întreg intervalul. La grîul de toamnă, de la semănat la răsărit, indicele termic este de 120°; de la răsărit la diferențierea nodului de înfrățire de asemenea 120°, iar pînă la înfrățirea completă 180—120°. Pentru întreaga perioadă, de la semănat la încetarea vegetației, indicele termic se înscrie între 420—450°, care asigură atît buna înfrățire cît și vigurozitatea necesară pentru a rezista condițiilor din iarnă. Un factor esențial este și timpul necesar asigurării indicelui termic. Este știut că o răsărire poate fi considerată ca foarte bună atunci cînd se realizează în cel mult 12 zile, iar un lan de grîu este reușit dacă pînă la înfrățirea totală trec 50—60 zile. Aplicînd aceste principii, s-au delimitat pe teritoriul țării zone distincte și termene-limită ale perioadei optime de semănat.

De mare folos pentru producția agricolă sînt prognozele agrometeorologice, referitoare la principalele culturi de cîmp, care stau la baza diferențierii, în timp, a lucrărilor și la aprecierea balanței producției vegetale la scară națională.

Starea de vegetație a culturilor este analizată și în funcție de starea termică și hidrică a solului, studiindu-se limitele optime de consum ale apei de către plante, pentru valorificarea cît mai economică a resurselor de apă.

Asemenea studii agrometeorologice sînt orientate și în direcția producției legumicole, amplasării și exploatării optime a serelor, modernizării și extinderii rationale a plantațiilor pomi-viticole etc.

Dealtfel, toate aspectele care se desprind din studiile menționate sînt cuprinse în informările pe care agrometeorologii le pun permanent și sistematic la dispoziția agriculturii și care reprezintă un ajutor prețios în adaptarea întregului proces de producție în acest sector la particularitățile meteorologice ale anului.

Așadar, punînd la dispoziție date și informații strict necesare pentru orientarea și desfășurarea activității în agricultură, agrometeorologii se află permanent în slujba creșterii producției în acest important sector al economiei naționale.

Ing. OCTAVIAN BERBECEL
MARIA EFTIMESCU
CORNELIA MIHOC
de la Institutul de meteorologie și hidrologie — București

Am realizat în 1981 filmul documentar „Nu uita de unde ai plecat!"

De cîte ori îmi amintesc cum curgeau pe noi, pe membrii echipei de filmare, sudorile, în zilele fierbinți ale secerișului — și s-a întîmplat să curgă în două rînduri — o dată la secerișul orzului și după aceea, peste vreo două săptămîni, la secerișul grîului — nu pot să nu-mi amintesc, în același timp, de crivățul care sufla nemilos peste cîmpia Burnasului în acea zi de februarie cînd plecasem la Purani, o așezare din cuprinsul Te'eormanului, unde urma să realizez un film documentar despre un consiliu agroindustrial fruntaș. Nu știam aproape nimic despre acest consiliu, auzisem doar că e fruntaș, ca multe altele din țară, și că în fruntea lui se află un om inimos, un om care vreme de treizeci și mai bine de ani și-a legat destinul personal de destinele agriculturii noastre socialiste, un om cu remarcabile calități organizatorice, Eroul Muncii Socialiste Marin Nedea.

Cînd am ajuns la sediu, mi s-a spus că îl pot găsi în cîmp, și anume la vreo doi kilometri din șoseaua asfaltată, unde voi zări cîteva tractoare. Nu mi-a fost greu să le zăresc. Am luat-o peste cîmp într-acolo, învăluit de rafalele aspre ale vîntului de iarnă. Am ajuns lîngă cîțiva oameni adunați în jurul unui tractor care se defectase. Printre mecanizatori, cu mîinile la fel de înghețate, trăgînd și el de fierul rece al unei chei pentru a demonta o piesă, l-am identificat pe Marin Nedea.

Ne-am strîns mîinile și ne-am dat amîndoi seama că locul nu este prea potrivit pentru a porni o discuție din care trebuia să se nască un scenariu și apoi un film. Era însă momentul uneia din acele aspre realități ale vieții de zi cu zi din agricultură... și am regretat nespus că împreună cu mine nu se afla și operatorul cu aparatul de filmare ; dacă ar fi fost, aceasta putea fi prima secvență cu care, poate, ar fi debutat filmul despre consiliul agroindustrial Purani. Așa, ea s-a pierdut pentru totdeauna, pentru că niciodată reînscenarea unei situații nu are, nu poate avea, veridicul pe care îl oferă viața, viața autentică.

Am hotărît să ne revedem în aceeași zi, la sediu, la vremea prînzului pentru a-mi da cîteva date despre cele șapte cooperative agricole ale consiliului agroindustrial : despre zestrea lor, despre profilul activităților fiecăreia, despre planurile de viitor. De atunci pînă la realizarea, mai bine-zis pînă la încheierea filmărilor, am mai fost de șase ori la Purani. La fiecare etapă mai importantă din calendarul agricol al acelui an, eram și noi prezenți cu aparatul de filmare urmărind de aproape și înregistrînd pe peliculă activitatea acestor oameni harnici, bine organizați, care știu să smulgă pămîntului, an de an, recolte bogate.

A fost 1981 un an nu prea prielnic, din punct de vedere al condițiilor climaterice. A fost un an în care seceta a cam bîntuit și cu toate că unitățile beneficiau de binefacerile unui sistem național de irigații (Giurgiu-Răzmirești) era nevoie de și mai multă muncă, de și mai multă promptitudine la efectuarea udărilor și a celorlalte munci cerute de tehnologia agricolă, pentru ca la sfîrșitul campaniei, cînd noi filmam recoltarea porumbului de pe ultimele hectare, să ne putem bucura împreună, aflînd că, la toate culturile, țăranii cooperatori de la Purani păstraseră locuri fruntașe pe județ.

Pe parcursul filmărilor, am trăit multe momente de satisfacție. În timp ce filmam cu mare plăcere un lan deosebit

(Continuare în pag. 64)

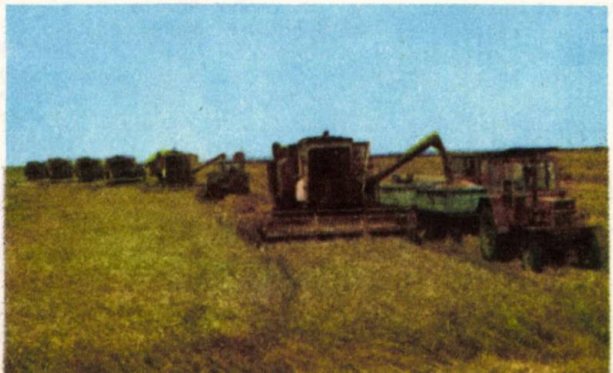

Secvență din filmul „Nu uita de unde ai plecat!"

UN TEZAUR PUȚIN CERCETAT

Manuscrisele SATELOR

Satele noastre sînt încă puțin cunoscute. Nu sînt cercetate în adîncurile lor de viață. Despre aceste neajunsuri scris-a în secolul trecut și eruditul Hașdeu, cel mai autorizat și mai desăvîrșit cunoscător al creației noastre sătești.

Satul românesc e un tezaur de viață materială și spirituală. Acest sat e o adevărată expansiune a vieții etnice, revărsată într-o amplă doctrină despre om, societate, lume, despre întregul efort al generațiilor trecute și prezente de a prelungi o tradiție, o acțiune a comunității rurale, a tuturor celor ce alcătuiesc satul, ca o colectivitate închegată.

Manuscrisele satelor noastre așteaptă să fie luate în seamă. Ele nu sînt trecute nici în preocupările imediate ale celor în măsură să le scrie — dascăli, profesori, oameni ai locului, cunoscători etc. Aceste **manuscrise** încă nescrise ale satului sînt toponimia, mitologia, eposul nunților, al înmormîntărilor, zicalele și proverbele ce mai dăinuiesc în conștiințele ce se duc, un întreg florilegiu de gînduri și simțiri desprins din lumea cîntecului, a datinei de sărbători, a unei vieți în continuă mișcare. Cine să le adune toate acestea, dacă nu oamenii locului ? Cine le-ar putea cunoaște mai bine decît localnicii ? Cine are dreptul, dar și răspunderea, fie și morală, de a nu lăsa în uitare ceea ce graiul, datina și locul au împămîntenit în conștiința trecută și prezentă a satului românesc ? „Localismul viu", cum îl numea marele Iorga, constituie o pagină a marii culturi naționale. Acest localism e o măsură a existenței unei creații. Orice indiferență față de el e un sacrilegiu.

Manuscrisele satelor așteaptă. Ele se numesc partea de hotar cu o toponimie ce uimește și care e un document, nu doar etnic și spiritual, dar și istoric. Căci partea aceea de hotar are denumiri ce țes o imagine a străvechimii, ca : „Dealul Moșului", „La Acastană", „La Iertaș", „Pe Dealul Bătrîn", „La Curcani" etc., fiecare cu un simbol aparte, cu un înțeles ce trece dincolo de obișnuit.

Nu sînt simple povești nici mitologiile locului „La Uriești", „Pe Pogana", „La Cetatea Smeilor", „Pe Părăul Rău" și atîtea altele care repetă gesturile prime ale gîndului uman. Oare nu din astfel de mitologii s-au născut creațiile lui Brâncuși : „Pasărea măiastră", „Poarta sărutului" ori „Masa Tăcerii" ? Mitologia dăinuie dincolo de prozaismul vieții. Întocmai ca eposul nunților românești care, la sat, au ceva din grandoarea începuturilor vieții. E firesc să fie așa. Ascultați și apoi repetați *oratia nunții* cu ritualul vînătorii fetei de împărat, care nu e o simplă poveste, ci ideea veche a țăranului care, stăpîn pe glia lui, se știa un împărat peste tot ce-i aparținea. Unii, din necunoaștere, reținem din eposul nunții doar fastul imediat. Cît de adînc nota filozoful Blaga, că eposul nunților țărănești „amintește păgînătatea prin bucuria obiceiurilor exterioare dogmei", adică străvechea viață a geto-dacilor, dinaintea erei noastre.

La Săliștea de Sus, în Maramureș, am auzit acest bocet, la înmormîntarea unui tînăr de 21 de ani, petrecut pe ultimul său drum de aleasa sa : „De trei zile-i mort în casă / Și nu-i mire nici mireasă / De li-ți plînge și jeli / Mai bine s-a hodini / Mirele-i în copîrșeu / Mireasa la Dumnezeu" — adică într-o lume ce depășește granițele celeia în care trăim. E o aspirație de natură filozofică în bocetul ce explorează alte tărîmuri.

Manuscrisele satului există, totuși, și în pagini scrise. Le-am întîlnit la Ungureni (Botoșani), la Bistrița (Mehedinți), la Lupșa (Țara Moților). Cei care le-au scris sînt adevărați „apostoli" ai culturii noastre orale. Oamenii înălțați de supremul gînd al dăruirii. Și m-am gîndit la ce spunea același Blaga, anume că : „exemplul unui singur om harnic face mai mult decît o sută de congrese platonice pentru anume reforme". Avea dreptate. Căci urmărind cîteva manuscrise ale satelor noastre, scrise, de pildă, de Eugen D. Neculau, cercetătorul neuitat al satelor de pe Jijia și fondatorul Universității Populare Țărănești din Ungureni, ne dăm seama de valoarea deosebită a tot

ce a cules și adunat. Însemnările zilnice, activitățile directe, temele urmărite și dezbătute de Eugen D. Neculau sînt valori ale culturii noastre țărănești și naționale. Pe cînd o antologie a manuscriselor despre cele 12 sate de pe Jijia, cercetate de acest mare cărturar și om al celor mulți, Eugen D. Neculau ?

Cine va avea curiozitatea să ajungă la Bistrița-Mehedinți, la 15 km de Drobeta Turnu-Severin, va întîlni o comoară de gînduri și de fapte despre sat, oameni și locuri, adunate cu o sîrguință de neîmitat, de către Gheorghe Dumitrescu-Bistrița, fost preot și învățător local. N-a avut complexe. Nu s-a plîns. Și timp de 21 de ani, numai cu regretata lui soție, în casa lor, a scos revista de folclor „Izvoraşul" (1919-1940), o adevărată enciclopedie, cu colaborări de pretutindeni.

Undeva, în Munții Apuseni, la Lupșa, o viață de om, învățătorul emerit de astăzi, Pamfil Albu, a cules ceea ce e mai de preț în Țara Moților, de la doniță, la ciubără, la uneltele de lucru, la port și cusături alese, încropind, poate cel mai autentic muzeu etnografic al țării, Muzeul Etnografic din Lupșa. Acolo ar trebui să se țină teze de doctorat, acum cînd fiica lui Pamfil Albu, Monica Albu, îi urmează în activitatea sa. Dar mai presus de toate sînt *caietele Lupșei*, o adevărată arhivă despre tot ce ființează în acești munți, despre natură, despre arbori, rîuri, drumuri, fîntîni etc etc atestînd mărturii despre neam și țară.

Iată manuscrisele satelor care așteaptă lumina tiparului, căci în ele stăruie o civilizație veche și străveche, un îndemn spre cunoașterea identităților noastre, într-un timp ce trebuie să ne apropie mai mult de origini, nu de căutările sterile de aiurea. Manuscrisele satelor așteaptă. Ele vor deveni cartea de mîine a ființei noastre naționale, creatoare de adevăr, de bine și frumos.

V. VETIȘANU-MOCANU

„NUIELUȘA FERMECATĂ"

De multe veacuri este cunoscut „vrăjitorul" care caută apele subterane și zăcămintele de minereuri cu ajutorul „nuielușei fermecate". Aceasta este o nuieluș dintr-o creangă, care este ținută în mînă într-un anumit fel. Cînd omul cu nuielușa (om care are capacitatea de a reacționa la prezența vinei de apă sau de minereuri în subsol) străbate sectorul cercetat, nuielușa se înclină și în locul acela trebuie să se sape. Potrivit datelor oamenilor de știință sovietici, aproximativ 20% din bărbați și 40% din femei au această capacitate.

Știința nu a recunoscut mult timp existența acestui fenomen. În ultimul timp, însă, au loc cercetări ale fenomenului „nuielușei fermecate", a cărei aplicare practică a fost părăsită pe măsură ce au apărut metodele geofizice moderne de prospectare, iar mecanismul de lucru al „nuielușei fermecate" a rămas necunoscut.

De peste zece ani fizicianul francez Yves Rochard a elaborat ipoteza potrivit căreia căutătorii de apă sînt oameni care simt cele mai mici anomalii magnetice din subsol și reacționează la aceste anomalii involuntar, prin înclinarea mîinii. Noile date obținute confirmă această părere. Astfel, oamenii de știință au demonstrat că un om care stă cu ochii închiși se înclină involuntar înainte cînd asupra picioarelor sale, la nivelul gleznei, acționează un cîmp magnetic cu o putere de 0,1 gauss. Dacă se schimbă polul magnetului, omul se înclină înapoi. Scrisul unui om legat la ochi capătă o înclinație puternică spre dreapta, dacă este influențat de un cîmp magnetic alternativ de joasă tensiune asupra umărului drept. Aceste deviații au loc ca urmare a schimbării reflexe involuntare a tonusului unor mușchi ca răspuns la creșterea cîmpului magnetic.

Mișcările nuielușei, spune Rochard, nu fac decît să indice slăbirea involuntară a mușchilor mîinii la oamenii sensibili la schimbarea cîmpului magnetic. De aceea căutătorilor de apă și martorilor li se pare că nuielușa „se mișcă singură", atît de nesesizabile sînt aceste mișcări ale mușchilor. În realitate, acesta este un reflex înnăscut al oamenilor la schimbările cîmpului magnetic.

Măsurătorile cu ajutorul unui magnetometru modern asupra locurilor marcate de nuielușă au arătat că, într-adevăr, acolo există anomalii magnetice locale. Căutătorul cu nuielușa înregistrează schimbarea unui cîmp magnetic cu 0,0001 gauss. O sensibilitate asemănătoare la cîmpul magnetic o au și porumbeii poștali.

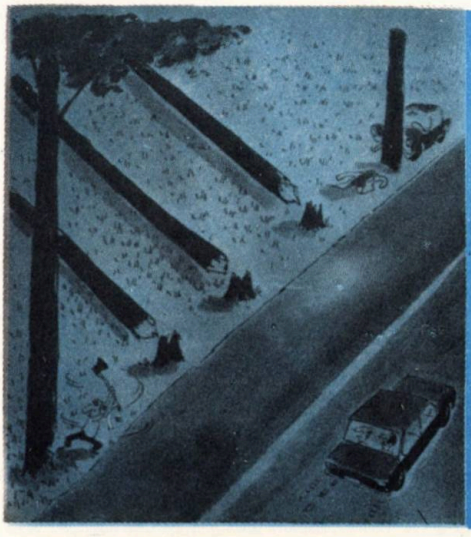

Fără cuvinte

(Din revista Jours de France)

„Strugurii sînt cel mai delicios fruct,
mustul – cel mai plăcut suc
și vinul – cea mai minunată băutură"

Din înțelepciunea populară

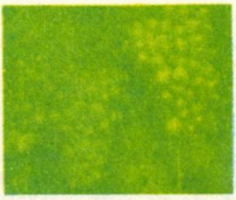

„DEALU MARE"

o podgorie de excepție

La nord de Ploiești, dincolo de Valea Teleajenului, dealurile subcarpatice cresc ușor în înălțime, culminînd cu virful Ciortea, de peste 600 m. Sub creasta calcaroasă a acestuia se desprinde o culme mai scundă care coboară pînă la Urlați. Pe pantele mai domoale din zona colinelor deschise în vaste amfiteatre de lumină, vița de vie reușește să-și valorifice din plin potențialul de producție și să exprime în rod toată splendoarea însușirilor sale calitative. De aceea, pe lîngă frumusețea întinselor podgorii, calitatea vinurilor noastre a atras atenția, cu secole în urmă, a numeroși negustori și a impresionat puternic pe toți călătorii. Din unele documente ale vremii aflăm că, pe la 1711, Constantin Brîncoveanu a poposit cu trupele sale în tîrgul Urlați. Cu acest prilej a întemeiat, în valea Crîngului, Casa Domnească — monument de arhitectură în stil brîncovenesc. Restaurată recent, ea domină și astăzi plantațiile din jur cunoscute sub denumirea de VIA DOMNEASCĂ.

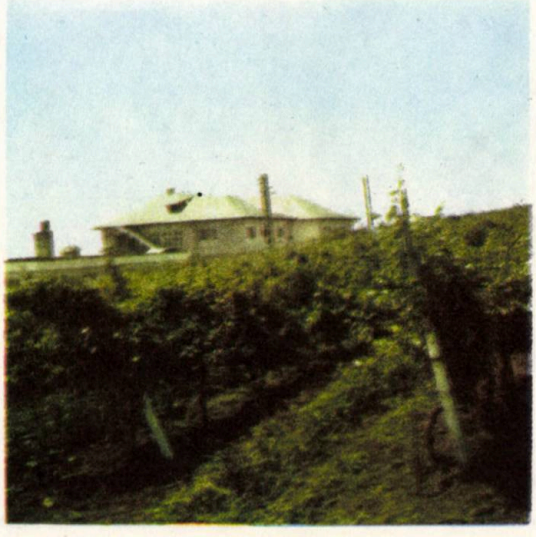

PLANTAȚII MODERNE LA ALTITUDINE

Orașul Urlați se află deci la intersecția dintre deal și cîmpie, pe Valea Cricovului Sărat și pe versanții din împrejurimi. Oraș agroindustrial în plină dezvoltare, el este renumit, între altele, prin vinurile ce se produc aici, a căror faimă a trecut de mult granițele țării. Viile se întind pe o suprafață de peste 2 000 de hectare. Ponderea o deține întreprinderea agricolă de stat denumită simbolic „Dealu Mare". Viile întreprinderii se întind pe 1 619 hectare, din care 1 421 de hectare sînt ocupate cu vii pe rod, restul fiind plantații tinere. În acest cincinal se va continua plantarea viței de vie pe încă 200 de hectare, din care 50 de hectare pentru struguri de masă, în sistem irigat.

Prezentîndu-ne aceste date, directorul întreprinderii, ing. **Nicolae Bahrim**, a ținut să precizeze cîteva caracteristici ale podgoriei „Dealu Mare", care îi conferă o notă aparte față de celelalte podgorii din țară. În primul rînd, faptul că 70 la sută din viile actuale sînt amplasate pe terenuri în pantă, situate la diferite altitudini, ajungînd pînă la 455 m (punctul Scoruș din comuna Tătaru). Ele au fost amenajate în terase late, cuprinzînd 3—6 rînduri de viță, pentru a permite executarea mecanizată a lucrărilor. Aici au fost construite drumuri de acces, canale-debușee de evacuare a apei, rampe de trecere de la o terasă la alta pentru utilizarea rațională a

tractoarelor.

În al doilea rînd, datorită noilor plantații, peste 50 la sută din viţele cultivate aparţin soiurilor de vinuri roşii : Fetească neagră (firma casei), Cabernet Sauvignon, Merlot şi Pinot noir. Amintim că vinurile albe sînt reprezentate de soiurile : Fetească albă, Fetească regală, Sauvignon şi Riesling. Materialul săditor pentru toate soiurile se produce în cadrul întreprinderii, la ferma Plavia, unde există o şcoală de viţe pe circa 10 hectare.

În al treilea rînd, întreaga plantaţie de vie a întreprinderii a fost modernizată aşa cum scrie la carte, în vederea aplicării pe scară largă a noilor tehnologii de cultură. Această acţiune s-a dovedit deosebit de eficientă, avînd influenţe pozitive asupra creşterii producţiei şi productivităţii muncii.

În ce a constat modernizarea plantaţiilor din podgoria „Dealu Mare" ? Iată, pe scurt, cîteva lucrări mai importante :

- **schimbarea sistemului de conducere de pe forma clasică pe forma înaltă şi semiînaltă, pe cordon bilateral, cu elemente scurte de rodire (cepi de 1—2 ochi). Aceasta permite mecanizarea lucrărilor de întreţinere, de combatere a bolilor şi dăunătorilor, asigurînd totodată însemnate sporuri de recoltă pe butuc ;**
- **adoptarea sistemului de susţinere a viţelor cu sîrme duble, printre care creşte lăstarii, ceea ce a dus la creşterea productivităţii muncii cu 100 la sută ;**
- **alimentarea cu apă a tuturor fermelor şi amenajarea de staţii centralizate pentru prepararea soluţiilor de tratament în vie cu ajutorul elicopterului.**

PRODUCŢIE — EFICIENŢĂ

Toate aceste acţiuni au determinat un salt spectaculos în producţia de struguri la hectar : de la 2 000—2 500 kg cît se obţinea în urmă cu 20 de ani, la 7 000—8 000 kg, în prezent. Este meritul viticultorilor din cadrul fermelor de producţie şi în special al celor de la ferma nr. 1 — Ceptura, condusă de ing. **Ion Matei** şi de la ferma nr. 9 — Moceşti, condusă de **Constantin Dima,** care au aplicat la timp şi de calitate lucrările prevăzute în tehnologii. Datorită producţiilor ridicate de struguri, în anul 1981 au fost înregistrate însemnate depăşiri la principalii indicatori economici : 12 800 000 lei la producţia netă, 17 500 000 lei la producţia-marfă, 8 300 000 lei la venituri şi 4 600 000 lei la beneficii.

La aceste realizări şi-au adus contribuţia şi vinificatorii de la ferma industrială, condusă de ing. **Sterea Dinu.**

În cadrul combinatului se asigură prelucrarea separată a strugurilor pentru vinuri roşii şi albe, după tehnologii moderne, precum şi condiţionarea, maturarea, păstrarea şi îmbutelierea vinului. În prezent, se îmbuteliază 40 000—45 000 de sticle pe zi, lucrîndu-se în 2 schimburi. Atît vinurile roşii, cît şi cele albe şi-au probat însuşirile la diverse concursuri naţionale şi internaţionale, dovada calităţii lor deosebite fiind atestată de numeroase diplome şi medalii aflate la sediul întreprinderii. Vinul de Urlaţi — sub eticheta „Dealu Mare" — se livrează atît pentru piaţa internă, cît şi la export. Printre ţările importatoare de vin roşu se numără R.F.G., S.U.A. şi Japonia.

PRIN AUTODOTARE

Nu putem încheia aceste însemnări fără a spune ceva şi despre activitatea lucrătorilor din sectorul mecanic al întreprinderii. Asta o facem pentru faptul că realmente ei desfăşoară o activitate fructuoasă. O facem, asadar, pentru spiritul creativităţii tehnice întronat de mai mulţi ani aici, în cadrul colectivului condus de ing. **Liviu Petre,** Dealtfel, directorul întreprinderii ne mărturisea că „realizările noastre se bazează în mare măsură pe autodotare".

Într-adevăr, am fost cuprins de admiraţie cînd am văzut ce sînt în stare să facă oamenii aceştia cu minţi ingenioase şi braţe de aur. Am notat ultimele creaţii tehnice menite să ducă la sporirea productivităţii muncii, la reducerea consumului de combustibil. Printre acestea se numără o serie de dispozitive folosite în viticultură : de cultivat solul pe rînd, concomitent cu lucrarea între rînduri, printr-o singură trecere (se poate folosi şi în pomicultură) ; de erbicidat pe rînd, concomitent cu lucrarea de cultivaţie ; de cîrnit lăstarii ; de ridicare a containerelor şi răsturnarea strugurilor în remorci. Merită amintite şi maşina de prăfuit cu randament sporit de 5 ori (se foloseşte şi la culturile de cîmp), precum şi cea de secţionat şi ascuţit tutori (araci). De asemenea, colectivul sectorului mecanic a realizat numeroase utilaje pentru combinatul de vinificaţie.

După cum se vede, numai din enumerarea acestora ne dăm seama de valoarea realizărilor acestui colectiv, integrat perfect în efortul general al lucrătorilor întreprinderii.

VASILE CIAUŞU

Crizele mistice

Dacă orice credință religioasă este o stare a omului care se lasă în voia sentimentului său de umilință și de supunere în fața necunoscutului cosmic, criza mistică în cuprinsul credinței religioase nu mai e o stare pasivă, ci se activează acut, ajungînd uneori la forme violente — intime sau cu ecou social.

Dacă examinăm în adîncime, comparativ, cele două stări — care, deși diferite aparent, sînt două ramuri ale aceluiași trunchi — vom constata că omul dominat de o stare de criză mistică este, neapărat, un orgolios, care în gîndurile sale intime se crede un privilegiat avînd calitatea de ales, de avantajat față de semeni, prin crearea unei relații directe între conștiința sa și Dumnezeu (sau orice alt zeu căruia i se închină) ; mai mult decît atît, însul supus crizei mistice se crede desemnat de divinitatea sa de a fi mîntuitorul semenilor sau cel puțin un mesager care le transmite oamenilor o nouă revelație divină. (Între altele, trebuie spus că din această categorie se recoltează cei mai mulți întemeietori de secte — firește, atunci cînd e vorba de credincioși sinceri, nu pur și simplu de șarlatani care nu cred în nimic altceva decît în „revelația" banilor).

Grecii vechi înțelegeau prin cuvîntul mystikós *ceva ce este* tainic. *Semnificația s-a dezvoltat în două milenii, fără a se simplifica, ba dimpotrivă. Iar pentru a înțelege lucrurile mai exact, se cuvine o precizare. Mai cu seamă în ultimele decenii, noțiunea de care vorbim a intrat în oarecare confuzie din cauza alăturării unui alt termen, care însă este altceva : misticismul ; dar* misticism *(spre deosebire de* mistică*) este de fapt o noțiune populară urmărind să înglobeze, ca sens, orice credință în supranatural, inclusiv superstițiile, și în mod expres — ca să zicem așa — își asumă rolul de opoziție pur și simplu obscurantistă față de oricare efort rațional de cunoaștere obiectivă a fenomenelor vizibile și invizibile ale lumii. Mistica — în feluritele ei variante pe care ni le oferă istoria comparată a religiilor — înglobează însă orice atitudine irațională a omului credincios orientată, ca gîndire, sentiment și activitate concretă, spre asemenea experiențe intime născute din concepția că poate exista relație nemijlocită, pe căi neobișnuite, suprasenzoriale — adică din afara simțurilor omenești curente — între persoana umană și divinitatea aleasă pentru adorație. Iar dacă stările mistice, mai ales în vechile religii (orfismul vechilor greci, creștinismul timpuriu al epocii patristice, budismul sau ramura sufistă a mahomedanismului), erau stări specifice epocii și religiilor complexe înăuntrul cărora s-au manifestat, atitudinea de misticism, posibilă (ba uneori chiar frecventă abuziv în unele medii ignorante) și azi, este o formă trivială a unor oameni care nu știu și nu vor să afle nimic din descoperirile minții omenești și preferă să trăiască sub domnia tuturor spaimelor instinctuale, convertite în superstiții și într-o pseudomitologie anecdotică, variabilă de la un grup uman la altul.*

și spiritul critic

■ MISTICA ESTE, FĂRĂ ÎNDOIALĂ, O CALE DE REFUGIU de la exercițiul rațional al minții omenești. De aceea, stările mistice se și asociază de regulă cu unele forme accesorii de pierdere a sinelui conștient, cum este bunăoară așa-numitul extaz mistic, factor prim al misticei. Am putea spune că omul mistic evită confruntarea directă cu conștiința sa, cu propria sa judecată rațională, cu toate că în chip paradoxal el rămîne *tocmai* cu sine însuși, rupînd orice legătură cu lumea reală. (În misticismul vulgar se petrec însă fixații psihice, generalizări de prejudecăți, care duc mai totdeauna spre un bigotism cu manifestări vehemente).

Reluînd problema crizelor mistice, trebuie subliniat că ele nu sînt efectul obligatoriu al stărilor mistice, după cum nici nu duc în chip inevitabil la situațiile de fanatism.

Totuși, sînt certificate istoric stările în lanț : stare mistică — criză mistică — fanatism religios, în care mobilul principal este un anumit grad de obsesie aproape bolnăvi-

Ritual de sacrificiu la moartea șefului de trib (Africa)

cioasă. Vom relata unul dintre cele mai ciudate cazuri petrecute în istoria religiilor. Un fiu de negustor italian, Agostino Gabrino, a întemeiat în 1693 o societate secretă pe care a numit-o „Cavalerii Apocalipsului" ; acel tînăr îşi asumase răspunderea de a apăra întreaga Biserică romano-catolică împotriva venirii lui... Antichrist, pe care el o socotea iminentă. Astfel, în Duminica Floriilor din anul amintit, tocmai cînd corul catedralei Sf. Petru cînta imnul „Quis est iste Rex Gloriae ?" (Cine este acest Rege al Slavei ?), Gabrino a năvălit în altar, cu sabia în mînă, răcnind : „Ego sum Rex Gloriae" (Eu sînt Regele Slavei). De atunci Cavalerii Apocalipsului îşi luaseră obiceiul de a umbla mereu, prin case şi pe străzi ori pe cîmpuri, cu săbiile în mînă, pentru ca eventualitatea apariţiei pe neaşteptate a lui Antichrist să nu găsească dezarmată lumea creştină. Cu toate că cei mai mulţi oameni îl socoteau pe Gabrino un nebun, societatea lui secretă s-a dezvoltat şi a găsit destui fideli fanatici, pînă cînd unul dintre aceştia a făcut un denunţ în urma căruia Inchiziţia i-a arestat pe toţi, căci bisericii oficiale nu-i conveneau astfel de excese patologice.

Dealtfel toţi fanaticii îşi asumă o responsabilitate mesianică sau cel puţin profetică şi toţi, fără excepţie, ajung aici în urma unor crize mistice de caracter violent.

Se pot cita sute de cazuri, unele celebre (ca al lui Girolamo Savonarola, călugăr ascet şi excelent orator, care a dominat chiar politica Florenţei din a doua jumătate a sec. XV, arzînd pe rug cărţi şi tablouri, condamnînd orice preocupare intelectuală a minţii omeneşti ca fiind din sursă diavolească, suprimînd chiar serbările populare şi învăţîndu-i pe copii să-şi denunţe părinţii pentru „erezie", pînă cînd Inchiziţia l-a spînzurat şi pe el, arzîndu-i apoi cadavrul pe rug). Dar vom aminti un alt caz, cu atît mai bizar cu cît este din zilele noastre. Punctul de intrare în satul olandez Staphorst (9 600 locuitori, în majoritate calvinişti — şi se ştie că reformatorul Jean Calvin, organizatorul — în sec. XVI — al

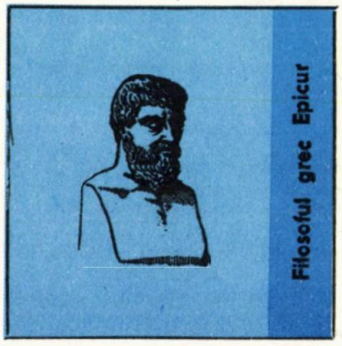

Filosoful grec Epicur

vestitei republici teocratice de la Geneva, fusese el însuşi unul din misticii cei mai fanatici din istorie) este marcat de inscripţia în patru limbi „Fotografiatul interzis", cu citarea art. 44 din regulamentul poliţiei locale prevăzînd pedepsele pentru contravenienţi ; dar interdicţia nu vizează, cum ne-am aştepta, secrete militare ori industriale, ci purcede din concepţia calvinistă că orice instrument, cum ar fi aparatul fotografic, radioul, televizorul ş.a., este un instrument satanic al păcatului.

Sacrificiu de ciini pentru îmblînzirea duhurilor rele (Siberia de Nord)

CRIZELE MISTICE ACUTE APAR PRIN CONTAMINARE COLECTIVĂ, oamenii alăturîndu-se — de obicei în sectele fanatice — după „principiul turmei". Dar categoria crizelor mistice, privită în general, nu este uniformă. Istoria religioasă înregistrează forme îndeobşte variabile după epocă, popor sau generaţie. Lăsînd la o parte formele sectelor fanatice, cu predilecţiile specifice duse pînă la ultima limită (de exemplu, elaborarea celor mai bizare detalii în exercitarea cultului pentru sînge, la Martorii lui Iehova — cultul nepermiţînd nu numai bunăoară transfuziile medicale pentru salvarea vieţii, dar nici măcar participarea la producţia industrială în care intră într-o formă sau alta hemoglobina — de la adezive şi îngrăşăminte chimice, pînă la medicamente şi tehnicile de purificare a apei potabile), vom poposi la un fenomen aparent lăturalnic, aproape din afara religiei. În iunie 1972, un ambiţios predicator (creştin fundamentalist) din Dallas (S.U.A.), Billy Graham, a reuşit să adune la o chermesă-pop 150 000 tineri hippies, veniţi din 70 de ţări, la un aşa-numit „Christ Fes-

tival", cu estradă, muzică-pop, decoruri de pictură neonaivă, costumație hippy și delir general. După experiența drogării cu haşiş și heroină, pentru toți acești tineri din larga grupare „Jesus People", Isus Christos, luat ca simbol pretextual, fie și în mod sincer, a devenit de fapt — după opinia sociologilor și psihologilor — un drog nou mult mai mult decît o credință religioasă ; ceea ce nu înseamnă că delirul generat de acest drog, de predicile lui B. Graham și de întreaga recuzită a cadrului, nu a dus implicit la o criză mistică măcar de moment.

S-a observat și în altă parte, analizînd formele exemplare din diversitatea acestui fenomen istoric, că toate crizele mistice sînt, în ultimă instanță, ca niște stări alergice ale conștiinței umane la un moment dat instabile.

■ SPIRITUL CRITIC APARE ADESEA ÎNAUNTRUL RELIGIILOR, ca o consecință a saturației de aglomerarea stărilor mistice. Rădăcinile acestui spirit critic intern-religios sînt mai vechi decît se crede. Obîrșia lor este poate în așa-numitele culte de profanare, prezente la unele triburi primitive. De pildă, itelmenii din Kamciatka, venerînd ca zeu suprem și creator pe corbul Kutkhu, în cadrul ritualului ca să spunem așa — liturgic, în loc să-și glorifice zeul, îl batjocoresc, îl profanează, reproșîndu-i prostia de a nu fi știut să asigure oamenilor o lume prilenică vieții ușoare.

Spiritul critic din cadrul unei religii nu este o formă de ateism, ci o reacție a rațiunii față de tabùuri, dogme, crize mistice, bigotism ; dar el a dus, pe parcursul istoriei, în cele din urmă la formarea unor concepții ateiste propriu-zise. De pildă, în filosofia greacă, nici Xenophanes (sec. VI î.e.n.), nici Epicur (sec. IV—III î.e.n.) nu se pot numi atei, dar spiritul critic al lor s-a împotrivit dogmatismului religios atenian.

Mult mai tîrziu, în cadrul unor mari religii ca budismul, creștinismul, iudaismul, islamismul, apar concepții critice față de tradiția învechită (Pierre Abèlard în catolicism, bizuindu-se pe judecata logică, Maimonides în iudaism, urmărind o teolgie raționalistă, Muhammad ben Karamah în islamism, regîndind critic vechea cosmologie coranică — pînă la formele de azi ale modernismului creștin, culminînd

DINCOLO DE DOSARUL SECTELOR

FANATISMUL — ABDICARE DE LA RAȚIUNE

Numim secte religioase toate grupurile de credincioși, desprinse dintr-o religie dominantă, care și-au alcătuit o anumită organizare și doctrină mistică. În general, apariția lor este efemeră, ea permițînd propulsarea în prim plan fie a unor indivizi fanatici, care oferă elucubrații pseudoștiințifice ce ascund ignoranța și misticismul, fie a unor oameni care speculează în scopuri oneroase credulitatea semenilor.

Abordînd această problemă, nu intenționăm în nici un fel să etichetăm la modul global toate grupările religioase. În diferite cuvîntări, subliniind direcțiile principale ale politicii partidului în ce privește educația materialist-dialectică a maselor, secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, arată limpede că aceasta trebuie să se desfășoare în climatul respectului față de libertatea de conștiință garantată de Constituție, concentrîndu-se asupra demonstrării superiorității concepției noastre despre lume și viață. Fără îndoială, mentalitatea științifică și indiferentismul religios sînt dominante ale majorității populației noastre. Rezultat al unui șir de ani, în care cultura și educația sînt privite ca fiind cele mai rentabile investiții, activitatea creatoare a milioane de oameni se evidențiază pe deplin în aportul social, la nivelul întregii societăți. În același timp, nu trebuie ignorat faptul că sînt și azi oameni dominați de obscurantism, ori avînd o slabă informație culturală și o insuficientă judecată critică, ce se supun unor practici bizare, al căror substrat nu-l discern și al căror mecanism nu-l verifică prin rațiune.

Unele secte, interzise de lege datorită caracterului lor antisocial și antiuman, legitimează desfrîul sexual, își îndeamnă credincioșii să adopte o atitudine anarhică față de cultele legale, sfidează realitățile și resping obligațiile sociale. Practicile lor conduc la degradarea personalității și comportamentului moral, frizează chiar demențialul, din practicarea lor rezultînd chiar chinuirea și uciderea propriilor copii prin interzicerea, indiferent de gravitatea cazului, a acordării asistenței medicale.

Departe de a ține seama de consecințe, fanatismul sectant propovăduiește îndepărtarea de la obligațiile umane, familiale și sociale, alături de groaza față de „judecata de apoi" și de pedepsele imaginate din „lumea cealaltă". Gheorghe P., un fanatic adept al sectei „Hristifelia", pretindea că „cel mai mare păcat" este de a trimite copiii la școală ! Ilie N., adept al unei secte în care se „tremură" în timpul rugăciunilor, și-a părăsit soția și copiii într-o localitate din apropiere de Rădăuți, județul Suceava, sub motivul că „va fi aruncat în smoala veșnică a iadului" dacă se va ocupa de casă și de copiii săi, pentru că „familia îl duce în iad". Adepți ai sectei adventiști-reformiști, Varvara și Ion C., dintr-o localitate de lîngă Botoșani, obligau pe cei 11 copii ai

cu teza lui R. Bultmann asupra „demitologizării“ Noului Testament).

E lesne, deci, de observat, chiar dacă ne-am sprijinit doar pe cîteva exemple dintre numeroasele posibile, că spiritul critic, trezit înăuntrul unor religii, este totdeauna un ecou complex al ofensivei gîndirii raționaliste din epocă ; mulți dintre credincioșii critici ai propriei religii rămîn mai departe oameni religioși, care însă au recitit scripturile cu alți ochi, au reprivit tradiția în alt spirit, au rejudecat chiar unele dogme. Tocmai de aceea, spiritul critic a fost totdeauna și un teren de experiență, din ale cărui confruntări s-au născut și s-au cristalizat ulterior formele de ateism.

VICTOR KERNBACH

Criza mistică — criză a conștiinței umane instabile

MASCA „RELIGIOZITĂȚII“

lor să se roage ore în șir, să țină posturi îndelungate, să nu se ducă la școală.

Preceptele anacronice ale sectei „Nazarinenilor“ interzic membrilor orice relații cu cei declarați necredincioși de către sectă, ca și cu instituțiile de stat. Ele contestă cele mai evidente cuceriri ale științei și tehnicii, denumesc spitalele, bibliotecile, muzeele drept „lăcașuri ale satanei“. Adept al acestei secte. Ion N. din București încerca stăruitor să-și convertească și familia. Aceasta însă îi opunea rezistență, bănuindu-l de adulter, comis în cadrul „sfintei confrerii“. Pînă la urmă, „sfîntul“ a lăsat baltă toate preceptele și a trecut la bătaie !

În cadrul familiei lui Ianoș I. din Cluj-Napoca, convertită la preceptele sectei „Martorii lui Iehova“. interzisă de lege, se petrece un fapt banal : fetița Maria I., în vîrstă de 3 ani, se îmbolnăvește de pojar, boală obișnuită la cei mici. Dar iată că soțul refuză medicamentele prescrise de medic și nu o primește pe asistenta medicală de circumscripție să vadă copilul. Chiar cînd fetița ajunsese în stare de comă, el se opunea violent, împreună cu alți sectanți, unei echipe de medici și asistente, care intervenise hotărît și reușise să ducă copilul la spital. După două zile de luptă cu moartea, doctorii au salvat-o.

Ion G. din Boceni, județul Mehedinți, adeptul sectei adventiștilor-reformiști, a interzis propriei fiice să urmeze orice școală, a închis-o în casă, obligînd-o zile întregi să bolborosească rugăciuni. Înfometată și dezumanizată, fata este descoperită de medicul din comună cînd „ajunsese“ la greutatea de 26 kg (!), într-o stare deosebit de gravă. Un caz asemănător a fost al bolnavei Elena A., ai cărei părinți, orbiți de precepte sectante, în loc s-o ducă la medic, au legat-o de mîini și de picioare, au înfometat-o și au pus-o să se roage neîntrerupt, pentru a găsi „calea către Dumnezeu“. Spre norocul ei, într-o noapte, în timp ce era dusă forțat spre lăcașul sectei, s-a prăbușit sleită de puteri pe caldarîm. Cu toată împotrivirea „fraților întru credință“, trecătorii au chemat „Salvarea“ și au internat-o în spital. „Norocos“ se poate considera și Gheorghe B. din Solca, un om care era cît pe-aci să-și piardă viața datorită metodei de „racolare“ a unui sectant fanatic al penticostalilor-dizidenți, Viorel N. din Rădăuți. Îmbolnăvindu-se, sectantul l-a convins să nu cheme medicul, iar cînd temperatura era să-l răpună, și-a adus „frații de credință“, care se rugau să fie primit în „împărăția veșnică“. Numai sosirea întîmplătoare a unei rude, care a chemat de urgență un medic, l-a salvat pe Gh. B.

„FRAȚI ÎNTRU ACEEAȘI CREDINȚĂ, DAȚI-MI BANII VOȘTRI!“

Folosindu-se de ignoranța, credulitatea și în-

clinațiile mistice ale unor bigoți debusolați, așa-zișii profeți și predicatori, indivizi fără scrupule, puși pe căpătuială, își iau ca sprijin libertatea cultelor spre a-și umple buzunarele. Iată faptele lui Stan M. din Timișoara, casier al sectei penticostale-dizidente și victimele sale: Viorica L., căsătorită, cu doi copii, pe care mai întîi o „convertește" să doneze sectei 1 200 lei, apoi să se mute cu lucrurile la el acasă, după care o alungă; Maria F. își părăsește soțul, se mută cu toate lucrurile din casă la Stan M., după care acesta o alungă; pe Ileana O. din Reșița (întîlnită întîmplător în Gara de Nord din București) Stan o cere părinților în căsătorie, pretinzînd „modest" covoare, mobilă și o „Dacie 1 300". Primește numai suma de 10 000 lei dar, în Timișoara, o bate și o alungă pe fată, reținînd suma.

Constituirea și activitatea grupării religioase dizidente autointitulată „Roua dimineții" este încă un exemplu de ce poate face un grup de șarlatani cu cei naivi. Recrutați de niște trimiși ai unei secte occidentale, Gheorghe Catană din Piatra Neamț și Alexandru Szatmari din părțile Sibiului, ambii fără ocupație, cărora li s-a adăugat Elena Iosub din P. Neamț, propun membrilor grupării „mîntuirea" prin „căsătoriile spirituale": ei trebuie să-și abandoneze familiile și să alcătuiască alte cupluri în cadrul grupării, iar dacă ambii soți fac parte din „Roua dimineții" trebuie să schimbe partenerii! Convocați, „pentru a-și desăvîrși caracterele", în comuna Șaru Dornei, județul Suceava, în casa Mariei Popa de pe muntele Sărișor, cu bani și diverse bunuri, cum li se recomandase (unii au avut chiar între 2 000—5 000 lei), 21 bărbați, 23 femei și 7 copii au conviețuit de-a valma într-o ogradă și două camere timp de peste 60 de zile, în condiții igienico-sanitare mizerabile, cu o alimentație restrictivă. Bineînțeles, majoritatea s-au îmbolnăvit. Pînă la urmă au intervenit locuitorii și organele competente.

Anton P. din Suceava, aciuat în București, adept al sectei adventist-reformiste, nu era în realitate decît un logodnic de profesie, care profita de naivitatea unor oameni spre a-și însuși diferite bunuri și bani. El pătrundea într-o casă unde știa că se află o femeie tînără și, stăpîn pe fraze învățate pe de rost, începea să spună că poate vorbi oricînd cu „însuși Dumnezeu", care l-a învestit cu „harul sfînt", cerea familiei s-o lase pe „soră" în grațiile lui, promițînd că va deveni „fericita lui Dumnezeu". Dacă reușea, rămînea în acea casă, pînă cînd izbutea să prindă în plasă o altă viitoare „fericită".

Evident, pericolele pe care le prezintă unele secte, în ce privește degradarea umană, au numeroase fațete. Înălțînd omul real la rangul de ctitor al propriei sale deveniri, concepția noastră filozofică despre lume se dezvoltă în opoziție radicală față de orice gîndire religioasă. Nu ne putem aștepta, desigur, ca într-un timp extrem de scurt fenomenul religios să dispară complet și definitiv, ca acțiunea de educație materialist-științifică și ateistă să ducă la eliminarea acestuia peste noapte. Dar aceasta nu înseamnă că nu se poate acționa mai eficient pentru desprinderea unor oameni înșelați de himere din hățișul religios. Activitatea practică a frontului nostru ateist vizează în primul rînd edificarea unui nou mod de viață, care să nu mai facă necesară raportarea oamenilor la supranatural, să-i convingă că ei sînt creatorii propriei fericiri.

EMIL GALU

UMOR STRĂIN

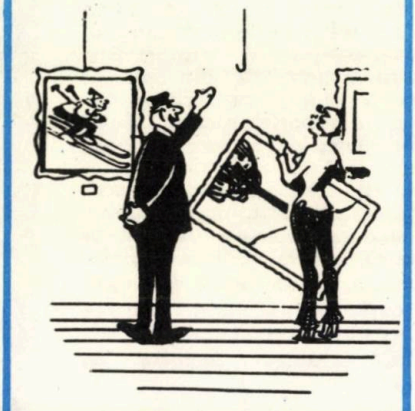

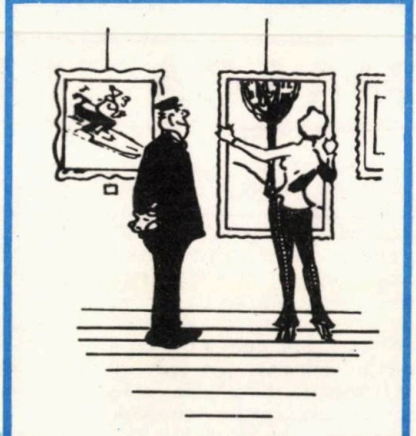

Fără cuvinte

(Din revista Jours de France)

CABLURI TRANSPORTOARE DE... LUMINA

Lumina nu cunoaşte căi întortocheate. Ea ştie doar drumul drept. Dacă întîlneşte în cale un obstacol — fie el un munte sau un simplu paravan de pînză — acolo se opreşte. Totuşi raza de lumină poate fi făcută să circule pe căi ocolite. Gîndiţi-vă, de pildă, la periscoapele submarinelor : printr-un sistem ingenios, fasciculul luminos se reflectă dintr-o oglindă în alta, drumul lui putînd lua astfel cele mai sinuoase forme. Imaginaţi-vă însă un tub de sticlă, al cărui diametru nu depăşeşte pe cel al unui fir de păianjen, plin cu oglinzi reflectante de mărimea unor molecule.

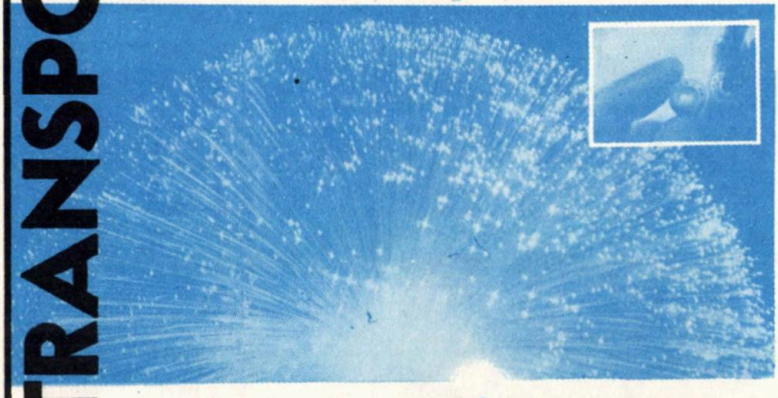

Deşi de sticlă, tubul se poate îndoi, răsuci, înnoda... iar lumina circulă nestingherită prin el, de la un capăt la altul.

Un asemenea conductor de lumină — fibră optică — este, de fapt, un fir de sticlă cu diametrul de cca 100 de microni. Un mănunchi de aproximativ 100 de asemenea fire formează un cablu optic suplu, nu mai gros decît un creion. Cercetările întreprinse în S.U.A., Anglia, U.R.S.S., Japonia au dus la crearea unor sticle foarte pure, cu o mare transparenţă, prin care lumina străbate 800 m deparcă ar trece printr-un geam obişnuit. Un asemenea conductor de lumină transportă simultan cca 50 000 de convorbiri telefonice sau 1 000 de canale TV, ceea ce echivalează cu un cablu convenţional format din 4 050 de perechi de fire de cupru. Atenuarea informaţiei care circulă prin cablul optic este foarte redusă în raport cu cel clasic ; de aceea, cablul optic trebuie să fie dotat cu redresoare doar la fiecare 10 sau 15 km, în timp ce semenul său din cupru are asemenea instalaţii din 2 în 2 km.

Fibrele optice şi-au relevat plenar calităţile abia după apariţia laserului. Mai mult, o serie de însuşiri ale generatorului cuantic de lumină sînt puse în valoare numai cu ajutorul cablurilor optice. Astfel, deşi poate fi modulată ca o undă radio sau TV, radiaţia laser „liberă" nu-i utilizabilă în telecomunicaţii, deoarece este ecranată de diferite obstacole sau pertubată de ploaie, zăpadă, praf, ceaţă. Circulînd prin canalul de fibre optice, raza laserului (a cărei frecvenţă este de zeci de mii de ori mai mare decît a celor mai scurte unde) devine un transportor fără rival, mai ales în ce priveşte volumul de informaţii transmise, care poate ajunge la 100 de milioane de semnale pe secundă. Este interesant şi faptul că trecerea de la sistemul convenţional de telecomunicaţii la cel optic nu necesită modificări mari : semnalele electrice (provenite din microfon sau de la camera de luat vederi) sînt transformate în semnale luminoase, care, după ce traversează cablul de sticlă, sînt reconvertite — cu ajutorul fotodiodelor — în semnale electrice, adică în sunete şi imagini. Se înţelege, deci, cît de utilă este simbioza laser-cablu optic în telecomunicaţiile moderne.

Deosebit de utile sînt cablurile optice şi în domeniul calculatoarelor electronice, întrucît permit transferul informaţiilor cu viteze mult mai mari ca cele metalice. Ca atare, se preconizează înlocuirea cablajului actual cu fibre optice atît în interiorul calculatoarelor, cît şi în sistemul de interconectare al acestora. Fibrele de sticlă însă vor fi necesare mai ales viitoarelor generaţii de computere, care vor opera nu cu cifre, ci — asemenea creierului uman — cu imagini. De asemenea, fibrele optice au şi început să înlocuiască greoiul cablaj ce leagă diferitele aparate de la bordul avioanelor. Astfel, la o aeronavă modernă greutatea cablurilor de cupru atinge astăzi cca 5 t ; înlocuite cu fibre de sticlă, ele nu depăşesc 500 kg, fără să mai insistăm asupra faptului că, în acest mod, legăturile dintre aparate şi senzori se fac mai rapid şi mai sigur. Cablurile optice sînt solicitate acum şi în domenii ca medicina (controlul optic al cavităţilor interne, cum e, de pildă, stomacul), telesupravegherea bolnavilor din spitale, dar şi a instalaţiilor industriale aflate în medii nocive, telecopierea, videofonia, navigaţia (la antenele radar), iluminarea aparatelor de la bordul automobilelor, reclamele luminoase etc. Aşadar, cablurile care transportă lumina, deşi aflate abia la începutul utilizării lor, se recomandă de pe acum ca un factor dinamic al progresului.

DAN LĂZĂRESCU

Elemente tehnologice noi intr-o adevărată „metropolă" a galinaceelor

„AVICOLA" — TITU

Un nume și un renume. In țară și peste hotare. O veritabilă „metropolă" a galinaceelor, dacă avem în vedere că aici anual văd lumina zilei peste douăzeci de milioane de ghemotoace aurii, a căror menire este fie să perpetueze, cu însușiri productive mereu îmbunătățite, specia căreia îi aparțin, fie să îndestuleze mesele noastre, ale consumatorilor. Intregul ciclu biologic este minuțios programat, desfășurîndu-se în limitele unor parametri științific determinați.

S-ar părea că, într-o atare situație, cînd procesul tehnologic, de tip industrial, se bazează pe o asemenea exactitate, elementele cu caracter de noutate ar putea constitui o adevărată... rara avis. Și totuși ...

— A te limita doar la ceea ce tehnica îți oferă la un moment dat, e de părere medicul veterinar George Cîrlugea, directorul tehnic al întreprinderii, înseamnă a fi sortit, în mod deliberat, stagnării. Or, nu este în firea omului, în general, și a românului în special, să se împace cu un astfel de gînd. In ceea ce ne privește...

— Ei, da, în ceea ce vă privește ?

— ...vorbesc nu numai de noi, specialiștii, ci de întregul colectiv de muncă, am considerat întotdeauna că orice lucru dat e perfectibil.

— Și cum se reflectă acest adevăr, de natură teoretică, în planul activității practice ?

— Păi, cu voia dumneavoastră...

— ...și a cititorilor noștri...

— ...bineînțeles, să ne oprim doar la cîteva din verigile noi care contribuie la perfecționarea acestui conglomerat de activități, prin excelență umane pe care îl numim proces tehnologic. Iată, în sectorul de reproducție, bunoară, vital pentru întreprindere, au fost introduse, nu de mult, în toate fermele, instalații de furaje de tip TN-35 și DN-6. Efectele economice scontate : o restricționare cît mai severă a consumului și reducerea,

pînă la evitarea totală, a risipei de furaje ; mărirea timpului afectat de îngrijitori supravegherii efectivelor de păsări și, ca un corolar, creșterea considerabilă a productivității muncii. Pentru a rămîne tot în domeniul mecanizării, aș mai menționa înzestrarea tuturor halelor din sectorul de producție cu instalații pentru evacuarea mecanică a dejecțiilor. Cu un scop cel puțin dublu : creșterea productivității muncii și valorificarea integrală a dejecțiilor care, după cum se știe, în ultima vreme își găsesc o folosire tot mai largă în hrana taurinelor supuse îngrășării. In sfîrșit, o noutate de „ultimă oră" o constituie introducerea — acțiune aflată în curs de realizare — în halele destinate găinilor de reproducție, a paturilor de dormit.

— Paturi de dormit pentru găini ?

— Exact cum v-am spus. Este vorba nu de cine știe ce construcții, ci de simple grătare din lemn, pe care găinile se simt mai bine decît pe așternut. Rațiunea pare simplă dacă ne gîndim că în sistemul de creștere tradițională, din gospodăriile populației, păsările preferă să doarmă fie în pomi, fie pe stinghiile din cotețe. E vorba ,probabil, de o obișnuință, păstrată prin instinct, de pe vremea cînd acestea nu erau încă domesticite. Cert este că recurgerea la acest nou sistem asigură, pe de o parte, economisirea unei importante cantități de materiale pentru așternut, costisitoare și uneori dificil de procurat, iar pe de altă parte degrevarea îngrijitorilor de executarea unei operații nu chiar lesnicioasă, aceea de întreținere a așternutului. N-aș vrea să încheiem această discuție fără a aminti, măcar în treacăt, de virtuțile profesionale ale personalului nostru muncitor. Pentru că trebuie să fiți de acord cu mine că tehnologiile avansate pretind cunoștințe avansate. Sau, cum se zice, în ultimă instanță tot omul este cel care sfințește locul. Or, trebuie să spun că în întreprinderea noastră termenul de îngrijitor, pe care îl mai utilizăm din obișnuință, nu-și mai găsește temei de întrebuințare. Avem „avicultori" — în sectoarele de creștere și „tăietori de păsări" — în cel de industrializare. Asta presupun că spune tot.

P. VĂRĂȘTEANU

PRODUCȚIE INTENSIVĂ — caracteristica „I.C.S. SERE"— ARAD

Întreprinderea cooperatistă și de stat sere Arad este una din cele mai puternice unități agricole din județul cu același nume. În 1981, depășindu-și cu 34 procente producția fizică planificată, ea a reușit să livreze pe piața internă și externă 11 650 tone legume, 1 200 tone ciuperci Champignon, conservate în fabrica proprie, și 13 500 000 fire de garoafe și alte flori. Depășirile tuturor indicatorilor de plan sînt și ele elocvente : 60 milioane lei la producția globală, 57 milioane lei la producția-marfă, 20 milioane lei la producția netă, 67 milioane lei la veniturile planificate și 7 milioane lei la beneficii.

Ce factori au concurat, în principal, la aceste rezultate de excepție ? Din amplul răspuns la această întrebare dat de directorul întreprinderii, ing. Petre Glăvan, ca și din documentarea făcută în sere și la fabrica de conserve de ciuperci, ne-am oprit la următorii factori determinanți.

În primul rînd, **producțiile medii la hectar ridicate.** Iată-le pe cele din ciclul I 1981, pe cale de a fi depășite în 1982 : castraveți — 235 tone, tomate— 85 tone, ardei gras — 81 tone, ciuperci — peste 300 tone, garoafe și alte fire de flori — 1 300 000.

Pe lîngă tehnologiile avansate aplicate adesea cu inventivitate, la baza producțiilor realizate a mai stat **folosirea intensivă a spațiului nu numai pe orizontal, ci și pe vertical.** Printre culturile de bază, se intercalează gulioare și ardei iuți, culturi cu perioade mai scurte de vegetație. Pe aleile de trecere în seră, pe conductele de încălzire, suspendate, prinse de stîlpii de susținere, pretutindeni, te întîmpină lădițe în care sînt cultivate ceapă și usturoi, mărar si pătrunjel. Folosirea intensivă a spațiului este determinată și de **marea varietate sortimentală,** atît în ce privește legumele, cît și florile.

— În viața economică a județului — remarca directorul comercial **Sferdian Macedon** — prezența întreprinderii se face simțită nu numai prin producțiile mari de legume, flori și ciuperci, dar și prin stimularea cultivării de legume în curțile gospodarilor.

În discuție intervine și directorul tehnic, ing. **Ion Bengulescu :**

— Aș mai avea ceva de adăugat la cele spuse pînă acum. În actuala și tot mai acuta criză mondială energetică, întregul nostru colectiv de ingineri, tehnicieni și muncitori, avînd în primele rînduri pe comuniști, se simte mobilizat în lupta patriotică pentru economisirea combustibilului. Ați remarcat, mai ales în fermele conduse de inginerii **Ion Harasin, Ion Danciu, Gheorghe Pribac** și **Dumitru Albu,** lădițele acelea așezate pe alei ori prinse de stîlpi la toate nivelurile și culturile intercalate. Aceasta înseamnă nu numai folosirea intensivă a spațiilor de producție, dar și a fiecărui mc de aer încălzit. Inițiativa a pornit dintr-o adunare de partid. Ați mai observat că în același scop, al economisirii agentului termic, am învelit în exterior toate serele cu folie de polietilenă. Principala problemă este însă înlocuirea combustibilului lichid cu alt agent termic. Serele din Arad sînt încălzite cu apă caldă furnizată de Termocentrala municipiului, iar cele 14 hectare din Macea și Curtici sînt încălzite cu apă geotermală. Ne străduim ca pînă la finele acestui cincinal să trecem și celelalte 22 hectare de sere ale cooperativelor asociate de la încălzirea costisitoare cu combustibil lichid la cea cu ape geotermale.

TRAIAN DUMITRESCU

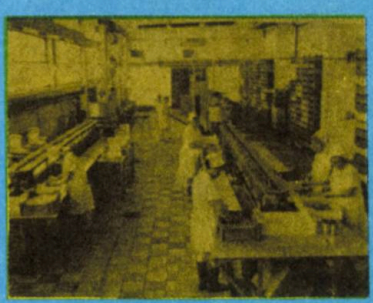

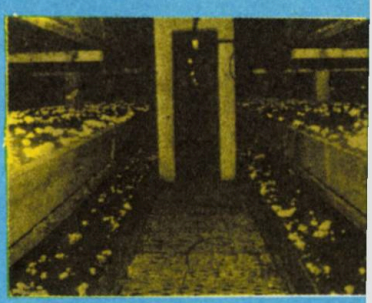

Cînd vedeți porumbei în zbor...

Lăsați-vă gîndurile să-i însoțească un timp. Ce știți despre aceste păsări? Cît de multe taine ascunde încă viața lor? Cît de veche este îndeletnicirea creșterii lor? Ce vă spune zborul lor rotat?

Purtători de mesaje din cele mai vechi timpuri, porumbeii au rămas pînă în zilele noastre nu numai simbolul veștilor, al comunicațiilor, ci și simbol al păcii, al prieteniei dintre oameni, al legăturilor dintre națiuni, al tendinței umane permanente spre înălțimi...

Porumbeii apar cunoscuți din scrieri cu multă vreme înaintea erei noastre, în țările din Asia și din nordul Africii; în Europa erau folosiți de către marinarii care-și anunțau apropierea de țărm, încă în epoca homerică. În același scop erau utilizați în Egipt și Cipru, în Imperiul roman și în Dacia. Numele învingătorilor la jocurile olimpice erau anunțate tot cu ajutorul porumbeilor care răspîndeau vestea în toată Helada.

Învățatul Varro (sec. I î.e.n.) descrie amănunțit cum se creșteau aceste păsări pe lîngă casă. Mai tîrziu, Pliniu cel Bătrîn povestește că, în timpul asediului vechiului oraș Mutina, apărătorul orașului — Decimus Brutus — a trimis epistole legate de piciorul porumbeilor cu vești despre starea celor asediați: acesta este primul caz cunoscut în care porumbelul a fost folosit în operațiuni militare. După aceasta armatele române și-au organizat servicii speciale pentru creșterea porumbeilor și folosirea lor drept purtători de vești.

La începutul Evului Mediu, în Persia, Siria și Egipt au fost înființate porumbării destinate dresării porumbeilor, iar la începutul secolului al VIII-lea orașele arabe comunicau între ele tot cu ajutorul porumbeilor.

La asediul orașului Harlem de către Frederic de Toledo, în 1572, ca și la cel al orașului Leyda din 1574 de către armatele lui Francesco de Valdes, porumbeii mesageri au fost de mare ajutor asediaților.

Începînd din secolul al XVIII-lea creșterea porumbelului mesager ia o mare amploare în Belgia, Franța, Anglia și Germania. În 1871, în timpul asediului Parisului, 212 porumbei au purtat aproximativ două milioane de știri oficiale și particulare.

Un obelisc înalt de 8 metri, în fața căruia se află, pe un piedestal, statuia unei femei într-o rochie lungă, albă, înconjurată de cîțiva porumbei, constituie „monumentul porumbeilor" ridicat în centrul orașului Lille, Franța, pentru a aminti oamenilor marile servicii pe care aceste grațioase zburătoare le-au adus armatei franceze în războiul din 1914—1918, transmițînd mesaje urgente între diferitele unități armate și comandamentul suprem.

În zilele noastre, în marea majoritate a țărilor lumii, au luat ființă asociații ale celor care iubesc porumbeii — columbofilii. Accesibilă celor mai diferite vîrste, pasiunea pentru creșterea, antrenarea și educarea porumbeilor apropie oamenii, indiferent de profesiune sau naționalitate. Pentru toți, scopul final este întrecerea, cu emoțiile și cu satisfacțiile ei.

ION FAIFER
membru fondator
al Asociației „Columbofilia"

Mînă spartă

Cu privirea lui gentilă,
Îl auzi pe „Risipilă":
— Ce-i un bob pierdut?... Nimic!
Sînt atîtea boabe-n spic
Și atîtea spice-n lan,
Cîte valuri pe ocean.
Nu m-aplec dup-un grăunte,
Nu-mi plac trebile „mărunte",
Eu am griji mai importante,
Asta... aia... și-alelalte.

Satu-i spune Mînă Spartă...
Geaba-i zic... degeaba-l ceartă!
Veșnic nepăsării rob,
El doi bani nu dă pe-un bob.
Într-o lună, într-o vară,
Mai mult pierde decît cară.
Foc sub tălpi de vrei, îi pui
Și nu-l scoți din ale lui.

Doar o dată l-am văzut,
Că era mai abătut.
Nu mai lucra pe ogor,
Trecuse în alt sector.
Era paznic la ginsaci:
L-am întrebat: — Ce mai faci?
Mi s-a jeluit cu foc,
Că pierduse... un boboc.

Fiindu-mi milă de el,
Am vrut să-l îmbun nițel:
„Lasă frate, pentru-atît,
N-o să-ți pui unghia-n gît.
Fii bărbat și ține-ți firea,
Nu e grea nenorocirea,
Cu inima nu te joci...
Avem sute de boboci!"

— „Or fi sute... cred și eu,
Dar ăla... era al meu!"

ȘTEFAN BALACI

De-ale închisorilor

Recordul mondial de detenție într-o închisoare îl deține americanul H. Richard, din Chicago. În 1899, cînd avea 20 de ani, a comis o crimă și a fost condamnat la închisoare pe viață. Timp de 64 de ani — adică pînă în 1963 — Richard a fost deținut într-o celulă a închisorii din Chester. Împlinind vîrsta de 84 de ani, condamnatul a cerut și a obținut grațierea, cu condiția să-și găsească un ocrotitor, viața în care intra nefiindu-i cunoscută.

Un brazilian, Pedro Miguel, — a trăit 40 de ani înlănțuit într-o peșteră, de către cumnatul său — un nebun. Cînd acest cumnat a murit, în luna august 1980, cele două surori ale victimei, scăpate de groaza ce le-o inspira nebunul, au anunțat autoritățile. În toți acești 40 de ani Piedro Miguel a fost îngrijit și hrănit, pe ascuns, de surorile sale.

CINEGETICĂ

CE VÎNĂM, CÎND VÎNĂM, CUM VÎNĂM

Se știe că factorii principali ai ariei de răspîndire a vînatului sînt : hrana, adăpostul și liniștea. Factorul liniște are o importanță deosebită în timpul reproducției vînatului. Din acest motiv, epocile de vînătoare au fost fixate, de regulă, în așa fel încît vînatul să nu fie deranjat în perioada împerecherii și creșterii puilor. La vînatul acvatic, de exemplu, vînătoarea este interzisă de la jumătatea lunii martie, cînd începe ouatul și pînă la jumătatea lui august, cînd puii sînt mari. Sînt însă și cîteva excepții : cerbul, lopătarul, cocoșul de munte au epocile de vînătoare tocmai în perioada de împerechere. Aceasta se explică prin faptul că în restul anului ar fi greu de descoperit, observat și vînat corect, dar și prin aceea că frumusețea vînătorii la aceste specii constă tocmai în a le urmări în timpul împerecherii.

La data apariției „Almanahului satelor", sezonul de vînătoare se află în plină desfășurare. După o așteptare îndelungată din partea vînătorilor, timp în care puii vietuitoarelor au crescut, de la 1 august se pot vîna mistreți, turturele, porumbei sălbatici și cocoșari, iar de la 15 august — prepelițe, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă. Cu autorizație individuală se continuă vînătoarea la căpriori. De la 1 septembrie se vînează și viezuri, sitari, duble, becaține, iar cu autorizație individuală — cerbi comuni, cerbi lopătari, urși și rîși. De la 15 septembrie este permisă vînătoarea și la ierunci, iar cu autorizație individuală — la capre negre. De la 1 octombrie se pot vîna și jderi, vidre, iar de la 15 octombrie — fazani și potîrnichi. În noiembrie începe vînătoarea și la iepuri — cea mai îndrăgită specie de către vînători — dar încetează autorizația la căpriori. De la 1 decembrie se oprește vînătoarea la cerbi comuni și lopătari, iar de la 15 decembrie și la ierunci.

Intrînd în noul an, avem posibilitatea să vînăm, în continuare, mistreți, iepuri, jderi, vidre, fazani, porumbei sălbatici, cocoșari, sturzi, graури, guguștiuci, cocori, sitari, duble, becaține, gîște sălbatice și alte păsări de baltă, iar cu autorizație individuală — numai rîși. De la 1 februarie se închide vînătoarea la iepuri, iar de la 15 februarie și la mistreți. De la 1 martie se oprește vînătoarea și la fazani, iar de la 15 martie — la rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă. În schimb, de la 15 martie — după somnul de iarnă, perioadă în care ursoaica fată și trebuie să-și alăpteze puii — este permisă din nou vînătoarea la urși, bineînțeles pe bază de autorizație individuală. Tot cu autorizație individuală se vînează apoi cocoșii de munte, de la 1 aprilie și pînă la 15 mai (dată la care încetează și vînătoarea la urși), după care începe sezonul la căpriori.

De reținut că, în tot timpul anului, pot fi vînați dăunătorii cu păr și pene, în afara celor ocrotiți prin lege. Sub denumirea de dăunători se înțeleg, în primul rînd, cîinii hoinari și pisicile vagaboande, ciorile și coțofenele, care produc pagube mari prin consumarea, în special, a ouălor și puilor vînatului mic. După hrana pe care o consumă însă, vînatul se împarte în util și răpitor. De aceea, ocrotind și și îngrijind vînatul util, trebuie să avem în vedere ca acesta să se înmulțească numai pînă cînd nu începe să devină dăunător culturilor agricole și silvice, iar vînatul răpitor nu trebuie nimicit pe orice cale, pentru că, în număr mic, el este folositor în biocenoza pădurii, a cîmpului și a bălții, chiar sănătății și calității vînatului util. Așadar, în concepția de azi, vînătoarea este o intervenție conștientă a omului asupra naturii, protejînd unele specii și reducînd numărul altora. Astfel, vînătorul își va face pe deplin datoria, avînd satisfacția recreerii și distracției în natură, ca și a roadelor sale.

În încheiere, cîteva cuvinte despre cum vînăm. Desigur, modul de vînătoare a evoluat în ultimul timp, etica vînătorească înnobilînd mult pasiunea de vînător. Legea noastră de vînătoare interzice împușcarea speciilor de talie mare (cerbi, lopătari, căpriori, capre negre, mistreți și urși) cu alt proiectil decît glonțul, pentru evitarea rănirilor și a suferințelor. Legi nescrise obligă însă pe vînător să urmărească vînatul rănit pînă îl găsește și să-i curme chinurile sau să nu împuște mama de lîngă pui. Prin reguli de bună purtare se asigură nu numai securitatea vînătorilor colective (la iepuri, fazani, mistreți și la alte specii), dar și ambianța plăcută, tovărășească. Orice abatere de la prevederile legale și statutare sînt sancționate.

Iată cîteva lucruri pe care vînătorul trebuie să le știe cînd intră în fondul de vînătoare pe care îl are în pază și gospodărire.

Ing. VASILE CIAUȘU
membru în Consiliul A.G.V.P.S.

FIZICĂ DISTRACTIVĂ

CINE MINȚISE?

Într-un oraș european s-a construit un turn — antenă de televiziune, numai din bare de oțel. La inaugurarea lui, care a avut loc în ziua de 30 iunie, inginerul șef al construcției a raportat că înălțimea turnului este exact de 450 de metri. În anul următor însă, la 30 ianuarie, un inginer expert a măsurat cu exactitate înălțimea turnului și a găsit că era de numai 449,60 metri, deci mai mică cu 40 de cm decît cea declarată inițial.

Inginerul constructor a continuat totuși să susțină că măsurătoarea lui este foarte corectă.

Cine minți se ?

Cum puteți motiva răspunsul, în mod științific ?

ÎNTRE AC ȘI CUI

Vă propunem să faceți mai întîi următoarea experiență simplă :

Luați un ac de cusut și un cui oarecare, precum și o bucățică de stofă groasă. Încercați apoi să străpungeți stofa, pe rînd, atît cu acul, cît și cu cuiul. Cu care dintre cele două obiecte ați străpuns mai ușor ? Veți răspunde, firește, cu acul.

Acum însă vă rugăm să răspundeți la întrebarea :

De ce se poate străpunge mai ușor cu acul decît cu cuiul, deși s-ar părea că în ambele cazuri acționează aceeași forță ?

POȚI CĂRA APĂ CU CIURUL?

Iată o întrebare la care se poate răspunde totuși afirmativ, ba chiar se pot indica două soluții. Pe prima v-o indicăm imediat, ea fiind mai mult de domeniul ...isteției.

Așezați în orice sită, orice bucată de gheață și transportați-o. Precum vedeți, problema nu prevede în ce stare de agregare trebuie să fie apa, iar gheața este la urma urmei ...numai apă.

Cu toate acestea apa poate fi cărată într-o sită și sub starea ei obișnuită, lichidă.

Cum oare ? Aceasta e întrebarea.

(Răspunsurile în pag. 207)

AUZITE LA...

Condica dăm la oricine care scrie-n ea de bine !
(Auzită la un vînzător)

Patru crapi din helești eu merită un hent careu ?
(Auzită la un arbitru de fotbal

Căutați pe responsabil ? Vine-n '85, probabil !
(Auzită la un bufet)

Patru oameni pe un loc ? Ce, în tren ne facem bloc ?
(Auzită într-un accelerat cu locuri rezervate)

E bacșișul o jignire, însă mi-a intrat în fire !
(Auzită la un frizer)

Umpleți halbele normal, că-i miliția-n local !
(Auzită la un ospătar)

Buzunarul lui babacul îmi asigură coniacul !
(Auzită la un tînăr)

Mă mărit și eu nițel, cu un Ford obez și chel !
(Auzită la o junâ)

Pentru proba la raglan, vă aștept peste un an !
(Auzită la un croitor)

V. D. POPA

(Urmare din pag. 49)

AMINTIRI despre un film

de bogat de floarea-soarelui, inginerul Dumitru Marcu — și el om de-al locului — mi-a spus o poveste... Mi-a spus că locul acela se numea Șurlița și că odinioară era cunoscut pentru sărăcia lui. Cine avea o sfoară de pămînt la Șurlița, cu greu își putea mărita fata, într-atît de sărace erau roadele acelui pămînt. Și iată că în fața noastră, pe același loc, se întindea acum o nesfîrșită mare galbenă, cu pălăriile legănîndu-se, grele de rod.

Fiecare revenire la Purani începea în același fel : o vizită prin sectorul zootehnic. Era plăcerea lui Marin Nedea și, în egală măsură, mîndria oamenilor care munceau aici. De vorbit nu vorbeau nimic. Dar îi simțeai, întrebîndu-te cu privirea, dacă îți place cît de curate sînt grajdurile, dacă ai observat cu cît au crescut în greutate viteii de cînd i-ai văzut ultima dată, cît de bine hrănite arată vacile...

Vizita se încheia, obligatoriu, pe șantierul noului grajd, ultramodern, cu o capacitate de 150 de vaci, cu conveier de alimentare și cu stație automată de muls în tandem. Aici, nea Matei, șeful brigăzii de constructori, îți spunea alte noutăți : cum s-au întors în sat meșterii răspîndiți pe șantierele de prin toate zonele țării, convinși că au destulă treabă și destul de bun cîștig și acasă.

Odată, am pornit cu Marin Nedea spre cîmp și ne-am oprit la marginea unui lan de porumb. Plantele erau dese, bine dezvoltate și ajungeau cam pînă la jumătatea unui stat de om. Din loc în loc, coloane de aspersoare stropeau cultura de un verde intens. Ceva mai încolo, un grup de oameni în fruntea cărora se agita cel mai mult o femeie, dînd dispoziții, dar punînd și inimos mîna la treabă, tocmai instala o altă coloană de udare. Era Petra Bratu, șefa acelei ferme, altfel „țărancă simplă, de-a noastră — îmi explică președintele — acum își completează studiile". „Să filmați din nou acest lan de porumb, peste trei săptămîni" — a continuat Marin Nedea. Și l-am filmat, într-adevăr, după trei săptămîni. M-am gîndit o seară întreagă cum să pot arăta mai convingător spectatorilor „minunea" care se întîmplase în acest scurt răstimp ? Și am găsit că imaginea cea mai expresivă ar fi un călăreț pe un cal alb galopînd pe un culoar între două lanuri. Porumbul era mai înalt decît călărețul cu cal cu tot. Vă veți convinge de asta, și de alte frumuseți de la Purani, vizionînd filmul.

GHEORGHE HORVATH
regizor de film

TREI „MOMENTE IORGA"

în amintirea reporterului

Nu cred ca profesorul Nicolae Iorga să fi dat vreodată, cuiva, un interviu „clasic", adică stînd la birou în fața interlocutorului și răspunzînd la întrebări, grav și sentențios, cum se cuvine unei mari personalități. În domeniul acesta, practica sa era, invariabil, aceeași față de toți ziariștii: prefera să răspundă la întrebări din mers, coborînd scările Senatului sau ale locuinței sale și, uneori, continuînd conversația pe stradă, obligîndu-și astfel însoțitorul să-l conducă pînă la tramvai. Personal i-am luat acestui mare savant cel puțin zece interviuri ; mai toate începute pe sălile Senatului și terminate în stația de tramvai de la Universitate. Consemnez trei dintre acestea :

1935 —

CEL MAI FECUND SCRIITOR. În luna februarie 1938 am propus cotidianului francez „Paris soir" un interviu cu „cel mai fecund scriitor din lume", care era profesorul Nicolae Iorga. Mi s-a răspuns că un asemenea interviu ar interesa în mod deosebit intelectualitatea franceză, întrucît **„savantul Nicolae Iorga este foarte cunoscut și apreciat în Franța".** Mi se punea însă și o condiție pe care n-o credeam dificilă : să însoțesc interviul de o fotografie reprezentîndu-l pe savant la birou între stivele cărților pe care le-a scris. Sigur de reușită, m-am adresat profesorului, la Senat, după terminarea unei ședințe :

— Domnule profesor, „Paris soir" îmi cere un interviu cu cel mai fecund scriitor din lume — adică cu dumneavoastră.

Profesorul s-a oprit în mijlocul sălii și imediat s-a format în jurul nostru obișnuita aglomerație de admiratori dornici să-l audă vorbind cu un ziarist.

— De unde știu ei, tinere, că eu sînt cel mai fecund scriitor ?

— Asta o știe toată lumea ; ați scris mai mult de 1 000 de cărți.

— Le-ai numărat dumneata ?

— Am numărat fișele din cataloagele Bibliotecii Academiei ; în casetele Nicolae Iorga sînt cotate 1 063 de titluri.

— Dar dumneata ai citit vreuna ?

— Cam 60 de volume — îi răspund, sigur pe mine — poezie, literatură, istorie și 20 dintre cele 39 de piese de teatru care v-au fost jucate.

Parcă uimit, parcă mulțumit, savantul s-a uitat îndelung la mine; și-a rotit privirile peste cei 60—70 de auditori îngrămădiți în jurul nostru, apoi mi-a răspuns, rîzînd ca de o glumă bună :

— Știi ce, tinere ? Părerea mea este ca să iei aceste 1 063 de volume, să le încarci într-un camion și să le arunci în rîpă.

În rîsul lui se simțea însă o urmă de amărăciune. La vremea aceea scriitorul Nicolae Iorga era stimat, iubit, admirat, dar volumele sale nu aveau tirajele și circulația meritate.

Am insistat și a doua zi m-am prezentat acasă la profesor, însoțit de un fotograf. Finalul : am plecat fără a obține interviul din cauza fotografiei propuse.

— Dragul meu, spune-le celor de la „Paris soir" că o asemenea fotografie se potrivește unui inventator, stînd lîngă drăcia pe care a realizat-o, nu unui scriitor neînsemnat ca mine.

1936 —

ZIUA ONOMASTICĂ. În lipsa unui subiect mai de senzație, la 6 decembrie 1936 m-am hotărît să scriu un reportaj despre felul cum își petrec ziua onomastică unii dintre oamenii noștri de seamă. Am început cu profesorul Iorga, la care aveam acces ușor. La ora 10 dimineața mă aflam în biroul său. L-am găsit lucrînd. M-am înclinat în fața sa și mi-am ținut „discursul" :

— Stimate domnule profesor, în numele tinerilor ziariști din București vin să vă transmit cele mai respectuoase felicitări, cu ocazia zilei dumneavoastră onomastice. Profesorul s-a ridicat de la birou și, cu ochii înlăcrimați, mi-a spus :

— Tinere, sînt emoționat că din toată presa românească dumneata ai fost singurul care te-ai gîndit să mă vizitezi ; îți mulțumesc.

Cînd am plecat am întrebat-o pe secretară cîte felicitări au sosit pe numele profesorului. Mi-a răspuns : cam 5 000 de scrisori și telegrame, plus zeci și zeci de telefoane. Reportajul a apărut chiar în seara acelei zile, în ziarul „Ordinea", ceilalți cuprinși în textul respectiv fiind Titulescu și doctorul Lupu.

1938 —

CONSTITUȚIA. Despre necesitatea modificării Constituției țării se vorbea, la noi, de vreo trei ani. Pe această temă făcusem o anchetă-sondaj printre oamenii noștri politici, textele publicîndu-le în ziarul „Gazeta" (aprilie 1935). Cînd s-a instaurat dictatura regală, în 1938, țara a primit o Constituție nouă. Mă aflam atunci printre mărunții producători de filme documentare și am căutat cîțiva oameni de seamă care să vorbească în fața aparatului de filmat despre această nouă Constituție. Primul a fost, bineînțeles, profesorul Iorga.

— Dragul meu, m-ai întrebat și altădată despre Constituțiile din trecut și ți-am răspuns că ele au fost socotite fundamentale, dar în realitate au fost total lipsite de valoare prin nerespectarea lor. Cît privește Constituția asta nouă, a lui Carol, este o porcărie...

Cuvintele îmi erau adresate numai mie. Aparatele de înregistrat imaginile și sunetele așteptau afară, în curte. Apoi, Nicolae Iorga s-a instalat în fața lor, în picioare, și a început să vorbească :

— Constituția unei țări trebuie să garanteze (...) trebuie să asigure (...) trebuie să stăvilească abuzurile (...) să ocrotească munca poporului, pentru că numai prin muncă, prin dragoste de țară(...).

Completat de alții, acest film-interviu a rulat pe ecranele din țară, cu mutilările de rigoare făcute în discursul profesorului Iorga și cu sonorizare dată celor spuse de generalul Ștefănescu — Amza și de alții. Cît de constructive au fost spusele de atunci ale lui Iorga o dovedește faptul că în anul 1972, cu ocazia prezentării unui film de montaj retrospectiv, Televiziunea Română a transmis, în întregime, secvența cu discursul despre care este vorba (descoperită întîmplător în arhive), telespectatorii putînd asculta părerile acestui mare român despre legea fundamentală a țării sale ajunsă instrument de oprimare sub regimul unei dictaturi odioase.

ION MUNTEANU

Forțate de universitarii craioveni

HALDELE DE CENUȘĂ AU ÎNCEPUT SĂ RODEASCĂ

În toamna anului 1981 am întîlnit un bun amic și coleg : conf. dr. ing. Nicolae Marin, decanul Facultății de agricultură a Universității din Craiova. Este omul care, printr-o activitate susținută, tenace, a dovedit cît de fertil este... sterilul descoperit de pe minele de cărbuni „la zi" din județul Gorj, fapt despre care am relatat într-unul din „Almanahul satelor" din anii trecuți.

— Ce mai e nou, Nicule ? — l-am întrebat.

— Împreună cu conf. dr. ing. Ion I. Popescu, șeful disciplinei de fitotehnie, am făcut să rodească și haldele de cenușă de lîngă Termocentrala din Işalnița. Mergi să le vedem ?

Cînd auzi de o termocentrală gîndu-ți zboară doar la căldura și electricitatea pe care le produce. Cine se mai gîndește la halde? Dar ele există. Sînt formate din milioane de tone de cenușă, numai aici răspîndită pe vreo 350 de hectare și cu o grosime de 15—18 m, valuri de pulbere negricioasă, care la cea mai mică adiere de vînt se risipește în atmosferă.

Cu greu am ajuns la cîmpul experimental organizat, pe trei hectare, de Facultatea de agricultură din Craiova, potrivit unui contract cu Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie din București, în colaborare cu termocentrala și cooperativa agricolă din Işalnița, județul Dolj.

Cum era și firesc, s-a pornit cu analiza cenușii, stabilindu-se că jumătate din ea este alcătuită din nisip, iar jumătate din săruri de fosfor, potasiu și alte substanțe minerale; azot se găsește doar în resturile de cărbune nears. De aici a și venit ideea că secara — care, după cum se știe, rodește bine pe nisipuri — este planta care poate stabiliza și cenușile. Într-o toamnă tîrzie, după ploi, cînd spulberarea nu era posibilă, terenul a fost nivelat, scarificat și fertilizat cu 300 kg de azotat de amoniu la hectar, după care s-a însămînțat cu secară. În primăvară, pe acest fond, în teren nearat, au fost însămînțate sau plantate diverse culturi care se pretează unor astfel de condiții, fiecăreia aplicîndu-i-se tehnologia potrivită.

În general, culturile au fost fertilizate cu îngrășăminte naturale și chimice, irigate și întreținute prin lucrări specifice: prașile la sfeclă, mușuroit la cartofi. Iar recoltele de sfeclă de zahăr și furajeră, de cartofi, soia și arahide au fost nebănuit de mari. Cum nebănuit de mare — în jur de zece vagoane de masă verde la hectar — a fost și producția de lucernă. S-au practicat chiar și culturi succesive: porumb-masă verde după secară-boabe. Plantă de nutreț deosebită s-a dovedit a fi însă topinamburul (napul porcesc) ; a fost suficient să fie cultivat o singură dată pentru ca, apoi, să răsară permanent.

Sectorul horticol a fost și el larg reprezentat în cadrul experiențelor. Ca reguli generale s-au avut în vedere: fixarea cenușilor prin cultivarea de secară; asigurarea azotului fie prin îngrășăminte chimice, dar mai bine cu gunoi de grajd; irigarea. Rezultate bune s-au obținut la morcov, vinete, ridichi de lună și de toamnă, sfeclă roșie, ardei (iute, gras și gogoșar), pepeni verzi, precum și la unele specii de plante medicinale.

Au fost plantate șapte soiuri de viță de vie pentru struguri de masă și de vin. Riesling-ul a rodit 22 000 kg/ha struguri, iar Roșioara — 39 000 kg/ha. De asemenea, s-au verificat aproape toate speciile pomicole, dintre ele remarcîndu-se piersicul și caisul.

Rezultatele fiind concludente, Întreprinderea de pajiști Dolj a preluat o suprafață de 50 ha de cenușă pe care a transformat-o în lucernieră. Ca urmare, cenușiul deprimant al haldelor a început să facă loc verdelui culturilor.

EMILIAN ALBULESCU

RECORDURI TRĂZNITE ÎNTR-O LUNĂ DE VACANȚĂ

Nu se știe dacă vara e un anotimp mai potrivit pentru ciudățenii sau, dat fiind faptul că ea este și vremea vacanțelor, întîmplările neobișnuite ajung mai lesne pe primul plan al actualității. Oricum, o binecunoscută revistă pariziană s-a apucat să facă bilanțul recordurilor trăznite care s-au petrecut în luna iulie din vara precedentă, recorduri voite sau nu.

Cum se prezintă acest bilanț ? Judecați și dumneavoastră.

Un englez, pe nume

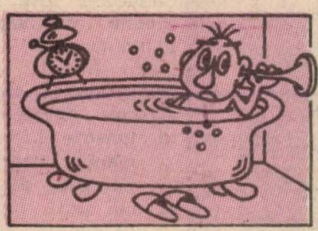

Keith Farrell, s-a închis pentru 48 de ore în cușca unui tigru, pentru a-și satisface ambiția de a bate recordul de ședere în compania unei... tandre feline. În alt capăt al lumii, bărbierul japonez Isao Tsuchiya a făcut cunoscut că a stabilit recordul mondial al bărbieritului : 400 de bărbi în 55 de minute, ceea ce înseamnă că un ras a durat, în medie, cam opt secunde. Admițînd că afirmația japonezului nu e o ...barbă, vom aminti pățania unui belgian care a încercat să stabilească recordul de ședere într-o cadă. Lucrurile au mers cum au mers timp de șase zile, la capătul cărora originalul amator de baie a sărit ca ars din cadă pentru că își dăduse seama că, în încăperea alăturată, propria lui soție se distra de minune cu funcționarul pus să supravegheze... corectitudinea competiției.

După aceste recorduri ceva mai savuroase a început să plouă cu întîmplări care mai de care mai năstrușnice. Astfel, în provincia canadiană Quebec a fost creat un nou partid : partidul... cicliștilor.

În aceeași lună iulie, la Paris a plouat timp de 16 zile. A fost, fără îndoială, o mare satisfacție pentru „aducătorii de ploaie" care împreună cu alți vrăjitori s-au reunit în ultima zi a aceleiași luni în primul lor congres, în Spania, la Vallgorguina. Se pare însă că lucrările nu au putut stabili căruia dintre participanți i se datorează recordul estival de precipitații înregistrat la Paris.

Precipitațiile au încetat, dar ploaia de recorduri nu a contenit. Cel de — să-i spunem — scurtime a șederii în afara zidurilor închisorii a fost stabilit la Nîmes, de Alain Moye care, eliberat pe data de 15, atacă un bătrîn pe data de 16, pentru a-l jefui și revine de unde a plecat pe data de 17. Recordul anual al capturilor de stupefiante a fost atins de polițiștii care au descoperit 1 750 kg de haşiș. În aceeași lună, masivul Mont Blanc a fost martorul recordului de altitudine la arestări : un biciclist reținut de poliție la peste 4 000 de metri.

Cît despre isprava unui președinte director general de companie industrială care și-a jefuit soacra, ea

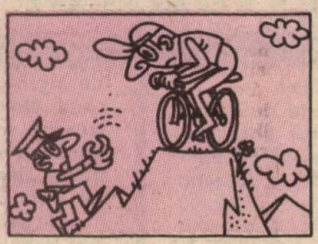

nu a putut fi încadrată în vreo categorie de recorduri, mai cu seamă pentru că amintitul președinte era șomer : cea mai mică găinărie a unui om mare, cea mai înaltă expresie a dragostei față de soacră sau record de disperare al celui rămas fără slujbă ?!

În luna iulie a verii precedente, nici necuvîntătoarele nu s-au lăsat mai prejos. Astfel, un pescar a fost mușcat în regiunea Vendée de știuca pe care o prinsese și pentru că mușcătura s-a infectat, nefericitul pescar a murit. Un alt pescar, de

astă dată portughez, a avut aceeași soartă, din cauza unei anghile care, pe cînd o scotea din cîrligul undiței, i-a sărit în gură, i-a intrat în gît și l-a sufocat.

Tot pe apă erau s-o pățească și doi marinari greci care, aflați la 3 000 de metri de țărm, s-au văzut atacați de doi mistreți (!) care țineau morțiș să se urce în barcă.

Desigur nu toate recoraurile animaliere au fost agresive, căci vaca „Uger alb", din efectivul unei unități agricole din Cuba, a dat zilnic 91 de litri de lapte. Tot așa cum nici toate recordurile omenești din acea lună de vară nu au fost chiar deșuchiate, așa cum au dovedit-o soții Catillon din Valencienne, cîștigînd concursul celui mai lung sărut: șaptesprezece ore, douăzecișicinci de minute, cincisprezece secunde ! Un sărut, nu glumă...

Atomul în salopetă de agricultor

Lupta tot mai amplă și mai intensă împotriva înarmării nucleare nu trebuie să ne lase să uităm că tehnicile nucleare sînt un puternic și foarte eficace instrument al progresului. Agriculturii, utilizarea acestora i-a adus foloase însemnate pe planul investigației științifice și pe cel al practicii agricole, în ansamblu. Dealtfel, rolul metodelor nucleare a devenit atît de important, încît unii cercetători nu ezită să definească, de pe acum, radioagronomia ca un domeniu de sine stătător al științelor agricole.

Care sînt tehnicile nucleare ce alcătuiesc panoplia acestui nou domeniu ?

În primul rînd, radiațiile. Ele pot fi emise de diverși izotopi radioactivi (radiații gamma), de tuburi generatoare de raze X, de reactori și acceleratori nucleari care produc neutroni. Aceste radiații pot fi utilizate, în agronomie, pentru a provoca mutații la plante, prin reorganizarea aparatului genetic. Ele mai au ca arie de aplicare lupta împotriva insectelor dăunătoare, conservarea alimentelor și prepararea vaccinurilor animale.

O altă tehnică se bazează pe folosirea atomilor marcați și a izotopilor stabili ce face posibile analize care altfel nu sînt de imaginat. De exemplu, urmărirea mișcării și depozitării în organismul vegetal a elementelor fertilizante.

În unele cazuri, este aplicată metoda analizei prin activare neutronică, metodă care implică iradierea unui obiect oarecare, astfel că devine el însuși radioactiv, ceea ce permite să i se determine conținutul în anumite elemente, chiar dacă acestea sînt prezente în cantități infime.

Specialiștii atribuie acestor metode o însemnătate atît de mare încît, cu aproape două decenii în urmă, Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) și Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.) și ea organism specializat al O.N.U., și-au unit eforturile creînd Divizia mixtă F.A.O./A.I.E.A. pentru energia atomică în alimentație și agricultură. Această divizie a executat un șir întreg de programe, toate destinate creșterii producțiilor agricole.

CEREALE „ATOMICE"

Așadar, radiațiile. Cu ajutorul lor pot fi create varietăți noi cu însușiri superioare și exemplele de reușite, în această direcție, sînt numeroase. În domeniul cerealelor, au fost obținute varietăți de orez — mai productive, mai precoce și mai rezistente la cădere decît cea de origine. Cu ajutorul radiațiilor, caracterele varietății de orez Indica au fost „adăugate" varietății Japonica, ceea ce nu se reușise prin hibridare nici după 20 de ani de eforturi.

Cele peste o sută de varietăți de cereale „atomice" cultivate, deocamdată, pe 5 milioane de hectare, au dovedit că, grație mutațiilor produse de radiații, sporesc recoltele, crește valoarea nutritivă a boabelor, iar plantele obținute sînt mai rezistente la boli și dăunători.

MAI TREBUIE ÎNGRĂȘĂMINTE ȘI PESTICIDE ?

Dar lupta împotriva insectelor păgubitoare are în radiațiile nucleare un puternic aliat nemijlocit, folosit pentru sterilizarea insectelor masculi. Aceste insecte, lansate în natură, își mențin atractivitatea sexuală, dar nu se mai pot reproduce. O amplă experiență organizată încă acum aproape un deceniu și jumătate, pentru combaterea așa-numitei muște mediteraneene a fructelor, a avut ca rezultat reducerea substanțială a populației de dăunători, demonstrînd eficacitatea metodei care se înscrie printre soluțiile nepoluante de combatere a insectelor nedorite.

Agricultura nu se poate însă lipsi de pesticide. La fel nici de îngrășăminte chimice. În această situație, nucleul atomic intervine prin intermediul atomilor marcați și al analizei prin activare neutronică pentru a servi la stabilirea concentrației de substanțe chimice, la studierea mișcării acestora în sol și în organismele vii, ceea ce face posibilă ținerea sub control a poluării și, totodată, o mult mai rațională, deci eficace, administrare a îngrășămintelor.

În domeniul fertilizării cu azot, cercetătorii români au adus contribuții valoroase, stabilind, cu ajutorul metodelor nucleare, tehnologii per-

fecționate de administrare a îngrășămintelor în culturile de porumb, grîu, soia, floarea-soarelui, de tomate, ardei, castraveți, precum și în plantațiile de viță de vie, piersic, măr. Dealtfel, cercetătorii noștri s-au distins și în alte domenii ale folosirii metodelor nucleare în agricultură, între care, obținerea pe calea mutațiilor cu radiații a unor soiuri de plante agricole cu însușiri superioare.

Agricultură „atomică", recolte „nucleare" — șirul metaforelor folosite în publicistica domeniului nu se sfîrșește aici. Ele exprimau, mai cu seamă în anii de început, o viziune prea entuziastă asupra a ceea ce pot reprezenta metodele nucleare pentru agricultură și creșterea animalelor. Au crezut unii, poate, că atomul îmbrăcat în salopeta agricultorului va face minuni. Acum însă lucrurile s-au lămurit și e limpede că atomul nu înlocuiește plugul, nu elimină pesticidele, nici îngrășămintele, ci se alătură metodelor moderne pe care știința le făurește și le perfecționează necontenit, înscriindu-se printre ele.

AUREL COMȘA

UMOR

Un celebru avocat cîștigă procesul, foarte greu, al unui client bogat.

După achitare, acesta veni să-i mulțumească :

— Oh, dragă maestre, spuse el, nu știu cum să vă exprim recunoștința mea !

— Prietene, răspunse avocatul, de cînd fenicienii au inventat banii, această chestiune nu se mai pune !

■

Un individ care furase un ferăstrău a fost adus în fața magistratului căruia îi răspunse că nu voise decît să facă o glumă.

— La ce distanță ați dus obiectul furat ? — întrebă judecătorul.

— La o leghe de aici — răspunse acuzatul.

— Ați dus prea departe gluma — replică judecătorul care condamnă hoțul la 6 luni închisoare.

■

— Jean, de ce țipă frățiorul tău ?

— Fiindcă mănînc o prăjitură și nu vreau să-i dau și lui din ea.

— A lui s-a terminat ?

— Da, și tot așa țipa cînd i-am mîncat-o.

■

— Ah doctore, sufăr prea mult, fă-mă să mor !

— Vă rog să nu-mi dați sfaturi, îmi cunosc meseria !

OAIA MIȚOASĂ ȘI PĂSTORUL

— Fabulă —
de ESOP

Un ciobănaș cu mintea sănătoasă,
Dar necalificat în „ciobănie",
Prinsese-o oaie grasă și mițoasă,
Și o tundea greoi, cu stîngăcie.
Ba o ciupea cu foarfeca de piele,
Ba îi smulgea cîte un smoc de lînă...
Dăduse biata oaie de belele,
De-și blestema tot traiul de la stînă.
Așa se face că, băgată-n draci,
Își dojeni stăpînul mai apoi :
— „Eu nu prea înțeleg ce vrei să faci...
Nici nu mă tunzi și nici nu mă jupoi !".

Traducere de
GABRIEL TEODORESCU

O CONCEPȚIE NOUĂ PRIVIND STRUCTURA MATERIEI VII

MICROSCOPUL ELECTRONIC DE ÎNALTĂ TENSIUNE a confirmat teoria biostructurii

Încă din anii 1958—1959, academicianul Eugen Macovschi, punînd sub semnul întrebării dogma dependenței vieții de metabolism, a elaborat și publicat, pe baza unor raționamente inductive și deductive, concepția sa privind profunzimea materiei vii care, mai tîrziu, s-a concretizat în teoria biostructurii. De atunci încoace, prin cercetări asidue de laborator și analiză dialectic-materialistă, prin numeroase experiențe, s-au adunat noi și noi argumente indirecte privind structurarea materiei vii.

Mulți dintre biologii care au luat cunoștință de aceste idei au refuzat să creadă că în afara binecunoscutelor structuri celulare, dezvăluite de microscopia fotonică și electronică convențională, ar mai putea să existe vreun nivel structural necunoscut. Aproape toată lumea era convinsă că așa-numita substanță fundamentală citoplasmatică este nestructurată. Și cu aceasta se pusese punct, considerîndu-se că nu mai este nimic de elucidat.

Argumentele numeroase, cuprinse în diversele materiale publicate de academicianul Eugen Macovschi, au găsit, însă, în rîndul celor neprinși în mrejele anchilozei spirituale, deschiși noului, ecoul cuvenit. Unul dintre aceștia este și profesorul J. L. Destouche din Paris. Convins că academicanul Eugen Macovschi a forțat încă o poartă pentru cunoașterea materiei vii, el a declarat la un simpozion : **„Ați depășit timpul. Teoria biostructurală nu este pentru secolul nostru. Cercetătorii o cunosc, dar nu se preocupă de ea, datorită unor idei preconcepute".**

Care este, de fapt, esența teoriei biostructurii, teorie ce reprezintă o prioritate românească ? Potrivit acestei concepții, organismele vii sînt constituite din două forme de materie : materia biostructurată și materia moleculară coexistentă. Conform concepției moleculare, admisă de marea majoritate a cercetătorilor și specialiștilor din biologie și biochimie, organismele vii ar avea în componența lor doar materie în stare moleculară obișnuită. Academicianul Eugen Macovschi a arătat că materia biostructurată este proprie, specifică viului, ea existînd numai în celulele vii, odată cu moartea acestora biostructura destrămîndu-se. Materia biostructurată se caracterizează prin continuitatea alcătuirii, în timp ce materia moleculară obișnuită este definită prin discontinuitate. Savantul român a arătat că teoria moleculară nu explică mecanismul care asigură coordonarea metabolică în organismele vii și de ce respectiva coordonare încetează cînd acestea mor.

Concluzia emisă încă din anii 1958—1959 și reafirmată în numeroase rînduri a fost sintetizată astfel : materia vie, biostructurată se prezintă ca **„o masă cu aspect spongios, străbătută de spații infracapilare anastomozate, ocupate de soluție intraplasmatică (intracelulară)" metabolismul presupunînd întrepătrunderea spațială a materiei biostructurate cu materia moleculară coexistentă.**

Dovada directă a existenței biostructurii a fost făcută de către americanii Keith R. Porter și Jonathan B. Tucker (rezultatele lor fiind publicate în 1981 în „Scientific American"). Utilizînd un microscop electronic, de înaltă tensiune, cu putere de rezoluție superioară microscoapelor convenționale, s-a vizualizat, în substanța fundamentală, o structură microreticulară, asemănătoare structurii trabeculare a oaselor spongioase, pe care autorii au numit-o rețea microtrabeculară.

Microscopia electronică de înaltă tensiune a confirmat, de asemenea, rezultatele obținute de savantul român în ceea ce privește volumul spațiilor infracapilare, prezența enzimelor în biostructură, legătura biostructurii cu formațiile corpusculare intracelulare, destrămarea reversibilă a biostructurii, informația cuprinsă în biostructură, bio-

structura celulei canceroase. dimensionalitatea biostructurii (tridimensională, după Porter și Tucker, cuadridimensională, incluzînd și timpul, după Eugen Macovschi) etc.

Pentru nespecialiști, teoria biostructurii ar putea să însemne doar o cucerire de nivel fundamental în biologie. Dar nu înseamnă doar atît. Ea a deschis noi orizonturi pentru interpretarea altor aspecte ale vieții, a permis formularea de noi ipoteze în legătură cu : componentele cibernetice ale biostructurii ; originii vieții pe pămînt ; pluralității nivelurilor structurale ale materiei vii în Univers (materie biosică (obișnuită), materie noesică (care permite gîndirea) și materia enisică (superioară materiei noesice) ; s-a arătat, de asemenea, rolul materiei biostructurate în alergologie, s-au întrezărit aplicații ale acestei teorii noi în caracterizarea stării produselor alimentare (fructelor și legumelor, cărnii etc.) în cursul păstrării lor ; s-au analizat, de pe noi poziții, cîmpurile biologice (biocîmpul și cîmpul psi) și s-au introdus noțiunile de cîmp biosic și cîmp noesic. Pe baza biostructurii s-au făcut noi pași înainte în înțelegerea mecanismului memoriei și în explicarea unor fenomene din domeniul psihiatriei etc.

Referindu-se la descoperirea structurii în substanța fundamentală, K. Porter și J. Tucker afirmau : **„Este limpede că o nouă frontieră a fost depășită în studiul structurii celulare și al fiziologiei celulare"**. Iar academicianul Eugen Macovschi completa : **„...o nouă frontieră într-adevăr a fost depășită, dar pe un front incomparabil mai larg decît s-a părut inițial"**.

ȘT. VASILESCU

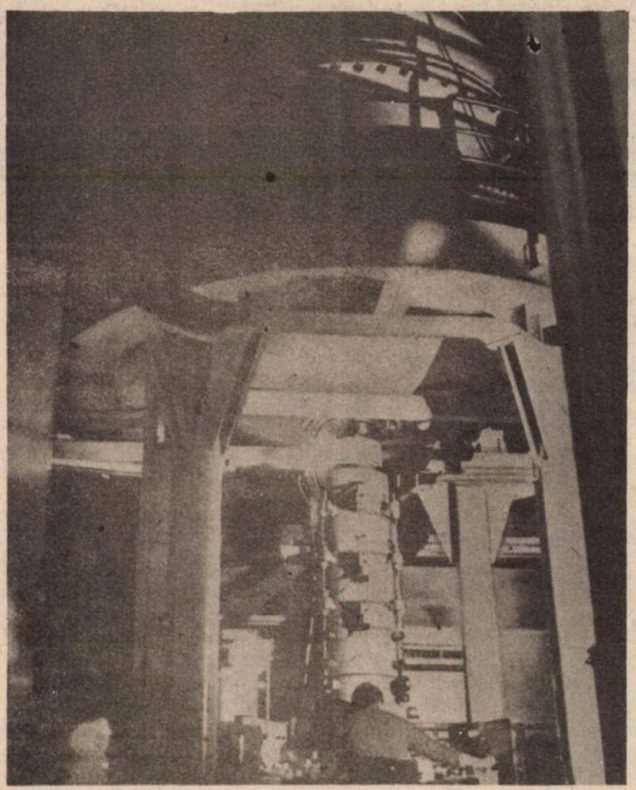

Ce sînt aceste rozătoare: UN FLAGEL SAU O BINEFACERE?

Vitele crescute pe întinse șesuri, în America de Sud, aveau un dușman deloc violent — un dușman care nu mușcă, nu sfîșie, nu înțeapă — dar care le lovea în mod indirect. Este vorba despre un rozător numit viscaș, mai mare decît un iepure, care trăiește în cîrduri și se reproduce în același ritm ca și iepurele. Acest animal își face vizuina sub pămînt, destul de adînc și sapă galerii foarte ramificate așa fel încît ciuruiește, pur și simplu, terenul. De aceea, foarte adesea, în timp ce păștea, vitele își prindeau picioarele în găurile făcute de viscași și și le rupeau, provocînd crescătorilor pierderi însemnate.

Așadar, un flagel pentru combaterea căruia autoritățile locale au ajuns chiar să acorde premii celor care vînau aceste rozătoare. Lucrurile au mers cum au mers, pînă într-o zi cînd s-a constatat că nu numai blana animalului poate servi la ceva, ci că și carnea lui e foarte gustoasă. Atît de gustoasă, încît mai multe țări europene, îndeosebi Olanda, s-au arătat dornice să importe conserve de viscaș. Atunci a început o adevărată goană după aceste rozătoare care, dealtfel, se lasă foarte ușor prinse. Pînă în cele din urmă, vînătoarea, oricît de înverșunată a fost, nu a mai dat rezultate corespunzătoare și atunci au fost create... crescătorii de viscași, pentru a alimenta ritmic fabricile de conserve.

● ÎN VREMEA CÎND PLANTELE AVEAU... UN FEL DE STOMAC

Nici o întreprindere din lume nu va atinge vreodată proporţiile acestui gigant. Nici o uzină nu va fi capabilă să extragă din atmosferă, în fiecare an, 100 de miliarde de tone de carbon, pe care să le treacă din lumea nevie în cea vie. Da, fenomenul pe care se întemeiază acest proces este fotosinteza, datorită căreia lumea e lume şi viaţa-viaţă pe planeta Pămînt. Ea a intrat în istoria ştiinţei cu destulă vreme în urmă. În 1779, un om de ştiinţă olandez, Jan Ingenhousz, publica o lucrare, „Experienţe asupra plantelor" în care arăta — bazîndu-se pe descoperiri recente ale chimiei — că plantele verzi degajă oxigen în timpul zilei, la lumină, şi bioxid de carbon în timpul nopţii, la întuneric. Amintitul cercetător publica această observaţie într-o vreme în care opinia precumpănitoare era aceea că nutriţia plantelor se face în cu totul alt fel şi anume în colet, care era comparat cu stomacul animalelor şi în care fibrele lem-

Putem pune stăpînire pe „UZINA CLOROFILA" ?

noase „agitau sucul pe care îl conţineau, schimbîndu-şi forma, destul de asemănătoare cu aceea pe care o capătă hrana în stomac" (!)

Dar, cum progresul ştiinţei nu poate fi oprit, cu două decenii mai tîrziu, naturaliştii elveţieni Jean Senebier şi Nicolas Théodore de Saussure au descoperit, la plantele verzi, sinteza substanţelor organice din bioxid de carbon şi apă.

Aşadar, potrivit cercetărilor întreprinse de aproape două veacuri, lucrurile au devenit clare : cu ajutorul energiei solare, molecula de apă e „ruptă" în cele două componente ale ei. Oxigenul este eliminat, iar hidrogenul serveşte la transformarea bioxidului de carbon din atmosferă în zaharuri. În felul acesta începe ciclul carbonului şi, în ultimă instanţă, ciclul vieţii pe Pămînt.

„Tehnologia" folosită de uzina vegetală are o schemă destul de simplă, dar — afirmă profesorul Jack Masquelier, de la Uni-

versitatea Bordeaux II — îndată ce intrăm în detalii, apar mecanisme extrem de complexe în privința cărora dăinuie multe incertitudini.

● PROCESELE INTIME ȘI RANDAMENTUL LOR

În ultimele decenii, studierea fotosintezei a profitat mult de pe urma dezvoltării științelor, altele decît biologia și biochimia, astfel încît, în parte, procesul fotosintetic a putut fi explicat cu ajutorul fizicii, chimiei, radiochimiei, folosindu-se microscopul electronic etc. Progresele realizate demonstrează, prin ele însele, cîte necunoscute se află în fața soluționării, cîte enigme sînt de dezlegat. Cea mai dramatică o constituie fotoliza apei, adică desfacerea ei în elementele componente, grație energiei solare. Fapt este că toate întrebările care încă nu au căpătat răspuns țin de domeniul strictei specialități, așa încît nu le vom menționa aici. Importante pentru noi, cei care beneficiem de pe urma activității „uzinei clorofila", sînt manifestările ei exterioare. Și, în primul rînd, hrana. Pentru om, ființa superioară aflată la capătul lanțului alimentar, este de importanță vitală ca procesele intime care se petrec în organismul plantelor de cultură să asigure un randament cît mai înalt. În fapt, toate eforturile care au loc în vederea a ceea ce numim sporirea producțiilor agricole se desfășoară pe acest plan.

● CÎT ȘI CUM ESTE FOLOSIT ÎNVELIȘUL VERDE AL PLANETEI ?

Așadar, randament în lumea vegetală. Cum stau lucrurile în această privință ?

S-a calculat că lumea plantelor produce în fiecare an aproximativ 100 de miliarde de tone de biomasă vegetală. (Firește, cifra nu reprezintă decît o evaluare foarte aproximativă și nu e obligatoriu ca ea să întrunească toate sufragiile specialiștilor. Totuși, ea ne oferă un ordin de mărimi). Cît folosește omul din acest înveliș verde al planetei pentru a se hrăni ?

Foarte, foarte puțin. În condiții optime, randamentul transformării vegetalelor în carne și al folosirii cărnii în alimentație nu depășește 10—15%.

Dar biomasa vegetală nu e numai o sursă de hrană, ci și un izvor de energie. Nici aici randamentul nu e prea strălucit. Un hectar de pădure din zona temperată primește într-un an, de la soare, 9—10 miliarde de kilocalorii (să ne reamintim : o calorie reprezintă cantitatea de căldură necesară pentru a ridica cu un grad temperatura unui gram de apă). Combustibilul pe care îl produce acest hectar echivalează cu 58,5 milioane de kilocalorii. Prin urmare, hectarul de pădure nu a fixat decît 0,6% din cantitatea de energie pe care a primit-o. Un hectar cultivat cu porumb în sistem irigat poate asigura, în plină vară, un randament de 2—3%, față de energia primită, dar, îndeobște, media nu depășește 0,5%.

Desigur, randamentul energetic al fotosintezei e slab, ceea ce pe mulți îi surprinde. Dar — precizează profesorul Masquelier — aceasta înseamnă să uităm că fotosinteza lucrează pentru plante, nu pentru om.

Și, cu toate acestea, în ciuda randamentului redus, lumea vegetală reține de la Soare o cantitate de energie de 100 de ori mai mare decît tot ce produce activitatea omenească. Ceea ce ar trebui să mire este proporția infimă în care această rezervă de energie este — sau se pune problema să fie valorificată. Pentru moment, nevoile energetice ale omenirii sînt acoperite în proporție de 95% de combustibilii fosili. Restul îl formează celelalte surse, inclusiv cele neconvenționale, între care utilizarea biomasei figurează doar ca perspectivă. O excepție o reprezintă Brazilia care a și început să utilizeze alcoolul rezultat din fermentarea trestiei de zahăr.

Pentru a folosi cu chibzuială biomasa vegetală, producția acesteia trebuie pusă pe picioare, căci nu orice plantă se pretează scopurilor energetice. Omul de știință american Melvin Calvin, laureat al Premiului Nobel pentru cercetările sale în domeniul fotosintezei, recomandă trei plante : trestia de zahăr pentru a produce alcool, Hevea, arborele de cauciuc ca sursă de carburi de hidrogen destinate chimiei de sinteză și Euphorbia tiriculi, care produce poliizopren, ce poate fi folosit drept carburant.

● CEA MAI IMPORTANTĂ SURSĂ DE ENERGIE A VIITORULUI

Biologii români participă și ei la cursa abia începută pentru valorificarea energetică a lumii vegetale. Astfel, sînt studiate diverse bacterii care produc gaz metan, fie prin fermentare, fie prin transformarea bioxidului de carbon, precum și plante acvatice energetice. O altă direcție de cercetare o constituie extragerea din apă a hidrogenului — cea mai importantă sursă de energie a viitorului — tot cu ajutorul unor bacterii care dețin „secretul" descompunerii apei cu cheltuieli minime.

Iată cum, „uzina clorofila", uzină străveche, pe care omul o cunoaște cam de două veacuri, începe să-și dezvăluie noi însușiri, noi bogății la care a fost de ajuns ca știința să se gîndească pentru a începe să le pună în valoare. Dar pentru aceasta a fost nevoie de criza petrolului...

AERUL

nu numai pentru respirat

PĂTURA de aer, groasă de cca 12 km, care ne înconjoară, asigură viața pe Terra. Oamenii însă din cele mai vechi timpuri și-au dat seama că aerul e bun nu numai pentru respirat, ci poate fi utilizat și în scopuri productive. Să ne amintim, de pildă, că, mii de ani, forța vîntului a propulsat toate navele ce brăzdau mările și oceanele lumii. Astăzi, criza combustibililor a readus în actualitate corăbiile cu pînze. Și morile de vînt ? Secole de-a rîndul au fost folosite pentru diferite scopuri, arar se mai utilizează și astăzi, dar penuria de hidrocarburi le deschide acum căi noi, mai ales în energetică. Energia eoliană — respectiv a maselor de aer în mișcare — deși cunoscută și folosită de veacuri, este trecută astăzi în rîndul noilor surse, care — alături de cea solară, geotermală, a biogazului ș.a. — constituie o speranță pentru viitor. Firma japoneză „Honda" a instalat o asemenea „moară" și pe un autovehicul de 340 kg care... merge. Și merge cu 70 km pe oră. În rîndurile ce urmează ne vom ocupa însă de alte utilizări ale aerului, mai puțin... convenționale.

CEA mai spectaculoasă utilizare a aerului în navigație o constituie vasele cu pernă de aer. Avînd o construcție insolită, printr-un sistem de turbine se insuflă aer sub navă, iar cîteva elice verticale o propulsează. Calitățile acestor nave sînt indiscutabile : viteză sporită, consum redus de energie, capacitate mare de transport, la care se adaugă faptul că înfrîng cu ușurință valuri oricît de mari. De notat că, la nevoie, asemenea navă se poate deplasa rapid și pe uscat — pe nisip, pe pietre, pe arătură. Cel mai mare vehicul de acest fel, „Super-4", construit de „British Hovercraft Corporation", este lung de 56 m, cîntărește 300 t, transportă, cu o viteză de 96 km pe oră, 416 pasageri și 60 de autoturisme. Și specialiștii canadieni au construit un asemenea vehicul — ACT 100 — pentru transportul echipamentelor de foraj în zonele arctice. În timp ce ACT traversa însă unul din marile lacuri, cei ce-l conduceau au observat uluiți cum nava sfărîma stratul de gheață gros de 60 cm. Testele ce au urmat au confirmat ipoteza : vehiculul pe pernă de aer se comportă ca un excelent spărgător de gheață, fapt pentru care a și început utilizarea lui în acest scop. În S.U.A. s-a creat o „motocicletă" (numită „Hedgehopper"), care arată mai

„Super-4" (Anglia) cel mai mare vehicul pe pernă de aer construit pînă acum în lume

mult a... „farfurie zburătoare" și se deplasează la 1,5 m de sol cu 80 km pe oră. În unele țări — printre care și România — s-au creat platforme pe care se încarcă utilaje de zeci de tone, dar datorită faptului că alunecă pe o peliculă de aer, pot fi mișcate cu o mînă chiar și de un copil.

În transporturi, aerul este folosit și în alt mod : circulă prin conducte, unde pune în mișcare containere, fie „absorbindu-le"

(este vorba de sistemul aerodepresiv, la care savantul român H. Coandă a adus contribuții esențiale), fie „împingîndu-le." Un asemenea sistem preumatic funcționează la cariera din Șulaveri (U.R.S.S.), unde vagoane cilindrice cu capacitatea de 2,5 t circulă în tuburi cu diametrul de 1 020 mm, lungi de 2 km, transportînd 640 000 t granit pe an.

A apărut și tehnica lubrefierii cu aer, domeniu în care țara noastră are o serie de priorități mondiale. Un utilaj „uns" cu aer nu cunoaște practic, frecarea, de unde rezultă viteze mai mari de lucru, reducerea uzurii, economii de energie.

AERUL a devenit și... material de construcție. Clădirile de acest fel reprezintă ori o emisferă gonflabilă (în care aerul e menținut cu ajutorul unor compresoare), ori o structură din tuburi de material plastic umflate cu aer și acoperite cu un fel de prelată. La Universitatea Cornell (S.U.A.) s-a proiectat o seră gonflabilă, care e cu 75% mai ieftină decît una obișnuită. Sala de sporturi (1 500 locuri) construită la Rulzheim (R.F.G.) are un acoperiș din două membrane între care se pompează aer; vara el poate fi ridicat și menținut de cabluri ca un balon captiv, iar iarna este coborît, etanșeizînd încăperea.

Aerul poate înlocui, uneori, și curentul electric în sisteme similare celor electronice. De aceasta se ocupă o nouă știință și tehnică, pneumonica, cu ajutorul căreia se construiesc utilaje automate menite să lucreze în medii explozive, unde prezența curentului electric ar fi periculoasă. Gazul atmosferic mai are și multe alte utilizări: la obținerea azotului (atît de necesar la producerea îngrășămintelor), la umplerea unor sfere voluminoase cu care se blochează canalele colectoare în caz de reparații, sau la punerea în mișcare a brațelor unei mașini de îndepărtat crengile uscate din copaci; cu ajutorul lui s-au făcut baraje gonflabile pentru microhidrocentrale, paturi gonflabile (necesare bolnavilor obligați să stea multă vreme imobilizați), săniuțe, iahturi, ba chiar și.... avioane gonflabile, precum și multe alte lucruri. Și să nu uităm: pînă și mingea de fotbal este o structură gonflabilă — ea tot datorită aerului există.

DAN LAZARESCU

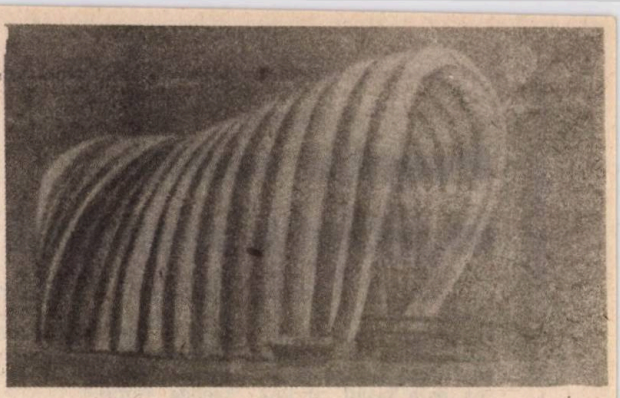

Acest pavilion (5 m înălțime) este susținut de... aer. El a fost utilizat la Expoziția internațională de la Tokio

MAXIME CELEBRE

Fiecare copil pe care-l instruim este un om pe care-l cîștigăm.

VICTOR HUGO

Se cade să înveți chiar și de la dușmani

OVIDIU

Nu pentru școală, ci pentru viață învățăm

SENECA-CEL-TINAR

Capul minții e măsura și inima ei — cuviința

Fă întîi datoria ta și apoi datoria celor ce nu și-au făcut-o

Simțul datoriei e cea mai luminoasă dovadă de sănătate a unui suflet

Meșteșugul cel mare e să îndrepți pe cineva fără să știe că a greșit

Recunoștința e înainte de toate o datorie către tine

N. IORGA

Cheltuiala să-ți fie întotdeauna mai mică decît cîștigul. Să faci așa, ca întotdeauna o parte, fie cît de puțină din ceea ce agonisești, s-o pui departe, ca să ai pentru viitor

Cine cheltuiește tocmai pe tocmai cît cîștigă, nu e nici nebun, dar nici cu minte, ci omul veșnicei nevoi

G. COȘBUC

Economia este ordinea pe care trebuie s-o ai în toate zilele

Economia este ferirea de orice risipă

MIHAIL SADOVEANU

Pentru a putea păstra, omul trebuie să-și poată mărgini trebuințele și să se ferească cît va putea de acelea care sînt factice și provin numai din năravuri rele și dintr-o educațiune neîngrijită

ION GHICA

Economia, adică dreapta cumpănire între foloasele aduse de cutare cheltuială și sacrificiile făcute pentru ea; aceasta atît în economia generală a statului, cît și în cea individuală.

MIHAI EMINESCU

Agonisirea se deosebește prin elementul unei stăruințe îndelungate. Poate să cîștige cineva din întîmplare, poate să dobîndească prin îndrăzneală, poate să capete prin dăruială; însă nu se agonisește decît prin trudă, prin muncă, prin răbdare de a strînge picătură cu picătură.

B.P. HAȘDEU

Români vestiți în știința mondială

...savantul Nicolae Teclu (1839—1916) este autorul a peste 600 de descoperiri și invenții ? Una dintre acestea este becul cu gaz cu reglare automată, care-i poartă numele, introdus în toate laboratoarele de chimie din lume. E folosit și în zilele noastre într-o formă perfecționată.

...în anul 1867, după victoria mișcării revoluționare a lui Benito Juarez, medicul român Ilarie Mitrea (1842—1904) din Rășinari (Sibiu) a adus o valoroasă contribuție la reorganizarea asistenței sanitare în Mexicul republican ?

...chimistul Lazăr Edeleanu (1861—1941) a inventat acum mai bine de o jumătate de veac un procedeu de rafinare selectivă a petrolului, cunoscut sub numele de „procedeul Edeleanu", care cunoaște și astăzi o largă folosire în întreaga lume ?

...dr. Constantin Istrati (1850—1918) — descoperitorul unei noi clase de coloranți — a fost cel care a prezidat Congresul de chimie de la Paris, din anul 1890 ?

...Emil Racoviță (1868—1947) este primul român care a fost în Antarctica, la vîrsta de 29 ani, ca savant cercetător la bordul vasului expeditionar „Belgica" ? În 1915 (în lucrarea **Tierleben** de Brehm) el este menționat ca cel mai precis observator al vieții balenelor. În timpul activității sale științifice a cercetat peste 1 500 de peșteri și a creat o nouă ramură a științei — **biospeologia** —, înființînd în 1920, la Cluj, primul institut speologic din lume.

...Henri Coandă (1886—1972) este inventatorul avionului cu reacție (1910) ? Iar „efectul Coandă" (1934) ce se aplică azi la numeroase dispozitive și sisteme a fost brevetat în Franța la 8 octombrie 1938.

...savantul dr. Victor Babeș (1854—1926), pionier al seroterapiei, este descoperitorul a peste 50 specii de microbi, precum și creatorul primului model raționalizat de termostat ? Totodată, este autorul primului tratat de bacteriologie (împreună cu V. Cornil) din lume (Paris, 1885).

...datorită activității științifice remarcabile a entomologului Aristide Caradja (1861—1955), timp de aproape șapte decenii, comuna Grumăzești (Bacău) a fost un centru mondial de studiere a fluturilor ?

Avionul cu reacție „Coandă 1910"

Farmecul culorilor în poezia română

Aflați titlul poeziilor și — unde este cazul — numele autorilor din care au fost citate versurile următoare :

1. **Lacul codrilor albatru**
   Nuferi galbeni îl încarcă ;
   Tresărind în cercuri albe
   El cutremură o barcă.

2. **În cîmpul veșted iată un fir de iarbă verde**
   Pe care-ncet se urcă un galbin gîndăcel...

3. **De prea mult aur crapă boabele de grîu.**
   Ici-colo roșii stropi de mac
   și-n lan
   o fată
   cu gene lungi ca spicele de orz.

4. **Pe dealurile-albastre**
   De sînge urcă luna,
   De sînge pare lacul,
   Mai roș ca-ntotdeauna.

5. **Cu galben și cu roșu își coase codrul iia**
   Prin foi lumina sboară ca viespi
   de chihlimbar.

6. **Pe albastrul mai blînd ca oricînd,**
   Stolul negru leagă cercuri și răsună...
   (ADRIAN MANIU)

7. **Octombrie-a lăsat pe dealuri**
   Covoare galbene și roșii.
   Trec norii de argint în valuri
   Și cîntă-a dragoste cocoșii.

8. **Cerul e gri și albastru și gri**
   și mai e cafeniul
   pămîntului și îngîndurării ;

   (FLORENȚA ALBU)

9. **Zarea-și picură argintul**
   Pe ovezele de aur.

10. **Căldură de aur topit**
    Și pulbere de aur pe grîne,
    Ciobani și oi de aur la stîne,
    Și aur pe flori risipit.

11. **Scuturarea roșie de seară,**
    Printre-argintării din fag de cer
    Stele căzînd se fac de fier ;
    Din pămînt, fîntîni se desfășoară.

    (EUGEN JEBELEANU)

(Răspunsurile exacte, la pag. 207)

APRECIEREA UMIDITĂȚII AERULUI

Măsurarea gradului de umiditate a aerului se face cu ajutorul higrometrului. Puteți construi un astfel de instrument a cărui parte sensibilă este un... fir de păr. Acesta are proprietatea de a se întinde în aer umed și de a se contracta în aer uscat.

Urmăriți figura și construiți mai întîi un mic suport din lemn. În partea de sus fixați o sîrmă groasă. Pe ea introduceți un mosorel gol (din lemn sau material plastic), care să se învîrtească ușor. Eventual ungeți sîrma și interiorul orificiului mosorelului cu puțină vaselină. De baza suportului fixați un carton gros, pe care ați desenat cîteva gradații (linii) și ați scris : **uscat**, în partea de sus, iar jos **umed**. În dreptul lor montați un fir de păr sau o săgeată din carton, cu ajutorul unui ac cu gămălie. Luați apoi un fir lung de păr blond, proaspăt spălat, și legați-l ca în figură. Ați terminat instrumentul. Dacă îl veți așeza pe un balcon acoperit, în timp ce afară plouă, el va reacționa puternic indicînd **umed** ; pus apoi lîngă un radiator electric sau resou în funcțiune sau alături de un calorifer, ori o sobă caldă, va arăta **uscat**. Între aceste extreme puteți observa și nota diferitele variații medii ale umidității aerului, pe care le veți aprecia în funcție de starea vremii (pe timp noros, pe ninsoare etc.).

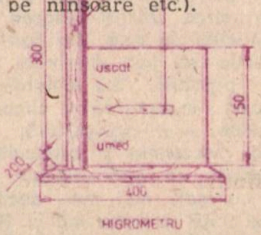

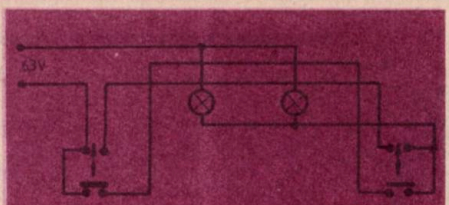

Instalații electrice de iluminat economic

În orice locuință există încăperi care pot fi iluminate electric cu un consum mai redus, de regulă sau în anumite perioade, fără ca activitatea omului să sufere. În acest sens, iată cîteva soluții practice :

1. Este suficient să realizați un circuit electric de voltaj redus prin folosirea unui transformator coborîtor de tensiune. El poate fi procurat din comerț (așa-numitul transformator de sonerie, care are trei trepte : 3, 6, 9 V) sau se recuperează unul de 220/6 V dintr-un aparat de radio de tip vechi, scos din uz. De la bornele de 6 V ale transformatorului trageți un circuit electric pe cablu bifilar obișnuit sau sîrmă de sonerie prin încăperile unde introduceți iluminat economic. Pe acest cablu montați fasunguri de format redus, pentru becuri tip lanternă de 6,3 V, pe care le fixați pe tocurile ușilor sau ferestrelor. De la un singur transformator pot fi alimentate, în paralel, pînă la patru becuri, care se aprind-sting cu ajutorul unor întrerupătoare obișnuite sau direct prin rotirea cu mîna. Un singur asemenea bec este suficient ca „lumină de gardă" în camera unui copil mic, ori la ușa de la intrare.

2. Pentru a lumina un spațiu unde becul (sau becurile) să poată fi aprinse și stinse din două puncte diferite (de pildă în casa scării), faceți o instalație potrivit schemei de mai sus (care folosește două becuri de 6,3 V).

3. Alt tip de instalație puteți realiza prin montarea în serie a 8 sau 9 becuri de 26 V, alimentate direct de la rețeaua de 220 V (fără a mai folosi deci un transformator). Tot astfel puteți construi un fel de lustre cu 8—9 brațe (din lemn, placaj sau material plastic), unde pe fiecare braț montați cîte un fasung redus și becul respectiv, legîndu-le în serie. Desigur, lustra poate avea orice altă formă, de pildă cea a unei bare liniare de placaj, lungă de 400—500 mm, ori puteți monta becurile pe spatele unei cutii pătrate din material plastic etc. Prin folosirea acestor instalații realizați o mare economie de curent electric.

UNEALTĂ PENTRU CULES FRUCTE DIN POMI

Fructele mai mari, cum sînt merele, perele, gutuile și altele care cresc în pomi înalți, trebuie să fie culese astfel încît să nu cadă pe sol și să se vatăme. Pentru a ajunge lesne la cele aflate pe crengi superioare, vă propunem să construiți o unealtă simplă, așa cum vedeți în desenul de mai jos.

O puteți lucra din lemn sau dintr-o teavă de metal (ori de material plastic), în capătul căreia fixați o piesă cu gheară, menită să desprindă fructele prin simplă apăsare. Ceva mai jos (în locul unde pîrghia face unghiul de 90°) montați un cîrlig (cum sînt cele folosite la cuier) suficient de rezistent pentru a susține un coș împletit din nuiele și greutatea cîtorva fructe. Coșul poate fi înlocuit cu o plasă lucrată din sfoară sau fir de material plastic (gută pescărească), fixată în jurul unui cerc de tablă. În acest recipient puteți culege, pe rînd, cîteva fructe, mai înainte de a coborî unealta din pom.

Schimbînd ghearа cu alta care are deschiderea mai mică, unealta poate fi folosită și pentru cules caise, prune, ori chiar cireșe și vișine.

APA

Oricine știe că pe suprafața planetei noastre există mult mai multă apă decît uscat. Dar nu toată lumea știe că din masa uriașă a hidrosferei, abia 5 procente le reprezintă apa dulce. Restul — apa sărată a mărilor și oceanelor — nu poate fi folosit nici pentru industrie, nici pentru agricultură, nici pentru nevoile zilnice ale oamenilor. În același timp, patru din cele cinci procente amintite se află în încremenirea gheților veșnice de la poli, așa încît pentru satisfacerea nevoilor omenirii rămîne doar acel 1 la sută reprezentînd apa din fluvii, rîuri, lacuri. E mult ? E puțin ?

o bogăție prea mare ca s-o irosim, s-o întinăm

Nevoile cresc, dar resursele rămîn aceleași

Desigur, pentru întreg Pămîntul este valabil faptul că apa nu se consumă ca, de pildă, petrolul, lemnul folosite drept combustibil. Indiferent de drumul pe care îl parcurge, de nevoile pe care le satisface, în mai mare sau mai mică măsură, apa se află într-un circuit natural veșnic care o face, de fapt, inepuizabilă. Dar ce folos ! Cel puțin în acest caz, natura a făcut și greșeli : rezervele de apă dulce nu sînt nici pe departe distribuite uniform, iar acolo unde există, ele sînt supuse unor fluctuații sezoniere — fără să mai vorbim despre calamități — care fac utilizarea lor adesea nesigură. Acestor componente naturale ale situației li se adaugă intervenția omului care, pe de o parte, preia din ce în ce mai multă apă pentru a împlini cerințele dezvoltării economice și sociale, iar pe de altă parte, din lăcomie sau nesocotință, poluează apa, uitînd că fără apă, fără apă curată, limpede, viața nu e posibilă !

De la această stare de lucruri nici țara noastră nu face excepție. Dimpotrivă, printre statele Europei, continent sărac în ape, România se află în rîndul țărilor celor mai sărace în resurse interioare de apă dulce.

De la capriciile naturii, la lipsa de chibzuință a omului

Care sînt sursele de apă ale României ? Cei 37 de miliarde de metri cubi de apă transportată în cursul unui an hidrologic mediu de rîurile țării (rețeaua acestora totalizează 80 000 km) nu se află într-o repartiție uniformă. În zona de munte, rețeaua hidrografică e mai densă, dar în rest, mai cu seamă în Moldova (între Siret și Prut), Dobrogea, Cîmpia Română și o parte din Podișul Transilvaniei e săracă în apă și rară. Pe lîngă acest neajuns, rîurile din amintitele zone îl au și pe acela de a fi foarte nestatornice ; așa se face că din cei 37 miliarde mc menționați, rîurile interioare să nu poată asigura folosințe, în regim natural, decît pentru 5 miliarde mc.

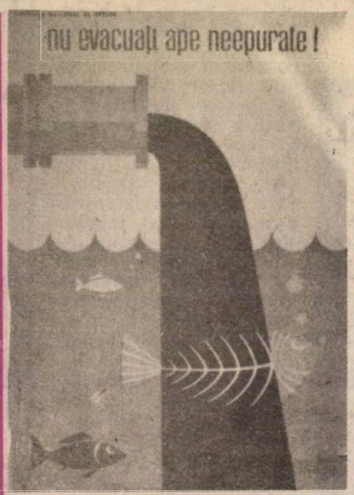

În anul 1980, au fost preluați din rîuri, Dunăre și subteran circa 20 de miliarde de metri cubi de apă, din care 2,4 miliarde au fost distribuiți ca apă potabilă, 8,6 miliarde — ca apă industrială și circa 7 miliarde — în agricultură, inclusiv zootehnia și piscicultura. Volumele de apă utilizate au fost cu mult mai mari decît în trecut : 9,9 miliarde mc în 1970, 1,4 miliarde mc în 1950. Desi-

gur, aceste creşteri ilustrează dezvoltarea economico-socială a ţării, procesul dinamic de urbanizare şi, îndeobşte, ridicarea gradului de civilizaţie a ţării. Dar nu toată cantitatea de apă preluată din diverse surse este folosită cu chibzuială. Ba, în multe cazuri, este irosită. Un exemplu grăitor, în această privinţă, îl oferă activitatea sistemelor de irigaţii.

În momentul de faţă sînt irigate circa 2,3 milioane de hectare, reprezentînd aproape jumătate din suprafaţa solurilor cu deficit de umiditate. Aceasta se face cu mari cheltuieli băneşti şi consumuri de energie, utilizînd, anual, circa 4–5 miliarde mc de apă. Or, se constată că, în unele sisteme de irigaţii au loc importante pierderi de apă. Astfel, potrivit datelor propuse de dr. Corneliu Răuţă, directorul Institutului de cercetări pentru pedologie şi agrochimie, pe canalele de aducţiune necăptuşite, aceste pierderi ating 800–1 400 de litri pe metrul pătrat în 24 de ore. Pe canalele căptuşite, dar cu rosturile degradate, ele se cifrează la 250–350 l/mp/24 ore şi chiar mai mult.

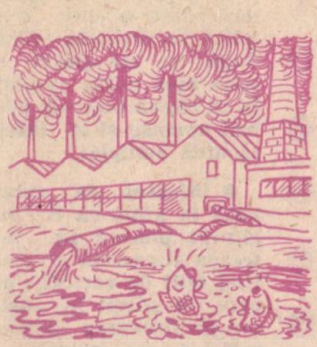

La toate acestea trebuie adăugată lupta din ce în ce mai grea a apelor cu poluarea. „Şi la noi în ţară, dezvoltarea şi dispersarea în teritoriu a unităţilor industriale, cu tehnologii tot mai diversificate şi cu consumuri din ce în ce mai mari de apă, ca şi dezvoltarea centrelor urbane au fost însoţite de creşterea surselor de poluare a apelor" – scria, cu citva timp în urmă, ing. Ion Iliescu, preşedintele Consiliului Naţional al Apelor. Şi afirma în continuare: „Înmulţirea complexelor mari zootehnice şi extinderea folosirii îngrăşămintelor şi pesticidelor în agricultură au transformat şi această ramură a economiei într-un mare poluator al apelor de suprafaţă şi subterane".

Nu vom stărui prin exemplificări. Trebuie totuşi să se ştie că fiecare în parte şi toţi laolaltă sîntem interesaţi şi, în aceeaşi măsură, răspunzători ca apele noastre să rămînă curate, ca apele noastre să fie bine gospodărite şi raţional utilizate.

O acţiune mai fermă, pentru a cultiva responsabilitatea, spiritul gospodăresc

Pe acest plan, statul a desfăşurat eforturi mari. Astfel, numai în cincinalul trecut, au fost amenajate lacuri de acumulare cu o capacitate de 2,7 miliarde de metri cubi, aşa încît totalul volumului de apă al lacurilor noastre de acumulare a atins 6 miliarde m.c. Potrivit Programului naţional al apei, în perspectivă se va ajunge la 34 miliarde m.c. pentru a ridica potenţialul de utilizare a apelor transportate pe riurile interioare. De asemenea, au fost executate lucrări de îndiguire şi regularizare, astfel încît 900 din cele 1 500 de localităţi expuse inundaţiilor sînt protejate. Concomitent, pe 800 000 de hectare au fost făcute lucrări de combatere a eroziunii solului, 30 000 de hectare au fost reîmpădurite şi au fost construite 650 de noi staţii de epurare, ridicînd la peste 3 600 numărul total al acestora.

Eforturile statului vor continua în sensul orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului şi concretizate în Programul naţional de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice. Acesta prevede, între altele, amenajarea a încă peste 1 000 de lacuri de acumulare, cu un volum total de peste 30 miliarde m.c., îndiguiri de-a lungul unor cursuri de apă, pe 9 000 km, lucrări de combatere a excesului de umiditate pe circa 4 milioane de hectare, crearea de staţii de epurare în toate punctele în care se evacuează ape uzate etc. etc.

Dar acţiunile şi măsurile prevăzute – care comportă cheltuieli din ce în ce mai mari, eforturi mereu sporite – nu-şi pot atinge scopurile decît dacă gospodărirea chibzuită şi protejarea apei vor deveni o cauză a tuturor.

Este locul să spunem că actele normative în vigoare sînt prea blînde faţă de cei care irosesc, într-un fel sau altul, apa, faţă de cei care degradează apele, le întinează – de la cel care aruncă o căldare cu lături în pîrîul din spatele casei, pînă la cel care, răspunzînd de activitatea unei uzine sau a unui complex zootehnic, admite ca riul, lacul din apropiere să fie poluate.

În acelaşi timp, din partea Consiliului Naţional al Apelor, a Consiliului Naţional pentru Protecţia Mediului se cer o mai fermă activitate de coordonare şi control, cît şi mai convingătoare acţiuni de propagandă în favoarea apei, pentru a cultiva şi promova responsabilitatea, spiritul gospodăresc, conştiinţa că apa reprezintă o bogăţie prea mare ca s-o irosim, s-o murdărim.

ADRIAN COSTA

Aflați înțelesul

Proverbele, zicătorile și locuțiunile satirice de mai jos cuprind înțelesuri metaforice cristalizate din înțelepciunea poporului nostru. Citiți pe fiecare (din prima coloană) și căutați explicația pe care o socotiți potrivită în coloana a doua. Scrieți în dreptul numărului proverbului (sau zicătorii...) litera corespunzătoare de pe coloana explicațiilor. La sfîrșit, confruntați-vă părerile cu cele corecte, pe care le găsiți la răspunsuri *(pag. 207)*.

1. A nimerit ca Ieremia cu oiștea-n gard.	a) Flecar, promite multe și nu îndeplinește nimic.
2. Făgăduiește marea cu sarea și Oltul cu totul.	b) Face orice ca să-și atingă scopul.
3. La calendele grecești.	c) N-a izbutit ; s-a făcut de pomină.
4. I s-au înecat corăbiile.	d) Niciodată.
5. Na-ți-o frîntă că ți-am dres-o.	e) Ți-a făcut un deserviciu.
6. Se face luntre și punte.	f) E ursuz, posomorit.
7. Se plimbă ca Vodă prin lobodă.	g) Nu înțelege nimic.
8. Se uită ca mîța-n calendar.	h) A dat de belea.
9. Tufă de Veneția.	i) E fudul și caraghios.
10. Umblă după potcoave de cai morți.	j) Ceva ce nu există.
11. Îl apără ca funia pe spînzurat.	k) Pierde vremea căutînd ceva ce nu se poate înfăptui.
12. Și-a găsit Bacăul !	l) Nu-i e de nici un folos.

DINCOLO DE VORBE...

■ Mai există analfabeți ; oamenii care nu vor să învețe să fie oameni

■ Cocoșul e mîndru că n-are orbul găinilor

■ Inginerul aruncă fulgere, brigadierul tună ; mecanizatorii se fac că plouă !

■ Grindina este mai tare decît ploaia, totuși n-are nici un prieten

■ Degeaba ai minte luminată dacă nu ai și un scop luminos.

M. MATEICIUC

La răscruce de drumuri

ÎNDEPĂRTAREA MIROSURILOR NEPLĂCUTE

● Din neatenție, laptele a dat în foc, iar bucătăria s-a umplut de mirosul de lapte afumat. Acest miros va dispărea imediat dacă peste laptele ars veți presăra sare de bucătărie

● Pentru a îndepărta de pe mîini mirosul de ceapă, frecați-le cu zațul de cafea rămas pe fundul ceștii

● Mirosul de cafea sau orice alt miros ne-

dorit dintr-o cutie metalică va dispărea dacă, după ce ați spălat și șters bine cutia, puneți în ea cîteva bețe de chibrit aprinse și le lăsați să ardă complet

● Mirosul de varză pusă la gătit va fi înlăturat punînd pe întreaga suprafață a cratiței felii de cartofi, pe care la sfîrșit le înlăturați. Mîncarea devine astfel și mai gustoasă

● După ce vasul în care ați păstrat peștele se spală cu apă fiartă și sodă și se limpezește, îl puneți la foc pe o tablă, pînă începe să se încingă. În felul acesta, mirosul de pește va fi complet înlăturat

● În același scop, farfuriile și tacîmurile folosite pentru a mînca pește, mai întîi se spală cu apă rece amestecată cu oțet, în părți egale, apoi se spală cu detergent pentru vase

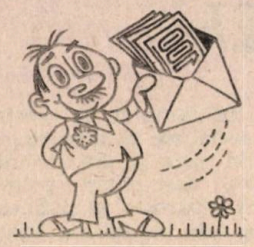

NUNTĂ CU DAR

E lung căminul, ba e lat,
Însă atît de înțesat
Nu a mai fost de ani destui,
Că nea Țugui l-a-mprumutat,
Venind și vremea fetei lui
La măritat.

Mulți au cerut-o cu curaj
Și gînd cinstit de mariaj.
Tăticu ei, gestionar
De magazin, își scoate chiar
O Dacie de la cîntar,
Fără garaj.

Din cei veniți, juni sau cărunți,
Înalți ca plopul sau mărunți,
Fusese-ales un revizor,
Cam uriței și băutor,
Dar nu de apă de izvor
Curgînd din munți.

Vecinii, ca de obicei,
Intrară iute la idei,
Șoptindu-și pe la porți : — De ce ?
Nu bănuiau că omul e
Tot la cooperație,
Ca tatăl ei.

Țugui, care fura mereu
Din încasări, nu cîte un leu.
Găsi un mod rudimentar
De-a se salva : nuntă cu dar,
Temîndu-se de inventar
Instantaneu

L-au pus pe șef contabil naș,
Tot personalul, ca nuntași,
Să vină, bine îmbrăcat,
Iar cel care va fi gripat,
S-aducă darul prin mandat
Dat de poștaș

Era, deci, nuntă cu tabel,
Precum făcuse și Stănel,
Și nu-i mersese tocmai prost,
Cu tot meniul cam anost,
Căci la aperitiv a fost
Numai mezel

Iar darul stabilit să-l dea
La masă nașul, ca saftea,
I-a fost din vreme pus în plic :
5 000, pe care socrul mic
Îi luase-ncet, cîte un pic,
Tot din tejghea.

Primi pe oaspeți la cămin
Taraful dintr-un sat vecin,
Din trei instrumentiști format,
Plus un solist pițigăiat,
Ce totuși avea atestat,
Scos printr-un fin.

Cînd toți se pregăteau de dar,
Se-apropie un lăutar
De socru mic ce toasta :
— Afară este cineva
De la Județ, ca să vă ia
La inventar !

Și în tăcerea ce-a urmat
În tot căminul, supărat,
Țugui strigă, netam-nesam :
— De-aș fi știut, zău c-o dădeam
Pe fata mea după Varlam
Că-i... avocat !

V. D. POPA

REVISTE CENTENARE:

„DACIA VIITOARE" și „EMANCIPAREA"

SECOLUL al 19-lea este, după cum se știe, secolul nașterii presei românești, eveniment marcat prin apariția în anul 1829 a **„Curierului românesc"** editat de I. Heliade Rădulescu la București și a gazetei **„Albina Românească"**, apărută la Iași, prin grija lui Gheorghe Asachi. Nu vom enumera toate publicațiile care au apărut după aceea, dar vom reaminti că printre acestea s-au numărat **„Dacia literară"** a lui Kogălniceanu (1840), organul „Junimii" — **„Convorbiri literare"** (1867—1944), revista cu cea mai mare longevitate și **„Contemporanul"** (1881). Pe lîngă acestea două trebuie amintite în mod expres, atît pentru faptul că în anul 1983 se împlinesc 100 de ani de la apariția lor, cît și pentru aceea că au avut un rol important în viața culturală a țării, în dezvoltarea literaturii române, în propagarea ideii unității naționale a românilor, militînd totodată pentru răspîndirea ideilor marxiste în România. Este vorba de revistele **„Dacia viitoare"** și **„Emanciparea"**.

Revista „Dacia viitoare", publicație aflată sub influența „Contemporanului", a apărut la Paris (1 II — 1 IV 1883) și la Bruxelles (15 IV — 15 VIII 1883), bilunar, fiind editată de un grup de socialiști români, printre care se aflau V.G. Morțun, Vintilă C.A. Rosetti, Constantin Mille, I. Tanoviceanu și Al. Bădărău. Preocuparea principală a revistei a fost politica militantă și, în special, propagarea ideilor socialiste printre tinerii intelectuali români din țară și din străinătate. „Dacia viitoare", deși organ politic, cum se intitula și era, tipărește și publicistică literară mai ales sub semnătura Spancioc (pseudonimul lui V.G. Morțun), cronici teatrale și recenzii. Aceeași revistă este prima care, în anul 1883, anul împlinirii lui Eminescu, publica un articol în care-l numea — **cel mai mare poet al României.**

Cealaltă revistă de la a cărei apariție se împlinesc, tot în 1983, 100 de ani este „Emanciparea", revistă politică și literară apărută bilunar la București între 15 IV — 15 VIII 1883. Comitetul de redacție al acestei publicații era format din membri ai cercului socialist din București: C. Bacalbașa, G. Kernbach și Emil Frunzescu. Printre colaboratori se aflau, în afară de cei din redacție, C. Dobrogeanu-Gherea, Anton Bacalbașa, M. Demetriade.

Abordînd problema națională, revista a militat pentru realizarea unității naționale prin eliberarea Transilvaniei de sub stăpînirea Imperiului austro-ungar. Printre alte merite ale revistei se numără și acela că a înserat în paginile ei, în traducerea lui A. Bacalbașa, capitole din primul volum din **Capitalul** lui Karl Marx, aceasta fiind prima traducere în limba română din **Capitalul.**

GH. CATANĂ

Știință și practică

SERĂ CU ORDINATOR ȘI CONSUM MIC DE ENERGIE

In Suedia a fost construită o seră de un tip deosebit, cu izolație mobilă, la care parametrii sînt controlați de un ordinator. Ea are pereți dubli, impermeabili, care permit realizarea unei perfecte climatizări. Prin ordinator, după verificarea temperaturii din interior și exterior, se realizează optimul tehnic. Ordinatorul controlează, de asemenea, parametrii privind lumina, umiditatea, cantitatea de CO_2, menținindu-le în limitele permise.

Acest tip de seră consumă o cantitate de energie cu 80—90 la sută mai mică, în comparație cu sera obișnuită din sticlă.

DETECTAREA TEMPERATURII DE LA DISTANȚĂ

Folosind principiile de captare a radiațiilor infraroșii, un grup de oceanografi și electrotehnicieni din U.R.S.S., respectiv din Leningrad, au pus la punct un radiometrŭ în infraroșu, cu ajutorul căruia se poate determina de la distanță, din avion, temperatura apei în ocean, în mare sau riu, într-un anumit punct. Cu acest aparat se mai pot determina: momentul cînd vor îngheța apele, care este traseul bancurilor de pește și, lucru foarte important pentru agricultori, cînd s-a atins temperatura optimă pentru efectuarea lucrărilor agricole.

IONII NEGATIVI SPORESC PRODUCȚIILE AGRICOLE

O serie de experiențe de cultivare a porumbului în condiții de laborator, într-o atmosferă suprasaturată în ioni negativi, a dus la o creștere de 4 ori a dimensiunilor știuleților. Este o nouă cale deschisă de știință, pentru creșterea randamentelor la hectar.

Prin procedee speciale de utilizare a aeroionilor s-a reușit să se asigure conservarea legumelor și fructelor timp de peste 6 luni, la temperatură normală.

Alte experiențe întreprinse în spații de creștere a animalelor au arătat că, în condițiile aeroionizării negative, dirijate, sporul de creștere zilnică se mărește cu pînă la 13 la sută, mortalitatea reducîndu-se simțitor, în comparație cu loturile martor.

DE TOT hazul

Alfabetul secret al bunicilor

Acum o sută de ani, bunicile noastre aveau la dispoziție două „aparate" secrete prin care puteau comunica, în taină, cu tinerii curtezani : mănușa și evantaiul.

Iată „limbajul" mănușilor : la privirea stăruitoare a cavalerului, trecerea mănușilor din mîna dreaptă în mîna stîngă însemna : **Da.** Ținerea mănușilor una peste alta însemna : **Nu.** Agitarea mănușilor cu mîna dreaptă era o chemare : **Vino în grădină.** Scoaterea, fără grabă, a mănușii din dreapta : **Nu mă interesezi.** Netezirea mănușilor : **Te iubesc.** Învîrtirea mănușilor, în dreapta și în stînga : **Ferește-te de mama.**

„Limbajul" evantaiului :

Mișcat repede : **Te iubesc mult.** Ținut aproape de păr : **Mă gîndesc mereu la tine.** Ținut aproape de buze : **N-am încredere în tine.** Închis repede : **Mă tem că mă înșeli.** Privindu-l cu atenție : **Îmi placi mult.** Numărîndu-i foile : **Vreau să-ți vorbesc.** Ținut mult peste față : **Ferește-te de părinții mei.**

A venit telefonul și „aparatele" despre care este vorba au ieșit din uz.

Calul întîlnește un cîine și-l întreabă :
— Ce oră e ?
— Două jumătate ! răspunde cîinele. Apoi, mergînd mai departe, dă nedumerit din cap.
— E cal și vorbește !

— Dacă îți mai prind cocoșul în balcon la mine, am să ți-l tai și o să-l fac friptură !
— Tot așa am să fac și eu cu cîinele tău !

— Ospătar, poți să-mi spui de ce friptura asta de vacă e atît de mică ?
— S-a terminat vaca și v-am adus văcuță !

Iepurașul freacă de zor pușca, iar vecinilor care-l întreabă ce face le răspunde :
— Curăț pușca, să-l împușc pe lup.
Într-un tîrziu, trece pe acolo lupul.
— Ce faci, iepurașule ?
— Ce să fac, curăț pușca și vorbesc prostii...

— De trei luni muncesc să-l învăț pe Pusi să latre cînd îi e foame.
— Și a învățat ?
— Nu, dar nu mai mănîncă pînă nu mă aude pe mine lătrînd.

Vorbesc două vecine :
— Sînt foarte îngrijorată, spune una, soțul meu s-a dus la rîu să înece pisoiul...
— Ei, și de ce ești atît de îngrijorată ?
— Pisoiul s-a întors de o oră...

Parizienii susțin că ei construiesc cele mai bune seifuri din lume. Un marsiliez se arată sceptic.
— Eu — zice el — pot să vă spun că în timpul unui incendiu formidabil care a durat 24 de ore, un iepure viu a fost închis într-o casă de bani fabricată la Marsilia și care a fost așezată în mijlocul flăcărilor. Cînd focul a fost stins și s-a deschis casa de bani...
— Știm... știm..., iepurele era viu...
— Nu. Iepurele era mort.
— Atunci ce mare minunăție povestești ?
— Iepurele era mort de frig !

Un cîine sporovăiește cu un altul :
— Vezi, eu sînt un tip foarte milos. N-aș ucide nici chiar un purice.
Apoi, reflectînd puțin, adăugă :
— În afară, desigur, de cazurile de legitimă apărare...

AVRAM D. TUDOSIE

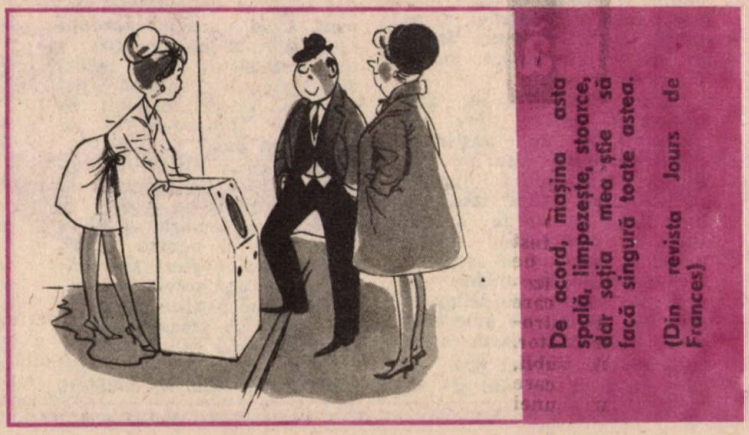

De acord, mașina asta spală, împerește, stoarce, dar soția mea știe să facă singură toate astea.

(Din revista Jours de France)

VĂ RECOMANDĂM:

Sandvişuri din vegetale

CU ROŞII ŞI ARDEI

Felii de pîine de graham (sau chifle de graham), unse cu unt nesărat şi presărate cu tocătură de verdeaţă la alegere, peste care se aşază felii de roşii şi şuviţe de ardei verde gras. Se garnisesc cu „grătare" de unt colorat puse cu spriţul sau cu cornetul de hîrtie.

CU MAIONEZĂ

Felii de pîine intermediară (puţin veche sau prăjită) unse cu maioneză, peste care se aşază în formă de cercuri răzătură de ardei, ridichi şi morcovi. Se garnisesc cu măsline tălate subţire.

CU VINETE

Feliile de pîine se ung cu salată de vinete şi se garnisesc cu felii de roşii şi de ouă fierte, tari.

CU SALATĂ DE LĂPTUCĂ

Felii de pîine unse cu unt spumos peste care se aşterne un strat de salată sau spanac crud tăiat fideluţă. Se garnisesc cu felii de roşii şi castraveciori muraţi.

CU JUMĂRI DE OU

Felii de pîine unse cu unt frecat, cu seminţe de chimen, peste care se aşază jumări de ou. Se garnisesc cu felii subţiri de ceapă, sau cu ceapă tocată mărunt.

DESERT CU FRUCTE

Felii subţiri de pîine graham unse cu orez fiert în lapte sînt garnisite cu felii subţiri de piersici, pere şi mere sau portocale, stropite cu zeamă de lămîie şi puţină miere de albine. Fructele proaspete pot fi alternate şi cu gem sau dulceaţă. Se garnisesc cu grătare de unt.

Bunătăţi din verdeţuri şi legume

După reţetele care urmează puteţi pregăti bucate gustoase, economice, simplu de obţinut şi care răspund cerinţelor unei alimentaţii raţionale.

BORŞ CU URZICI. **1/2 kg urzici tinere se opăresc şi se pun la foc într-o oală cu puţină apă rece şi o lingură de orez. Cînd au fiert, se adaugă o ceapă tăiată mărunt, rumenită în ulei, şi se umple vasul cu borş. După ce mai dă un clocot poate fi servit.**

URZICI SLEITE. **În apă puţină, se pun la fiert un morcov şi un păstîrnac tăiaţi mărunt, apoi se adaugă 1/2 kg urzici, opărite în prealabil. Cînd totul e bine fiert, se scurge zeama (care se păstrează). Peste urzici şi zarzavat se adaugă 2—3 cepe tocate, prăjite în ulei şi o lingură de făină de grîu sau mălai. Se amestecă pînă se obţine o pastă ca de ciulama. Se adaugă apa în care au fiert urzicile şi se pune din nou la foc. Cînd zeama scade bine, se amestecă cu o lingură de ulei. Preparatul se serveşte cu mămăligă şi mujdei de usturoi sau hrean ras.**

STEVIE CU UNT. **1 kg ştevie opărită se pune la fiert, cu puţină apă clocotită şi două cepe tăiate mărunt. Cînd scade aproape toată apa se adaugă 100 g unt, o legătură de mărar tăiat mărunt şi se lasă încă puţin să fiarbă înăbuşit. Se serveşte împreună cu ochiuri din ouă.**

STEVIE CU OREZ. **Se opăreşte 1/2 kg ştevie şi se taie mărunt şi se fierbe în puţină apă. Separat se fierb 150 g orez ca pentru pilaf. Cînd orezul e fiert şi scăzut, se adaugă ştevia strecurată, 2 cepe prăjite şi puţin ulei crud. Se amestecă şi se serveşte caldă sau rece.**

SUPĂ DE CARTOFI CU ŞTEVIE. **Se taie în bucăţele potrivite 8—10 cartofi curăţaţi şi 1/2 kg ştevie sau spanac. Se prăjesc împreună în ulei, apoi se umplu cu 1 litru de apă clocotită şi se lasă la fiert 30 minute, după care se adaugă 2 cepe tăiate şi prăjite în ulei şi o legătură de mărar tocat. Se serveşte împreună cu cîte un ou fiert tare, de fiecare persoană.**

CARTOFI CU MUJDEI. **Se pun la fiert în apă clocotită cîte 4 cartofi (în coaja lor) pentru fiecare persoană. Cînd sînt fierţi, se curăţă, se taie în sferturi şi se amestecă bine cu 3 linguri de ulei şi cu mujdei (preparat din usturoi pisat, cu sare, la care adăugăm apă rece).**

CARTOFI TESCUIŢI. **Se pun la foc în puţină apă 6—8 cartofi curăţaţi şi tăiaţi. Cînd sînt fierţi se tescuiesc bine cu o lingură de lemn, li se adaugă 6 linguri de lapte fierbinte şi o bucăţică de unt. Se amestecă şi se servesc calzi, împreună cu salată verde.**

MAREA NEAGRĂ sub ochiul iscoditor al cercetătorilor

Printre obiectele de cercetare pe care şi le-a propus şi le urmăreşte stăruitor ştiinţa românească se află unul cu totul aparte : Marea Neagră. De ce este ea studiată ? Pentrû că reprezintă un mare depozit de substanţe utile, de energie şi hrană nu îndeajuns cunoscut şi insuficient exploatat. Ea este, în acelaşi timp, o frumoasă podoabă a naturii care trebuie ferită de tentaculele poluării.

De la acea primă expediţie românească sub conducerea profesorului Grigore Antipa, organizată la sfîrşitul veacului trecut, cercetarea ştiinţifică a Mării Negre a înaintat treptat, legîndu-şi rezultatele şi de numele altor distinşi savanţi : Ion Borcea, Constantin Brătescu, Gheorghe Vîlsan, Teodor Buşniţă, Nicolae Gavrilescu şi alţii.

Astăzi, Institutul Român de Cercetări Marine desfăşoară şi coordonează întreaga activitate consacrată cunoaşterii depline a acestui „personaj" cu multiple faţete, cu încă nedezvăluite însuşiri, bogăţii şi frumuseţi care este Marea Neagră.

„În ultimii ani — ne-a spus contraamiralul ing. Constantin Tomescu, directorul institutului — activitatea de cercetare, explorare şi inginerie tehnologică în domeniul marin a cuprins atît preocupări de strictă specialitate, cît şi acţiuni complexe, cu caracter multidisciplinar, toate orientate în sensul imperativelor dezvoltării economico-sociale a ţării şi cunoaşterii fundamentale a mediului marin".

Cu ce a contribuit cercetarea mării la satisfacerea acestor imperative în deceniul 1970—1980 ?

Pe de o parte, printr-o mai bună cunoaştere a resurselor de peşte din largul platformei continentale a Mării Negre, ceea ce va duce la creşterea eficienţei valorificării patrimoniului piscicol.

O ŞTIINŢĂ NOUĂ — ACVACULTURA

Dar oricît de mare ar fi randamentul pescuitului, el rămîne sub semnul incertitudinii. De aceea, concepţia modernă asupra valorificării mediului marin impune tratarea acestuia într-un mod similar cu pămîntul : agricultură-acvacultură. Deşi e mult mai tînără, aceasta din urmă este de pe acum considerată o ştiinţă.

Dealtfel, se apreciază că, după agricultură şi zootehnie, acvacultura este principala cale spre soluţionarea problemelor hranei omenirii.

Şi cercetătorii noştri au trecut — este deocamdată, un început modest — la elaborarea unor tehnologii de cultivare dirijată, în Marea Neagră şi lacurile litorale, a unor specii de moluşte şi crustacee autohtone şi străine. Concomitent, s-a trecut la aclimatizarea în mediul marin a unor specii de peşti de apă dulce. Şi, oricît de ciudat ar putea să pară... Dar să nu anticipăm.

96 DE ZILE PENTRU UN CRAP CUM N-A MAI FOST

Suprafaţa apelor dulci care se pretează la piscicultură se cifrează, în ţara noastră, după unele estimări, la 50 000 de hectare. Apele salmastre, deci sărate, se întind pe aproximativ 200 000 de hectare. De aici, ideea care îţi vine fără să vrei : nu s-ar putea oare face ceva pentru ca şi în aceste ape să fie crescuţi peşti ?

Pentru a afla răspunsul la întrebare, cercetătorii institutului s-au apucat să experimenteze comportamentul crapului, păstrăvului şi al şalăului în ape salmastre.

Din aceste specii s-a folosit puiet recoltat în mediul natural, propriu şi plasat în laboratoarele institutului în bazine cu apă sărată avînd diverse concentraţii.

Nu vom intra în detaliile experienţei care a fost supusă tuturor rigorilor cerute de

știință, ci vom arăta rezultatele (experiența cu crapii a durat 96 de zile, iar cu șalăii cinci luni): toți peștii au supraviețuit în apă sărată și, mai mult decît atît, au crescut și s-au îngrășat. Puietul de crap și-a mărit greutatea de 24 de ori, iar cel de șalău și-a dublat-o.

Așadar, demonstrația a fost făcută : mediul nu reprezintă o barieră de netrecut pentru dezvoltarea pisciculturii ! Iată de ce experiențele vor continua în vederea precizării tuturor factorilor care trebuie luați în considerare, astfel încît să se poată trece cît mai curînd la exploatarea industrială a apelor salmastre.

„FARMACIA" MARINĂ

Vorbind despre resursele biologice ale mării nu trebuie omise substanțele așa-numite bioactive extrase în ultimii ani. Extrase, din ce ? De pildă, din midii și din scoicile albe de nisip au fost obținute enzime, în speță amilaza, celulaza și proteaza, cu rol important în funcțiile organismului uman, precum și substanțe de uz farmaceutic, cu acțiune în boli ale ficatului. Din sardeluța din Marea Neagră a fost extrasă o substanță complexă care are o pronunțată acțiune antisclerotică.

În același timp, din deșeurile de pește rezultat de la fabricarea conservelor a fost izolat un compus care are perspective de a deveni medicament folosit în tratarea artritelor deformante.

Acum, diversele substanțe descoperite în „farmacia" marină se află în faze mai mult sau mai puțin avansate de studiu, potrivit regulilor — interne și internaționale — care, se știe, sînt foarte severe. Peste nu prea multă vreme aceste substanțe vor apărea în rafturile farmaciilor unde, cu timpul, s-ar putea să alcătuiască un raion aparte, cel al medicamentelor din mare.

SĂNĂTATEA OAMENILOR, DAR ȘI SĂNĂTATEA MĂRII !

Cu ce poate profita sănătatea oamenilor de pe urma mării se știe : cură marină și, nu peste multă vreme, medicamente extrase din mediul acvatic. Dar sănătatea mării ?

Despre poluarea mărilor și oceanelor lumii s-a vorbit mult în ultimii ani, pentru că ea a devenit, realmente, o problemă acută. Dar calitatea apelor Mării Negre, comparativ cu ceea ce există pe plan mondial, e încă bună. De aceea, e important ca apele mării să fie păstrate așa cum sînt astăzi, ca poluarea să nu avanseze.

Pentru a stăvili extinderea fenomenului au fost luate măsuri corespunzătoare — prin puterea legii —, iar cercetătorii contribuie cu soluții practice la protecția mediului marin.

De pildă, împotriva „mareei negre". Pericolul poluării cu petrol crește pe măsura intensificării traficului petrolierelor. Și, pentru că a preveni e mai ușor decît a combate, cercetătorii din cadrul I.R.C.M. au elaborat o tehnologie proprie, care a fost experimentată în largul mării, în porturile maritime și pe Dunăre. La baza acestei tehnologii stă produsul numit „Petroabs", un produs granulat, obținut din deșeuri de cauciuc tratate cu săruri insolubile în apă, după o metodă originală, brevetată. Granulele din care e format au dimensiuni mici, 1—3 mm, sînt hidrofobe, stabile, lipsite de toxicitate, ușor de manipulat, lesne de depozitat și conservat, putînd fi utilizate pentru orice fel de hidrocarburi.

Un kilogram de „Petroabs" absoarbe, adică fixează, 3 litri de țiței. Pentru a acționa, produsul este răspîndit pe suprafața poluată cu ajutorul unui dispozitiv mecanic — nu vom intra în detaliile lui — ce poate fi transportat de o mică ambarcațiune și care poate împrăștia antipoluantul pe suprafețe mari, într-un timp scurt.

INCURSIUNI ÎN „LUMEA TĂCERII"

Pentru a-și atinge obiectivele stabilite de programul de cercetări pentru viitorii ani, institutul va beneficia de o bază materială mai solidă — un sediu nou, modern, bine dotat a și fost construit la Constanța —, care va include și două nave, foarte diferite ca tip, dar ambele de o mare utilitate.

Cea dintîi va fi o navă de cercetări marine și oceanice. Cu un deplasament de 3 000 de tone, ea va avea laboratoare pentru toate specialitățile interesate în cercetarea marină — o cercetare prin excelență pluridisciplinară — și va fi înzestrată cu aparatura cea mai modernă, inclusiv echipament electronic, de automatizare, de calcul etc. Ea va avea posibilități de navigație, practic nelimitate, inclusiv în zona Antarcticii, cu o autonomie de 12 000 de mile și o viteză de 14—15 noduri, putînd transporta, în afara echipajului, 20 de cercetători.

Concepută și proiectată în țară, de I.R.C.M. și de Institutul de cercetări și proiectări navale din Galați, nava urmează să fie construită tot în țară, în cursul actualului cincinal. Singurul lucru care-i lipsește, pentru moment, este numele.

În schimb, a doua navă are nume : S.C. 200 și este un mini-submarin destinat, evident, incursiunilor în „lumea tăcerii". Este lung de 3,5 metri, lat de 1,7 metri, are greutatea de 2,8 tone și se poate scufunda pînă la 200 de metri, circulă cu viteza de 3—5 noduri, ia două persoane la bord, putînd rămîne sub apă 72 de ore. Micul submersibil este nu numai conceput și proiectat, dar și construit — cu unele colaborări — în institutul constănțean. La punțile celor două nave, în laboratoarele institutului, prin experiențele pe care le fac, cercetătorii noștri pătrund tot mai adînc tainele mării, această lume de care se leagă atîtea speranțe.

ADRIAN COSTA

COACĂZUL – izvor de sănătate

Coacăzul negru (**Ribes nigrum**) este un arbust fructifer din familia saxifragaceelor, înalt de 1—2 m, cu scoarța cenușiu-gălbuie și cu 3—5 frunze lobate. Înflorește primăvara, formînd raceme din 5—10 flori verzui, din care iau naștere fructele de culoare neagră, de forma unor bobițe dispuse în ciorchine. Au gust specific și sînt deosebit de bogate în vitamina C.

La noi în țară, planta crește în stare spontană în Munții Harghitei, ai Ciucului și Trascăului, la Piatra Caprii și Piatra Ceții.

Din cercetări recente ale unor specialiști bulgari a reieșit că coacăzele conțin de 3—5 ori mai multă vitamină C decît lămîile și de 10 ori mai multă decît merele. Apoi ele mai conțin cantități însemnate de provitamina A și vitaminele PP, B_1, B_2 și B_6. Este suficient să se mănînce zilnic doar 40 de bobițe pentru a se asigura necesarul organismului omenesc în aceste vitamine. Coacăzele au și valoare nutritivă deoarece conțin : 10—15% hidrați de carbon (glucoză, fructoză și zaharoasă), 1,5% substanțe proteice, 0,44% aminoacizi, 0,8% grăsimi, 1,42% celuloză — restul apă. Interesant este și conținutul lor în săruri minerale : 320 mg% potasiu, 70 mg% fosfor, 45 mg% calciu, 30 mg% magneziu și 1,2% fier, plus microelemente (cupru, cobalt, iod, mangan etc.). Frunzele conțin flavonozide și prezintă acțiune diuretică și hipotensivă. Pulberea rezultată dintr-o linguriță de frunze uscate se fierbe timp de 5 minute în 200 ml apă și se obține un ceai cu calități hipotensive, care se bea jumătate dimineața și jumătate seara.

Preparatele din fructe și frunze sînt de folos ca adjuvante în tratamentul multor maladii. Atragem atenția însă că administrarea tuturor medicamentelor și a plantelor medicinale trebuie să se facă numai după sfatul și în dozele stabilite de medic. Cu titlu informativ menționăm că fructele și frunzele de coacăz sînt de folos ajutător în unele boli **gastrointestinale** (calmează colicele abdominale, stimulează secrețiile stomacale și intestinale, frînează dezvoltarea microflorei de putrefacție...) ; în boli **hepato-biliare** (stimulează secreția de bilă) ; în boli **renale** (acțiune diuretică ; în nefrite cronice, pielonefrită și calculi renali) ; în boli **cardiovasculare** (în prevenirea leziunilor valvulei și a insuficienței cardiace). De asemenea, ca adjuvant în **ateroscleroză** și **hipertensiune arterială** ; în boli ale **sistemului nervos** (calmant în depresiuni neuropsihice, în migrene, surmenaj și oboseală).

Pentru multiplele sale calități, biologii și medicii care au cercetat și au constatat însușirile și efectele binefăcătoare ale coacăzelor și frunzelor lui **Ribes nigrum**, l-au supranumit „un arbust minunat“.

SUCUL (la rece) se obține din 2 kg fructe zdrobite, amestecate cu 2 kg zahăr, 1 250 ml apă (fiartă și răcită), plus 30 g sare de lămîie și 5 g salicilat. Acest amestec se face în vase de sticlă sau material plastic, **fără a folosi nici un obiect de metal** în tot procesul prelucrării fructelor (valabil și pentru toate rețetele de mai jos). După trei zile de așteptare (în care timp se agită din cînd în cînd sau se amestecă folosind o lingură de lemn), se toarnă în sticle (strecurat printr-un strat dublu de tifon) și se păstrează la rece și întuneric.

SIROPUL (la rece) se prepară într-o damigeană de 5 l, în care se pun straturi alternative din 2,5 kg coacăze zdrobite și 2,5 kg zahăr. Se astupă cu dop și se lasă două luni (timp în care se agită conținutul la fiecare 2—3 zile). După aceea se strecoară prin tifon și se păstrează ca mai sus. se bea cu sifon sau apă minerală.

COMPOT : se fierb 1 kg coacăze spălate în 1,5 l apă și 250 g zahăr, plus coaja rasă a unei lămîi, timp de 10 minute.

DULCEAȚA se prepară din 1 kg coacăze bine coapte, 1 kg zahăr, 500 ml apă, 3 g sare de lămîie.

VIN MEDICINAL : într-o damigeană de 5 l se amestecă : 2,5 l apă, 1 kg zahăr, 1 kg coacăze zdrobite și 10 g drojdie de bere. Se lasă la fermentat timp de aproximativ o lună, la temperatura de 15° C. Dopul damigenei va fi perforat și prevăzut cu o pîlnie de fermentare, ori cu un tub de cauciuc (sau material plastic) al cărui capăt final se introduce într-o sticlă cu apă. După fermentare, vinul se trage (de pe drojdie) în sticle și se păstrează ca mai sus.

OȚETUL : se fermentează timp de 45—50 zile, la 20—22° C, 1 kg coacăze zdrobite și 100 g zahăr în 4 litri apă. Poate fi folosită și boasca rămasă de la obținerea vinului.

Sfaturi practice

IZOLAREA (decorativă) A PEREŢILOR PENTRU A SE PĂSTRA CĂLDURA, ÎMPOTRIVA ZGOMOTULUI ŞI A UMEZELII PROVENITE DIN CONDENS

Se ştie că toţi pereţii care au contact direct cu aerul din exteriorul clădirii se răcesc puternic în timpul iernii. De aici rezultă două neplăceri serioase : a) temperatura din cameră scade ; b) vaporii de apă din aerul cald se condensează pe pereţii reci, care se umezesc puternic şi, ca urmare, este favorizată instalarea unui exces de umiditate, apariţia mucegaiului şi a igrasiei. Pentru a preveni aceste neajunsuri, pereţii respectivi trebuie să fie capitonaţi (acoperiţi) în întregime cu unele materiale izolante. Ca recomandare generală: înaintea oricărei acoperiri, pereţii se pulverizează abundent cu un insecticid (folosind o pompă de mînă sau o pensulă), pentru a preveni ca în spatele materialului să se cuibărească insecte.

1 Cea mai eficientă capitonare se obţine aplicînd folii de mochetă (metraj) din material plastic expandat (buretos), care se vînd într-o gamă variată de culori. Lăţimea acestui material este, în general, de 1,20 m. Poate fi tăiat uşor cu o lamă de bărbierit uzată sau cu foarfeca. Capitonarea se face de la tavan pînă la duşumea. Pentru fixare se întrebuinţează numai cuie subţiri şi rezistente din oţel, cu floare mare, albă sau galbenă (din acelea folosite la suporturile de tablouri). Aceste cuie sînt rezistente şi cînd sînt scoase lasă urme aproape invizibile pe perete. Sus, la tavan, peste marginea mochetei, se poate aplica o riglă (şipcă) din lemn vopsit (cu vopsea neagră de bicicletă, ori bronz auriu sau argintiu) sau o platbandă de tablă subţire de aluminiu (eventual de alamă sau cupru), lată de circa 2 cm. Marginea de jos poate fi introdusă în spatele şipcii care măgineşte duşumeaua. Pe laturile longitudinale se bat cuie de oţel la fiecare 25 cm. pentru ca materialul să adere bine la suprafaţa peretelui. Astfel, pe lîngă aspectul plăcut şi izolarea termică, se obţine şi un plus de izolare fonică. Mocheta se curăţă de praf, cu ajutorul aspiratorului, iar eventualele impurităţi .(de insecte) se şterg lesne cu un tampon textil înmuiat în soluţia apoasă a unui detergent.

Variantă. Mocheta din material plastic expandat se vinde şi sub forma unor pătrate cu latura de 33 cm. Cu ajutorul acestora se poate realiza o capitonare sub formă de tablă de şah (în două culori) sau mozaic (din 3—4 culori).

2 În locul mochetei poate fi folosit un material textil mai ieftin : pînză de sac, pînză decor, stofă velur, ori ţesături de in sau bumbac (late), vopsite într-o culoare uniformă sau cu imprimeuri decorative. Efecte estetice deosebite se obţin prin utilizarea metrajului (foarte lat) din material plastic flauşat (care imită blana), sau a stofei de mobilă. Acestea (deşi ceva mai costisitoare), fiind mult mai uşoare, pot fi fixate pe perete şi cu piuneze introduse la fiecare 10 cm.

Variantă. Cea mai ieftină (şi totuşi eficientă) capitonare se lucrează astfel : a) pe perete se fixează un strat de coli de mucava sau carton riglat ; b) deasupra se aplică o ţesătură subţire şi ieftină, căreia i se fac mici cute (pliuri) la fiecare 20 cm. Poate fi întrebuinţată şi reţeaua din material plastic colorat (care se foloseşte de obicei la ferestre ca perdea împotriva insectelor).

3 Fixarea pe perete a oricărui material se poate face şi cu ajutorul unor butoni decorativi (cu şurub) care au cap metalic sau din material plastic alb. Pot fi cumpăraţi din magazinele cu articole sanitare. Mai economic, aceştia pot fi improvizaţi tăind di capace metalice galbene (rămase de la borcanele de conserve) diferite forme (circulare, pătrate, romburi etc.) în mijlocul cărora se bat cuie de oţel.

FĂRĂ CUVINTE

(Din LA TERRE)

4 **Lambriuri.** În unele situații se poate prefera soluția de a capitona peretele numai parțial, în jumătatea de jos, realizînd astfel un lambriu. El poate fi lucrat după oricare din procedeele de mai sus, dar, de obicei, se preferă materialul lemnos; placaj sau plăci aglomerate. În acest caz, în perete se dau (cu dalta și ciocanul) niște scobituri în care apoi se încastrează bucăți din scîndură de brad — dibluri — de formă pătrată, cu latura de 3 cm și groase de 2—3 cm. Fixarea lor se face cu o pastă preparată din ipsos și apă la care se adaugă 100 g aracetin pentru 1 kg de pastă. După 24 ore de la instalarea diblurilor, se trece la montarea panourilor lemnoase, care se fixează cu șuruburi pentru lemn introduse în dibluri (cu șurubelnița, NU cu ciocanul). După aceea, panourile se finisează prin aplicarea unui strat dublu de lac incolor (nitrolac), dat cu ajutorul pulverizatorului de mînă (NU cu aspiratorul de praf, fiindcă lacul este inflamabil !), sau cu o pensulă lată. Lacul păstrează culoarea naturală a lemnului, însă îi dă luciu și permite, ulterior, curățirea lesnicioasă de praf sau alte impurități ; sau : lemnul poate fi acoperit cu vopsea tip duco, ori vopsea de ulei. La marginile de sus și jos se bate cîte o șipcă de lemn, lată de 1,5 — 2 cm, vopsită asortat la culoarea panoului. Se procedează la fel la capetele laterale ale lambriului și, eventual, la acoperirea resturilor rămase între plăci.

Variantă. În loc de panouri lemnoase, pot fi folosite plăci mari din material plastic alb, (complast) gros de 1,5 — 2 mm, care se procură de la magazinele de specialitate. Aceste plăci se fixează tot cu dibluri, iar la șuruburi pot fi atașați butoni din material plastic sau metalici Soluția aceasta este indicată mai ales pentru bucătărie, baie, verandă, logie, înlocuind foarte bine faianța și revenind la un preț mult mai redus. Se spală deosebit de ușor, dar nu este un bun izolator termic.

A II Pe zidurile din interiorul încăperilor (despărțitoare), care au de obicei o temperatură mai apropiată de cea a camerei, se fac decorațiuni cu scopul de a le izola fonic (de pildă dormitorul), de a proteja pereții de lovituri de scaune sau de impurități și, în sfîrșit, pentru aspect estetic.

5 Cea mai simplă metodă constă în a îmbrăca toți pereții cu tapet imprimat din material plastic (lavabil) cașerat pe suport de hîrtie. Este ieftin, iar lucrarea poate fi făcută în familie, de două persoane. Înainte de a începe tapetarea, se scot cu grijă riglele (șipcile) de lemn puse, de regulă, pe lîngă pereți de jur împrejurul dușumelei. Pentru lipitul tapetului se folosește aracetin diluat 10% cu apă (100 ml apă la 1 kg aracetin). Soluția se aplică folosind o bidinea, mai întîi pe perete (numai pe zona unde urmează a fi lipită imediat folia de tapet) și apoi pe spatele bucății de tapet, tăiată dinainte la o lungime egală cu toată înălțimea peretului. O persoană fixează marginea de sus, iar cealaltă întinde bine folia și o presează de zid cu un tampon mare de cîrpă albă, curată, avînd grijă continuu să întindă (netezească) eventualele mici cute (încrețituri). După ce toată camera a fost tapetată, la marginea de sus se bat 1—2 rînduri riglă de lemn, vopsită asortat cu tapetul sau în negru. La marginea de jos se fixează la loc riglele scoase la începutul lucrării, astfel încît să acopere complet capetele tapetului. Curățirea lui se face oricînd prin ștergerea ușoară cu un burete sau tampon de pînză înmuiat în soluția apoasă a unui detergent fluid (de exemplu „Deval"), după care se clătește cu alt tampon umezit cu apă curată și se șterge cu o cîrpă uscată. Un asemenea tapet rezistă timp de 8—10 ani și asigură o mai bună păstrare a căldurii în încăpere, față de zugrăveala obișnuită cu humă sau var.

6 În dormitor sau în camera copiilor se poate instala un așa-zis tapet textil, care este de fapt o draperie, o bucată de țesătură din indiferent ce fire, imprimată cu un desen decorativ. Ea acoperă tot peretele lîngă care este așezat studioul (patul). Constituie un ușor izolator termic și fonic, cu o pronunțată funcție decorativă. Draperia se croiește cu lățimea ceva mai mare decît cea a peretelui, astfel încît la fiecare 25 cm să i se poată face cîte un pliu (cută) atunci cînd este pusă pe perete. Fixarea ei se face în chip mobil, prinzînd-o cu clame de perdea (exact deasupra cutelor), care se agață pe cuie de oțel bătute cît mai aproape de tavan. În acest fel ea poate fi oricînd dată jos pentru a fi spălată, apretată și călcată. Din aceeași țesătură poate fi confecționată cuvertura pentru pat și draperia perdelei, împreună cu părțile laterale ale acesteia, ori a doua perdea (din două bucăți, care se trag de la mijloc spre lateral) la fel de lată ca cea subțire. Ea poate fi folosită pentru a reduce intensitatea luminii de zi, ori noaptea spre a nu se vedea din afară. Fotoliile sau taburetul pot avea huse din același material.

PROMISIUNI ALE BIOINGINERIEI

Culturile „in vitro" de celule vegetale permit obținerea unor populații mari de plante într-un timp și într-un spațiu foarte reduse, în comparație cu cultivarea clasică de plante întregi. „Mai mult chiar — afirmă omul de știință român dr. biolog Minodora Pătrașcu — celulele vegetale cultivate „in vitro" pot fi transformate în adevărate fabrici care să producă, de pildă, țesuturi de măr, fără a mai fi nevoie de livadă, sau zahăr fără o cultură de sfeclă, sau diferiți produși fito-farmaceutici și naturali, fără a mai cultiva plantele întregi". Din bioinstalațiile viitorului se vor obține însă nu numai substanțe utile, ci și energie, pe calea unei conversii cu randament superior a radiației solare, disocierii apei pentru obținerea hidrogenului și transformării biomasei în metanol, etanol etc.

COMORI în biblioteci românești

Biblioteca — iată cuvîntul capabil să definească cel mai valoros depozit al cunoașterii omenești. Toate muzeele și monumentele trecutului nu pot rivaliza cu enorma cantitate de informație acumulată în cuvintele cărților — uriașa comoară în care omenirea a înmagazinat tot ceea ce știe despre Univers și toate realizările de artă și cultură create din cuvinte.

Încă din epocile cînd „carte" însemna mici table de piatră, de lut sau de lemn, apoi suluri de papirus sau de piele special preparată, pînă la epoca hîrtiei și a tiparului, omenirea a păstrat mereu în biblioteci tot ceea ce — prin scris — era socotit de folos nu numai pentru oamenii timpului prezent, ci — mai ales — pentru viitorime, cu conștiința că „dacă citești toate cărțile bune este ca și cum ai discuta cu cei mai de seamă oameni ai secolelor trecute" (Descartes) ori, cum scrie Arghezi : „Cartea ți-e țară, ți-e fiică, ți-e surioară, prietenă și iubită... În răstriște, singură cartea nu te-a părăsit și-a rămas să te mîngîie".

După cum este firesc, și românii au scris, au prețuit și au păstrat cărți valoroase încă din vechime. Nu puține din bibliotecile țării noastre adăpostesc

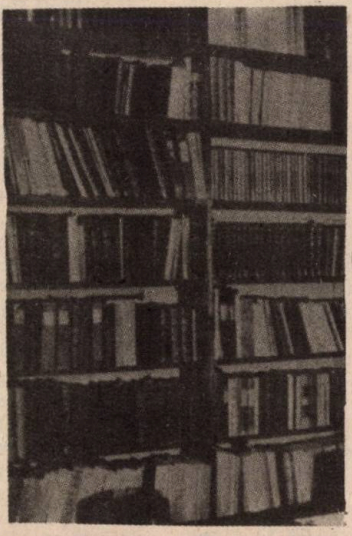

În imagine : Biblioteca lui Emil Racoviță, care se află azi în fondurile Bibliotecii Academiei R.S.R.

azi mii de manuscrise — unicate —, cărți rare și publicații periodice încă de la începuturi, ca și piese de o frumusețe greu de exprimat în vorbe, adevărate tezaure ce merită a fi cît mai larg cunoscute. În cele ce urmează vom aminti succint, cu titlu de exemplu, doar pe cîteva dintre acestea :

● înființată în 1867, Biblioteca Academiei păstrează aproximativ 85 la sută din fondul național de manuscrise și din publicațiile apărute pe teritoriul României. În zestrea ei de manuscrise se găsesc cele mai vechi texte de limbă românească : **Codicele voroneţean,** din secolul XVI, descoperit în 1971 la mănăstirea Voroneț. Cuprinde traducerea din slavonă a unor fragmente din „Faptele apostolilor", cele mai vechi texte românești scrise în grai rotacizant în Maramureș sau nordul Ardealului. De asemenea, **Psaltirea scheiană,** datînd tot din prima jumătate a secolului XVI. Tot aici se păstrează și majoritatea presei românești începînd cu primele periodice **Chrestomaticul românesc** (1820) și **Curierul românesc** (1829) ;

● la biblioteca documentară „Bathyaneum" din Alba Iulia se află un adevărat monument al artei scrisului — manuscris din secolul al IX-lea ale cărui litere sînt scrise cu aur, iar miniaturile sînt pe fond de aur. Lucrarea este un unicat mondial (coperțile ei, lucrate în fildeș, se află una la British Museum și alta la Vatican). Mai sînt aici manuscrise cu înaltă valoarea miniaturală printre care **Cosmografia** lui Ptolomeu (1482 Ulm) și ediții din primele tipărituri în limba română, de pildă **Palia de la Orăștie** (1582) ;

● biblioteca municipală „V. A. Urechiă" din Galați, fondată în 1890, posedă un important fond de cărți vechi printre care **Evangheliar slavonesc** (Brașov 1562) ; **Istoria imperiului otoman** a lui Dimitrie Cantemir (Paris 1743) și **Elementa linguae daco-romane sive valachicae** de Gheorghe Șincai (Buda 1805) ;

● la Oradea, în Biblioteca municipală pot fi întîlnite alte volume rare : **Ortografia română** de Petru Maior (Buda 1819) și **Hronica românilor** de Gheorghe Șincai (Buda 1844).

● biblioteca municipală din Drobeta Turnu-Severin, înființată în 1921, adăpostește alte cărți rare și valoroase cum sînt : **Octoichul slavonesc** (Brașov 1575) ; **Cazania lui Varlaam**

(Iași 1643 ; **Inscriptiones vestustae romanae** (Mainz 1520);

● biblioteca municipală „Astra" din Sibiu, înființată în 1861, posedă unul din cele mai bogate și complete fonduri de periodice românești, în special transilvănene, prima revistă literară ardelenească „Foaie pentru minte, inimă și literatură" (1838—1844) și „Tribuna" (1884—1903). Aici se află și un exemplar al primei publicații hebdomadare în limba română „Fama Pipschii" editată la Leipzig de I.M.C. Rosetti, în martie 1827. Printre cărțile rare ale bibliotecii se numără : **Sbornicul slavonesc,** tipărit în 1580 de Coresi ; **Cartea de învățătură** (Iași 1643) ; **Supplex libellus valachorum transilvaniae** (Cluj 1791), care reprezintă memoriul întocmit în numele națiunii române de Samuil Micu, Petru Maior, Gheorghe Șincai ș.a., și înaintat împăratului Leopold II, în 1791, prin care se cerea recunoașterea românilor din Transilvania ca „națiune" egală în drepturi cu celelalte.

Pe lîngă manuscrise, cărți și colecții de periodice, bibliotecile românești adăpostesc alte mari valori : documente, hărți, stampe, volume muzicale, piese numismatice și filatelice etc. Între acestea trebuie menționat un deosebit de valoros album Rembrandt — exemplar rarisim — care se află la biblioteca municipală „V.A. Urechiă" din Galați. Albumul cuprinde 85 de stampe originale și alte 35 stampe realizate de diferiți gravori după piese ale celebrului pictor, ale căror originale sînt foarte rare. Gravurile sînt executate pe hîrtie de China și Japonia. Exemplarul a fost achiziționat de fondatorul bibliotecii gălățene : V.A. Urechiă, fost profesor universitar și membru al Academiei Române. Printre foștii proprietari ai albumului se numără și cel care a scris pe el: „Le livre est a moi" (Cartea este a mea) și a semnat : baron de la Bruyère (1645—1696, scriitor și filozof francez). Mulți călători din țară și din străinătate vin la Galați — în mod special pentru a vedea prețiosul exemplar.

Proverbe... altoite

Cine riscă cîștigă... dacă nu pierde !

Nu da vrabia din mînă pe cioara din par... nici dacă se laudă că-i din import !

Unde e porumb, sînt și șoareci... unde mai sînt șoareci, nu mai e porumb !

Face rău cine se ia în bețe cu roata !

Cînd doi se ceartă, al treilea... nu mai are ce cîștiga !

MIHAI MATEICIUC

Fără cuvinte

După „Neue Deutsche Bauern Zeitung" — R.D.G.

UMOR

— Bunica, în tinerețea ei, l-a iubit foarte mult pe bunicul.

— Mă mir. Ce-a găsit la el, că pe vremea aceea nu existau automobile !

— Astăzi mi-am cumpărat un papagal.

— Ce-ți trebuie ?

— Vreau să verific dacă trăiește 300 de ani, așa cum pretind cercetătorii.

— De ce-l fluieră spectatorii pe tînărul ăla din rîndul întîi ?

— Pentru că a aruncat cu o piatră în arbitru.

— Dar nu l-a lovit.

— Tocmai de aceea îl fluieră.

— Un coleg mi-a spus că semăn cu dumneata ca o picătură de apă.

— Și tu ce i-ai răspuns ?

— Nimic, tată, era mult mai voinic decît mine.

Ingineria genetică: o tehnologie revoluționară, o poartă spre marile taine ale naturii, o afacere bănoasă?

De cînd omul e om încearcă — și mai mult sau mai puțin izbutește — să modifice natura vie. Între altele, între multe altele, a reușit să selecționeze și să amelioreze plante și animale pentru a-și spori zestrea de hrană, să înfrîngă boli ucigătoare pentru a-și prelungi viața și a schimbat mult fața lumii. În ultimele decenii, științele vieții au înregistrat progrese uriașe, progrese din care s-a născut și ingineria genetică, o tehnologie a biologiei. Ea face posibilă modificarea controlată a informației genetice prin inserția de gene noi, iar aceasta înseamnă o intervenție în patrimoniul ereditar. Deși tînără — vîrsta ei abia depășește un deceniu — noua tehnologie a născut o industrie. O industrie cu totul deosebită de cele cunoscute pînă acum, dar nu scutită de problemele celei „clasice".

Aparatul care fabrică gene

Cu cîtăva vreme în urmă, un săptămînal vest-european de largă circulație consacra o pagină întreagă mașinii de fabricat gene.

Da, o mașină despre care se spune că e cel mai frumos cadou ce putea fi făcut geneticii. În viitor — se afirmă — ea va fi indispensabilă acestei științe, tot așa cum calculatorul electronic este astăzi de neînlocuit în multe activități.

Potrivit descrierii sumare ce i se face, noul dispozitiv este capabil ca „citind" programul de computer care i se dă, să elaboreze gena, componentă cu componentă, în toată structura ei chimică. Pentru moment ea poate sintetiza gene mai simple, alcătuite din cel mult 30 de componente. Dar, asamblate, mai multe asemenea confecții pot da o genă mai complexă. Totul durează cîteva ore, ceea ce a dus la concluzia că noul aparat transpune sinteza genelor din stadiul artizanal în cel industrial.

Așadar, o industrie a genelor. Oricît ar fi de uimitor, cel puțin sub acest aspect, ingineria genetică nu numai că iese din stadiul artizanal, dar pătrunde în sfera economică, mai bine-zis a afacerilor. Industriașii s-au și lansat. Firma americană Vega Biochemicals a și început să ofere mașini de fabricat gene cu 40 000 de dolari bucata. O firmă canadiană, Biologicals, vrînd să i-o ia înainte, oferă astfel de mașini, care scot o genă la fiecare 45 minute, cu numai 30 000 de dolari. Potrivit unor studii de piață, în Statele Unite ar putea fi puse în vînzare, încă de la început, circa 400 de mașini, valorînd în total cam 25—30 de milioane de dolari.

„Războiul brevetelor" n-a mai avut loc

E de presupus că asemenea utilaje nu ar putea să găsească cumpărători dacă nu ar exista o nouă ramură industrială numită bioindustria. Poate că termenul e prea cuprinzător, căci și procesele fermentative reprezintă tot bioindustrie. Dar, să nu ne oprim prea mult la denumiri. Fapt este că, folosind sau nu utilaje perfecționate, ingineria genetică lucrează din ce în ce mai intens și realizează lucruri tot mai complexe. Și, pentru că creația ei poate deveni foarte aducătoare de bani, din tumultul produs în jurul diverselor realizări a țîșnit problema... brevetelor. Da, microorganismele manipulate genetic ar trebui să fie socotite invenții și să formeze obiect de brevetare — au cerut unii cercetători americani. Bineînțeles, cei care ar fi trebuit să plătească dreptul de inventatori nu au fost de acord și astfel era cît pe ce să se iște un adevărat „război al brevetelor". În orice caz, s-a ajuns la judecată, reclamantul fiind un cercetător de origine indiană, Ananda M. Chakrabarty, angajat al companiei General Electric. Și a fost un proces în toată regula, mai exact un șir de procese, ultima instanță fiind Curtea su-

premă a Statelor Unite. La capătul a opt ani de polemici aprinse, această instanță s-a pronunțat — cu 5 voturi contra 4 — în sensul că un organism viu „manipulat" poate fi brevetat.

Urmarea — pe plan juridic — a fost aceea că în perioada imediat următoare au fost depuse aproximativ o sută de cereri de brevet, din partea unor mari firme care s-au și lansat în cursa pentru bioindustrie. Care este miza acestei curse ? Iată un exemplu. În momentul de față, o livră (453 g) de interferon — produs natural prin care celula vie se apără împotriva virusurilor — costă 22 de miliarde de dolari. Grație metodelor ingineriei genetice, care a reușit ca, prin includerea unei anumite gene, să determine un banal bacil, Escherichiacoli să „fabrice" interferon, experții consideră că prețul acestui produs se va reduce de 100 de ori, ceea ce va răscoli profund piața mondială a antibioticelor, al cărei dever anual este evaluat actualmente la 30 de miliarde de dolari.

Stăpînul naturii

Așadar, genele, biotehnologia, noile instrumente ale acestei discipline au pătruns — destul de zgomotos, pare-se — pe piață. Putem oare trage, de aici, concluzia că totul se rezumă la afaceri, la concurență, la o luptă acerbă pentru întîietate între cîteva mari firme producătoare ?

Probabil că nu, toate acestea sînt doar manifestări specific capitaliste ale impactului din ce în ce mai dinamic, mai profund și mai bogat în consecințe al progresului științific asupra societății. Deocamdată, se află în pragul industrializării producția de interferon, de care am amintit, cea de insulină, obținută pe aceeași cale. Altele se înscriu ca rezultate încă experimentale : producerea de hormon de creștere, de hemoglobină etc.

Dar, perspectivele ingineriei genetice sînt extrem de vaste. În principiu — afirmă omul de știință român Ioan Moraru — tehnicile acesteia, cu posibilitățile de care dispune de a diseca aparatul genetic al unui organism și a preleva segmente sau gene și a le introduce deliberat și selectiv în alte organisme constituie o revoluție sub raportul capacității omului. El devine astfel stăpînul potențial al naturii, putînd interveni direct în evoluție prin crearea de noi indivizi recombinanți. Cu alte cuvinte, este o intervenție dirijată și controlată asupra eredității.

Desigur, pentru agricultură este de o importanță capitală încercarea — desfășurată în laboratoare din diverse țări, între care și România — de a transfera plantelor de cultură, îndeosebi cerealelor, gena fixatoare de azot care ar reduce pînă la anulare necesitatea administrării de îngrășăminte chimice — energofage, costisitoare, poluante.

Un alt capitol important al speranțelor legate de ingineria genetică îl formează exploatarea microorganismelor — să le numim astfel — generatoare de energie, grație cărora uriașul zăcămînt pe care îl constituie lumea vegetală va putea fi larg valorificat.

Și omul — ca ființă vie — va beneficia de noile tehnici. Deși nu este vorba de un viitor imediat, se speră ca anumite defecte genetice să poată fi corectate și să devină posibilă chiar introducerea de gene favorabile dezvoltării întregului organism.

Cine are dreptate ?

Nu seamănă oare această tehnică uimitoare — ingineria genetică — cu o baghetă magică ? Fantezia optimistă ne poate purta spre orice imagine, chiar și aceea a creării unor ființe noi, nemaivăzute, cu însușiri nemaipomenite...

Să nu ne lăsăm ademeniți de iluzii înșelătoare — avertizează cercetătorul francez Francois Bregegere, de la Institutul Pasteur. Patrimoniul ereditar al unei ființe vii nu este, pur și simplu, suma genelor din care e alcătuit. Or, deocamdată avem acces doar la gena izolată, cu alte cuvinte la un element al ansamblului. Izolarea unei gene, care ne dă, adesea, atîta bătaie de cap, reprezintă o etapă prealabilă,

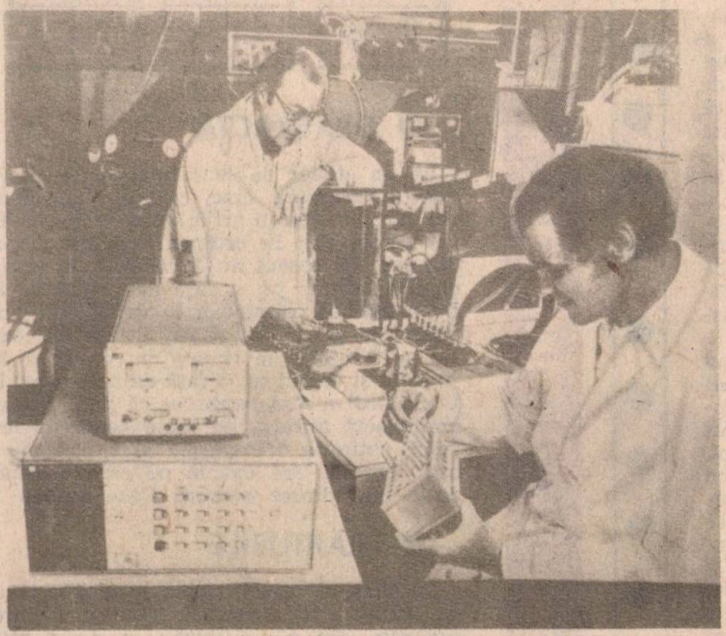

Intense cercetări într-un domeniu nou al științei – BIOTEHNOLOGIA

necesară a studierii ei din punct de vedere biochimic și a utilizării ei într-un scop dat. Nu creăm ființe noi și nu sîntem în stare să ne substituim naturii pentru a crea noi specii. Ceea ce putem face este să înzestrăm o celulă sau chiar un organism cu una sau mai multe funcțiuni biochimice suplimentare, limitate, care sînt de o utilitate precisă pentru om și pentru societate. Putem face ca o drojdie să secrete ovalbumină de găină sau ca o celulă de șoarece să secrete globină de iepure. Mîine, fără nici o îndoială, vom putea remedia deficiențe genetice cu ajutorul grefării de gene înlocuitoare, tot așa cum se execută astăzi grefe de rinichi sau de cornee. Și e destul de bine și atît! Dar ideea de a construi o ființă vie de concepție originală nu este și nu va fi altceva decît o utopie.

Ce l-a determinat oare pe cercetătorul francez să pună în discuție o reușită la care poate' că nu mulți se gîndesc cu seriozitate? Probabil însuși faptul că ideea există — într-o formă empirică e chiar foarte veche — și mulți-puțini oameni de știință o susțin. Iată, spre exemplu, ce afirmă Marshall Niremberg, de la Institutul național pentru sănătate al S.U.A., laureat al Premiului Nobel: „În aproximativ 25 de ani va exista o nouă ramură a biochimiei care va permite implantarea genelor sintetizate de om în celulele vii, în culturi de țesuturi pentru a se studia efectele acestei operații. Aceasta va reprezenta, în esență, o programare de celule, adică un prim pas către programarea unor organisme întregi".

Cine are dreptate? Viitorul o va arăta. Pentru moment porțile celui mai secret laborator al naturii au început să se întredeschidă. Greu, lent, dar inexorabil. Și pînă cînd ele se vor deschide de-a binelea, oamenii de știință se străduiesc să folosească pentru scopuri practice ceea ce a putut fi descifrat pînă acum. Iar prin scopuri practice se înțelege, înainte de toate, mai multă hrană, mai multă energie, mai multă sănătate pentru oameni.

ANDREI COSMA

Pentru „GIMNASTICA MINȚII" — probleme de logică

● DE DOUĂ ORI MAI MULTE OI

O I.A.S. avea un număr de oi, din care într-un an a vîndut unei C.A.P. 200. Cu toate acestea, la sfîrșitul anului efectivul a crescut cu o treime față de numărul de oi rămas. În anul următor au fost din nou vîndute 200 de oi și iarăși, pînă la sfîrșitul anului, numărul lor a sporit cu o treime față de ceea ce rămăsese. În al treilea an s-au vîndut tot 200 de oi, dar și atunci efectivul ovin a crescut cu o treime față de ceea ce rămăsese. La capătul acestor trei ani, făcîndu-se un bilanț general, s-a constatat că în saivane se aflau exact de două ori mai multe oi decît fuseseră inițial. Puteți arăta cîte oi avusese la început acea I.A.S. ?

● CARE CIFRĂ LIPSEȘTE ?

Între cifrele dispuse pe cele trei coloane duble există o anumită relație. Dacă o descoperiți, vă va fi foarte usor să completați pătrățelul liber.

2	3	4	7	9	1
4	1	6	8	2	8
2	8	4	2	4	
9	6	1	3	7	3

● ORA EXACTĂ

La un atelier de ceasornicărie se aflau, pentru verificare, cinci ceasuri. Lucrătorul care le avea în grijă, după ce le-a așezat pe un raft în ordinea aducerii lor, a observat că ceasul nr. 3 rămînea în urmă cu trei minute pe zi față de ceasul nr 2. De asemenea, rămîneau în urmă cu cîte un minut pe zi ceasul nr. 1 față de ceasul nr. 2, ceasul nr. 4 față de ceasul nr. 3, precum și ceasul nr. 5 față de ceasul nr. 1. Lucrătorul a mai remarcat că dacă aduna ora exactă arătată de toate ceasurile iar suma obținută o împărțea la 5, căpăta... ora exactă. Oră exactă pe care o arată doar unul dintre ceasuri. Care anume ?

● PRĂJITURILE

La sfîrșitul mesei, gazda a adus o tavă cu prăjituri. Ea a vrut să pună, în fiecare farfurie, cîte o prăjitură; în acest caz, ar mai fi rămas patru bucăți pe tavă. Unul dintre comeseni, însă, a declarat că masa a fost prea copioasă, încît el nu mai

vrea nimic la desert. Atunci, gazda a pus cîte două prăjituri în farfuriile celorlalți comeseni și pe tavă n-a mai rămas niciuna. Știți să spuneți cîți comeseni erau și cîte prăjituri s-au adus la masă ?

● TURNEUL

Un teatru dintr-un important centru județean a organizat un turneu de o săptămînă prin șapte comune din respectivul județ. Turneul a fost astfel programat încît în fiecare zi actorii să prezinte un spectacol în altă comună. Regizorul care răspundea de această acțiune a ținut ca în ultima zi, duminică, teatrul să poposească în comuna sa natală. Știind că :

● spectacolul prezentat în Abrudeni a avut loc a doua zi după ce actorii au jucat la Colineni, iar în Elinești au ajuns a doua zi după ce au poposit în Balomir ;

● în Foteşti teatrul a fost cu o zi înainte de a juca în Colineni ;

● pe scena din Dărești au jucat joi, la distanță egală de zile cînd au prezentat spectacole la Colineni și Balomir ;

● spectacolul din Glineni a avut loc a treia zi după cel din Colineni,

arătați din ce sat era regizorul.

● CLASORUL

Doi școlari, Gică și Mitică, trecînd pe la o librărie au văzut un frumos clasor și fiecare ar fi vrut să-și cumpere cîte unul. Interesîndu-se de preț, au văzut că lui Gică îi lipseau 30 de lei, iar lui Mitică nu-i ajungea 1 leu. Cum erau buni prieteni, ar fi pus banii la un loc, ca să cumpere măcar un clasor, dar nici așa nu le ajungea suma pe care o puteau strînge. Cît costa clasorul ?

● CONCURSUL ÎNȚELEPȚILOR

Doi înțelepți, Aris și Toris, s-au prezentat la curtea lui Alb-împărat, cerîndu-i să-i ia în slujba lui. Ca sprijin al cererii lor cei doi au adus o sumedenie de recomandări. Alb-împărat i-ar fi luat bucuros în serviciul său, dar posturile erau ocupate de alți doi înțelepți, Solis și Polis, iar bugetul nu-i permitea să mai angajeze pe cineva în această funcție. Ce să facă? Tot gîndindu-se, împăratului îi veni ideea să-i pună pe toți patru înțelepți să-și încerce puterea... minții. Și hotărî următoarele : să instituie un concurs la care să participe atît Aris și Toris, cît și Solis și Polis ; concursul să constea în rezolvarea unor probleme pe care să și le pună unul altuia ; fiecare înțelept va trebui să inventeze o problemă pe măsura inteligenței lui ; fiecare concurent va purcede la rezolvarea problemei de îndată ce aceasta va fi enunțată ; timpul cît va dura rezolvarea va fi strict cronometrat.

Și concursul a început. Aris a rezolvat problema pusă de Polis în 9 minute ; Toris a dat răspuns la testul propus de Solis în 4 minute ; lui Polis i-a revenit problema creată de Toris și a rezolvat-o în 2 minute ; Soris a răspuns la problema inventată de Aris în 18 minute.

Comparînd rezultatele, împăratul i-a dat afară din slujbă pe Polis și Solis și i-a angajat pe Aris și Toris. El judecase astfel : vechii angajați au rezolvat problemele ce li s-au pus în 2+18=20 de minute, iar solicitanții — doar în 9+4=13 minute. Cum 13 este mai puțin decît 20, înseamnă că Aris și Toris sînt mai ageri, mai isteți...

Dv. sînteți de acord cu judecata lui Alb-împărat ? A procedat el cu înțelepciune ? În locul lui, ce hotărîre ați fi luat ? Și cum o argumentați ?

● CAMPIONATUL DE OINĂ

Echipele clasate pe primele trei locuri în campionatul județean de oină au fost distinse cu medalii de aur, argint și bronz, iar cele de pe locurile patru și cinci au primit diplome. Despre aceste echipe fruntașe în clasament, vă putem relata următoarele :

● echipa din Prislopu nu a primit nici o medalie ;

● echipa din Zăgănești s-a clasat imediat după cea din Făureni ;

● echipa din Săbărău nu a ocupat nici primul, nici ultimul loc în clasamentul celor cinci formații ;

● jucătorii din Făureni s-au întors acasă cu o medalie mai puțin valoroasă ca aceea obținută de echipa din Licăreni ;

● echipa din Zăgănești a obținut o diplomă.

Dv. urmează să reconstituiți clasamentul.

● CIORAPI ȘI PANTOFI

George este cam neglijent cu lucrurile lui. Are 12 perechi de ciorapi gri și 12 perechi de ciorapi maro, pe care, în loc să-i țină aranjați perechi-perechi, i-a pus de-a valma, într-un sertar. Cu pantofii tot așa : are 5 perechi negri și tot 5 perechi maro, care stau amestecați într-un raft. Într-o seară se pregătea să plece la teatru. Cînd să-și ia ciorapii și pantofii — pană de curent. Beznă. Și nici nu putea aștepta pînă revine lumina, iar lanternă sau lumînare nu avea. Cum să-și găsească o pereche de ciorapi care să nu fie unul maro și altul gri ? Și cum să dibuie o pereche de pantofi pe care să-i poată încălța, adică să nu fie unul de o culoare și celălalt de altă culoare ?

Puteți să-l ajutați ?

(Răspunsurile la pag. 206)

Probleme culese, prelucrate sau inventate de DAN LĂZĂRESCU

Urme în pașii VORBEI

- *Nu lasă pisica șoarecele pentru brînză*
- *După cioban, vin ele și oile*
- *E bine că nu faci rău ; e rău că nu faci bine*
- *Toate drepturile rezultă din obligații*
- *Zilele sînt ale fiecăruia ; timpul al tuturor*
- *Uită-te la om cînd stă, ca să știi cum lucrează*
- *Deși au cules toate fructele, cu recolta au rămas în pom*
- *Nu lăsa gerul să-ți crape lemnele*
- *Forța n-are niciodată argumentul convingerii*
- *Nu permite lenei să-și pledeze cauza*
- *Cînd gîndul ți-e cutezător, cuvîntul să nu-ți fie laș*
- *Nu din pricina picioarelor îți rupi gîtul*
- *Nu trînti ușa care ți s-a deschis*
- *Oamenii de nimic, ca și băltoacele, se ocolesc*
- *Sacrificiile la tinerețe dau satisfacții la bătrînețe.*
- *Munca din tinerețe, odihnă la bătrînețe*
- *Cine-a uitat să rîdă, rînjește*
- *Cu greul se ține ușorul*
- *Ține minte să faci bine și uită să faci rău*
- *Nu se linge vulpea pe bot degeaba...*
- *Nici o pasăre nu iubește atît de mult zborul ca pasărea din colivie*
- *Dă altora doar sfaturile pe care le-ai duce și tu la îndeplinire*
- *Dacă vrei s-o vindeci, nu-ți ascunde boala*
- *Judecă-te tu, ca să nu te judece alții*
- *Nu tulbura izvorul dacă vrei să bei apă*
- *Nu toți cîți rîd de alții știu să rîdă și de ei*
- *Și între iepuri se găsește cineva să ia partea leului*
- *Mulți încuiați nu sînt după gratii*
- *Unii deschid drumurile și alții le bat*

UMOR STRĂIN

Fără cuvinte

(Din revista Jours de Frances)

STRICT AUTENTIC

— Astă-noapte, bărbate, am visat că venise mama să stea la noi.
— Ce-ți veni să visezi prăpăstii ?

— Spune-mi, tovarășe, dacă pun scrisoarea asta la cutia poștală din gară, ajunge la Iași ?
— Cu siguranță.
— Foarte rău.
— De ce ?

— Scrisoarea este pentru Timișoara !

— Uf, ce căldură mare ! sînt 36 de grade la umbră
— Bine, dar cine te pune să stai la umbră ?

— Soția mea a căpătat un obicei. Nu se culcă niciodată înainte de ora două dimineața.
— Și ce face pînă atunci ?
— Așteaptă să mă întorc acasă !

CIMAIA TIMIȘOARA

Trei decenii și jumătate

ÎN SLUJBA AGRICULTURII

— Trei decenii și jumătate în slujba agriculturii — ne spune ing. **Emil Moldovan**, director — iată cartea de vizită a Întreprinderii mecanice pentru agricultură și industria alimentară Timișoara. În tot acest răstimp, cîte nu s-au înfăptuit ! O spun ca unul care lucrează de la început aici. De la un milion de lei, valoarea producției globale în primul an, la o valoare de 430 milioane lei în 1981 ! De la simplele reparații de tractoare efectuate de o mînă de oameni, în cel dintîi an, la 55 tipuri de mașini și utilaje, 626 repere de piese de schimb pentru mașini și instalații și alte 40 pentru tractoare. Ce nu se produce la noi ? Instalații de mulș de mai multe tipuri, încărcător-transportor de știuleți, mașini de recoltat cînepă ori mazăre... Ne-ar trebui foarte mult spațiu pentru a le putea nominaliza pe toate...

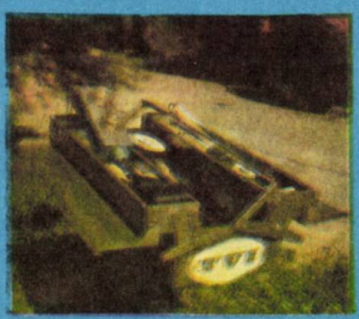

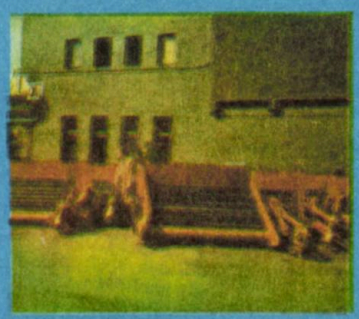

Și aceasta — intervine în discuție inginerul șef al întreprinderii, Gheorghe Șandor — în condițiile unei preocupări tot mai susținute a comuniștilor, a tuturor lucrătorilor pentru economisirea fiecărui gram de combustibil și de metal, a fiecărui kW energie electrică, a fiecărui leu. Ne vom opri doar la cîteva date care vorbesc de la sine. Pentru o producție globală de 123 milioane lei, în 1970 s-au consumat 1 802 tone combustibil convențional, pentru ca în 1981, la o producție globală de 430 milioane lei, să se consume doar 756 tone. În 1970, pentru o producție globală de un milion de lei, se consumau 10,7 MWh, iar în 1981, pentru aceeași producție globală, doar 5,7 MWh. Economisirea de metal în 1981 s-a cifrat la 4 000 tone. În același an, cheltuielile pentru o mie lei producție-marfă au fost de 753 de lei, față de un plan de 786 lei, iar beneficiile la o mie lei fonduri fixe au însumat 785 lei, față de 655 lei plan. Căile principale prin care s-a realizat economisirea combustibilului convențional sînt : introducerea panourilor solare care se fabrică chiar în întreprindere și trecerea de la încălzirea cu aburi la cea cu apă caldă. Iată și căile de economisire a energiei electrice : înlocuirea compresoarelor mari de aer comprimat, cu compresoare cu un consum de zece ori mai mic și care au fost montate direct la locurile de muncă, nu la centrală ca mai înainte, sectorizarea iluminatului pe grupuri și activități, coborîrea corpurilor de iluminat la nivelul locului de muncă, automatizarea aprinderii și stingerii centralizate a becurilor, în funcție de iluminatul exterior, cu ajutorul fotocelulelor și montarea limitatoarelor de mers în gol la toate mașinile electrice.

Dintre produsele întreprinderii, am dori să recomandăm celor interesați GRUPUL INDIVIDUAL DE MULS — G.I.M.-2, **destinat gospodăriilor populației cu un număr mic de vaci și maternităților din unități,** PLATFORMA DE MULS BRĂDULEȚ — I.M.V.-3 — **care permite, după variantă, mulgerea simultană a unui număr de 8 sau 16 vaci,** INSTALAȚIA DE MULS MECANIC LA PĂȘUNE — I.M.M.P.-2, **utilizabilă, după cum îi spune și numele, la mulsul vacilor scoase la pășunat și ca înlocuitoare în caz de avarii la instalațiile clasice de muls în grajduri. Pentru realizarea unui pășunat rațional, pe parcele delimitate, pentru paza vacilor și vițelelor și pentru protejarea culturilor din jur,** se recomandă GARDUL ELECTRIC CU CONSUM REDUS — G.E.-0, **lung de un km.**

Angajamentul colectivului la această aniversare este de a realiza în continuare mașini, utilaje și instalații tot mai bune care să contribuie la modernizarea agriculturii.

T. DOBRE

Microschițe

de VASILE BĂRAN

NĂRAV

Ninsese. Ninsese mult, totul se acoperise cu zăpadă. Lupul dormita.

Nu-l mai recunoșteam. I-am spus, din prietenie, să fie cuminte.

— Ești palavragiu, amice. Și naiv. Crezi că vreau eu să fiu rău ?

— Îți aduc totul, i-am spus.

— Să nu mai ocolim, mi-a răspuns el, realist : adu-mi niște oi și rămînem prieteni pe mai departe.

SIMBOL

În fine, iepurele a recunoscut : am devenit o trăsătură umană. Nu eu sînt frica, n-am sentiment, asemenea termeni sînt dați de voi. Măcar atîta să fie corect : nu aruncați vina pe animale !

FRUMOSUL ȘI UTILUL

Cuțitul și furculița
au fost inventate, desigur, pentru eleganță,
pentru
spirit civilizat,
dar și pentru ca
bucătura
să nu fie mai mare
decît
gura.

CONDIȚIE

Sîntem în epoca înlocuitorilor.
Și totuși
n-o să se poată face niciodată
pîine din grîu
fără grîu.

DEFINIȚIE

Ești om dacă
atunci cînd gîndești
pui în mișcare
și mîna.

INGRATITUDINE

Numai o plantă
are dreptul la scuze
pentru că nu poate face
din cînd în cînd
o vizită părinților.

CĂSNICIE

Sora cea mică o ceartă pe cea mare căsătorită de cîțiva ani :

— Cum de-i admiți ? De ce ai primit acest buchet de flori uscate ?

— Nu sînt uscate. Sînt doar puțin trecute. Vine cu ele din primăvara în care ne-am cunoscut !

DEZAMĂGIRE

— Eu nu l-am educat ? Eu ? Eu care toată viața m-am zbătut să ajungă inginer ?

— Vă cred,
dar ar fi trebuit ca mai
înainte de a fi devenit inginer
să vă fi dorit să fie om.

AUTODOTARE

Și uite-așa,
încet, încet,

cu răbdare și calcul,
și-a construit singur
boxa închisorii în care a intrat.

CARACTER

— Nu-l iei ? Ai să regreți. E un cîine din rasă rară. Îmi pare foarte rău că nu știu cum
se numește. Mi-a spus doctorul, da' eu, cum
mă știi : cu urechea în altă parte.
În orice caz e ceva de soi și care s-ar putea
să și dispară. Îl iei ?
— Nu-l iau.
— Pot să te întreb și eu de ce ? Pot să te întreb
și eu ce cusur i-ai găsit ? Ce nu-ți place la el ?
Spune-mi și mie, ce nu-ți convine la el ?
— Nu-mi convine că tace tot timpul
și mai dă și din coadă.

SFAT

Ca să ai argumente puternice
nu e neapărată nevoie
să vorbești tare.

AFACERE

Unul avea zece oi,
celălalt zece.
În miezul verii, unul avea lînă de la zece oi
ba și zece miei,
iar celălalt nimic,
din pricina simplă
că le-a jupuit.

RECORD

De fapt,
el a fost grădinar.
Un grădinar bun.
Ba, chiar celebru :
și-a făcut fotoliu
dintr-un dovleac.

GOSPODĂRIRE

Dacă tai găina care face ouă
ai tăiat și ouăle
care fac găini.

SFATUL CONSTRUCTORULUI

Și pe sub cărămizi au fost cîndva flori.
Zidar de ești,
fă-le să strălucească.

ISCUSINȚĂ

Făcînd pe mielul blînd
el tot strînge lapte
de la toate oile.
Iar oile ce să facă ?
Sînt fericite
că au un miel blînd

UIMIRE

Mă mir că are purici,
E un cîine de rasă !

BASM

El avea un măgar.
Strîngea pentru el boabe.
Și, din cînd în cînd, rodea în dinți cîte un bob.
Măgarul l-a văzut.
Și i-a spus :
— Cîștigă și mănîncă, dar nu economisi din hrana măgarului tău.
Omul s-a speriat :
— Tu ai vorbit ?
— Dar cine ?
— Credeam că m-am înșelat.
— În ce fel ?
— Eu credeam că măgarii sînt niște timpiți.
— Cu acul strîngi și cu lopata risipești, zise măgarul.
Și omul îl dădu dracului.
Dracul se înfățișă imediat :
— Ai zis ? Dă-mi-l !
Și a plecat cu măgarul de curea.
Și omul a rămas scărpinîndu-se
în cap. Și nu s-a putut abține
să nu zică măcar pentru el :
— Al dracului, măgarul ăsta !

FRUMUSEȚI TURISTICE „COOP"

ARGEȘUL — județ ale cărui meleaguri se conturează într-o zonă turistică cu personalitate distinctă... Aici se îmbină forme de relief variate, străbătute — din creier de munte pînă-n cîmpie — de pitoreștile albii ale rîului Doamnei și ale altor ape cristaline, fiecare din ele fiind în vecinătatea unor sate care de care mai frumoase, aproape toate veritabile tezaure de etnografie. Argumente ? Este suficient să amintim de Rucăr, Lerești sau Domnești cu arhitectura lor originală, cu măiastrele costume populare specifice locului, cu inspiratul folclor „cîmpulungean" și cu minunații săteni, creatori și statornici iubitori ai acestor frumuseți.

Argeșul este însă și o veche vatră de istorie. Tot aici iubitorului de drumeție și de istorie i se oferă prilejul să poposească la ctitoria din Curtea de Argeș care — zidită de voievodul Neagoe Basarab — dăinuie și astăzi, după aproape cinci veacuri. Firește, mai sînt și alte locuri asemănătoare pe cuprinsul minunatelor plaiuri argeșene. Drumul către ele, către cunoașterea lor ne este facilitat,în mare măsură, și de lucratorii cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor. Dealtfel, ei înșiși sînt creatori de util și frumos, așa cum dovedesc cele cîteva „oaze" ale ospeției, pe care ne propunem să vi le prezentăm.

pe Argeș în sus, pe Argeș în jos

De oriunde vii către Pitești, „inima" județului, te întîmpină cîte o unitate ospitalieră, ce poartă emblema „*COOP*". Dinspre București, pe vechea șosea, în noul centru civic Topoloveni — „*Intim bar*" cu un îndatoritor personal de servire stă la dispoziția oricui, oferind de la răcoritoare, cafea la nisip pînă la cele mai fine băuturi și preparate reci specifice casei, însoțite, firește, de o aleasă muzică „disco". Tot dinspre București, dar pe magistrală, la kilometrul 80, vă așteaptă popasul „*Nejlovel*" cu un restaurant elegant, bine aprovizionat, oferindu-vă și cazare în camere sau în cochete căsuțe din lemn ; în sfîrșit, venind dinspre Slatina, într-o frumoasă pădure, la 12 kilometri de Pitești, se află popasul „*Cerbul*", unde și cei mai grăbiți drumeți merită să se oprească pentru a gusta din specialitățile casei.

În imediata apropiere a orașului Pitești urcînd spre „Dealul Negru", la marginea comunei Bascov, înconjurat de brazi seculari, se află hanul „*Valea Ursului*", una dintre unitățile reprezentative ale județului. 250 de locuri la mese în restaurant și pe terasă, cazare în hotel cu încălzire centrală și în căsuțe țărănești, o aleasă bucătărie în stil argeșean și renumitele licori de Ștefănești sînt tot atîtea argumente pentru a face aici un popas, chiar și de mai multe zile.

Urcăm către frumusețile masivului „Piatra Craiului". Unde să ne oprim ? Pe Valea Dîmbovicioarei la 70 kilometri de Pitești, într-o „căldare" naturală, deosebit de pitorească, se află localitatea *Rucăr*, cu vestiții săi crescători de oi. Nu întîmplător, la complexul hotelier turistic din centrul comunei, care vă așteaptă și vă oferă masă și cazare, în orice anotimp, se poate servi și un bogat sortiment de preparate ciobănești : bulz cu mămăliguță, batal la frigare, pastramă de oaie etc. În aceeași zonă, mergînd cale de 5 km prin sălbaticele chei ale Dîmbovicioarei, într-un luminiș se găsește „*Cabana Brusturet*". Situată la poalele Pietrei Craiului (la 990 m altitudine), unitatea oferă cazare pentru 75 de persoane și masă într-un rustic restaurant cu 135 de locuri la mese, printre specialitățile bucătarului fiind tochitura măcelărească cu mămăliguță și bulzul ciobănesc „á la Brusturet".

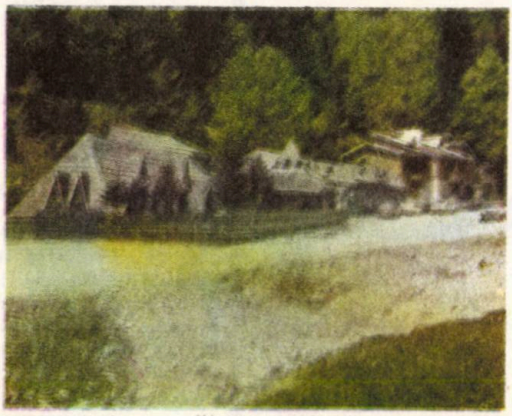

În sfîrșit, iată-ne și la hanul „*Piatra Craiului*". Cocoțat pe o frumoasă pajiște alpină la 1 030 de metri altitudine, pe drumul ce șerpuiește spre Bran, la hotarul dintre județe, localul — veritabil popas chiar și pentru un întreg concediu — dispune de cazare în camere confortabile, cu încălzire centrală, de o bucătărie aleasă și o servire ireproșabilă în elegantul restaurant cu 80 de locuri la mese, precum și de multiple posibilități de agrement specifice atît sezonului de vară, cît și celui de iarnă. De jur împrejur, culmile Pietrei Craiului și ale Leaotei întregesc armonia locului cu frumuseți de neuitat.

Argeșul — județ turistic îmbietor pentru iubitorii de drumeție... De oriunde veniți, unitățile „COOP" vă așteaptă. Informații suplimentare la gazde : UJECOOP-Argeș (Pitești, str. Tîrgul din Vale nr. 23, telefon 1 25 80).

A. SURUGIU

BIBLIOTECA „ASTRA"

MERELE DE AUR DE LA MĂNEȘTI

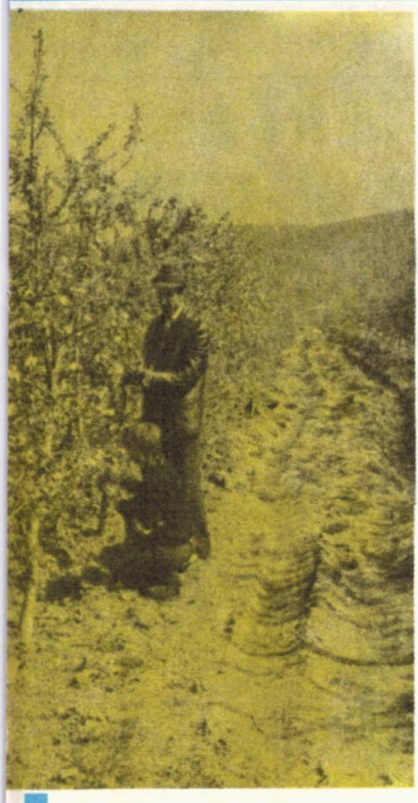

De la Tîrgoviște, în sus pe Valea Dîmboviței, șoseaua șerpuiește printre dealuri molcome, ce oferă privirilor un peisaj de o rară frumusețe. Livezi tinere, ce urcă pe costișe, alcătuind adevărate amfiteatre verzi, ninse primăvara cu flori albe și roz și încărcate toamna, la vremea culesului, de rod bogat.

Din salba localităților aflate în această încîntătoare zonă a țării am ales, drept loc de popas, comuna Mănești. O comună al cărei nume este rostit, tot mai des, cu respect și admirație, cînd se vorbește despre pomicultura dîmbovițeană, despre recordurile pe care le oferă țării. O comună în care, după cum obișnuiește să spună Gheorghe Stoian, **președintele cooperativei agricole, „oamenii și-au făcut din pomicultură o meserie de aur", spre lauda și spre belșugul lor.**

Pomicultori au fost dintotdeauna, aici la Mănești, dar străduințile lor rămîneau în umbră, deoarece, pe coastele aproape sterpe, nu se aflau decît pîlcuri răzlețe de pomi îmbătrîniți, slab productivi. Astăzi însă ei se bizuie pe un fond pomicol de o mare forță productivă și de un mare viitor.

Istoria nouă a acestor locuri, marcată de o adevărată operă de refacere a plantațiilor, a început cu aproape două decenii în urmă, cînd s-au plantat, în sistem clasic, primele 12 ha de măr. Ultimele trei cincinale au adăugat, fiecare, aproape cîte 100 ha de livezi, caracterului extensiv inițial al plantațiilor adăugîndu-i-se orientarea spre tipul intensiv și chiar superintensiv, de înaltă productivitate și eficiență. S-a ajuns astăzi la peste 290 ha de plantații în masiv — din care 127 ha intensive, 80 superintensive și 85 în sistem clasic modernizat — care ocupă peste o treime din suprafața unității. Ele cuprind soiuri valoroase, de o mare varietate și productivitate — cum sînt cele de măr Golden, Starkrimson, Delicios dublu roșu, Frumosul de Voinești și Ionathan, sau cele de prun Tuleu gras, Anaspath, D'Argent și Vînăt românesc. A fost un drum greu, a fost o mare investiție de inteligență, pasiune și dăruire, au fost eforturi, dar satisfacțiile nu au întîrziat prea mult. Faima plantațiilor de la Mănești a depășit de mult granițele județului, recoltele, îndeosebi de mere, s-au ridicat pînă la 29 250 kg la hectar, situînd an de an unitatea pe locuri fruntașe pe țară.

Ce au însemnat toate acestea, pentru devenirea cooperativei, pentru oamenii ei ? Să rememorăm doar cîteva date, din bilanțul cincinalului trecut : s-a obținut o producție totală de fructe de peste 16 000 de tone, cu 2 000 de tone peste prevederi ; valoarea producției globale a depășit 66 milioane lei, cu 5 milioane peste plan, cheltuielile materiale au fost reduse cu mai bine de 3 milioane lei, producția netă s-a cifrat la 42,6 milioane, cu 7,5 milioane peste plan, iar averea obștească a crescut aproape de trei ori.

Munca pomicultorilor de la Mănești, realizările lor au primit răsplata binemeritată. Cooperativa a fost distinsă de trei ori cu ordinul **Meritul Agricol** clasa I, cu înaltul titlu de **Erou al Muncii Socialiste** și cu Medalia de aur **„Secera și Ciocanul"**.

Poposind la Mănești, am avut prilejul să cunoaștem pe mulți dintre oamenii acestor locuri : Pe președintele **Gheorghe Stoian** care, după absolvirea școlii tehnice de specialitate și a Academiei Ștefan Gheorghiu, s-a întors în comuna natală preluînd conducerea unității la mai puțin de 25 de ani. Pe contabilul șef **Tudor Florian,** localnic și el și aflat de asemenea în această funcție de mare răspundere de cînd nu împlinise 24 de ani. Pe inginerul șef **Ion Stănescu** și pe inginerul **Ion Ilinca,** șeful fermei pomicole, care nu uită să amintească sprijinul primit, de-a lungul anilor, de la alți specialiști valoroși cum sînt inginerii **Ștefan Firănescu, Gheorghe Nuță, Mihai Pușcașu, Marin Ciutacu** și **Victor Marinescu.** Le-am văzut, la lucru, pe pomicultoarele **Elisabeta Bărbuceanu, Maria Butoi, Victoria Crețu, Ana Pătru, Elisabeta Ionită** și **Maria Chiriac,** precum și pe alți oameni de bază ai unității cum sînt mecanicii **Constantin Vlad, Gheorghe Anca, Gheorghe Șuțu, Constantin Neagșu, Nicolae Curpen,** care au transformat această străveche îndeletnicire într-o meserie modernă, într-o artă chiar.

Se spune că la Mănești, nu numai merele sînt de aur, ci și oamenii. Ei au nobila ambiție de a ridica și mai sus prestigiul unității lor, de a dezvolta, paralel cu pomicultura, un puternic sector zootehnic, precum și activități industriale, pentru a pune în valoare alte și alte resurse de venituri și bunăstare. Certitudinea că proiectele lor vor deveni realitate o dau faptele, realizările de pînă acum, demne de renumele acestor dăruite locuri de pe Valea Dîmboviței.

MARIA BOGDAN

93339

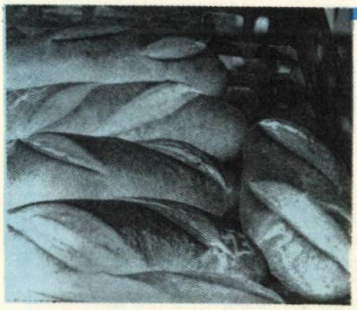

Două **PRIORITĂȚI** *la Întreprinderea*

REDUCEREA CONSUMULUI DE ENERGIE ȘI COMBUSTIBIL

Fără a face o ierarhie a diferitelor ramuri ale economiei, se poate spune că industria pîinii îmbracă tot timpul autoritatea „regimului special". Expresia de „foc continuu" se potrivește aici în sensul ei cel mai concret, cuptoarele de pîine fiind veritabile „furnale" al căror produs constituie substanța însăși a vieții noastre. Se arde gaz metan, se arde petrol, se consumă milioane de wați de energie electrică. Am vizitat **Întreprinderea de morărit și panificație din București** pentru că măsurile care se iau aici în direcția gospodăririi și utilizării judicioase a combustibililor și energiei merită a fi preluate de toate unitățile de profil din rețea. Cîteva date puse la dispoziție de tovarășul director **Traian Zaharia** dau la iveală faptul că numai în Capitală se „ard", pentru măcinatul grîului și prelucratul pîinii necesare unei zile, 79 700 kWh și se consumă 66,4 tone de combustibil convențional. Nu înmulțim aceste cifre cu numărul zilelor dintr-un an, ci ne oprim la măsuri.

Există întîi **acțiuni pentru creșterea randamentului termo-energetic al instalațiilor din dotarea fabricilor.** Printre cele mai importante notăm **înlocuirea a opt cazane cu randament termo-energetic de sub 80 la sută ; modernizarea a 114 arzătoare,** fapt ce asigură nu numai arderea completă a combustibilului, ci și un mare coeficient de securitate ; **montarea și punerea în funcțiune a 91 recuperatoare de căldură** de la cuptoare.

Există apoi **măsuri directe de reducere a consumului** specific pe unitatea de produs ; **optimizarea** funcționării instalațiilor de ventilație și de producere a frigului ; **redimensionarea motoarelor electrice** la fabricile Spicul, Dîmbovița, Steagul roșu, Berceni și Titan, reducîndu-se puterea absorbită cu 930 kW ; montarea a 134 **limitatoare de mers în gol** a utilajelor ; **specializarea** liniilor de fabricație a pîinii pe cel mult două sortimente, fapt ce determină folosirea la maximum a capacității de producție și reducerea mersului în gol din cauza alternării sortimentelor în același schimb ; **mecanizarea și automatizarea** a peste 130 locuri de muncă ; **revizuirea nomenclatorului de produse** și menținerea în fabricație numai a produselor cu eficiență economică ridicată și consum redus de energie și combustibil ; **evitarea pierderilor** de energie termică prin refacerea instalației pe o lungime de 3 720 m.

Toate acestea au determinat reduceri considerabile ale consumurilor. Tovarășul **Traian Zaharia** a luat spre comparație anul 1977 (ca să obțină intervalul de cinci ani), iar punerea față în față a cîtorva cifre ne lăsa să înțelegem ce mari rezerve există peste tot în acest domeniu al raționalizării și bunei gospodăriri. Astfel, dacă în primul an de comparație se consumau 58,2 kWh, la o tonă de grîu măcinat, în 1981 s-au consumat 49,8 kWh, ceea ce a adus, la nivelul cantității de grîu măcinat într-un an, o economie de 349,3 kWh. La prepararea pîinii, consumul a fost de 18,8 kWh pe tonă în 1977 și 14,8 kWh în 1981. În domeniul acesta, al preparării pîinii, este de menționat că se utilizează cuptoare electrice și cuptoare ce folosesc combustibil. Măsurile enunțate mai sus vizează reducerea și aici a consumului și se poate evidenția că, dacă în 1977, consumul pe tona de pîine era de 69,4 kg, în 1981 el s-a redus la 66,4 kg. Tot aici, este de subliniat următorul amănunt : în ultimul timp, s-a luat măsura înlocuirii sortimentelor de pîine prezentate în bucăți mari, cu altele în bucăți mici.

În fine, și nu în ultimul rînd, se cer subliniate **măsurile privind conducerea corectă a procesului de ardere.** În acest sens, toate laboratoarele au fost înzestrate cu aparate pentru determinarea bioxidului de carbon, stabilindu-se faza optimă de ardere ; au fost reciclați 32 operatori și au fost calificați 26 fochiști, care acoperă toate locurile de muncă.

de morărit și panificație — București

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MATERIEI PRIME

Accentul s-a pus și se pune pe obținerea unei structuri de producție cu eficiență economică mare. Trebuie mai întîi o precizare. Este știut că industria pîinii începe de fapt cu mult mai în urmă, și anume cu alegerea soiurilor de grîu, cu zonarea culturii în teritoriu, cu tehnologia aplicată și, în fine, cu recoltarea și depozitarea grîului. Iată, de pildă, Bărăganul ialomițean dă un bob cu un înalt procent de gluten, iar glutenul este pentru pîine elementul esențial al calității. Apoi : prin natura sa, grîul măcinat poate să dea 75 la sută făină albă, 3 la sută făină neagră și 22 la sută tărîțe. Aceasta înseamnă că, în lungul drum de la bobul de grîu și pînă la pîine, procesul măcinișului are un rol deosebit de important. Căutările din acest domeniu ale lucrătorilor întreprinderii au adus foloase importante care, în limbajul specific, se pot exprima astfel : de la 63,8 la sută pondere a făinii albe în total făină în 1977, la 81,2 la sută în 1981, adică un plus de 77 mii tone. La porumb, instalația de măcinat (utilaj de import) era construită pentru un procent de 18,4 la sută mălai extra ,dar, prin îmbunătățiri, s-a ajuns în 1981 la 31,8 la sută, ceea ce a însemnat un plus de 4 800 tone. Economia de grîu realizată anual ca urmare a randamentelor superioare în făină de calitate a fost între 1,1 și 1,6 la sută din cantitatea totală, în 1981 ea ridicîndu-se la 8 100 tone. În ce privește porumbul, pe baza aceleiași prelucrări cu randament mare în mălai extra, economia de materie primă a fost, în 1981, de 750 tone, respectiv 1,6 la sută.

O atenție deosebită se acordă obținerii unor producții ridicate de germeni de grîu, mult solicitați la export, și germeni de porumb, care constituie o valoroasă materie primă pentru extragerea uleiului dietetic.

Cea de a doua treaptă a procesului de îmbunătățire a valorificării materiilor prime este schimbarea structurii produselor oferite consumului. Ca un prim rezultat se înscrie modificarea proporției de pîine neagră și intermediară utilizată în alimentație, de la 24,5 la sută în anul 1977 la 10,1 la sută în 1981, și creșterea ponderii pîinii albe și a specialităților de la 75,5 la sută în 1977 la 89,9 la sută în 1981. Este de remarcat faptul că, începînd cu trimestrul IV al anului 1981, s-a luat măsura gospodăririi și mai judicioase a fondului cerealier, prin realizarea sortimentelor de gramaj mic și valoare nutritivă ridicată. „Trebuie să nu uităm nici o clipă — spunea tovarășul Traian Zaharia — că valoarea cea mai de preț a omenirii rămîne pîinea. Pîinea și pacea. Aceste două elemente primare și fundamentale ale existenței, pe care, din păcate, le necinstesc unii oameni. Se mai poate vedea pe ici, pe colo, pîine aruncată la porci sau în tomberoanele de gunoi. Este o crimă. Dacă fiecare om și-ar imagina și ar înțelege cîtă cheltuială se face pentru ca rafturile să fie întotdeauna pline. cu siguranță că atitudinea față de felia de pîine ar fi alta..."

Cu siguranță că da. În cursul anului 1981, industria pîinii din București a creat și introdus în fabricație și în consumul nostru 32 sortimente noi, iar alte șase sortimente au fost îmbunătățite. Valoarea produselor noi a fost în 1981 de 170 milioane lei, reprezentînd 10 la sută din valoarea producției-marfă desfăcută în Capitală. „Noi, mai spune directorul Întreprinderii de morărit și panificație, privim problemele valorificării superioare a cerealelor ca pe obiectivul de prim ordin, ca pe o țintă continuă a activității. Calificăm oameni, îi recalificăm, organizăm concursuri, dăm premii, îi chemăm la reciclări, la schimburi de experiență, în așa fel ca rezultatul să nu fie detașarea unor elite rare de mari specialiști, de artiști ai pîinii, al căror secret să se păstreze cu o dăunătoare strășnicie, ci întreaga masă a lucrătorilor să se ridice la performanța pe care o reclamă calitatea. Pot spune că nivelul calitativ al pîinii este legat și de nivelul calitativ al forței de muncă".

Într-adevăr, fără a face o ierarhie a diferitelor ramuri ale economiei, este sigur că industria pîinii îmbracă întotdeauna autoritatea de „regim special". Căci, înainte de a începe orice activitate, ființa umană își asigură întîi pîinea cea de toate zilele.

T. COSTIN

Rod al cercetării agricole româneşti —

SOIURI ŞI HIBRIZI DE ÎNALTĂ PRODUCTIVITATE

Este binecunoscut faptul că, alături de mecanizare, chimizare şi irigaţii, un factor esenţial de intensivizare a producţiei agricole, de creştere a nivelului recoltelor îl reprezintă soiul. Iată de ce, unul dintre obiectivele centrale ale cercetării agricole româneşti este crearea de soiuri şi hibrizi de înaltă valoare biologică, în măsură să răspundă cerinţelor agriculturii moderne. După cum remarca ing. Aurel Dan, preşedintele Comisiei de stat pentru încercarea şi omologarea soiurilor, munca amelioratorilor urmăreşte crearea unor soiuri şi hibrizi de mare productivitate, adaptate tuturor zonelor ţării, precum şi cerinţelor mecanizării, care să reacţioneze prin sporuri mari de producţie la fertilizare şi irigaţii, corespunzătoare diferitelor direcţii de folosire. Pe baza acestor criterii, în 1982 au primit girul omologării un mare număr de soiuri şi hibrizi, rod al muncii desfăşurate cu migală de amelioratorii noştri. Iată cîteva dintre noile creaţii valoroase promovate în producţie.

La centrul de încercare a soiurilor Sibiu, sînt verificate şi atestate numeroase creaţii noi ale amelioratorilor.

PENTRU CULTURILE DE CÎMP

GRÎU : Malva — creat la S.C.A. Caracal, este un soi timpuriu, cu bună rezistenţă la cădere, superior calitativ soiului Libelula, a cărui productivitate o depăşeşte cu 13—20 la sută. A fost zonat în judeţele Olt şi Teleorman.

Timişan — este un soi creat la Institutul Agronomic Timişoara, caracterizat prin rezistenţă la cădere, secetă şi scuturare. A fost recomandat pentru cultură în Banat.

Transilvania 1 — realizare a amelioratorilor de la S.C.A. Turda, are o bună rezistenţă la cădere şi boli, o rezistenţă mijlocie la iernare. Pe terenurile fertile din Transilvania a dat, în medie pe 2—3 ani, producţii de 7 400 kg la hectar.

Lovrin-34 — obţinut la S.C.A. Lovrin este rezistent la cădere ,dar mai sensibil la secetă. În sudul şi vestul ţării, unde este zonat, a dat recolte de 4 200—6 800 şi, respectiv, 5 000—5 800 kg la hectar.

ORZ DE TOAMNĂ : Productiv — soi creat la I.C.C.P.T. Fundulea, are o rezistenţă bună la cădere şi boli, producţia realizată, în medie pe trei ani, depăşind 5 000 kg la hectar. Este recomandat în Bărăgan şi Dobrogea.

ORZOAICĂ DE TOAMNĂ : Griviţa — realizat la I.C.C.P.T. Fundulea ,este un soi timpuriu rezistent la cădere şi secetă, producţia atingînd 5 200 kg la hectar în vestul ţării, unde este zonat.

PORUMB : H. T.-380 — hibrid trilinear creat de I.C.C.-P.T. Fundulea, se remarcă prin plasticitate ecologică, rezistenţă la temperaturi scăzute, secetă şi şiştăvire. Perioada de vegetaţie este de 148 zile, iar producţia atinge 11 100 kg la hectar la neirigat şi 12 500 kg/ha la irigat. Este zonat în sudul ţării.

H. S.-420 : Hibrid simplu, creat la I.C.C.P.T. Fundulea, se caracterizează printr-o rezistenţă bună la frîngere şi la boli, producţia ajungînd la 11 100 kg/ha la neirigat şi 14 400 kg/ha la irigat. A fost zonat în sudul ţării, pentru condiţiile de irigare.

FASOLE PENTRU BOABE : Ardeleana — soi realizat la S.C.A. Turda, se remarcă prin talie mică — 30—70 cm — bob alb, bogat în proteine : peste 29 la sută — rezistenţă bună la temperaturi scăzute, secetă, cădere, scuturare şi boli, capacitatea de producţie se înscrie

între 1 600—2 600 kg la ha. Este recomandat pentru cultură în Transilvania și Banat.

FLOAREA SOARELUI : Felix — hibrid simplu obținut la I.C.C.P.T. Fundulea, are o bună rezistență la boli, iar capacitatea productivă depășește, în vestul țării, la neirigat, 3 400 kg/ha, iar în sud și sud-est la irigat 4 000 kg/ha, zone în care este și recomandat. Conținutul de ulei se înscrie între 50—56 la sută.

FLOROM 206 — este rezistent la atacul de molie și la boli, conținutul de ulei fiind de 50—54 la sută .A fost zonat în sudul țării, unde producția a atins 3 330 kg/ha și în Moldova — 3 920 kg/ha.

PENTRU LEGUMICULTURĂ

Monor — soi de tomate creat la I.C.L.F. Vidra — se evidențiază prin concentrarea maturării fructelor, o mai mare precocitate, bună calitate a fructelor, pretabilitate la mecanizare și un potențial ridicat de producție — 51 900 kg/ha în sudul țării și 44 500 kg/ha în Transilvania și Moldova. Se recomandă pentru culturile cu recoltare mecanizată destinate industrializării.

Sucevița — soi de cartof productiv, semitimpuriu ,creat la S.C.A. Suceava. Are tuberculii ovali-alungiți, cu coaja roșie, mijlociu de groasă și pulpa galben-deschisă. Este recomandat în Moldova și în Insula Mare a Brăilei.

Cati — soi de cartof semitîrziu, realizat de I.C.P.C. Brașov ,caracterizat printr-o productivitate ridicată. Are tuberculi ovali, de culoare roz-deschis, puțin reticulată, cu pulpa galben-deschisă și ochi superficiali. Este propus spre răspîndire în zonele cartofului semitîrziu, destinat consumului.

PENTRU POMICULTURĂ

Măr. Soiurile **Delia** și **Gloria,** create la stațiunile pomicole Voinești și Tg. Jiu, se evidențiază prin producții mari și de calitate, o bună rezistență la boli și la păstrare peste iarnă. Au fructele de mărime mijlocie, de culoare roșu aprins, cu pulpa alb-gălbuie și gust dulce-acrișor. Soiul Delia va fi extins în bazinele pomicole din nordul Transilvaniei, iar Gloria în zona subcarpatică a Olteniei.

Gutui. La stațiunea pomicolă Tg. Jiu au fost create trei soiuri de mare productivitate, rezistente la boli, cu însușiri bune pentru păstrare și industrializare și anume : **Moldovenești,** care se coace mai timpuriu și, avînd talia pomului mai redusă, poate fi utilizat pentru garduri fructifere, **Aurii,** cu fructe mari de 500 g, și **Aromate,** cu fructe bogate în zaharuri, proteine și vitamina C. Acestea vor lua locul soiurilor vechi, cu producții și fructe mici, mai puțin rezistente la boli și geruri.

Prun : Amelioratorii de la I.C.P.P. Mărăcineni-Pitești au creat trei soiuri de prun, foarte productive și anume : **Ialomița,** care va fi răspîndit în Dobrogea, Bărăgan și sudul Olteniei, destinat consumului în stare proaspătă ; **Dîmbovița,** recomandat în județele Argeș, Vîlcea și Dîmbovița, cu destinație mixtă — consum și industrializare — și **Piteșteana,** care va fi extins îndeosebi în județele Vîlcea, Olt și Argeș.

Cais : Silvana, soi de mare productivitate, cu mare rezistență la înghețurile de primăvară, cu fructe de bună calitate este recomandat mai ales pentru județele Constanța, Ialomița, Giurgiu și Bihor, și **Roșii de Băneasa,** apreciat pentru fructele foarte mari, frumos colorate și rezistente la transport.

Piersic : Două soiuri noi, realizate la Stațiunea pomicolă Băneasa, vor fi extinse în toate zonele de cultură : **Splendid,** care se remarcă prin fructul mare, de culoare roșie aprinsă și cu pulpa albă, avînd coacerea la începutul lunii august, și **Superbă de toamnă,** cu fructele mari, rezistente la transport, care se maturează la 15 septembrie.

Vișin : Timpuriu de Tg. Jiu. Soi creat la stațiunea cu același nume, are fructele mari, închise la culoare ,suculente și cu coacere timpurie. Este rezistent la ger, la secetă și la boli ; pomii avînd creștere moderată se pretează la recoltarea mecanizată.

Dropia : creat în Bărăgan, este un soi de mare productivitate. Va fi răspîndit în Dobrogea, Cîmpia Dunării și județul Bistrița-Năsăud, fiind destinat mai ales industrializării.

Ilva : realizare a Stațiunii pomicole Bistrița, va fi răspîndit în Transilvania. Este de talie mică, intră repede pe rod, fiind autofertil, rezistent la boli și intemperii. Fructele, de mărime mijlocie, se coc la sfîrșitul lunii iulie.

PENTRU VITICULTURĂ

Soiul de struguri **Ozana** a fost creat la Stațiunea viticolă Iași, destinat pentru vinuri, este indicat pentru zona centrală și de nord a Moldovei. Calitățile care îl recomandă sînt coacerea timpurie, odată cu Perla de Csaba, conținut ridicat de zaharuri și mare potențial alcoolic, rezistență la mucegai și la geruri.

Se remarcă, totodată, clonele soiului Tămîioasă românească obținute la stațiunile din Pietroasa și Drăgășani, care produc mult, dau vinuri de calitate și sînt mai rezistente la boli decît vechiul soi cunoscut.

Sînt de remarcat, totodată, soiurile de struguri de masă **Timpurie de Cluj** și **Cetățuia,** obținute la stațiunea pomicolă Cluj, **Greaca** — cu producție foarte mare, **Victoria,** care se coace în august, **Roz românesc** cu coacere în septembrie și **Silvania** — obținut la stațiunea Miniș.

Toate aceste mari creații întregesc gama sortimentală existentă, înlocuiesc soiuri cu unele defecte, acoperă goluri din convețierul varietal și garantează realizarea unor mari sporuri în producția agricolă a țării.

MARIA BOGDAN

PRIETEN CREDINCIOS

Statistici recente arată că există astăzi în întreaga lume peste trei sute de milioane de cîini, din două sute de rase diferite. Cercetările specialiștilor au dus la concluzia că prietenia dintre om și cîine există de aproape cincizeci de mii de ani. Comportări remarcabile din viața cîinilor au dus la înțelegerea certă că nici un alt animal nu este mai credincios ființei umane decît acești minunați patrupezi — fie ei de orice rasă și talie. Folosit de mii de ani, și ca animal de pază, cîinele a ajuns astăzi, în epoca electronicii, să ajute poliția la urmărirea și prinderea răufăcătorilor și a traficanților de droguri. Un prim laureat : cîinele Verny, din slujba jandarmeriei franceze, a primit, în decurs de cinci ani, 70 de medalii drept răsplată pentru descoperirea a peste o sută de hoți. La solemnitatea fiecărei decorări i s-a oferit lui Verny cîte un banchet, laureatul stînd în fruntea mesei cu gamela plină de friptură de găină.

Să reamintim cîteva cazuri mai recente care exemplifică fidelitatea cîinilor față de stăpînii lor. În 1973, o familie care locuia în orașul italian Bari s-a mutat la Solingen, în R.F.G. Cățelul lor, Barry, a fost dăruit altei familii din Italia. După șase luni credinciosul animal, fugit de la noii stăpîni, a ajuns la Solingen, la „părinții" săi adevărați. Tot în timp de șase luni, un alt cîine, pierdut de stăpînii săi în localitatea Elgin, (S.U.A.) a străbătut peste o mie de km pentru a-și regăsi „familia", în localitatea Lincoln. Un caz de fidelitate post-mortem : în 1977 un cetățean din orășelul Rogerville (Franța) a murit. De atunci, cîinele decedatului vine în fiecare zi la cimitir și stă pe mormîntul fostului stăpîn pînă cînd paznicii îl dau afară, seara. Fidelitate inversă : un cetățean din Livorno (Italia), Pietro Nonni, împreună cu soția sa (54 și 47 de ani), aflînd de la dispensarul veterinar că le-a murit cîinele lor drag, au făcut, amîndoi, crize cardiace și n-au mai putut fi salvați, încetînd din viață în aceeași zi (12 februcrie 1978). Și o altă întîmplare extraordinară: tînăra englezoaică Sheila Hocken, oarbă de mai mulți ani, a fost ajutată în tot timpul infirmității sale de o cățelușă, Emma, care o ducea în fiecare zi la biroul unde lucra ca telefonistă, apoi la magazine după cumpărături, la prietenele sale, în zilele de sărbători. În 1977, Sheila și-a recăpătat vederea și a „pensionat-o" pe devotata cățelușă Emma (care împlinise 13 ani). Despre acest caz a apărut în Marea Britanie o carte care a avut mare succes de public.

Să reamintim și unele calități excepționale ale cîinelui. Urechea lui poate percepe 100 000 de vibrații pe secundă — în timp ce a omului, numai 30 000. Un cîine poate detecta cu mirosul prezența unei singure picături de sînge într-o cantitate de 5 litri de apă. Mirosul cîinelui întrece de sute de ori puterea de depistare a aparatelor speciale puse să descopere drogurile ascunse în bagajele traficanților care trec prin aeroporturi.

Recent, o revistă britanică a făcut un sondaj printre cititori, pentru a afla care le este animalul preferat. Pe locul întîi s-a situat cîinele „care este cel mai fidel animal din anturajul omului" ; locul doi — calul ; locul trei — pisica ; locul patru — canarul și locul cinci — papagalul.

SFATURI PRACTICE ■ SFATURI PRACTICE ■ SFATURI

- Focul se aţiţă aruncînd peste el un pumn de sare grunjoasă
- Florile din vază se menţin mai bine dacă adăugăm în apă puţină sare şi le tăiem zilnic din cozi
- Grătarele frigiderului de pe care a sărit emailul se „pansează" cu foiţă de staniol
- Dacă frigiderul a prins miros, puneţi în el cărbune de lemn sau spălaţi-l cu apă în care aţi pus 10 la sută bicarbonat
- Frunzele cerate ale ficusului ori cele ale cactusului se şterg cu un burete îmbibat în bere
- Pentru a scăpa de furnicile care v-au invadat cămara şi bucătăria, aşezaţi din loc în loc, în calea lor, pe scîndurele, aluat rămas de la dospitul pîinii, amestecat cu miere
- Ştergeţi lentilele ochelarilor cu o flanelă pufoasă picurată cu glicerină
- Redaţi linoleumului luciul iniţial, ştergîndu-l cu un amestec de apă şi lapte
- Petele de rugină de pe linoleum se curăţă cu soluţie de sare de lămiie
- Preveniţi decolorarea linii, spălînd-o cu apă în care aţi pus un vîrf de cuţit de sare şi o lingură de oţet
- Albiţi din nou marmura îngălbenită de fum ori căldură, ştergînd-o bine cu suc de lămiie
- Pentru ca mătura nouă să vă ţină mai mult, lăsaţi-o zece minute în apă sărată, clocotită
- Mobila furniruită se curăţă cu o soluţie de vin roşu (o treime) şi două treimi ulei
- Uleiul de in în amestec cu spirt lustruieste excelent mobila de placaj

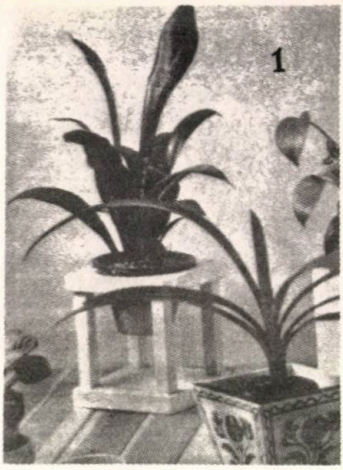

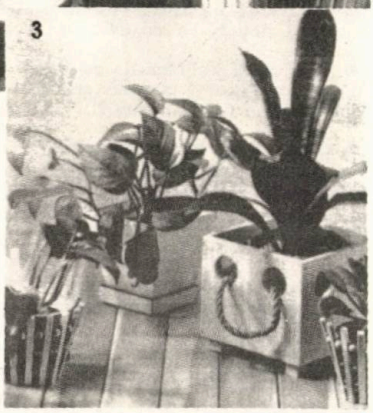

PENTRU MÎINI DIBACE

Vă oferim aici cîteva sugestii pentru folosirea unor resturi lemnoase sau a unor obiecte din lemn pe care vă pregătiți să le aruncați pentru că s-au degradat.

Un scaun vechi de bucătărie revopsit și completat după cum vă arată fotografia 1 cu un capac sau cu patru tăblii din placaj, frumos vopsit, se poate constitui într-un suport original pentru flori.

Din resturi de scîndurele, rămase de la un gard, sau din doagele unui butoi stricat, cu puțină dibăcie, cu unelte potrivite și cu sfoară de cînepă, puteți încropi alte feluri de suporturi (fig. 2) pentru plante sau de adăpostit diferite obiecte din gospodărie. Figura 3 vi le arată în prima variantă.

Dacă deșeurile de lemn sînt mai mici și dibăcia dumneavoastră mai mare, oferiți-i soției sau mamei cîteva obiecte pe care, cu mai mare plăcere le vor folosi la bucătărie, știind că sînt făcute special pentru ele (foto 4).

Știți cum să vă păstrați cizmele cînd nu le folosiți? După ce le-ați curățat de noroi și praf, le ungeți cu glicerină pe cele din cauciuc și cu ulei special pe cele din piele și înlocuitori; în magazie sau în debara, într-o cutie veche, în care ați pus nisip și ați înfipt vertical mai multe bețe cu un diametru de 3—4—5 cm și lungi de 60—70 cm, rotunjite și lustruite tot de dumneavoastră, din niște crengi de salcîm (pe care nu v-ați îndurat să le tăiați pentru foc), vă puteți amenaja acest suport practic pentru cizme, de folosit pe timpul verii (fig. 5). Aceeași lădiță, cu nisipul schimbat, poate păstra iarna morcovi sau alte rădăcinoase.

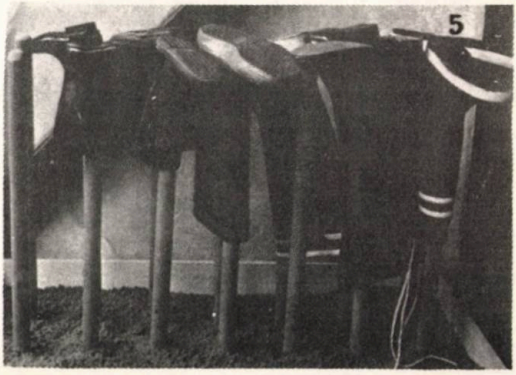

EPIGRAME

CODAȘULUI

Cum-necum, se scurse anul
Și-ajunserăm la bilanț,
Dar cum nu ți-ai făcut planul,
Primă n-ai primit... un sfanț !...

I. ARION

SCORPIONUL — între legendă și realitate

În foto este înfățișat un scorpion negru devorînd un coleopter.

● **Este adevărat că dacă se vede complet încercuit de flăcări sau cărbuni înroșiți, scorpionul se sinucide injectîndu-și propriul venin cu ajutorul acului pe care-l poartă în coadă ?**

● **Este reală informația că înțepătura veninoasă a unui scorpion poate ucide un om ?**

● **Corespunde adevărului faptul că femela are obiceiul de a-și devora propriii pui ?**

● **În România trăiesc scorpioni ?**

● **Există o specie de scorpion care „iubește cărțile" și trăiește în ... biblioteci ?**

Printre cele de mai sus există citeva adevăruri, dar și cîte ceva inexact sau de-a dreptul fals. Înainte însă de a răspunde întrebărilor, să cunoaștem — pe scurt — acest animal oarecum bizar și ușor neliniștitor.

Scorpionul este o specie de arahnid cu corpul împărțit în cefalotorace, abdomen și postabdomen. La coadă are glandele veninoase, care se deschid în virful unui ac, ca de seringă. Posedă o pereche de palpi maxilari asemănători cleștilor raculuí. Este înzestrat și cu patru perechi de picioare (spre deosebire de insecte care au numai trei perechi). Este un animal solitar și nocturn. Ziua se adăpostește printre pietre, de căldura soarelui. În timpul nopții pornește în căutarea hranei, mergînd repede și ținîndu-și extremitatea posterioară (cu acul) curbată deasupra spinării.

Scorpionii (sînt vreo 600 de specii) trăiesc mai ales în zone de deșert ; unii însă și în păduri tropicale. Cel mai mare scorpion este Pandinus imperator, care măsoară circa 18 cm lungime și trăiește în Africa ecuatorială. În Europa pot fi găsiți în număr redus în Spania, Franța, Italia și în țările balcanice. Specile europene au între 3—5 cm lungime.

Iar acum să răspundem întrebărilor :

● **scorpionul, contrariu legendei, nu se sinucide niciodată ;**

● **da, în anumite împrejurări, înțepătura și introducerea de venin de scorpion în corpul omului pot fi mortale. Cea mai periculoasă specie este Buthus occitanus, care atinge lungimea de 8 cm și trăiește de-a lungul litoralului mediteraneean ;**

● **este adevărat că unele femele își mănîncă progeniturile la două săptămini după apariția puilor, dacă aceștia nu s-au împrăștiat între timp ;**

● **în sud-estul țării noastre trăiește o specie de scorpion** Euscorpius carpathicus, **de talie mică și nepericulos ;**

● **în sfîrșit, oricît ar părea de straniu, da, există o specie de arahnid mic** — Chelifer cancroides — **asemănător cu un scorpion, dar lipsit de postabdomen și de temuta glandă veninoasă, numit** scorpionul de cărți. **Trăiește în biblioteci și ierbare, hrănindu-se cu insectele dăunătoare cărților și ierbarelor.**

JOCURI

LOGOGRIF

. . . . . = în deșert
. . . . . = aeronavă
. . . . = are animale dresate
. . . = scrie
. . = articol
. = consoană

VERTICAL LA FEL

(Răspunsul corect, în pag. 207)

ȘTIRI DIN SECOLUL TRECUT

Paris — 1853. Circulația din capitala Franței a bătut toate recordurile cunoscute în Europa. S-a calculat că în fiecare zi pe marile artere ale orașului trec, dus-întors, circa 42 000 de trăsuri cu cîte doi cai. În întreaga Franță există 3 200 000 de cai. **(„L'Illustration").**

Richmond — 1863. În America prețul de vînzare-cumpărare a sclavilor a urcat vertiginos față de anii trecuți. La Richmond un sclav negru a fost vîndut, prin licitație, cu 16 650 de franci francezi, iar o negresă cu 23 000 de franci. Acestea sînt cele mai mari prețuri obținute pînă acum în „comerțul de carne omenească". **(„L'Illustration").**

New York — 1863. În marele oraș american se petrec „cele mai rele urîțenii din lume". Cauza ? 60 000 de copii nu merg la școală ; 50 000 de bărbați și femei vagabondează pe străzi ; 25 000 de femei duc o viață urîtă ; sînt deschise în tot orașul 2 500 de case de păcat. **(„L'Illustration").**

București — 1889. Cea mai mare ploaie cunoscută pînă acum în Europa a căzut la Curtea de Argeș, în ziua de 7 iunie. Ploaia a durat numai 20 de minute și s-a înregistrat „o cantitate de apă de 204 mm pe metrul pătrat". **(„Universul").**

Vacanţele bunicilor

Sîntem, după cum se ştie, una dintre ţările europene cu cele mai vechi staţiuni balneoclimaterice. Miraculoasele izvoare de pe Valea Cernei — ca să dăm un singur exemplu — au fost descoperite şi folosite de către romani, în timpul expediţiei lor în Dacia, în anii 105—106 ; deci Băile Herculane au o vechime de aproape nouăsprezece secole. Acum o sută şaizeci de ani aceste băi se numeau Stabilimentele de ape sfinte ale lui Hercule, de la Mehadia. **Folosirea lor de către bolnavii veniţi din alte ţări o găsim semnalată în publicaţii germane şi franceze. Stampa alăturată o reproducem din albumul Donau-Ansichten, apărut la Viena, în anul 1822.**

O altă stampă o reproducem din revista franceză „L'Illustration" (august 1854), ea reprezentînd băile de la Balta Albă, din judeţul Brăila, staţiune devenită cunoscută peste hotare : „Aici se află un lac cu patru izvoare minerale căutate de pătimaşi, unii vindecîndu-se chiar şi de dropie" — cum scrie revista. Stampa este realizată de pictorul Theodor Aman.

Şi încă o staţiune mult frecventată de bunicii noştri : Slănicul de Moldova. Izvoarele de aici au fost descoperite în anul 1800, dar staţiunea a ajuns renumită abia în 1880, cînd un antreprenor harnic a clădit aici primele pavilioane special rezervate pentru tratamentele medicale. Le vedem în pictura alăturată, făcută în acel an 1880 de artistul Panaiteanu-Bardasare, directorul şcolii de Belle Arte din Iaşi, venit şi el la „miraculoasa cură mult făcătoare de bine tuturor bolnavilor".

EPIGRAME

Unor crescători de animale fruntaşi.

Li s-au spus vorbe
frumoase,
Şi au ciştigat bani
buni.
Cum să n-ai venituri
„grase",
Cînd creşti sute de...
grăsuni !

Unui responsabil de magazin alimentar.

Îl credeam cinstit,
integru,
Pînă s-a primit
o jalbă,
Că ar fi vîndut
la negru,
Sacii cu făină albă.

ŞTEFAN BALACI

CARBURANT BIOLOGIC

Un grup de cercetători de la Centrul experimental pentru agricultură din Wieselburg (Austria) a pus la punct bazele chimice ale unui nou procedeu tehnic destinat să producă un carburant biologic. Acest carburant ar putea fi utilizat atît pentru automobile, cît şi pentru camioane şi tractoare dotate cu motoare Diesel. Noul procedeu se bazează pe aşa-numita esterificare a uleiurilor vegetale. În cursul procesului de esterificare, moleculele complexe ale uleiurilor vegetale se rup şi se divizează în „fragmente mai uşor de minuit" cu calităţi optime în cazul motoarelor Diesel.

O primă serie de experienţe practice efectuate cu un amestec în părţi egale de carburant Diesel şi ulei de rapiţă a dat rezultate pozitive. Un tractor care, timp de un an, a fost alimentat exclusiv cu acest amestec a trecut „examenul" fără ca experţii să poată constata cea mai mică defecţiune tehnică.

Pe viitor, culturile de rapiţă din Austria vor asigura nu numai satisfacerea necesarului intern de grăsimi şi uleiuri destinate scopurilor alimentare. Unităţile agricole specializate în cultivarea rapiţei vor putea, de asemenea, să furnizeze cantităţile necesare pentru producerea carburantului biologic amintit. În prezent, agricultura austriacă „înghite" anual 300 000 tone de carburant-Diesel. Potrivit calculelor făcute de specialişti, 10 la sută din suprafaţa cultivabilă din Austria ar putea satisface cererea naţională de grăsimi şi uleiuri vegetale, precum şi de carburanţi biologici. Aceasta pentru început...

PREMIERE ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

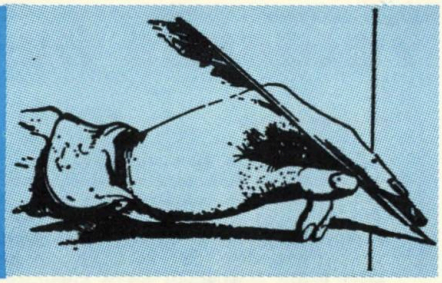

Prima încercare de roman social românesc este considerată a fi **Istoria ieroglifică** (1705), bestiarul lui Dimitrie Cantemir, scris în limba română şi tipărit mai întîi de vechea Academie Română. Recurgînd la alegorie, Cantemir satirizează boierimea intrigantă şi acaparatoare a pămîntului ţăranilor. Lucrarea cuprinde cugetări (unele împrumutate de la scriitori mai vechi), proverbe şi versuri care reflectă influenţa poeziei populare.

De la Cantemir se face apoi un salt peste mulţi ani...

„Iubite B, De cîteva zile mă aflu la Petreni, moşia d-lui N. Colescu. Ah ! iubitul meu, ce locuri minunate ! ce plăcere a locui în sînul munţilor, departe de deşertăciunile omeneşti !..." — astfel începe şi în acest stil continuă **Manoil**, roman naţional, de **Dimitrie Bolintineanu, tipărit la Iaşi**, în 1855, care se înscrie printre primele romane ale literaturii noastre (după **Istoria lui Alecu**, încercarea lui Ion Ghica, scrisă înainte de 1848, rămasă în manuscris, care e doar o schiţă de roman, şi după fragmentul **Tainele inimei** (1850) al lui Mihail Kogălniceanu).

Dar cel dintîi roman românesc, realizat după toate cerinţele genului, „valoros din toate punctele de vedere (...) realizat la un nivel de artă superior" (Teodor Virgolici) este **Ciocoi vechi şi noi** sau **Ce naşte din pisică şoarici mănîncă**, roman original, al lui **Niculae Filimon**, apărut la Bucureşti în 1863. Al. Piru, în postfaţa la **Istoria literaturii române**, Compendiu, a lui G. Călinescu, apreciază că Niculae Filimon este creatorul romanului „Haşdeu al dramei istorice, Ghica al stilului epistolar", iar despre Călinescu afirmă că „aducea pentru prima dată în istoriografia literară română şi cred că şi universală o personalitate deosebit de înzestrată în percepţia fenomenului literar din nu importă ce etapă istorică şi ce loc..."

Apărută în 1894, lucrarea lui **Al. Vlahuţă, „Dan"** — cartea unui eşec, a unei existenţe ratate, prezintă o primă încercare de a realiza un roman psihologic în literatura noastră" — după opinia lui Valeriu Râpeanu.

Alexandru Odobescu este primul scriitor care a realizat în literatura noastră adevărate reconstituiri vestimentare şi de interioare ale epocii la care se referă în operele sale, ca şi „o întîie încercare de a determina stilul romanesc" (G. Călinescu). Tot Al. Odobescu este, după opinia lui Al. Piru, „creatorul eseului".

Istoricul literar G. C. Nicolescu, într-un masiv studiu despre viaţa şi opera lui **Duiliu Zamfirescu** (apărut în 1980) afirmă despre **Viaţa la ţară** (publicat de la 1 iulie 1894, în 11 numere consecutive în „Convorbiri literare", iar în 1898 apare în volum) că : „Romanul este fără cusur, cu nimic nenatural, cu nimic forţat de desfăşurare şi psihologie, admirabil construit, plin de subtilităţi, de poezie şi de efecte de artă care fac din el cel dintîi roman românesc deplin realizat, cel dintîi care e construit după o lămurită concepţie arhitectonică şi e elaborat cu o întreagă conştiinţă de artă, cel dintîi roman românesc al unui om de real talent care s-a străduit şi n-a aşteptat în arta sa totul de la inspiraţie".

Dar Duiliu Zamfirescu este scriitorul care se evidenţiază şi prin alte premiere. Astfel, autorul studiului citat arată că, în aşa-numitul ciclu al Comăneştenilor, scriitorul „ne-a dat primul ciclu de romane din literatura noastră". Volumul al treilea, **În război** (1902), constituie cel dintîi roman românesc de război, „aproape un roman istoric (...) avînd personaje reale..." În sfîrşit, Lydda (1911) este, după opinia aceluiaşi G. C. Nicolescu, „cel dintîi roman de idei românesc ". Conchizînd, istoricul literar afirmă că : „cu excepţia lui Eminescu. Duiliu Zamfirescu este cea dintîi conştiinţă literară românească adînc frămîntată, căutînd dezlegare fiecărei nedumeriri, simţind în artă sintetizîndu-se iubirea, viaţa, moartea, lumea şi universul întreg, trăind intens această viziune globală..."

În sfîrşit, **Ion Rotaru** (în a sa **O istorie a literaturii române**, 1972) o consideră pe Hortensia Papadat Bengescu ca fiind „întemeietoarea romanului citadin în literatura noastră".

CLAUDIU VODA

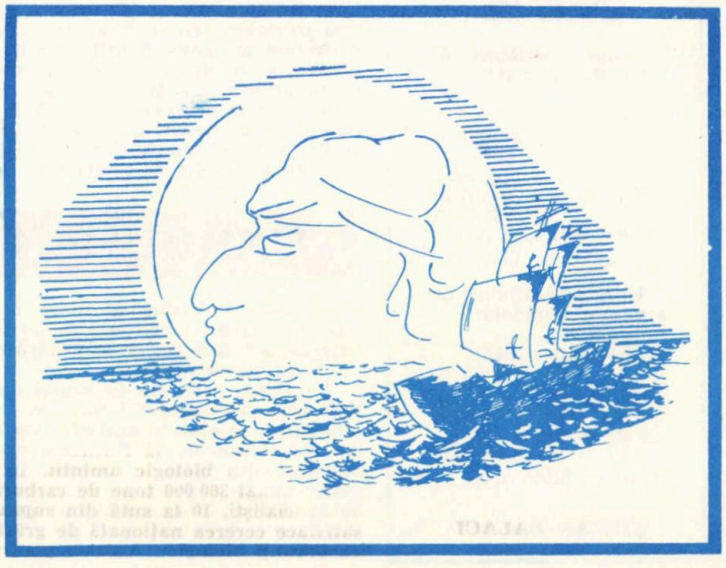

BUCECEA

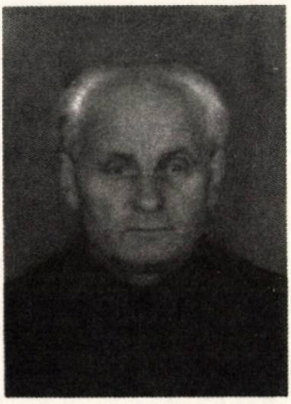

își continuă ÎMPLINIRILE

De la Botoșani drumul urcă și coboară. Nici un minut de mers pînă la Bucecea, drept, printre colinele domoale și verzi în începutul de iunie. Peisajul, o să recunoașteți pînă la urmă, este unic ; ceva odihnitor, ceva ce pare rupt de realitatea galopantă a veacului nostru. Într-adevăr, partea aceasta de Bucovină își păstrează intacte puritatea și miracolul care au hrănit atît de mult spiritul românesc...

Drumul mă duce spre Bucecea Autobuzul pare o corabie minusculă în această imensă vălurime pe care numai fraza lui Enescu a putut-o cuprinde. În autobuz — lume simplă, bucovineni. Vorbesc de-ale lor, unii coboară, alții urcă. Circulăm, care mai de care. La Bucecea mă așteaptă **Gheorghe Alexa.** Are costum ușor, e aproape seara și e o pace în atmosferă pentru care nu există cuvinte spre a o descrie. Gheorghe Alexa este din 1962 președinte al cooperativei agricole, **„și iată, zice, împlinesc îndată 70 de ani și nu am avut încă vreme să mă pensionez... Fă azi una, mai fă tot azi încă una, cînd să te apuci și de dosare ? Eu, tovarășe dragă, nici nu m-am îmbolnăvit, dacă vrei să mă crezi, pentru că, să știi de la mine, boala nu vine dacă nu colaborezi dumneata cu ea ca să vină...“** Poftim de mai zi ceva !

Cum a fost începutul, cu peste 20 de ani în urmă, ne-o spune chiar președintele Alexa, moș Alexa, cum i se zice peste tot. **„Eram și noi, acolo, cîteva zeci de familii, aveam cîțiva cai și cîțiva boi, un grajd amărît, iar mai pe urmă am cumpărat pe datorie două tractoare tip Lantz și se vorbea că sîntem cei mai bogați din județ...“**

Nu-i nici locul și nici momentul să zăbovim prea mult asupra acelor timpuri. Douăzeci de ani pot să însemne mult în destinul unui om, dar nu și în traiectoria unei localități omenești. Nu știm cum se prezenta Gheorghe Alexa în 1962, cînd se începea un drum și se plămădea un viitor. Știm numai că astăzi el are o statură viguroasă, o voință care nu se clintește și o conștiință care îl luminează. Cît despre cooperativa din Bucecea, ne-o putem închipui cam cum arăta pe atunci, cu o producție de 370 mii lei, și o putem compara cu starea ei de acum, cînd cifra aceasta se apropie de 26 milioane. Fac împărțirea aritmetică și-mi iese o creștere, un urcuș (nu spun salt, pentru că nu există salturi în truda de oră cu oră a pămîntului), un suiș care i-a dus la o înălțime de vreo 65 de ori mai mare decît nivelul de la care plecau în 1962. Asta poate să exprime de la sine totul. Asta este o cifră care închide și reflectă efortul de două decenii al unui sat moldovenesc decis să-și croiască și să-și consolideze drum sănătos și destin sănătos în destinul țării. **„Iar de la acest nivel,** zice președintele, **lucrurile evoluează altfel. Acuma sîntem mai mulți și știm și mai multe. Acuma se face altfel agricultură, nu cu un bou și o vacă la jug, cum țin minte că vedeai pe costițele noastre cam sărăcuțe“.**

Sinteza acestor eforturi se ilustrează cel mai bine în faptul că, de mult timp, cooperativa se autofinanțează, că trăiește, cum se zice, pe picioare proprii, fără a fi nevoită să recurgă la împrumuturi bancare.

...Într-o încăpere de onoare a sediului, într-un colț cu purpură stau însemnele titlului de **Erou al Muncii Socialiste,** pe care cooperativa l-a primit în 1976 ; și într-o încăpere de onoare a casei lui Gheorghe Alexa, într-un colț cu purpură, stau însemnele **Ordinului Tudor Vladimirescu cl. a IV-a,** al **Meritului Agricol cl. a III-a,** al **Ordinului Muncii cl. a III-a** și, în mijloc, titlul de **Erou al Muncii Socialiste,** titlu primit de președintele Alexa în anul 1979.

Istoria noii Bucecea este abia la începuturi. Prezentul localității merge în strînsă legătură cu prezentul cooperativei agricole, pentru că ea reprezintă principala forță economică. Mai sînt fabrica de zahăr, complexul zooteh-

nic, însă partea cea mare a forței de muncă este cuprinsă în cooperativă. Să revenim numai la cele două titluri supreme ale muncii. Se știe să acordarea lor are la bază criterii severe, privind producțiile. Este vorba, în fond, de o competiție națională a cărei cîștigare presupune investiții considerabile de muncă, dar și de inteligență. **„Pămînturile noastre nu sînt prea fertile, spune inginerul șef Augustin Savan. Noi nu ne putem compara cu cei de la cîmpie, și nici nu are sens să încercăm. Noi le știm pe ale noastre, și zic așa : de la cîteva sute de kilograme de grîu sau porumb la hectar obținute cu ani în urmă și pînă la 3 000 și 4 000 kg, cît scoatem în prezent, diferența nu este chiar neglijabilă. La sfecla de zahăr obținem curent 40—45 tone, dar am atins și 72 tone la hectar“.**

Trebuie o paranteză aici și trebuie amintit că zona aceasta a țării se numește „patria“ sfeclei de zahăr ; că fabrica din Bucecea prelucrează numai sfecla județului Botoșani (deja nu mai face față și s-a proiectat construirea a încă uneia) ; în sfîrșit, cu 9 la sută din producția fabricii se asigură consumul anual de zahăr al județului.

Peste 40 la sută din producția cooperativei o reprezintă zootehnia : 1 300 de bovine, din care 700 vaci și juninci. Vacile dau cîte 3 900 —4 000 litri de lapte. Președintele Alexa îmi spune așa : **„Ai auzit dumneata vreodată să moară un animal de foame la un particular ? Aici este cheia simțului de proprietate. Secretul nostru nu-i nici pe departe un secret : noi dăm pur și simplu vitelor să mănînce. De la bătrîni am învățat că furajele trebuie să le ai de la un an la altul, și le avem...“** Și urmează descrierea faimoasei „bucătării“ furajere, cam așa : un spațiu închis, cîteva bazine și un set de trei mașini : tocătoare pentru sfecla furajeră, moară pentru paie și tocătoare pentru coceni. Și pe urmă rețeta, pe care toată lumea o știe : se amestecă aceste produse, se tratează cu cretă furajeră și cu sare, se lasă o noapte, iar a doua zi se dau 20 kg la fiecare animal, plus 20 kg tăiței de sfeclă. Cine cultivă sfeclă, are și tăiței. Și mai rămîn furaje la Bucecea, și zootehniștii de aici au ajutat complexele de la Vîrfu Cîmpului și Huțani și cooperativa agricolă de la Stăucești. Și povestesc localnicii că ajutorul acesta cu furaje decurge așa : Vine cutare de la Huțani și cere. Alexa îl ține în picioare înaintea lui, stă și el în picioare și îl dojenește : da tu de ce nu ai ? Tu cum te-ai planificat și cum te-ai gospodărit ?, și dacă nu găsești la mine și nici la alții, ce te faci ?... După care îi dă cu împrumut sau cu bani ce și cît îi trebuie, acela pleacă și precis că la anul viitor se va îngriji și nu va mai fi nevoit să ceară.

Pînă în 1970, președintele Alexa a lucrat fără să aibă alături un specialist. Acuma sînt șase ingineri. O forță în jurul lui, o voință care duce înainte exemplu-i strălucit. Unii căsătoriți, alții nu, unii au copii mari. Comuna le oferă toate condițiile de trai civilizat. Comuna are robustețea, bunăstarea sănătoasă și liniștea atît de firească a nordului de Moldova. „Dar mai sînt' conflicte, zic eu, între ingineri și președintele care nu-i inginer“. Alexa nu-i de față, este numai Augustin Savan. **„Or fi, zice, deși e cam mult spus conflicte. Aici însă este ceva foarte interesant : pe cît de mare autoritate are el în întreg satul, pe cît de bun organizator și controlor este, pe atît nu se amestecă în tehnica pură, adică nu are acea îngîmfare care întrece limitele competenței. Faptul acesta ne obligă pe noi la competență și la simțul răspunderii“.**

În cartea de onoare de la Bucecea am văzut scrise impresiile unor delegații chineze, sovietice și ale încă multor călători străini care au trecut pe aici și s-au simțit datori să elogieze hărnicia gazdelor.

TITU CONSTANTIN

LOCUINȚĂ RURALĂ AUTONOMĂ ENERGETIC

Revenim la o temă de larg interes practic

Dintre toate soluțiile propuse acestei teme, cea mai interesantă pare a fi cea realizată de „Clubul tinerilor energeticieni" din Cluj-Napoca, în cadrul concursului național „Viitorul începe azi", organizat de C.C. al U.T.C., în colaborare cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și Radioteleviziunea Română. Aprecierea se bazează pe raportarea soluției la realizările existente. Cu certitudine, în județul Cluj este singurul proiect pentru o astfel de locuință care rezolvă, prin soluții originale, toate condițiile impuse de temă, numai pe calea valorificării resurselor locale. În vederea amplasării locuinței, au fost studiate condițiile specifice zonei Munților Apuseni, dar autorii proiectului (coordonator : Lucian Groșanu) ne asigură că acesta este realizabil, ca atare, pentru orice localitate rurală, în special din zonele colinară și montană.

Cu îngăduința autorilor, vă prezentăm principalele caracteristici constructive, evident nerefuzînd ulterior, celor interesați, lămuriri suplimentare.

Locuința este compusă din două apartamente cuplate, cu cîte 5 camere, pe două niveluri decalate. Fiecare apartament asigură conviețuirea a 6—7 persoane (3 generații), suprafața utilă fiind de 132 mp, cea locuibilă de 75 mp. Lotul aferent unui apartament este de 250 mp, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. De asemenea, sînt propuse soluții și pentru realizarea anexelor gospodărești necesare : pivniță, garaj, grajd pentru animale și păsări.

Materialele de construcție utilizate, nedeficitare, deci ușor de procurat pe plan local, constau din : piatră de carieră (dacit), piatră de rîu, ciment obișnuit sau pe bază de tufuri vulcanice, cărămidă arsă, țiglă, azbociment asfaltat, grinzi, scînduri, argilă.

La efectuarea calculului pierderilor de căldură a fost folosit calculatorul electronic, stabilindu-se astfel elemente și soluția de construcție ce asigură o izolare termică aproape perfectă.

Alimentarea autonomă este rezolvată prin :

1. MICROHIDROCENTRALA, instalată în spatele unui stăvilar, construit

din dacit și un strat de argilă bătătorită. Prin cădere dirijată, apa pune în funcțiune o turbină cu palete identice celor folosite la morile țărănești românești din secolul XIX. La o diferență de nivel, între canalul de aducțiune și cel de revenire a apei, de 2,5 m, precum și prin respectarea altor parametri, puterea turbinei este de 8,05 kW, oferind posibilitatea reală de obținere a cantității de energie electrică corespunzătoare acoperirii necesităților de consum.

2. POMPĂ DE CĂLDURĂ, de tip apă-apă, cu o schemă de principiu simplă, este compusă din două părți distincte : grupul compresor-condensator, în construcție compactă și care se amplasează în subsolul casei ; vaporizatorul, care este imersat în apa puțului existent, de asemenea, în beci. Pompa de căldură a fost astfel dimensionată încît să încălzească nu numai apa destinată „caloriferelor" ,ci și pe cea de consum. La baie, de exemplu, temperatura apei va fi de 35—42°C. Pentru bucătărie, în caz de nevoie, temperatura poate fi ridicată prin intermediul boilerului electric.

Sistemul de încălzire a locuinței folosește drept corpuri de încălzire registre (baterii) orizontale, confecționate din țevi de oțel și fixate în planșeele încăperilor.

3. INSTALAȚIE DE PRODUCERE A BIOGAZULUI. Se preconizează ca energia destinată bucătăriilor să fie furnizată de biogaz, soluție care valorifică superior dejecțiile produse într-o astfel de gospodărie. Fosele pentru obținerea biogazului sînt amplasate în imediata apropiere a grajdului. Funcționarea discontinuă a unei astfel de instalații, determinată de necesitatea unei perioade de golire-umplere-amorsare, a impus conceperea unui sistem duplex ; cele două fose suplinindu-se furnizează celor două gospodării asociate biogaz fără întrerupere (5m^3/zi). (Autorii proiectului au prevăzut două variante ale instalației de biogaz).

4. INSTALAȚIE SOLARĂ. Pe acoperișul locuinței, orientat spre sud, acoperiș care are prin construcție o înclinare de 45°, sînt fixate 8 panouri solare, tip „Arctic", fabricate de întreprinderea de frigidere Găești. În lunile călduroase, cu zile însorite, instalația are o capacitate de încălzire de 100 litri de apă menajeră pe zi, cu o creștere de 25—45°C, peste temperatura inițială a apei. Instalația are o durată de funcționare de 20 de ani, cu o capacitate energetică de 1 Gcal/an.

5. SISTEM PASIV DE ÎNCĂLZIRE SOLARĂ CU PEREȚI HELIOCAPTORI. La nivelul grajdului se află un perete de beton de 40 cm grosime, vopsit în culoarea negru-mat, care se încălzește datorită radiației solare, ce pătrunde prin geamul de sticlă amplasat la distanța de 10 cm. Pentru ca transferul termic spre încăperi să se facă numai prin convecție și deci să se evite vara încălzirile excesive ale acestora, pereții heliocaptori sînt izolați spre interior cu un strat de vată minerală în grosime de 5 cm. Căldura înmagazinată de perete este transmisă serei, aflată deasupra, prin circulația naturală a aerului cald.

Un alt perete heliocaptor se află la nivelul camerei de zi, în fața căreia se găsește cea de a doua seră.

Circulația aerului cald poate fi dirijată, cu un sistem de clapete, fie spre camera de zi, fie spre cele două dormitoare aflate la etaj. Sistemul este astfel conceput ca vara, pentru evitarea supraîncălzirii spațiilor interioare, acesta să poată fi folosit la ventilarea lor.

În ceea ce privește anexele gospodărești, cîteva amănunte despre grajd. Dimensionarea acestuia s-a făcut în funcție de posibilitatea unei gospodării țărănești de a crește 2 vaci, 2 viței, 2—3 porci, 5—10 oi și păsări, ținînd cont de suprafețele prevăzute în normativele în vigoare. În același timp, s-a urmărit : reducerea la minimum necesar a suprafețelor de circulație, folosind căi de acces comune la ovine și porcine ; utilizarea spațiului pe verticală, prin amplasarea cotețului pentru păsări la partea superioară a grajdului oilor ; abordarea sistemului duplex de grajd (pentru animalele celor două gospodării), economisind spațiul construit, cît și pentru limitarea pierderilor de căldură, prin existența peretelui comun, ceea ce realizează și un consum mai mic de materiale și manoperă.

Macheta întregului ansamblu vă oferă posibilitatea aprecierii și a aspectului estetic. După părerea noastră, este o locuință foarte frumoasă, care oferă un confort ridicat. Construcția se încadrează armonios în peisajul natural.

PAUL URDEA

Prima apariție în volum

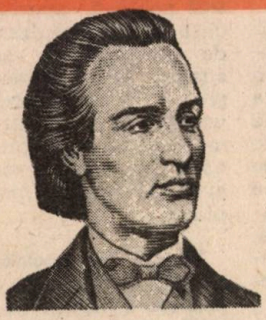

POEZII

de MIHAI EMINESCU

Coperta primului volum Poezii de Mihai Eminescu, editat de Titu Maiorescu

Unul din evenimentele cele mai importante ale literaturii române și fără îndoială cel mai important eveniment literar de acum 100 de ani este apariția în luna decembrie 1883 a primului volum de **Poezii** de MIHAI EMINESCU, ediție întocmită și prefațată de **Titu Maiorescu** în timp ce poetul, bolnav din vară, se afla la Viena. Volumul cuprinde 64 de poezii (inclusiv „Luceafărul", apărut în același an în Almanahul „România jună" de la Viena și în „Convorbiri literare") și, precum menționa criticul într-o scrisoare, **„Poeziile, așa cum sînt orînduite, sînt cele mai strălucite din cîte s-au scris vreodată în românește și unele chiar în alte limbi"**. Acesta era, după 17 ani de la debutul din „Familia" (25 II/9 III 1866), cu poezia **De-aș avea...,** debutul editorial al poetului. Au urmat numeroase ediții din care le vom reaminti pe cele mai importante, bineînțeles, începînd cu celelalte ediții ale primului editor al lui Eminescu, Maiorescu, și sfîrșind cu celălalt mare editor al poetului — **Perpessicius.** Așadar, după ediția din 1883 Maiorescu, cel mai avizat editor contemporan al lui Eminescu, apar celelalte ediții Maiorescu: a II-a, 1885; a III-a, 1888 în care sînt introduse postumele **La steaua, De ce nu-mi vii** și **Kamadeva;** a IV-a, 1889 (cuprinde studiul lui Maiorescu — **Poetul Eminescu);** a V-a, 1890, care sporește ineditele cu încă 5: **Diana, Sara pe deal, Nu mă înțelegi, Ori cîte stele, Dalila);** a VI-a, 1892, cu încă 4 inedite: **Pe un album, Între păsări, Fragment, Rugăciunea;** edițiile următoare apar: a VII-a (1895), a VIII-a (1901), a IX-a (1903), a X-a (1907) și a XI-a (1913). Retipărirea edițiilor Maiorescu la editura Socec a continuat pînă în 1936 cînd apare ultima ediție, sub îngrijirea lui **Vasile Demetrius,** care semnează și o prefață. Ediția Maiorescu a **Poeziilor** lui Eminescu este un model al genului prin aceea că are un caracter unitar și este realizată cu partea cea mai bună a creației poetului. Maiorescu a indicat astfel calea ce trebuie urmată cu privire la esența personalității poetului.

Au fost apoi numeroși cei care s-au încercat în opera de editare a poeziilor lui Eminescu și osîrdia lor nu trebuie minimalizată. Dintre cei mulți, după opinia generală a eminescologilor, se remarcă edițiile Xenopol (1893), Nerva Hodoș (1902), Ion Scurtu (1908), N. Iorga (1922), Lucian Blaga (1923), Lovinescu (1929), Murnu (1929), Ibrăileanu (1930), C. Botez (1933), Murărașu (1935), M. Dragomirescu (1937), G. Călinescu (1938) și cu aceasta ajungem la Monumentala Ediție Perpessicius: Opere, vol. I—III, 1939—1944, Poezii tipărite în timpul vieții; vol. IV—V, 1952—1958, Poezii postume; vol. VI, 1963, Literatura populară.

Fără îndoială, ediția de **Poezii** Eminescu din 1883 este astăzi rarisimă. Retipărirea sa fidelă (conținut și grafică), ar constitui un nou eveniment literar după 100 de ani și nu vedem de ce n-ar fi omagiat poetul și în acest mod. I s-ar ridica lui Eminescu încă un monument pe lîngă cele existente: **Viața lui Mihai Eminescu** de G. Călinescu, ediția de **Opere** Perpessicius și Monumentul lui Anghel care strălucește în fața Ateneului din București, Astru care veghează Țara cu care s-a identificat întru totul.

GH. CATANĂ

Sticlele murdare de ulei vegetal sau de săruri depuse în urma păstrării îndelungate a apei (ca și vazele de flori) se curăță cu o soluție apoasă dintr-un detergent, în care se introduc bucățele de hîrtie sau rumeguș. Se lasă astfel în repaus 2-3 ore, după care se agită bine conținutul. Se clătesc cu apă caldă. Pentru a îndepărta stratul de săruri depuse de apa minerală, în soluția pentru spălat vor fi adăugate două linguriță de nisip. Dacă stratul de săruri rezistă, sticla va fi spălată cu o soluție de 250 ml apă caldă în care se adaugă 5 ml acid clorhidric.

Oglinzile se curăță de praf și urme de insecte folosind un amestec de : praf de cretă 10 g, detergent fluid (Deval) 5 ml, apă 100 ml. Se îmbibă un tampon de vată în această soluție (agitată bine pentru omogenizare) și se șterge oglinda cu mișcări circulare. Se lustruiește cu o cîrpă moale, uscată sau cu piele de căprioară. Dacă mai rămîn totuși unele impurități, se șterge oglinda din nou cu o soluție obținută din : praf de cretă 10 g, oțet de 9° 5 ml, apă 100 ml. Se agită amestecul încălzit la 70-80° C, apoi se lasă la decantat. Cu soluția limpede se procedează ca mai sus.

Altă rețetă (pentru oglinzi sau geamuri foarte murdare). În 500 ml apă se dizolvă spirt tehnic 120 ml și se amestecă praf de cretă 130 g, apoi caolin 35 g. În masa fluidă se adaugă, amestecînd continuu, parchetin 180 ml. Cu pasta obținută se unge suprafața sticlei oglinzilor sau geamurilor și apoi se freacă folosind o cîrpă din bumbac ; după care se clătește cu un tampon de vată înmuiat în soluția unui detergent și se șterge cu o piele de căprioară sau cu o cîrpă moale, uscată. Pasta poate fi folosită și pentru curățat obiecte din faianță.

Plăcile de faianță și obiectele (vasele) din camera de baie se curăță cu un amestec obținut din : apă caldă 240 ml, săpun 250 g și silicat de sodiu 25 g. Apoi, amestecînd continuu, se adaugă treptat: caolin 25 g și nisip foarte fin (cernut prin sita pentru făină) 600 g. Cu pasta obținută se procedează ca mai sus. ATENȚIE, nu va fi folosită pentru oglinzi sau geamuri, fiind ușor abrazivă.

Dopurile de plută noi, înainte de folosire, vor fi fierte în apă timp de cîteva minute. Pentru a le regenera pe cele vechi (folosite), se fierb, timp de zece minute, într-o soluție de : 1 litru apă, permanganat de potasiu 1 g. Astfel devin elastice și își pierd eventualele mirosuri neplăcute, dar se colorează puțin în maro. Dacă e necesară îndepărtarea acestei culori, dopurile se refierb într-o soluție de : apă 50 ml, sulfit de sodiu 2 g, oțet concentrat 5 ml; după care se spală cu apă caldă curată.

Tăvile metalice pentru copt se curăță prin frecare, cu sare și hîrtie, după care se șterg cu un tampon de vată muiat în puțin untdelemn.

Luminozitatea flăcării lămpilor de petrol poate fi sporită dacă la fiecare litru de combustibil se adaugă (prin agitare pînă la dizolvare) camfor 5 g. Ca urmare, și gazele eliminate din ardere vor avea un miros mai plăcut.

Vasele de bucătărie se curăță cu o pulbere compusă din: praf de cretă 100 g, carbonat de sodiu 35 g, polifosfat 35 g. Se amestecă bine substanțele sub formă de pulbere. Cu pudra obținută se freacă vasele folosind o cîrpă umedă. Se clătesc cu apă.

Tacîmurile se curăță cu o pastă obținută din : pastă de dinți 15 g, praf de cretă 5 g, scrum de țigară 3 g, detergent 3 g. Se amestecă omogen substanțele și se adaugă apă pînă la obținerea unei paste consistente. Cu aceasta se freacă tacîmurile folosind o cîrpă. Se usucă imediat după spălarea cu apă caldă.

Pentru **îndepărtarea vopselelor vechi** de ulei sau lacuri : amoniac (soluție concentrată) 50 ml, terebentină 25 ml. Substanțele se introduc într-o sticlă, care se agită puternic pentru omogenizarea lichidului. Amestecul se aplică (cu pensula) pe suprafața ce urmează a fi curățită. După cinci minute se poate șterge cu cîrpa sau se rade cu un spaclu. Dacă vopseaua nu se ia ușor, se repetă umezirea cu soluția de mai sus.

AGROSISTEME şi

Moto :

„Să păzim echilibrul naturii,
Să dăm cumpăna vieţii-napoi
Viitorul e-n mîinile noastre,
Regăsirea naturii e-n noi"

din **„Baladă pentru echilibrul naturii"**
de ADRIAN PĂUNESCU

AGRICULTURĂ BIOLOGICĂ

De circa 10 000 de ani, omenirea îşi datorează existenţa agriculturii, resurselor de hrană obţinute de pe ogor şi păşune. Cultivarea plantelor şi creşterea animalelor domestice au permis omului să sporească, în timp, producţia alimentară. Odată cu aceasta a crescut şi populaţia, densitatea locuitorilor a sporit continuu, dar suprafaţa pentru procurarea hranei raportată la o persoană a scăzut neîncetat.

În ecosistemul agricol — unitate funcţională a biosferei, creată şi controlată de om în scopul obţinerii de hrană — s-a practicat, timp de milenii, aşa-numita agricultură tradiţională, după care, în urma revoluţiei industriale, s-a ajuns la agricultura industrializată. Dacă înainte agroecosistemul se baza în exclusivitate pe energia solară, ulterior omul a făcut apel la îngrăşăminte chimice şi pesticide. De la ecosistemul natural s-a ajuns, după cum se cunoaşte, la monocultura care, iniţial, a dat recolte spectaculoase, la cultura intensivă din sere, la sistemul de creştere intensivă a animalelor etc., pe scurt la ecosisteme agroindustriale. În bătălia sa pentru mai multă hrană, omul n-a acţionat însă totdeauna înţelept, prudent. Nu o dată echilibrul natural a fost perturbat pe întinse zone. Pădurea a fost tăiată, în locul ei apărînd solul atacat de „cancerul" eroziunii. Irigarea greşit efectuată a dus, pe alocuri, la înmlăştinirea şi sărăturarea pămîntului. Solurile au pierdut din humus, dar pentru refacerea fertilităţii stratului arabil s-au aplicat cantităţi mari de îngrăşăminte chimice, supradozările făcînd ca o parte din acestea (nitraţii) să ajungă în apa freatică sau să se acumuleze în plante. Spre a se combate bolile şi dăunătorii agricoli se utilizează larg pesticidele etc. etc.

Ca să nu intre în criză alimentară, omul a folosit armele noi, pe care le-a inventat. Şi, pe termen scurt, a cîştigat. Astfel, ritmul de creştere a producţiei alimentare, în zonele industrializate, a depăşit mult pe cel al creşterii demografice. Sub aspectul cantităţii, succesul a fost atins, dar, în timp, au apărut nedorite atentate la calitatea vieţii. În raportul echilibrat dintre sol, plantă, animal, atmosferă etc., omul a provocat fisuri, cu consecinţe neaşteptate. Cercetările ştiinţifice au arătat, bunăoară, că nitriţii (proveniţi din azotaţii pe care îi preiau plantele) concură la formarea în organismul uman a unei substanţe numită methemoglobină, care nu mai permite absorbţia oxigenului la nivelul alveolelor pulmonare, precum şi transportul acestuia în circuitul sangvin ; se produc intoxicaţii care pot fi mortale (cazuri semnalate în Israel, Franţa, S.U.A., R.F. Germania, R.S. Cehoslovacă). Alte substanţe, nitrozaminele, s-au dovedit a fi cancerigene. D.D.T.-ul, pesticidul pînă nu de mult la modă, recomandat ca un panaceu împotriva gîndacului de Colorado, s-a dovedit că inhibă fixarea azotului de către bacterii ; el a fost semnalat, de către toxicologi, în lapte, unt şi brînzeturi, acumularea lui în organism putînd fi periculoasă. Mulţi geneticieni afirmă că circa 70 la sută din pesticidele utilizate posedă acţiune mutagenă etc.

Fără să-şi dea seama, omul a intrat în ceea ce se cheamă criză ecologică. Pe această cale însă nu se poate merge. Se poate ieşi din cercul vicios ? Agroecologia şi agricultura biologică dau un răspuns afirmativ. Cu condiţia ca omul să-şi schimbe poziţia faţă de natură. Concepţia că „omul domină natura", „o supune", trebuie să fie înlocuită cu o gîndire şi acţiune nonagresivă.

VASILE STANCU

nerapace față de biosfera în care coexistă.

Unii au propus întoarcerea la agricultura tradițională, practicată de mii de ani. Dar la actualul stadiu de dezvoltare demografică planetară o asemenea idee este neviabilă. Alții consideră în continuare că alt drum nu este decît cel care a dus la agroecosistemul industrial actual.

Agricultura biologică și-a făcut însă apariția la orizont. În 1981, în cadrul Universității de stat Kassel din R.F.G. a luat ființă prima catedră de agricultură biologică din lume. Aici ca și în alte țări (S.U.A., Elveția etc.) se acordă o atenție din ce în ce mai mare practicării unei agriculturi gîndită consecvent biologic, care armonizează activitatea agricolă cu protecția mediului ambiant, cu menținerea și îmbunătățirea calității vieții.

Agricultura biologică abordează practica agricolă în chip sistemic, cibernetic, integrator și antientropic. În primul rînd ea consideră solul un organism viu al biosferei ; legile proprii acestuia aparțin mai întîi nivelului specific materiei vii, dominante nefiind legile care guvernează materia nevie. Agrobiologia pune pe prim plan biologicul și nu agrochimia. Deteriorarea solului, a procesului de humificare, influențele negative asupra capacității productive a solului (prin distrugerea lumii microbacteriilor cu diverse chimicale), agrotehnica unilaterală, care nu ține seama de numeroasele interacțiuni biologice, care strangulează și elimină specii utile sau lanțuri trofice, ca și fenomenele negative, care afectează direct calitatea vieții omului, au impus părăsirea unor concepte și promovarea unor practici noi, integraliste.

După cum remarcă agrobiologul Petre P. Papacostea, agricultura biologică „tinde să excludă orice produs industrial, mai ales pe cele organice de sinteză, precum și îngrășămintele chimice". Este deci vorba de o agricultură ecologică, bazată pe criterii riguros științifice, care nu renunță însă la mecanizare și irigare. Ea are în vedere asolamentul, rotația corectă a culturilor cu leguminoase fixatoare de azot, utilizarea îngrășămintelor verzi, a gunoiului și a compostului, în locul produselor de sinteză, mari consumatoare de energie și poluante.

Ferma agrobiologică e o fermă mixtă, în stare să producă furajele pentru animalele care furnizează lapte, carne, lînă etc., precum și îngrășăminte naturale ; ea utilizează soiuri care dau producții mari și fără îngrășăminte chimice. Combaterea bolilor și dăunătorilor se realizează prin crearea de soiuri rezistente sau folosind metode biologice. Ferma agrobiologică crește animalele selecționate din populații locale, adaptate, ține seama de rolul mișcării și luminii pentru organismul animal, lucru aproape ignorat în marile creșcătorii specializate. Ferma de acest tip are un circuit închis, ciclul biologic natural decurgînd normal, fără hiatusuri.

- **Echilibrare și dezechilibrare în circuitul agricol productiv.**
- **De la tehnici poluante, la metode nepoluante.**
- **Ferma viitorului este ferma agrobiologică.**
- **Anticipații și experimente care îndeamnă la reflecție.**

Nu vor scădea, în aceste condiții, producțiile, în raport cu agricultura chimizată ? Experiența arată că nu. La ferma școlii din Ebernain-Sissach, din Elveția, unde agricultura biologică se practică din 1971, producțiile au sporit astfel : la grîu de la 3 000 kg în 1970, la 5 860 kg în 1974, la orz de toamnă, de la 2 630 kg la 5 760 kg, la cartofi de la 44 500 kg la 46 100 kg, la sfecla furajeră de la 96 900 kg la 107 200 kg, iar la porumb siloz de la 21 000 kg la 35 900 kg etc. În S.U.A., 14 ferme care au practicat agricultura biologică au obținut, la producția vegetală, același venit net pe hectar ca și în cazul agriculturii chimizate, dar cu un consum energetic de trei ori mai mic ! Recoltele au fost de calitate net superioară, nepoluate. Alte experiențe au arătat că în fermele în care a avut loc trecerea la agricultura biologică producția de lapte pe animal furajat a sporit, după 8 ani, cu aproape 40 la sută, densitatea vacilor la 100 hectare a crescut cu 35 la sută, iar producția totală de lapte s-a mărit cu peste 90 la sută, fără o creștere a suprafețelor pentru furaje sau pajiști, cu cheltuieli foarte mult reduse pentru îngrășăminte, medicamente de uz veterinar etc., laptele avînd un conținut ridicat de grăsime și nici o urmă de poluanți.

În lume s-a creat deja o piață a produselor agroalimentare furnizate de agricultura biologică. Cercuri tot mai largi de producători și mai ales de consumatori înțeleg această nouă perspectivă. Nu-i o dorință iluzorie ci o necesitate devenită stringentă, pe care o regăsim și în amintita poezie a poetului Adrian Păunescu, și care îndeamnă la cît mai multă înțelepciune :

„Nu vedeți că ne-ncearcă excese ?
Echilibrul din lume e frînt
Să păzim echilibrul naturii,
Sanctuarul acestui pămînt".

Curiozități despre... PEȘTE

Întocmai ca și păsările migratoare, bibanii, somonii și alți pești au un „ceasornic" intern, care le îngăduie să se orienteze după direcția soarelui.

Cele mai multe specii de pești au simțul olfactiv foarte dezvoltat, mai dezvoltat chiar decît gustul. Nenumăratele experiențe efectuate au vădit că nada pusă la undiță de mîna unui fumător este mult mai rar luată de pești decît cea pusă de un nefumător.

Poate să se înece un pește ? Oricît ar părea de curios, răspunsul este afirmativ. Cel puțin pentru anumiți pești. În partea de est a Oceanului Indian a fost prins un pește care respiră aerul din atmosferă. În acest scop dispune de un „rezervor" de păstrare a aerului. Împiedicat să-și facă „plinul" de aer, peștele se înecă.

Peștele „Luplachromis", care trăiește în apele Nilului, își crește puii în... gură pînă cînd aceștia învață să înoate !

Și peștii suferă de rău de mare ! Cel puțin aceasta este părerea unui grup de oceanografi francezi care transportau în patrie pești din regiunile tropicale. Peștii au suportat greu navigația pe timp de furtună marină, unele exemplare au murit.

Calendarul și...

..BIROCRATUL

El rupe cu privirile-ncruntate
Din noul calendar, filă cu filă.
E drept, sînt foile numerotate,
Dar ce folos ? Nu au nici o ștampilă.

..CARIERISTUL

Agenda lui, mică de tot,
Aduce-n unele privinți
Cu-n calendar curat bigot:
Este, la fel, plină cu „sfinți".

..CHIULANGIUL

La obiceiurile sale,
Un calendar vrea, ca remediu,
Format din sărbători legale
Și-o vară-ntreagă de concediu.

...LENEȘUL

Nu și-a cumpărat în casă
Calendar, căci a aflat,
De perete-s și de masă,
Iar el vrea unul de pat.

...UMILUL

De ce nu-i veșnic iarnă-n calendar,
Cu frig, cu viscol sau ninsori, măcar?
Atunci toți șefii lui ar fi răciți
Și, la strănut, le-ar spune „Să trăiți!".

.. CREDULUL

La calendarul de perete
Și-l răsfoiește pe-ndelete,
În timp ce se întreabă-n șoaptă:
– Cînd cade, oare, Sfîntu-Așteaptă?

V. D. POPA

Marinarii vaselor de pescuit sovietice se îndeletnicesc uneori cu o treabă ciudată pentru un privitor profan : ei fac duș apei de mare ! Inițiații știu însă că neobișnuita ocupație nu este decît o ingenioasă capcană acustică pentru pești — întrucît s-a constatat că zgomotul ploii ce cade pe suprafața mării are darul de a atrage irezistibil peștele denumit ton, care este astfel ademenit la locul unde îl așteaptă plasele pescarilor.

În lagunele înnămolite de pe țărmurile tropicale ale Americii de Sud trăiesc pești care au patru ochi. Capul lor poartă de o parte și de alta cite o pereche de ochi care privesc doi cîte doi în sus, respectiv în jos.

Agregat pentru... un cal putere

Un colectiv compus din I. Stirbei — inginer, Gh. Urzică — maistru, P. Crăciun — subinginer, Gh. Moraru — muncitor, de la Centrul de fabricație din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, care aparține de trustul S.M.A. Bacău, a proiectat și construit prototipul unei unelte agricole cu funcții multiple : ară, seamănă și prășește pe terenurile în pantă, nemecanizabile. Este o unealtă simplă și ușor de manevrat, putînd fi tractată de un singur cal. Scheletul de rezistență se echipează, în funcție de cerințe, cu trupiță pentru executarea arăturilor, două secții de semănat, sau un cultivator prevăzut cu 3 piese active pentru prășit.

S-au făcut demersurile necesare pentru omologare, astfel încît să intre în producția de serie cît mai curînd posibil. Graba este justificată atît de necesitatea obiectivă a diversificării gamei de mașini agricole destinate zonelor colinare și de munte, cît și de caracterul deosebit de noutate al agregatului, atît de necesar gospodăriilor rurale din zona necooperativizată. Pe adresa centrului de fabricație au și sosit zeci de comenzi, de la diverși cetățeni.

După cum ne-a informat conducerea trustului S.M.A., prețul estimativ al noii unelte, incluzînd toate echipamentele, este de aproximativ 4 000 lei.

CULTIVATOR.

1. bară suport ; 2. ansamblu coroană ; 3. braț manivelă ; 4. manetă ; 5. mîner ; 6. cap culisant ; 7. braț legătură ; 8. tijă manevră ; 9. bridă ; 10. săgeată.

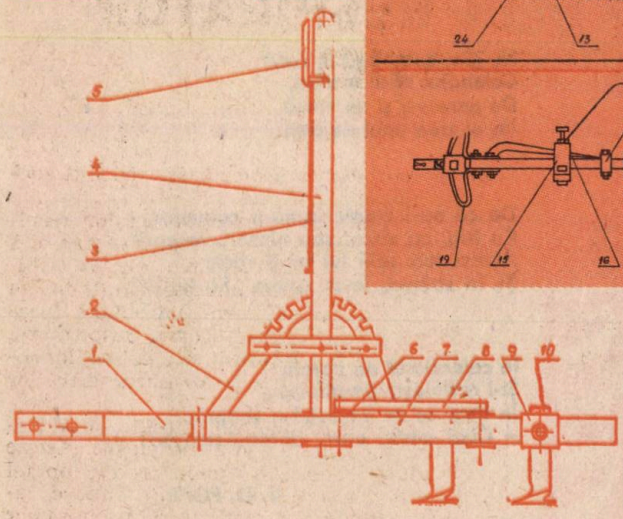

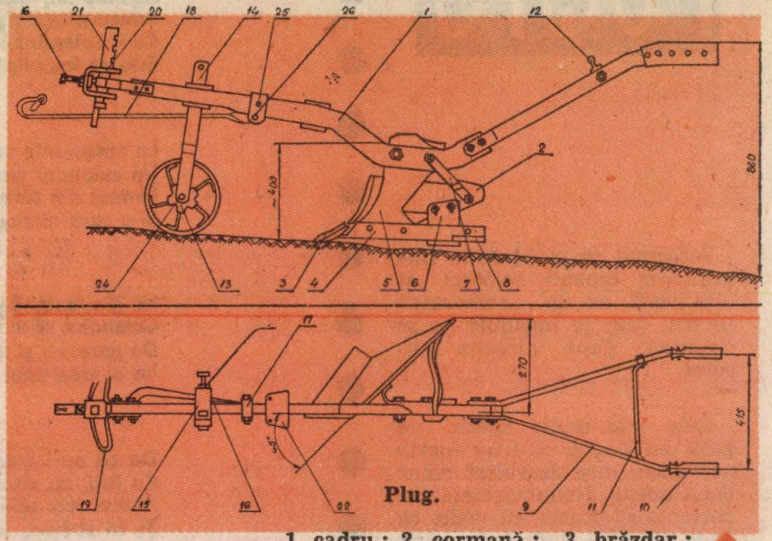

Plug.

1. cadru ; 2. cormană ; 3. brăzdar ; 4. plaz ; 5. trupiță ; 6. bîrsă ; 7. suport legătură ; 8. călcîi plaz ; 9. coarne de plug ; 10. mîner ; 11. distanțier ; 12. suport ; 13. roată sprijin ; 14. braț reglaj ; 15. bridă ; 16. șurub blocare ; 17. ureche ; 18. braț tracțiune ; 19. cadru reglaj ; 20. bridă ; 21. braț reglaj ; 22. placă fixare ; 23. piuliță ; 24. bolț roată ; 25—26 șuruburi blocare.

SEMĂNĂTOARE.

1. cadru ; 2. șuruburi fixare ; 3. cutie de semințe ; 4. marcator ,partea mobilă ; 5. marcator, partea fixă ; 6. brăzdar ; 7. cadru roată ; 8—9. roți ;

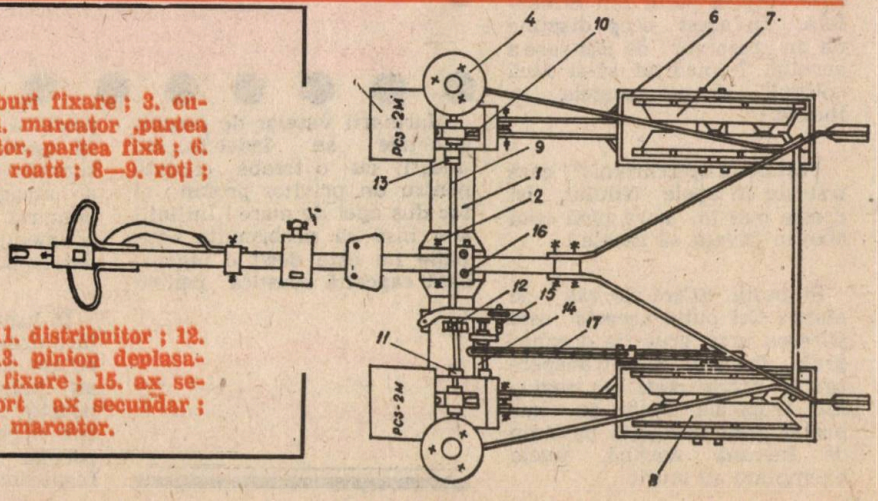

10. ax principal ; 11. distribuitor ; 12. bucșă ghidare ; 13. pinion deplasabil ; 14. bucșă de fixare ; 15. ax secundar ; 16. suport ax secundar ; 17. legător marcator.

MEDICUL
vă informează şi vă sfătuieşte

IGIENA APARATULUI RESPIRATOR ŞI A RESPIRAŢIEI

În cele ce urmează vom prezenta unele cunoştinţe de igienă a aparatului respirator şi a respiraţiei, încercînd să combatem anumite practici şi deprinderi cu consecinţe dăunătoare asupra stării de sănătate a organismului uman.

Sînt persoane, în special din rîndul copiilor cu vegetaţii adenoide sau cu o deprindere rea, care respiră pe gură, scurt-circuitînd respiraţia nazală. Acest lucru este dăunător şi trebuie combătut prin reeducarea respiraţiei sau intervenţie operatorie asupra vegetaţiilor adenoide, cunoscînd că respiraţia nazală are rolul de a încălzi curentul de aer care ajunge în plămîni, de a-l purifica, parţial, prin sistemul de filtru alcătuit de mucoasa nazală.

Sînt persoane, în special dintre femei şi copii, care nu ştiu să-şi elimine expectoraţia prin actul de tuse, înghiţind secreţiile, uneori purulente, ale arborelui bronşic, fapt care poate duce la tulburări digestive diverse. În cazul unui puseu bronşitic, cu expectoraţie purulentă, este bine ca aceasta să fie drenată spre exterior pentru a se degaja arborele bronşic şi a se restabili permeabilitatea sa.

Unele persoane îşi suflă nasul zgomotos în cazul în care prezintă anumite infecţii acute ale căilor respiratorii superioare. Făcînd abstracţie de aspectul inestetic al gestului, acesta poate avea urmări neplăcute prin creşterea presiunii în urechea medie şi perforarea timpanului. Este necesară o degajare moderată a cavităţii nazale, utilizînd în acest scop batista, eventual de hîrtie, apăsînd succesiv pe una din narine.

Pentru tratamentul infecţiilor căilor respiratorii superioare, unele persoane îşi fac, din proprie iniţiativă, instilaţii repetate cu soluţii antiseptice puternice. Aceste soluţii nu au efectul de a distruge flora microbiană locală, produc însă iritaţia mucoasei respiratorii, cu alterarea cililor vibratili şi a calităţilor covorului rulant de mucus al mucoasei căilor respiratorii.

Alte persoane îşi fac ani întregi, toată viaţa, instilaţii nazale cu soluţii uleioase. Aceste soluţii ajung în plămîni unde produc un fel de tumori, denumite oleoane. Se cunosc cazuri cînd asemenea tumori au fost supuse unor intervenţii de mare amploare ca pneumonectomiile, lobectomiile, datorită aspectului asemănător cu un cancer bronhopulmonar, de care, dealtfel, nu ar fi putut fi deosebite preoperator. Tratamentul corect al afecţiunilor căilor respiratorii superioare ne-ar scuti de utilizarea acestor procedee, în mod nesupravegheat.

O bună igienă a căilor respiratorii superioare cere înlăturarea defectelor anatomice de tipul devierilor de sept, hipertrofiilor de cornet, vegetaţiilor adenoide prin procedee chirurgicale, atunci cînd este cazul. Netratate, aceste anomalii pot întreţine infecţii rinosinuzale cu bronşite descendente. Renunţarea la fumat este o altă măsură de igienă a aparatului respirator. Fumatul produce o alterare complexă a sistemului de apărare a aparatului respirator cu distrugerea cililor

vibratili, cu hiperplazia (îngroşarea) şi metaplazia mucoasei respiratorii şi modificarea calităţilor fizice, chimice şi a enzimelor covorului de mucus al arborelui bronşic cu rol în transportarea spre exterior a impurităţilor inhalate.

Pentru reeducarea respiraţiei, medicul poate recomanda gimnastică medicală respiratorie care va tinde să tonifice muşchii respiratori toracici, abdominali, diafragmul. Este bine să se execute inspiraţii moderate, urmate de expiraţii lente şi prelungite, să se practice jocul cu mingea, înotul, sau să se aşeze greutăţi pe torace şi abdomen efectuîndu-se mişcări respiratorii. Practicînd aceste măsuri de igienă a căilor respiratorii şi a respiraţiei, combătînd unele deprinderi nepotrivite, vom realiza o sporire a rezistenţei locale a arborelui respirator prin care, adăugîndu-se rezistenţei generale crescute prin măsuri de călire, vom obţine o mare reducere a infecţiilor căilor respiratorii.

ZAHĂRUL ŞI DIABETUL ZAHARAT

Pînă la începutul secolului al XIX-lea, zahărul, produs în cantităţi mici, era accesibil numai claselor bogate, care la rîndul lor îl foloseau ca medicament sau ingredient de corectare a gustului altor produse alimentare, cu precădere în ocazii festive. Odată cu producerea zahărului pe scară industrială, consumul acestuia s-a lărgit pînă la dimensiuni de abuz alimentar. În 1957, cercetătorul englez Yudkin a constatat pe 80 000 persoane că abuzul de zahăr conduce la ateroscleroză, obezitate şi diabet zaharat. Alte cercetări au relevat o creştere a frecvenţei diabetului zaharat de la 0,3—0,5% în 1936 la 4—5% în 1980, iar la noi în ţară de la 0,2—0,3% la 3,4%, mai mult în mediul urban, mai puţin în mediul rural.

În toate ţările creşterea frecvenţei diabetului zaharat este corelată cu creşterea consumului de produse zaharoase. La noi în ţară, în 1950 se consumau 6,9 kg zahăr/an pe locuitor, iar în 1977, 25 kg zahăr pe an/locuitor. Concomitent a crescut şi frecvenţa diabetului zaharat. Acest lucru este evidenţiat şi de statisticile din S.U.A., Anglia, Franţa, Turcia, Venezuela, Uruguai etc.

Totuşi, în Cuba, ţară mare consumatoare de zahăr, şi în India, ţară cu consum redus pe locuitor, frecvenţa diabetului zaharat este similară. Aceasta înseamnă că sînt şi alte cauze de creştere a răspîndirii diabetului zaharat : obezitatea, sedentarismul, stressurile nervoase şi infecţiile virotice de tipul parotiditei epidemice (oreionul) şi virozelor respiratorii.

Consumarea de doze zilnice mari de produse zaharoase produce o creştere bruscă a zahărului în sînge, o hiperglicemie. Aceasta stimulează activitatea unor celule ale glandei pancreatice de fabricare a unor cantităţi mari de insulină, hormon necesar metabolizării zahărului din organism. Dar stimularea permanentă a pancreasului conduce în ultimă instanţă la epuizarea glandei, cu scăderea cantităţii de insulină secretată. După ani de funcţionare în asemenea condiţii a pancreasului, apare diabetul zaharat, care se manifestă tocmai prin incapacitatea de a produce insulina necesară consumării zahărului din organism. Concomitent este frînată mobilizarea grăsimilor de rezervă şi este favorizată creşterea lipidelor, colesterolului, betalipoproteinelor şi triglicedeinelor, cu instalarea aterosclerozei, cardiopatiei ischemice, modificărilor vasculare cerebrale.

Studiile făcute de nutriţionişti au arătat că raţia de produse zaharoase variază în funcţie de vîrstă, sex, eforturi fizice, componenţa meniului şi starea de sănătate. În general se recomandă ca procentul de calorii furnizate de produsele zaharoase consumate într-o zi să fie de 7—8% din totalul de calorii, de 10% la copii şi femeile gravide şi de 10—12% în cazul unor regimuri alimentare bogate în carne de porc şi grăsimi.

Ar fi deci nevoie de 100 g dulciuri pe zi la o raţie calorică de 3 000 calorii/zi sau 50—60 g/zi, adică 18—20 kg pe an/locuitor.

Se poate totuşi alcătui un regim alimentar fără nici un gram de zahăr, organismul dispunînd de posibilitatea de a-şi fabrica glucoza şi fructoza de care are nevoie. Un asemenea regim trebuie să includă : 250 g legume, 250 g morcovi, 300 g cartofi, 300 g fructe, 250 g pîine, 40 g orez, 200 ml lapte, 62 g miere de albine.

Măsurile de prevenire şi combatere a diabetului zaharat sînt relativ simple şi ţin de un bagaj elementar de noţiuni de educaţie sanitară şi de deprinderi de viaţă raţională. Este necesar ca fiecare să urmărească, în special după 40 ani, propria sa curbă ponderală, menţinîndu-şi greutatea la o cotă uşor subponderală. Consumul de produse zaharoase trebuie urmărit pentru a nu se depăşi raţia calorică de 8—12% aport caloric pe zi prin produse zaharoase. Se vor practica mişcarea şi exerciţiile fizice, sub orice formă, pentru a asigura o metabolizare a glucidelor, o mobilizare a grăsimilor de rezervă, o topire a maselor grăsoase subcutanate. Consumul de băuturi răcoritoare şi dulciuri va fi supus, vara, controlului, băuturile răcoritoare putînd aduce un plus de 100—120 g zahăr pe zi.

ACȚIUNEA ALCOOLULUI ASUPRA ORGANISMULUI UMAN

Alcoolismul este o plagă a lumii contemporane ; 7% din șoferii care anul trecut au produs în lume accidente de circulație s-au aflat sub influența alcoolului ; 11% din pietonii accidentați au consumat abuziv băuturi alcoolice. În Franța, mortalitatea prin alcoolism variază între 10—20 la mie, cu o medie de 14 la mie. Alcoolul produce îmbolnăviri ale sistemului nervos central, ale aparatului digestiv, ciroze hepatice, stări de comă și chiar decese.

Alcoolismul este constituit din ansamblul de tulburări grave ale organismului și de perturbațiile vieții familiale și sociale care apar la persoanele care consumă constant, zilnic, băuturi alcoolice. Se consideră băutoare o persoană care consumă alcool zilnic, în cantități depășind 80—120 ml alcool absolut. După 2—3 ani apar tulburările și bolile caracteristice alcoolismului.

Pentru a cunoaște efectele nefavorabile ale alcoolului asupra aparatelor și sistemelor organismului nostru trebuie să procedăm sistematic. Alcoolul consumat în diverse ocazii, din diverse motive, de diverse persoane, ajunge din cavitatea bucală, prin esofag, în stomac. 20% din cantitatea de alcool ingerată se resoarbe prin vasele mucoasei stomacului. Aproximativ 80% se resoarbe prin vasele mucoasei intestinului subțire. Resorbția prin colon se face în cantități mai reduse. Dacă stomacul este plin, conținînd grăsimi, dulciuri, lapte, sau mucilaginoase resorbția de alcool este mai redusă. De asemenea, dacă concentrația de alcool este mai mare. În doze mici. alcoolul în concentrație de 5—10% stimulează secreția gastrică, o secreție bogată în acid clorhidric și săracă în pepsină. La concentrații mai mari, alcoolul inhibă secreția gastrică producînd un spasm pilloric și reducînd mișcările tubului digestiv. La concentrații și mai mari produce grețuri și vărsături prin mecanism central. Consumat timp îndelungat, alcoolul produce gastrite (1/3 din suferinzii de stomac au consumat abuziv alcool), scade resorbția de substanțe nutritive, de vitamine B și C., de magneziu cu modificarea excitabilității sistemului nervos, de zinc cu dereglarea fabricării de insulină și alterarea metabolismului glucidelor, de fier cu producerea de anemii.

Din sînge, alcoolul ajunge în sistemul nervos central, aparatul cardio-vascular, aparatul respirator, aparatul urinar, musculatură și tegumente, în concentrație variabilă.

La 1,—1,30 ore de la ingestia acoolului se obține concentrația maximă în sînge. Alcoolul este metabolizat, distrus, în proporție de 76—98% în ficat, fiind în ultimă instanță transformat în bioxid de carbon și apă. În fiecare oră se distrug 10—12 ml alcool absolut. Cantitatea maximă care poate fi distrusă în 24 ore în organism este de 450 ml alcool. După 7—8 ore, alcoolul dispare din sînge în mod normal. O cantitate mai mică de alcool se elimină prin urină, apoi prin plămîni, transpirație și mai puțin prin lapte.

În sistemul nervos central, alcoolul, în doze mici, la concentrații sanguine sub 1 la mie produce tulburări de comportament, cu alterarea unor teste de atenție, îndemînare, a asociațiilor de idei și tulburări în conducerea autovehiculelor manifestate prin scăderea îndemînării, aprecierea eronată a vitezei, distanțelor, curbelor prin mișcarea brutală a volanului, tulburări ale simțului culorii, curaj nejustificat, întîrzierea frînării. La concentrațiile de 2—3 la mie apar stări de confuzie, tulburări de vorbire și de mers, la 3—4 la mie stupoare și somn profund, la 4 la mie comă alcoolică, iar la 5 la mie moarte prin stop respirator. Cantitatea de alcool care poate produce moartea unui om este de 500 ml alcool absolut.

La nivelul aparatului cardio-vascular, alcoolul în doze mici produce creșterea pulsului, a debitului cardiac și a tensiunii arteriale ; în doze mai mari vasodilatație cutanată. cu scăderea tensiunii arteriale, iar în doze toxice colaps cardio-vascular, cu prăbușirea tensiunii arteriale.

La nivelul aparatului respirator, acoolul în cantități mici stimulează respirația, în cantități mari reduce ritmul respirator pînă la stop respirator.

Deci, alcoolul este un toxic cu acțiune asupra tuturor celulelor, țesuturilor, aparatelor sistemelor noastre, care poate ocaziona o intoxicație acută, cunoscuta beție sau intoxicații cronice.

Pe lîngă efectele sus-menționate, alcoolul favorizează instalarea cirozei hepatice atrofice (de 6 ori mai frecventă la alcoolici), a nevritelor și polinevritelor etilice, a psihozei și chiar a unei come hipoglicemice la persoane slăbite. Alcoolismul așterne patul tuberculozei pulmonare în formă gravă, cavitară, cu vindecare dificilă și este însoțită de tulburări toxice la tratamentul administrat. O statistică franceză arată că alcoolismul contribuie cu o proporție de 27% în cazurile de loviri și răniri, 21% în paricid, 17—18% în asasinate, 15% în violuri și atentate la pudoare. Alcoolismul reduce capacitatea de muncă, conducînd la pierderea serviciului și la dezorganizarea familiei. Pentru prevenirea sa este necesară cunoașterea efectelor alcoolului asupra organismului nostru, interzicerea strictă a consumului de alcool de către copii, care sînt mai sensibili la acest toxic, formarea unei opinii publice care să condamne cu fermitate alcoolismul.

CONSUMUL DE MEDICAMENTE ŞI ACCIDENTELE DE CIRCULAŢIE

Statisticile din lumea întreagă arată o frecvenţă ridicată a accidentelor de circulaţie. În prezent se înregistrează pe glob un deces şi 50—60 de răniri la fiecare 3 minute. Iar între cauzele care provoacă aceste accidente se înscrie şi consumul mai mult sau mai puţin abuziv de tranchilizante, sedative, antihistaminice şi antihipertensive. Care sînt urmările consumului anumitor medicamente asupra aparatelor şi sistemelor noastre, implicit în ce măsură acel consum poate constitui un risc de accidente în circulaţie ?

Testele făcute asupra persoanelor care au consumat medicamente cu acţiune asupra sistemului nervos au arătat o alterare a reflexelor motorii cu prelungirea timpului de răspuns la stimulii optici şi acustici, scăderea atenţiei distributive, instalarea mai rapidă a oboselii, diminuarea adaptării psihice, cu scăderea capacităţii de a conduce un autovehicul. Medicamentele care influenţează capacitatea de a conduce un autovehicul pot fi grupate în 10 categorii : narcoticele, cu efecte narcotice de scurtă durată ; somniferele, care provoacă somn sau somnolenţă, dau stare de oboseală, apatie şi, bineînţeles, tulburări de vedere ; tranchilizantele, care relaxează sau liniştesc producînd însă tulburări de atenţie şi reactivitate ; neurolepticele de tipul clordelazinului, emetiralului care produc efecte sedative, deconectante, antivomitive şi reduc, firește, capacitatea de conducere auto ; antihistaminele de tipul feniraminului, romerganului, nilfanului, care dau stări hipnotice cu somnolenţă, ameţeli, ducînd evident la disocierea atenţiei. Urmează apoi medicamentele care stimulează sistemul nervos : benzedrină, cofeină, stricnină. Aceastea au efecte excitante asupra sistemului nervos central şi, implicit, afectează reflexele celui aflat la volan. Trebuie să ne oprim apoi la anorexiante ca : anapetolul, preludinul, care şi ele excită sistemul nervos central cu consecinţe imprevizibile pentru un conducător auto.

La această listă mai trebuie adăugate : hipotensoarele, care provoacă o scădere a tonusului nervos, dînd ameţeli şi uneori chiar leşinuri, precum şi relaxantele musculare de tipul trancopalului, dar şi banalul trecid folosit în tratarea bronşitelor cronice. Acestea produc o relaxare musculară, ceea ce normal duce la scăderea timpului de reacţii motorii. Să nu uităm, de asemenea, că alte medicamente, ca salicilaţii, consumate în doze mari, produc euforie ; iar insulina, supradozată, poate ocaziona chiar pierderea cunoştinţei.

Ca măsuri preventive se cere, în primul rînd, din partea celui aflat la volan, o bună cunoaştere, fie din prospecte, fie de la medicii consultanţi a efectelor secundare ale tuturor medicamentelor pe care le consumă. Apoi, evitarea conducerii auto după folosirea medicamentelor amintite mai sus. Acestea trebuie consumate după programul de lucru. mă refer la şoferii profesionişti, şi în perioada de repaus automobilistic de către amatori. Se va evita, de asemenea, folosirea concomitentă a alcoolului şi a medicamentelor care acţionează asupra sistemului nervos, deoarece această asociere poate duce la potenţarea posibilităţilor de producere a accidentelor de circulaţie.

ALIMENTAŢIA LA PERSOANELE VÎRSTNICE

Datorită unor modificări morfo-funcţionale ale aparatului digestiv şi unor perturbări ale proceselor metabolice specifice vîrstei a treia, trebuinţele alimentare ale acesteia diferă faţă de alte vîrste.

Nevoile calorice şi de principii alimentare ale vîrstei a treia sînt mai reduse decît a celorlalte grupe de vîrstă, raţia calorică zilnică scăzînd, cu anumite procente, la fiecare decadă după 45 ani. De asemenea, necesarul de grăsimi şi de zaharuri este mai redus la vîrstnici.

În general, trebuie să recunoaştem că dacă dietetica vîrstelor mici este cunoscută, toată lumea ştiind că în alimentaţia copilului mic sînt alimente interzise, iar alte alimente se introduc progresiv şi de la o anumită vîrstă, în dietetica vîrstei a treia se produc mari greşeli alimentare, necunoscîndu-se faptul că există şi o dietetică a acestei vîrste diferită de cea a adultului, în general.

În solicitările de activitate medicală pe teren întîlnim frecvent cazuri de tulburări digestive, de diskinezii biliare, produse de consumarea de către un vîrstnic a unei maioneze, a unor cartofi prăjiţi, a unor mîncăruri cu varză, a unor prăjituri cu frişcă sau cremă, rău tolerate de vîrstnici. Mulţi vîrstnici nu ştiu că pe măsură trecerii anilor ei trebuie să-şi schimbe modul de alimentaţie pe care-l practicau în tinereţe, cînd efectuau

eforturi fizice și beneficiau de altă toleranță digestivă. De multe ori, existînd timp și posibilități materiale, precum și datorită unui apetit selectiv, se obișnuiește la această vîrstă o alimentație greoaie, neștiințifică, dăunătoare sănătății. De aceea, trebuie difuzate în public unele noțiuni cu privire la nevoile alimentare și toleranța digestivă a vîrstei a treia.

La vîrstnici se interzic alimentele grase ca: frișca, smîntîna, carnea grasă de porc și pește, slănina, cîrnații, maionezele, gălbenușul de ou, deoarece introducerea acestor alimente în organism este însoțită, la această vîrstă, de o tendință de creștere a colesterolului și lipidelor în sînge, cu depunerea acestora în pereții vaselor și favorizarea procesului de ateroscleroză. De asemenea, nu se recomandă viscerele (ficat, rinichi, creier,) care avînd un conținut bogat în acid uric cresc concentrația acestei substanțe în sînge, cu posibilitatea de producere de gută.

Persoanele în vîrstă vor evita sau se vor dezobișnui să consume dulciuri concentrate, în cantitate mare, ca prăjituri cu cremă, foetaje, preparate cu untură, ciocolată, zahăr, miere de albine în cantitate mare sau băuturi foarte dulci, pentru că acestea suprasolicită pancreasul, glandă deja slăbită din cauza vîrstei, excesele putînd conduce la apariția unui diabet zaharat.

Grăsimile în exces, în special cele animale, ca și zaharurile favorizează instalarea obezității, care obosește inima, stare frecventă la această vîrstă cînd și mișcarea și eforturile fizice s-au redus ca manifestări zilnice.

În schimb uleiurile vegetale, de soia, de floarea-soarelui, de germeni de porumb și margarina, conținînd acizi grași polinesaturați, cu efect de reducere a colesterolului din sînge, pot fi consumate cu moderație.

Persoanele în vîrstă vor consuma 1,5—2 l pe zi lichide sub formă de apă simplă, apă minerală, ceaiuri de plante, sucuri de legume sau fructe, supe de legume. Se vor lua 5—6 mese pe zi, masa de seară servindu-se cu 2—3 ore înainte de culcare și fiind mai puțin abundentă.

Cafea vor folosi numai persoanele obișnuite, o singură ceașcă, nu prea concentrată, nu prea dulce și nu seara. Este recomandabilă o zi de cruditați pe săptămînă, pe bază de mere crude, rase, struguri, salată de roșii și ardei grași, morcovi rași, suc de portocale. Această cură contribuie la eliminarea substanțelor toxice din organism și la creșterea aportului de săruri minerale și vitamine. De asemenea, se recomandă ca zilnic, în cadrul meniului, să se consume legume sub formă de supe, de piure, soteuri, sufleuri și budinci, ca și fructe date prin răzătoare, compoturi, piureuri de fructe, fructe coapte și sucuri de fructe.

INFORMAȚII UTILE DESPRE ACCIDENTELE VASCULARE

Ateroscleroza, acest ucigaș numărul 1 al epocii contemporane, manifestă o predilecție specială pentru localizarea pe vasele cerebrale și producerea de accidente vasculare cerebrale. Care sînt accidentele cerebrale și care este frecvența lor globală în prezent?

Foarte pe scurt, în grupa accidentelor vasculare cerebrale intră: ischemia cerebrală acută tranzitorie, infarctul cerebral, embolia cerebrală și hemoragia intracerebrală, intraventriculară și subarahnoidiană. Incidența lor, adică, numărul de cazuri noi pe an la 100 000 locuitori a fost în 1972 în S.U.A. de 2 500, o frecvență mare, decada a șasea plătind tributul cel mai greu.

Accidentele vasculare cerebrale ischemice se datoresc suprimării sau reducerii aportului de sînge în diverse teritorii ale creierului, datorită îngustării calibrului interior al vaselor cerebrale, în general printr-un proces de ateroscleroză și producerii de trombi, cheaguri, la început plachetari, albi, ulterior roșii, stratificați prin supraadăugarea de globule roșii, albe și de fibrină.

Manifestările clinice ale acestor accidente pot fi: hemipareze (paralizii ale unei jumătăți de corp sau o senzație de slăbiciune a mîinii și devierea feței), tulburări de sensibilitate pe o jumătate de corp (amorțeli, furnicături, înțepături, înțepeniri), tulburări de vorbire, vertije, crize de cădere, amauroză (pierderea, scurtă, a vederii sau vedere încețoșată, văl cenușiu, senzație de perdea), vărsături. Durata acestor fenomene poate varia de la cîteva minute la cîteva zile.

Prevenirea accidentelor vasculare cerebrale ischemice se poate face prin tratamentul corect al hipertensiunii arteriale, evitarea fumatului, tratamentul obezității, evitarea sedentarismului, al stressurilor psihoemoționale, evitarea alimentației hipercalorice (lipidice și glucidice), tratamentul dislipidemiilor, al hipercolesterolemiei, tratamentul tulburărilor echilibrului factorilor pro și anticoagulanți. Medicul este, bineînțeles, cel care va studia factorii de risc, posibilitatea combaterii lor și măsurile de tratament impuse.

Grupaj de dr. ANATOL ALBU
medic primar

În cîteva țări au apărut, nu de mult, cele dintîi „fabrici de legume". Denumirea noilor unități ar putea să fie luată drept un simplu joc de cuvinte. Se pare însă că de astă dată numitele fabrici îndeplinesc condițiile unei industrii și încă ale unei industrii de avangardă, în care stăpîne sînt electronica, automatizarea, chimia cea mai rafinată. În orice caz — asupra acestui punct insistă specialiștii — nu este vorba de sere !

Și, atunci, ce sînt aceste fabrici ?

FABRICILE DE ZARZAVATURI DESCHID

O nouă eră în legumicultură?

Sînt construcții metalice, fără ferestre, în interiorul cărora sînt reproduse condițiile optime de mediu. În felul acesta, culturile sînt absolut izolate de ceea ce se petrece în afară — fie secetă, fie viscol. Și nu numai atît : în interior, mediul este recreat din elementele componente după modelul care convine cel mai bine plantelor cultivate. Astfel, lumina este împrăștiată de lămpi cu incandescență sau cu halogeni, reproducînd numai partea utilă din radiația luminoasă a soarelui. Climatul este creat de aparate speciale care mențin și controlează temperatura, umiditatea, precum și conținutul de elemente nutritive din aer.

În același timp, rădăcinile plantelor se scaldă în băi nutritive, îmbogățite pe cale chimică și avînd o compoziție care face posibilă fotosinteza în lumină artificială. Și, întrucît plantele sînt expuse la lumină mai mult de cît cele cultivate în cîmp, ele ajung mai repede la maturitate. De pildă, salata verde atinge parametrii comerciali într-o lună.

Numărul recoltelor crește, iar producțiile sînt și ele mult mai mari : 20—25 kg de tomate pe metrul pătrat în loc de 10 kg în sere și 5 kg în cîmp.

Amplasate în preajma orașelor, fabricile de legume pot asigura, practic, fără întrerupere, aprovizionarea cu produse proaspete.

Crearea unor asemenea fabrici e legată încă de dificultăți destul de mari. În primul rînd, se cere un personal de înaltă calificare, capabil să supravegheze și să reînnoiască aparatele de climatizare, de reciclare a căldurii recuperate de la lămpi pentru a ridica temperatura în timpul iernii, recircularea vaporilor de apă și a bioxidului de carbon produs de plante, să asigure controlul electronic al temperaturii și al soluțiilor chimice nutritive.

O altă problemă, nu tocmai simplă, o constituie cheltuielile încă ridicate pe care le impun investițiile, la care se adaugă faptul că o mare cantitate din energia folosită nu e recuperabilă.

„Este vorba despre o tehnică extrem de interesantă — e de părere H. von Hülst, șeful serviciului de geniu rural din cadrul F.A.O. — dar care impune investiții foarte costisitoare și un mare consum de energie. Pentru moment ea nu poate fi aplicată decît în țările dezvoltate sau în cele bogate în petrol".

Dar — întrebăm noi — care tehnică mare, durabilă nu a fost scumpă la început ?

Vă scriu azi, fără echivoc,
Eu, fost, pînă curînd, tractor
Și cum n-am pix, creion sau toc,
Mă folosesc de-o pană, la motor.

Zburdam pe luncă, fericit
Că fac o muncă de teren,
Pînă-ntr-o zi, cînd m-am trezit
Avînd ceva la vilbrochen.

La S.M.A. unu-mi trînti
Cu un ciocan, trei lovituri,
Ca după-aceea-n zori de zi,
Să fiu dus iar la arături.

Dar mă tiram încetișor,
Ca într-un funerar alai,
Încît juram că în motor
Aveam, săracul, melci, nu cai.

Un timp m-am chinuit așa.
Pînă-am rămas lat în zăvoi,
De unde iar la S.M.A.
Am fost adus cu patru boi.

De-atunci mecanicii hai-hui
De mine nu mai au habar ;
Mă țin pe patul de butuci,
Cu piese lipsă-n inventar.

Așa că astăzi e firesc
Să mă întreb îngrijort :
Cum pot să mă înzdrăvenesc,
Cînd alții nu s-au vindecat ?

V. D. POPA

DE LA BREVETELE NATURII LA BIONICĂ

Neîncetat omul a observat cu atenție mediul înconjurător încercînd, la început empiric, ulterior cu fundamentare științifică, să imite natura. Legenda spune că Icar, iar la noi meșterul Manole și-au confecționat aripi pentru a zbura. Paiul sau copacul plutitor i-au sugerat construcția de ambarcațiuni. Băşica de porc umflată și legată cu o sforicică l-au inspirat în construcția dirijabilelor de mai tirziu. Forma aerodinamică a păsării în zbor sau a peștilor o regăsim în siluetele avioanelor moderne.

Din curiozitate sau impins de necesitate, omul a cercetat și preluat o serie de „brevete" ale naturii. Pe unele le-a utilizat ca atare, de la altele a luat doar principiul, realizînd invenții pe care nu le întîlnim niciunde în mediul ambiant. Lumea vegetală și animală a devenit un imens rezervor de idei noi, ce s-au concretizat în tehnici revoluționare, în modele industriale. Așa s-a născut bionica — disciplină care se ocupă de transferul în tehnică al unor modele fizice, întîlnite în lumea vegetală și animală.

Iată cîteva din realizările obținute pe baza „brevetelor" naturii.

Constructorii de avioane au avut, multă vreme, probleme privind aterizarea, stabilizarea, creșterea portanței și asigurarea sustentației la navele aeriene. Studierea penajului păsărilor în timpul zborului a permis găsirea unor soluții originale, eficiente. Astfel, construirea unor aripi de avion prevăzute cu fante a multiplicat de 2,5 ori forța de ascensiune a avionului. Bordul de atac al navei a fost prelungit printr-un volet care canalizează fluxul de aer ce trece prin fantă, eliminîndu-se turbulențele și realizîndu-se o curgere laminară a aerului.

Fenomenul de vibrare a aripilor (flutter) a necăjit, de asemenea, mult timp pe constructorii de aeronave, mulți piloți de încercare pierind din cauza frîngerii structurilor. Studiul aparatului de zbor la libelulă a arătat că pe marginea anterioară a vîrfurilor aripilor există o mică umflătură chitinoasă, de culoare închisă, numită pterostigmă. Cînd la aripile avioanelor s-au adăugat asemenea structuri (sub forma unor plăcuțe de plumb) vibrațiile nedorite au fost total înlăturate.

Alte secrete ale zborului păsărilor așteaptă să fie descifrate. Avioane cu geometrie variabilă s-au realizat, dar taina zborului „ramat", specific ființelor cu aripi batante, n-a fost încă desluşită. Este sigur că atunci cînd și acest secret va fi pătruns, fiabilitatea zborului în aer se va apropia de cel în absolută siguranță, propriu păsărilor.

Proiectanții și constructorii de submarine se inspiră din lumea acvatică. Forma submarinelor moderne ține seama de forma hidrodinamică perfectă a peștilor. Imersia (scufundarea) prin umplere cu apă a unor bazine (tancuri) și ieșirea la suprafață a submarinelor, problemele de presurizare au la bază atît principiile lui Arhimede dar și studiul băşicii înotătoare a peștilor, care are proprietăți deosebite ; cînd peștele vrea să iasă afară, în băşică se produce aer, care-i mărește volumul și-l face mai ușor, iar cînd vrea să coboare elimină aerul din vezică prin intestin. Cu acest aparat peștele realizează și echilibrarea presiunii în raport cu adîncimea, problemă care încă n-a fost soluționată de către constructorii de submarine.

Reducerea consumului de energie și mărirea vitezei de înaintare în apă a navelor se bizuie, de asemenea, pe studiul faunei acvatice. Se știe că păstrăvul, sturionii, delfinii înoată cu o viteză deosebită. Ce secret au ? Studierea delfinului a arătat că pielea acestuia are două straturi, cel exterior fiind elastic și plin de tubulețe încăcarte cu o substanță buretoasă. Această structură preia o mare parte din presiune și elimină turbulența. Un experiment a arătat că aplicarea la un corp fusiform (torpilă) a două foițe din cauciuc, între care există canale cu lichid de amortizare, a determinat reducerea turbulenței apei (în spatele corpului) cu 60 la sută ; viteza mărindu-se cu circa 25 la sută.

Constructorii de locuințe sau de clădiri mari, pentru activități culturale, învață și ei de la natură. Unii dintre aceștia, mai reflexivi și mai atenți, s-au întrebat : de ce rezistă paiul înalt, cu spic greu, în fața vîntului destul de puternic ? De ce rezistă coaja de ou sub greutatea pe care o are cloșca sau de ce nu se sparg cochiliile de melci sub presiunea apei ? Studiul structurilor spațiale a arătat că plantele au un sclerenchim celulozic

(prevăzut cu alveole pline cu aer), care le conferă rezistență. Oul are o formă pe care impactele sînt, de cele mai multe ori, tangente. În plus, bolta calcaroasă a oului are o membrană elastică, o căptușeală, care exercită o anumită presiune.

Inspirați de natură, constructorii din orașul Dakar au realizat un teatru fără nici un punct de sprijin în interior (el fiind ca o coajă de ou răsturnată). Iar Opera din Sydney a fost concepută ca un ansamblu de cochilii, ea amintind de valurile mării.

Sînt multe „brevetele" naturii care au inspitit sau ispitesc pe inventatori. Fototropismul (mișcarea după lumină) a plantei de floarea soarelui a sugerat deja realizarea de mecanisme pentru mișcarea panourilor cu celule fotoelectrice sau a blocurilor rotitoare (pentru a primi lumină pe toate fețele). Studiul meduzelor a permis crearea unor aparate seismologice. După cercetarea comportamentelor liliecilor s-a descoperit radarul, ecolocatoarele bazate pe ultrasunete. Ecolocația marină s-a perfecționat prin studiul ecosondei delfinului și altor specii interesante pentru hidroacusticieni. Studiul șerpilor (care își detectează cu precizie prada, noaptea, pe baza captării radiațiilor infraroșii emise de victimă) stă la baza unor noi perfecționări a detectoarelor cu radiații de acest gen. Mersul unor șopîrle pe tavane netede, cu ajutorul unor ventuze, în pofida gravitației, explicarea rezistenței deosebite a ciocului de ciocănitoare la lovituri de o mare forță, secretele pilelor electrice de mare voltaj la unele specii de pești și țipari, modul în care funcționează mușchiul sau creierul uman etc. sînt doar o infimă parte din mulțimea, „brevetelor" naturii, care își așteaptă cunoașterea și valorificarea de către bionică.

V. STANCU

„INIMOȘII"

Cea mai „leneșă" inimă o are elefantul — bate numai de 26 de ori pe minut. Cea mai „iute" inimioară o are scatiul — bate de 831 de ori pe minut.

Între aceștia mai pot fi semnalați următorii... inimoși :

- OMUL — 70—75 de bătăi pe minut.
- CÎINELE — 120.
- PISICA — 240.
- CALUL — 380.
- PASĂREA BOTGROS — 729.
- STICLETELE — 754.
- PIȚIGOIUL — 798.

Are inima tare și ciocîrlia, ea fiind singura pasăre din lume care cîntă în timpul zborului.

„ÎNDESTULAREA" ROBULUI

Însemnări contabilicești dintr-un registru ținut de administrația moșiei Glîmbocata, județul Dîmbovița, despre ce s-a dat, într-un an, (1804) „lui Gheorghe, țigan moldovean, ce s-a spus că este al lui Bălănuță din Bîrlad" :

„O pereche de șalvari și o giubea de postav (haină lungă), un mintean, un briu, o pereche de iminei (pantofi), o ghebă (manta), o cămașă, o ipingea (manta cu glugă) — toate la un loc făcînd 44 de taleri și ceva".

Dar după această „îmbelșugare" cu îmbrăcăminte veche și uzată, nerecunoscătorul rob „au fugit în iulie, leat 1804, furînd și pe Tudora, țigan-ca, roabă a dumnealui, clucer Nicolae Zaroine".

Și muncă multă nu făcea, la moșie, Gheorghe. Era „numai vizitiu și la alte ale casei", adică: grăjdar, argat, săpător, mulgător de vaci, dogăr, fierar, sacagiu și încă alte treburi „ușoare", gospodărești.

UMOR STRĂIN

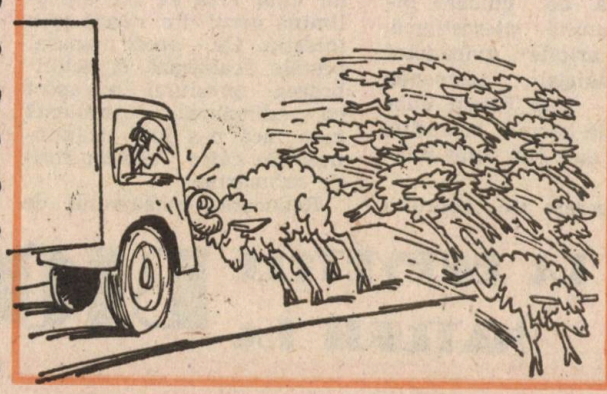

Fără cuvinte

După „Neue Deutsche Bauern Zeitung" — R.D.G.

DIALOG CU FIZICA

Pentru fiecare răspuns corect pe care-l veți da la una din întrebările de mai jos acordați-vă cîte un punct. Dacă la sfîrșit veți realiza zece puncte, rezultatul este excelent ; dar dacă nu veți depăși suma de șapte puncte înseamnă că... nu sînteți în relații bune cu fizica.

1. Ce forță folosesc hidrocentralele ?

2. Centrul de greutate ale unui corp poate fi situat în afara corpului respectiv ?

3. O greutate etalonată poate servi ca forță de tracțiune ? Dacă răspundeți afirmativ, dați și un exemplu.

4. Poziția centrului de greutate al unui creion se schimbă după ce am folosit o parte din el ?

5. Cînd are stabilitate mai mare un om care se află în picioare într-un tramvai în mers : dacă are mîinile libere (ținute normal în jos, pe lîngă corp) sau dacă are în fiecare mînă cîte o sacoșă încărcată cu pachete grele ?

6. Pentru ce ne aplecăm totdeauna în față cînd ne ridicăm de pe scaun ?

7. Cine exercită o presiune mai mare: un patinator sau un schior, care au aceeași greutate ?

8. Cine (și de ce) exercită o presiune mai mare : roțile unui tractor asupra solului sau acul unui picup, susținut de un braț de masă plastică, asupra unui disc ?

9. În ce poziție ar trebui să așezăm un cub pentru ca acesta să exercite cea mai mare presiune asupra unei mese ?

10. De ce țesăturile călcate se destramă mai greu ?

(Răspunsurile corecte, la pag. 207).

CA SĂ VEZI!

Dacă îl întrebi de ce stă de lemn, îi sare țandara

De atîtea zile își pierde nopțile...

Cîntă fără să încînte

A văzut lumina zilei într-o noapte

Uită mereu să-și cumpere medicamentul contra amneziei

Roșu la față, îți spune verde: „Nu mă îngălbeni"

Nepăsător cum este, îl doare în cot... de reumatism

Colegii care nu-l înghit îl mănîncă

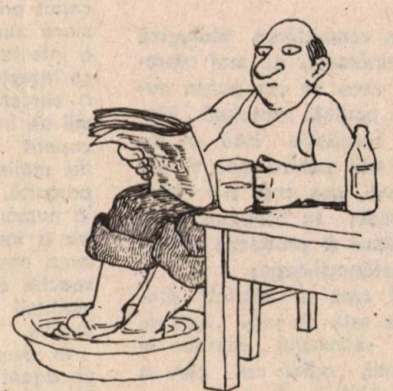

O AVENTURĂ ȘTIINȚIFICĂ

VIESPI CONTRA MOLII ÎN PLANTAȚIILE VITICOLE

Cu mai bine de zece ani în urmă, cercetătorul argeșean a declanșat — cu mijloace modeste — lupta împotriva moliei strugurilor, un dăunător devenit în ultima vreme tot mai păgubitor. Desigur, există substanțe chimice care-l ucid, însă administrarea lor e și costisitoare și, mai cu seamă, poluantă.

Așadar, trebuia căutată o altă armă și anume una dintre cele pe care le oferă „dușmăniile" existente în natură. Și molia strugurilor are un inamic : viespea numită Trichogramma embryophagum, care are predilecția de a-și depune ouăle în... ouăle moliei.

Dar, de la a cunoaște acest aliat al omului pînă la a-l detecta în natură e o cale destul de lungă. Pentru a o parcurge, doctorul Isac a început prin a crește în cuști un mare număr de molii cu care a infestat un pom. Apoi, după ce insectele și-au depus ouăle, a cercetat frunzele pomului, mii de frunze, pînă cînd a descoperit ceea ce căuta : ouă de molie atacate de viespea parazită. Erau, în total, cinci la număr. Suficiente însă pentru a înmulți viespile de care avea nevoie, într-o crescătorie special amenajată în clădirea stațiunii și dotată din resurse locale.

În acest scop a fost folosit un agent intermediar și anume Sitotroga cerealella (molia cerealelor) care, înmulțită pe orz, constituie o gazdă foarte primitoare pentru viespea parazită. Așa au fost obținute milioane de ouă ale acesteia și s-a putut începe lupta.

Cum se desfășoară o asemenea „bătălie" ? În plantația care trebuie protejată se instalează, din loc în loc, un număr determinat de cartonașe pe care sînt fixate ouă de molie a cerealelor infestate de viespea parazită. Ieșind din aceste ouă, viespile adulte pornesc prin vie și unde găsesc un ou de molie a strugurilor îl distrug depunîndu-și în el propriul ou.

Desigur, procesul nu e chiar atît de simplu precum l-am înfățișat aici. El impune anumite condiții care la S.C.P.V.-Ștefănești au fost minuțios studiate. Și nu numai acolo, ci și la Greaca, la Ostrov, la Mihai Viteazu (Dobrogea), la Cotnari, unde metoda a fost testată cu rezultate la fel de bune.

Care sînt aceste rezultate ?

Cu 400 000 de viespi în cîte două lansări pentru fiecare generație a moliei strugurilor, dăunătorul a fost distrus în proporție de 98,5 la sută (rezultatul cel mai bun).

Desigur, e interesant și aspectul economic al lucrurilor. O comparație între tratamentul chimic și combaterea biologică arată astfel : în primul caz, costul la hectar se cifrează la 720 de lei dacă tratamentul este efectuat cu mijloace mecanice și la 1 724 lei manual (firește, poluarea nefiind pusă la socoteală) ; în al doilea caz, cheltuielile se limitează la 96 de lei, iar poluarea e nulă.

Ceea ce se cere pentru viitor — lucru care preocupă pe cercetătorii din Ștefănești este crearea, pe baza unui proiect propriu, a unei „fabrici" de viespi parazite, astfel încît metoda să poată fi aplicată la scara producției viticole din întreaga țară.

Se pare că treburile nu vor întîrzia prea mult, iar pînă atunci alți dăunători au intrat în colimatorul cercetării : acarienii care urmează să fie combătuți cu ajutorul acariofagilor. Un nou aliat al omului într-o bătălie pașnică aflată abia la început...

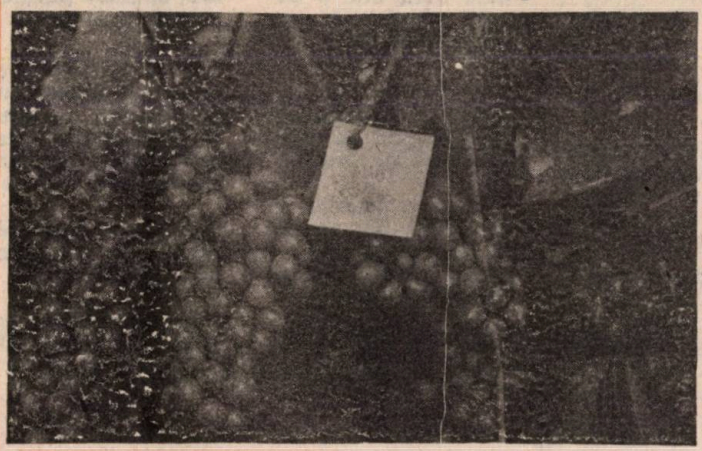

Nu, combaterea biologică a dăunătorilor nu mai reprezintă ceea ce am putea numi o noutate absolută. Metoda constituie însă un teren fertil pentru noi și noi aplicații, așa cum s-a făcut, de pildă, la Stațiunea de cercetare și producție viticolă Ștefănești-Argeș.

Cel care a „atacat" problema este dr. ing. Grigore Isac, secretarul științific al stațiunii, adică cel care a avut răbdare de a...

Dar să nu ne grăbim.

„Poștașul" secolului XXI

Pe căile nevăzute ale văzduhului este tot timpul o aglomerație mai mare decît pe magistralele unei metropole la orele de vîrf. Undele radio și TV de toate lungimile și frecvențele se înghesuie de n-ai unde arunca un... cuvînt. Și aceasta, pentru că toată lumea comunică, toată lumea transmite și recepționează informații. Iar acest aflux de informații este în continuă creștere. În Japonia s-a făcut un studiu, care arată că, în marile întreprinderi, 44% din informații sosesc prin telefon, 40% prin poștă și doar 16% prin deplasarea persoanelor. Tendința este ca în viitorii 15—20 de ani ponderea telecomunicațiilor în fluxul informațional să atingă aproape 97%. De aceea se și caută mijloace cît mai eficiente pentru a „lărgi" căile de comunicație, prin introducerea rețelelor integrate (prin care se pot transmite, concomitent, telefonie, facsimile, telegrafie, TV etc.), a ghidurilor de unde (tuburi de oțel prin care undele circulă), dar, mai ales, a sateliților (cu toate că pe orbitele lor aglomerația se face tot mai mult simțită). Apariția laserilor, de asemenea, a deschis noi căi pentru comunicații. Unda laser fiind însă perturbată de ploaie, praf, ceață etc., acest sistem de telecomunicații va deveni larg utilizabil numai după introducerea pe scară mare a cablurilor optice, prin care lumina circulă nestingherită.

Secolul XXI va fi, prin excelență, un secol al informațiilor, deci al telecomunicațiilor larg accesibile. Ce se pregătește, ce se prevede de pe acum ? În primul rînd, apariția poștei electronice (azi în stadiu experimental), care va exclude trenul, avionul, vaporul din transportul corespondenței. Într-o primă fază, scrisoarea ajunsă la oficiul poștal va fi preluată de un aparat electronic care, cu toată... discreția (deci, asigurînd secretaul corespondenței), va transforma cele scrise în impulsuri, iar acestea, via satelit, vor ajunge la poșta din apropierea destinatarului. Aici, impulsurile vor fi transformate, tot electronic, într-o scrisoare (ce va reda fidel nu numai conținutul ci și... caligrafia autorului), care va fi pusă în plic și adusă de poștaș adresantului. Într-o fază ulterioară — previzibilă pentru viitoarele două-trei decenii — fiecare familie va avea acasă un telecopiator prin care scrisoarea va fi trimisă la poștă pe calea undelor, iar de acolo, tot așa, la destinatar. Firește, aceste operații vor putea fi realizate cu precizie doar prin intermediul unor „creiere electronice" puternice, specializate în transmiterea rapidă a corespondenței. Dar încă de pe acum computerele s-au „angajat" în telecomunicații. Există aparate dotate cu ecrane TV, conectate la telefonul obișnuit și care, formînd un număr, îți oferă diferite servicii și date, sau videotelefoane, cu ajutorul cărora nu numai că auzi vocea, dar vezi și chipul celui cu care vorbești.

Totuși, nici aceste creații de vîrf ale științei nu oferă încă soluția descongestionării magistralelor văzduhului, întreținute de unde electromagnetice. Iată, însă, că, în ultima vreme, a răsărit o speranță ce vine din... structura intimă a materiei. Este vorba de neutrino, o particulă foarte ciudată, care nu are nici sarcină electrică, nici masă. Datorită acestui fapt, ea poate să străbată, cu viteza luminii, orice, inclusiv masa întregii planete. Descoperită prin calcule matematice, neutrino și-a dezvăluit existența reală abia după apariția marilor acceleratoare de particule. Recent, cu ajutorul unei asemenea instalații, cea de la Batavia, lîngă Chicago, s-a dovedit că neutrino poate interacționa cu materia, deci poate fi utilizat ca suport al unor informații. Această idee este cu atît mai interesantă, cu cît neutrino oferă, deocamdată, singura posibilitate de a comunica și în mediul submarin, deoarece undele electromagnetice sînt anihilate în apă. Firește, încercările sînt abia la început.

LAZĂR DAN

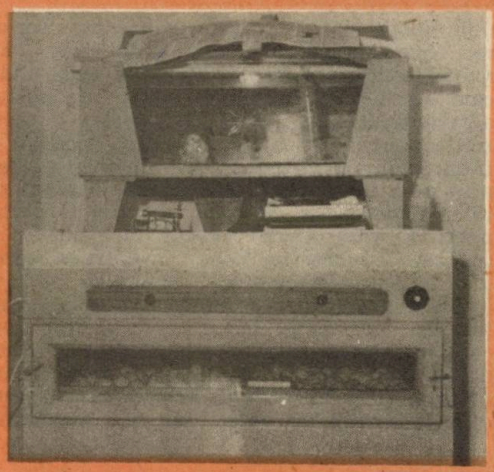

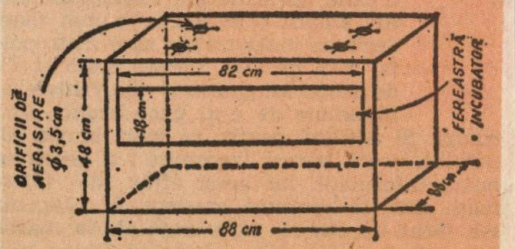

Schița miniincubatorului

ÎNCĂ O DATĂ DESPRE MINIINCUBATORUL „MOSSANG"

În Almanahul satelor — 1981 a apărut un reportaj despre pasiunile unor pensionari, despre activitățile lor gospodărești, avantajoase atît pentru ei cît și pentru societate. Maria și Paul Mossang (despre ei este vorba) locuiesc în Iași, str. Păpăuți nr. 1 A și se îndeletnicesc cu creșterea iepurilor de casă, păsărilor, cu cultivarea legumelor și florilor. Îngrijesc și adună roadele de la 70 de butuci de vie și 15 pomi. Notam atunci în treacăt doar, că puii pentru reproducție sînt obținuți cu ajutorul unui miniincubator amplasat în bucătărie. Informația a stîrnit interes. Zeci, sute de oameni din toate colțurile țării s-au adresat familiei Mossang pentru a primi amănunte privitoare la construcția și funcționarea miniincubatorului de „bucătărie". Bădia Paul a răspuns el cît a putut, dar n-a reușit să facă față avalanșei de scrisori. Considerăm că este de datoria noastră să-l ajutăm (pentru că, așa cum ne „reproșează", noi am fi de „vină" că a primit atita corespondență), publicînd explicațiile ce le oferă autorul inovației pentru toți acei care sînt interesați în producerea de pui de o zi în propriile case :

„Incubatorul meu este electric, funcționează cu 9 becuri de 25 W, amplasate pe plafon, la distanțe egale, plus un bec de control. Precizez că lumina nu influențează cu nimic dezvoltarea embrionului. Aparatul mai are — așa cum se vede din schița de mai sus — patru orificii pentru aerisire, aflate tot pe plafon, un termostat pe bază de mercur cu membrană și cu eter și un termometru cu cot pentru incubație. Jos sînt amplasate două tăvi pentru apă și ramele cu plasă (două) pe care se așază ouăle. Acest lucru se observă și din fotografia de mai sus.

Ouăle necesare procesului de incubație se strîng în 3-7 zile, mai vechi sau mai proaspete nefiind bune. Cel mai mare randament îl dau ouăle adunate în perioada cînd luna este în creștere. Ouăle se țin în cofraje, la temperatura de 10°—15°C și se întorc la 180° cel puțin o dată pe zi. Ouăle trebuie să fie curate, fără a fi însă spălate. Înainte de a fi introduse în incubator se verifică în fața unei surse de lumină, dacă au bănuț.

Dacă vom respecta temperatura, umiditatea și aerisirea, așa cum este dată în tabelul de mai jos se pot obține pui viabili în procent de pînă la 87 la sută.

Etapa de incubație	Zile	Temperatura	Umiditatea	Deschiderea ventilației	Întoarcerea ouălor	Răcirea ouălor
I	1—6	39,5	55—60	Un sfert de la a 4-a zi	De 3 ori pe zi	NU
II	7—12	39	45—50	Pe jumătate	Idem	NU
III	13—18	38,5	45—50	Trei sferturi	Zilnic	
					7—10 min.	O dată pe zi
IV	19—21	38,5	70—75	Complet	Nu se întorc	De 2 ori pe zi

Incubatorul costă cel mult 2 000 de lei și se poate realiza de orice cetățean care are puțină pricepere de constructor sau tehnician.

Termostatul și termometrul cu cot se pot procura de la farmacia veterinară din București (aflată lîngă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare).

În cazurile în care, neprevăzut, se întrerupe curentul electric 5—6 ore, se vor închide de îndată clapetele de la orificiile de aerisire. Se pregătesc, de asemenea, niște rame cu plasă de rabitz, de mărimea ramelor în care stau ouăle pe care se vor așeza sticle de 1/2 litru, pline cu apă fierbinte

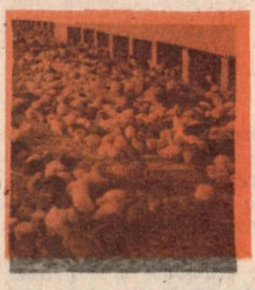

(5 sticle pentru fiecare plasă) și se va urmări permanent temperatura. Cînd aceasta scade se pun sticlele cu apă ; cînd este prea mare se deschide puțin fereastra de la incubator".

Deci, cu cheltuieli minime se poate construi în fiecare gospodărie o clocitoare cu capacitatea de 150—220 ouă pe serie și se pot realiza puii necesari creșterii, dar și pentru a fi valorificați. În felul acesta, miniincubatorul prezentat de Paul Mossang se va amortiza chiar din primul an.

AURAȘ ALBU

TIMID, LUPTA ÎMPOTRIVA PIERDERILOR DE RECOLTĂ SE ORGANIZEAZĂ

Cîți șobolani există în lume ?

Întrebarea și-au pus-o specialiștii Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) și au dat următorul răspuns, firește, estimativ : patru miliarde. Adică tot atîția cîți oameni !

Un șobolan e în stare să distrugă, în decurs de un an, zece kilograme de bunuri alimentare, îndeosebi cereale. Simpla înmulțire cu zece a numărului rozătoarelor poate provoca frisoane, cu atît mai mult cu cît ele nu sînt singurele care provoacă pierderi de recoltă. Le... ajută ciupercile și alte microorganisme, insectele, cărora li se adaugă risipa, incompetența, lipsa unor mijloace de transport și de depozitare adecvate.

Din toate aceste cauze, țările în curs de dezvoltare cele mai sărace pierd cantități tot mai mari de cereale, astfel încît, în 1985, flagelul urmează să atingă — potrivit aprecierii experților — 85 milioane de tone. Această cantitate reprezintă totalul producției anuale de cereale a Africii și Oceaniei, iar ca valoare — de șapte ori mai mult decît ajutoarele furnizate de Programul Alimentar Mondial în decurs de peste un deceniu. O reducere cu numai jumătate a acestor pierderi ar permite țărilor slab dezvoltate să-și reducă la jumătate importurile de cereale, economisind astfel peste 7 miliarde de dolari anual.

Iată de ce, F.A.O. a început o vastă campanie pentru promovarea tehnicilor de conservare a cerealelelor și pregătirea unor specialiști în acest domeniu, participînd la 23 de proiecte de îmbunătățire a depozitării și tratamentelor recoltei. Se pune, de asemenea, problema alocării fondurilor necesare pentru extinderea acțiunii. Și, astfel, timid, lupta împotriva pierderilor de recoltă se organizează.

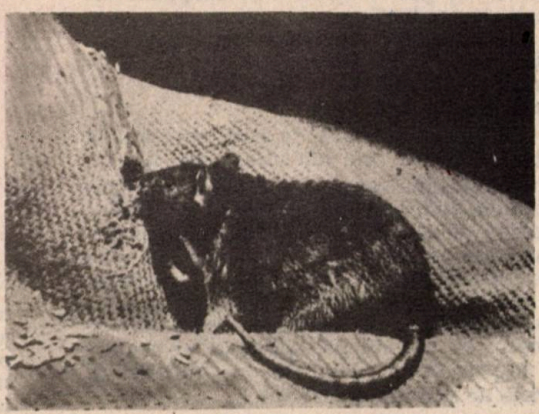

JURISTUL NOSTRU

la dispoziția dumneavoastră

Formele de retribuire a muncii în cooperativa agricolă

În art. 21 și 22 din Legea nr. 1/1982 și art. 21, alin. 2 și 3 din statutul cooperativei agricole de producție se prevăd, în mod expres și limitativ, următoarele forme de retribuire a muncii, ce pot fi folosite în cooperativele agricole de producție :

a. acordul global, ca formă principală de retribuire ;

b. acordul direct ;

c. retribuirea în regie ;

d. retribuirea pe bază de cote procentuale din producție ori din valoarea acesteia.

În art. 23 din legea amintită s-a prevăzut că formele concrete de retribuire a muncii se aprobă de adunarea generală a cooperativei agricole de producție, la propunerea consiliului de conducere, în funcție de condițiile specifice ale fiecărei unități și sector de activitate, asigurîndu-se corelarea fondului de retribuire cu nivelul producției și al veniturilor prevăzute în planurile de producție și bugetele de venituri și cheltuieli.

Forma de retribuire pe bază de cote procentuale, avînd anumite particularități specifice, după cum s-a prevăzut în lege, se aprobă tot de adunarea generală a cooperativei, însă cu avizul direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară, la propunerea consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist.

Formele de retribuire aprobate și cuprinse, bineînțeles, în planul de producție și în bugetul de venituri și cheltuieli, devin obligatorii și se realizează în cadrul raporturilor juridice interne ale fiecărei cooperative agricole de producție.

Livrarea și plata produselor agricole

PREȚUL PRODUSELOR AGRICOLE — ELEMENT AL CONTRACTULUI

Potrivit Legii nr. 71/1969, republicată în 1979, părțile, în contractul de livrare a produselor agricole, nu pot stabili un alt preț, nici mai mic, nici mai mare decît cel legal prevăzut pentru produsul-obiect al contractului. Aceasta întrucît, în raporturile dintre unitățile socialiste, prețul nu constituie obiect de tranzacție, avînd caracter imperativ, deci obligatoriu. Lipsa stipulației în contract a

prețului nu influențează asupra validității acestuia. Datorită caracterului imperativ al actului de stabilire a prețului, acesta face parte de drept din cuprinsul contractului, părțile avînd obligația de a-l respecta întocmai (Decizia Primului Arbitru de stat (P.A.S.) nr. 2870/1978).

PLATA PRODUSELOR LA DATA IMPLINIRII EXIGIBILITĂȚII OBLIGAȚIILOR

În conformitate cu prevederile art. 14 din Normele metodologice nr. 2/1977, emise de Banca Națională, plățile trebuie făcute la data exigibilității obligațiilor, debitorul fiind dator să le efectueze, iar creditorul să le ceară.

În baza acestor norme, beneficiarul produselor agricole este obligat să efectueze plata lor imediat după preluare și recepție.

În cazul livrării produselor cu anticipație, fără existența unui acord prealabil, refuzul beneficiarului de a plăti prețul produselor este justificat numai în condițiile în care produsele au fost luate în custodie la dispoziția furnizorului, situație în care obligația de plată a produselor se naște la termenul contractual de livrare.

În situația, însă, în care beneficiarul preia produsele livrate cu anticipație, le recepționează și trec efectiv în proprietatea lui, el are obligația să achite prețul la data scadenței facturii emise de furnizor, în caz contrar, este pasibil de plata penalităților prevăzute de art. 47, punctul 6 din Legea nr. 71/1969 (Decizia P.A.S. nr. 3085/1979).

LIVRAREA PRODUSELOR AGRICOLE PRIN CUSTODIE

Potrivit art. 41, lit. e din Legea contractelor economice și a punctului 4, lit. b din contractul-model, din produsele agricole cum sînt legumele și fructele, care se pretează la depozitare și însilozare (ceapă uscată, cartofi de toamnă, rădăcinoase, mere, pere, gutui, nuci în coajă și altele), cu acordul părților, anumite cantități pot fi păstrate la furnizor, sub formă de custodie.

Luarea produselor în custodie poate avea loc numai cu acordul prealabil al beneficiarului și cu efectuarea recepției cantitative și calitative, în prezența reprezentanților celor două unități, respectiv a furnizoarei și a beneficiarei. Recepționarea marchează momentul trecerii produselor în proprietatea beneficiarului, după care acesta le predă, cu proces-verbal, spre păstrare, custodelui, respectiv unității furnizoare.

După predarea produselor în custodie, beneficiarul plătește furnizorului prețul produselor în vigoare, la data respectivă, precum și cheltuielile de însilozare-păstrare, potrivit prevederilor art. 27 și punctului 3 din anexa nr. 5 la Legea nr. 28/1976.

Dispozițiile de încasare a plății produselor se primesc la bancă în baza avizului prealabil al inspectorului acesteia, din care trebuie să rezulte că produsele fac obiectul unui contract și că în realitate ele există în depozitele furnizorului.

RĂSPUNDEREA PENTRU PRODUSELE LIVRATE

Potrivit prevederilor art. 31 din Legea nr. 7/1977, unitățile producătoare răspund pentru orice deficiență de calitate apărută în termenul de garanție, precum și de eventualele vicii ascunse rezultate din fabricație, apărute în perioada de utilizare normată a produselor livrate.

Răspunderea pentru viciile ascunse poate fi stabilită în sarcina unității furnizoare într-o perioadă de maximum 6 luni, care curge de la data descoperirii viciilor, perioadă înlăuntrul căreia, în caz de refuz de remediere, se poate face acțiune la organele de justiție sau arbitrale, după caz.

După curgerea termenului de 6 luni de la descoperirea viciului ascuns, dreptul la acțiune împotriva unității furnizoare se prescrie. De reținut însă că dreptul la acțiune nu poate fi respins în raport cu primele defecțiuni constatate, dacă ulterior se constată și alte deficiențe calitative, în raport cu care pretențiile sînt formulate în termen. O asemenea soluție se justifică atît din punct de vedere economic, cît și juridic, pentru că în acest fel se instituie o răspundere agravantă a furnizorului, impusă de cerința majoră a economiei de a se introduce în circuit numai produse de calitate corespunzătoare (Decizia P.A.S. nr. 134/1980).

Loturi în folosință, persoane îndreptățite, condiții de acordare

În art. 4 din statutul cooperativei agricole de producție se prevede că din terenul agricol, proprietatea cooperativei, adunarea generală poate atribui, anual, lot în folosință fiecărei persoane care :

a) este cooperator și a realizat în anul anterior și se angajează să efectueze și în anul în curs volumul de muncă stabilit, în perioadele de timp și potrivit cerințelor producției ;

b) este cooperator și lucrează, cu aprobarea adunării generale, în asociația economică intercooperatistă, asociații cu unități de stat sau ale cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor ;

c) este cooperator, încadrat permanent, cu aprobarea adunării generale a cooperativei agricole de producție, la întreprinderea agricolă de stat și lucrează direct în sectoarele de producție agricolă sau de mecanizare ale acestei unități ;

d) este cooperator încadrat ca mecanizator sau mecanic agricol al stațiunii pentru mecanizarea agriculturii și lucrează în cooperativa agricolă ;

e) este specialist agricol, lucrează în cooperativa agricolă și locuiește în localitatea în care își are sediul cooperativa.

Dată fiind situația deosebită în care se pot găsi anumiți cooperatori, din care cauză nu pot îndeplini condițiile cerute de statut, s-a prevăzut că adunarea generală poate hotărî, după analizarea fiecărui caz în parte, menți-

nerea sau atribuirea de lot în folosință, în cazul unor familii cu situații deosebite (incapacitate de muncă, femei cu mulți copii minori și altele).

În privința cooperatorilor pensionari, păstrarea lotului apare ca un drept real, fapt pentru care, în statut se prevede, în mod expres, că cooperatorii care ies la pensie păstrează dreptul de folosință asupra lotului pe care l-au deținut la data pensionării, în condițiile prevăzute de statut.

Mărimea lotului poate fi în suprafață echivalentă cu pînă la 15 ari teren arabil, în raport de categoria de folosință a terenului și de clasa de fertilitate naturală a solului. În cazul în care lotul atribuit în folosință este plantat cu vie, pînă la 5 ari, nu se va calcula prin echivalare cu teren arabil.

În cooperativa agricolă de producție situată în zona de deal sau munte, adunarea generală poate atribui loturi în folosință personală și peste 15 ari, atunci cînd terenurile respective se află pe pante mari, nemecanizabile, au fertilitate scăzută și prezintă dificultăți pentru cooperativă de a le exploata.

Avînd în vedere scopul pentru care se atribuie lotul ca și faptul că el are caracter personal, prin statut se cere ca lotul să fie lucrat de către titularul său, personal sau ajutat de membrii familiei și să fie folosit numai pentru producția agricolă. Lotul nu va putea fi transmis în nici un mod altor persoane, iar schimbarea modului de folosință agricolă atrage pierderea dreptului de folosire a lotului.

Lotul fiind atribuit în cadrul unor raporturi interne, organele judecătorești nu au căderea să rezolve neînțelegerile cu privire la acordare sau retragere, astfel de litigii fiind de competența uniunilor cooperativelor agricole de producție.

Contract de muncă încheiat pe perioadă determinată

În temeiul art. 82, alin. 1 din Legea nr. 1/1982, unitățile agricole cooperatiste pot folosi muncitori încadrați cu contract de muncă pe perioada unui ciclu de producție sau a unui an calendaristic, perioadă în care aceștia să lucreze nemijlocit în producție, la lucrări agricole vegetale sau în zootehnie.

Reglementarea din legea sus-menționată extinde aria de aplicare a prevederilor art. 70 din Codul muncii, însă cu menținerea efectelor prevăzute în articolul respectiv. În aceste condiții, este absolut necesar ca în contractul de muncă ce se încheie cu astfel de persoane să se stipuleze, pe lîngă elementele de bază ale raportului de muncă, data pînă la care se încheie contractul. Această dată se precizează pe zi, lună și an, și nicidecum prin expresii „pînă la terminarea anului calendaristic" sau „pînă la terminarea ciclului de producție", întrucît asemenea expresii marchează date incerte.

În cazul în care un contract de muncă a fost încheiat pe durată determinată, în condițiile art. 82 din Legea nr. 1/1982, coroborat cu art. 70, alin. 2 din Codul muncii, la împlinirea termenului nu mai trebuie să se emită o dispoziție scrisă (decizie) de desfacere a contractului de muncă, prevederile art. 134 din Codul muncii nefiind aplicabile în astfel de cazuri, deoarece data încetării raportului de muncă a fost prevăzută de la început în contractul cu care persoana încadrată a fost de acord.

Termenul de 30 de zile, prevăzut în art. 176 din Codul muncii, pentru a sesiza organul de jurisdicție a muncii, curge de la data încheierii contractului — în cazul în care contestatorul pretinde că, legal, contractul urma să fie încheiat pe durată nedeterminată — sau de la data refuzului unității de a-l primi la lucru — dacă se pretinde că părțile ar fi convenit în sensul transformării contractului încheiat inițial, într-un contract pe durată nedeterminată.

Răspunderea materială în cooperativa agricolă de producție

COMPENSAREA PLUSURILOR CU MINUSURILE CONSTATATE ÎN GESTIUNI

Prin excepție de la regula generală potrivit căreia plusurile găsite în gestiuni se înregistrează, iar minusurile se impută persoanelor vinovate, prin H.C.M. nr. 1885/1970 s-a creat posibilitatea ca în anumite situații să poată avea loc compensarea plusurilor cu minusurile.

Astfel, potrivit art. 160 din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 595 din 31 decembrie 1970, dat în aplicarea art 13 din H.C.M. nr. 1885/1970, compensarea cantitativă a plusurilor cu minusurile poate fi aprobată de conducerea unității, în cazul CAP de consiliul de conducere sau adunarea generală, după caz, dacă există riscul de confuzie între sortimentele aceluiași produs, cum ar fi de pildă, la CAP, confuzie între diferite soiuri de grîu, porumb sau alte produse, fără a se diminua patrimoniul unității economice.

În aplicarea corectă a actului normativ, rezultă că nu este obligatorie compensarea, în sensul că nu operează automat, ci numai cînd există riscul de confuzie între sorturile aceluiași produs. Ea poate fi aprobată de conducerea unității numai atunci cînd lipsa nu este rezultatul unei infracțiuni ; totodată, din compensări nu pot rezulta pentru unitate diferențe valorice nefavorabile. Compensarea operînd numai cu privire la cantități egale, egalitatea între plusuri și minusuri se obține prin eliminarea din calcul a cantităților ce depășesc egalitatea.

În ce privește diferențele valorice, acestea se stabilesc între totalul valorii sorturilor constatate în plus și totalul sorturilor consta-

tate în minus, iar scăzămintele, prevăzute de normele legale de pierderi, se calculează numai în situația în care cantitățile lipsă depășesc pe cele constatate în plus și numai în limita cantitativă a acestei depășiri(Tribunalul Suprem, secția civilă, decizia nr. 44 din 14 ianuarie 1981).

TEMEIUL JURIDIC AL ACȚIUNII ÎN REGRES A C.A.P. COMITENTĂ

Cu toate că cooperativa agricolă de producție poate fi chemată la răspundere în calitate de comitentă pentru pagubele cauzate unei terțe persoane de către prepușii săi, respectiv, cooperatorii sau persoanele încadrate cu contract de muncă, ea nu are în raporturile cu aceștia calitatea de codebitoare. Aceasta întrucît dispozițiile art. 1052 și 1053 C. civil — potrivit cărora obligația solidară se împarte de drept între debitori, codebitorul solidar care a plătit debitul neputînd pretinde de la fiecare codebitor decît partea acestuia — nu sînt aplicabile în raporturile dintre unitățile socialiste comitente și prepușii lor, care au cauzat paguba.

Așa fiind, calitatea unității socialiste, deci și a cooperativei agricole de garant, îi dă dreptul, după despăgubirea victimei, să se întoarcă împotriva prepusului ei, pentru întregul prejudiciu, întrucît comitentul nu este decît o cauțiune în interiorul terțului păgubit. In final, sarcina repartiției integrale a pagubei revine — pe calea acțiunii în regres — în întregime prepusului care, singur, prin fapta sa ilicită și culpabilă a cauzat prejudiciul (art. 998—999 și 1 000 alin. 3 C, civ. și Decizia secției civile a Tribunalului Suprem nr. 392/1981).

RECUPERAREA PAGUBEI DE LA PERSOANA CARE NU A LUAT MĂSURI DE IMPUTARE ÎN TERMEN LEGAL

În cazul în care persoana din conducerea unității, cu atribuție de serviciu de a lua măsuri de imputare a prejudiciului persoanelor vinovate de producerea lui nu și-a îndeplinit această obligație, în termenul prevăzut de lege, acea persoană a săvîrșit o faptă ilicită, materializată sub forma unei inacțiuni, respectiv a neîndeplinirii unei obligații de serviciu.

În baza acestor principii de drept, în art. 14 din statutul C.A.P. se prevede că, în cazul în care termenul de 60 de zile înlăuntrul căruia cel care a cauzat prejudiciul avutului obștesc trebuie obligat la plata despăgubirilor s-a pierdut din vina unor membri ai consiliului de conducere, cum ar fi, de exemplu, președintele sau contabilul șef al cooperativei, prejudiciul nerecuperat de la persoana care l-a produs se impută acestora, de către biroul executiv al uniunii județene a cooperativelor agricole de producție.

În astfel de cazuri, biroul executiv al uniunii județene are obligația să emită decizia de imputare persoanelor vinovate de pierderea termenului legal de obligare la despăgubiri, în maximum 60 de zile, care curg de la data înregistrării la registratura uniunii a actului prin care s-a luat cunoștință de faptul că persoanele din conducerea cooperativei nu și-au îndeplinit obligația de serviciu respectivă.

Menționăm însă că luarea la cunoștință de către biroul executiv al uniunii județene a împrejurărilor arătate trebuie să aibă loc în maximum 3 ani de la producere, pentru că numai în această perioadă operează răspunderea materială (Tribunalul Suprem, decizia nr. 1071(1980 a secției civile).

CULTIVAREA TERENURILOR IZOLATE, CU PLATA MUNCII ÎN NATURĂ

O problemă deosebit de importantă, ce și-a găsit rezolvarea prin reglementarea dată de art. 24 din Legea nr. 1/1980 și art. 21, alin. 6 din statutul C.A.P., se referă la terenurile, din patrimoniul cooperativelor agricole de producție, izolate în suprafețe mici, greu accesibile, ce nu se pot comasa și lucra mecanizat. În practică s-a dovedit că asemenea terenuri se găsesc atît în afara perimetrului construibil al localităților, cît și înlăuntrul acestuia.

Pentru folosirea acestor terenuri în mod corespunzător, prin normele juridice amintite s-a stabilit că ele pot fi repartizate cooperatorilor pe o perioadă de 3—5 ani, pentru a le cultiva. După părerea noastră, modul de lucru și perioada pentru care sînt repartizate aceste terenuri trebuie să se materializeze într-un act juridic, întocmit după normele interne prevăzute de statut și lege, respectiv într-un angajament de lucru, retribuirea muncii urmînd să se facă în natură, în proporție de pînă la 50% din producția obținută. La stabilirea procentului de retribuire este necesar a se avea în vedere faptul că, potrivit prevederilor legale, din cantitatea de produse ce se cuvine unității, aceasta trebuie să-și acopere în întregime cheltuielile efectuate cu terenurile respective, inclusiv impozitele și taxele de asigurare unde este cazul, plătite de către aceasta, și să realizeze și un beneficiu de cel puțin 5%, raportat la cota-parte din produsele ce se cuvin cooperativei.

Legiuitorul a prevăzut că terenurile ce se pot repartiza cooperatorilor pentru a le lucra cu plata în natură precum și nivelul retribuției în natură se stabilesc de adunarea generală, cu aprobarea direcției generale pentru agricultură și industria alimentară și a uniunii județene a cooperativelor agricole de producție, la propunerea consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist.

CUANTUMUL PENSIEI PENTRU COOPERATORII DIN ZOOTEHNIE

Potrivit art. 84 din Legea nr. 1/1982, cooperatorii care lucrează permanent și nemijlocit în sectoarele zootehnice din unitățile agricole cooperatiste și realizează volumul de lucrări potrivit normelor de muncă ce se aplică în întreprinderile agricole de stat și au o vechime de cel puțin 20 de ani în această activitate pot beneficia de pensii în cuantum de 80% din nivelul pensiilor stabilite, conform legii, pentru muncitorii din unitățile agricole de stat.

La stabilirea acestui cuantum s-a avut în

vedere faptul că, deosebit de muncitorul din I.A.S., cooperatorul mai beneficiază de la cooperativă de lot în folosinţă, de cantităţile de cereale necesare pentru consumul alimentar propriu şi furajarea animalelor, precum şi de celelalte drepturi şi avantaje ce se acordă cooperatorilor, potrivit statutului şi a legilor specifice.

VENITUL GARANTAT AL COOPERATORILOR

Dar fiind faptul că în prezent retribuţia cooperatorilor se acordă proporţional cu producţia fizică şi beneficiile realizate, au intervenit elemente noi şi în privinda venitului garantat. Astfel, în art. 69 din Legea nr. 1/1982 se prevede, în mod expres, că cooperatorilor din fermele, brigăzile, sectoarele şi echipele care îşi îndeplinesc toate sarcinile ce le revin, execută lucrările în bune condiţii şi realizează producţia fizică angajată, cu respectarea cheltuielilor aferente acesteia, li se garantează retribuţia de bază şi participarea la beneficii prevăzute în plan. Reglementarea din lege, potrivit căreia şeful de fermă, brigadă, sector sau echipă primesc retribuţia în raport cu rezultatele obţinute de întreaga formaţie pe care o conduc şi cu veniturile medii ale membrilor acesteia, este de natură a dezvolta şi mai mult spiritul de răspundere al acestora şi a asigura aplicarea cu mai multă tărie a spiritului echităţii socialiste în domeniul retribuirii muncii.

Un alt aspect care vine să imprime venitului garantat o bază reală se referă la variabilitatea acestuia în raport cu modul de realizare a producţiei şi a veniturilor. În acest context se înscrie prevederea din lege, potrivit căreia, în cazul depăşirii producţiei planificate, cu încadrarea în cheltuielile aferente, cooperatorilor li se garantează, pe lîngă retribuţia cuvenită potrivit planului, o retribuţie suplimentară sub formă de participare la beneficiile obţinute peste plan ; în cazul nerealizării producţiei planificate şi a beneficiilor, retribuţia se diminuează în mod corespunzător.

Garantarea veniturilor în raport cu modul de realizare a planului este singura modalitate care corespunde realităţii, spiritului eticii şi echităţii socialiste şi principiului fundamental de retribuire a muncii în socialism. În contextul unei garanţii reale se înscriu şi celelalte prevederi legale, legate de retribuirea muncii şi de unele avantaje ce decurg din rezultatele ei. Avem în vedere prevederile art. 70 din lege în baza căruia, în timpul anului, cooperatorilor li se asigură avansuri în bani, în cotele prevăzute de lege, precum şi 50% din drepturile de retribuire cuvenite în natură, după recoltarea produselor, iar celor care participă la muncă şi realizează volumul de muncă aprobat de adunarea generală li se garantează atribuirea unui lot în folosinţă din terenurile proprietatea cooperativei agricole, în condiţiile prevăzute de statut.

În coordonatele acestei idei trebuie privite şi reglementările art. 77, în baza cărora, cooperatorilor care muncesc permanent în tot cursul anului, în sectoarele prevăzute de lege, în aceeaşi unitate şi în acelaşi sector de activitate, li se recunoaşte vechimea neîntreruptă şi li se garantează acordarea sporului pentru vechimea în muncă.

Întrucît venitul garantat este circumscris la posibilităţile reale ale fiecărei unităţi, în art. 73 din lege se prevede obligaţia pentru cooperativele agricole de producţie şi asociaţiile economice intercooperatiste de a realiza integral producţia fizică şi beneficiile planificate şi de a asigura echilibrul între venituri şi cheltuieli şi, pe această cale, constituirea fondurilor necesare retribuirii şi participării la beneficii a cooperatorilor, cel puţin la nivelul prevăzut în planul de producţie şi bugetul de venituri şi cheltuieli.

TERENURILE AGRICOLE. ÎNCADRAREA ÎN CLASE DE CALITATE ŞI DE PRODUCŢIE

Potrivit Legii nr. 59/1974, terenurile arabile şi pajiştile, în funcţie de însuşirea esenţială pe care o au, se clasifică în 6 clase de calitate, după cum urmează :

— clasa I — terenuri de calitate foarte bună ;
— clasa a II-a — terenuri de calitate bună;
— clasa a III-a — terenuri de calitate mijlocie ;
— clasa a IV-a — terenuri de calitate slabă ;
— clasa a V-a — terenuri de calitate foarte slabă ;
— clasa a VI-a — terenuri neproductive (sînt cele reprezentate prin : stîncării, grohotişuri, bolovănişuri, pietrişuri, nisipuri zburătoare, rîpe, ravene, torenţi, sărături cu crustă, mocirle şi smîrcuri, gropi de împrumut, deponii, steril etc.).

Viile şi livezile se clasifică în trei clase de producţie :

— clasa A — producţii bune şi foarte bune;
— clasa B — producţii satisfăcătoare ;
— clasa C — producţii slabe şi foarte slabe.

Încadrarea terenurilor agricole pe clase de calitate şi de producţie se face de direcţia agricolă judeţeană sau a municipiului Bucureşti, pe baza criteriilor stabilite de Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, prin Normele tehnice nr. 50/22 aprilie 1975, publicate în Buletinul C.A.P. nr. 3—4/1975, pag. 77—82.

Indemnizaţia de stat pentru cadrele de conducere din C.A.P.

În art. 39 din Legea nr. 1/1982, se prevede că persoanele care îndeplinesc funcţia de preşedinte, vicepreşedinte scos din producţie, şef de fermă sau şef de brigadă, membri cooperatori care nu sînt retribuiţi de stat, primesc o indemnizaţie lunară din partea statului de :

— 420—520 lei pentru preşedinte ;
— 210—260 lei pentru celelalte funcţii.

Cuantumul indemnizațiilor între limitele menționate mai sus se stabilește de direcția generală pentru agricultură și industria alimentară împreună cu uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție, ținînd seama de răspunderea pe care aceștia o au în organizarea în bune condiții a producției și a muncii, executarea la nivel corespunzător a lucrărilor agricole, aplicarea măsurilor agrozootehnice, în vederea creșterii producției vegetale și animale și realizarea obligațiilor la fondul de stat, precum și de gradul de organizare a unității, respectiv de mărimea acesteia.

Potrivit legii, indemnizația se acordă numai pentru timpul efectiv lucrat, în funcțiile respective. Cum indemnizația ce se acordă din partea statului este în funcție de răspunderea pe care o au aceste cadre, legiuitorul a prevăzut că în cazul nerealizării sarcinilor stabilite lunar, organele prevăzute mai sus pot hotărî diminuarea indemnizației. Fiind vorba de o diminuare și nu de o anulare, socotim că aceasta nu va putea fi redusă sub limitele maxime prevăzute de lege și că această diminuare se va putea face pe perioade precis determinate, respectiv, pe luni.

Cu toate că aceste indemnizații apar ca un drept real pentru cooperatorii prevăzuți în lege, în limitele stabilite de organele în drept, aceștia nu pot reclama diminuarea în fața organelor de jurisdicție. Singura cale de contestare, în caz de neacordare a indemnizației la cuantumul corespunzător, ca și în cel de diminuare a ei, poate fi plîngerea administrativă la organele îndreptățite să stabilească cuantumul și respectiv să-l reducă și, bineînțeles, la organele ierarhic superioare ale acestora.

Prin urmare, organele judecătorești nu pot cenzura hotărîrile organelor administrației de stat și nici ale celor unionale, cu privire la cuantumul indemnizației și a diminuării acesteia.

Raporturi patrimoniale între soți

REGIMUL JURIDIC AL BUNURILOR DOBÎNDITE DE CĂTRE SOȚI ÎN TIMPUL CÎT AU FOST DESPĂRȚIȚI ÎN FAPT

Împrejurarea că o perioadă de timp soții au întrerupt convețuirea, trăind despărțiți în fapt, între ei nemaiexistînd nici un fel de relații, nu înlătură caracterul de bunuri comune al bunurilor dobîndite în perioada în care soții au fost despărțiți.

Această situație va fi avută însă în vedere, de către instanța de judecată, care va soluționa cererea de împărțire a bunurilor, la determinarea cotei cuvenite fiecăruia dintre soți (Decizia Tribunalului Suprem nr. 19/1960).

REGIMUL JURIDIC AL IMOBILULUI UNUI SOȚ REPARAT DE CELĂLALT SOȚ

Participarea soțului neproprietar la îmbunătățirile sau reparațiile ce se fac unui imobil, bun propriu al celuilalt soț, nu duce la schimbarea naturii lui juridice, adică el nu se transformă din bun propriu, în bun comun. Constituie însă bun comun sporul de valoare dobîndit de imobil, ca urmare a îmbunătăților sau reparațiilor ce i s-au făcut.

Dacă, însă, imobilul a fost transformat în așa măsură încît, în fapt, a devenit un bun nou, în acest caz, el este bun comun al soților. De asemenea, este bun comun construcția nouă făcută pe terenul proprietate a unuia dintre soți. (Decizia Tribunalului Suprem nr. 19/1960).

CONSECINȚA ÎNSTRĂINĂRII IMOBILULUI COMUN DE CĂTRE UNUL DIN SOȚI

Dat fiind faptul că bunurile comune ale soților constituie o proprietate în codevălmășie și nu pe cote determinate, în art. 35, alin. 2, partea finală din Codul familiei s-a prevăzut că nici unul dintre soți nu poate înstrăina și nici nu poate greva un teren sau o construcție ce face parte din bunurile comune, dacă nu are consimțămîntul expres al celuilalt soț.

Nesocotirea acestei prevederi legale duce la nulitatea actului, nulitate care poate să fie relativă sau absolută, după caz. Caracterul de nulitate relativă este dat de faptul că celălalt soț poate să confirme, în mod expres sau tacit, actul încheiat fără consimțămîntul său, situație în care el va produce efecte juridice. Caracterul de nulitate absolută este dat de faptul că, în cazul în care celălalt soț nu confirmă actul de înstrăinare sau grevare a bunurilor comune, acest act este nul în întregime și, pe cale de consecință, nu poate produce efecte juridice.

DESPĂRȚIREA ÎN FAPT A SOȚILOR — MOTIV DE DIVORȚ

Dată fiind grija deosebită a statului nostru de a apăra și consolida familia, ca celulă de bază a societății, Tribunalul Suprem, prin decizia nr. 101/1974, a prevăzut că instanța nu va putea să pronunțe desfacerea căsătoriei decît dacă va constata că, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soți sînt atît de grav și iremediabil vătămate, încît continuarea căsătoriei a devenit vădit imposibilă.

Despărțirea în fapt a soților va putea să ducă la desfacerea căsătoriei numai dacă instanța își va forma convingerea, pe bază de probe, că aceasta este definitivă. Prin decizia amintită s-a prevăzut că despărțirea în fapt a soților va putea să constituie prin ea însăși un motiv de divorț numai dacă soții trăiesc despărțiți cel puțin 5 ani.

Grupaj de AUREL ȘTIRBU
Consilier juridic principal la Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție

Sfaturi practice

CU CE SE CURĂȚĂ ÎMBRĂCĂMINTEA PĂTATĂ DE...

...rugină : cu apă cu oțet și tamponare cu acid citric (10 la sută)

...păcură : cu gălbenuș de ou crud

...cerneală : cu lapte cald

...ruj : cu alcool de 90 grade și apoi cu amoniac

...vin roșu : cu sare sau lapte fierbinte

...cremă de ghete : cu benzină, apoi cu amoniac (10 la sută) și la urmă cu spirt denaturat

...gudron : după ce se rade locul pătat, se ține o oră în lapte fierbinte

...pirlit ușor : cu o bucățică de zahăr îmbibată cu puțină apă

...iod : cu amidon, după care cu apă și săpun

...sînge : cu 20 grame sare de lămîie dizolvată într-un litru de apă

...pește, lapte, conserve, sosuri : cu soluție de săpun

...fructe : cu lapte fierbinte

...iarbă : cu soluție caldă de săpun în care am turnat puțin amoniac

...bere : cu apă caldă sărată

...ceai sau ouă : cu soluție formată din patru părți glicerină și o parte amoniac. Cercul rămas se curăță apoi ușor cu benzină

...ceară sau slănină : cu acetonă, după care se calcă și se freacă cu spirt denaturat

...cafea cu lapte : cu glicerină

...acizi : cu amoniac

CORUPȚIA

FABULĂ

Cînd s-a zvonit că leu-i revizor,
Sosiră la hotel în lungi coloane,
Mulți patrupezi din neamul erbivor,
Cu flori, cu vorbe dulci și cu ploconane.
Dar leul a trimis după șacal,
Și-i ordonă să zăvorească ușa.
— „Corupția și traiul imoral,
Le răsplătesc cu știreangul și țepușa."
Și-n timp ce se-nchidea ușa din față,
Stăpînul leu, cu mersul lenevos,
Zîmbind ca de-obicei pe sub mustață,
Deschise toate ușile din dos.

GABRIEL TEODORESCU

TESTAMENTUL

Cum se scriau testamentele acum trei sute de ani ? Iată un model, pe care-l găsim într-o condică veche, datat 15 februarie 7178 (deci 1670) :

Adică eu, Chiriac, scriu și mărturisesc cu acest adevărat zapis el mieu, pentru viața ce am avut cu Alexandra, fata lui Grigore Urechi, ce au fost vornic mare (deci este vorba de fata cronicarului Grigore Ureche — n.n.). Așa m-am socotit eu, dimpreună cu soția miea Alexandra ; ce va fi agonisita noastră și ce au avut ea ca zestre de la părinții ei (...) tot ce-i al mieiu și al ei, ni-am dat unu altuia, că de să va prilejui mie moarte înaintea dumisale, nimene din frații miei, sau din rudele mele nimene să nu aibă nici o treabă la bucatele mele, nici la odoarele mele, nici la banii ce va fi ; ceea ce va fi al mieu să fie tot și al femeii mele Alexandra ; numai să aibă a mă îngriji cumsăcade. Iar frații miei, sau rudele mele, să n-aibă nici o treabă măcar la un cap de ață din munca mea".

Și, în încheiere, și dumneaei, Alexandra, a hotărît întocmai, de va fi să moară înaintea soțului ei.

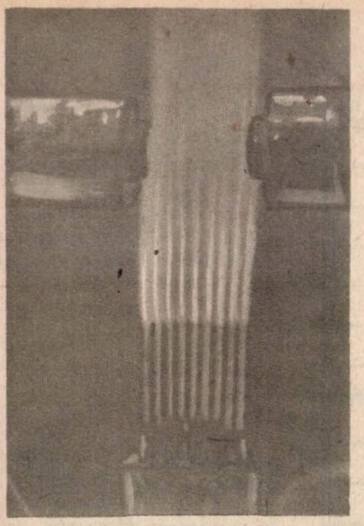

ELECTRICITATEA DIRECT DIN FLACĂRĂ

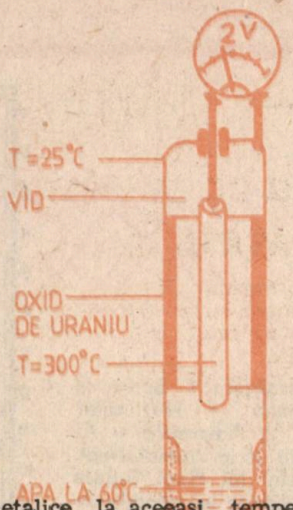

Una din cele mai vechi realizări tehnice ale omului este aprinderea focului și folosirea practică a flăcării. Astăzi se cunoaște că flacăra este un fel de explozie permanentă care se propagă în contracurent cu gazele, ca o reacție în lanț, căldura flăcării disociind mai întîi oxigenul în atomi, care pot să reacționeze cu hidrogenul sau carbonul și degajă căldura necesară pentru lanțul neîntrerupt de disocieri moleculare.

În 1961, un fizician francez a descoperit că dacă se așază într-o flacără două piese metalice, la temperaturi diferite (în mod practic una din ele este răcită prin circulație de apă la interior) se constată o diferență de potențial electric între cele două piese. Fenomenul a fost denumit „efectul Klein".

De îndată, fizicienii și-au pus problema interesului practic pe care-l prezintă folosirea temperaturii electronice a flăcării. Dacă se introduce un conductor electric într-o flacără, se constată că acesta se încarcă negativ în raport cu flacăra.

Dacă în flacără se introduc piesele metalice A și B, între fiecare piesă și flacără apare o diferență de potențial de 1 V, dar între cele două piese A și B diferența de potențial este nulă. De aici s-a ajuns la cel de-al doilea efect Klein. Dacă luăm o flacără produsă de un arzător cu gaze cu mai multe țevi paralele și introducem în această flacără două piese metalice la aceeași temperatură, între aceste piese nu apare nici o diferență de potențial. Dacă însă injectăm oxigen într-una din țevile arzătorului, între cele două piese metalice apare o diferență cu potențial de 1,5 V. Introducerea altor gaze, cum ar fi clorul sau bromul, determină, de asemenea, o anumită diferență de potențial între cele două piese, electrodul pozitiv fiind partea unde este injectat gazul. Alte gaze (azotul, heliul, neonul, argonul) nu au nici un efect. Astfel s-a observat cel de al doilea efect Klein, apariția unui curent electric, pentru că flacăra este alimentată asimetric cu un anumit gaz.

De la această descoperire fundamentală se va trece la problema aplicațiilor practice cu putință în domeniul transformării directe a energiilor. Astfel se speră că înainte de începutul secolului următor producția de energie electrică nu va mai trece în mod obligatoriu prin ciclul cazan-turbină sau motor termic.

O interesantă experiență s-a făcut cu acest efect Klein și într-o pilă atomică. Astfel (urmăriți desenul alăturat) între o piesă metalică încălzită la 300°C și altă piesă la 60°C s-a constatat o diferență de potențial de 2 V și un curent de cîțiva miliamperi ; ceea ce, evident, deschide încă o cale pentru obținerea energiei electrice.

S-a găsit un tartan

În „Monitorul oficial" din secolul trecut se publicau nu numai legile și deciziile autorităților sau dezbaterile parlamentare, ci și unele anunțuri de interes restrîns, adresate locuitorilor „culorilor" (adică sectoarelor) Capitalei. Acestea erau redactate de către onor domnii comisari-șefi din Prefectura Poliției și arătau, mai toate, ca acel pe care-l reproducem din „Monitorul" cu data de 16 februarie 1873 :

„Se publică spre știință că prin culoarea de Galben s-a găsit un tartan ; prin culoarea de Verde, o pungulițâ cu bani ; în culoarea de Roșu, cinci gîște de pripas ; iar în culoarea de Albastru, un bou de pripas, ce are părul vînăt deschis, coarnele țepure, de statură înalt".

Și păgubașii se prezentau la Prefectură, de unde-și luau obiectele sau dobitoacele și păsările, plătind, bineînțeles, „spezele de publicarisire".

RETRO

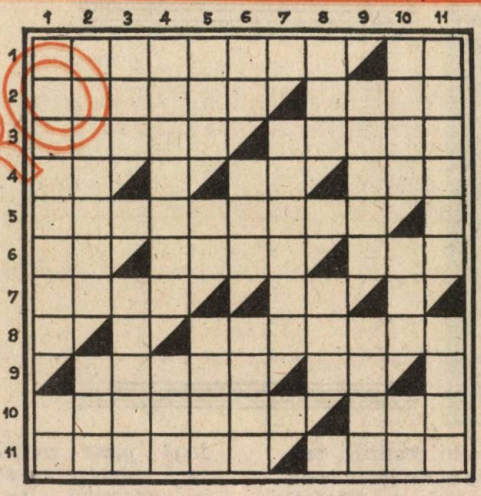

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

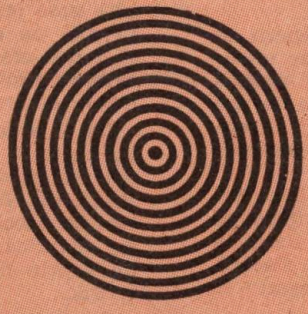

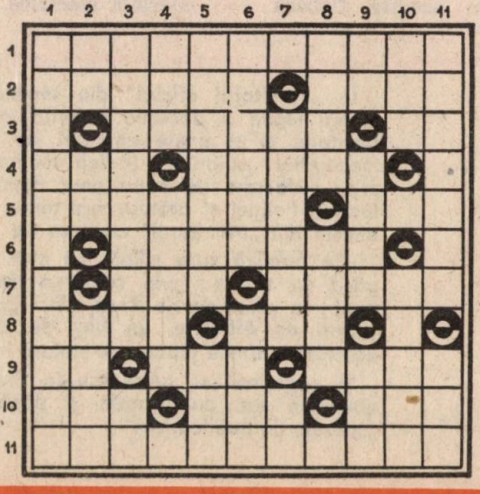

Orizontal : 1. Bunic al picupului — Nu chiar mic ! 2. Adversară — Abatere de la drumul drept. 3. Țelul lui Hagi Tudose — Nelipsite la seratele de altădată. 4. Pe clapele clavecinului — Unitate de suprafață — Pe brațele cîntarului (sing.). 5. Din vremuri vechi țintesc spre înălțimi. 6. Teleormanul, pe șosele — Capitala Arabiei Saudite — Aici. 7. Carnavalul din acest oraș a fost descris de Alecsandri — Bunicul îl purta la cravată. 8. Cronicar al vremurilor trecute. 9. Pasăre de pradă — Zeitate în Egiptul antic. 10. Ne aduc trecutul sub ochi — Sedativ și somnifer arhaic. 11. Puterea lor a experimentat-o cel dintîi Denis Papin — Verb la infinitiv, pe care bunica îl aplică la supă, iar nepotul la... fotbal !

Vertical : 1. Om „de condei", în vechile cancelarii — Perioadă întinsă din istorie. 2. Obstacol în concursurile hipice — Personaj legendar devenit prototip și... magazin. 3. Salut latin — Particulă lichidă. 4. Nelipsiți la dueluri — Ecou nesfîrșit. 5. Exclamație entuziastă în cîntecele iberice — Conjuncție — Vesmînt străvechi. 6. În mijlocul gamei — În dantela bunicii — Anticamerele nopții. 7. Călcat de răufăcători. 8. Opuse celor vechi — Ansamblu vocal. 9. Dacă nu latră... ustură ! — Păstrează surîsul bunicii. 10. Personaj de legendă — Etalon de forță mecanică (pl.) — Neîntrecut. 11. Unelte cu fălci — Din covată pînă în cuptor.

A. DAMIAN

În doi peri...

Orizontal : 1. Oraș sud-american ce amintește de... Tecuci. 2. Localitate în preajma Moscovei — Pe muchie de cuțit. 3. Mișcare de du-te-vino — Nu-l căutați în carul cu fîn ! 4. Trece prin lume, cîntînd — Strop din ploaia de foc. 5. Asemănător cu... Similea ! — La pat sau la... țeavă. 6. Forță în acțiune. 7. Conjuncție care ne face plăcere — Gard la țară. 8. Ne mijlocește legătura cu pămîntul ! — Îndoitură. 9. Diftong latin — La începutul teatrului ! — A percepe sunete. 10. Din loc în loc și din cînd în cînd — Ca un lup aproape surd ! — În tipografie sau în... ibric ! 11. Fabrică vestită din Capitală.

Vertical : 1. Procedeu tehnic în cinematografie. 2. Nici noi, nici voi ! — Posezi — Nume autentic din... Madrid ! 3. Prinț troian — Notă muzicală. 4. A folosi pînă la degradare — Necorespunzător. 5. Călăreț medieval — Punct cardinal. 6. Din cinci, e cel mai căutat de giuvaergii — Îi face celebri pe toreadori. 7. A face cumpărături — Literă grecească. 8. Apărare bună — Localitate în Transilvania. 9. În gramatică și în muzică — Are concepții științifice despre lume și viață — Buni de pus la uscat. 10. Prezentă în orice olimpiadă — Din cap pînă în picioare și din picioare pînă în cap, tot de la Don provine. 11. Verbul copiilor cuminți și al melomanilor (inf.) — În orice război ! (sing.).

D. ADRIAN

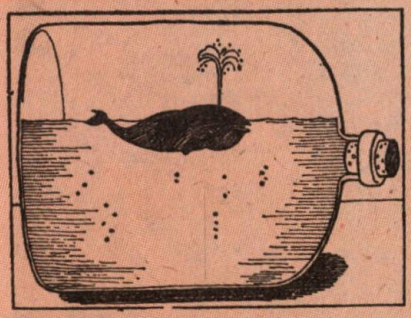

HIDROLOGICĂ

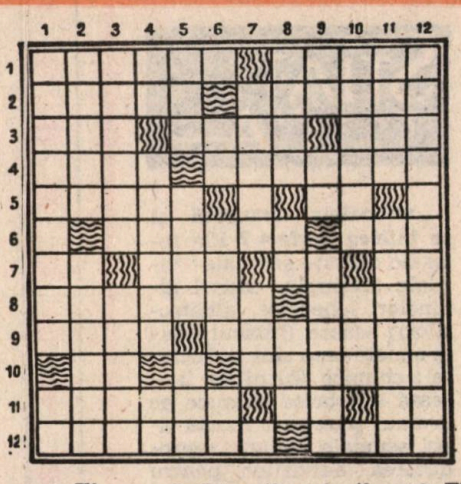

Orizontal : 1. Accident rutier la unele ape curgătoare ● Fluviu, în copilărie 2. Lac în Bărăgan ● Adăposturi improvizate pentru oi 3. Lichid în capilare ● În sens extrem ● Etalon pentru puterea motoarelor 4. Riu din Transilvania ● A pune în disponibilitate 5. Piatră semipreţioasă ● Plantă textilă 6. Localitate vrînceană, nu departe de Năruja ● Acum, în calendar 7. Visul lui Grivei ● Mineral decorativ ● Sodiu ● La avocaţi şi la aviatori 8. Izvor de soare ● A lua cu forţa 9. Locuitor al vechii Ilirii ● Om de litere 10. Unitate de suprafaţă ● Mai mult decît teamă 11. Partea nefolositoare dintr-un zăcămînt mineral ● Bun de pus la zvîntat ● Iţe ! 12. Sabie turcească ● Şapte la număr şi toate... frumoase !.

Vertical 1. Specialişti în... cascade ● Conjuncţie 2. Spre seară ● Pe masă, în mijlocul bucatelor 3. Substrat geologic al pliocenului ● Riu în Moldova 4. Ere ! ● Arbore, simbol au duratei ● Zeitate egipteană 5. Unul care dă înapoi ! ● Din timp în timp ● Ţine piept apelor. 6. În gamă ● Se îngrijeşte de frumuseţea oraşelor ● Izvorăşte din... diapazon ! 7. Judeţ udat de Crasna şi Barcău ● Model 8. Oraş pe Bahlui ● Numeral ● Lac montan 9. Începe de dimineaţă ● Alt ton din... çamerton ! ● Chirie din alte vremi 10. Persoană apropiată (fem.) ● Unităţi de măsură pentru terenuri 11. Pe casă ● Buimăcit — 12. În legătură cu ea Einstein a emis o vestită teorie

A. DUMITRAŞ

DE ICI,

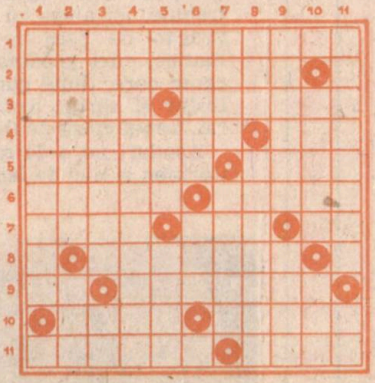

DE COLO

Orizontal : 1. Adaptat unor noi condiţii climatice 2. Gravează în hrisoave istoria trăită (pl.) 3. Spaţiu minim între două ziduri ● Întocmitor de acte în vechile cancelarii 4. Materie primă pentru garduri rurale ● Nume oriental, purtat şi de o celebră...babă ! 5. Cascheţă pentru marinari ● Asociaţie pentru petrecerea timpului liber 6. A sufla în foc dar nu şi în... iaurt ! ● Scînduri groase 7. Fiii bunicilor noştri ● Verbul străvechi al ţăranului ● Pronume 8. De-a-ndoaselea 9. Capitol consistent al istoriei ● Vine de la a smulge din rădăcini 10. Ziua de azi, mîine ● A călca pe nervi 11. Detector la insecte ● Loc încîntător (fig.)

Vertical : 1. Excerciţiu de echilibristică 2. A împleti dantele ● Metamorfoza boabei din ciorchine 3. Trofeu pescăresc în apele de munte ● Conjuncţie latină 4. Şi pe ogoare şi la bloc, păstrare în stare bună 5. Struna subţire a viorii ● În etate ! ● Arbore 6. Notă muzicală înaltă ● Alternativă la vin 7. Dur ● A nimeri din întîmplare 8. Pe jumătate irigat ! ● Opera constructorului 9. Din veac în veac. din gură-n gură ● Înţepător (fig.) 10. Fructe de pădure ● Fire textile 11 Extraordinari ● Unul cîte unul, la bordul vieţii.

A. DAMIAN

ȘTIAȚI CĂ...

...animalele comunică și se înțeleg perfect ? Ele folosesc diferite semnale : vizuale (exemplu, dansul albinelor, lebedelor, albatroșilor); sonore (liliacul emite sunete care sînt reflectate); chimice (furnicile lansează substanțe chimice pe drumul parcurs). Există apoi semnale pentru reproducerea indivizilor, pentru îngrijirea progeniturii, de avertizare, în caz de primejdie etc.

...peștii oceanici emit radiații luminoase ? Pe corp, un număr mare de pești oceanici au organe fotofore, (generatoare de lumină). Ei secretă o substanță — luciferina, existentă și la licurici — care, în prezența oxigenului și a enzimei numită luciferaza, se transformă într-o nouă substanță — oxiluciferina, ce dă o lumină verzuie.

...cameleonul are vederea monoculară ? Această reptilă arboricolă își schimbă culoarea după mediul în care trăiește. Fenomenul poartă numele de homocromie. Insectivorul respectiv vede separat cu fiecare ochi, putînd recepta, simultan, două imagini diferite ; are, deci, vedere monoculară.

...plantele emit radiații luminoase ? În cursul proceselor respiratorii, la unele alge, bacterii, ciuperci au loc procese prin care energia chimică este transformată în energie mecanică, calorică, electrică sau luminoasă. Se produce o lumină rece, de culoare albastră-verzuie. Rădăcinile de ceapă emit radiații ultraviolete, iar morcovii, fasolea, încolțită și frunzele de tei — radiații infraroșii.

LA CE POATE DUCE DRAGOSTEA PENTRU PLANTE?

Iată încă o previziune a lui Jules Verne care se adevereşte. În „Doctorul Ox", celebrul scriitor vorbeşte despre „dereglarea" unor culturi care provoacă o supradezvoltare a roadelor. „O pară abia o puteau mînca doi inşi, iar un pepene — patru oameni" — scrie el.

E absolut sigur că ţăranul mexican Jose Carmen nu l-a citit pe Jules Verne. Şi, totuşi, în grădina lui au apărut — după cum se poate vedea în imaginile alăturate — o varză cu diametrul de un metru şi cîntărind 22 de kilograme şi o ceapă de 2,3 kilograme, cu diametrul de 30 de cm.

La mijloc nu e nici o minune. Specialiştii care s-au deplasat în grădina lui Jose Carmen au constatat că agrotehnica pe care acesta o cunoaşte se întemeiază pe marea lui dragoste pentru plante. De aceea le udă cît trebuie şi cînd trebuie, îşi alege cu chibzuială soiurile şi ştie să profite de ceea ce numim condiţiile pedoclimatice, căci grădina lui se află pe un sol vulcanic care, după cum se ştie e bogat în potasiu, fosfor şi săruri minerale, iar Mexicul, în general, beneficiază de foarte mult soare.

Aşadar, nu e de mirare ceea ce a obţinut Jose Carmen şi nici de lepădat !

Prin aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar

ASCENSIUNE PE TREPTELE AUTOFINANȚĂRII

Cînd cele trei cooperative agricole — Gălbinași, Vasilați și Frumușani — au pus, prin părțile sociale subscrise, bazele financiare ale **Asociației economice intercooperatiste cu profil industrial din Gălbinași, județul Călărași,** unii dintre cooperatori, sceptici sau prea prudenți, nu manifestau multă încredere față de această nouă întreprindere. „Dacă n-aduce beneficii ?", „S-ar putea să suportăm pierderi, au mai pățit-o și alții", „Fonduri date altora, care n-o să aducă mare lucru în vistieria cooperativelor agricole" etc. sînt expresii auzite de la cei care vedeau perspectiva asociației într-o variantă pesimistă.

Anii însă au trecut, iar timpul, cel mai corect judecător, a infirmat aceste afirmații gratuite. Am zis timpul, dar mai exact ar fi să spunem hărnicia oamenilor, capacitatea organizatorică a organizației de partid și a consiliului oamenilor muncii, inițiativa și exigența pentru buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare. Fiindcă, de fapt, ele au pus capăt dubiilor, ele și numai ele au pus în evidență viabilitatea și eficiența asociației. Dinamica cîtorva indicatori de bază ne va convinge de adevărul celor spuse (vezi tabelul):

Specificare	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Producția marfă (mii lei)	17 100	28 763	42 565	54 437	75 472	91 146
Beneficiu (mii lei)	1 966	4 750	5 278	7 212	9 901	12 128

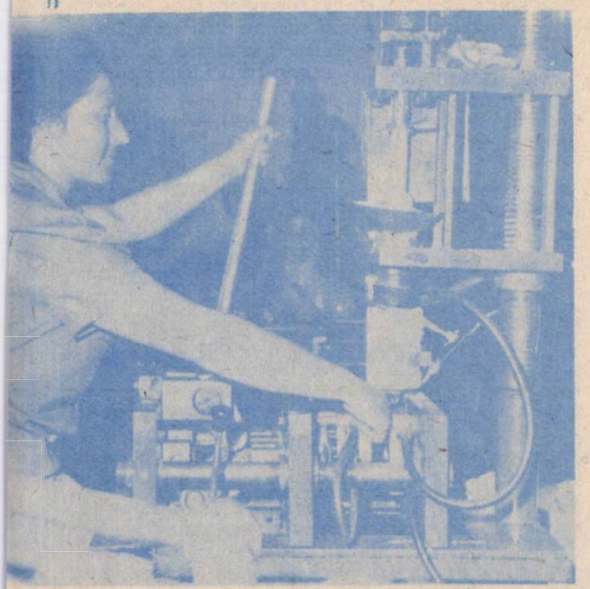

Mîini îndemînatice confecționează, cu utilajele realizate prin autodotare, o gamă variată de repere din mase plastice

Practic, din 1976 pînă în 1981, valoarea producției-marfă a sporit de peste 5 ori, iar beneficiul de peste 6 ori. Foarte bine, veți zice, dar ce au primit cooperativele asociate ? Iată ce au încasat acestea : în 1976 numai 735 000 lei, în 1977 peste 2 100 000 lei, în 1978 circa 1 036 000 lei, în 1979 suma rotundă de 1 000 000 de lei, în 1980, tot rotund, 3 000 000 lei, pentru ca în 1981 să se ajungă la 6 045 000 lei. Sumele în scădere din 1978 și 1979 ar putea da loc la întrebări în legătură cu destinația beneficiului. Răspunsul este următorul : văzînd că în casieriile cooperativelor agricole intră venituri importante, adunările generale ale cooperatorilor au acceptat să se aloce cote părți mai mari din beneficiu pentru dezvoltarea asociației. Astfel au fost destinați acestui scop 1,5 milioane lei în 1976, 1,050 milioane lei în 1977, 2,218 milioane lei în 1978, 3,471 milioane lei în 1979 și 3,138 milioane lei în 1980. Beneficiile în creștere arată că banii alocați dezvoltării sînt bine fructificați.

— Bizuindu-se pe forțele proprii — spunea **Niculie Avramescu,** directorul asociației — unitatea noastră, pe baza aplicării consecvente a principiilor noului mecanism economico-financiar, se află, realmente, într-o continuă ascensiune pe treptele autofinanțării. Creșterea eficienței economice ne-a permis să nu apelăm la credite pe termen lung, de la stat.

— Avem în cont, la bancă — completa **Radu Dumitru,** contabilul șef al asociației, 20—30 milioane de lei.

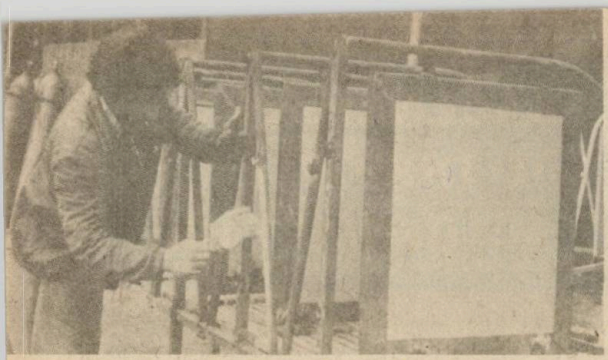

Eficiența sporită nu este efectul vreunei măsuri de excepție. Beneficiul se adună, asemenea unui riu, din multe pîrîiașe. De fapt, el derivă din aplicarea unui complex de măsuri organizatorice, tehnice, social-culturale etc., oricărei inițiative sau decizii nedîndu-i-se curs decît după ce i s-a cîntărit riguros efectul economic.

Consiliul oamenilor muncii de la A.E.I. Gălbinași pune un deosebit accent pe încheierea unor contracte ferme de cooperare cu unitățile de stat sau cooperatiste. Multe din produsele realizate aici se execută cu materia primă furnizată de beneficiari. Se acordă, de asemenea, o mare grijă sporirii și diversificării producției cu desfacere asigurată. Gama produselor sau lucrărilor este variată :

piese turnate din fontă, bronz și aluminiu, confecții metalice, piese prelucrate, cazane tip AIACS, buncăre pentru depozitat furaje, instalații de adăpat animale, boxe pentru fătare, cușete pentru viței, instalații de muls, instalații electrice, pătule pentru porumb, șoproane, silozuri aeriene, canalizări, reparații la clădiri, trecerea unor centrale termice de pe combustibil lichid pe combustibil solid ; se realizează, de asemenea, diverse ambalaje, stivuitoare, diferite panouri, uși, ferestre din lemn, obiecte de marochinărie — diverse truse, sacoșe de piață, șorțuri și mănuși de protecție, salopete, halate, cearșafuri, fețe de pernă etc ; se produc, totodată, vopsele pe bază de ulei, diferite obiecte din mase plastice — stele de manevră pentru instalații sanitare, bușoane pentru baterii auto, diverse garnituri, capace de borcane și altele. Un lot special, condus de ing. Virgil Papa, efectuează lucrări de construcții și modernizări în fermele zootehnice.

Capacitățile de producție ale asociației sînt continuu extinse și modernizate. O fostă școală veche, dezafectată, a fost reparată, spațiile create fiind destinate atelierelor de mase plastice ; un adăpost vechi, pentru animale, a fost transformat în ateliere de tîmplărie. Alte spații vechi s-au modernizat, în ele desfășurîndu-și activitatea cei de la strungărie sau confecții metalice. Anul trecut s-au dat în funcțiune hala de mașini pentru atelierul de tîmplărie, o hală de sablaj, o baracă metalică pentru depozitat materiale și alte obiective. În spațiile nou create sau în spațiile amenajate intră în funcțiune noi și noi utilaje tehnologice. Totul se realizează din fonduri proprii, în regie proprie.

Resursele umane și materiale sînt judicios folosite. În acest scop, conducerea A.E.I. Gălbinași s-a preocupat stăruitor ca la conducerea fiecărei formații de lucru să fie puși oameni cu înaltă capacitate organizatorică și profesională, maiștri cu experiență cum sînt : Petre Budirincă, Ștefan Dragomir, Gheorghe Antofic, Nicolae Ursu, Lucreția Ghinea, Dumitru Dinu sau Vasile Marinescu. Sistematic, activitatea fiecărei formații de lucru a fost și este exigent analizată în consfătuiri de producție, insistîndu-se în mod deosebit asupra utilizării timpului de lucru, respectării disciplinei tehnologice, încadrării în consumurile specifice normate, efectuării lucrărilor la timp, de calitate. Consecințele sînt evidente. Productivitatea muncii atinge, de la un an la altul, cote noi (de la 61 000 lei pe un lucrător în 1976, s-a ajuns la 102 411 lei în 1981). Cheltuielile la 1 000 de lei producție scad, economia față de cifra planificată fiind, în anul trecut, de 91 lei. Producția netă a sporit de la 23 milioane lei în 1979, la aproape 55 milioane lei în 1981. An de an, principalii indicatori de plan au fost îndepliniți și depășiți asociația situîndu-se, prin volumul producției-marfă și a rezultatelor economice-financiare, printre primele din țară.

Lucrătorii de la A.E.I. Gălbinași acționează cu energie sporită pentru ca anul 1982 să fie încheiat cu un bilanț și mai rodnic. Conducerea asociației are în vedere diversificarea în continuare a produselor și prestărilor de servicii. În mod deosebit se preconizează orientarea forțelor și mijloacelor din sectorul de construcții spre servirea în exclusivitate a unităților agricole cooperatiste și de stat, accentul punîndu-se pe extinderea masivă a lucrărilor de modernizare în fermele zootehnice. Se tinde ca în 1982 și cu deosebire în 1983 să se ajungă la o valoare a producției de circa 100 000 000 lei, construcțiilor-montaj urmînd să le revină, în anul 1983, circa 80 000 000 lei. Evident, odată cu dezvoltarea și creșterea eficienței va spori și mai mult beneficiul asociației și, implicit, atît resursele sale de autofinanțare, cît și veniturile cooperativelor agricole de producție asociate.

S. VASILE

MICA INDUSTRIE

LA C.A.P.

SURAIA-VRANCEA

METAMORFOZELE RĂCHITEI

Poate în puține cooperative agricole din țară efectele economice și sociale ale dezvoltării industriei mici sînt atît de evidente ca la Suraia, în Vrancea. Începutul, făcut cu aproape două decenii în urmă, a fost ca mai pretutindeni modest și a avut la bază o frumoasă tradiție locală. Aceea a împletiturilor din răchită. Dar, de la cunoscutele „coșuri negre" utilizate la recoltarea porumbului sau a strugurilor și pînă la minunatele obiecte confecționate astăzi de împletitorii de aici, drumul parcurs ni se înfățișează ca o adevărată trecere de la meșteșug la artă. Căci, ce altceva este oare arta dacă nu oglindirea sufletului omenesc în produse ale activității noastre ? Iar artizanii din Suraia ne-au convins că investesc în produsele lor nu numai muncă brută, ci și o mare doză de imaginație, pasiune și, de ce nu, talent.

Le-am urmărit munca în cele trei ateliere ale unității. Concentrați asupra lucrului, ei dădeau la iveală o gamă largă de obiecte pe cît de utile pe atît de splendide în geometria și luminozitatea lor. De la gingașele coșulețe de flori sau portbébé-uri pînă la elegantul mobilier de hol ori de terasă, toate aceste produse îți încîntă ochiul și sufletul. Mai e de mirare că ele își găsesc o mare căutare atît în țară cît și peste hotare ?

Avem în prezent relații economice cu firme de prestigiu din Franța, Olanda, Italia, Republica Federală Germania și chiar din Statele Unite ale Americii, ne spunea, nu fără mîndrie în glas, ing. **Tudor Bădilă**, președintele cooperativei. Valoarea împletiturilor din răchită destinate exportului se ridică în 1982 la aproape zece milioane de lei.

— Veniturile pe care ni le aduce mica industrie, preciza **Ștefan Zaharia**, contabilul-șef al unității, sînt însă mult mai mari. Pentru că, pe lîngă secția de împletituri, cooperativa a dezvoltat în ultimii ani și atelierele de tîmplărie — care produc box-paleți, conteinere, cozi de unelte —, iar în 1981 a creat o nouă secție, de prefabricate, destinată confecționării de spalieri. Valorificînd în general materiale locale, reușim să realizăm din activitățile industriale circa 28 de milioane de lei, adică aproape jumătate din veniturile totale ale cooperativei.

Foarte interesantă de relevat ni se pare corelația existentă între dezvoltarea industriei mici, gradul de ocupare permanentă a forței de muncă și nivelul retribuției. Iat-o, de altfel, prezentată sintetic, în tabelul de mai jos :

Anul	1963	1967	1970	1975	1980	1981	1982
Venituri obținute din activ. industriale (lei)	151 000	637 000	1 210 000	12 422 000	17 265 000	22 633 000	28 000 000
Nr. de cooperatori angajați în act. industr.	24	66	105	210	310	335	366
Valoarea normei de categ. I (lei)	11,55	16,70	17	33,84	38,80	39,40	58

Firește, prin ele însele, cifrele sînt cît se poate de elocvente. Am dori să mai subliniem însă un aspect care nu poate fi dedus din tabel. Și anume acela că dezvoltarea activităților industriale a atras după sine, lucru deosebit de important, reținerea tinerilor în sat. Concludent este faptul că mai bine de 70 la sută dintre cooperatorii care lucrează în aceste sectoare sînt tineri. Mai mult chiar, se face tot mai vădită tendința întoarcerii în localitate a unora dintre cei care plecaseră să muncească la oraș. Este cazul lui Vasile Popa, fost manevrant la C.F.R., Bucă Apostu, fost mecanic la I.A.M.C. Focșani, Gheorghe Paraschiv, Constantin Coman, Nicu Radu, Jenică Vlad, Lucian Slavu și al multor altor tineri care muncesc astăzi cu pasiune și dăruire în satul natal. Ce i-a determinat ? Ne-au mărturisit ei înșiși : condițiile noi de realizare profesională și umană, posibilitățile sporite de cîștig. Sub acest din urmă aspect se cuvine amintit că, lucrînd în acord global, cooperatori ca Sultana Munteanu, Nastasia Purice și Nicoleta Chirilă reușesc să obțină adesea cîștiguri lunare de 4 000 de lei.

— În plus, remarca Georgeta Avram — și ea iscusită meșteră în metamorfozarea răchitei — atunci cînd cîmpul are nevoie de noi, nu-l lăsăm niciodată să ne aștepte. Pentru că meseria de țăran este mai presus de toate și ea nu se uită.

P. VOICULESCU

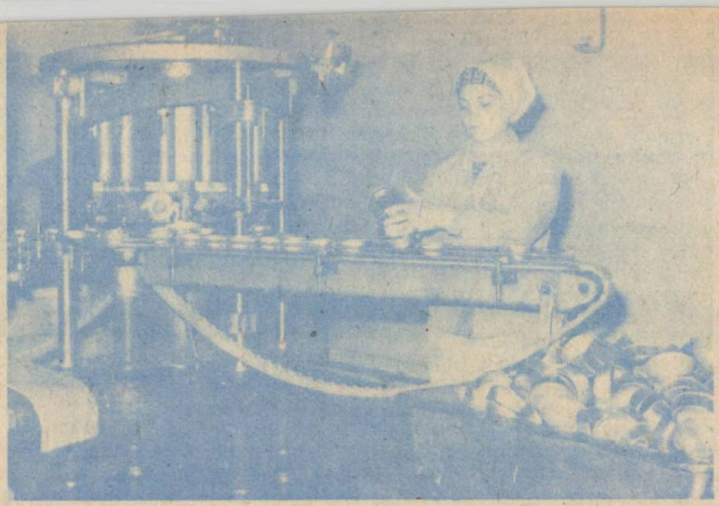

LA ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIALIZARE A CĂRNII — BACĂU

BILANȚUL RODNIC AL UNUI SFERT DE VEAC

La 24 aprilie 1982, Întreprinderea de industrializare a cărnii din Bacău și-a aniversat împlinirea a 25 de ani de la înființare. Cadrul festiv în care a fost sărbătorit acest eveniment, cînd întreprinderea — cîștigătoare a locului al doilea în întrecerea socialistă pe țară în anul 1981 — a primit și Drapelul de unitate evidențiată pe ramură, a prilejuit, totodată, bilanțul rodnic al unui sfert de veac. În această perioadă, întregul colectiv de oameni ai muncii, în frunte cu comuniștii, beneficiind de un larg sprijin din partea partidului și statului, a reușit ca prin realizările obținute să asigure întreprinderii un loc fruntaș în industria alimentară românească.

AMINTIRI ȘI DOCUMENTE

Amintirile celor mai vîrstnici, dar și documentele păstrate peste ani confirmă că înainte de cel de-al doilea război mondial în județul Bacău ființau trei fabrici de mezeluri ; una cu 12 muncitori și o capacitate anuală de 1 400 tone, alta cu 22 de muncitori și o producție anuală de 560 tone și, în sfîrșit, alta cu 6 muncitori și o capacitate anuală de 100 tone. La începutul anului 1945, ca urmare a distrugerilor de război, a evacuărilor, lipsei de materii prime, aceste fabrici își reduseseră mult activitatea, desfășurată doar de 15 muncitori.

Actele revoluționare care au urmat Conferinței Naționale a P.C.R., din octombrie 1945, programul de refacere și dezvoltare economică și, în mod deosebit, naționalizarea principalelor mijloace de producție la 11 iunie 1948 au creat noi condiții pentru așezarea pe noi baze și a industriei cărnii. În perioada 1948—1952, îmbrăcînd diferite forme de organizare — COMCAR, IRIC, ORACA și ICIA, întreprinderea se dezvoltă în ritmuri destul de lente, ajungînd să dispună de un mic abator cu o capacitate zilnică de tăiere de 20-30 bovine sau 50-70 porcine. Nu este lipsit de importanță să amintim că întreaga activitate se desfășura manual, o mare parte din cantitatea de subproduse se pierdea, spațiile frigorifice lipseau cu desăvîrșire, transportul cărnii și al preparatelor se făcea cu căruța.

În anul 1954 se aprobă construcția, iar în 1957 începe să funcționeze noul abator din Bacău, prima unitate modernă de industrializare a cărnii din țară, după concepția Institutului de proiectări pentru industria alimentară, premieră de gîndire românească în acest domeniu.

ATRIBUTE ALE NOII CALITĂȚI

MODERNIZARE, DIVERSIFICARE, VALORIFICARE SUPERIOARĂ A MATERIEI PRIME

— Deși noul abator, ne spunea ing. Chirea Gheonea, directorul întreprinderii, reprezenta un gen de premieră pe țară, oamenii noștri nu s-au mulțumit cu ce era în 1957, anul intrării lui în funcțiune.

Într-adevăr, combinatul de atunci dispunea de un abator cu capacitatea zilnică de 30 tone de carne și grăsimi, dotat cu două săli de tăiere în care s-a făcut pentru prima dată în țară prelucrarea animalelor în poziție verticală, cu anexe pentru prelucrarea subproduselor, spații frigorifice, spații de cazare pentru 300 de bovine, 600 porcine și 1 000 ovine, precum și un abator sanitar cu toate dependințele necesare. Mai dispunem, de asemenea, de o fabrică de preparate cu o producție zilnică de 7,2 tone în două schimburi, de o secție de prelucrare a sîngelui, deșeurilor și confiscatelor de abator în făinuri furajere, de o fabrică de ghia-

La o modernă cantină servește masa, în condiții avantajoase, întregul personal muncitor

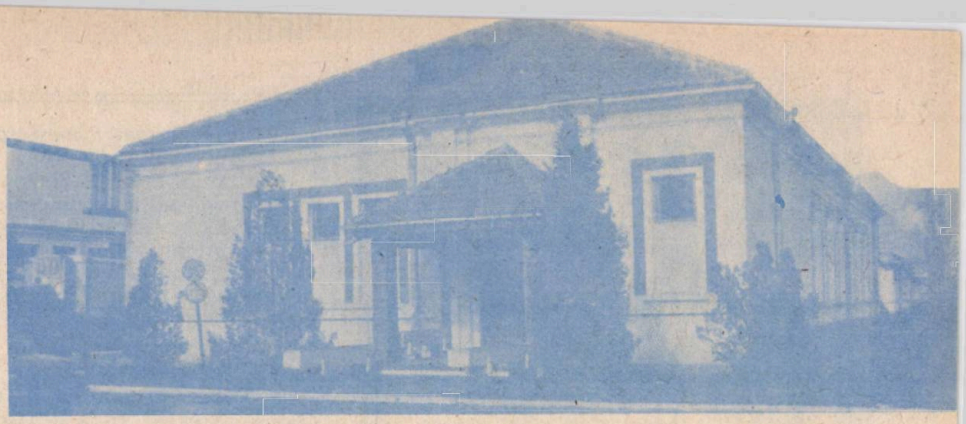

ță pentru consumul tehnologic propriu, de o centrală termică, ateliere de întreținere și alte anexe.

— **În decembrie 1961,** continuă directorul întreprinderii, a fost dat în funcțiune antrepozitul frigorific cu o capacitate de depozitare de 2 000 tone. **În 1962** a fost montată prima stație de topire continuă a grăsimilor, care a înlocuit procesul tehnologic discontinuu prin topire în cazane duplex deschise. Totodată, au fost introduse dulapurile de congelare cu plăci pentru carnea preambalată, organe și glande. **În perioada 1965-1968,** procesul de producție continuă să se modernizeze prin introducerea unor utilaje perfecționate ca: ferăstraiele electrice pentru despicat carcase, separatoare de plasmă, mașini de curățat piei, distructoare pentru făinuri furajere și grăsimi tehnice, celule de fierbere în abûri în locul cazanelor deschise, la fabrica de mezeluri, mașini de umplut și malaxat cu vacuum, pentru porționat crenvuștii și pentru injectarea saramurii etc. **În 1968** s-au construit patru tunele de refrigerare cu o capacitate zilnică de 40 de tone și un depozit pentru 100 tone produse paletizate. **În perioada 1968-1971,** în antrepozitul frigorific s-au creat spații pentru carnea tranșată, legume și fructe congelate, s-a dublat capacitatea de păstrare a produselor alimentare și s-a organizat un atelier pentru producerea conservelor sterilizate care pînă astăzi și-a sporit capacitatea zilnică de la două tone, inițial, la opt tone. **În 1976** a fost dată în funcțiune o fabrică de salamuri crude cu o capacitate anuală de 1 050 tone care a asimilat tehnologia de preparare a salamului de Sibiu și care și-a cîștigat un bun renume pe piața internă și externă. **La sfîrșitul anului trecut** a intrat în funcțiune o secție de prelucrare a vînatului care permite valorificarea superioară a fondului cinegetic din întreaga Moldovă.

Am intrat în aceste detalii pentru a putea explica cititorilor saltul înregistrat de la primele începuturi și pînă astăzi, cînd, în întreprinderea noastră carcaterizată printr-un înalt grad de mecanizare și automatizare se pot sacrifica zilnic 300 de bovine și 1 000 de porcine.

Specificare	U/M	1957	1981
Fonduri fixe	milioane	4o	286
Prod. industrială	"	398	825
Carne	tone	632o	31275
Preparate	"	855	86oo
Beneficii	procente	1oo	8o8,3
Muncitori calificați	număr	72	878
Cadre cu pregătire superioară și medie	"	3	73
Retribuția medie	lei	542	231o

PROGRES PE MULTIPLE PLANURI

Cifrele pe care le prezentăm în tabelul alăturat ilustrează cum nu se poate mai bine dinamica principalilor indicatori de producție, progresul înregistrat în activitatea întreprinderii, în pregătirea profesională a personalului muncitor.

În acest sfert de veac, oamenii muncii din întreprindere au primit 350 de apartamente și 78 de garsoniere; 2 475 de bilete de odihnă și tratament și ajutoare materiale în valoare de peste 500 000 lei; fondul alocat pentru protecția muncii a crescut la peste 11,2 milioane lei; întreprinderea și-a amenajat o modernă cantină care se autoaprovizionează printr-o puternică gospodărie-anexă.

Revenind la începutul acestor rînduri, în care arătam că Întreprinderea de industrializare a cărnii din Bacău a primit pentru activitatea desfășurată în 1981 **Drapelul de unitate evidențiată pe ramură,** cîștigînd locul al II-lea în întrecerea socialistă, precizăm că, în anul respectiv, colectivul de muncă de aici a depășit planul cu 27,6 la sută la producția-marfă, cu 12,1 la sută la producția netă, cu 25,6 la sută la producția globală și cu 5,2 la sută la beneficii.

LUCIAN ROȘCA

ÎN CONSTELAȚIA UNITĂȚILOR EROU

Firesc, unei munci de excepție, cu rezultate de excepție i se cuvine o apreciere de excepție. Ocupînd locul întîi, patru ani la rînd, în întrecerea socialistă, **Întreprinderea agricolă de stat din Prejmer, județul Brașov,** a binemeritat din partea societății înaltul titlu de **Erou al Muncii Socialiste.** Distincția, care onorează pe toți lucrătorii de aici, a fost obținută grație unei munci tenace, responsabile, în fiecare ciclu de producție ; ea încununează o strădanie de ani de zile de ridicare continuă a performanțelor tehnice și economice, de valorificare superioară a părții din avuția poporului, încredințată spre gospodărire.

Ce și cît a dat economiei naționale I.A.S. Prejmer numai în ultimii ani ne spun convingător datele din bilanțuri. Iată evoluția unor indicatori principali :

ANII	1979	1980	1981
PRODUCȚIA MARFĂ (mii lei)	108 663	119 535	126 393
PRODUCȚIA NETĂ (mii lei)	55 206	61 240	69 082
BENEFICIUL (mii lei)	17 787	21 941	21 312

Intrarea în constelația unităților Erou este finalul fericit al bătăliei oamenilor cu ei înșiși, dar și cu aleatorul impus de natură. Inginerul **Ion Toma,** directorul întreprinderii, explică succesul astfel :

— În timp, am pus oameni potriviți în verigile cheie, pe baza cunoașterii lor în procesul muncii, a rezultatelor, și nu după declarații de intenții. Activitatea decurge peste tot pe bază de programe, cu răspunderi și termene precise, înfăptuirea lor fiind riguros și exigent urmărită.

Aceste fraze exprimă un mod de lucru eficace. Iar eficacitatea este probată. În 1981, bunăoară, s-a obținut o recoltă medie de cartofi de 38 144 kg la hectar. Sfecla de zahăr (neirigată) a produs 58 593 kg la hectar. Producția la sfeclă pentru furaj a trecut de 132 680 kg la hectar, iar culturile perene au furnizat peste 41 000 kg de masă verde la hectar. Combinerii au strîns 4 320 kg orz și, respectiv, 4 015 kg orzoaică, în medie pe hectar etc.

Eficacitatea este probată și în sectorul creșterii animalelor. Efectivele, încărcătura la suta de hectare sporesc continuu. Vacile cu potențial biologic ridicat, bine furajate, dau anual, în medie, peste 3 700 de litri, indicele de natalitate fiind de 87 la sută. Sporul mediu zilnic de creștere în greutate la tineretul porcin trece de 350 de grame, iar la porcii la îngrășat a ajuns la 690 de grame.

În anul trecut, întreprinderea a livrat la fondul de stat 117 700 hl de lapte, față de 110 000 hl și 1 300 tone de carne, față de 1 100 tone sarcina de plan.

La I.A.S. Prejmer, efortul de creștere a producției este peste tot dublat de gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și financiare. Dovada este făcută de reducerea cheltuielilor la 1 000 de lei producție-marfă cu 150—170 de lei. Adăugați la toate acestea interesul pentru valorificarea superioară a produselor vegetale și animaliere, a produselor obținute la crescătoria de nurci, la crescătoria de păstrăvi și în subunitatea proprie de prelucrare a unor produse agricole și veți realiza mai bine cum a fost posibil ca în 1981 să se depășească planul de venituri cu frumoasa sumă de 23 de milioane de lei.

Dar au cîștigat bine nu numai întreprinderea, ci și oamenii. Numai pentru depășirile de plan obținute în anul trecut, lucrătorii de la I.A.S. Prejmer au încasat, în total, 1 700 000 de lei.

Dacă ai să-i întrebi pe **Nicolae Moțoc** sau **Fridelin Betleff,** mecanizatori, pe **Mihai Vlad, Maria Crăcană** și **Paraschiva Curelaru,** îngrijitoare de vaci, pe **Ion Riter** și **Emma Riter,** crescători de porcine, ce înseamnă pentru întreprinderea lor titlu de Erou al Muncii Socialiste, vei primi un răspuns care poate fi rezumat astfel : „Este o distincție care ne obligă să muncim în continuare în așa fel încît să fim totdeauna demni de ea".

V. STANCU

ALGELE ALBASTRE ŞI ALTE NOUTĂŢI LA TEREMIA MARE

La Teremia Mare, una din porţile vestice ale ţării, vestigiile trecutului vorbesc despre îndeletnicirile de bază ale strămoşilor : viticultura, agricultura şi vinatul. Mărturii despre aceste îndeletniciri sînt expuse cu toată cinstea într-o gospodărie ţărănească datînd din 1848. Piesele muzeale, toate din veacul trecut — vermorele, zdrobitoare cu valt din lemn, pompe cu supape din piele pentru transvazatul în hrube al vinului dintr-un poloboc în altul, tăvălugi, pluguri şi grape de lemn — îţi evocă hărnicia şi iscusinţa românilor înaintaşi a germanilor colonizaţi pe aceste plaiuri mănoase.

Cartea de vizită de azi a Teremiei Mari este reprezentată, înainte de toate, de vechile îndeletniciri, practicate cu mijloace mecanizate moderne, cele ale agriculturii cooperatiste. Podgoriile intensive ale Asociaţiei economice intercooperatiste se întind pe colinele verzi pînă departe... Cooperativa agricolă din localitate, condusă de preşedintele Gheorghe Petrescu, se mîndreşte cu producţiile mari de porumb, grîu şi sfeclă de zahăr, culturi la care lucrează parcele în acord global, pe lîngă cooperatori, şi strungari, tîmplari şi repansatoare, în număr de mai bine de o sută, muncitori la secţiile-satelit ale întreprinderilor timişorene I.M.A.I.A., Electrotimiş şi Industria lînii.

Cele mai bune rezultate sînt însă obţinute în fermele de vaci cu lapte şi de porcine. Ferma de vaci a obţinut, în 1981, o primă de jumătate de milion de lei pentru producţia livrată la fondul de stat peste plan.

La ferma de porcine se aşteaptă cu emoţie realizarea unor recorduri la sporurile zilnice în greutate, odată cu furajarea porcilor cu alge albastre, cultivate pe 2,5 ha luciu de apă, într-un bazin cu ape geotermale, furnizate de două sonde. Algele albastre de pe cele două hectare şi jumătate asigură în hrana porcilor tot atîtea proteine cît lucerna de pe aproape o sută de hectare, anunţîndu-se ca un furaj de mare perspectivă, mai ales că are şi un rol de excepţie în procesul de reproducţie. Bune sînt la cele două ferme şi veniturile realizate de crescătorii de animale care, ce-i drept, îşi cunosc ca la carte meseria. Soţii Ileana şi David Betea, de exemplu, ambii îngrijitori-mulgători, au cîştigat împreună în 1981, lucrînd în acord global, nu mai puţin de 90 000 lei, ei primind şi un premiu de 18 000 lei.

Apele geotermale sînt folosite nu numai pentru cultivarea algelor albastre, ci şi în cadrul noului şi modernului pavilion balnear, cu bazine acoperite, saune dotate cu aparatură electronică şi vane, al consiliului popular comunal. Oaspeţii au aici la dispoziţie un motel cu camere de dormit, restaurant şi terasă. În viitor, apele geotermale vor mai fi folosite la asigurarea încălzirii centrale şi a apei menajere în 200 de clădiri, ca şi pentru conversia energiei termice în energie electrică, pentru alimentarea microstaţiei electrice. Şi, pentru că veni vorba de energie electrică, trebuie spus că o importantă sursă o constituie cele şase instalaţii eoliene tip Savonius, produse la „Electrotimiş". Captatoarele solare sînt şi ele în atenţie la Teremia Mare, unde ambiţiosul şi entuziastul primar Heinz Wiliam ţine morţiş să realizeze semiautonomia energetică a localităţii. Aceasta şi prin construirea, alături de cele două instalaţii care asigură apa menajeră caldă şi încălzirea centrală a atelierului de tîmplărie, a unei instalaţii complexe de mare capacitate, de producere a biogazului prin valorificarea dejecţiilor de porcine de la ferma cooperativei agricole. Printr-o ingenioasă instalaţie, biogazul va fi trimis pe conducte la 400 de case.

TRAIAN DUMITRESCU

Unul din cei mai mari poeți romantici ai lumii, Nikolaus Lenau, a scris multe poeme în care deplingea soarta amară a consătenilor lui din Ciata, cum se numea pe atunci localitatea ce-i poartă astăzi numele : Lenauheim. Într-una din poezii, el are însă o previziune optimistă, anunțînd că fericirea și belșugul cîndva vor însori și în viața acestora. Poetul își încheia acest poem cu cele patru versuri dăltuite pe frumoasa statuie ridicată parcă simbolic în fața cooperativei agricole de producție : „De m-aș mai întoarce-odată / Visător și fericit / Acolo unde am trăit / Anii tineri de-altădată"...

Visurile poetului, sărbătorit de curînd la împlinirea a 180 de ani de la naștere, s-au înfăptuit în vremurile noastre, cînd cei 2 200 de țărani cooperatori au urcat treaptă cu treaptă pe făgașul noii agriculturi, socialiste. La început, la 31 iulie 1949, printre primii din țară, cooperatorii erau doar 56, cei mai mulți comuniști români și germani și aveau o brumă de avere : doi boi, două vaci, zece căruțe, 28 de cai și cîteva zeci de pluguri. Averea obștească înregistrată în procesul verbal cu nr. 1, păstrat cu cinste în arhiva unității, însuma doar 119 000 lei. Acum, la treizeci și trei de ani, averea obștească — după cum ne spune președintele dintîi și de pînă azi al cooperativei agricole de producție, Viorel Uibaru, *unul din primii Eroi ai Muncii Socialiste — aproape o sută de milioane de lei.*

ASTĂZI,

în localitatea natală a poetului Nikolaus Lenau

Un bidiviu înhămat la șaretă ne-a purtat din zori și pînă în amurg, pe întinsele și mănoasele pămînturi ale unității, fără a putea vedea totuși tot ce înseamnă această avere obștească : 5 391 hectare de cernoziom, cele 32 adăposturi modernizate în care cresc 18 000 de porci și 2 500 de bovine, din care o mie de vaci cu lapte, F.N.C.-ul propriu, cele șase autocamioane, cele 16 tractoare rutiere cu 32 de remorci, zecile de mașini și utilaje, sectorul micii industrii, dezvoltat și divers, magaziile pentru cereale. Unitatea a devenit o mare „fabrică agricolă", cum îi place lui Uibaru s-o numească.

În 1982, veniturile realizate de cooperativă se prelimină la 80 de milioane lei. În 1982, ca și în anii trecuți, producțiile medii se mențin, în această unitate distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste și cu multe Ordinul Muncii, clasa I, la cote ridicate : pe teren neirigat, unitatea a obținut șase tone de grîu și orz la hectar, șapte de porumb-boabe, 45 de sfeclă de zahăr, aproape trei de soia, șapte de cînepă de fuior. Din zootehnie se vor livra la fondul de stat 1 291 tone carne de porc și 19 000 hl lapte de vacă.

În 1950, cînd au produs la hectar doar cîte o tonă și jumătate de porumb sau grîu, oamenii au primit la zi-muncă doi lei, bani, apoi cereale, struguri și alte produse în valoare de alți patru lei. Acum valoarea normei de categoria I se prelimină la 60 de lei.

Am oprit șareta pe cîmp unde prășeau la sfecla de zahăr vreo șase sute de oameni și i-am întrebat pe doi dintre ei, pe Dan Emilian și Jighite Pavel, cît au cîștigat anul trecut în cele vreo nouă luni cît au lucrat la cîmp. Fiecare mi-a răspuns, mulțumit : „Peste 20 000 de lei". Am mai stat de vorbă cu alte două cooperatoare care lucrează în zootehnie toate cele 12 luni ale anului, Maria Odoroabă și Farber Elisabeta. Ele cîștigaseră, fiecare, în jur de 35 000 de lei.

Cîțiva cooperatori ne-au invitat pe seară acasă. Au case cu cîte patru-cinci încăperi, cu grajduri și garaje pentru mașină mică (sînt vreo sută în comună). Au lumină electrică, apă la robinet, baie cu cadă și boiler, telefon, frigider, aragaz, mobilă frumoasă, televizor, aparate de radio, mașini de cusut și de spălat rufe. Trai civilizat, cum îl visa Lenau pentru consătenii lui...

TUDOR DAN

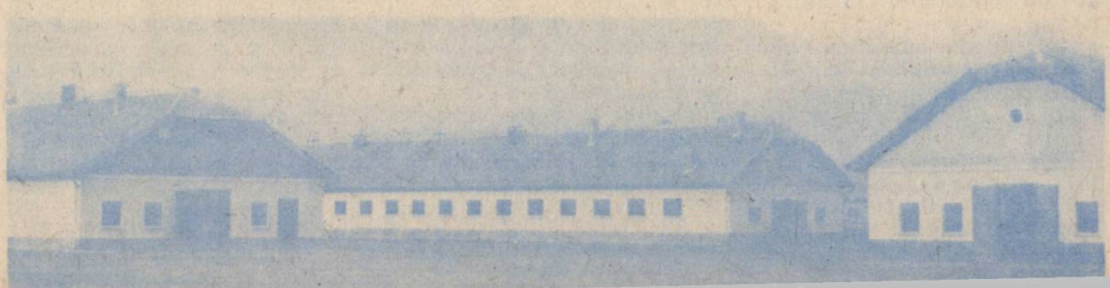

PODGORIA HUȘULUI, un cîmp concret de gîndire și creație

Noțiunea cea mai des invocată în discuțiile specialiștilor de la I.A.S. Huși, discuții de o ținută înaltă, am spune academică, este aceea de eficiență. Termenul, departe de a fi abstract, desemnează un cîmp concret de gîndire și creație. Pentru că, în această unitate, prin excelență viticolă, tot ce se întreprinde, începînd de la superbele amfiteatre verzi, proiectate și realizate pe coaste altădată neproductive și pînă la combinatul de prelucrare, construit în ultimii ani, totul se află sub semnul randamentului maxim. Ar fi însă neadevărat să se înțeleagă că la această stare s-a ajuns cu ușurință.

Dr. ing. **Ioan Neamțu**, directorul unității, care se află aici de aproape 25 de ani, ne descrie sugestiv modul în care s-au lansat noile metode.

Cînd prin anii '50 s-au pus bazele întreprinderii, zestrea sa nu cuprindea decît 162 ha de vie. Plantații în general îmbătrînite, de randament scăzut. Cu 17 ani în urmă, a fost declanșată o adevărată operă de dezvoltare a unității care a urmărit, deopotrivă, refacerea vechilor plantații, întinerirea și modernizarea lor, cît și valorificarea terenurilor în pantă, slab productive prin plantări succesive.

Investiții de peste 100 milioane lei au permis efectuarea unor ample lucrări de terasare, concepute astfel încît să îngăduie mecanizarea completă a lucrărilor, chiar și pe colinele a căror înălțime atinge 370—380 metri. S-a ajuns, astfel, la un fond viticol de aproape 1 600 ha, care a dat nouă viață dealurilor din această zonă a Moldovei. Treptat, dar cu toată perseverența, s-a trecut la generalizarea unor tehnologii de mare eficacitate care au determinat, odată cu sporirea accelerată a producției, creșterea productivității muncii într-un ritm mediu anual de 16 la sută. Ne referim la introducerea sistemului de cultură semiînaltă, la unor soiuri de marcă, cum sînt Fetească regală, Aligoté, Muscat Ottonel, precum și a unor soiuri de struguri de masă.

În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, o mare realizare a întreprinderii o reprezintă Combinatul de vinificare, o adevărată uzină dotată cu utilaje moderne, unde ciclul productiv se încheie prin valorificarea superioară a tăierile și conducerile de primăvară, la programul științific de fertilizare, la mecanizarea în proporție de peste 80 la sută a lucrărilor.

Orientarea spre dezvoltarea intensivă a podgoriei s-a materializat și prin promovarea, alături de soiurile autohtone, cum sînt Zghihara — cultivat în exclusivitate în această zonă — și Busuioaca de Bohotin — adevărată podoabă a podgoriei hușene —, a materiei prime. Aici, un colectiv de specialiști de clasă, sub conducerea inginerului **Viorel Ralea**, prelucrează anual peste 13 000 tone de struguri, obținînd circa 11 milioane de litri de vin îmbuteliat, din care mai mult de jumătate sub formă de soi pur.

Firește, o asemenea operă de creație nu se putea concepe fără existența unui fond uman, de înaltă competență. Alături de director, a cărui lucrare de doctorat consacrată tocmai eficienței economice în viticultură a văzut recent lumina tiparului, există aici alți specialiști valoroși. S-a înțeles, de asemenea, ca în toate eșaloanele să lucreze oameni pentru care viticultura să însemne nu numai o ocupație oarecare, ci o meserie îndrăgită, o artă chiar.

Ca rezultat al tuturor acestor factori, I.A.S. Huși are astăzi multe realizări de seamă. Să amintim că producția medie la hectar se menține constant la aproape 10 000 kg de struguri, că indicatorii ce sintetizează activitatea economică sînt sistematic și substanțial depășiți, beneficiile totale însumînd, anul trecut spre exemplu, peste 15 milioane lei. Să notăm, totodată, că s-a ajuns ca, pentru fiecare hectar, să se consume circa 1 200 de ore/om, cu 600 ore/om mai puțin decît la începutul cincinalului precedent.

Pășind în actualul cincinal, integrat unei profunde revoluții agrare, podgorenii de la Huși și-au propus noi și îndrăznețe obiective — extinderea plantațiilor într-un ritm anual de 80 ha și sporirea patrimoniului viticol la 2 000 ha, realizarea unei producții medii de 12 000 kg struguri la hectar, creșterea beneficiilor la 10 000 lei la hectar.

Iată, așadar, că noțiunea de eficiență își găsește aici, cu drept cuvînt, un larg și concret cîmp de afirmare, spre cinstea acestor oameni minunați, care înnobilează prin munca lor frumoasa îndeletnicire de viticultor.

MARIA BOGDAN

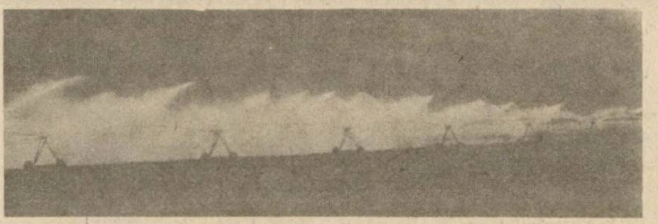

O SAIBĂ DE LACURI PE VALEA SODOLULUI

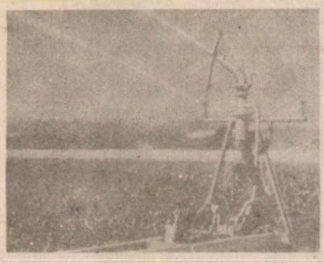

• De la patru hectare udate cu stropitoarea, la întinse suprafeţe irigate prin aspersiune • O investiţie minimă a triplat producţia • A fost adusă apă şi la Călmăţuiul Sec

„Valea fără apă", „Seaca", „Fripţi", „Călmăţuiul Sec". Sînt locuri şi aşezări omeneşti din Cîmpia Boianului, cu denumiri inspirate de o veche realitate, care indicau lipsa apei şi consecinţele secetei asupra vieţii oamenilor.

Toponimia arată clar că la „Fripţi" — un sat al comunei Radomireşti şi, desigur, la „Seaca" şi în celelalte aşezări de pe valea Sodolului, oamenii au resimţit acut lipsa apei. În verile secetoase recoltele le-au fost adesea pîrjolite. N-au lipsit însă încercările de a corija asprimea climatului.

Costache Barbu, sătean din „Fripţi", ales în urmă cu 20 de ani preşedinte al C.A.P. Radomireşti, îşi aminteşte că o asemena încercare s-a făcut prin 1964. Atunci au avut curajul să planteze, pentru întîia oară, legume. Au cultivat numai patru hectare cu tomate. Le-au udat cu „stropitoarea", de cîte ori a fost nevoie. Tomatele timpurii au adus un venit de peste 200 000 lei. Treptat, grădina de legume şi-a cîştigat locul de ramură aducătoare de venituri, dar irigaţiile, pe cîmpul întins al cooperativei, nu puteau fi extinse pe calea rudimentară cu care se începuse.

Cuiva i-a venit ideea să bareze văile în locurile mai înguste, şi să folosească apa acumulată între versanţi din ploi şi din topirea zăpezilor. Dar în anii secetoşi, în perioadele cînd se simţea cea mai mare nevoie de irigaţii, apele pluviale erau insuficiente. S-a apelat atunci la sprijinul întreprinderilor judeţene de specialitate. Şi, spre cinstea lor, specialiştii ÎNTREPRINDERII JUDEŢENE DE EXPLOATARE A LUCRĂRILOR DE ÎMBUNĂTĂŢIRI FUNCIARE ŞI AI ÎNTREPRINDERII DE UTILAJ TERASIER, PROIECTARE ŞI EXECUŢIE A CONSTRUCŢIILOR PENTRU AGRICULTURĂ au găsit şi au aplicat soluţia cea mai simplă care s-a dovedit şi cea mai eficientă. De pe un canal de evacuare a apelor unei orezării din lunca Oltului, aflată în apropiere, se preia cantitatea trebuitoare completării debitului acumulat în lacurile de pe Sodol. O staţie de pompare, amplasată la hotarul dintre comunele Dăneasa şi Radomireşti, ridică apele în punctul cel mai înalt al terasei, de unde sînt dirijate, gravitaţional, pe firul văii, alimentînd succesiv cele opt lacuri formate în zonă în anii 1976-1979.

Trecînd peste detaliile tehnice de amenajare şi exploatare a acestor lucrări hidroameliorative locale de o mare diversitate, vom menţiona că ele asigură în prezent irigarea unor întinse suprafeţe de teren la C.A.P. Dăneasa (706 ha), Radomireşti (650 ha), Crăciunei (380 ha), Călineşti (390 ha), Sprîncenata (500 ha) şi Seaca (75 ha).

Eforturile depuse pentru extinderea irigaţiilor prin solu-

ții simple, aflate la îndemîna oricărei unități agricole, au fost cu prisosință recompensate prin sporurile de producție și venituri realizate. Despre aceste sporuri ne-au vorbit cadrele de conducere și specialiștii unităților agricole beneficiare. Redăm cîteva argumente care nu mai necesită nici un comentariu.

LA C.A.P. CRĂCIUNEI s-au irigat în 1978, din primul lac de acumulare format pe Valea Sodolului, 100 de hectare, cultivate cu legume și porumb. „Udările, precizează **Constantin Păduraru,** președintele cooperativei, le făceam direct din sursă, pe distanțe maxime egale cu lungimea aripilor de aspersiune, adică numai pe terenurile din imediata apropiere a lacului. Rezultatele, deși la început mai modeste, ne-au dat curaj. Cu sprijinul Întreprinderii județene de îmbunătățiri funciare am construit apoi o stație centralizată de pompare și am amenajat o rețea de canale de aducțiune a apei pe 380 de hectare. În numai 5 ani, producția cooperativei a crescut de aproape 3 ori, cheltuiala de investiții fiind cu mult întrecută de sporurile de venit. Acum am mai tras un canal prin care ducem apa de la Sodol în Călmățuiul Sec, unde am amenajat și o crescătorie de pește".

LA C.A.P. DĂNEASA, de pe 390 ha irigate s-au recoltat anul trecut 2 346 tone porumb-boabe ; în același an, de pe cele peste 460 ha cultivate cu porumb în terenuri neirigate s-au recoltat doar 854 tone. După cum ne-a informat **Ion Popă,** președintele cunoscutei cooperative, în anul 1982 suprafața cultivată cu porumb în amenajarea hidroameliorativă s-a extins la 548 ha, iar producția, conform prevederilor planului, va fi de 7 500 kg/ha. Totodată, suprafața destinată plantelor furajere în perimetrul irigat a crescut de la 91 la 210 hectare ; această suprafață, cultivată cu porumb siloz, sfeclă furajeră și lucernă asigură în cea mai mare parte furajele de volum pentru hrana celor 5 300 ovine și 770 bovine ale cooperativei.

LA C.A.P. RADOMIREȘTI, în perimetrul amenajării hidroameliorative locale s-au obținut producții medii la hectar de peste 8 000 kg porumb-boabe, 3 200 kg floarea-soarelui, 35 tone tomate, 40 tone morcovi etc. Numai legumicultura aduce aici venituri anuale care întrec costul amenajării locale de irigații.

După aprecierea inginerului **Constantin Mușetescu,** fost șef de fermă la această cooperativă, promovat actualmente șef al complexului de amenajări hidroameliorative Dăneasa (cuprinzînd o suprafață irigată de peste 17 000 hectare, în care ponderea o dețin amenajările locale) asemenea recolte rivalizează cu cele realizate în sistemele mari, bazate pe cele mai moderne soluții de aducțiune și distribuție a apei.

Rezultatele își găsesc explicația îndeosebi în buna organizare a activității de aplicare a udărilor. Formațiile de irigații sînt permanentizate ; ele își desfășoară activitatea în aceeași componență din momentul intrării în exploatare a amenajărilor hidroameliorative.

ION CERNEA

Sub efectul udărilor, aplicate cu deosebire în fazele critice ale perioadei de vegetație, lanurile de porumb se dezvoltă viguros pe ogoarele din Valea Sodolului,

Astăzi, cînd datorită puternicului sprijin primit din partea partidului și statului, hărniciei și priceperii oamenilor, avicultura românească a cîștigat valențele unei autentice industrii, cînd ouăle și carnea de pasăre se obțin în condițiile celor mai moderne tehnologii — în mare măsură standardizate — ritmic, în partizi mari și la un nivel ridicat de eficiență economică, trăsăturile particulare ale unei unități specializate pe acest profil se disting și se evidențiază mai anevoios. Totuși, acolo unde inventivitatea este permanent trează, acolo unde inițiativa se opune inerției, particularul se detașează din cadrul general, prinde contururi precise și clare. În acest context, încercăm să prezentăm activitatea și realizările întreprinderii avicole de stat din Bacău, o unitate-model, de referință, în care oamenii, în tripla lor calitate de proprietari, producători și beneficiari, muncesc și cercetează cu setea nepotolită de a produce mai mult, mai bun, mai ieftin.

SPECIALIZARE, INTEGRARE, DAR ȘI DIVERSIFICARE

Convinși că printr-o succintă înfățișare a profilului întreprinderii băcăuane îi înlesnim cititorului posibilitatea distingerii particularului de care aminteam, prezentăm principalele direcții de activitate ale acesteia :

● **Complexul integrat de carne de curcă,** alcătuit dintr-un sector de selecție pentru linii pure, inclusiv o stație proprie de incubație ; un sector de reproducție cu altă stație de incubație, precum și șapte ferme pentru producerea „broilerilor" de curcă. În complex se cresc simultan circa 800 mii de curci, la un rulaj anual de peste 3 milioane de exemplare de diferite vîrste. În sfîrșit, în abatorul propriu se produc anual 12 500 tone de carne prelucrată (40—45 tone zilnic), în aproape 20 de sortimente — carcase, piept, pulpe, șnițele, tocătură, tacîm, pastramă, rulădă, salamuri etc.

● **Sectorul de reproducție pentru rase de găini grele și ușoare** dispune de un efectiv de peste 200 mii de păsări, care produc anual circa 14 milioane de pui de o zi, destinați fermelor întreprinderii și altor unități agricole socialiste.

● **Sectorul de producere a ouălor pentru consum,** compus din trei ferme cu un efectiv de aproape o jumătate de milion de găini ouătoare, asigură o producție de peste 100 milioane de ouă pe ciclu.

● **Fabrica de praf de ouă,** care prelucrează pastă sau praf din ou integral, ori separat din albuș, respectiv gălbenuș.

Toate cele 18 ferme ale întreprinderii sînt servite de o serie de sectoare specializate — aprovizionare, desfacere, construcții, mecanic etc.

Redăm și cîțiva indicatori sintetici, care fac inutile alte detalii suplimentare :

● **Valoarea producției globale, marfă și industriale — 650 milioane, 356 milioane și, respectiv, 285 milioane lei** ● **Productivitatea muncii pe lucrător, în medie — 485 mii lei, iar în sectoarele industriale — peste 1,2 milioane lei** ● **Consecutiv, în 1980 și 1981, întreprinderea a realizat beneficii anuale de 100 milioane lei.**

CERCETĂRILE PROPRII ÎNTREGESC TEHNOLOGIILE, LE PERFECȚIONEAZĂ

Popasul făcut la „Avicola" Bacău ne-a prilejuit și o discuție cu inginerul zootehnist **Petre Plăcintă,** specialist de frunte în creșterea păsărilor, directorul unității.

LA ÎNTREPRINDEREA AVICOLA DE STAT — BACĂU

CREAȚIA TEHNICO - ȘTIINȚIFICĂ -

— Conduceți de aproape 20 de ani această întreprindere și cunoaștem că sînteți părtaș activ, inițiator, autor sau coautor al multora dintre succesele obținute. Oamenii ne-au spus că mai ușor vă întîlnesc în salopetă, în halele de păsări, sau în halat alb, la microscop în laborator, decît în birou. Pentru ce înclinați mai mult? Pentru activitatea de producție sau pentru munca de cercetare?

— Cred că nu se poate una fără alta și mai cred că dacă le separam, greșeam. Ca să cercetezi, trebuie să știi de unde au pornit și unde s-au oprit alții, ca să nu-i repeți inutil. Și pentru asta trebuie să fii permanent la curent cu tot ce este nou. Pe de altă parte, ca să cercetezi și să poți oferi producției soluțiile practice pe care le așteaptă, trebuie să o cunoști bine, cu toate dedesubturile ei, să poți selecta prioritățile, să poți anticipa eficiența. Iată de ce cred că nu se poate una fără alta. Și mai e ceva, și nu în ultimul rînd. Să cunoști oamenii și calitățile lor, să le fii apropiat, să știi să le pui în valoare ideile, chiar dacă uneori sînt exprimate mai timid. Acesta este statutul căruia i-am fost și îi rămîn credincios. Sînt convins că dacă procedam altfel lista realizărilor noastre ar fi fost mult mai săracă.

Împreună cu directorul practician și cercetător am trecut în revistă cîteva dintre principalele repere ale acestei liste:

● **HIBRIDUL ROMÂNESC TRILINIAR DE CURCĂ.** Greutatea medie la 14 săptămîni — 5,2 kg, cu un consum specific de 3 kg nutreț combinat; datorită calităților sale și-a cîștigat un loc competitiv pe piața mondială.

● **EFECTIVE DE CURCI LIBERE DE MICOPLASME.** Încununînd o activitate de cercetare prodigioasă, de peste șase ani, „Avicola" Bacău a devenit a doua firmă din lume (după cea englezească Sunn Wallay), care a reușit să obțină linii pure de curcă, libere de micoplasme, boli de mare difuzibilitate în exploatarea industrială, care provoacă pierderi însemnate.

● **INCUBAȚIA CU MEDIU PROTEJAT.** Prin optimizarea principalilor factori de mediu — temperatura, umiditatea și ventilația — și acționîndu-se în direcția sterilizării totale a mediului ambiant, în practica întreprinderii s-a generalizat tehnologia de incubație pe aparat potrivit principiului „totul plin — totul gol". Prin dezinfecția aparatelor după fiecare serie eclozionată se rupe lanțul oricărui fel de infecții. Indicele de eclozione crește cu 3—4 procente, pierderile se reduc cu 3—5 la sută, iar puii obținuți sînt sănătoși, viguroși și realizează ritmuri superioare de spor în greutate.

● **OBȚINEREA OUĂLOR PENTRU CONSUM ÎN BATERII UNIVERSALE.** Prin creș-

terea și exploatarea păsărilor în aceleași spații, de la vîrsta de o zi și pînă la reformare, se cîștigă producția pe o lună — care la Bacău înseamnă 9 milioane de ouă —, se lichidează cheltuielile de transport al puicuțelor, se elimină stresurile și pierderile ocazionate de acesta, crește productivitatea muncii.

● **DISTRUCTORUL** asimilat în cadrul întreprinderii asigură valorificarea tuturor deșeurilor de abator și a pierderilor prin mortalități, contribuind la creșterea salubrității în ferme. Noul utilaj, caracterizat prin productivitate ridicată și consum mic de energie, contribuie, în același timp, la economisirea unor importante fonduri valutare.

Lista realizărilor talentatului colectiv de muncă băcăuan s-ar mai putea continua cu **linia maternă pentru „broilerul autosexant", hrănitori tronconice pentru curci, instalații și utilaje pentru incubatoare și abatoare, soluții practice pentru îmbunătățirea proiectelor de execuție privind sistemele de hrănire, ventilație și încălzire în halele de păsări** etc. — totalizînd peste 30 de invenții și inovații, multe din ele brevetate în ultimii șase ani. Pe lîngă locurile fruntașe cucerite de colectivul unității în concursurile de creație tehnico-științifică din cadrul Festivalului Național „Cîntarea României", realizările amintite au permis obținerea unor economii evaluate la circa 6 milioane lei anual. Motiv pentru care Centrala pentru producția avicolă a dispus generalizarea multora dintre acestea în unitățile de profil din întreaga țară.

LUCIAN ROȘCA

FACTOR DE PRODUCȚIE

La C.A.P. Cezieni-Olt

9 milioane lei anual din creşterea iepurilor

Preşedintele cooperativei agricole din Cezieni-Olt, ing. Tudor Dănacu, este de părere că „numai cei ce nu caută soluţii de rentabilizare a unităţii, nu le găsesc". Este C.A.P. Cezieni o unitate rentabilă ? Desigur. Anul trecut a obţinut un beneficiu de peste 7,7 milioane lei. Pentru a sublinia semnificaţia acestui fapt, trebuie să semnalăm o situaţie aparent contradictorie : dacă în 1968, numărul membrilor cooperatori era de 1 137, anul trecut s-a redus la 528. În 1968 cooperativa nu era rentabilă. Care este explicaţia saltului economic ? Cea mai importantă ni se pare a fi creşterea spectaculoasă a productivităţii muncii : producţia netă, obţinută de un cooperator era, în 1968, de 2 846 lei ; în 1981 ea a ajuns la 39 746 lei.

Sînt multe căile prin care aici, la Cezieni, noul pătrunde în viaţa cooperativei şi implicit, a oamenilor. Catalogul profesiilor se îmbogăţeşte continuu. Cea mai recentă iniţiativă este înfiinţarea unei ferme de creştere a iepurilor.

Pregătirea cadrelor. Devansînd, în mod firesc, deschiderea investiţiei, acest proces s-a desfăşurat la ferma de selecţie Cisnădie a întreprinderii Avicola-Sibiu. „S-a pornit de la ideea că dacă ne-am hotărît să facem o treabă, atunci trebuie s-o facem bine" — zice preşedintele. La Cisnădie s-a acumulat o experienţă de vîrf. S-a apelat deci la sursa cea mai autorizată. Şi, după cum vom vedea, nu s-a greşit.

Construcţia şi dotarea halelor. De fapt, nu este vorba de construcţii noi, ci de amenajarea, cu cheltuieli minime, a unor spaţii existente — uscătorii, şoproane etc. — şi dotate tehnic corespunzător cerinţelor unui proces tehnologic modern. În hale se asigură microclimat dirijat : temperatură, lumină, ventilaţie, igienă. S-au construit fose pentru depozitarea dejecţiilor, care se golesc numai la 2—3 ani. Adăparea animalelor se face automat, la pipetă. Cuştile din plasă de sîrmă, pentru femele şi tineret, sînt tip.

Alegerea materialului biologic. S-a optat pentru broilerul „Supercunirom", dublu hibrid de iepuri, selecţionat după cele mai moderne metode. Consumă doar 2,5 kg de furaje concentrate, plus grosiere (paie) pentru 1 kg de spor în greutate ; furajele au în compoziţie minimum 15 la sută celuloză şi proteină numai de origine animală, administrîndu-se o singură dată pe zi. Viteza de creştere : 2,2—2,5 kg în 70 de zile. Prolificitate : 60—65 de produşi pe an de la o femelă.

Calcule economice. În iunie 1982, efectivul de iepuri era de 1 500, asigurînd un rulaj, pînă la sfîrşitul anului, de 26 000 bucăţi. Matca cuprindea 200 animale şi va ajunge, în 1983, la 1 200, ceea ce va permite, în anul următor, considerat etapa finală a extinderii investiţiei, un rulaj de 70 000—80 000 de iepuri, echivalentul a 200 tone de carne. În condiţiile livrării în viu, cooperativa ar rămîne cu un venit net de 1 700 000 lei anual. Nici preşedintele, nici inginerul şef **Marin Vârtosu** şi cu atît mai puţin contabilul şef **Dumitru Mitrana** nu sînt oameni care să se oprească la jumătatea drumului. Aşa s-a ajuns la o soluţie mai rentabilă privind

Valorificarea. După proiecte făcute în unitate şi în regie proprie, s-a construit un abator, cu o capacitate de 1 000 tone de carne anual. Marele cîştig îl vor aduce, însă, blănurile care — argăsite şi prelucrate în atelierele cooperativei — vor putea fi livrate la preţuri avantajoase. Dar, zice iar preşedintele, de ce să le livrăm ? Iată, deci, un nou început. Un grup de cooperatori au fost trimişi la Orăştie, pentru a se califica în specialitatea „confecţii-blănuri". Datele problemei se modifică : venitul net al unităţii sporeşte la 9 milioane lei !

Funct. Şi o luăm de la capăt. În următorii doi ani, unitatea va încheia circa 100 de contracte de cooperare cu locuitorii comunei, ceea ce va asigura creşterea a 80 000 de iepuri anual. Cooperativa pune la dispoziţie materialul biologic, cuşti, furaje. Cetăţeanului, semnatar al contractului, îi revine obligaţia construirii adăpostului şi îngrijirii animalelor. La cerere, echipele de meseriaşi ale unităţii ajută la ridicarea construcţiei, folosind panouri de prefabricate din paie cu silicat de sodiu, confecţionate pe plan local, după reţeta folosită de A.E.I. Vitomireşti-Olt. La un rulaj anual de 885 de iepuri, cetăţeanului îi rămîn, boni curaţi, 17 400 lei. Valorificarea animalelor se face prin cooperativa agricolă.

P. STROESCU

CENTRALA PENTRU PRODUCȚIA AVICOLĂ
BUCUREȘTI – ROMÂNIA
Șoseaua Prislop nr. 2 sector 1 Cod post. 7000

Specializată în producția de păsări și animale mici

Vă oferă:

animalul pentru carne, a unui viitor care a și început...

Noul hibrid românesc de iepure

SUPERCUNI

În condițiile adîncirii crizei mondiale de proteină, în tot mai multe țări, creșterea iepurilor cunoaște o largă dezvoltare. Încă din anul 1970, în Franța, se produceau 300 000 tone de carne de iepure, în Italia — 56 000 tone, în Anglia — 13 500 tone, în Elveția — 6 000 tone etc., consumul anual de carne pe locuitor în unele din țări, ajungînd chiar la 6 kg.

În spiritul indicațiilor date de conducerea partidului și statului, în concordanță cu prevederile programului de autoaprovizionare, și în țara noastră creșterea iepurilor va cunoaște o largă dezvoltare, urmînd ca în anul 1985 să dispunem de o matcă de 1,7 milioane de iepuri și, să producem 91 000 tone de carne în viu.

De fapt, prin calitățile sale deosebite — fertilitate și prolificitate ridicate, precocitate, viteză mare de creștere, bune însușiri materne, mare consumator de celuloză, nepretențios la proteina de origine animală — întrunite îndeosebi de rasele perfecționate, iepurele intră în competiție directă cu celelalte specii. Consumă grosiere la fel ca bovinele și ovinele și este mult mai prolific, cu toate că nu este un mare consumator de concentrate ca porcul și pasărea.

Trebuie totuși să arătăm că, pînă în 1979, în țara noastră, creșterea iepurilor a avut, în general, un caracter de divertisment, deși o serie de crescători particulari și-au apropiat unele deprinderi utile. Mai mult chiar, au existat și unele încercări de creștere industrială, rămase însă fără rezultatele scontate din lipsa cunoașterii și aplicării unor tehnologii adecvate, specifice. În aceste condiții, **Centrala pentru producția avicolă cu sediul în București, Șoseaua Prislop nr. 2, sectorul 1** — a primit sarcina elaborării programului de dezvoltare a creșterii iepurilor în țara noastră și de organizare a acestei activități în unități specializate și în gospodăriile populației.

Pentru asigurarea unei mătci de mare valoare, care să întrunească în condiții optime calitățile de care amînteam, cele ale iepurelui de mare randament, **la Cisnădie—Sibiu, în cadrul Întreprinderii avicole de stat, a luat ființă prima fermă de selecție din țară, populată cu iepuri din import, din cele mai valoroase linii existente pe plan mondial.**

Așa cum ne spunea dr. **Nicolae Frățilă,** directorul întreprinderii, în urma unei activități perseverente, într-un timp relativ scurt, s-a reușit să se obțină primul hibrid românesc tetraliniar de iepure SUPERCUNI, selecționat după cele mai moderne metode. Consumă numai 2,5 kg de furaje pentru un kilogram de spor în greutate, furaje care să conțină minimum 15 la sută celuloză și proteină de origine vegetală. Avînd o prolificitate ridicată, iepuroaicele produc pînă la 60-65 de pui pe an. Noul hibrid românesc se caracterizează și printr-o viteză mare de creștere, atingînd la numai 70 de zile greutatea de 2,2-2,5 kg și ajungînd la maturitate sexuală la 4 luni — femela și la 5 luni — masculul.

Pe un metru pătrat de cușcă se pot obține anual circa 200 kg de carne, incluzîndu-se și spațiile necesare reproducătorilor.

Prin extinderea acestei îndeletniciri deosebit de rentabile, consumul anual de carne de iepure pe locuitor va ajunge, în următorii ani, la 2,5 kg în mediul rural și la 1,5 kg în medie urban.

R. LUCIAN

„PHÖNIX-UL" DE LA AVICOLA-BRAȘOV ZBOARĂ PESTE CARPAȚI

Comparația cu pasărea Phönix, care s-a restructurat și însuflețit din propria substanță supusă combustiei, ar putea să pară, în cazul Întreprinderii avicole de stat Brașov, ca... nuca în perete, adică de nesusținut. Și totuși chiar dacă în cazul acesteia nu se poate vorbi despre o asemenea miraculoasă transformare, aici s-a petrecut un puternic fenomen de revigorare. Cu doar cîțiva ani în urmă, unitatea respectivă „a intrat într-o pasă neagră", niște deficiențe asociate cu molime punînd-o, cum se zice, la sol. Dar n-a trecut mult timp și „arderea internă" care a avut loc în rîndurile aviculto-rilor a făcut ca „Phönixul" de la Avicola-Brașov să renască. Astăzi pasărea-simbol, mai exact faima ei, zboară peste Carpați, Avicola Brașov fiind bine-cunoscută în țară pentru performanțele sale, performanțe care, în primăvara acestui an, i-au adus o înaltă distincție : Ordinul Muncii clasa a III-a, pentru locul III în întrecerea socialistă pe 1981, desfășurată între unitățile agricole de stat.

Într-un timp foarte scurt, aici s-a făcut saltul la înalta eficiență. În toate fermele de pe cele cinci platforme avicole — Codlea, Măgurele, Tărlungeni, Hălchiu și Stupini, întregul flux tehnologic a fost pus sub lupă, asupra defi-cienților depistate focalizîndu-se atît critica pertinentă cît și efortul pentru totala lor înlăturare. Și iată la ce rezultate s-a ajuns în 1981 :

Specificare	Plan	Realizat
— producție netă (mii lei)	57 893	91 276
— producție netă pe un muncitor — lei	72 000	126 000
— cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă (lei)	873,6	755,5
— beneficiu (mii lei)	28 580	62 430

Lucrătorii de la Avicola Brașov au obținut în 1981 peste prevederile planului, 12,5 milioane ouă și 1 100 tone carne de pasăre. Beneficiul suplimentar s-a apropiat de 40 de milioane lei !

Sigur, vă veți întreba, ca și noi, cum de s-a atins acest nivel spectaculos. Răspunsul l-am aflat de la medicul veterinar **Nicolae Iordache**, directorul tehnic al întreprinderii : la conducerea fermelor au fost numiți specialiști cu experiență și pasiune pentru avicultură, cum sînt Iordache Herțanu, Axente Oană, Silviu Clement, Gheorghe Groiță ș.a. oameni de ispravă, cu inițiativă și foarte mult spirit gospodăresc ; cu ajutorul Laboratorului de psihologie industrială din Brașov s-a realizat verificarea încadrării pe meserii a tuturor lucrătorilor ; s-a revăzut modul de servire și de pregătire a hranei la cantine, s-au dat în folosință noi blocuri de locuințe — la Codlea și o nouă creșă — la Măgurele ; s-a realizat o sistematică instruire profesională a avicultorilor, foarte mulți dintre ei, între care Ana Maican, Oscar Zell, Eugenia Iancu, Edmund Dull, Elena Gosman, Victor Parascan, Doina Opriș, Zoe Diaconu dovedindu-se astăzi perfect cunoscători ai meseriei ; în toate fermele s-a întronat o disciplină riguroasă și, cu sprijinul organizațiilor de partid, o opinie colectivă puternică împotriva întîrzierilor și mai ales a lucrului de mîntuială ; pe linie tehnică s-a acordat și se acordă o deosebită grijă prevenirii maladiilor aviare, producerii și creșterii unui material biologic cu mare potențial productiv și utilizării judicioase a spațiului, prin mărirea, cu 10—15 la sută, a densității efectivelor ; toate lucrările decurg pe bază de grafice, cu precizie de ceasornic ; în sfîrșit, pe toată filiera se acționează pentru evitarea oricărei risipe de furaje combinate, pentru reducerea consumurilor specifice pe oul sau kilogramul de carne produs. Acest sumum de măsuri, la care contabilul șef **Constantin Colea** adăuga urmărirea sistematică a producției, a prevederilor din bugetele de venituri și cheltuieli și valorificarea, la calități superioare, a produselor, se concretizează într-o dinamică economică susținută, confirmată, între altele, și de rezultatele semestrului I 1982.

— Distincția ce ne-a fost acordată, spunea tovarășul **Virgil Gomoiu**, directorul întreprinderii, ne obligă la o permanentă autodepășire. Ne-am angajat, cu toții, să lucrăm astfel ca în perspectiva apropiată să ne situăm pe un loc și mai bun în întrecerea socialistă.

V. STANCU

La cooperativa agricolă Pogoanele

O PRODUCȚIE CONSTANTĂ DE 3000 KG FLOAREA-SOARELUI LA HECTAR

De mai mulți ani, cooperativa agricolă din Pogoanele s-a specializat în cultura floriisoarelui, fiind în prezent prima unitate din județ care obține cea mai mare producție, pe cea mai mare suprafață : 3 000 kg de semințe, în medie la ha, pe 600 ha.

— Dar această producție medie nu este un plafon, ne spune **ing. Adrian Bănică**, președintele unității. Anul trecut, de exemplu, ferma nr. 1, condusă de C. Mihalașcu, a realizat pe 190 ha o producție de 3 130 kg la ha, iar ferma nr. 3, condusă de Nicolae C. Gheorghe, pe 115 ha, 3 090 kg. Deci, se poate și peste 3 000 !

— Este un fapt dovedit însă, pe județ media nu a atins nici 2 000 kg.

— Așa-i ! Dar nu-s de vină pămîntul și nici sămînța. Vinovați sînt cei ce nu se străduiesc să aleagă hibridul cel mai productiv pentru zona în care se află și nu respectă cu strictețe tehnologia culturii. Noi, la început, am făcut fel de fel de încercări. Și am ajuns la concluzia că, începînd cu amplasarea culturii și terminînd cu recoltarea, trebuie aplicată întreaga gamă de lucrări specifice florii-soarelui pentru a asigura 3 tone de semințe la hectar. Numai în aceste condiții cultura dă producție mare.

Tînărul președinte, intors de peste un deceniu pe plaiurile natale, nu pregetă să ne țină o adevărată lecție de agrotehnică, învățată mai abitir pe tarlalele cooperativei decît pe băncile facultății. Arătură adîncă de toamnă, fertilizare cu îngrășăminte complexe (300 kg/ha) la pregătirea terenului, discuire plus nivelare pentru încorporarea îngrășămintelor, erbicidarea întregii suprafețe și încorporarea erbicidului cu combinatorul după 10—15 minute de la administrare (pentru ca să nu-l descompună razele soarelui), densitate (75 000 semințe la ha și 55 000 plante recoltabile), întreținerea culturii ca la carte etc.

— Pînă în 1976, cooperativa noastră producea în jur de 1 100 kg floarea-soarelui la ha. După un an, cînd am introdus în cultură hibrizi de înaltă productivitate și am aplicat bine agrotehnica, producția a sărit la 1 800 kg. În anul următor, la 2 250 ; acum ținem să trecem de 3 000. Cum apare un hibrid nou, îl încercăm pe 20—30 ha pentru a-i cunoaște comportamentul la clima și solul din zona noastră. Așa am ajuns la concluzia că cele mai bune producții le obținem de la Romsun 59 și Sorem 82.

— Am văzut la capătul fiecărei tarlale cu floarea-soarelui zeci de stupi de albine.

— S-a creat o tradiție ca stupinele de la I.A.S. Buzău, Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Cislău și din alte unități să fie aduse la noi pentru a face polenizarea artificială. În urmă cu 6 ani am avut o tarla de 200 ha unde, pe timpul polenizării, n-am avut stupi și producția a fost cu 600 kg/ha mai mică decît pe celelalte sole. Și încă o precizare : cultura să nu revină decît după 5—6 ani, după floare, pentru a o feri de boli și dăunători. Anul acesta 70 la sută din cultură a fost pusă după păioase și restul după alte culturi prășitoare, însă nu după floarea-soarelui.

— M-ați convins ! Dar cu celelalte treburi din cooperativă cum stați ?

— Stăm bine ! Să vedem însă ce părere are primul deținător al cifrelor de plan...

Zîmbind, contabilul șef, **Oprea Nenciu** își deschide catastifele și zice : 3 650 kg grîu, 4 130 kg porumb, 17 500 kg struguri la ha și 2 650 litri de lapte pe vacă furajată. Acestea-s, în mare, producțiile de anul trecut. În 1982, la o producție totală planificată de 50 milioane lei, vom livra la fondul de stat 8 670 tone cereale, 3 300 tone plante tehnice, la care trebuie să mai adăugăm 12 000 tone sfeclă de zahăr, 1 325 tone legume și 6 200 hl lapte. Cu o asemenea contribuție la fondul centralizat, sperăm să fim din nou printre fruntași.

AL. ȘTEFANESCU

PODGORIA – un nume și un renume

Numele îi aparține dintotdeauna, de cînd moșii și strămoșii actualilor locuitori ai satului s-au așezat aici, în curbura Carpaților, la îngemănarea dealurilor vrîncene cu cele buzoiene.

Renumele l-a dobîndit de-abia de un deceniu și jumătate, de cînd, pe aceste meleaguri prielnice culturii viței de vie, oamenii s-au hotărît să renunțe la peticile îmbătrînite, cu hibrizi, și să planteze vii din soiuri aromate, albe și roșii, de mare productivitate, care să dea struguri de masă și pentru vin, de cea mai bună calitate.

Așa a luat ființă renumita podgorie din satul cu același nume care însumează aproape o mie de hectare, din care 423 ha aparțin cooperativei agricole de producție, iar restul — I.A.S.-Rîmnicu Sărat. Stăm de vorbă cu inginerul **Constantin Ghinioiu,** președinte de peste un deceniu al cooperativei agricole din Podgoria, și aflăm că anul trecut producția medie de struguri la hectar a fost de 14 300 kg, cu o jumătate de tonă mai mare decît media producției din ultimii cinci ani. De fapt, acest rezultat care însumează investiții, competență și multă străduință din partea localnicilor era de așteptat dacă socotim că, în anii din urmă, **„Podgoria"** s-a numărat printre cele mai rodnice podgorii din județul Buzău, județ în care în 1981 s-a obținut cea mai mare producție de struguri înregistrată pînă acum : 96 500 tone.

Dar, podgorenii din Podgoria știu să culeagă nu numai producții mari de struguri. Pe alte 1 900 de hectare, ei obțin la unitatea de suprafață cîte 4 300 kg grîu, 4 800 kg porumb, 2 800 kg floarea soarelui, 30 000 kg sfeclă de zahăr, aceeași cantitate de legume la hectar, iar în ferma zootehnică mixtă cresc anual 1 500 porci și 4 000 oi. Datorită acestor rezultate, cooperativa a ajuns la o producție totală de aproape 30 milioane lei și la o valoare medie a normei de muncă de 53 lei. Sînt însă oameni, care muncesc la vie sau în zootehnie, care primesc la normă și 70—80 lei, după gradul de complexitate a lucrărilor și calitatea acestora.

— Cum era înainte la Podgoria ?

— Eu sînt de aici și cînd m-am întors din facultate în cooperativa noastră se produceau în jur de 1 000 kg grîu și 1 500 kg porumb la hectar. Unitatea avea 70 ha cu vie hibrid și o producție globală de 2 milioane lei. Am stat de vorbă cu oamenii și ne-am înțeles că nu se mai poate continua așa. În ajutorul nostru a venit și statul cu credite, mecanizare, îngrășăminte, material săditor, cu specialiști. Acum sîntem șase ingineri : Ștefan Apostol, ing. șef, Elena Ciubeică, Ion Dincă, Elena Nicolae și Gabriela Ghinioiu, șefi de ferme. Cu ajutorul nostru, mulți cooperatori s-au specializat în efectuarea tăierilor, stropirilor și a altor lucrări de finețe, în vii. Petrică Dediu, Pavel Terțin, Maria Lupu, Frosa Robe, Grigore Ursache, Vlase Budacu și alții au devenit maiștri în viticultură, după cum mecanizatorii Matei Jinga, Costel Coman, Stan Remiu, Aurel Gugoașă și Radu Rădulescu știu să lucreze la toate culturile, dar cel mai bine în vie.

— Ce planuri de viitor aveți ?

— Să încheiem, pînă în 1985, patrimoniul viticol la 500 ha și să modernizăm 180 ha de livadă ; să extindem complexul de creștere și îngrășare a porcilor, în sistem gospodăresc, la 5 000 de animale iar stina să ajungă la un efectiv de 6 000 oi. Pentru metisarea oilor am cumpărat anul trecut 600 mieluțe din rasa Coriedalle. În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, să muncim mai bine pentru a obține producții și mai mari, în toate sectoarele.

— Aveți cu cine face toate acestea ?

— Da. Pe lîngă cei 700 de cooperatori cu care am lucrat efectiv în anii din urmă, s-au reîntors la muncă în cooperativă peste 400 de localnici care lucrau la oraș. Să vă dau un exemplu : în primăvară am terminat de prășit 170 ha cu floarea-soarelui într-o singură zi și 40 ha de sfeclă de zahăr numai într-o jumătate de zi. De ce să mai facă oamenii naveta, cînd la noi în cooperativă este mereu de muncă și se cîștigă destul de bine ?

AL. ȘT. RIMNICEAN

SATUL CU ZECE MII DE POMI

Scutelnici — sat de Bărăgan, cu pămînt mănos și oameni harnici. În drum spre această așezare, VALERIAN NEACȘU, președintele U.J.C.A.P. — Buzău, ne spunea că, de mai mulți ani, cooperatorii din Scutelnici parcă se întrec cu timpul, vrînd să dovedească ce știu, dar mai ales cum pot smulge pămîntului recolte din an în an mai bune. În 1981, de exemplu, s-au situat în fruntea județului la producția de grîu. Dar nu numai la grîu și orz au realizat producții de 4 300 — 5 000 kg la ha, ci și la celelalte culturi. Apelînd la carnețelul cu notițe, ne-a furnizat cîteva cifre : la porumb, media de pe 1 114 ha a fost de 4 000 kg boabe, în teren neirigat, la floarea soarelui — 2 600 kg, la sfecla de zahăr — 31 000 kg, la legume de cîmp — 21 000 kg, iar la struguri — 12 400 kg. „Este ceva ! exclâma însoțitorul, dacă ne amintim că înainte de cooperativizare, pe aceste meleaguri se strîngeau doar o mie de kg de cereale la hectar".

Cu o astfel de predocumentare, nu ne-a fost greu să continuăm discuția cu **GHEORGHE SANDU, președintele cooperativei agricole din Scutelnici,** omul care conduce destinele obștii încă de pe vremea întovărășirii agricole. Ce ne-a atras însă atenția la acest om înțelept și cu o vastă experiență în lucrarea pămîntului a fost că deși căuta exemplele cele mai semnificative prin care să ne argumenteze rezultatele muncii în unitatea pe care o conduce, și-n jurul căreia polarizează întreaga viață economică și socială a comunei, își găsea timp să mai rezolve cîte ceva, să mai controleze dacă cutare sau cutare lucru stabilit de cu seară se îndeplinește. La un moment dat, apare **Vasile Cristache,** cel mai bun fermier, după spusele președintelui, pe care-l întreabă dacă a ajuns cisterna cu apă la tarlaua unde în aceeași zi se planta tutunul. „Păi n-a plouat ast' noapte ?". „Și ce dacă a plouat ? Cîmpul mai are nevoie de apă și răsadul nu se prinde pînă nu-i mai torni o ulcică de apă. Tu nu știi că noi, țăranii, trebuie să fim prieteni și să ne împăcăm întotdeauna cu natura ? Cînd plouă să plivim buruienile, cînd nu plouă să ieșim cu toții la prășit".

Sînt vorbe care, repetate ori de cîte ori a fost nevoie, au schimbat mentalități, au transformat oamenii. Poate așa se explică cum, într-o perioadă de numai două decenii, averea obștească a cooperativei a sporit de la 360 000 la 21 milioane lei.

— Consolidarea economico-organizatorică a cooperativei noastre — remarcă la un moment dat președintele — a contribuit la schimbarea din temelii a întregii noastre vieți. După ce ajutorul partidului și statului s-a intensificat și mai mult avem perspectiva ca ceea ce am realizat pînă acum să constituie un alt punct de plecare, așa cum a fost după cooperativizare. Înfăptuim o nouă revoluție agrară și acest pas hotărîtor trebuie făcut, în primul rînd, prin sporirea producțiilor la toate culturile și în toate sectoarele.

— Ce v-ați propus în această privință ?

— Producții mult mai mari decît în anii trecuți, a căror valoare totală să depășească încă din acest an 40 milioane lei. Aceasta va fi începutul, pentru că pînă în 1985 ne-am propus să culegem în medie la hectar 6 500 kg de porumb, 5 000 kg grîu, 3 300 kg floarea-soarelui, 45 000 kg de sfeclă de zahăr și 25 000 kg cartofi, iar de la fiecare vacă furajată să obținem peste 2 500 litri de lapte. În acest scop, pe lîngă ferma ce o avem, de 700 vaci cu lapte, am început construcția alteia, modernizată, de tip industrial, pentru 518 vaci. De asemenea, în 1983 începem construcția unei ferme pentru creșterea puilor care va produce cel puțin 200 tone de carne pe an. Avem tot ce ne trebuie și în primul rînd oameni destoinici, cu dragoste de muncă.

La sfîrșit, am ținut să aflu și de ce-i place președintelui să-și denumească comuna **„satul cu zece mii de pomi".**

— Pentru că atîția sînt, sau poate 14 000 — 15 000, dacă-i adunăm și pe cei plantați pe ulițele satelor **Arcanu, Brăgăneasa și Lipănescu,** ce aparțin de comuna noastră. Am tăiat salcîmii și am dat oamenilor să planteze în fața caselor și în curți pomi fructiferi, aduși de noi de cooperativă. Așa, avem și umbră, și verdeață, și fructe...

ȘTEF. ALEXANDRU

UZINA CU FOC CONTINUU, DIN CÎMPIE

De în depărtare, **Complexul avicol intercooperatist din Lipia** apare ca o uzină, în plină cîmpie. Hornul centralei termice domină halele, înconjurate din toate părțile de lanuri de porumb, floarea-soarelui și alte culturi. În hale, zeci de îngrijitoare în halate albe muncesc în schimburi, neîntrerupt, pentru că, așa cum mărturisește inginera **Maria Basarîm**, directoarea unității, „la noi, e foc continuu, de la 1 ianuarie la 31 decemrie, ca în orice altă uzină".

Pretutindeni curățenie, ordine și disciplină. Într-o hală, Constantina Floroiu, Margareta Enache, Florica Alupii și alte cîteva îngrijitoare din echipa de vaccinare, dezinfecție și dezinsecție execută cu îndemînare, sub supravegherea **dr. Georgeta Turcu**, vaccinarea puilor. În alta, șefa de echipă Victorița Dinu, împreună cu Eleonora Velicu, Elena Negoiță, Ecaterina Stanciu și Elisabeta Măroiu, se îngrijesc de bunul mers al instalațiilor de furajare și adăpare a puilor de carne. În fine, în pavilionul de creștere a găinilor ouătoare, **dr. Mihai Răspopa** și tehnicianul **Dumitru Colgiu** controlează activitatea din adăposturi. Elena Vasilescu, Filița Dimian, Maria Enescu și alte cîteva femei recoltează ouă în cofraje, le stivuiesc pe cărucioare, după care le transportă la stația de sortare, condusă de Bălașa Costea.

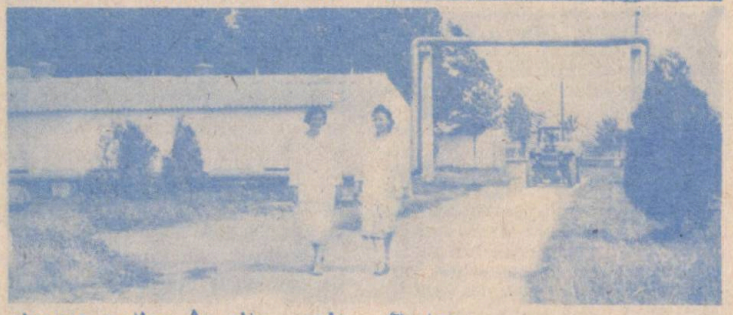

Sînt oameni care, de zece ani, de cînd a intrat în producție complexul avicol din Lipia au învățat pînă în cele mai mici amănunte tehnologiile de creștere, în baterii, a găinilor ouătoare și de îngrășare, la sol, a puilor de carne. Așa se explică și faptul că, numai după doi ani de la popularea complexului, prin introducerea bateriilor s-a ajuns ca, pe aceeași suprafață construită, să se crească de trei ori mai multe păsări ouătoare (90 000), iar din 1979, să se treacă și la îngrășarea, în sistem intensiv, a puilor de carne. În acest fel, **Asociația economică intercooperatistă din Lipia, județul Buzău a ajuns să livreze, an de an, la fondul pieței 14 000 000 ouă și 1 100 tone carne de pasăre.** Aceasta este capacitatea proiectată. Însă, după cum ne informează contabilul șef, **Radu Sălceanu**, anul trecut complexul a produs 14,2 milioane ouă și 1 137 tone carne, cu un beneficiu de 2,3 milioane lei.

— Și în 1982 avem condiții să depășim producția și beneficiile planificate, ne asigură inginera Basarîm, mai ales că livrările din primul semestru sînt cu ceva mai mari decît cele prevăzute inițial. În următorii ani, aviculturii buzoiene i se deschid noi perspective. În noile condiții, complexul nostru, cît și cele de la Poșta Cîlnău și Săgeata vor obține rezultate economice și mai bune. Să mă explic : în prezent, pentru transportul puilor de o zi din alte județe, cheltuim peste 160 000 lei pe an, ceea ce nu se va mai întîmpla cînd vom avea, în județ, o stație de incubație. De asemenea, prin construirea abatorului vom putea trimite zilnic la sacrifcare 15 000 pui.

Am avut impresia că acești oameni în halate albe știu să crească doar păsări. Văzîndu-i însă cu creionul în mînă socotind mi-am dat seama că odată cu meseria de avicultori au învățat temeinic și pe cea de gospodari ai bunurilor încredințate spre gestionare de unitățile asociate. Am aflat și alte preocupări care confirmă această afirmație : prin dotarea complexului cu două autobuncăre pentru transportul furajelor în vrac, se economisesc anual peste 150 000 lei, costul sacilor de hîrtie, iar prin îmbunătățirea sistemului de ventilație a halelor și organizarea unui atelier propriu de rebobinare a motoarelor electrice arse, se realizează economii în valoare de 500 000 lei.

Sînt doar cîteva dintre realizările acestor oameni care, cu modestie, migală și perseverență își aduc o prețioasă contribuție la buna aprovizionare a populației buzoiene cu ouă și carne de pasăre.

AL. ȘT. DUMBRĂVEANU

Preluarea și depozitarea întregii producții-marfă de grîu din județ în numai zece zile — iată una dintre cele mai recente performanțe ale colectivului de muncă al **Întreprinderii de valorificare a cerealelor și plantelor tehnice — Buzău.**

La I.V.C.P.T. — Buzău

ȘI-AU DAT MÎNA MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA

Manifestînd o statornică grijă față de pîinea poporului, acest harnic colectiv se străduiește ca tot ce se livrează fondului de stat să fie pus la adăpost și valorificat în condiții din ce în ce mai bune. **Ing. Constantin Ivănescu** ne spunea că, în ultimul deceniu, întreprinderea pe care o conduce s-a dezvoltat de peste cinci ori, ceea ce îi dă posibilitatea să înmagazineze anual peste o jumătate de milion de tone de grîu, orz, porumb, fasole și soia, produse care, odată aduse în baze și depozitate se cer condiționate, uscate, aerisite etc., operații care să le ferească de mucegai, încingere și alte stricăciuni. Acesta a fost și criteriul pentru care în cele mai mănoase zone ale județului s-au construit sau au fost extinse silozuri și magazii de mare capacitate, dotate cu utilaje și instalații de preluare, condiționare și uscare mecanizată a produselor, într-un timp cît mai scurt. Dacă pentru grîu, preluarea și depozitarea se limitează la numai o decadă, la porumb-boabe, unde cantitățile sînt mai mari și culesul se face într-o perioadă mai lungă, înmagazinarea durează cel mult 30 de zile. Au fost găsite și alte soluții pentru ca cereala nr. 1 a țării — porumbul — să nu rămînă toamna deloc sub cerul liber. Depozitarea pe verticală a știuleților constituie una dintre acestea. În acest scop, s-au construit pătule înalte de 6 m pentru 5 000 tone de știuleți. La acestea mai trebuie adăugate șoproanele multifuncționale (6 000 tone), platformele betonate (20 000 mp), precum și numeroasele bascule, buncăre, benzi transportoare, șnecuri, batoze și alte utilaje care ușurează munca oamenilor și scurtează timpul de manipulare și punere la adăpost a unor cantități din an în an mai mari de cereale și plante tehnice.

În completarea acestor informații, **ing. Gheorghe Briciu,** directorul tehnic al întreprinderii, a mai adus unele amănunte : în toate magaziile din județ, instalațiile de aerare activă sînt folosite în timpul verii la uscarea produselor, economisindu-se pe această cale mari cantități de combustibil lichid ; electricianul Alexandru Georgescu a adus o îmbunătățire la sistemul de curățire a sitelor de la selectorul T.A. 100, raționalizare de mare eficiență economică ; lăcătușul-mecanic Cornel Androne este unul dintre cei mai buni meseriași-inovatori din întreprindere, iar Ionel Rotaru, Ion Ionescu și Gheorghe Tanaze se numără printre cei mai destoinici șefi de baze de recepție din județ.

— Toate realizările de pînă acum, ne declară în încheiere contabilul șef, **Dobrin Nedelcu** — au făcut ca, începînd din 1983, întreprinderea noastră să-și creeze surse proprii de investiții, fără a mai fi nevoită să recurgă la credite din partea statului. Aceste surse bănești le vom folosi la amplasarea tuturor bazelor volante din județ în apropierea stațiilor de cale ferată, la construirea de noi șoproane multifuncționale și platforme betonate, la ridicarea a noi pătule pentru știuleți, precum și la modernizarea, mecanizarea și automatizarea spațiilor existente și dotarea acestora cu noi instalații și utilaje de mare capacitate.

AL. ȘT. VRÎNCEANU

MAȘINA DE CURĂȚAT PAJIȘTI

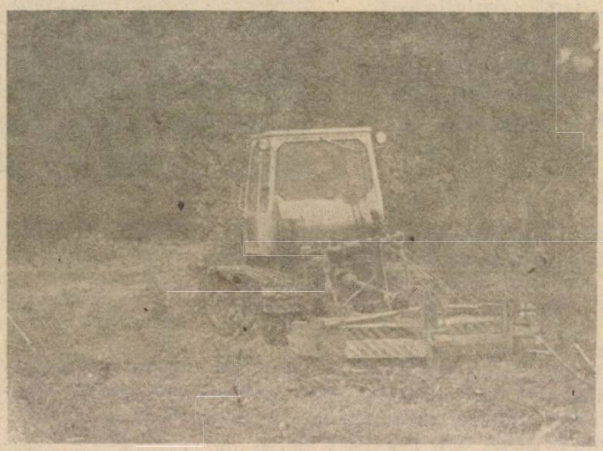

Valorificarea deplină a celor peste 4 milioane de hectare de pajiști naturale reclamă un important volum de muncă cerut de lucrările de întreținere și, în mod deosebit, de cele necesare înlăturării mușuroaielor, arboretului, lăstărișului etc. Încercînd să contribuie la rezolvarea acestei probleme destul de dificile cu care se confruntă lucrătorii din zootehnie, un colectiv de muncitori, proiectanți și specialiști din cadrul **Întreprinderii mecanice a agriculturii și industriei alimentare — I.M.A.I.A. Sibiu,** a conceput și realizat o mașină de curățat pajiștile, omologată sub denumirea de :

M.C.P. — 2

În urma probelor și experiențelor la care a fost supusă, spre satisfacția realizatorilor săi, mașina și-a atestat calitățile. Este acționată de tractorul S.M.-800, dar se adaptează ușor și la tractoarele de tip U-650 sau U-800. Mașina, așa cum ne-o descrie ing. **Adrian Popa**, directorul întreprinderii, este formată dintr-un șasiu carcasat pe care este montat un reductor de legătură prin transmisie cardanică între tractor și elementele active. Cum rezultă din însești denumirea ei, mașina acționează pe o lățime de 2 m. Viteza de lucru a cuțitelor, dispuse circular — 729 de rotații pe minut — pentru care rotorul se învîrtește de 27,2 ori — îi conferă calitatea de a acționa cu multă eficiență în lucrările de curățire a pajiștilor. Distruge mușuroaiele înalte de 40 cm și cu diametrul de 50 cm, chiar și pe cele înțelenite, tulpini, arboret etc., lăsînd în urma cîmpului de lucru terenul complet curățat și nivelat, cu excepția cioatelor cu diametrul mai mare. În condițiile cele mai grele de lucru, productivitatea mașinii este de 4-5 hectare pe zi, cu un consum specific de carburanți mai redus față de mașina M.C.P. — 1,5.

În timpul lucrului, mașina nu afectează vegetația valoroasă a pajiștilor.

Omologată în decembrie 1981, mașina urmează a fi trecută în fabricație de serie.

Lucrările executate de mașina M.C.P.-2 își vor spori eficiența prin asimilarea unui echipament de scos și strîns cioate, care se află în faza de proiectare și probe, cu termen final în ultimul trimestru al anului 1982.

L. DUMBRAVA

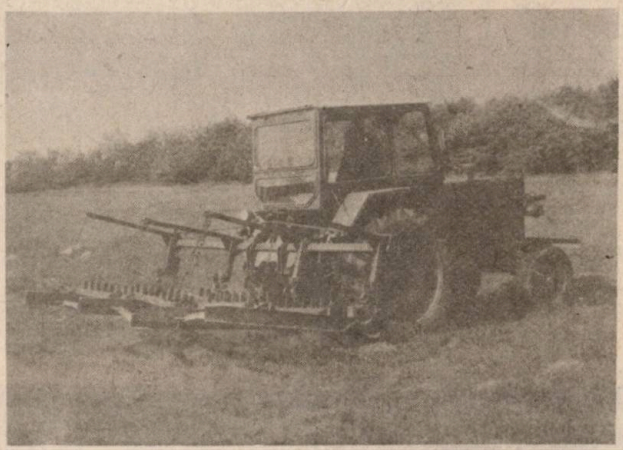

MAȘINA DE NIVELAT PAJIȘTI

Istoria acestei mașini de mare utilitate în acțiunea de ameliorare a pajiștilor naturale, care în județul Sibiu ocupă o suprafață de peste 170 000 de hectare, este relativ scurtă. Un colectiv de oameni inimoși de la **S.M.A. Arpaș, secția Bruiu,** a conceput-o, iar Întreprinderea pentru îmbunătățirea și exploatarea pajiștilor Sibiu – deosebit de receptivă – a experimentat-o și a comandat-o pentru multiplicare la **Uzina Mecanică Mîrșa – Avrig.**

Pe o pajiște de la Șelimbăr, împreună cu directorul întreprinderii de pajiști, ing. **Alexandru Petruța,** urmărim funcționarea acestui utilaj. Așa cum se vede și în imagine, mașina are o lățime de lucru de 4,2 m și este alcătuită din 3 cîmpuri mobile pentru o aderență cît mai perfectă pe terenurile cu denivelări mai pronunțate. Este acționată de tractorul universal U-650 și este purtată prin sistemul hidraulic al acestuia. În funcție de gradul de acoperire a terenului cu mușuroaie și vegetație nevaloroasă, are un randament de 15-40 ha (pante, dimensiunile suprafeței, număr de întoarceri etc.).

Fiecare dintre cele 3 corpuri are un cadru metalic profilat (tip șasiu), pe care sînt montate 2 rînduri de cuțite lungi reglabile și 2 lame nivelatoare, dispuse oblic față de direcția de înaintare. Primul rînd de cuțit atacă și despică mușuroaiele înțelenite la înălțimea stabilită, iar prima lamă distruge și împrăștie mușuroaiele la înălțimea de atac a primului rînd de cuțite. Al doilea rînd de cuțite și a doua lamă, dispusă în sens invers față de prima, finisează acțiunea de nivelare corectînd, în același timp, greșurile rămase.

Pe porțiunile unde sînt mai multe mușuroaie se execută două treceri.

Prin reglarea corespunzătoare a cuțitelor, mașina poate fi folosită și la executarea lucrărilor de supraînsămînțare. Datorită randamentului său, ea înlocuiește un mare volum de muncă manuală.

Pînă acum, la comanda întreprinderii de pajiști, Uzina din Mîrșa a construit 30 de asemenea mașini care lucrează efectiv pe pajiștile sibiene. Alte șase mașini au fost preluate pentru experimentare de întreprinderile pentru îmbunătățirea și exploatarea pajiștilor din Hunedoara, Alba, Sălaj, Brașov, Ialomița și Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj-Napoca.

R. DUNĂREANU

UMM ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ MÎRȘA

Așezată într-o zonă pitorească, în care frumusețea pajiștilor se întrece cu cea a brazilor, ÎNTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT DIN DUMBRAVA, județul Neamț, este o unitate specializată în creșterea animalelor. Aproape 1 200 hectare de teren arabil și 800 hectare de pajiști naturale asigură hrana celor peste 2 000 de taurine — din care 1 200 sînt vaci cu lapte — și a celor mai bine de 7 000 de ovine. De la acest efectiv, I.A.S. Dumbrava livrează anual statului circa 27 000 hl de lapte de vacă și 300 hl lapte de oaie, 18—20 tone de lînă și 110—120 tone de carne, iar de pe loturile semincere, aproape 100 de tone de semințe de ierburi perene.

Un model de folosire rațională a pajiștilor

În plină vară, cînd am poposit la această unitate, adăposturile fermelor de animale erau în totalitate goale.

— La noi, ne explică dr. *Vasile Pachițanu*, directorul întreprinderii, de la jumătatea lui mai și pînă spre sfîrșitul lui septembrie, întregul efectiv de taurine și ovine este transferat în tabere de vară unde beneficiază din plin de aer curat și soare și, în primul rînd, de cel mai ieftin furaj — iarba verde și gustoasă a pajiștilor.

Afirmațiile directorului și-au găsit deplină corespondență în cele constatate pe pajiștea submontană din punctul Cărbuna, întinsă pe mai bine de 300 ha, pe care sînt repartizate vacile cu lapte și viteii pînă la înțărcare. Bine întreținută și rațional exploatată, pajiștea produce, în medie, peste 30 tone de masă verde la hectar, ceea ce asigură din abundență și consumul zilnic — circa 60 kg pentru fiecare vacă — și unele disponibilități pentru conservare sub formă de semisiloz sau fîn.

Nu este lipsit de importanță să arătăm că întreaga suprafață de pășune a fost reînsămînțată cu timoftică (Phleum pratense), plantă care, după experiența îndelungată a unității, se pretează excepțional pentru această zonă — și pentru recoltat și pentru pășunat. Ne sînt furnizate și explicații : la primul ciclu, vegetația este explozivă și asigură o producție mare de masă verde, de bună calitate și continuă, de la începutul perioadei optime de pășunat, cînd iarba are înălțimea de 20—25 cm, și pînă la faza de burduf (înspicare), deci pentru un interval de 20—25 de zile.

Pășunea este tarlalizată în 10 unități de exploatare, a 24 ha fiecare, restul de 60 ha fiind reînsămînțate anual și folosite în primul an numai ca fineață. Practic, din 6 în 6 ani, cîte 60 de hectare din această pajiște este reînsămînțată.

La rîndul său, o unitate de exploatare (U.E.) este împărțită în 3 parcele de pășunat a cîte 8 hectare și este destinată unei grupe de 120 de vaci. Pe fiecare parcelă se pășunează cîte 8 zile, rotație care permite un timp de regenerare a ierbii de 24 de zile. În cele 120 de zile de pășunat (15 mai — 15 septembrie) consumul total al unei vaci este de 7 200 kg de masă verde (60 kg masă verde consumată zilnic x 120 de zile), iar consumul total al unei grupe de 120 de vaci este de 864 tone (120 de vaci x 7 200 ka masă verde consumată zilnic). De unde rezultă că producția medie anuală a unei unități de exploatare este de 36 tone masă verde la hectar (864 tone : 24 ha) .

Așa cum ne arată gazdele, după fiecare ciclu de pășunat, se face „toaleta" parcelei prin cosirea resturilor de iarbă neconsumate, împrăștierea bălegarului și fertilizarea conform cărții agrochimice, folosindu-se nitrocalcar și îngrășăminte complexe (2 părți azot și o parte fosfor) circa 150 kg substanță brută la hectar.

Din 24 de ore, 19 ore animalele stau pe pășune : restul de 5 ore este afectat celor două mulsori de dimineață și de seară, efectuate în tabăra de vară, o construcție din material lemnos cu pardoseli betonate, dotată cu un grup de muls cu 4 locuri — realizat în întreprindere — și cu 3 instalații de tip Banat.

De fapt, în această tabără — model am spune noi — care dispune de maternitate pentru viței, dormitoare și o microcantină pentru lucrători, pe durata perioadei de pășunat își transferă aproape întreaga activitate, atît cadrele de conducere, cît și lucrătorii fermelor.

Și, pentru ca în aceste patru luni, adăposturile din incinta întreprinderii să nu rămînă chiar goale, în fiecare dintre ele, fără investiții suplimentare, se obțin cîte 10 tone de ciuperci din specia Phleurotus Florida, adică un beneficiu net de circa 200 000 lei.

Toate acestea dovedesc interes, pricepere, inițiativă și spirit gospodăresc.

LUCIAN ROȘCA

LA CONSILIUL UNIC AGROINDUSTRIAL DE STAT ŞI COOPERATIST PĂSTRĂVENI – NEAMŢ

• ORGANIZARE

La puţin timp după intrarea în raza Consiliului unic agroindustrial de stat şi cooperatist Păstrăveni – Neamţ, aveam să ne convingem că afirmaţiile auzite la direcţia generală judeţeană pentru agricultură şi industria alimentară sînt pe deplin justificate, că într-adevăr, în acest consiliu se desfăşoară o activitate bine gîndită, bine organizată şi că aproape la tot ce se face se are în vedere, în egală măsură, şi prezentul, dar şi viitorul.

• COOPERARE

• ÎNTRAJUTORARE

Consiliul este format dintr-un S.M.A., patru cooperative agricole relativ egale ca suprafaţă — PĂSTRĂVENI, TUPILAŢI, ŢIBUCANI şi URECHENI — şi o asociaţie economică intercooperatistă pentru creşterea vacilor cu lapte. Ele deţin o suprafaţă de 8 440 ha de teren arabil şi 600 ha de pajişti naturale şi un efectiv total de 2 200 taurine, din care 1 930 matcă, şi 1 100 ovine. În plus, C.A.P. Păstrăveni are o îngrăşătorie de taurine cu un efectiv care asigură livrarea anuală a 400 tone de carne.

Cele cîteva itinerarii parcurse alături de inginerul şef şi contabilul şef al consiliului Simion Ciocoiu şi Mihai Sfrijan, alături de dr. ing. Vasile Bordeianu, directorul S.M.A. Păstrăveni, ne-au prilejuit dialoguri utile, cunoaşterea nemijlocită a unor oameni hotăriţi să smulgă cît mai multe roade de la un pămînt cu care natura nu a fost prea darnică. Tocmai de aceea, deşi proprietatea obştească a rămas ca atare pe raza consiliului, culturile s-au împărţit pe zone de favorabilitate. Aşa, bunăoară, C.A.P. Păstrăveni şi Urecheni cultivă împreună 500 ha cu cartofi pentru sămînţă din soiurile Desirée, Ostara şi Eba, de la care obţin, anual, peste 22 tone în medie la hectar. Dealtfel, cartoful furnizează cele mai mari venituri celor două cooperative.

La Ţibucani şi Păstrăveni se cultivă peste 300 ha cu legume de cîmp — ceapă, rădăcinoase, ardeioase, castraveţi şi varză, — cu producţii care conferă unităţilor un loc fruntaş în judeţ. Pe lîngă legume, C.A.P. Ţibucani deţine şi o livadă de peste 160 ha, în majoritate cu meri, care exploatată în sistem agropomicol, asigură producţii anuale de 15-20 tone de mere la hectar. La C.A.P. Tupilaţi, ponderea în cultură o deţin păioasele şi porumbul, de la care, în condiţii de neirigare, se obţin 3—4 tone de cereale la hectar. Zootehnia, cu precădere creşterea bovinelor şi ovinelor, constituie o preocupare de bază în toate cele patru unităţi.

Popasul făcut la Consiliul Păstrăveni ne-a dat prilejul să constatăm că atît cooperatorii cît şi cei din activul consiliului au viziunea clară a modului în care trebuie să acţioneze, în aşa fel încît toate unităţile componente să-şi sporească avuţia în baza unei cît mai perfecte cooperări şi întrajutorări.

Un rol important în activitatea generală a întregului consiliu îl are S.M.A. Păstrăveni care printr-o dotare corespunzătoare asigură mecanizarea completă la păioase, porumb, cartofi, leguminoase pentru boabe, in, cînepă şi culturi furajere. În spiritul indicaţiilor conducerii partidului şi statului, se lucrează pe formaţii complexe care preiau suprafeţele de la însămînţare şi pînă la recoltare, retribuirea făcîndu-se în acord global, în funcţie de rezultatele obţinute. Un mare volum de piese şi subansamble au fost recondiţionate în atelierele proprii, ceea ce a permis realizarea unui important volum de economii. Tuturor mecanizatorilor care, în acelaşi timp, sînt şi membri cooperatori li s-au asigurat condiţii bune de muncă, ateliere spaţioase şi bine dotate, cantină, grupuri sociale. O premieră la Păstrăveni o constituie terminarea instalaţiei de biogaz, cu ajutorul căreia s-a rezolvat, în cea mai mare parte, problema combustibilului pentru moderna cantină a staţiunii.

Ne-am propus să nu încheiem aceste rînduri fără a consemna o constatare care ni s-a părut plină de semnificaţii. Inginerul Vasile Bordeianu, directorul S.M.A. Păstrăveni, şi-a susţinut nu de mult teza de doctorat a cărei temă, metode de calcul al productivităţii muncii, a fost inspirată de problemele pe care le ridică folosirea raţională a forţei de muncă. În urma unei analize concrete în condiţiile consiliului agroindustrial Păstrăveni — cronometrări, determinări de timp şi volume de muncă etc. — el a reuşit să contribuie la stabilirea unor norme reale, legate de specificul diferitelor munci, cu rezultate deosebit de pozitive în creşterea producţiilor şi în reducerea costurilor de producţie.

L. GĂLĂŢEANU

UJECOOP VÎLCEA

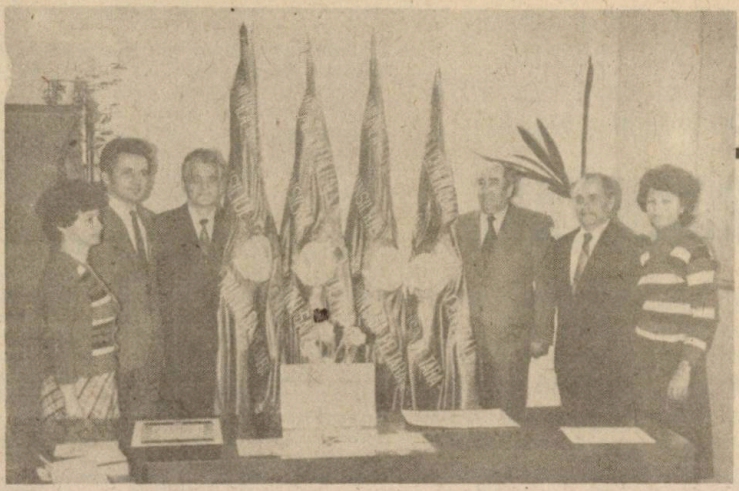

Înaltă răsplată muncii rodnice

Secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, a înmînat reprezentanților UJECOOP-Vilcea, la solemnitatea ce a avut loc în luna aprilie la Marea Adunare Națională, steluța de aur de **Erou al Muncii Socialiste.** Inaltul titlu a revenit uniunii județene a cooperativelor de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor vîlcene pentru muncă și dăruire exemplară, patru ani, consecutiv, uniunea cucerind Drapelul și Diploma de unitate fruntașă pe țară în ramura circulației mărfurilor. Dealtfel, cursa către cei din frunte a început cu mulți ani în urmă. Drumul parcurs a fost greu. Intre anii 1972–1974, UJECOOP ocupă locuri modeste, la mijlocul clasamentului ; în 1975, 1976 și 1977 urcă însă rapid : locul III și de două ori locul II. Era rezultatul eforturilor susținute, al experienței dobîndite. Saltul calitativ s-a produs în 1978 cînd uniunea județeană cucerește, în întrecerea socialistă, Drapelul și Diploma de unitate fruntașă pe țară în ramura circulației mărfurilor. Primul pas spre înalta distincție a fost făcut. In toate cooperativele se închegeră colective de muncă formate din oameni pricepuți, cu spirit de inițiativă, buni gospodari, animați de același ideal — de a munci mai bine, de aceeași dorință — de a urca și mai sus. In primele rînduri s-a aflat conducerea UJECOOP (**Nicolae Albu** — președinte, **Marian Cojocaru, Gheorghe Vlangăr** — vicepreședinți, **Ion Băncescu,** contabil șef și ceilalți membri ai biroului) care a acționat dinamic, cu responsabilitate comunistă pentru amplificarea succeselor.

Îmi amintesc că în textul telegramei adresate atunci, în 1978, conducerii partidului, în numele celor peste 130 000 membri cooperatori se exprima angajamentul solemn de a nu precupeți nici un efort pentru ridicarea activității la cote superioare. Așa s-au și petrecut faptele. Zi de zi, an de an s-au făcut noi acumulări, s-au pus în valoare alte și alte resurse. De atunci patru ani consecutiv uniunea a primit — cum spuneam — aceleași înalte distincții, iar în 1981, drept încununare a continuității muncii rodnice și entuziaste, titlul de Erou al Muncii Socialiste. O remarcabilă performanță, fără precedent în cooperația de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, care însumează energiile a zeci de mii de lucrători și membri cooperatori. Și apare cu atît mai meritorie cu cît, în drumul spre înalta distincție, obiectivele întrecerii socialiste au sporit mereu.

Dinamica realizărilor cooperației vîlcene este impresionantă. Iată cîteva exemple comparative. Volumul achizițiilor a sporit de la 54,6 milioane lei în 1978, la 76,8 milioane lei în 1981, exportul de la 7,6 milioane lei, la 20,6 milioane lei, producția industriei mici de la 137,7 milioane lei, la 228,6 milioane lei, prestările pentru populație de la 44,2 milioane lei, la 78,5 milioane lei, livrările la fondul pieței de la 50 milioane lei, la 90,2 milioane lei, desfacerea cu amănuntul de la un miliard de lei, la 1,235 miliarde lei, iar beneficiile de la 12,5 milioane lei, la 36,5 milioane lei.

În toți acești ani, am fost de mai multe ori oaspeți ai județului Vîlcea. Cooperativele comunale și cele orășenești se afirmau, în toate localitățile, ca puternice unități economice. Și acum, cînd oamenii acestei organizații se simt cu deosebire onorați muncesc cu forțe amplificate, dorind să sporească continuu zestrea cooperației vîlcene. În fruntea întrecerii s-au aflat și continuă să se afle cooperativele Mateești, Lădești, Cioranu, Olănești, Horezu, Drăgășani, Vaideeni, Budești, Berbești, Cernișoara, Pietrari, Slătioara, Păușești-Măglași, Băbeni. Dintre sutele de lucrători am notat cîțiva, cu renume în județ : Vasile Manea, Corneliu Năpruiu, Elena Durlea, Ion Colgiu, Felicia Găspărel, Maria Stan, Ion Stănescu, Nicolae Duca, Ion Șițoiu, Ștefania Marinescu, Veronica Zaharia, Ion Bădițoiu, Vasile Apostolescu, Gheorghe Batîr, Nicolae Cosmescu, Constatin Bunea, Valerică Tănăsescu.

AURAȘ ALBU

În unitățile turistice COOP

LARGI POSIBILITĂȚI DE AGREMENT

Ghidurile turistice, pliantele și celelalte materiale de reclamă, pentru oricare unitate turistică a cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, subliniau, în general, frumusețea locului unde este amplasată, posibilitățile de cazare, „specialitatea casei", „specialitatea bucătarului", ce vinuri sau răcoritoare se pot consuma — amănunte însoțite, îndeosebi, de cîteva cifre privind locurile la mese sau în hotel, deverul (prin cifra globală a desfacerilor se dorea să se arate cît de căutată este unitatea) și... cam atît.

Activitatea de turism a cooperației este însă un domeniu în care eficiența muncii nu poate și nu trebuie măsurată numai cu parametri economici ci, mai ales, cu indicatori care să exprime modul în care sînt satisfăcute cerințele consumatorului. Și aceasta nu se referă doar la mîncare, băutură și dormit. Unitățile turistice ale cooperației, amplasate în locurile cele mai pitorești din țară, sînt astfel concepute și amenajate încît să ofere condiții optime nu doar pentru petrecerea cîtorva ore — ca la orice restaurant sau chiar hotel-restaurant — ci și pentru un sejur de cîteva zile sau a unui concediu întreg.

Și iată că de cîtva timp a început să se vorbească mai mult și despre celelalte caracteristici definitorii ale profilului etico-profesional al celor ce lucrează în acest domeniu — competență profesională, atitudine demnă, plină de tact și respect față de consumatori, grijă față de gestionarea, gospodărirea și autoaprovizionarea unității — ca și despre unele elemente cu totul noi.

Consiliul CENTROCOOP a adoptat, în vara anului 1982, „Programul privind dezvoltarea activității de prestații turistice și agrement în perioada 1982—1985", a cărui îndeplinire este urmărită îndeaproape. Ce urmăresc prevederile programului ?

- **dezvoltarea bazei tehnico-materiale a prestațiilor de servicii pentru cazare în hoteluri, hanuri, popasuri turistice și cabane ;**

- **dotarea unităților de interes turistic și a unităților de alimentație publică cu mijloace de agrement : jocuri, terenuri de sport, radio, televizoare, magnetofoane și casetofoane etc. ;**

- **creșterea rețelei de desfacere a articolelor de cadouri, amintiri, artizanat, obiecte de uz personal ;**

- **organizarea unor puncte de închiriere de articole și echipament sportiv, articole de plajă, televizoare, aparate de radio portative etc. ;**

- **diversificarea prestațiilor turistice suplimentare de la unitățile de cazare, prin acțiuni de organizare de excursii, facilitarea transportului, rezervarea de locuri la alte unități turistice pentru cei ce călătoresc în circuit ;**

- **asigurarea serviciilor — devenite obligatorii pentru orice unitate a cooperației : spălarea rufelor, călcatul acestora, lustruitul încălțămintei, curățirea hainelor, unele mici reparații sau retușuri și chiar amplasarea unor puncte de frizerie-coafură.**

Toate aceste măsuri sînt cu atît mai necesare cu cît din anul 1982 s-a generalizat în întreaga economie națională săptămîna redusă de lucru — oamenii muncii avînd lunar o zi în plus pentru recreere.

În anul 1982, principalele unități turistice ale cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor au fost dotate cu tot ce este necesar pentru asigurarea unor condiții cît mai agreabile de petrecere a concediilor sau a zilelor libere.

POSIBILITĂŢI MULTIPLE DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER

— **Satul de vacanţă de la Mamaia** — un teren de tenis de cîmp ; 3 piste de popice ; 2 mese de biliard ; 2 mese de tenis, 6 bărci cu rame pentru plimbări pe lacul Tăbăcăriei ; 5 aparate de încercare a puterii ; minicare ; se închiriază o gamă largă de articole de plajă ;

— **Hanul „Săftica"**, Sectorul agricol Ilfov : o sală de jocuri distractiv-recreative cu masă de biliard, şubah, jocuri mecanice.

— **Popasul turistic „Scorniceşti"**, judeţul Olt : heleşteu pentru pescuit ; hidrobiciclete, bărci cu rame ; discotecă.

— **Hanul „Ciuta"**, judeţul Buzău : plajă ; teren de tenis asfaltat ; jocuri mecanice ; excursii la tabăra de sculptură de la Măgura şi la vulcanii noroioşi.

— **Popasul turistic „Ulciorul"**, judeţul Vaslui : heleşteu cu peşte ; se închiriază unelte pentru pescuit.

— **Hanurile „Pintea Viteazul"**, judeţul Maramureş, **„Ciocîrlia"** şi **„Soveja"**, judeţul Vrancea : trăsuri cu cai vara şi sănii cu cai iarna, pentru plimbări de agrement la obiectivele turistice sau istorice din împrejurimi.

Iată şi cîteva date globale :

● **Mijloace distractiv-recreative :** popicării — 135 ; biliard şi minibiliard — 224 ; şubah — 387 ; corturi — 39.

● **Mijloace pentru plimbări de agrement :** bărci cu vîsle — 74 ; biciclete şi hidro-biciclete — 516 ; trăsuri cu cai — 5 ; sănii cu cai — 5 ; minicare — 7.

● **Jocuri :** electronice şi electrice — 96 ; mese biliard tip „Rex" — 190 ; tir sportiv — 24.

● **Mijloace de practicare a sporturilor :** terenuri de volei şi tenis — 140 ; mese de ping-pong — 178 ; bazine de înot — 5 ; heleştee de pescuit — 7.

● **Închirieri :** unităţile turistice ale cooperaţiei de producţie, achiziţii şi desfacere a mărfurilor au posibilitatea să închirieze : 1 218 echipamente sportive ; 228 undiţe si lansete pentru pescuit ; 1 085 articole de plajă ; 327 articole de campare (corturi, saltele pneumatice etc.) ; 820 televizoare ; 629 aparate de radio portabile.

Noi unităţi turistice

Amatorilor de drumeţii le oferim adresele noilor unităţi de alimentaţie publică cu hotel, date în funcţiune în 1982 în judeţele :

ARAD : Complex de cazare şi restaurant **Săvîrşin**

BUZĂU : Motel **Monteoru** şi Cabana **Nehoiu**

PRAHOVA : Complex de alimentaţie publică şi hotel — **Breaza**

SECTOR AGRICOL ILFOV : Hotel şi restaurant — **Periş.**

REŢINEŢI:

Unităţile turistice ale cooperaţiei de producţie, achiziţii şi desfacere a mărfurilor — cu funcţionare neîntreruptă vara şi iarna — vă stau la dispoziţie pentru petrecerea plăcută şi utilă a timpului liber şi a concediilor de odihnă ; posibilităţi multiple de agreabile şi instructive excursii în cele mai pitoreşti locuri din ţară ; aprovizionare abundentă din gospodăriile-anexă, din solariile şi grădinile proprii de legume şi zarzavat ; un personal calificat asigură o servire ireproşabilă !

Pentru rezervarea camerelor de hotel sau a locurilor în căsuţe şi corturi sau pentru locuri la mese în unităţile reprezentative vă puteţi adresa la Agenţia de turism din cadrul RECOOP-Bucureşti sau la agenţiile organizate de UJECOOP-urile Iaşi, Cluj-Napoca, Craiova şi Timişoara.

VIZITAŢI CU ÎNCREDERE UNITĂŢILE DE TURISM ALE COOPERAŢIEI!

ÎN ŢARA DE SUS

FRUMUSEŢI TURISTICE CU EMBLEMA

COOP

Ţinutul Ţării de Sus, ţinut încărcat de frumuseţi naturale, de istorie, de împliniri socialiste... Bucovina cu minunatele-i obcine, cu inegalabile monumente ale artei medievale, cu oameni molcomi, dar ambiţioşi şi harnici, a căror dăruire, pricepere şi pasiune fac din meleagurile sucevene, pe care le gospodăresc, un adevărat tărîm al prosperităţii... Printre ei se numără — distingîndu-se la capitolul iniţiativă şi inventivitate — şi lucrătorii cooperaţiei judeţene de producţie, achiziţii şi desfacere a mărfurilor. „Pecetea" destoiniciei lor ţi se arată, între altele, şi prin puternica reţea a unităţilor cu profil turistic, de cazare şi alimentaţie publică, cu care — drumeţ fiind prin părţile locului — te întîlneşti la tot pasul. Vă prezentăm cîteva dintre ele :

HANUL DRĂGUŞENI

Suind dinspre Roman către Cetatea de Scaun a Sucevei, pe drumul european „E 20", cu 54 de kilometri înainte de a ajunge la reşedinţa judeţului, ne întîmpină această „oază" a ospeţiei. 24 de locuri în camere cu încălzire centrală; 16 locuri în căsuţe rustice; un restaurant cu 108 locuri la mese; un bar de zi cu alte 24 de locuri; felurite mijloace de agrement (popicărie, biliard, şubah etc); parcare auto; în sfîrşit un personal îndatoritor — condus de şeful de unitate Gheorghe Sava — vă aşteaptă, în tot timpul anului, pentru a vă oferi găzduire în stil tradiţional moldovenesc ; şi cu bucătărie specifică zonei: zeamă de găină cu tocmagi de casă, iepure cu măsline, chiroşti cu brînză, cartofi cu smîntînă etc.

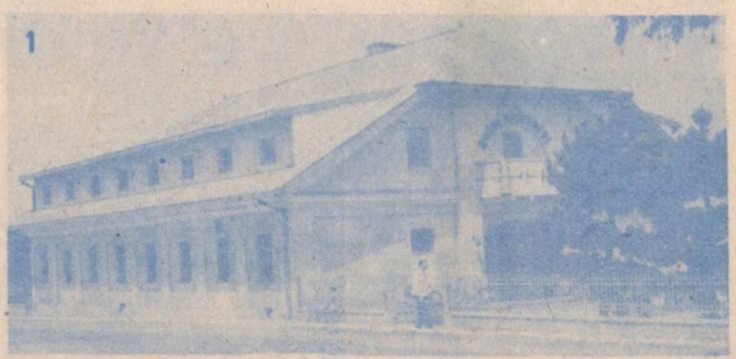
1

HANUL ILIŞEŞTI

De fapt, de aici, din mijlocul codrilor cu acelaşi nume, încep minunăţiile naturale ale Bucovinei, adevărată „placă turnantă" către mirificul nord al Moldovei, loc de pornire către Vatra Dornei, Pasul Prislop, obcinele Bucovinei, munţii Rodnei etc. Ce i se oferă, aici, călătorului chemat de aceste frumuseţi? Răspunsul îl dă şeful de unitate Mihai Grosu: „Dispunem de un restaurant cu 80 locuri la mese, o terasă cu 30 de locuri, un spaţiu de cazare cu încălzire centrală totalizînd 54 de locuri în camere cu 2 şi 3 paturi, precum şi de 44 de locuri în căsuţe. Discoteca, popicăria, alte jocuri sportive şi distractive, rustica trăsură cu cai pentru deplasare pînă la Stupca, locul de naştere al marelui

Ciprian Porumbescu — sînt cîteva din punctele de atracţie ale hanului nostru. Ca şi stîna proprie, al cărei chioşc de desfacere oferă lapte dulce, urdă, jintiţă şi alte „specialităţi" oiereşti, inclusiv vîrtoasa mămăligă ciobănească".

Comentariile le lăsăm în seama drumeţilor.

CABANA VAMA

Suită pe coama unui deal maiestuos din imediata vecinătate a comunei Vama, într-o pitorească zonă pierdută în verdeaţa brădetului, unitatea oferă călătorilor atît cazare în camere şi căsuţe din lemn, ingenios „risipite" printre arbori, cît şi o bucătărie aleasă bazată pe produse bucovinene, în special ciobăneşti.

HANUL SUCEVIŢA

Locul te atrage în primul rînd prin existenţa în apropiere a monumentului medieval de o inestimabilă valoare, ctitorit de Movileşti unde, conform legendei, a trudit peste trei decenii o femeie care a cărat piatra viitoarelor zidiri.

Aici a fost edificat, numai cu cîţiva ani în urmă, unul dintre cele mai frumoase, mai moderne şi mai reprezentative lăcaşuri ale ospeţiei sucevene. „Dispunem — precizează **Liviu Cazacu**, şeful hanului — de 48 de camere cu încălzire centrală, precum şi de 38 locuri în căsuţe. Atît în salonul restaurantului cît şi pe terasă avem peste 150 locuri. Multiple posibilităţi de distracţie „loco", dar mai ales drumeţiile către Putna măritului Vodă Ştefan, cea mai veche ctitorie moldovenească existentă în Rădăuţi, sau către făurarii de ceramică neagră de la Marginea, sînt alte motive care îi pot îndemna pe drumeţi să onoreze „Casa noastră". Adăugăm, tot pentru drumeţi, că la Suceviţa şi arta culinară este la înălţime, printre delicatese numărîndu-se: preparate din păstrăv, papanaşi „a la Suceviţa" cu smîntînă, rulou de ciuperci.

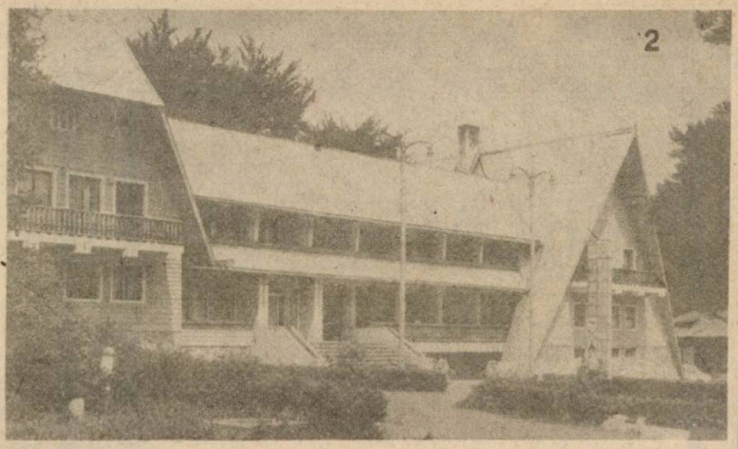

2

★

1. Drăguşani, han vestit la intrarea în Suceava

2. Hanul Ilişeşti, o carte de vizită mereu deschisă

3. Un popas de neuitat la cabana Vama

4. Hanul Suceviţa „perla" turismului „COOP" sucevean

★

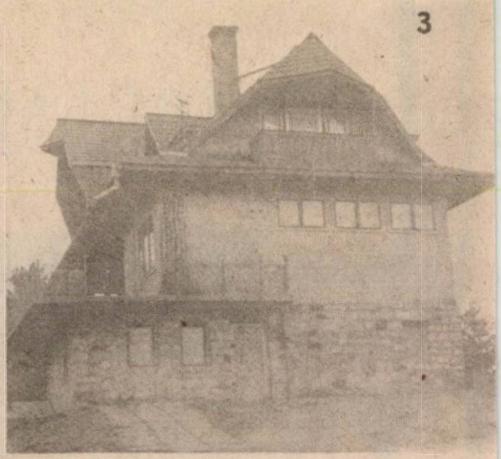

3

4

Aşadar, venit fie din ţară, fie de peste hotare, iubitorul de drumeţie are unde să petreacă o zi, mai multe, sau chiar o întreagă vacanţă. Hanurile sucevene se dovedesc nu numai veritabile gazde ospitaliere, ci şi adevărate locuri de pornire către măreţiile munţilor din Ţara de Sus, către întregul nord al Moldovei, care se înfăţişează turistului aidoma unui album de artă şi istorie : Putna, Arborea, Dragomirna, Humor, Moldoviţa, Suceviţa şi Voroneţ, cu celebrul său albastru, împrumutat din azurul limpede al nemărginirii siderale...

A. SURUGIU

Nou, agreabil, ieftin!

„Drumul spre Soare" — cum este denumită în sezonul estival șoseaua națională București-Constanța — s-a îmbogățit cu un nou și atrăgător han turistic: „SINEȘTI". Realizare — și arhitectonică și utilă și eficientă — a cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor din județul Ialomița, noul popas de la Sinești completează în mod fericit salba de unități turistice ale cooperației aflate în drumul spre litoralul românesc al Mării Negre.

De fapt, în pădurea de salcimi, aflată la 30 km de București, cooperația a construit un complex de alimentație publică și cazare, care cuprinde:

● **RESTAURANT categoria I**

— sală de consumație cu 120 locuri la mese
— 2 salonașe cu cîte 30 locuri la mese
— terasă acoperită și grădină de vară

● **BRASERIE — stil popular**

— grătar
— bere la halbă
— foișoare în pădure
— prepeleac

● **PUNCT DE DESFACERE**

— dulciuri
— răcoritoare
— cosmetice
— artizanat
— înghețată

● **HOTEL categoria I B**

— 55 locuri în camere cu 2 și 3 paturi
— parcare auto

● **CAMPING**

— 25 căsuțe tip „Maramureș" (două paturi în fiecare căsuță)
— teren pentru instalarea corturilor personale
— parcare auto

Din primele ore ale dimineții, la „Hanul Sinești" se găsesc mîncăruri calde, preparate din producția proprie a gospodăriei-anexe (vaci cu lapte, 150 de porci, 8 000 păsări și porumbei) și a grădinii de legume și zarzavaturi lucrată în totalitate de personalul unității. Toți lucrătorii sînt absolvenți ai școlilor CENTROCOOP și Ministerului Turismului, asigurînd un serviciu ireproșabil, de la orele 7,00 la 23,00 la restaurant și non-stop la hotel și camping.

Noul hotel asigură condiții excepționale de cazare și vara și iarna în camere elegante, dotate cu televizoare și aparate de radio, cu grupuri sanitare și dușuri cu apă caldă.

Alexandru Stănescu, responsabilul complexului de alimentație publică și cazare „HANUL SINEȘTI", asigură pe toți vizitatorii că aici — deși aproape de București — se pot petrece chiar cîteva zile din concediul de odihnă, în condiții dintre cele mai agreabile. Plimbări pe jos sau cu trăsura cu cai prin pădure, plajă în poienile însorite, locuri pentru volei, mini-fotbal, handbal, pistă de popice, rummy, table, șah, bălți (în apropiere) pentru amatorii de pescuit, iată doar cîteva dintre posibilitățile de agrement oferite de „HANUL SINEȘTI".

Noul hotel constituie un loc de odihnă și pentru cei ce sînt în trecere prin Capitală, în perioadele cînd hotelurile Bucureștiului sînt aglomerate (și prețurile sînt mult mai accesibile) sau pentru cei care doresc liniște, aer curat, verdeață, mișcare.

La cerere, pentru mai multe zile, se pot comanda **meniuri - pensiune.** În permanență se poate comanda specialitatea casei **„Tocana pădurarului"**, sau specialitatea bucătarului **„Ciulama de porumbel".**

Argumente puternice pentru a convinge pe oricine se află în trecere pe șoseaua București — Constanța sau București — Urziceni — Buzău să oprească la kilometru 30 la „HANUL SINEȘTI" pentru un scurt sau mai lung popas. Întregul colectiv al unității vă asigură că veți fi bine primiți, bine serviți.

A. GHEORGHE

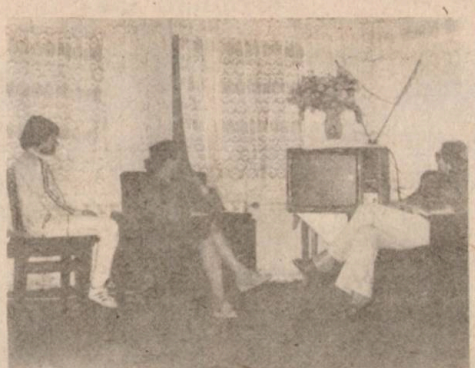

Toate drumurile spre Marea Neagră trec pe la

„PRIVIGHETOAREA"

S-au împlinit 3 ani de la inaugurarea complexului de alimentație publică „PRIVIGHETOAREA", unitate reprezentativă a Uniunii județene a cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor din județul Ialomița, dar oamenii din partea locului o consideră ca fiind dintotdeauna și nici nu-și mai pot închipui pădurea de salcîmi așa cum a fost ea, cu drumul pustiu ce o înconjura. Parcă dintotdeauna acolo a existat clădirea originală a acestui popas turistic, iar marile parcări din curtea și din fața unității — de o parte și de alta a șoselei naționale București—Constanța — în care greu poți găsi totuși un loc, sînt parcă de cînd lumea.

Unitatea este amplasată exact la jumătatea distanței dintre București și însoritul litoral românesc al Mării Negre. E drept, pe acest traseu cooperația a instalat o salbă de popasuri și hanuri turistice, dar nici unul n-a ajuns, într-un timp scurt, la adevărate recorduri în materie de alimentație publică : desfacere anuală 30 de milioane lei ; ponderea preparatelor culinare 50%, iar a mîncărurilor 45% ; în gospodăria proprie — 15 porci și peste 1 200 găini, gîște, curcani.

Și dacă unității i s-a dus vestea, aceasta se datorește în primul rînd directorului complexului, **Iulian Oprea**, omul care a știut să facă și să păstreze renumele ei. Îl poți vedea zîmbitor printre mese, printre clienții care-l cunosc și-l stimează, îl întîlnești în bucătărie, controlînd fiecare fel de bucate, îl poți auzi tunînd și fulgerînd cînd vede că ceva nu e în ordine.

— Pentru a fi amabil și zîmbitor cu clienții — ne spune Iulian Oprea — **trebuie neapărat să fii intransigent cu colectivul pe care îl conduci. În alimentația publică dacă nu știi să-i ții în mînă pe ospătari, pe barmani, bufetieri, picoli, bucătari, dacă buna servire pe care te străduiești să o asiguri în local n-o supraveghezi și n-o organizezi ceas de ceas, te pot aștepta surprize neplăcute. Colectivul pe care îl conduc a înțeles însă că intransigența mea este spre binele lui și al muncii noastre. Nimeni nu neglijează nici un amănunt pentru a ne prezenta amabili și zîmbitori în fața clienților.**

„PRIVIGHETOAREA" dispune, într-adevăr, de un personal bine pregătit, plin de solicitudine față de consumatori, spre cinstea și mîndria acestei frumoase unități. Pentru cine n-o cunoaște, precizăm că clădirea este realizată într-un stil ce îmbină în mod fericit modernul cu arhitectura specifică județului. Ea cuprinde un bar de zi și două mari saloane cu circa 280 de locuri la mese ; întreaga unitate este mochetată, iar pereții sînt placați cu lambriuri din lemn de stejar ; decorațiile plafoanelor, de care sînt prinse frumoase lampadare, sînt executate din plăci aglomerate acoperite cu furnir de stejar lustruit. În primăvara anului 1982, s-a adăugat acestei frumoase construcții o terasă acoperită, lucrată în întregime din răchită împletită, împodobită cu decorațiuni în stil popular realizate de meșteri artizani locali.

În 1983 va începe aici și construcția unui hotel, căsuțele din campingul existent în prezent avînd mult prea puține locuri față de cerințele zilnice.

Unitate turistică cooperatistă cu cel mai mare dever din țară, cu realizări economice lunare la nivelul altor unități într-un an, complexul **„PRIVIGHETOAREA"** al UJECOOP Ialomița asigură servicii de excepțională calitate. În încheiere dăm din nou cuvîntul directorului complexului, Iulian Oprea :

— În drum spre sau dinspre litoral, în trecere prin Slobozia, faceți un popas la „PRIVIGHETOAREA". Vă garantăm că vă veți desfăta !

GH. ANGELESCU

Un deceniu şi jumătate DE ACTIVITATE EXEMPLARĂ

În 1982, **Întreprinderea Avicolă de stat Arad** — ne spunea Eroul Muncii Socialiste dr. **Mihai Stănescu** director de la înfiinţarea unităţii — a împlinit un deceniu şi jumătate de activitate. În tot acest răstimp, întreprinderea s-a dezvoltat, modernizat şi şi-a diversificat mult profilul. Dacă în 1967, producţia de carne de găină era de numai 300 tone, în 1981 ea a ajuns la 25 274 tone. Unitatea a fost decorată cinci ani la rînd cu **Ordinul Muncii** clasa I, pentru producţia medie de ouă cea mai ridicată pe ţară (între 275—280 ouă pe găină). În prezent, avem 20 de ferme proprii, la care se adaugă alte opt ferme ale cooperativelor agricole „Victoria" şi „Mureşul" din Nădlac, Şemlac, „Ogorul" şi „Timpuri Noi" din Pecica, „Podgoria" şi „Şiriana" din Şiria şi Dorobanţi cu care cooperăm fructuos.

În ultimii ani, „Avicola"-Arad s-a dezvoltat cu o serie de noi capacităţi de producţie, printre care : un complex integrat de palmipede (gîşte şi raţe) la Pecica şi, tot în premieră, o fermă de iepuri. De asemenea, cu două abatoare, o fabrică de făină furajeră şi o alta de praf de ouă. Noua fabrică va prelucra anual 46 milioane de ouă, iar produsul va fi valorificat prin magazinele comerciale din Arad şi din alte oraşe ale judeţului. Aş mai aminti că anual livrăm gospodăriilor populaţiei un milion de pui de o zi din rase mixte (ouă şi carne), pentru creştere în sistem gospodăresc. Prin reţeaua de magazine, inclusiv cele proprii, valorificăm importante cantităţi de ouă şi carne de pasăre în municipiul Arad, răspunzînd astfel obligaţiilor ce ne revin din programul de autoaprovizionare".

Ce se poate învăţa din activitatea de producţie a acestei unităţi-etalon ? Vizitînd fermele, remarci cu uşurinţă modul judicios în care sînt folosite spaţiile. Astfel, în ferma de pui broiler, condusă de ing. **Gheorghe Benea**, s-a trecut de la sistemul creşterii puilor la sol, la cel în baterii, ceea ce a dus aproape la triplarea producţiei de carne. Un spor important de carne s-a realizat şi prin trecerea la

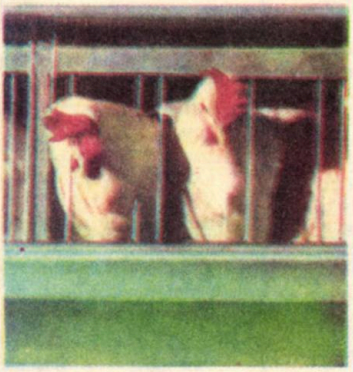

creşterea a cinci serii de pui în loc de patru ca mai înainte.

Realizări deosebite au fost obţinute şi în privinţa furajării păsărilor. Consumul mediu de furaje pentru un kg spor în greutate a scăzut de la 2,8 kg în 1980 la 2,7 kg în 1982. Cantitatea de numai 100 g economisită la kilogramul de spor pare mică, dar ea a însemnat mii de tone de furaje economisite. Au fost introduse în hrana păsărilor unele materii prime recuperate — resturi de la abatorul Industriei cărnii şi de la abatoarele proprii, cojile de ouă din produsul căzut la sortare, deşeurile de la staţiile de incubaţie, toate transformate în făină furajeră etc.

O activitate susţinută se desfăşoară în întreprindere pentru transpunerea în viaţă a programelor de selecţie şi hibridare, acţiuni care stau la baza creşterii continue a producţiei de carne şi ouă. Complexul de selecţie şi hibridare a devenit un adevărat centru de cercetare. El produce un valoros material biologic cu care se populează, în prezent, circa 50 la sută din efectivele unităţilor avicole din ţară. În ultima vreme, la acest complex, unde se îmbină în mod fericit cercetarea cu producţia, colectivul condus de dr. **Doru Bonciu** a reuşit să obţină la liniile pure de producţie peste o sută de ouă în perioada de control de 140 zile şi a creat o nouă linie consangvinizată, cu o producţie de 110 ouă în sus-amintita perioadă de control. De asemenea, prin cercetări asidue, s-au obţinut ouă cu o greutate mai mare şi scăderea greutăţii corporale a găinilor ouătoare, ceea ce a dus la reducerea consumului de furaje.

TRAIAN DUMITRESCU

CENTRALA PENTRU PRODUCŢIA AVICOLĂ
INTREPRINDEREA AVICOLĂ DE STAT ARAD
CALEA ZIMANDULUI Nr. 5 TELEFON 13540 TELEX 046244

DE PRETUTINDENI

VINDECARE PRIN... ÎNFOMETARE

Medicii recomandă în tratarea anumitor boli de piele un regim de înfometare completă. S-a stabilit că toate bolile de piele reprezintă un dezechilibru de nutriție, care se restabilește odată cu normalizarea schimburilor de substanțe. Astfel, se recomandă — sub strictă supraveghere medicală — un regim de înfometare de 10—15 zile, timp în care bolnavul are voie doar să bea apă minerală! Apoi, în următoarele 10—15 zile se administrează numai sucuri de fructe. Medicii afirmă că acest regim de înfometare vindecă un mare număr de boli de piele, contribuie la îmbunătățirea memoriei și normalizează presiunea sanguină.

UN ORIGINAL SERVICIU POȘTAL

Despre porumbei-poștași și despre poșta transportată de cămile s-a mai scris; de data aceasta este vorba de poștă cu... sticle purtate de curenții marini. Locuitorii insulelor indoneziene Nadina și Palan și-au rezolvat în acest mod original problema expedierii scrisorilor între ei: își închid mesajele scrise în sticle pe care le aruncă în apă. Datorită curenților marini, scrisorile expediate astfel ajung sigur la destinație în... 24 de ore. Mai repede chiar decît cu motonava care efectuează între cele două insule o cursă pe săptămînă.

MARIAJ CU... TRACTOARE

Revista-magazin „Extra-Tip", care apare la Kassel (R.F.G.), a tipărit următorul anunț publicitar: „Doi fermieri instăriți și prezentabili doresc să facă cunoștință cu două tinere femei posedînd tractor. Propuneri numai însoțite de fotografia tractorului. Candidatele cu tractoare marca „Magirus-Deutz" sau „Fendt" vor beneficia de prioritate. În caz de acord, uniunea mijloacelor de tracțiune nu este exclusă".

DIFERENȚE

Predicatorului presbiterian David Read, din Madison Avenue (New York), i s-a decernat titlul de „servitor al cultului pe anul 1980". La reuniunea solemnă organizată cu această ocazie de societatea „Familia oamenilor", James Mc Cord, președintele seminarului teologic al Universității din Princeton, a declarat: „Read este nu numai un predicator remarcabil, ci și un teolog erudit. Astfel, el a stabilit că nu există prea mari diferențe între paradis și infern, și unul și celălalt aflîndu-se la o distanță egală față de suprafața pămîntului. De asemenea, ele au o temperatură identică. Numai că nu au aceiași șefi. În paradis, polițiștii sînt englezi, bucătarii sînt francezi, inginerii — germani, administratorii — elvețieni și iubiții — italieni. În schimb, în infern, polițiștii sînt germani, bucătarii — englezi, inginerii — francezi, administratorii — italieni și iubiții, elvețieni".

MIC ȘI RĂU

Nu este vorba de un cîine, ci de un... pește. De fapt, un peștișor, capabil însă să învingă un dușman subacvatic mult mai mare decît el. Un biolog american a descoperit că un peștișor, ce trăiește în Marea Roșie, fabrică o otravă extrem de violentă, care — chiar diluată de cinci mii de ori în apa mării — acționează în numai cîteva clipe asupra sistemului nervos al majorității reprezentanților faunei marine. Otrava poate paraliza mușchii ce acționează maxilarele rechinilor, punîndu-i în imposibilitate de a-și putea închide fioroasele boturi. Numai omul rămîne insensibil la efectele acestei puternice otrăvi. Biochimiștii caută să sintetizeze această substanță pentru a veni în ajutorul înotătorilor subacvatici.

VOPSEA DIN STRUGURI

Calităţile strugurilor nu se limitează doar la însuşirile lor viticole. În R. S. S. Azerbaidjan, la Uzina experimentală de metale neferoase din Kirovabad, s-a asimilat tehnologia preparării din tescovină şi sîmburi a unui produs nou — vopseaua „Neagră de struguri". Noul produs este folosit în industria poligrafică.

18 ANI FĂRĂ CONCEDIU

Soarta lui Tahiru Nuru, îngrijitor la grădina zoologică din Niamey, nu este deloc de invidiat. De peste 18 ani el nu a putut pleca în concediu din cauza hipopotamilor, care nu numai că refuză să primească hrana de la alţi îngrijitori, dar devin şi extrem de violenţi în lipsa lui Tahiru. În schimb, animalele uriaşe sînt foarte docile în prezenţa lui şi, spre deliciul publicului, deschid larg gura, permiţînd îngrijitorului să-şi introducă în ea capul, îl lasă să-i călărească şi i se supun fără nici o împotrivire.

PERICOLUL „SĂGEŢILOR FRÎNTE"

De la începuturile istoriei, omenirea a fost hărţuită de cumplitul flagel al războaielor. Potrivit aprecierilor făcute de cercetătorul elveţian Jean Jacques Babel, în decursul ultimilor 5 500 de ani nu au putut fi număraţi decît 292 de ani de pace ; în schimb, s-au înregistrat circa 15 000 de războaie, dintre care mai bine de jumătate purtate în Europa. Între cele 3 milioane de vieţi omeneşti secerate de sabia războiului în sec. XVII şi cei 65 milioane de morţi cît consemnează „bilanţul" celor două conflagraţii mondiale ale secolului în care trăim există o „scară a morţii" cu cifre ce cunosc doar urcuşul, cifre dătătoare de fiori. Ele sînt însă de-a dreptul palide în raport cu numărul vieţilor omeneşti pe care umanitatea ar trebui să le plătească tribut unui conflict nuclear.

Cînd a fost întrebat ce arme vor fi utilizate în cel de-al treilea război mondial, Albert Einstein a răspuns : „nu ştiu, dar singura armă care va putea fi folosită într-un al patrulea război mondial va fi toporul de piatră". Şi, în condiţiile de azi, această afirmaţie nu poate fi socotită nici pe departe drept o hiperbolă. Argumentul cifrelor este zdrobitor : puterea arsenalelor nucleare actuale, răspîndite în toate colţurile Terrei, echivalează cu 50 000 megatone de trinitrotoluen (TNT). Ce înseamnă această cifră ? Că bombele ce împînzesc astăzi lumea sînt de 10 000 de ori mai puternice decît întreaga cantitate de explozibil utilizată în al doilea război mondial, care a lăsat în urmă 55 milioane de morminte.

Iată şi o altă comparaţie, la fel de edificatoare : o megatonă înseamnă un milion tone de TNT. Pentru a transporta o atare cantitate de exploziv ar fi necesar un tren lung de 200 de mile. Dacă ar fi încărcate în vagoane cele 50 000 megatone TNT acest convoi al morţii ar fi de aproape 400 de ori mai lung decît Ecuatorul şi ar depăşi de 40 de ori distanţa de la Pămînt la Lună. Dar, în pofida dimensiunilor aberante pe care le-a căpătat, în pofida gravelor pericole pe care le-a atras asupra planetei noastre, cursa înarmărilor continuă. Se accelerează. Munţii de arme cresc şi probabilitatea de a le vedea utilizate sporeşte, profilînd la orizontul umanităţii spectrul ciupercii aducătoare de moarte.

Arsenalele militare comportă un imens risc, chiar şi fără a exista voinţa de declanşare a mecanismelor ucigaşe. Cîteva „accidente" evitate în extremis au împins omenirea la numai cîţiva paşi de abisul nuclear. La 15 septembrie 1980, la baza Grad Forks (Dakota de Nord), un bombardier strategic B—52 purtător de arme nucleare a ars aproape trei ore, timp în care mii de americani locuind în împrejurimi au trăit sub ameninţarea unei explozii nucleare. În noaptea de 18 spre 19 septembrie 1980, locuitorii din Arkansas s-au găsit în aceeaşi situaţie : o rachetă strategică „Titan 2" a explodat aici, ca urmare a unei scurgeri de carburant. Din fericire, „capul" nuclear de 9 megatone (de circa 750 de ori mai puternic decît bomba de la Hiroşima) nu a explodat. Totuşi, acest accident a făcut 22 de victime în rîndurile militarilor şi peste o mie de locuitori au fost evacuaţi din zonă pentru a fi protejaţi împotriva pericolului de contaminare radioactivă.

Pentru a linişti opinia publică, autorităţile, prin-

(Continuare în pag. 183)

DE PRETUTINDENI

Am poposit la S.M.A. Crînguri — unitate de frunte a agriculturii dîmboviţene — la vremea cînd lanurile aurii de grîu îşi revărsau rodul în buncărele combinelor, iar în urma uriaşelor „lebede argintii“ mecanizatorii puneau sămînţa celei de a doua recolte a anului. Cunoşteam multe dintre datele care definesc activitatea acestei prestigioase unităţi şi încununează munca unui puternic colectiv care numără nu mai puţin de 400 de mecanizatori, un adevărat detaşament angajat plenar în actuala etapă a revoluţiei agrare ce se desfăşoară pe pămîntul românesc. Recolte care, în ultimii 5—6 ani, nu s-au situat, chiar şi pe solurile mai puţin fertile din această zonă, sub 4 000 kg porumb şi 3 000 kg grîu la hectar, venituri care au crescut, în ultimii 10 ani, de la 3 la 30 milioane lei, bilanţuri anuale soldate, constant, cu substanţiale beneficii. Dar nu aceste fapte, pe drept cuvînt meritorii, atrăgeau în primul rînd atenţia, ci o realizare de ultimă oră, pe care S.M.A. Crînguri o oferea agriculturii româneşti şi anume — îmbunătăţirea combinei C12, creşterea parametrilor săi funcţionali şi economici. Precizăm, de ultimă oră, deoarece nu este nici prima şi, de bună seamă, nici ultima dintre creaţiile tehnice care aureolează cartea de vizită a unităţii. Aici, la Crînguri, dincolo de activitatea cotidiană, caracterizată ea însăşi prin emulaţie şi spirit novator, s-a înstăpînit un climat de continuă căutare, de creativitate şi inventivitate, din care s-au născut un şir întreg de inovaţii, a căror valoare a fost de mult recunoscută pe plan naţional.

Inscripţii pe o prestigioasă carte de vizită:

„PRACTICA OFERĂ MAI MULTE SOLUŢII DECÎT PLANŞETA“

Înainte de a le reaminti, ne permitem să-l prezentăm pe principalul iniţiator al acestor căutări, inginerul mecanic **Marin Ungureanu**, directorul unităţii. Dotat cu o fire cutezătoare, el se află de aproape două decenii şi jumătate „pe băncile şcolii“. Astăzi îşi pregăteşte teza de doctorat avînd ca temă o idee îndrăzneaţă : „Instalaţia cu jet de plasmă pentru pseudoaliaje şi durificări cu carburi metalice“. O adevărată premieră în materie, care — după cum ne mărturiseşte — devansează cu cîţiva ani o temă aflată în programul de cercetare al Filialei din Timişoara a Academiei R.S.R. şi pentru realizarea căreia a fost creat la S.M.A. Crînguri un centru naţional specializat. Recent, inginerul Marin Ungureanu a fost ales ca membru al Secţiei de mecanizare din cadrul A.S.A.S., alegere care reprezintă nu numai o confirmare a meritelor sale, dar şi o deschidere spre noi contribuţii în creaţia tehnico-ştiinţifică. Modest, dar pe deplin conştient de ceea ce a realizat colectivul pe care îl conduce, el răspunde cu solicitudine întrebărilor noastre.

— Am considerat întotdeauna că datoria noastră, a specialiştilor din sfera producţiei, nu este numai de a folosi cu randament maxim utilajele ce ne sînt încredinţate, dar şi de a le adapta cerinţelor cu care ne confruntăm în procesul muncii. Am început modest, cu îmbunătăţirea parametrilor constructivi şi funcţionali la unele utilaje şi maşini agricole, urmărind, totodată, creşterea fiabilităţii acestora. Spre exemplu, observînd că suportul roţii de copiere al plugurilor nu rezista la torsionare, i-am schimbat profilul şi... nu se mai torsionează. Am elaborat o tehnologie care înlătură uzura axului cotit, permite recondiţionarea şi folosirea la parametrii proiectaţi pînă la termenul de casare. Asemenea îmbunătăţiri am aplicat şi la semănătoarea SPC—8. La articulaţia care asigură montajul secţiilor pe suporţii cadrului a fost mărită suprafaţa de contact pentru apăsarea specifică, eliminînd uzura prematură. Ca urmare, se menţine direcţia secţiilor, realizîndu-se lucrarea în rînduri drepte.

— În ce constau îmbunătăţirile aduse combinei C 12 ?

— Am modificat sistemul de transmisie al buncărului de descărcare a boabelor, printr-o variantă aplicată lateral pe variatorul port-bătătorului, precum şi mişcarea la curăţirea a doua, printr-o acţionare simplă, de la axul posterior al scuturătorului şi am montat tubulatură care înlocuieşte sacul prevăzut de constructor. Am modificat constructiv şi braţele de articulaţie ale casetei oscilante prin aplicarea unei post-bande din oţel care rezistă pînă la casarea maşinii. Dar cea mai importantă realizare este echipamentul pentru colectarea plevei. Toate materialele rezultate de la curăţirea a doua sînt transporta-

te la ventilator, care le refulează la un buncăr purtat în spatele combinei. Acest buncăr, realizat din prelată, este dimensionat pentru a colecta pleava, semințele de buruieni, boabele sparte etc. de pe 2 000 metri liniari, corespunzător unei suprafețe de circa 8 000 metri pătrați, descărcarea făcîndu-se la capătul lanului pe arii special amenajate, printr-un dispozitiv acționat de către combiner. Menționez că instalația este ieftină, asigură recuperarea a circa 300—500 kg de furaje la hectar, nu afectează productivitatea mașinii, reducînd substanțial consumul de metal și de carburanți.

— Unitatea dv. și-a dobîndit o binemeritată faimă și printr-o serie de utilaje de concepție proprie, care se fabrică în producție de serie, generalizate în unitățile productive.

— Prima dintre acestea a fost mașina multifuncțională pentru pregătirea furajelor, omologată în 1976 și a cărei productivitate se înscrie între 3 tone pe oră la furajele concentrate, grosiere și fibroase și 20 tone pe oră la rădăcinoase și porumb-pastă. Este o mașină care, așa cum este apreciată în literatura de specialitate „răspunde celor mai exigente cerințe ale zootehniei", rezolvînd pentru prima oară în țară problema granulației, cu ajutorul unor organe active, fără folosirea sitelor, funcționînd cu un consum minim de energie, atît staționar cît și în varianta mobilă.

O realizare cu care ne mîndrim este crearea apărătorilor pentru protecția arborilor cardanici ai mașinilor agricole din sistema actuală. În locul apărătorilor, pentru confecționarea cărora s-au irosit, ani în șir, cantități mari de mase plastice și care nu dădeau rezultate, am conceput apărătorile metalice, nerotitoare, închise pe 360° cu articulații sferice, ușor de întreținut, cu un preț de cost redus. Astăzi, aceste apărători, de tip APK$_1$ — Cringuri — care se fabrică în producție de serie la I.M.A.I.A. Botoșani, echipează întreaga sistemă de mașini din țară, fiind solicitate și la export — în țările socialiste, în R.F.G. etc.

— La întreprinderile avicole din Găești și Titu, am remarcat alte creații de tip Cringuri, destinate eliminării dejecțiilor...

— Există în asemenea unități milioane de tone de dejecții a căror valorificare, în fertilizarea terenurilor, poate aduce mari sporuri în producția agricolă a țării. După aprofundate studii și cercetări am soluționat această problemă. Am conceput trei utilaje distincte și anume : o instalație pentru evacuarea fracției lichide, a cărei productivitate este de 5 tone pe minut, o alta pentru fracția solidă, cu o productivitate de 100 tone pe oră și o instalație care transportă și administrează dejecțiile în cîmp executînd fertilizarea de bază sau fazială.

— După cîte știm, preocuparea pentru mecanizarea zootehniei s-a materializat și prin conceperea unor adăpători cu nivel constant și a unor baterii de jgheaburi cu nivel constant, de geometrii și capacități diferite, care utilează astăzi fermele din județ și din alte locuri din țară. La ce lucrați în prezent, ce vă preocupă pentru viitor ?

— Avem „pe șantier" și sperăm ca foarte curînd să definitivăm o serie de îmbunătățiri la combina CAF, pentru creșterea fiabilității și reducerea la strictul necesar a puterii instalate, în condițiile sporirii parametrilor funcționali. Vrem, de asemenea, ca pînă în toamnă să realizăm o mașină specială pentru transformarea porumbului siloz în pastă, o instalație pentru măcinat borhotul rezultat în procesul de vinificație, precum și o mașină de tocat și măcinat coardele de viță de vie și ramurile de pomi ce rezultă la curățiri, pentru a putea fi folosite în furajarea animalelor.

— Într-o discuție de acum cîteva luni, mărturiseați un gînd referitor la un dispozitiv destinat subsolajului — lucrare de mare însemnătate pentru agricultură.

— Ideea ne-a fost inspirată din lucrările marelui agronom Sisești, al cărui vis era de a realiza în sol canale circulare, care să faciliteze aerisirea solului și circulația apei. În alte țări, aceasta se realizează prin canale din ceramică, îngropate în sol, prin care se pompează apă. Noi am creat un organ activ care, atașat pe scarificatorul tractorului S 1500, sapă niște profile circulare subterane la 60—80 cm adîncime cu dublu rol — elimină excesul de umiditate în perioadele de precipitații, iar în vreme de secetă, acumulează apa prin capilaritate, devenind adevărate rezervoare din care se „adapă" plantele. Primele experimentări au fost promițătoare și sperăm că foarte curînd îl putem definitiva.

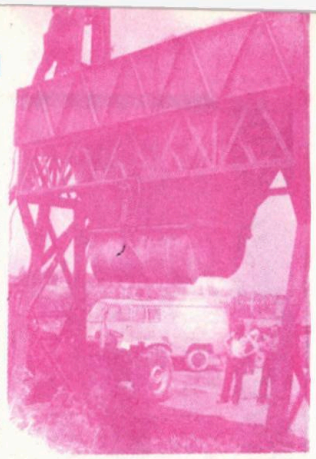

— Pe plan mai personal, desigur, aveți în vedere realizarea tezei de doctorat. Ce efecte va avea aplicarea temei la care lucrați ?

— Vă răspund doar printr-o simplă comparație. Imaginați-vă că organele active ale plugurilor și altor mașini agricole vor fi înlocuite doar o dată pe an, față de cîteva zile cît durează în prezent...

Am părăsit S.M.A. Cringuri cu sentimentul tonic că, aici, ca și în alte locuri din țară, oamenii sînt animați de spiritul nobil al inovației, adăugînd mereu noi și noi realizări creației tehnice românești. Și ne alăturăm dorinței manifestate de inginerul Marin Ungureanu ca institutele de profil să colaboreze mai mult cu unitățile productive, care dispun de un potențial uman capabil să soluționeze teme de cercetare dintre cele mai complicate. Este o realitate că, așa cum se exprima plastic interlocutorul nostru, „practica oferă mai multe soluții decît planșeta".

MARIA BOGDAN

VICTIMELE „MORȚII ALBE“

O imagine cu adevărat dramatică — prin ceea ce reprezintă, dar și prin ceea ce nu poate să arate. E un cadru din filmul vest-german „Secretul Veronicăi Voss“, care istorisește viața, chinurile, decăderea unei actrițe de film ce sfîrșește în ghearele unor escroci, ucisă de droguri. Dar dramatismul imaginii se află în adevărul pe care îl reflectă : actrița care a interpretat rolul eroinei a căzut ea însăși pradă drogurilor, iar regizorul filmului, Rainer Werner Fassbinder, a fost răpus de „moartea albă“, la numai trei luni după turnarea filmului.

Într-o anchetă publicată de revista „Time“ se arată că experții apreciază la 10 milioane numărul americanilor care utilizează în prezent în mod regulat cocaina. Alte 5 milioane de persoane au folosit din curiozitate acest drog. Potrivit Institutului național de studiere a consumului de droguri, 20 la sută din tinerii americani (între 18 și 25 de ani) au folosit cocaină în 1980, un număr dublu față de 1977.

„Toxicomania cîștigă teren. Situația continuă să se deterioreze. Flagelul afectează un număr tot mai mare de țări în care se vînd la negru droguri din ce în ce mai puternice. Producția ilicită de stupefiante sporește, iar traficul înflorește. Situația n-a fost niciodată atît de complexă și gravă“ — relevă un raport al Consiliului internațional pentru controlul narcoticelor, organism al O.N.U., dat publicității la Viena. În document se lansează un apel către opinia publică pentru a o mobiliza, la toate nivelurile, în lupta împotriva drogurilor.

O anchetă efectuată în 1981 a relevat **„un nivel șocant al folosirii drogurilor în rîndurile forțelor armate americane“** — a declarat, după cum relatează agenția France Presse, președintele Comitetului pentru problemele drogurilor al Camerei Reprezentanților a Congresului S.U.A., Leo Zeferetti. Comentînd datele anchetei efectuate de parlamentari în rîndul tinerilor recruți din unități ale armatei americane staționate în Europa, el a menționat reprezentanților presei că 60 la sută din tinerii marinari de pe portavionul „Forestal“ au recunoscut că au consumat droguri sau alcool în timp ce nava efectua misiuni de patrulare în Mediterana. S-a constatat că consumul de droguri și alcool în timpul serviciului este un fenomen răspîndit printre militarii americani, proporția celor care-l practică fiind de aproape 50 la sută în marină.

În cinci ani, în Franța, a crescut de patru ori numărul condamnărilor minorilor ce se ocupau cu traficul de stupefiante. Folosirea amphetaminelor, a cocainei și heroinei progresează în prezent în Franța, paralel cu creșterea numărului de decese datorate consumului de stupefiante.

În Belgia, 10 la sută din tineri consumă stupefiante cel puțin o dată — băieții fiind de două ori mai numeroși decît fetele.

În R.F.G., consumul de droguri afectează copii de 14 ani, înregistrîndu-se deja 400 de decese într-un an, față de 300 în Italia, unde numărul toxicomanilor între 18 și 25 de ani a crescut cu 80 la sută într-un an.

În Danemarca s-a trecut de la consumul de cannabis — în prezent „în vogă“ în Luxemburg — la opiacee. Grecia, deși mai puțin atinsă de acest flagel, înregistrează o deplasare a vîrstei amatorilor de droguri de la 30—35 la 15—25 ani, în vreme ce numărul arestărilor și al condamnărilor s-a dublat în 4 ani.

Spicuite din presa occidentală, datele prezentate nu fac decît să confirme concluzia sociologilor din țările respective care pun în evidență o realitate : tendința de creștere simțitoare a utilizării stupefiantelor, tendință care, așa cum afirma revista italiană Vie Nuove-Giorni, **„trece dincolo de efectele dăunătoare asupra individului, afectînd nu numai microsocietatea familială, dar și întreaga societate națională, atît prin efectele nefaste prezente, cît și prin prejudiciile pentru generațiile viitoare“.** Căutîndu-se adevăratele cauze ale teribilului flagel ce pericliteză integritatea fizică și mintală a sute de mii de oameni, se evocă rădăcinile sociale ale fenomenului. Referindu-se la acest aspect, profesorul italian Vittorino Andreoli declara : „Acești tineri care consumă în prezent droguri au fost bombardați zilnic cu o seamă de cuvinte frumoase despre pace, libertate, dreptate, dar s-au văzut martori și unii dintre ei participanți la războaie de genul celui din Vietnam, care au demonstrat cît de găunoase erau aceste cuvinte. Au aflat că există, alături de țări prospere, altele în care domnește foametea. Au aflat cu surprindere de existența unor structuri imuabile, prăfuite în învățămînt, de veritabile „dinastii“ universitare, în care catedrele sînt transmise din tată în fiu, pînă la cea de a șaptea generație. Au fost martorii confruntărilor politice lipsite de scrupule, ai „spiritului

de dreptate" al justiției, din care lipsește tocmai dreptatea. Și, atunci, de ce ne mai întrebăm cui se datorează această plagă a drogurilor, această forță diavolească ce s-a dezlănțuit în societatea noastră ?"

Așa cum relevă un studiu întocmit de experți ai O.N.U., în țările occidentale circa două milioane de persoane consumă constant heroină, alte 500 000 întrebuințează opiu, iar în jur de 50 milioane recurg la alte halucinogene. Se estimează că, anual, pe piața ilicită, se consumă peste 1 300 tone de opiu, adică mai mult decît se întrebuințează timp de un an în industria farmaceutică de pe glob.

Potrivit unor statistici, în țările occidentale cheltuielile afectate acțiunilor de combatere a consumului de droguri se cifrează la 730 milioane de dolari, sumă alocată, așa cum se exprimă un ziarist britanic, pentru „a împiedica tinerii să pășească pe calea fără întoarcere la capătul căreia se află „moartea albă". Rezultatele se lasă însă așteptate. În cele mai dese cazuri, se observă chiar o creștere a numărului toxicomanilor. Și, în directă legătură, sporește coeficientul criminalității.

Iată de ce, tot mai mulți sociologi, psihologi, psihiatri, la care se adaugă personalități guvernamentale, se pronunță pentru acțiuni ferme menite să atace cît mai profund efectele dezastruoase ale drogurilor. Dar, așa cum se sublinia într-un articol din ziarul Süddeutsche Zeitung, „un pericol nu devine mai mic dacă numai se atrage atenția asupra sa ; trebuie luate măsuri urgente și eficace". Claude Olivenstein, consultant O.N.U. în probleme de toxicomanie, arăta că s-a dovedit că „drogarea este mărturia imposibilei comunicări și a fricii de viitor, mărturia mai ales a pierderii valorilor și carențelor sistemului educativ, afectiv și de comunicare între oameni".

„Nici reprimarea dură a traficanților și consumatorilor, nici ameliorarea mijloacelor de tratament nu vor putea ataca de la rădăcini problema" se subliniază într-un raport al Comisiei O.N.U. pentru narcotice, arătîndu-se că **„pentru a găsi o soluție eficientă trebuie să existe o preocupare mai serioasă în legătură cu cauzele profunde — sociale și economice — care favorizează și determină recurgerea la droguri".**

ION STOICA

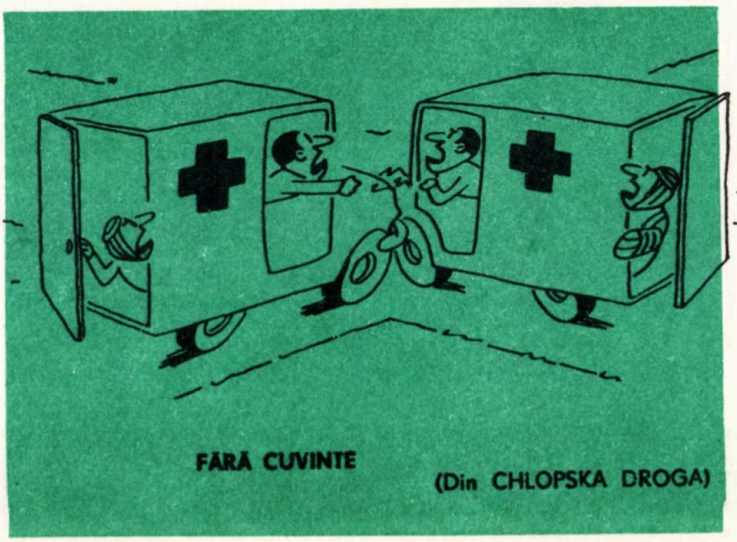

FĂRĂ CUVINTE

(Din CHLOPSKA DROGA)

PERICOLUL „SĂGEȚILOR FRÎNTE"

(Urmare din pag. 179)

tre care Pentagonul, caută să minimalizeze gravitatea acestor incidente. Dar, atunci cînd se pune degetul pe trăgaciul nuclear, nu se poate ști dacă lovitura nu va porni instantaneu, fie din cauza armei, fie din cauza trăgătorului. Nu poate fi exclusă o astfel de eventualitate. Într-un document secret, Ministerul american al Apărării citează 27 de cazuri de „săgeți frînte" (în limbaj codificat, accidente serioase și indicidante privind arme nucleare). Și această cifră, după cum recunosc experții americani, este departe de a fi definitivă. Bombe „pierdute", rachete, „ieșite de sub control", accidente de submarine atomice — toate acestea amenință nu numai zona unde s-au produs.

Potențialul nuclear crește și crește, în același timp, numărul accidentelor de tipul celor amintite. La ce ar putea conduce ele ? „Ne putem aștepta la un foarte grav accident nuclear într-un viitor nu foarte îndepărtat" — apreciază amiralul în retragere Larocque, directorul Centrului de informare pentru chestiunile militare de la Washington.

Tehnica cea mai modernă, precum și oamenii care o mînuiesc, chiar și cei mai competenți, nu dau garanții absolute împotriva erorii. „Nimeni nu poate deveni conștient într-o manieră suficient de completă de toate dereglările posibile, de evenimentele imprevizibile și de erorile umane care ar putea intra împreună în joc, într-o bună zi, inducînd în eroare sistemele de avertisment sau scurtcircuitînd sistemele de siguranță contra ordinului neintenționat de a trage o salvă de rachete". Această frază-avertisment apărută în „Washington Post" arată clar că, în condițiile actuale, eroarea nu poate fi decît fatală.

Podgoria cooperativei agricole „Podgoria" din **Şiria-Arad** coboară pe pante de pînă la 25 de grade, de sus, de sub cetatea dărată aici cu opt veacuri în urmă. Ion Slavici, care s-a născut şi a copilărit la Şiria, a cules de la bătrînii aşezării legenda zidirii cetăţii, de către fiica unui uriaş, Mustoasa, cea care a dat şi numele vinului ce se cultivă pe 60 la sută din suprafaţa podgoriei — Mustoasa de Mădărat. Soiul a dat, în 1981, o producţie medie de 25 de tone. Pe restul de 40 la sută se cultivă Riesling italian şi Fetească regală.

— Mustoasa de Mădărat se cultivă încă din secolul trecut în podgoria şiriană — îşi aminteşte preşedintele cooperativei, Ştefan Borlea. În veacul trecut era aici chiar şi o fabrică de şampanie. Hrubele ei se mai văd şi acum. Mustoasa de Mădărat este un vin alb, uşor, de 9—10 grade, vin sec, de cursă lungă sau, cum îi mai zic oamenii noştri care-l gustă la praşilă, fiindcă te înviorează cînd eşti ostenit „vin de sapă".

— Soiul este foarte productiv — intervine în discuţie inginerul şef al cooperativei, Maxim Peia. La o expoziţie organizată cu prilejul Zilei recoltei, la Piteşti, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU a admirat un butuc de Mustoasă de Mădărat, pe care noi l-am dus acolo, aşa cum l-am scos din vie. Atîrnau pe butuc 37 de ciorchini grei, fiecare cîntărind în jur de 300 de grame. Cu cele 25 de tone la ha din acest soi, am izbutit să obţinem, în 1981, cea mai bună producţie medie de struguri de vin pe judeţ — 12 388 kg la hectar.

Producţia bună ne-a dat posibilitatea să livrăm statului, suplimentar, 568 tone de struguri. Astfel am realizat, peste plan, un milion şi jumătate de lei şi un beneficiu de 1 066 lei pe tona de struguri. De pe urma viei, dar şi a cerealelor şi a culturilor tehnice cîştigă bine şi unitatea şi viticultorii cooperatori. Anul trecut, de pildă, lucrînd în acord global, Maria Cristea, Iacob Floruţa, Ileana Popovici, Rab Ioan, Gheorghe Ponta, Elisabeta Faur, precum şi alţi mulţi cooperatori au realizat, în numai circa nouă luni, o retribuţie de 35 000 lei fiecare.

Cu ani în urmă, înainte de modernizarea podgoriei, Mustoasa dădea doar 3—4 tone de struguri la ha şi unii specialişti ne-au cerut să renunţăm la acest soi... Dar despre modernizarea viei, să vă vorbească şeful fermei viticole, ing. Teodor Albu.

Acesta ne-a relatat :

— Modernizarea a însemnat înlocuirea completă a viei îmbătrînite şi răzleţe cu plantaţii noi, în trupuri compacte, în care se aplică larg mecanizarea. Modernizarea a însemnat realizarea de masive viticole, organizate şi amenajate pentru exploatarea intensivă, cu producţii mari, ca cele de azi. S-au depus eforturi mari, materiale şi umane. S-a executat terasarea. Vita a fost ridicată pe spalieri de beton. S-au completat golurile. S-au format şi tutorat tulpinile. S-au aplicat fertilizări cu îngrăşăminte naturale şi chimice. S-a făcut redesfundarea parţială între rînduri. Pentru valorificarea potenţialului productiv al soiurilor, s-au executat tăieri diferenţiate, de la soi la soi, „stînd de vorbă cu butucul". Aşa, de exemplu, la Mustoasa de Mădărat s-a realizat forma Guyot pe tulpină, iar la celelalte soiuri — Riesling italian şi Fetească regală, pe sistem cordon bilateral semiînalt. Eforturile au dat roade. Locul plantaţiilor clasice a fost luat de cel al viilor intensive, moderne, aşezate, bineînţeles, pe aceleaşi locuri improprii culturilor cerealiere, cu pantă de 25 de grade. Acum, după modernizare, în viile noastre intensive, 60—65 la sută din lucrări, îndeosebi cele care mai înainte cereau mult efort fizic, printre care tratamentele fitosanitare, se execută mecanizat. Au mai rămas ca lucrări manuale doar tăiatul viţei de vie, praşilele pe rînd, introdusul lăstarilor între sîrme desfrunzitul în dreptul ciorchinilor şi recoltatul.

TRAIAN DUMITRESCU

VITICULTORII AU CE ÎNVĂŢA

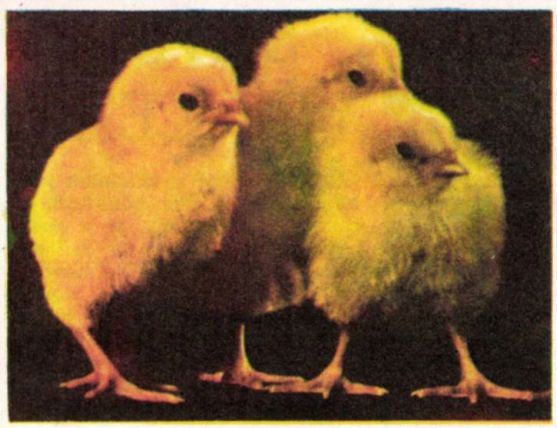

PUTEREA DE EXEMPLU A UNEI ASOCIAȚII

De cîțiva ani buni, Asociația economică intercooperatistă pentru găini ouătoare și pui de carne Văleni-Podgoria-Leordeni, județul Argeș, domină cu autoritate întrecerea unităților de profil, realizările sale avînd putere de exemplu.

● Trei ani la rînd — fruntașă pe țară și locul I între unitățile de profil. ● Pentru producțiile realizate în 1977 — înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste — și medalia de aur „Secera și Ciocanul". ● Activitatea anului 1978 este încununată cu ordinul „Meritul Agricol" clasa I și, cu aceeași distincție, cea din 1979, alături de Steagul roșu și Diploma de onoare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție. ● „Ordinul Muncii" clasa I i-a fost conferit asociației pentru ocuparea — trei ani consecutiv — a locului I în întrecerea socialistă.

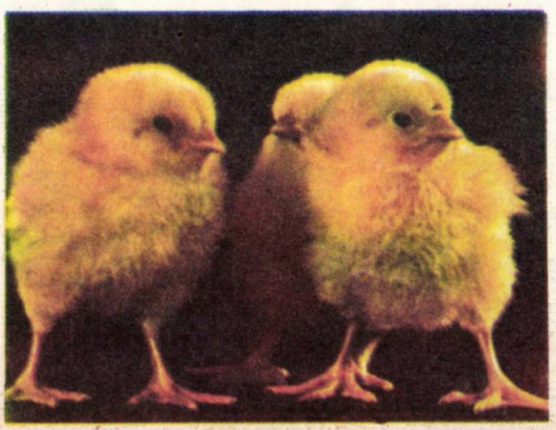

RELAȚIA GRAM-MILION este o lecție de bază care se învață la această școală prestigioasă a muncii. Beneficiile de milioane se fac cu lucruri simple, aparent mărunte. Un gram de furaj, bunăoară, nici nu ai cu ce să-l cîntărești într-o unitate în care în fiecare zi se consumă zeci de tone de nutrețuri combinate. Șapte sau unsprezece grame sînt cîteva fire pe care nici nu le simți în podul palmei. „Firicelele acestea de furaje — explică artizanul recunoscut al succeselor acestei școli a marilor producții, **ing. Alexandru Ciuculete** — directorul unității —, cele cîteva grame adunate și iar adunate dau valori de milioane lei". Reducînd consumul de furaje pentru un ou cu șapte sau unsprezece grame, așa cum s-a întîmplat în ultimii ani, s-au economisit, de fapt, furaje pentru producerea a 1—1,5 milioane ouă anual. Furajele, mai ales cele combinate — se știe — sînt aur curat.

„Marile noastre secrete — explică cu legitimă mîndrie directorul — sînt... oamenii, îngrijitoarele, mecanicii de întreținere, șefii de fermă care fac totul corect, respectă întocmai tehnologiile, acordă atenție și lucrurilor ce par la prima vedere mărunte, fără valoare".

MARILE PRODUCȚII DE OUĂ încep la unitatea erou, **cu... gîgîlicea de o zi.** Aducerea găinilor la un nivel maxim de producție, împreună cu înlăturarea risipei de la manipulare, sînt principalele căi prin care s-a reușit să se economisească pînă la 5,6 kg de furaje pe fiecare găină ouătoare. Nivelul producțiilor de ouă, faptul că în mai puțin de 60 zile păsările de carne ajung la 1,400 kg, sînt hotărîte, în mare măsură, de hrănirea puilor în primele zile de viață. Cunoscutul sistem de hrănire la jgheaburi și adăpare la picurători a fost aici modificat. Administrarea hranei puilor în primele zile de viață se face pe cofraje noi de ouă. Și dacă într-o primă etapă s-a optat pentru picurătoare slăbite, deschise, cu doi ani în urmă s-au cumpărat 12 000 tăvițe și farfurioare de plastic din care puii beau apă cu mult mai ușor, „Reducerea cu pînă la 20 la sută a mortalităților sub limita admisă, precizează **Nina Fulfuc,** contabila șefă a unității, sînt primii bănuți în contul milioanelor de lei beneficii pe care îi realizăm an de an".

CEA MAI BUNĂ ȘI CEA MAI IEFTINĂ ILUMINARE — LUMINA ZILEI. Retușuri repetate — experiență practică filtrată de o gîndire inovatoare — au condus la totala reducere a activității de noapte. Munca este astfel organizată ca totul să se facă la lumina zilei — administrarea hranei, programul imunologic, adunarea ouălor, urmărirea apei și curățenia. Noaptea, doar un mecanic supraveghează tot complexul.

Alte conturi de beneficii :

● Anual 21—22 milioane ouă — 263 ouă de la o găină ; ● Pui de carne livrați la 1,480 kg ; ● Energia electrică economisită într-un an asigură funcționarea complexului 100 zile ; ● Centrală termică cu cărbuni ; ● Depozit frigorific pentru 3,5 milioane ouă ; ● Hală de sortare a ouălor cu două agregate de mare capacitate ; ● Iluminatoare SED — încastrate în acoperișul halelor ; ● În pauze — între seriile crescute pentru puicuțe de înlocuire — pui pentru carne ; ● Cultivarea fiecărei palme de pămînt — 1 075 m.p. de solarii și alți circa 3 000 m.p. de culturi neprotejate.

ION SERBU

GHIDUL

muzeelor bucureştene...

În vizită prin Capitală — individual sau în grup — aveţi la dispoziţie un mare număr de muzee ce pot fi vizitate chiar între două trenuri. Iată spicuiri din bogata listă de aşezăminte de acest gen, deschise publicului :

Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România — Calea Victoriei 12 ; **Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România** — Str. Ştirbei Vodă 1 ; **Muzeul de Istorie a Partidului Comunist Român, a Mişcării Revoluţionare şi Democratice din România** — Şos. Kiseleff 3; **Muzeul de Istorie al Municipiului Bucureşti** — Bd. Anul 1848 nr. 2; **Muzeul Ştiinţelor Experimentale** (şi **Observatorul Astronomic Popular**) — Bd. Ana Ipătescu 21; **Muzeul de istorie naturală Grigore Antipa** — Şos. Kiseleff 1; **Muzeul Curtea Veche — Palatul voievodal** — Str. 30 Decembrie 10; **Muzeul satului şi de artă populară** — Şos. Kiseleff 28 ; **Muzeul literaturii române** — Str. Fundaţiei 4 ; **Muzeul Theodor Aman** — Str. C.A. Rosetti 8 ; **Muzeul colecţiilor de artă** — Cal. Victoriei 107 ; **Muzeul Pompierilor** — Bd. Gheorghe Dimitrov 33 ; **Muzeul tehnic Prof. dr. ing. Leonida Dimitrie** — Str. Candiano Popescu 2 ; **Muzeul Sporturilor din Republica Socialistă România** — Bd. Muncii 43 ; **Muzeul memorial George Bacovia** — Str. G. Bacovia 63 ; **Muzeul memorial Prof. dr. Gh. Marinescu** — Str. Iulius Fucik 27.

...şi al cîtorva din ţară

La **Anseu** (Bihor), recomandăm turiştilor să viziteze bogata şi originala colecţie de artă populară aparţinînd maestrului coregraf Petre Bodeuţ.

În acelaşi judeţ, la **Beiuş**, Muzeul etnografic, aflat într-o frumoasă clădire din centrul oraşului, expune peste 2 700 de obiecte autentice, reprezentative pentru portul popular local, podoabe, creaţii artistice din lemn, textile, produse ale ceramiştilor populari.

În judeţul Bistriţa-Năsăud, la **Livezile**, recomandăm un popas la Colecţia etnografică şi de artă populară a lui I. Rusu.

Nu departe de Băile Herculane, în comuna **Cornea** (Caraş-Severin) se găseşte un interesant Muzeu etnografic comunal.

În acelaşi judeţ, la **Mehadica**, se află un Muzeu etnografic sătesc, cu interesante exponate de port popular şi ustensile gospodăreşti.

La **Curtişoara**, la 8 km de Tîrgu-Jiu, poate fi vizitat Muzeul arhitecturii gorjene, amenajat în aer liber, într-un cadru deosebit de pitoresc.

În judeţul **Hunedoara**, în drum spre cetăţile dacice de la Grădiştea, un popas la **Orăştie** permite vizitarea Muzeului de artă populară, care ilustrează pe larg tradiţiile etnografice din zonă.

Încheiem scurtele recomandări, arătînd că la **Cîmpulung Moldovenesc** (Suceava), turistul nu trebuie să pregete să viziteze Muzeul etnografic al lemnului, cu obiecte de o deosebită valoare, demonstrînd tradiţiile lucrului în lemn.

SATUL VRÎNCEAN

Vrancea, ţară a minunilor naturale, a poveştilor bătrîneşti, a cîntecului strămoşesc şi a poeziei neîntrecute, cum o definea Dem. G. Teodorescu, se numără printre binecuvîntatele plaiuri ale ţării în care istoria te întîmpină la fiece pas. Deşi i-am străbătut în nenumărate rînduri drumurile, trebuie să spunem că pînă de curînd n-am ştiut, totuşi, că aici, în imediata vecinătate a Focşanilor, în „Crîngul Petreşti", există o rezervaţie etnografică în aer liber, un muzeu al satului de o deosebită valoare documentară şi artistică.

Structurat pe două sectoare distincte, cel al instalaţiilor tehnice ţărăneşti şi cel al gospodăriilor şi construcţiilor de interes public, muzeul cuprinde, într-un ansamblu unitar, 73 de construcţii autentice, grupate în 32 de complexe, cu peste 5 700 de diferite piese. Din primul sector, atrag cu deosebire atenţia,

Printr-o poartă măiastru sculptată...

„...asupra artei frumosului din izvorul botelor ciobăneşti de pe meleagurile Bucovinei, gravură aplicată pe diferite obiecte din lemn, executate de învăţătorul Chiril Dranca, originar din Ciocăneşti-Stulpicani, judeţul Suceava" (Cuvinte încrustate pe coperţile din lemn ale unui jurnal de impresii).

prin modalităţile constructive şi aspectul funcţional, instalaţiile hidraulice destinate prelucrării produselor — cereale, struguri, fructe, lînă, lemn etc. — specifice perioadei de trecere de la economia naturală, practicată în timpul formării obştilor sătеşti, la cea de tip feudal, bazată pe dezvoltarea meşteşugurilor. Iată, bunăoară, grupul morilor de apă aduse de la Răuţi, Răchitaşu, Spulber sau Putna, punînd în evidenţă două tipuri de instalaţii, unul mai primitiv — cel cu roată orizontală sau cu „titirez", avînd aducţiunea inferioară şi transmisia direct la pietre, şi altul mai evoluat, cu roată verticală, prevăzută cu cupe, avînd aducţiunea superioară. Sau dîrsta pentru îngroşatul şi scămoşatul cergilor şi piua pentru îndesitul abalei de suman şi iţari, aduse de la Nistoreşti, joagărul de la Tulnici pentru fasonatul lemnului, atelierul de olărit de la Vidra, localitate renumită şi azi în arta ceramicii, crama-monument de la Cotesti, datată printr-o inscripţie, pe zăvor, din 1859, anul Unirii, toate vorbind atît despre preocupările cît şi despre ingeniozitatea locuitorilor de pe aceste minunate meleaguri româneşti.

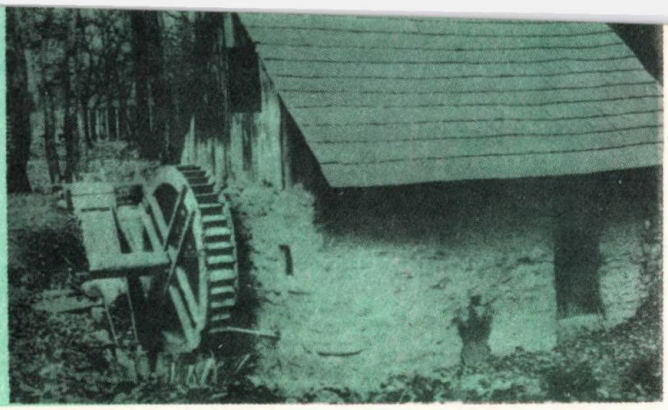

Dîrstă, satul Romaneşti, comuna Nistoreşti

Cît priveşte cel de al doilea sector, el realizează o sinteză a tipurilor tradiţionale de gospodării ţărăneşti şi construcţii de interes public — şcoală, primărie — din principalele localităţi de pe văile Putnei, Zăbalei, Milcovului, Susiţei, Rîmnicului, Siretului etc., înfăţişînd caracteristicile arhitecturale şi specificul etnografic al diferitelor zone ale judeţului. Impresionează în mod deosebit aspectul caselor de munte — construite pe temelii de piatră, din bîrne rotunde, prinse la capete în „cheutori", cu acoperişuri în patru ape, din şindrilă — ale căror interioare păstrează materializată bogata şi cunoscuta spiritualitate vrînceană, cu adînci şi solide rădăcini în vreme. Călcăm cu pioşenie în casa-monument din comuna Vrîncioaia, admirăm „salonul sovejean", ai cărui pereţi sînt acoperiţi în întregime de ţesături de o rară frumuseţe.

Impresionant în întregul său, muzeul satului vrîncean ne cheamă, aşadar, la o întîlnire cu istoria şi frumosul.

P. VOICULESCU

Da, este vorba de cartea de impresii existentă în casa-muzeu de pe strada Centrului nr. 254 — casă ce se distinge între celelalte, care de care mai frumoase şi mai în stilul Ţării de Sus — a învăţătorului pensionar septuagenarul Chiril Dranca. **Văzînd-o, simţi nevoia să te opreşti, măcar pentru o clipă. Baţi la poarta măiastru sculptată şi îţi deschide în grabă un om nu mare la stat, vioi, prietenos, care te cucereşte de la primul schimb de cuvinte.**

— Păşindu-mi pragul casei, sînteţi bine veniţi !

— Ne-a surprins plăcut ceea ce am văzut aici, la dumneavoastră : porţile, gardul, curtea, casa...

În loc de răspuns — răspuns ce poate veni pentru oricare trecător pe acolo, prin Stulpicanii Ţării de Sus — gazda te invită să-i vezi creaţia de-o viaţă. Lăzi de zestre sculptate, de la miniaturi pînă la cele în mărimi naturale, rame şi basoreliefuri în lemn cu scene specifice vieţii bucovinene : mobilier încrustat cu motive locale, o gamă variată de panoplii vînătoreşti etc. etc.

Sînt sute şi sute de creaţii originale ce împodobesc casa de la intrare pînă în cel mai din urmă ungher. La care să te opreşti mai întîi ? Poate la baltagul pe care este încrustată emoţionanta dramă ciobănească a Vitoriei Lipan şi a familiei sale ; ori, poate, asupra simbolicei mese pe tăblia căreia artistul popular a încrustat patru scene reprezentative din lupta neamului nostru pentru libertate şi neatîrnare : 1877—1907—1947 şi 1977, anul cînd am sărbătorit un veac de independenţă pe pămîntul românesc. Sau, poate, în dreptul celor două basoreliefuri, tot încrustate în lemn, care ne reamintesc nouă, celor de azi şi de mîine, că pentru omenire nimic n-a fost, nu este şi nu va fi mai de preţ decît pacea, dezarmarea, înlăturarea primejdiei apăsătoare a războiului.

— Eram copilandru — îşi aminteşte gazda — în vremea celui dintîi război mondial. Ororile celui de al doilea îmi sînt însă bine ştiute. Ca dascăl, timp de peste 43 de ani, am căutat ca celor cărora le-am pus în mînă condeiul, traforajul şi dalta de sculptură, să le insuflu alături de dragostea şi pasiunea pentru frumos, deopotrivă şi pe aceea pentru dreptate, cinste, înţelegere şi pace.

Ca o încununare şi recunoaştere, în acelaşi timp, a gîndurilor de bine şi a trudei în slujba frumosului, învăţătorul pensionar Chiril Dranca se numără printre laureaţii Festivalului naţional „Cîntarea României" ediţiile a doua şi a treia.

A. SURUGIU

Hărnicia la ea acasă

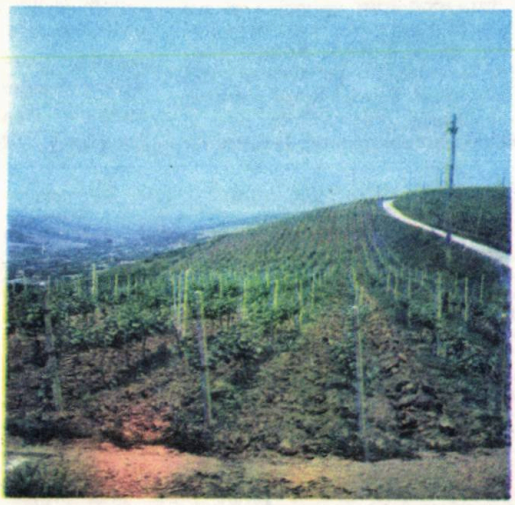

Pe colinele Recașului, județul Timiș, se întind cele 233 ha cu vii pe rod ale Asociației economice intercooperatiste viticole. Sînt vii moderne, intensive, cu rod bogat. Alte 300 ha sînt plantații tinere ce vor intra pe rod în acest cincinal. Dintre cele pe rod, 101 ha sînt cultivate cu struguri pentru vinurile roșii: Cabernet Sauvignon, vin tare, bărbătesc, Merlot, care dă pînă la 16 tone struguri la hectar, Cadarcă și Pinot Noir, precum și cu soiuri de vinuri albe — Creață de Banat și Riesling italian. Restul de 132 ha sînt vii cu struguri din soiuri de masă: Chasselas d'oré, Muscat de Hamburg și Regina viilor.

De la crearea asociației, acum trei ani, producțiile medii de struguri au fost mereu în creștere: 1975 — 5 tone; 1980 — 7 tone; 1981 10 tone; în 1982 se prelimină 12—13 tone la hectar. Aflăm de la tînărul director al asociației, ing. **Iosif Petruse** că asociația și-a încheiat întotdeauna activitatea cu beneficii, cea ce i-a permis să nu ceară bani pentru modernizare și dezvoltare celor șase cooperative agricole asociate: Recaș, Izvin, Petrovaselo, Stanciova, Herneacova și Bazoșu Vechi.

Producțiile de la an la an mai bune s-au datorat aplicării unor lucrări importante prevăzute de tehnologie: în viile pe rod s-au executat lucrări de completare a golurilor și de instalare a sistemului de susținere (spalieri, cîte o sută de mii pe an, asociația și-i produce singură, cu vibratorul și cofrajele procurate în urmă cu doi ani, realizînd astfel o economie de circa o jumătate de milion de lei); plantația a fost fertilizată cu gunoi de grajd și cu îngrășăminte chimice complexe; s-a executat desfundarea parțială între rînduri etc. În paralel, au fost înființate noile plantații pe mai bine de 300 ha., cu soiuri roșii de calitate superioară: Oporto, timpuriu și Merlot, precum și cu soiurile albe Fetească regală și Chasselas d'oré.

În aceste plantații noi, cum spuneam, neintrate încă pe rod, se cultivă, intercalat, ceapă, sfeclă roșie și de zahăr, cartofi, rădăcinoase. O parte din recoltă va merge la cantinele celor șase ferme ale asociației, restul va fi livrat la fondul de stat, cu un beneficiu de o jumătate de milion lei.

Pentru o tot mai bună aprovizionare a cantinelor, în toate fermele s-au creat microferme zootehnice, în care sînt crescute vaci de lapte și porci. Vacile sînt scoase la păscut pe cursul văilor, iar porcii sînt hrăniți, în cea mai mare parte, cu resturile de la cantină și cu porumbul cultivat în incinta fermelor.

Avînd și o livadă de 50 ha, asociația a înființat și o secție de sucuri naturale, prin care se valorifică superior struguri, cireșe și prune. De asemenea, viticultorii au înființat pe un ha o căpșunărie.

Foarte mulți lucrători ai acestei asociații sînt oameni de inițiativă, fruntași între fruntași. Cu regretul de a nu-i putea menționa pe toți amintim pe șefii de ferme inginerii Leontin Berje și Ștefan Petrea, pe șefii de echipe Tulus Nicolae și Dumitru Stoian, pe mecanizatorii Ioan Tomin și Ștefan Colarez, pe viticultorii Rachin Jiva și Țifra Andrei.

TRAIAN DUMITRESCU

„COMUNA DIN NOU ÎN PORUMBULUI“

Oriunde în județul Timiș, localității **Topolovățu Mare** i se spune **„Comuna porumbului“.** Sînt întemeiate motive pentru aceasta. Cooperativa agricolă de aici, cu 12 750 kg porumb-boabe la ha pe teren neirigat, deține recordul pe țară la această cultură ; an de an, de un deceniu încoace, unitatea realizează în medie un vagon de porumb la ha, livrînd suplimentar, în acest interval, zeci de mii de tone la fondul de stat. Pentru aceste rezultate, ea a fost distinsă cu titlul de **Erou al Muncii Socialiste,** i s-au conferit de trei ori **Medalia de Aur „Secera și Ciocanul“,** precum și Ordine ale Republicii.

În 1981, cooperativa agricolă din Topolovățu Mare s-a unificat cu cooperativele Ictar și Cralovăț. Întrucît ultimele două realizaseră în anii din urmă producții mediocre de porumb, direcția agricolă a propus unității unificate să-și prevadă în plan o producție medie de 5 tone boabe. Dar, fapt demn de toată lauda, adunarea generală a cooperativei a hotărît să se planifice 10 tone boabe la hectar. Faptele le-au îndreptățit hotărîrea : a fost obținută o producție medie de peste un vagon, iar ferma nr. 1, condusă de ing. Nicolae Lungu, cu 11 443 kg porumb-boabe la hectar, a ocupat primul loc pe țară.

Ing. Ioan Josu, președintele cooperativei Topolovățu, al biroului executiv al C.U.A.S.C., precum și directorul S.M.A., ne-a mărturisit sincer că nu știe încă dacă toate unitățile din consiliu vor realiza vagonul de porumb în 1982, este însă ferm hotărît ca unitatea al cărei președinte este să-și depășească recordul, să treacă adică de 13 tone la hectar.

Pe ce se bazează cînd afirmă aceasta, mai ales că recordul trebuie realizat pe mai bine de 1 200 ha ? Cooperativa a terminat semănatul prima pe județ, cu o săptămînă înaintea celorlalte unități. Au fost semănate 70 000 de boabe la hectar, pentru a avea certitudinea a minimum 55 000 de plante la recoltare. În ceea ce privește soiurile folosite, ing. Josu consideră că hibridul tardiv, de mare productivitate, HS 400 este cel mai bun pentru zona de cultură respectivă. Alături de acesta, începînd din 1982, este folosit hibridul HS 700, în care președintele își

pune mari speranțe pentru noul record de 13 tone la hectar. Prin folosirea numai de hibrizi tardivi nu vor apărea dificultăți în privința perioadei optime de recoltat ? Răspunsul este nu. Prin lucrări de cirnit și depănușat în lan, nu numai că se grăbește coacerea, dar porumbul se și usucă bine, el avînd la livrare o umiditate de doar circa 20 la sută. Aceasta înseamnă că, la baza de recepție, pentru reducerea la nivel optim a umidității recoltei adusă din „comuna porumbului“ nu se mai consumă nici un gram de combustibil, nici un kW energie electrică...

În scopul extinderii și în alte părți a acestor lucrări, l-am rugat pe inginerul Josu să explice succint cum se execută ele. Iată ce ne-a spus :

— Cîrnitul și depănușatul sînt lucrări simple pe care și în trecut țăranii le executau ; din motive de neînțeles, ele au fost însă abandonate, deși prezintă avantaje evidente. Oamenii în vîrstă sînt sigur că nu le-au uitat și-i pot învăța să le execute și pe cei mai tineri. Cîrnitul se face atunci cînd porumbul este pe cale să încheie faza lăptoasă și constă în frîngerea coceanului deasupra știuletelui, întrerupîndu-se astfel circulația sevei spre vîrf unde nu mai este necesară. Depănușatul în lan îi urmează imediat și constă în îndoirea pănușilor la baza știuletelui, pentru a-l expune la soare și vînt : în acest mod se grăbește coacerea boabelor.

După cum se vede, lucrări simple, dar de mare importanță economică. Cine vrea să obțină un vagon de porumb la hectar — și cine nu vrea ? — să urmeze exemplul harnicilor cooperatori din Topolovățu Mare !

TUDOR DIMA

Sfaturi practice

Pentru gospodăria dumneavoastră

CIUPERCĂRIE

Cultura ciupercilor, fiind o cultură dirijată, prin condiționarea factorilor de mediu exterior (temperatură, umiditate, ventilație) necesită, pentru realizarea ei, un local de cultură corespunzătoar. Asemenea spații, putînd fi amenajate pentru cultura ciupercilor după tehnologia cea mai simplă, sînt pivnițele, grajdurile vechi și bordeiele. Cu sprijinul reputatului specialist în materie, ing. dr. **Nicolae Mateescu,** șeful fermei de ciuperci din Mogoșoaia a I.C.L.F. Vidra, vă prezentăm aici o pivniță adaptată pentru cultura ciupercilor, cu așezarea biloanelor pe stelaje.

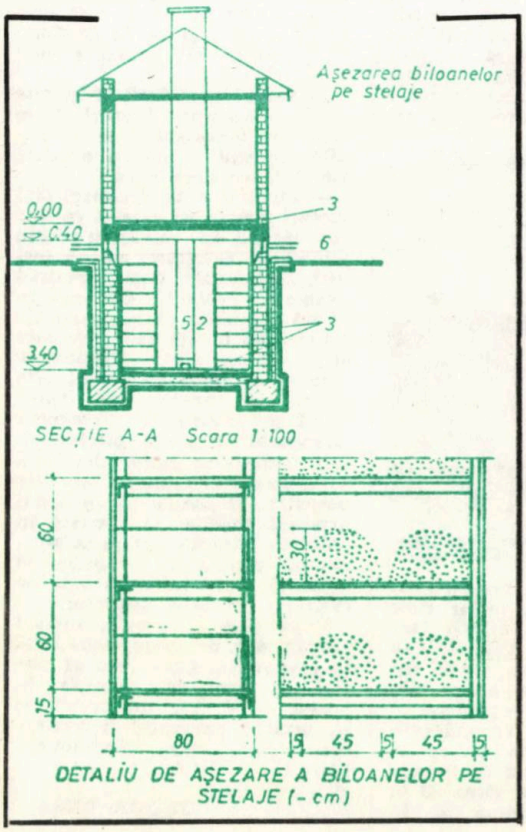

DETALIU DE AȘEZARE A BILOANELOR PE STELAJE (- cm)

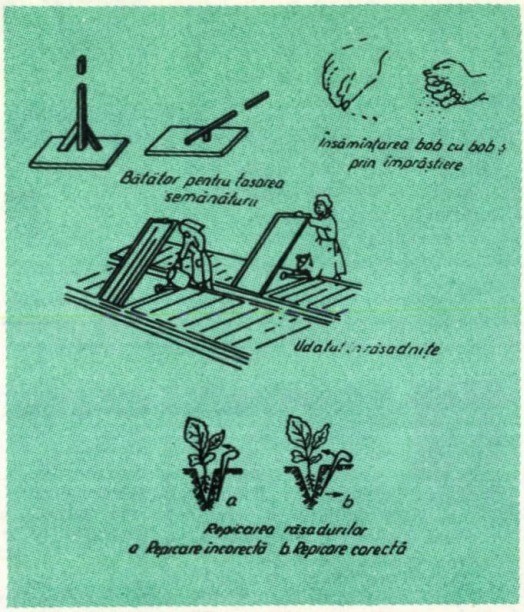

Repicarea răsadurilor a Repicare incorectă b Repicare corectă

RĂSADURI

Semănatul în vederea producerii răsadurilor de legume se face în rînduri, la 5 cm distanță, cînd acestea se repică și la 8 cm cînd nu se repică. Pe rînd, semănatul se face mai des cînd se repică și mai rar cînd nu se repică. Adîncimea de semănat — între 0,5–1,5 cm. După semănat, sămînța se acoperă cu un strat de 0,5–1,4 cm amestec de pămînt, se udă și se întinde peste semănătură o folie de polietilenă care se menține pînă la răsăritul semințelor.

Unelte speciale de grădinărit

Nu vă vom prezenta aici uneltele pe care le cunoaşte şi de care nu se poate lipsi nici un grădinar, cum ar fi sapa, grapa, stropitorile, furtunul şi cazmaua. Vă vom prezenta altele mai puţin cunoscute şi care, din păcate, nu prea se găsesc în magazinele sătești, dar care, după schemele alăturate, se pot confecţiona lesne în orice atelier.

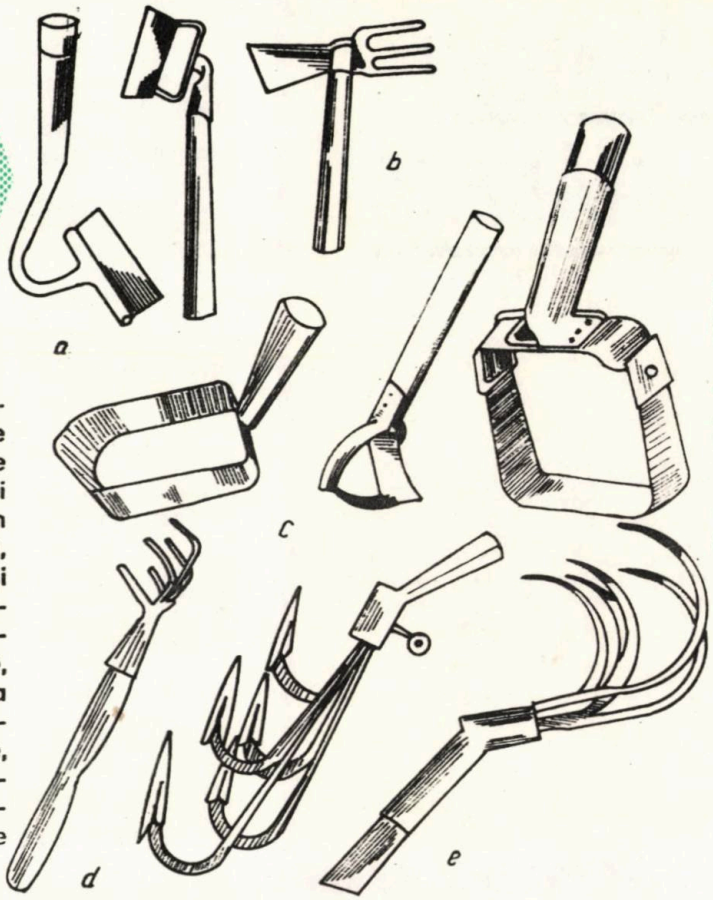

Unelte speciale de grădinărit : a — săpăligi late; b — săpăliga cu gheare; c — prăşitoare răzătoare; d — gheară pentru crustă; e — prăşitoare flexibilă.

INSTALAŢIE DE BIOGAZ

Deşi în ultimele două ediţii ale almanahului am publicat schema şi datele constructive ale instalaţiei de biogaz pentru gospodăriile populaţiei, la cererea insistentă a numeroşi corespondenţi revenim cu prezentarea acesteia. Ea este compusă din cuvă şi gazometru. Cuva se realizează prin săparea unei gropi cu diametru de 2 m şi adîncimea de 1,25 m. Pe fundul gropii se pune un strat de 10 cm balast, bine bătătorit, peste care se toarnă un strat tot de 10 cm de beton cu armătură metalică. După întărirea betonului, groapa se căptuşeşte, pe o grosime de 10 cm, cu cărămidă sau beton armat. Cilindrul rezultat îl înălţăm deasupra gropii, circa 1,20 m. El este dublat în afară, la 10—12 cm, de un al doilea cilindru realizat din acelaşi material. Cei doi cilindri sînt uniţi la nivelul solului, care le serveşte de bază, formînd împreună un U. Amîndoi vor fi bine tencuiţi.

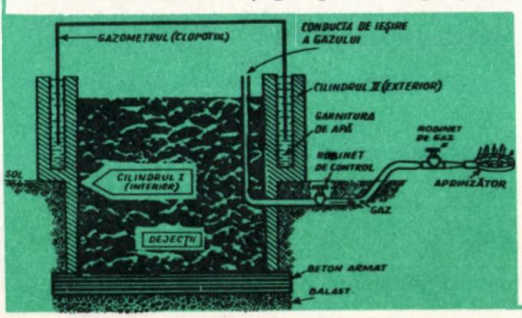

Gazometrul se confecţionează din tablă groasă de 2—3 mm, protejată anticorosiv. Volumul gazometrului este cel puţin jumătate în raport cu cel al cilindrului şi se introduce cu gura în jos între cei doi pereţi cilindrici ai cuvei, realizîndu-se astfel o etanşare perfectă a bazinului de fermentare anaerobă a materiilor. Pînă la gura cilindrului interior se montează conducta de ieşire a biogazului, conductă cu diametrul de 3—4 cm. Conducta metalică protejată împotriva ruginii iese în exterior, pe sub garnitura de apă, mergînd pînă la arzătorul cu o deschidere mai mare decît a celui utilizat la aragaz, biogazul avînd o presiune mai mică.

GRAIURI ROMÂNEŞTI

Cititorul Petre Mihai din Arad ne întreabă cum s-a format limba literară actuală care, datorită şcolii, literaturii, presei etc., a devenit limba tuturor românilor. Aceasta deşi în trecut între vorbirea oamenilor din diferite regiuni existau deosebiri, uneori mari, fonetice şi lexicale.

După cum se ştie, limba literară este aspectul cel mai îngrijit, o formă particulară a limbii unice a întregului popor, exprimînd normele corecte fonetic, lexical şi gramatical ale acesteia. Reprezintă forma cea mai evoluată a dialectului dacoromân şi s-a constituit din contopirea subdialectelor şi graiurilor vorbite de locuitorii de pe tot cuprinsul ţării. A fost un proces îndelungat şi complex, iar dacă astăzi limba noastră s-a ridicat la un înalt nivel de expresivitate fiind capabilă să redea raţionamente filozofice oricît de subtile sau trăiri intense, aceasta se datoreşte tocmai bogăţiei de expresii şi plasticităţii graiurilor care au nutrit-o.

Iată cîteva texte ce oglindesc modul de exprimare care se folosea în diverse zone :

Fost-o şicî un mari imparat şi si chema Săvian. Di uni şi pănî uni aşel împarat avé urechi mari ca di coşcojemiti magar. Şi tari sî mai feré aşel împarat sî nu cari cumva sî afli supuşî lui aşastî mari tainî. Umbla numa cu capu acupirit, di nu i sî vide urechili şeli mari. Nimine dar nu ştie dispari aşest sicret, fărî numa bărgheru lu împaratu Săvian îl ştié. Şî, doamni, sî feré şi el sî nu-l dei-n poblic, căşi vai ş-amar di viaţa lui : spînzurătoare-l aştepta. Din prişina asta, cî ştié aşastî tainî şi nu puté sî vorgheascî şî altue dispri e, înşepu ghetu om sî i sî facî rău, a sî umfla, cî si strînjinjé-n coşu lui răutati. Căzusî ghietu om în dropicî. Sî dusî dar sarmanu la un doftor neamţ, foarti diparti, şi-i spusî cum stî lucru. Doftoru şela sî vedi lucru cî iara diştept a dracului, cî l-o putut vindeca, măi tatî, uşor di tot. I-o spus cî sî sî ducî pi cîmp diparti şî sî hiie singur, sî nu-l audî nimine. Sî sî pui sî săpi o bortî-n pămînt, sî sî pui cu gura la bortî tuchit jos la pămînt şî si striji tari, di trii ori : „ari împaratu Săvian urechi di magar". Di acolo va eşî o buruianî cu frunza ca ureche di magar ; sî o tai mărunţăl şî sî faci din é nişti şiuşiuleţe pi cari noi li mai chemăm şi ţigări; pi cari sî li bee şî sî va vindeca.

Şî sî vez matali c-o avut dreptati neamţu dracului, cîşi cum o făcut aşî, cum o-nşeput a sî disumfla şi a nu-i mai faşi rău sîcretu pi cari-l ştié dispri împaratu. Di atunşi s-o născoşit pustiu ista di tiutiun; di aşée samînî frunza lui cu ureche di magar ; iar şini ari cîti un alean la sufletu lui şi nu-l poati uita nişi spuni altue, be tiutiun ca sî-l mai poatî uita.

(Text moldovenesc reprodus din O. Densusianu — „Antologie dialectală")

Iată o strigătură maramureşeană culeasă de Tache Papahagi :

Bu colea cu brîn cu la,
Numa mă săgea la spa;
Bu colea cu la cu brîn,
Numa mă săgea la rîn.

Adică : Bună [-i] coleaşa cu brînză
[şi] cu lapte,
Numai mă săgeată la spate ;
Bună [-i] coleaşa cu lapte [şi] cu brînză,
Numai mă săgeată la rînză.

Şi altă strigătură, din Vişeu

Păhăruţ cu şchirbătură,
Cît îl pui la gură cură;
Gîngheşchi că-i cu făcătură.
Păhăruţu cît un cui
Cît îl pui la gură nu-i !

Aţi putea răspunde la această ghicitoare culeasă din Negreşti-Oaş ?

Mă dusăi la şinghilita; luai roşiie; am ghinit acasă ş-o am pusu-n neagra ş-am pus papicu pi ie. Zini dorlogosu-flocosu şi pusă papicu giosu şi luă roşiie ghin neagra şi fugé, pi-ntunecosu.

Cine gîce, bghine nimeré !

Adică : mă dusei la măcelărie, luai carne ; am venit acasă şi am pus-o în oală şi am pus capacul pe ea. Veni pisica şi puse capacul jos şi luă carnea din oală şi fugi pe horn. Cine ghiceşte, bine nimereşte.

Fragmentul următor este dintr-un text cu-

(Continuare în pag. 203)

Pivotul unei podgorii cu faimă —

I.A.S Niculițel

Rostirea numelui de Niculițel, asociat cu cel de Sarica, conturează multor compatrioți și chiar unor oameni din țări îndepărtate, imaginea unei podgorii vălurind pe coaste, umplîndu-ți, parcă, pieptul de parfumul inegalabil al teascurilor.

Mai puțini sînt însă cei care știu că aici, în vatra podgoriei de la Niculițel, a fost dată la lumină o superbă statuetă — azi expusă la muzeul din Tulcea — Bachus cu un ciorchine în mînă. Pe coastă, în drumul ce urcă de la Niculițel la Telița, lîngă rădăcina rîndurilor de vie aflăm o altă mărturie a trecutului îndepărtat și mîndra : un cuptor — de curînd descoperit — în care strămoșii noștri ardeau bombarde făcute din lut.

O hartă întocmită după războiul de independență (în 1881) arată că viile de la Niculițel însumau 281 ha, destul de mult pentru acea vreme. Întreprinderea agricolă de stat Niculițel are astăzi 976 ha vie pe rod și se constituie — nu numai sub raportul mărimii, dar și al tehnologiilor pe care le aplică în cultura viței de vie și la producerea vinurilor — ca pivot în jurul căruia — armonios, organic — s-au integrat într-o mare podgorie, plantațiile cooperativelor agricole Niculițel — 550 ha, Isaccea — 200 ha, Telita — 300 ha și ale asociației intercooperatiste Somova — 550 ha.

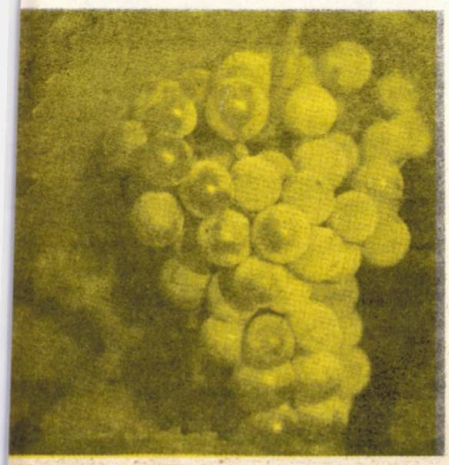

„Zona Niculițel, explică cu pasiune inginerul **Gheorghe Saridache,** directorul întreprinderii, este ideală pentru viticultură". Podgoria Niculițel este, în fapt, o uriașă potcoavă cu deschidere spre Dunăre și lacurile Saun și Gorganul, dispusă în amfiteatru pînă la 80 metri altitudine. Și, de aici, lucru extraordinar, vîntul predominant fiind cel dinspre lacuri, nu usucă, ci îmbogățește umiditatea atmosferei, creînd un microclimat favorabil viței de vie. Pentru că, acolo unde se termină via, imediat, de lîngă ultimul butuc, începe pădurea de tei, acel unicat al Europei, pădure care formează un paravan natural ce nu lasă să treacă mai departe aerul umed. Dar convertirea acestor condiții naturale în faimoasele vinuri de Sarica-Niculițel, Aligoté, Riesling, Pinot gris și mai de curînd Cabernet Sauvignon și Merlot — cere multă, multă muncă, o înaltă specializare, dăruire, patimă dacă vreți.

Pe trunchiul viguros al tradiției, la Niculițel noutatea tehnică s-a altoit tot viguros. De cîțiva ani, la I.A.S. Niculițel se desfășoară, în etape, o amplă acțiune de modernizare. Capul butucului este înălțat de la 10 cm. la 70 cm. deasupra solului. Se aplică dirijarea lăstarilor pe sîrme duble. Înălțarea permite o mai bună aerisire a butucului, se obțin producții mai mari, culoare mai uniformă a strugurilor. Anul trecut cîteva ferme au obținut producții — record : Bădila, condusă de ing. Eugen Pestriț, în prezent promovat inginer șef al unității — 14 tone struguri la ha; Isaccea — șef de fermă ing. Augustin Fleșeru — 13,5 tone la ha; Cocoșu — fermier ing. Gabriela Pestriț — 13,5 tone struguri la hectar.

Analizînd — cu prilejul vizitei făcute anul trecut — condițiile de excepție ale zonei și ale plantației, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cerut viticultorilor de la Niculițel să ajungă într-un timp cît mai scurt la producții medii de 15 tone struguri la hectar.

Competenți, hotăriți în tot ceea ce întreprind, specialiștii de la Niculițel și-au creat condiții să realizeze pe întreaga unitate o producție medie de 15 tone struguri la hectar, chiar din acest an. În perioada scursă de la vizita conducătorului partidului și statului au fost realizate — prin autodotare — într-o concepție originală, sub directa îndrumare a ing. Gheorghe Saridache și a ing. Alexandru Cristea, șeful vinificației, autovinificatorul, instalația de încălzire a mustului și descărcare mecanizată din autovinificatoare. Dacă în vechea instalație de vinificație în roșu se realizau 30 tone pe zi, acum capacitatea ei a fost ridicată la 200 tone pe zi.

Culesul nu s-a terminat. Mitrea Bujoreanu — contabil șef al întreprinderii, altfel reținut pînă la zgîrcenie — estimează însă că I.A.S. Niculițel va încheia anul 1982 cu o producție globală în valoare de circa 146 milioane lei, cu 10 milioane mai mult decît s-a planificat, ceea ce va mări și valoarea beneficiului la mai mult de 6,8 milioane lei. Premise pentru ca în vitrina de trofee, alături de Ordinul Muncii clasa I, obținut pentru ocuparea locului trei pe țară în întrecerea socialistă, să strălucească altă prețioasă distincție. Cartea de vizită a vinurilor de Niculițel — recolta 1982 — este de pe acum prestigioasă.

ION ȘERBU

„Cupa U.N.C.A.P." la...

OINĂ

Se poate afirma fără nici un fel de exagerare, că a VIII-a ediție a finalei concursului național sătesc de oină, care a avut loc pe stadionul „Viitorul" din Drăgășani, a fost un adevărat festival al sportului nostru național. Cele 14 echipe calificate pentru finală în etapa de zonă au dovedit o bună pregătire tehnică, demonstrînd încă o dată spectaculozitatea acestui sport. De remarcat că la această ediție a concursului, în etapele premergătoare finalei, au luat parte peste 300 de echipe din toate județele țării și aproape 3 000 de jucători. La finala de la Drăgășani a participat și echipa „Mioriția"-Ciocadia, județul Gorj, care nu împlinise decît cîteva luni de la înființare și care a ocupat un meritoriu loc 7 înaintea multor echipe cu vechime în această disciplină sportivă.

Rețineți că echipa din Ciocadia este condusă și îndrumată chiar de primarul comunei. „Cupa U.N.C.A.P." a revenit cunoscutei formații **„Viața Nouă"-Olteni,** județul Teleorman, care are în componența sa 5 maeștri ai sportului. Următoarele locuri au fost ocupate în ordine de echipele : **„Energia"-Rîmnicelu,** județul Buzău, **„Dunărea"-Ciobanu,** județul Constanța, **„Recolta"-Apoldu de Sus,** județul Sibiu, **„Biruința"-Gherăești,** județul Neamț și **„Venus"-Negrilești,** județul Bistrița-Năsăud.

POPICE

La Cluj-Napoca, unde s-a desfășurat cea de a VI-a ediție a concursului național sătesc de popice, au fost reprezentate toate județele țării, ceea ce nu s-a petrecut la edițiile precedente. La etapele pe comună și consilii unice agroindustriale, numărul participanților a fost de peste 10 000. Pe echipe, locul I a fost cucerit de reprezentativa județului **Suceava** formată din **Maria Moreanu, Mihail Miron și Gheorghe Ilie,** toți țărani din comuna Vama. Următoarele locuri au revenit echipelor din **Cluj** și **Prahova.**

Gazeta „Agricultura socialistă" a acordat o cupă pentru fair-play. Ea a fost atribuită popicarilor din județul **Buzău** care au corectat pe arbitrii atunci cînd — din greșeală — le-au trecut mai multe popice doborîte decît erau în realitate.

La individual fete, locul I a revenit concurentei **Chiulteam Ablahim** — Constanța și lui **Constantin Călugăreanu** — Nemț, la băieți.

LUPTE

Voinicii satelor și-au dat întîlnire la Suceava unde a avut loc finala celei de a VI-a ediții a concursului național sătesc de lupte greco-romane. Mai întîi o remarcă. La a V-a ediție a acestui concurs, scriam în gazeta noastră că federația de specialitate trebuie să cheme la lotul național tineri talentați care s-au evidențiat la acest concurs sătesc.

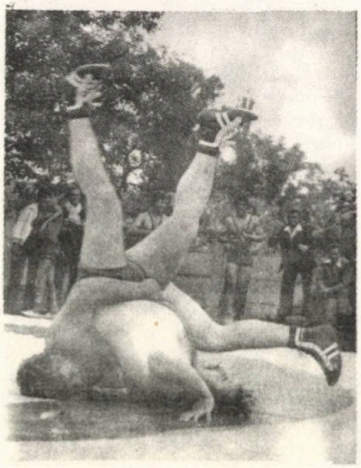

Spre satisfacția tuturor, am aflat la Suceava că mulți luptători din mediul sătesc au fost incluși în lotul care se pregătește pentru Jocurile Olimpice din 1984. Printre aceștia se află și luptătorii : Popa Murică, Florin Călăuz, Gheorghe Costin, Dumitru Pintea și Ștefan Palinkaș.

La Suceava, în ordinea celor 10 categorii, primul loc a fost cucerit de următorii luptători : **Alexandru Șerban** (Nufărul-Tulcea) ; **Vasile Soare** (Mănești — Prahova) ; **Marin Țăpurin** (Murgași — Dolj) ; **Viorel Prelipceanu** (Horodnicu de Jos — Suceava) ; **Ion Nichitoi** (Botoșana — Suceava) ; **Florin Călăuz** (Gîrdani — Satu Mare) ; **Gheorghe Costiug** (Valea Moldovei — Suceava) ; **Niculae Coteț** (Balta — Mehedinți) ; **Gheorghe Panaite** (Piatra Olt — Olt) ; **Sanda Vasile** (Osoi — Iași). „Cupa U.N.C.A.P." a revenit luptătorilor din județul **Suceava.**

ATLETISM

În ziua cînd Universitatea Craiova smulgea un punct prețios în deplasare la Corvinul Hunedoara (5 iunie 1982), pe stadionul lor din Bănie avea loc unul din cele mai reușite concursuri organizate de U.N.C.A.P., C.N.E.F.S. și U.T.C. — concursul național sătesc de atletism. Organizare de excepție, participare de excepție. Noutățile acestei finale au constat în faptul că au participat reprezentanți ai tuturor județelor, inclusiv Sectorul agricol Ilfov al Capitalei. Numărul participanților la etapele premergătoare finalei a fost de peste 20 000.

La concurs au fost admiși și elevii liceelor agroindustriale care se află în comune. Pe echipe, locul I a revenit atleților din județul **Dolj** care

au cucerit și „Cupa U.N.C.A.P." Locurile următoare au fost ocupate în ordine de echipele județelor **Suceava, Ialomița, Satu-Mare, Olt** și **Timiș**. Iată și ciștigătorii primului loc :

Fete : 100 m : Marilena Dacea — Dolj ; **800 m :** Maria Stănescu — Olt. **Săritura în lungime :** Maria Ianciuc — Timiș. **Aruncarea greutății :** Cristina Dumitriu — Ialomița.

Băieți — 100 m : Octavian Preslar — Satu Mare. **1 500 m :** Marius Păvăluc — Suceava. **Săritura în lungime :** Gheorghe Parpală — Dolj. **Aruncarea greutății :** Gheorghe Anton — Suceava.

„Cupa CENTROCOOP" la tenis de masă

Spre deosebire de edițiile precedente, cea de a IV-a ediție a „Cupei CENTROCOOP" la tenis de masă s-a bucurat de un succes deosebit. În sprijinul acestei afirmații e de ajuns să amintim că finala a fost precedată de concursuri de șah, popice, cros și fotbal la care au participat peste 10 000 de lucrători din cooperativele de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor. Organizarea concursului — în cea mai frumoasă sală de sport din Rîmnicu-Vîlcea — a fost excelentă, iar concurenții foarte bine pregătiți. Au reușit cei mai buni și aceștia sînt **Eva Sass,** județul Harghita, la fete și, la băieți, **Laurențiu Ursu,** județul Bistrița-Năsăud.

Grupaj de GH. NEAGU

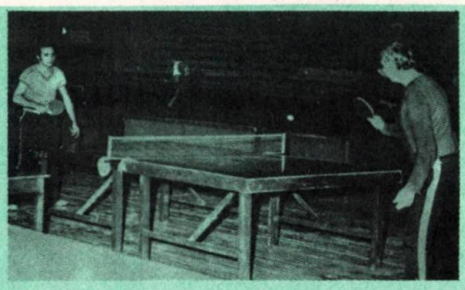

Campionatul mondial de fotbal

COMPETIȚIA SURPRIZELOR INUTILE

Din mulțimea titlurilor care ne-au venit în minte în legătură cu ediția a 12-a a Campionatului mondial de fotbal cel de mai sus ni s-a părut a fi cel mai potrivit ca generic pentru „El Mundialul" spaniol. Pentru că „ediția Havelange" (s-o numim așa, deoarece pentru prima dată s-a folosit formula cu 24 de echipe, ideea actualului președinte al F.I.F.A.), a început furtunos, cu mari surprize, care s-au dovedit în cele din urmă, însă, simple pete de culoare, creînd la un moment dat impresia că ar fi fost dirijate, pentru ca imensul tort spaniol să aibă glazura necesară... Deci, Italia—Camerun 1-1 ; Polonia—Camerun 0-0, Kuweit—Cehoslovacia 1-1 ; Spania-Honduras 0-0 și, mai ales R.F. Germania-Algeria 1-2, ca să amintim doar cele mai neașteptate scoruri, iată rezultate la care nimeni nu se gîndea înaintea începerii competiției. Și totuși, în turul secund au ajuns formațiile indicate de calculele hîrtiei, cu singura excepție a Irlandei de Nord. Dar dacă ne gîndim că majoritatea nord-irlandezilor joacă în cluburi de primă ligă engleză, calificarea Ulsterului nu mai constituie o veritabilă surpriză.

Italia, între contestația vehementă și adulația delirantă

Campioana ediției cu numărul 12 a fost Italia, cea mai contestată echipă după primele două săptămîni (urmată în corul detractorilor de... cealaltă finalistă, R.F. Germania), cînd s-a calificat în grupele semifinale „la mustață", în dauna Camerunului, datorită unui criteriu cam ciudat : numărul

(Continuare în pag. 198)

TRICOTAJE

În magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat și cooperatist găsiți noi sortimente de tricotaje, realizate într-o mare varietate de modele cu bogată paletă coloristică

ORICE PĂRINTE SE ÎNGRIJEȘTE DE COPIII SĂI, ȚINUTA LOR VESTIMENTARĂ POATE FI OARE NEGLIJATĂ ?

tricotajele din PNA ÎMBRĂCĂMINTEA IDEALĂ

TRICOTAJELE pot fi purtate în tot timpul zilei

- Rețineți calitățile lor estetice și funcționale:
- Ușor de întreținut
- Rezistente
- Nu se deformează
- Nu se decolorează
- Sînt călduroase

TRICOTAJELE SÎNT CONFECȚIONATE DIN FIBRE NATURALE SAU ÎN AMESTEC CU FIRE SINTETICE

O vizită la raioanele de specialitate ale magazinelor bucureștene „UNIREA", „BUCUR OBOR" și „VICTORIA", „BUCUREȘTI" vă facilitează alegerea noilor țesături
pentru înfrumusețarea locuinței dv.
Realizate din fire naturale de in și cinepă, noile țesături pot fi folosite ca stofă de mobilă, draperii, tapeturi și huse auto.
Paleta coloristică, varietatea desenelor cu elemente florale sau iuni, rezistența, întreținerea ușoară sînt numai cîteva din atributele noilor țesături.

CAMPIONATUL MONDIAL DE FOTBAL

(Urmare din pag. 195)

superior de goluri marcate în grupă, la egalitate de puncte și de golaveraj. Italia a înscris cu un gol mai mult decît africanii ! Și, iată, poți ajunge campioană mondială neînscriind decît două goluri în primele trei meciuri, nereușind să învingi nici Polonia, nici Peru, nici Camerunul și, în fine, ratînd un penalty în cursul finalei. E adevărat, dar trebuie să mai faci și altceva, să înscrii, succesiv, două goluri deținătoarei titlului, Argentina, trei superfavoritei, Brazilia, două Poloniei, merituoasă ocupantă a locului 3.

După contestația vehementă a începutului, care luase tonuri ce puteau face pe orice antrenor din lume să tremure, Enzo Bearzot a devenit erou național, lăudîndu-i-se înțelepciunea, tăria de caracter, priceperea, bineînțeles, dincolo de orice dubiu, toate acestea pe bună dreptate. Această aparentă lipsă de logică în aprecieri este falsă ; c-așa-i în fotbal. Succesul șterge totul și are dreptate cel ce învinge. Ideea lui Bearzot a fost simplă : selecția exclusiv pe criteriul valorii, indiferent de forma arătată de unul sau altul dintre postulanții de care campionatul italian, unul dintre cele mai dure din lume, nu duce lipsă.

Victoria finală a Italiei — a treia din istoria „Cupei Mondiale", după cele din 1934 și 1938 — este semnificativă pentru evoluția fotbalului modern, elevii lui Enzo Bearzot prezentînd jocul cel mai complet din cele 24 de finaliste, o îmbinare ideală între cele două stiluri care domină fotbalul actual — virtuozitatea tehnică și inspirația specific latine cu rigoarea și realismul soccerului de origine anglo-saxonă. În plus, Enzo Bearzot declara : „O „Cupă Mondială" nu se cîștigă în prima zi a fazei finale. Este un întreg ansamblu", aceste cuvinte dezvăluind o întreagă strategie, cu intrări în formă la momentul oportun, cu economia de efort în perspectiva unei întregi luni de competiție.

Argentinianul Maradona (la minge) n-a confirmat, încă, faima despre care s-a vorbit atît...

Schemele tactice și „Măria Sa jucătorul"

Sistemul tactic, se pare generalizat, a fost la această ediție 1-4-4-2, dar matematica a fost prezentă doar pînă imediat după lovitura de începere, supletea combinațiilor luînd locul rigidității. Aplicarea creatoare a schemelor tactice — cazul Italiei este cea mai bună dovadă — a permis, la faze consecutive, apărări supraaglomerate și atacuri supranumerice, cu participarea de cele mai multe ori a fundașilor, relevînd necesitatea jucătorilor polivalenți. Iar principalele arme ale jocului rămîn totuși inspirația jucătorilor, tehnica și intuiția lor, toate acestea făcînd ca fotbalul să devină ceea ce este de fapt : un spectacol, o artă, un lucru imprevizibil, și cu atît mai fermecător. Bineînțeles, există scheme tactice îndelung repetate, e-adevărat, așezările în teren ating uneori perfecțiunea, închizînd, aparent, toate culoarele spre poartă, dar ce te faci dacă pionul principal al acțiunii face un stop sau o preluare ceva mai lungi, în condițiile marcajului sufocant? Toate aceste repetate și răsrepetate scheme cad, rămînînd suveran talentul jucătorului, cel ce-i dă posibilitatea să aleagă dintre cîteva mii de variante pe cea mai bună. Așa s-a ajuns la acest campionat mondial la reapariția vedetelor, a jucătorilor „decisivi", cei care, prin personalitatea lor, schimbă soarta partidelor. În Argentina, cu 4 ani în urmă, cel mai bun jucător a fost declarat Kempes, dar mai mult pentru „ziua" prinsă în final. Acum, dacă jocul a devenit într-adevăr mai colectiv, fiecare participant punîndu-se în slujba echipei, marii fotbaliști au fost prezenți în număr mare. Rossi, cel mai bun centru atacant din lume al momentului, Boniek, liderul atacului polonez, după ce ne obișnuise cu o poziție mai retrasă în anii trecuți, Zoff, mereu tînăr, Falcao, brazilianul cel mai „europenizat", fără să piardă nimic din acuratețea tehnică a fotbalului carioca și paulista, compatrioții săi Zico, Socrates și Eder, vest-germanul Rummenigge, chiar diminuat de o accidentare, camerunezul N'Kono, Platini, Girrese și Tigana, de la francezi, Ardiles, din echipa Argentinei, ca și Passarella, au fost vedetele acestei ediții, demni de ilustrii lor predecesori.

Echipele cele mai admirate au fost Brazilia și Franța, despre care specialiștii aflați în Spania la ora fotbalului — între care Pele, Eusebio și Beckenbauer — au spus că, dacă s-ar fi calificat în finală, acest lucru ar fi fost un mare cîștig pentru „sportul rege". Cele două formații au plătit, însă, tribut unei anume naivități, neglijînd apărarea. În două situații extrem de favorabile (Brazilia, la 2-2 cu Italia, și Franța la 3-1 cu R.F. Germania, în prelungiri) abilii tehnicieni ai echipelor respective n-au știut, sau n-au putut, structural, să închidă jocul — să facă acel subtil antijoc, specialitate sută la sută italiană — ceea ce le-a costat un loc pe podium.

O formulă în discuție, despre aranjamente și despre o mare afacere

Noua formulă, cu 24 de echipe, inaugurată în Spania, și-a dovedit, în cele din urmă, viabilitatea. Ea a dat posibilitate echipelor așa-numite „mici" să se confrunte cu fotbalul mai evoluat din țările cu îndelungată tradiție și cu o structură la toate nivelurile bine construită. Faptul că unele din formațiile considerate mult mai slabe au realizat și rezultate notabile dovedește că ideea lui Joao Havelange este bună, contribuind la răspîndirea și dezvoltarea planetară a celui mai îndrăgit sport. Un avizat comentator, Charles Bietry, de la agenția France Presse, spunea : „Cine știe, dacă, înainte de anul 2000 chiar, aurul sau argintul „mondialelor" nu vor pleca spre alte meleaguri decît cele ale vechiului continent sau sud-americane ?".

Dacă existența a 24 de echipe la turneul final este un lucru bun, excluzînd elitismul dorit în special de anglo-saxoni și vest-germani, sistemul de desfășurare poate fi, opinie personală, mult îmbunătățit, pentru a face să dispară aranjamentele gen „R.F. Germania —Austria" sau partidele lipsite de interes ori „închise", întrucît un scor alb convine ambelor formații în dispută. Soluția ar putea veni de la mărirea numărului de jocuri decisive, eliminatorii, întreg turul secund desfășurîndu-se astfel. Ceea ce ar duce, evident, la înmulțirea meciurilor de atac, la excluderea „înțelegerilor" și a aranjamentelor. Foarte contestat a fost, de asemenea, pe bună dreptate, modul de desemnare a capilor de serie, ca și, mai ales, al avantajelor inacceptabile pe care le-au avut aceștia : disputarea partidelor în același oraș, pe același stadion, formațiile respective avînd posibilitatea să-și aleagă pînă și vestiarele, toate în detrimentul celorlalte echipe. Explicațiile de ordin sportiv care au fost aduse în sprijinul alegerilor respectivilor capi de serie nu stau în toate cazurile în picioare. Exemplul cel mai bun îl constituie cazul Angliei, desemnată cap de serie, cu sediul la Bilbao. S-a spus că englezii sînt foști campioni mondiali, dar argumentul cade dacă ne gîndim că Albionul nu s-a mai calificat, trecînd prin preliminarii, din... 1962. Iar la ediția din 1982 prezența sa în Spania s-a produs datorită incredibilei ratări a echipei României. În culisele „El Mundialului" s-au dat cu totul alte explicații. S-a spus, de pildă, că Anglia este dorită mult în Spania, creîndu-i-se un culoar bun, deoarece numărul suporterilor veniți din insulă asigura venituri substanțiale organizatorilor. Dar cum numeroșii „fans" englezi nu sînt dintre cei mai potoliți spectatori din lume, fiind binecunoscute actele lor de vandalism, s-a spus că cel mai bine ar fi ca Anglia să joace la Bilbao, singurul oraș din Spania care are legătură directă cu un port englez Southampton, prin „ferry-boat"-uri, pe care turbulenții spectatori britanici pot fi transportați în seara meciului pe insulă, unde să-și consume energia !

Tot în Spania s-a demonstrat că un turneu final de campionat mondial este o mare afacere, care, evident, nu poate fi riscată prin hazardul sorților ; cam toată lumea cîștigă la o astfel de competiție. Drepturile de televiziune (au transmis meciurile 140 de companii), cele rezultate din reclame (tarife diferențiate după poziția panourilor, în dreptul locurilor „fierbinți" sau mai liniștite ale terenului), tantiemele de la vînzarea biletelor sau a produselor purtînd emblema „El Mundial" și simpatica „Naranjito", alte încasări au dat o sumă estimată cam la 100 milioane de dolari. Banii au fost împărțiți în următoarele proporții : 10 la sută Federația internațională („Situația financiară a F.I.F.A. este mai înfloritoare ca oricînd" — a declarat Joao Havelange), 25 la sută federația spaniolă organizatoare, iar 65 la sută au revenit echipelor, în funcție de numărul de jocuri disputate, de locul ocupat și de audiența meciurilor susținute. Mai mult, jucătorii au încheiat contracte publicitare individuale, unele de-a dreptul grotești, cum a fost cel al lui Breitner care și-a ras barba (nu și mustața, pentru care „cerea" un supliment...) în schimbul unei sume din partea unei firme de articole de bărbierit, sau cel încheiat de Rummenigge cu o companie fabricantă de gumă de mestecat, în urma căruia sobrul contabil din München a apărut în poze nu tocmai estetice făcînd baloane din respectivul produs.

Deci : 1. Italia ; 2. R.F. Germania ; 3. Polonia ; 4. Franța. Europa a egalat, de o manieră impresionantă, la 6, întrecerea sui-generis cu America de Sud. Peste 4 ani, alternanța organizării Europa—America va aduce un anume avantaj continentului descoperit de Cristofor Columb. Dar evoluția fotbalului pare să indice că viitorul este totuși al fotbalului de tip european. Brazilia și Argentina, ca să nu mai vorbim de Peru și Chile, au avut de învățat această lecție în Spania.

LUCIAN OPREA

MODERN, dar mai ales PRACTIC

La cererea mai multor cititori, vă prezentăm motive de cusături, țesături sau croșetături din diferite zone ale țării. De asemenea, vă oferim cîteva sugestii pentru a putea aplica aceste modele, inspirate din creația artistică populară, nu numai pe costumele tradiționale, pe carpete sau prosoape ci și pe rochii, fuste sau bluze moderne.

NOUTĂȚI... TRADIȚIONALE

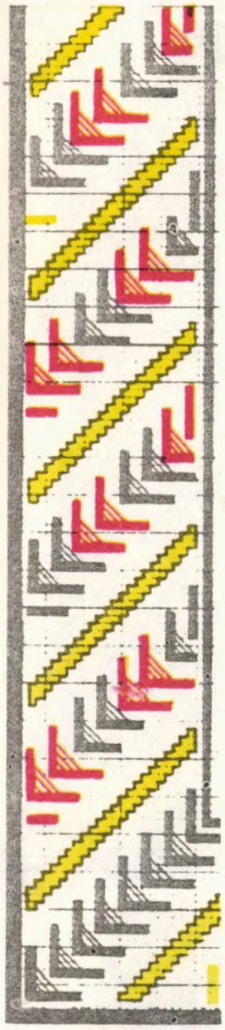

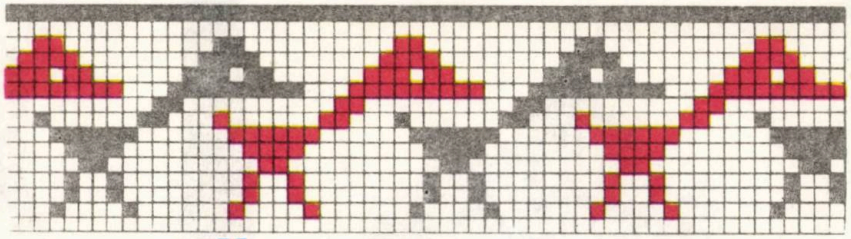

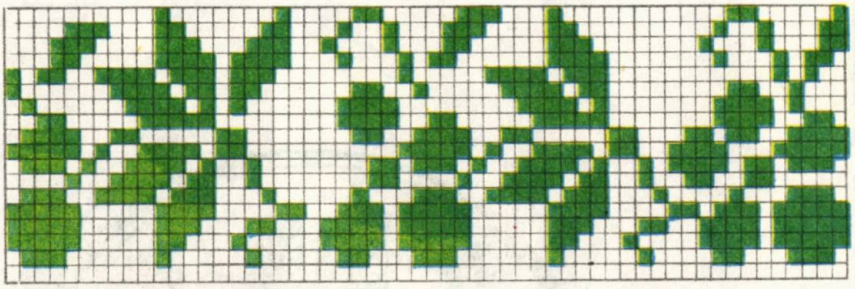

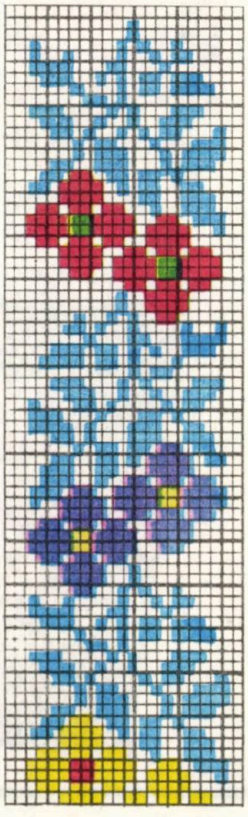

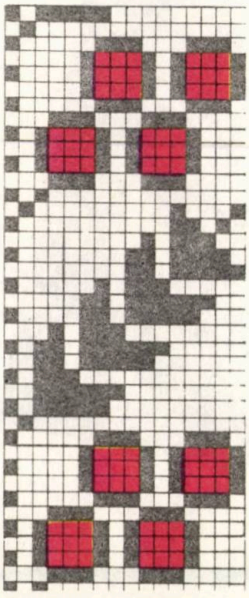

LÎNA
SAU FIBRE
SINTETICE

INOFENSIVII FLUTURI AGRESIVI

Timp de aproape 6 decenii, comuna Grumăzeşti-Neamţ a fost centrul mondial al studiului lepidopterelor. Meritul îi aparţine exclusiv savantului Aristide Caradja (1861—1955), entomolog, care avea predilecţie pentru studiul fluturilor mici. Colecţia sa, cuprinzînd circa 125 000 de exemplare, se află la muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa" din Bucureşti.

De ce tocmai fluturii ? Cîteva date lămuritoare. Există peste 20 000 de specii, cu o viaţă plină de curiozităţi. Frumuseţea lor nu-i împiedică să fie agresivi atunci cînd li se încalcă teritoriul, urmărindu-şi duşmanul cale de peste 500 m. În comparaţie cu toate vietăţile pămîntului, fluturii posedă cel mai larg spectru vizual. Sînt dotaţi cu un dezvoltat simţ al gustului şi mirosului, avînd o sensibilitate de 2 400 de ori mai mare ca a omului. Organele de gust, plasate pe tălpile picioarelor, pot detecta o soluţie de zahăr cu o concentraţie de numai 1/120 400 la mie.

GRAIURI ROMÂNEŞTI

(Urmare din pag. 192)

les din Bucovina de O. Densusianu şi evocă o invazie a lăcustelor :

O fost rău cîn o venit lăcusti. Şî apa di pi părău o secat şi iarba s-o uscat. Matca lor s-o dus la trii zîli. O făcut oaminii foc din stoguri di fîn ca să fugă.

Iera senin ca lamura şî soarile nu si videa. Iera zîua di Probajeni, noi viniam, işiam di la biserică şî numai s-o întunicat soarile.

Din Secăşeni-Oraviţa o reţetă : cum se face mălaiul sub ţest (culeasă de Emil Petrovici).

Mai întîi am şirnut făninа. Ş-atunşi am pus sari. Ş-atunşi am pus un cauc-două dă apă reşi. Ş-atunşea am pus apă fiartă, l-am frămîntat cu făcălieţu pînă cînd l-am făcut gros să-l poş astrînji cu mînili. Ş-atunşea l-am frămîntat cu mînili, l-am astrîns la un loc, l-am făcut boboloc [=boţ]. Ş-atunşi am pus făninа pră lopari, am luat mălaiu şî l-am pus pră lopari şi l-am turcit. Ş-atunşea l-am uns cu apă şi cu făninа de grîu. Atunşea am rînit vatra, am măturat-o, am aruncat cîta făninа să văd o-i arsă, o nu. Ş-atunşi am aruncat mălaiu, am pus ţăstu pră iel, ş-atunşea am pus jăgiu [=jăratec] pră ţăst şî naocol [=împrejurul] dă iel.

CORNELIA MARIAN

U. R. S. S.

Cea mai mare livadă din Europa

Cea mai mare livadă din Europa împlineşte 10 ani, găsindu-se în plină rodire. Ea se află în R.S.S. Moldovenească, la ai cărei locuitori există un cult strămoşesc pentru grădini şi livezi. Livada respectivă are 3,5 milioane pomi şi se întinde pe 4 000 de hectare. Rîndurile de meri, peri şi piersici străjuiesc maiestuos, pe o lungime de 30 de kilometri, şoseaua Tiraspol — Odesa.

R. P. CHINEZĂ

CAMELIILE — minunate flori ale primăverii timpurii orientale

Regiunea montană Tengchong este ţinutul originar al cameliilor. Planta a fost apoi aclimatizată în multe regiuni ale lumii, dar 80 din cele peste 100 de specii existente azi trăiesc tot în regiunile de origine, din R.P. Chineză.

Înflorind din toiul iernii pînă în luna martie, cameliile au flori de forme foarte diverse : în forma florii de bujor ori de trandafir, în formă de fluture, de aurora, sau formă radială. Cît despre minunatele-i culori, amintim : roşul, purpuriul, auriul, rozul, albul, roşul-alb.

În incinta templului Panlong din judeţul Jinning trăieşte o camelie de peste 600 de ani, trimiţîndu-şi spre înalturi minunatele-i flori trandafirii. Vreo 500 de ani numără şi stufoasa camelie crescută în curtea templului Yufeng din judeţul autonom Zijiang — care anual înfloreşte peste 100 de zile, dînd peste 30 000 de flori roşii.

Din gospodărie

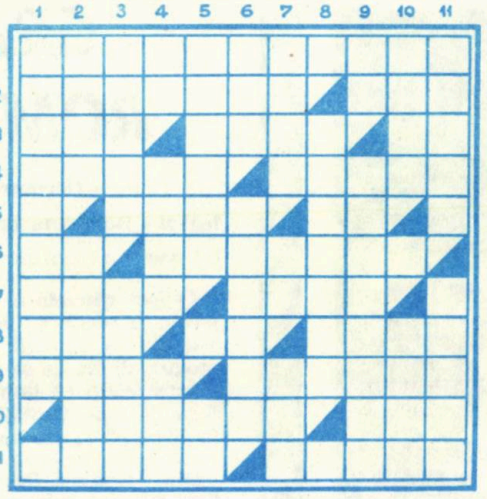

Orizontal: 1. Călăuză spre marile recolte 2. Fabrică de... miere, purtînd semnătura lui Tudor Arghezi. — Arbore cîntat în romanțe și lăudat de tîmplari. 3. Răspunde la întrebarea : „Are balta pește" ? — Mănîncă jar și e... ca focul ! — În mitologia vechiului Egipt 4. Păsări ale cîmpului, cărora Topîrceanu le-a dedicat o memorabilă baladă — Afluent al Argeșului 5. Toarce iarna pe cuptor — Notă muzicală 6. Puțin din... mult ! — Și ele decid soarta recoltei 7. Împrejmuire pentru animale — Poet român (n. 1908) despre care G. Călinescu a spus că dă „semnal gloatei". 8. Submultipli ai zilelor și nopților — Cele patru anotimpuri în totalitate — Acțiune a dăunătorilor pe care bunul gospodar o previne 9. Localitate cu faimă turistică din Bulgaria — Marchează terenul sau prinonesc vitele 10. Din miază-noapte — Brazdă a vremii 11. Locul de muncă al școlarului — Capriciu.

Vertical : 1. Mai-marele prisăcii — 2. Particularitate lingvistică — Pămînt 3. Tulpină subterană, lipsită de clorofilă — Fibră sintetică 4. Idealul lui Grivei — Pericol posibil — Aruncător de săgeți 5. Învelișul zdrobit al grăunțelor — Exprimă consimțămîntul 6. Ecou nesfîrșit ! — A-i reveni în memorie 7. Declanșează virajul... carului cu boi ! — În ilic ! — În teatru sau... în arhivă ! — 8. În legătură cu băile 9. Fibră — Curte gospodărească 10. Tratament medical — Măgar... arhaic ! 11. Slujbași ai căilor ferate — Substanță care înroșește turnesolul.

ANA DINU

(Dezlegările careurilor din acest volum vor fi publicate într-unul din numerele gazetei Agricultura socialistă în luna decembrie 1982)

Prețul durerii

Un țăran — Marko Podnar — în vîrstă de 35 de ani, a dat în judecată Ministerul Silviculturii din Iugoslavia, cerînd 4 480 de dinari daune „pentru pierderea îmbrăcămintei și, în special, ca preț al durerii suferite din cauza unui „pensionar" patruped al statului". Este vorba de un urs din rezervația de lîngă Sarajevo care, supărat că numitul i-a încălcat teritoriul — deși circulația prin rezervație nu era interzisă — l-a atacat, urmărindu-l chiar și în copacul în care se refugiase și lăsîndu-l fără pantaloni și pantofi. Dar Marko Podnar a pierdut procesul, din lipsă de martori.

CATRENE

JUSTIFICARE

Despre mobilele, toate,
El afirmă : „Sînt în rate !"
Și mașina nou luată,
Ce stă-n curte, tot fu-rată ?

NEDUMERIRE

Nu pricep de ce Patriciu
Are-ntîrziere mare
Dimineața, la serviciu,
Însă nu și la plecare !

TRĂSĂTURI

L-aș asemăna cu racul,
Dă-napoi ca el, firește,
Crustaceu-n schimb, săracul,
Pîn-la urmă, mai roșește.

SPECIALITATE

Mi-a declarat ieri o persoană
Despre dentist, fără să-l cruțe,
Că-i puse-n gură o coroană
Cu foarte multe „părăluțe".

CINCI FETE DE MĂRITAT

În perioada anilor 1863—1890 în bugetul primăriei municipiului București se afla prevăzută și o mică sumă (350—500 de lei) „pentru ajutorarea la măritat a fetelor sărace". În decursul fiecărui an sute de fete solicitau acest ajutor, dar numai cinci reușeau să-l obțină. Iată o astfel de cerere înregistrată la 17 iunie 1883 :

Domnule Primar,

Subsemnata mă aflu săracă, orfană, rămasă de părinți, în vîrstă de doi ani, pe mîinile mătușii mele Florea Niculae văduva, cu domiciliul pe gropile lui Aristide, în suburbia Sfîntul Gheorghe, la Marmizon, coloarea de Verde. Azi mi-a picat norocul de căsătorie și fiindcă mijloacele nu mă ajută, atît pe mine, cît și pe sărmana mea mătușă. după cum puteți constata din alăturata dovadă, deoarece alerg cu lacrimi în ochi înaintea Domniei Voastre, ca părinte al multor fete orfane, de a fi ajutată cu ce veți găsi de cuviință.

STERIANA PETREASCA

Pe jalba fetei, primarul a pus rezoluția : *„Să i se dea lei cincizeci"* — și nunta a ieșit cu tine.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

TELEVIZOARE

cu circuite integrate pentru toate preferințele

Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă toate tipurile de televizoare cu circuite integrate realizate de întreprinderea „ELECTRONICA" – București

- Imagine perfectă și sunet clar
- Durată de folosire îndelungată, fiind complet tranzistorizate și cu circuite integrate
- Prin îmbunătățiri constructive și funcționale, consumul de energie electrică este redus cu circa 33 la sută, față de tipurile clasice.
- Operațiunile de depanare sînt mult simplificate, deoarece la construcția aparatelor s-au folosit module funcționale, care se pot schimba cu operativitate.
- Funcționarea este normală chiar și la variații mai mari ale tensiunii pe rețea, datorită încorporării în aparat a unui stabilizator
- Noile soluții constructive au ca rezultat : fiabilitate mărită, reducerea greutății, ușurarea activității de depanare, mare stabilitate în funcționare, recepție bună chiar și în încăperi luminate.
- Televizoarele cu circuite integrate sînt pentru toate preferințele, dar și în funcție de dimensiunea camerei :

DENUMIREA TELEVIZORULUI	DIAGONALA ECRANULUI (cm)
Olt	44
Snagov	47
Sirius	50
Diamant	61

● SFATURI UTILE PENTRU BUNA FOLOSIRE A TELEVIZOARELOR CU CIRCUITE INTEGRATE :

● Pentru vizionarea optimă a programelor și pentru protejarea ochilor, distanța dintre ecran și telespectator trebuie să fie de minimum șase ori diagonala ecranului.

● **Amplasarea corectă a televizorului se face :**

mai jos de nivelul ochilor

departe de surse de căldură (sobă, calorifer).

pe un fundal de culoare deschisă

într-un loc în care razele de lumină nu cad direct pe suprafața ecranului.

● **Semnificația simbolurilor de trei cifre adăugate la denumirea televizorului :**

Prima cifră corespunde selectorului de canale : 1 pentru foarte înaltă frecvență (canalele 1–12) ; 2 pentru foarte înaltă și ultraînaltă frecvență (canalele 1–12 și 21–60).

A doua cifră indică numărul de circuite integrate utilizate la construcția aparatului

A treia cifră reprezintă varianta de prezentare.

● **Intreprinderea „Electronica" garantează televizorul timp de un an de la data cumpărării.** Atragem atenția asupra necesității păstrării intacte a sigiliului, deteriorarea lui atrăgînd scoaterea din garanție a aparatului. Aceeași consecință o atrage și repararea televizoarelor de către persoane neautorizate de unitatea de depanare indicată în certificatul de garanție.

FIZICĂ DISTRACTIVĂ

CINE MINȚISE !

Nu mințise nimeni. Vara, sub acțiunea căldurii, turnul măsura 450 de metri, iarna însă, oțelul se contractă, sub acțiunea frigului, cu diferența de 40 de centimetri.

ÎNTRE AC ȘI CUI.

Într-adevăr, forța este aceeași, dar presiunea nu este de loc egală. În cazul acului, forța este concentrată în întregime pe o suprafață minimă, adică numai pe vîrful acului, în timp ce în cazul cuiului, aceeași forță este distribuită pe suprafața mult mai mare a vîrfului nu prea ascuțit al acestuia. Cu alte cuvinte, efortul nostru este același, dar presiunea pe care o exercită acul este mult mai mare decît cea a cuiului.

POȚI CĂRA APĂ CU CIURUL ?

Da, cu ajutorul unui mic truc și al unui principiu din fizică.

Folosiți o sită al cărei diametru să nu depășească 15 cm dar să aibă ochiuri ceva mai mari. Topiți parafină sau corpul unei lumînări albe și cufundați sita cu partea sîrmoasă în parafină caldă, lichidă. După 30—40 de secunde scoateți sita și lăsați să se solidifice parafina dintre ochiurile pînzei. După solidificare veți constata că sita a rămas... tot sită, adică are în continuare ochiuri suficient de mari pentru a putea trece prin ele vîrful unui ac, dar stratul foarte subțire de parafină care acoperă sîrmele vă va permite acum experiența, care pote fi prezentată ca o scamatorie : transportarea apei !

Turnați de foarte aproape cam o jumătate de pahar de apă și plimbați sita de la un loc la altul cu încetul și ferind-o de șocuri. Nici o picătură nu se va scurge !

Explicația ?

Dacă n-ați găsit-o încă, iat-o :

Apa nu udă parafina și în ochiurile sitei formează pelicule subțiri care au convexitatea îndreptată în jos, fiind capabile în acest fel să susțină cu bine întreaga masă a apei.

FARMECUL CULORILOR

1. Eminescu — **Lacul** ; 2. Alecsandri — **Sfîrșitul iernei** ; 3. Lucian Blaga — **În lan** ; 4. George Bacovia — **Amurg** ; 5. Ion Pillat **În vie** ; 6 **Vedenie de toamnă** ; 7. George Topîrceanu — **Octombrie** ; 8. **Autumnală** ; 9. Octavian Goga — **Sara** ; 10. Al. Macedonski — **Rondelul de aur** ; 11. **Tălmăcire.**

AFLAȚI ÎNȚELESUL

1 — c ; 2 — a ; 3 — d ; 4 — f ; 5 — e ; 6 — b ; 7 — i ; 8 — g ; 9 — j ; 10 — k ; 11 — l ; 12 — h.

PENTRU „GIMNASTICA MINȚII"

DE DOUĂ ORI MAI MULTE OI. Acea I.A.S. avusese, la început, 2 960 de oi.

CARE CIFRĂ LIPSEȘTE ? Cifra care lipsește este 6. De ce ? Pentru că pe fiecare coloană grupurile de cîte patru cifre, înmulțite pe diagonală, dau numere ce se termină în 2. Astfel, pe prima coloană avem : $2 \times 1 = 2$, $3 \times 4 = 12$, $4 \times 8 = 32$ etc.; pe a doua coloană — $4 \times 8 = 32$, $7 \times 6 = 42$ etc.; pe a treia coloană — $9 \times 8 = 72$, $1 \times 2 = 2$ etc, iar cifrele 2 și, respectiv, 7 trebuie înmulțite cu 6 pentru a da $2 \times 6 = 12$ și $6 \times 7 = 42$.

ORA EXACTĂ. Să presupunem că ceasul nr. 1 arată ora 12 (ceea ce nu înseamnă că aceasta ar fi ora exactă). Ce vom vedea pe cadranele tuturor acestor orologii ? ceasul nr. 1 — 12 ; ceasul nr. 2 — 12,01 ; ceasul nr. 3 — 11,58 ; ceasul nr. 4 — 11,57 ; ceasul nr. 5 — 11,59. Suma acestor ore și minute este 59,55. O împărțim la 5 și ne va da 11,59. Care ceas arată 11,59 ? Ceasul nr. 5. Deci acesta este singurul care merge exact.

PRĂJITURILE. Notînd cu C. numărul comesenilor și cu P — pe cel al prăjiturilor, putem scrie :

$P - 4 = C$

$P/2 = C - 1$

După cum vedeți, este un sistem de ecuații foarte simplu, care, rezolvat, ne arată că la masa aceea erau 6 comeseni și s-au servit 10 prăjituri.

TURNEUL. Asemenea probleme se rezolvă cu ajutorul unui tabel. Trecînd corect, atent datele problemei în acest tabel și făcînd unele deducții, putem reface întreg programul turneului : luni — Foteși, marți — Colineni, miercuri — Abrudeni, joi — Dăreși, vineri — Glineni, sîmbătă — Balomir, iar duminică — la Elineși, care, desigur, este comuna natală a regizorului.

CLASORUL. Lui Mitică îi lipsea doar un leu ca să poată cumpăra clasorul. Întrucît ar fi vrut să pună banii împreună, dacă Gică ar fi avut măcar un leu i l-ar fi dat prietenului său și ar fi cumpărat obiectul dorit. Deducem că Gică nu avea nici un leu la el. Și cum lui îi lipseau 30 de lei ca să-l poată cumpăra, înseamnă că această sumă reprezintă chiar prețul clasorului. Deci, acel clasor costa 30 de lei.

CONCURSUL ÎNȚELEPȚILOR. Desigur, Alb-împărat s-a prins în hotărîrea luată. Mai întîi, comparația nu trebuia făcută global (9 + 4 și 18 + 2), ci individual. În al doilea rînd — și aceasta este cel mai important — nu trebuia luat în considerație timpul de rezolvare (căci se presupune că fiecare dintre cei patru candidați era suficient de ager), ci complexitatea problemei propuse. Dacă ar fi făcut o ierarhizare corectă a capacității intelectuale a celor patru înțelepți, ordinea ar fi fost determinată în primul rînd de gradul de dificultate al problemei : Aris (problema lui a fost rezolvată în 18 minute), Polis (9 minute), Solis (4 minute) și Toris (2 minute). Privind din acest unghi însușirile celor patru candidați, înțelept ar fi fost ca Alb-împărat

să-l reţină în funcţie pe Polis şi să-l înlocuiască pe Solis cu Aris.

CAMPIONATUL DE OINĂ. Pentru a reconstitui clasamentul vom apela din nou la un tabel, în care introducem datele problemei. În final vom vedea că acest clasament arată astfel : Licăreni (medalia de aur), Săbărău (argint), Făureni (bronz), Zăgăneşti (locul IV) şi Prislopu (locul V).

CIORAPI ŞI PANTALONI. Cu ciorapii este simplu. Dacă ia trei ciorapi, precis doi dintre ei sînt de aceeaşi culoare. Cu pantofii însă lucrurile sînt mai complicate. Presupunînd că toţi pantofii negri sînt de acelaşi model şi nici cei maro nu se deosebesc între ei ca formă, o pereche mai trebuie să fie nu numai de aceeaşi culoare, ci să se potrivească un pantof pe piciorul drept, altul pe cel stîng. Deci, fiind vorba de 5 + 5 perechi, de fapt sînt cîte 5 pantofi negri şi 5 pantofi maro pentru fiecare picior. Dacă procedează ca în cazul ciorapilor, va avea, desigur, doi pantofi de o culoare, dar s-ar putea ca ambii să fie pe acelaşi picior. La fel dacă ar lua din grămadă 4, 5, 6... ba chiar 10 pantofi. Ca să fie sigur că s-a ales măcar cu o pereche pe care să o poată încălţa, trebuie să ia 11 pantofi. Adică jumătate plus unu.

LOGOGRIG

CACTUS
AVION
CIRC
TOC
UN
S

DIALOG CU FIZICA

1. Forţa gravitaţională.
2. Da, de exemplu la un inel (aşezat în poziţie culcată).
3. Da, de exemplu la ceasul de perete cu greutăţi.
4. Da, prin micşorarea lungimii creionului centrul de greutate al acestuia se va deplasa de la mijloc (centrul geometric al corpului său cilindric) spre celălalt capăt.
5. Cînd are sacoşele, pentru că sistemul om-greutăţi are centrul de greutate mai coborît.
6. Pentru a ne păstra echilibrul, e necesar ca verticala ce trece prin centrul de greutate al corpului nostru să cadă înăuntrul bazei de susţinere (adică a suprafeţei delimitate de tălpi) ; aceasta se realizează prin înclinarea înainte a corpului în timp ce ne ridicăm de pe scaun.
7. Patinatorul.
8. Acul foarte ascuţit al picupului care, deşi are o masă de circa 30 g, posedă o arie foarte mică.
9. Cubul trebuie aşezat pe un colţ, pentru ca astfel suprafaţa sa de contact cu masa să fie minimă.
10. Prin călcare (presare) firele ţesăturii se apropie între ele şi, ca urmare, se măreşte frecarea dintre ele, ceea ce le face să se destrame mai greu.

ŞTIAŢI CĂ...

... Asociaţia colecţionarilor din U.R.S.S. numără 1 020 de... specialităţi oficial înregistrate ? Iată şi cîteva colecţii ieşite din comun : Moşi-Gerilă (de la mărimea unui chibrit pînă la înălţimea unei case cu un etaj), binocluri, cărămizi, obiecte înghiţite de rechini (o găleată, mănuşi de cauciuc, un coş de hîrtii, un pistol-jucărie de plastic, un cauciuc de automobil). Unul dintre ultimii colecţionari înregistraţi a declarat că adună mărturii documentare din toată lumea, care să ateste existenţa... Robinsonilor.

...Un specialist englez în probleme de modă a alcătuit un tabel al evoluţiei pe care o poate cunoaşte îmbrăcămintea, mai ales cea feminină ? Potrivit acestei cronologii, cu cinci ani înainte de a fi modernă, îmbrăcămintea respectivă este imorală ; cu trei ani înainte — devine doar ţipătoare ; cu un an înainte — curajoasă. Cînd ajunge a fi la modă, este frumoasă ; la un an după dispariţia modei — este lipsită de gust ; după cinci ani — este urîtă ; după 20 de ani — comică ; după 30 — originală ; după o jumătate de veac devine romantică şi după un secol — ori revine, ori este socotită inimitabilă.

...Imperiul lui Mitridate era format din 22 de ţări ? Împăratul vorbea toate cele 22 de limbi, pe care le învăţase, în cea mai mare parte, în tinereţe. El stăpînea atît de bine aceste limbi, încît putea să nu folosească interpret în discuţiile cu oricare dintre locuitorii imperiului său.

...A fost filmat zborul păsării-muscă? Astfel s-a văzut că, pentru a zbura, pasărea-muscă efectuează 50 pînă la 200 de bătăi de aripi pe secundă, după necesitate : pentru deplasări normale, pentru vînătoare, sau pentru luptă. Asociată la această acţiune, inima păsării bate de 500 pînă la 1 200 de ori pe minut. Sînt cunoscute peste 300 de specii de păsări colibri, cea mai mică — pasărea-muscă — avînd 25 de milimetri lungime şi două grame greutate. Aripile „mezinei" sînt atît de perfecţionate, încît ea poate zbura înainte şi înapoi, pe spate, în zigzag, în dreapta şi în stînga, orizontal şi vertical şi chiar să stea fix într-un punct din spaţiu. Deci, o adevărată pasăre-acrobat !

COPERTA I, AUTOR : **GH. BUŢU**
FOTOGRAFIILE DIN VOLUM AU FOST EXECUTATE DE: **AGERPRES; D. CONSTANTINESCU**

Mașinile de cusut „VERONICA" și „SANDA"

Vă așteaptă în magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat

Mașina de cusut „VERONICA"

■ execută : coasere dreaptă, tivire, rabatare (înnădirea materialului), stopare, vătuire, broderie, încrețire și alte operații uzuale

● tivirea și rabatarea sînt efectuate fără a necesita însăilarea. Nu ocupă spațiu mult și păstrează estetica încăperilor

● are o formă frumoasă, modernă

În magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat găsiți în vînzare pe lîngă tipul obișnuit și tipul cu picior metalic, încă alte două tipuri — „mobilă" și „valiză".

Mașina electrică de cusut „SANDA"

Este cel mai nou model de mașină automată pentru cusături decorative și utilitare, realizată la nivelul produselor similare pe plan mondial.

Acționarea electrică este simplă și sigură

Mașina electrică de cusut „Sanda" execută următoarele operațiuni :

- **cusătură dreaptă (cu un ac sau cu un ac dublu)**
- **cusătură în zigzag**
- **cusătură invizibilă (tip invizibil)**
- **tiv îngust, mediu și lat**
- **tivirea și, concomitent, aplicarea dantelei**
- **cusătură cu rabatarea materialului**
- **cusătură paralelă cu marginea materialului**
- **coaserea înainte și înapoi**
- **coaserea nervurilor**
- **coaserea șnurului**
- **coaserea nasturilor**
- **butoniere (netede sau în relief)**
- **stopat**
- **vătuit**
- **surfilat**
- **broderie (inclusiv ochiuri)**
- **trei modele de broderie cu cusătură în zigzag**
- **16 modele de cusături decorative (cu un ac sau cu ac dublu).**
- **6 cusături utilitare, elastice (cu un ac sau cu ac dublu)**

În secțiile de producție și prestări ale cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, se execută o gamă variată de cusături și țesături naționale, covoare românești și orientale, broderie manuală și de mașină, articole de decorațiuni interioare și alte bunuri.

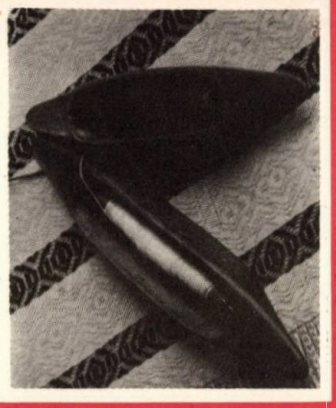

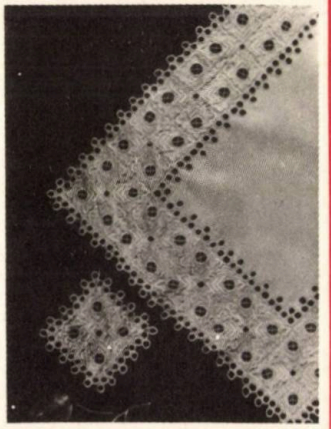

Toate aceste articole se găsesc de vînzare la magazinul „EXPO-ART", deschis de curînd în București, Calea Victoriei nr. 18 – Pasajul „BIJUTERIA" și în magazinele „HERMES" din București și din întreaga țară.

VIZITAȚI NEÎNTÎRZIAT ACESTE MAGAZINE

ALMANAHUL SATELOR
Editat de gazeta AGRICULTURA SOCIALISTĂ
Redactor șef : Nicolae SIMIONESCU

Redactorul almanahului : Teoharie OPREA
Prezentarea grafică : Boris ȚITREA
Corectura : Elena VASILESCU, Cornelia MANCIUR

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" București – România

În cele mai frumoase zone ale țării, în apropierea unor interesante monumente istorice sau ale naturii și în stațiuni balneoclimaterice s-au construit în ultimii ani multe hoteluri, hanuri, cabane, care oferă condiții excelente de reconfortare și odihnă.

Vă recomandăm să vizitați :

- Complexul „Tulnic" din orașul Cîmpeni, județul Alba
- Hanul „Izvorul Mureșului" din stațiunea cu același nume, județul Harghita.
- Hotelul „Turist", Lacul Sărat, județul Brăila
- Cabana Buru, județul Cluj

În fotografie : Hanul Izvorul Mureșului, județul Harghita.

COOP

UNITĂȚILE DISPUN DE CAMERE CONFORTABILE CU ÎNCĂLZIRE CENTRALĂ ȘI RESTAURANTE